Nicu Vlad — puternic și la antipozi!

Duminica trecută, la Melbourne, multiplul nostru campion și recordmen mondial Nicu Vlad a triumfat din nou, la categoria sa de greutate, de data aceasta în concursul prilejuit de gala finală a „Cupei Mondiale" la haltere. Reunind în aceeași sală de concurs sportivii care au acumulat cele mai multe puncte în întrecerile desfășurate de-a lungul acestui an, gala finală din capitala Australiei a reprezentat pentru haltere ceea ce este turneul „Masters" pentru tenis sau finala „Grand Prix" pentru atletism. Cu un total de 410 kg (190 kg la smuls, 220 kg la aruncat), Nicu Vlad a cîștigat detașat grupa categoriei sale de greutate, succes care, coroborat cu celelalte rezultate din 1986 ale sportivului nostru, îl plasează pe locul 4 în clasamentul general al „Cupei Mondiale", alcătuit indiferent de categorie. Din nou, felicitări Nicu Vlad!

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Pe treptele gloriei Olimpice

Cea de-a 27-a ediție a Olimpiadei de șah a reunit la Dubai, adevărat oraș al ospitalității, două mii de jucători și oficiali. Într-o atmosferă caldă, sărbătorească cele 108 echipe concurente (nou record de participare !) au prestat un șah de înaltă calitate atrăgînd un numeros public prin tensiunea dramatică a meciurilor. Presa locală și televiziunea au acordat spații largi evoluției luptei în clasament de-a lungul celor 14 runde desfășurate în sistem elvețian. De o atenție specială s-au bucurat reprezentativele noastre alcătuite din Mihai Șubă, Florin Gheorghiu, Constantin Ionescu, Mihail Ghindă, Valentin Stoica și Dan Bărbulescu (în ordinea evoluției la mesele de joc), antrenor — Emanuel Reicher și, respectiv, Margareta Mureșan, Daniela Nuțu, Elisabeta Polihroniade, Gabriela Stanciu, antrenor : Șerban Neamțu, secondant : Theodor Ghițescu.

Lupta pentru laurii olimpici a fost foarte încordată. Surprizele nu au lipsit. Puternica formație a Uniunii Sovietice a primit replică din partea unor echipe tinere, dornice de consacrare, ce au ținut pasul cu cei mai buni jucători ai lumii în ultimul ciclu al CM individual. Puțin a lipsit ca o surpriză de mari proporții să fi încheiat întrecerea masculină : echipa sovietică și-a adjudecat titlul masculin într-un complex de împrejurări de-abia în ultima rundă, în timp ce adversarii, jucătorii americani și cei englezi nu s-au putut impune la adevărata lor valoare. Competiția feminină a demarat prin instalarea la conducerea clasamentului a echipei noastre, care în primele trei runde pierduse doar o jumătate de punct. Meciurile decisive care au urmat au dus la o reașezare a valorilor și, pe moment, tînăra formație a Chinei părea să pună la îndoială victoria așteptată a echipei sovietice. În partea a doua a competiției marile maestre sovietice au jucat mult mai sigur și, treptat s-au distanțat în clasament. Jucătoarele chineze au început să cedeze jumătăți de punct și chiar puncte întregi în favoarea unor echipe mai slab cotate internațional. Echipa noastră se mobilizează excepțional și reușește scoruri mari cu echipe puternice (3:0 în fața medaliatei cu argint la ediția anterioară, Bulgaria, 2,5:0,5 cu Franța, R.F.G., Anglia) și revine în lupta pentru o medalie după ce pierduse duelul direct cu formațiile Chinei și Ungariei. După 12 runde situația în clasament era următoarea : 1. U.R.S.S. 28 p, 2. Ungaria 24,5 p, 3—4. România

și China 24 p. Ultimele două runde aveau să decidă medaliile de argint și de bronz, echipa sovietică fiind deja în afară de pericolul concurenței. Runda a 13-a a limpezit în parte situația : jucătoarele maghiare s-au impus categoric în fața șahistelor americane cu 3:0, iar echipa Chinei a suferit o înfrîngere neașteptată de la tinerele jucătoare cubaneze cu 2:1 (surpriza a oferit-o jucătoarea Frometa, care a învins-o pe candidata la titlul mondial, Wu). Echipa României, marcată evident de scorurile precipitate din cele două întîlniri, a ratat o victorie clară la scor mare în fața Spaniei, trebuind să se mulțumească numai cu egalitatea. Șansa spre medalia de argint fusese ratată și trebuia menținut avantajul de o jumătate de punct în fața Chinei înaintea ultimei runde. În ultima confruntare s-a jucat numai pentru victorie, pentru un scor maximal. Echipele Uniunii Sovietice și ale Ungariei n-au reușit mai mult decît egalitatea (U.R.S.S. — Cuba, Ungaria — Austria, rezultat surpriză : Ahmilovskaia — Frometa 0:1 !), echipa Chinei a învins cu puține emoții cu 3:0 formația Argentinei, iar reprezentativa noastră a obținut ușor victoria în partidele Polihroniade — Tsanidis și Botsari — Stanciu, dar în confruntarea Kondou — Nuțu prima șansă a avut-o jucătoarea greacă. Cu multă dăruire, depunînd un efort extraordinar, colega noastră a reușit imposibilul smulgînd jumătatea de punct necesară pentru a urca pe podium. Echipa feminină a reeditat performanța ediției anterioare cucerind medalia de bronz. Rezultatele individuale înregistrate sînt următoarele : Mureșan 5 p (din 9), Nuțu 9,5 p (14), Polihroniade 6,5 p (10) și Stanciu 7 p (9). Gabriela Stanciu a realizat cea mai bună performanță a olimpiadei la masa rezervelor cucerind medalia de aur la acest criteriu.

Formația masculină a României a început foarte bine concursul și s-a menținut timp îndelungat între primele echipe din lume. Dar șansa avută în fața echipei U.R.S.S., cînd au jucat de la egal la egal cu cei mai buni șahiști ai lumii și cînd nu au reușit să concretizeze o victorie de mare prestigiu ce se contura, pierzînd apoi la limită, evoluția jucătorilor noștri a fost nesigură. Ultimul duel cu formația Austriei, în caz de victorie aducea reprezentativa noastră în poziția a șaptea în lume, dar nervii jucătorilor au cedat și victoria s-a transformat în înfrîngere și, ca urmare, au pierdut locuri multe în clasament. Cele mai bune rezultate în echipa masculină le-au înregistrat Florin Gheorghiu 7,5 p (din 12) și Mihail Ghindă 6,5 p (12).

Clasamentele finale ale olimpiadei sînt : la feminin 1. U.R.S.S. 33,5 p, 2. Ungaria 29 p, 3. **ROMÂNIA 28 p**, 4. China 28 p, 5. Iugoslavia 25,5 p, 6. R.F.G. 25 p, etc. 50 echipe) și la masculin 1. U.R.S.S. 40 p, 2. Anglia 39,5 p, 3. S.UA. 38,5 p, 4 Ungaria 34,5 p, 5—6. Islanda, Bulgaria 34 p... 18. România 31,5 p... etc. (108 echipe).

„Am făcut pași în întinerirea echipei"

— interviu cu NICOLAE MARTIN, antrenorul echipei feminine de baschet „Universitatea" Cluj-Napoca —

— Cum a fost la Vicenza, tovarășe Martin ?

— Ne aștepta o atmosferă de revanșă, italienii neîmpăcîndu-se nici acum cu înfrîngerea de anul trecut, de la Cluj, care întrerupea 3 ani de invincibilitate a echipei Primigi. Și ne mai aștepta o jucătoare americană, adusă cu cinci zile înainte special pentru meciul cu noi, componentă a echipei naționale a S.U.A. ce cîștigase titlul mondial la Moscova. Este o apărătoare de excepție, dar a marcat și 28 de puncte.

— Este permis sistemul acesta al împrumutului de jucători numai pentru meciurile din cupele europene ?

— Regulamentul permite folosirea a doi jucători străini, dar în campionatul italian este acceptat numai unul. Deci există posibilitatea legitimării a încă unei jucătoare străine numai pentru astfel de meciuri. În schimb, noi am solicitat transferul Marianei Bădinici, care avea drept de joc la „U" pentru Cupa campionilor, dar clubul Olimpia s-a opus.

— Cu „U" Cluj-Napoca ați cîștigat campionatul de cinci ori în ultimii șase ani. Cum se explică aceste performanțe ?

— Prin faptul că am procedat mai devreme decît alții la întinerirea echipei. „U" Cluj este acum cea mai tînără echipă din țară, vîrsta și calitățile fizice permițîndu-i o mai mare angajare la efort și o arie mai largă de exprimare tehnico-tactică. Șansa noastră a fost buna pepinieră a Școlii sportive de unde am promovat multe jucătoare în ultimii ani.

— După ce criterii promovați o jucătoare ?

— După calitățile fizice de bază, întrucît încercăm să ne apropiem de stadiul actual al baschetului feminin european. Lipsa de înălțime a jucătoarelor noastre este, totuși, un handicap, pe care încercăm să-l suplinim prin alte calități.

— Cine este cea mai înaltă de la „U" ?

— Aurora Dragoș, 1,84, și mai avem în pregătire o junioară, Antoanela Bojte, 1,86. Primigi are trei jucătoare de 1,93, 1,94 și, respectiv, 1,98 m...

— De ce spuneați „baschetului european", mai există și alte variante „geografice" ?

— În baschet se vorbește, în general, de trei școli specifice — americană, asiatică și europeană, ultima îmbinînd tot mai mult tehnica și forța celei dintîi cu viteza ce predomină la asiatici. Are loc o adevărată infuzie de jucători americani în baschetul european.

— Să revenim de unde am plecat : cum a fost meciul de la Vicenza ?

— La pauză eram conduși cu 13 puncte, ceea ce promitea un rezultat bun și a creat chiar o stare de relaxare în primele cinci minute din repriza secundă, cînd diferența s-a mărit. Apoi fetele noastre au revenit la 8 puncte, pentru ca în ultimele 4 minute și jumătate de joc să primim 22 de puncte și să marcăm doar 2 ! A fost perioada în care s-a năruit ceea ce construisem un meci întreg, principalul motiv fiind descalificarea pentru cinci greșeli a trei din cele mai bune jucătoare ale noastre de pînă atunci — Popa, Jerebie și Enyedi.

Totuși, aprecierile au fost elogioase la adresa noastră, presa de a doua zi subliniind că am prezentat o echipă mai sigură, mai pregătită și mai matură decît anul trecut.

— De cînd sînteți la „U", tovarășe Martin ?

— Din 1972, dar înainte antrenasem vreo 11 ani echipa A.S.A., tot baschet feminin.

— Ce părere aveți despre actualul sistem competițional ?

— Este mai bun decît precedentul, în primul rînd pentru că dă posibilitate fiecărei echipe să joace în fața propriilor suporteri, și reciproc, aceștia pot vedea la lucru echipa favorită. Dar ar putea fi și mai bun dacă s-ar adopta acel sistem „play-off".

— Ce-nseamnă asta ?

— Un fel de turneu, în care locul 1 joacă cu 8, 2 cu 7 ș.a.m.d. rămînînd în competiție cei cu două victorii din trei meciuri. Apoi sistemul se reia pînă la jucarea finalei. I-ar da mai multă spectaculozitate și ne-ar obliga și pe noi, antrenorii, să perfecționăm mijloacele de pregătire.

— La baschet masculin, titlurile au fost cîștigate în ultimii 33 de ani numai de Steaua și Dinamo. Vă spune ceva acest lucru ?

— El vorbește de la sine. S-ar putea formula două păreri : că producția de jucători e săracă, cei buni mergînd la aceste două cluburi puternice, mărindu-se astfel decalajul valoric față de restul plutonului sau că aceste cluburi ar putea avea un excedent de jucători, care le diminuează concurența, din moment ce rezervele lor ar putea fi jucători buni în altă parte.

— Dar la Cluj, de ce baschetul masculin nu are rezultatele celui feminin ?

— În primul rînd pentru că pepiniera Școlii sportive nu are băieți așa de valoroși ca fetele. Apoi, pentru că la băieți intervine inevitabil un moment de ruptură : facultatea sau stagiul militar, cînd continuitatea pregătirii și performanței se pierde.

— Cum vă acomodați cu postura de a fi antrenorul unei campioane naționale care nu e din București ?

— Alții trebuie să se acomodeze cu situația asta ! În orice caz, izbînzile noastre au creat o stare de emulație în rîndul celorlalte echipe, dornice, toate, să se detroneze.

— Spuneți-mi, ce credeți c-ar trebui făcut pentru revigorarea baschetului nostru ?

— Selecții, trialuri, trialuri, selecții. Am propus celorlalți antrenori divizionari să ne reunim în cîte un centru de județ, să ne împărțim pe zone și să batem cu pasul fiecare comună. Nu putem aștepta să ne pice din senin jucători și jucătoare cu calitățile pe care le dorim. Mai zilele trecute, am aflat întîmplător de un tînăr ce venise la clinica de endocrinologie din Cluj pentru un tratament care să-i oprească creșterea în înălțime. A fost luat în evidență. Dar sportul de performanță nu poate fi lăsat la voia unor asemenea întîmplări.

— Bine, dar cînd faceți selecții prin școli, nu puteți ști cît va mai crește unul sau altul din copii vizați.

— Aici e dificultatea : selecțiile trebuie refăcute după perioada pubertății pentru a vedea ce s-a întîmplat cu cei vizați prima dată. Selecția la baschet este de fapt un proces continuu, migălos și dificil, dar numai așa putem asigura bază pentru performanțele viitoare.

— Ați avea de spus ceva profesorilor de educație fizică ?

— Faptul că orice copil trebuie să învețe mai întîi să alerge, că numai de la atletism se poate merge spre alte sporturi, și nu invers. Sînt jucători în pragul performanței care nu știu încă elementele de bază ale pregătirii. Nu trebuie început cu mingea de baschet, ci cu atletismul, pentru că numai astfel se pot vedea calitățile native necesare oricărui sport.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Rugby — Probleme actuale

În ciuda evidentului declin testat de formația noastră națională în ultimele sale confruntări, multe echipe angrenate în campionatul intern de rugby ne-au prilejuit satisfacția unor partide frumoase și dirze, precum și evoluții individuale remarcabile, ca acelea ale tinerilor jucători de linia III-a **Moraru** și **Pongratz**, de la Grivița Roșie, aripei **Boldor** de la Steaua, mijlocașilor de grămadă **Neaga** (Grivița Roșie) și **Pereș** (Sportul Studențesc).

Odată cu cea de a 13-a etapă a campionatului Diviziei A, desfășurată miercuri 3 decembrie a.c., se pot trage utile concluzii la încheierea sezonului de rugby actual, din situația sinoptică înregistrată pînă acum.

Sub raportul punctajului acumulat, echipa Steaua din prima serie l-a obținut pe cel maxim, cîștigînd toate partidele disputate pînă în prezent, detașîndu-se, prin cele 39 puncte, de a doua clasată, Grivița Roșie (33 puncte), pe care, într-un veritabil derbi, o învinsese doar cu greu și datorită șansei cum și unui arbitraj incorect. Față de Știința Petroșani (30 pct.) din poziția treia, distanța se majorează la 9 puncte. Situația din seria a II-a este mult mai echilibrată la vîrf, unde primele trei echipe țin îndeaproape, nuanțîndu-se numai prin cîte un singur punct : 35—34—33. Datorită faptului că liderul (Dinamo) a pierdut la cei doi urmăritori (Farul și Știința Baia Mare). Totuși, luînd în comparație ambele serii, Dinamo are escaverajul cel mai impresionant (592—115) față de Steaua (380—113) și Farul (300—90), dovedind cel mai eficient atac. Cele mai bune apărări se arată a fi în ordinea : Știința Baia Mare (248—69), Farul (300—90) și Știința Petroșani (283—92). Deficitarele clasamentelor și totodată candidatele la retrogradare sînt U.A.M.T. Oradea, U—Cluj, Gloria Buc. și Rapid, afișînd bilanțuri nemiloase.

Federația Română de Rugby a definit **Centralizatorul** propunerilor făcute de selecționeri pentru constituirea lotului reprezentativ de 45 jucători în vederea pregătirii susținerii întîlnirilor internaționale cu formațiile reprezentative ale Italiei și U.R.S.Ş. din Campionatul European precum și cu cele din turneul final al Cupei Mondiale 1987.

Ținîndu-se cont și de punctul de vedere al celor din provincii, numărul selecționerilor a fost majorat la 11 și anume : Enciu Stoica, Ciobănel Paul, Paraschiv Mircea, Dumitru Gheorghe, Cosmănescu Petre, Manoileanu Dumitru, Popovici Florin, Ortelecan Mircea, Moraru Viorel, Kramer Carol și Mihalache Dumitru. Din motive obiective, au absentat Dumitru Gheorghe și Comănescu Petre, neputînd fi consultați, astfel încît ceilalți 9 selecționeri au făcut, în total, 405 propuneri individuale, din confruntarea cărora s-a reținut **lotul lărgit** de 45 jucători din toată țara, spre a se începe de îndată testările și controlul medical. După numărul voturilor și în ordinea preferențială, acest centralizator se înfățișează astfel, pe posturi :

Stîlp stînga : Bucan (Dinamo), Opriș (Farul), Czoma (Baia Mare) ; **trăgător** : Moț Marin (Steaua), Ion Gheorghe (Dinamo), Munteanu (Steaua) ; **stîlp dreapta** : Pașcu Vasile (Dinamo), Melniciuc (Baia Mare), Simonca (Steaua) ; **linia II-a dreapta** : Caragea (Dinamo), Stroe (Grivița Roșie), Vereș (Dinamo) ; **linia II-a stînga** : Constantin Laurențiu (Steaua), Dumitru Gheorghe (Farul), Dumitraș (Contactoare Buzău) ; **linia III-a stînga** : Murariu Florică (Steaua), Florea Costică (Steaua), Necula Răducanu (Farul) ; **linia III-a dreapta** : Moraru Octav (Grivița Roșie), Rădulescu Alex. (Steaua), Nistor (Baia Mare) ; **închidere** : Constantin Ștefan (Farul), Pongratz Andrei (Grivița Roșie), Răduțanu (Dinamo) ; **1/2 grămadă** : Coman (Steaua), Neaga (Grivița Roșie), Paraschiv (Dinamo) ; **deschidere** : Alexandru D. (Steaua), Domocoș (U. Timișoara), Ignat G. (Steaua) ; **aripă stînga** : Calafeteanu (Grivița Roșie), Aldea Marian (Dinamo), Răcean (U. — Cluj) ; **centri** : Tofan (Dinamo), Lungu (Dinamo), David (Steaua), Vărzaru (Steaua), Becheș (C.S.M. Sibiu), Sava Ion (Petroșani) ; **aripă dreapta** : Popescu Cornel (Dinamo), Copil (Cluj), Plotchi (Farul) ; **fundaș** : Codoi (Steaua), Toader Marcel (Dinamo), Marin (Grivița Roșie).

Marți, 9 decembrie, echipa de rugby Grivița Roșie a plecat în Marea Britanie pentru a întîlni mai multe echipe cu care întreține relații de prietenie.

Totodată, echipa noastră campioană de anul trecut, Farul Constanța, va face deplasarea în cursul acestei luni la Toulouse (Franța), pentru a participa la **Turneul Masters**, premergător Cupei Mondiale.

TUDOR GEORGE ■

Fotbal

În preajma unei alte mari finale

Nu Real Madrid, nu Juventus, nu Bayern München reprezintă fotbalul european în Cupa Intercontinentală, organizată de Toyota Corporation, sub patronajul F.I.F.A., al federațiilor de pe cele două continente și al federației japoneze de specialitate. Mai mare cinste pentru o echipă românească nici că se poate. N-a avut-o nimeni și Steaua, prin cîștigarea Cupei Campionilor Europeni, și-a ocupat locul de cinste în istoria performanțelor sportive, comparabilă poate cu calificarea la campionatul mondial de fotbal din 1970. Sigur, am avut și avem mari sportivi, deținători de recorduri mondiale, campioni mondiali, campioni olimpici și străluciți campioni europeni. Performanțele lor nu sînt la îndemîna oricui și ele reprezintă cărți de vizită și capitole peste care nu se poate trece în istoria mișcării sportive. Dar în fotbal, marea noastră dragoste și speranță, Steaua a realizat ceea ce puțini dintre noi îndrăzneau să viseze măcar. Victoria de la Sevilla a transformat Bucureștii într-o noapte de feerie și numai cine nu s-a încumetat să iasă n-a văzut bucuria de a trăi ecoul unei mari performanțe. A fost ziua de renaștere a lui Ducadam și dovada că o echipă în cel mai pur și camaraderesc sens al termenului poate îngenunchia unsprezece vedete, supercurtate financiar și pompate de mijloacele de comunicație pe toate canalele. Vinerea trecută, pe stadionul din Ghencea, în fața a 30 000 de spectatori, jucătorii Stelei și-au luat la revedere de la prima parte a sezonului intern, final care a prilejuit și o festivitate: decernarea titlului de „Maestru internațional al sportului" tuturor componenților echipei. Cei 30 000 de spectatori au venit atît pentru meciul cu Petrolul Ploiești, cît și pentru a dovedi jucătorilor militari atașamentul și dorința lor sinceră de a fi la înălțime în partida de la Tokyo.

La ora aceasta, jucătorii Stelei sînt deja nume care circulă în presa sportivă a lumii și pe buzele tuturor spectatorilor cu o brumă de cultură sportivă. Organizatorii Cupei Intercontinentale au solicitat sute de mii de fotografii cu echipa Steaua și cu portarul finalei, Helmuth Ducadam. Începînd din 14 noiembrie, canalul 4 al televiziunii japoneze a început difuzarea unui serial despre echipa noastră, realizat la București, serial presărat și cu reluarea loviturilor de la 11 metri, prezentate de altfel spectatorilor japonezi de patru ori în emisiuni diferite. Același post a difuzat finala de la Sevilla de trei ori, justificînd aceasta prin enorma popularitate pe care o face în Japonia acestui sport atît de celebru în restul lumii.

Ultimele trei meciuri ale Stelei, cele cu Dinamo, cu Victoria și cu Petrolul ne-au arătat o echipă aflată în ascensiune, trecută deja de momentul Anderlecht. Steaua a cîștigat un mijlocaș, Bălan, om de travaliu și creator, virtute pînă acum discretă la acest jucător inteligent și de mare modestie. A redat pofta de gol lui Pițurcă și i-a reamintit lui Majearu că n-a înscris decît un gol în actualul campionat. Stingaciu a crescut, iar apărarea și-a confirmat valoarea și forța. La ora plecării, Steaua avea două mari probleme: Bölöni și Stoica. Pentru a afla mai multe amănunte legate de situația celor doi și a potențialului fizic al întregii echipe, am solicitat un punct de vedere avizat de la medicul echipei, Valentin Stănescu : „Capacitatea de efort a întregii echipe se prezintă bine. Am făcut tot ce ne-a stat în putință pentru recuperarea lui Bölöni, afectat de o ruptură musculară fibrilară în meciul cu Universitatea Cluj-Napoca. În meciul cu Petrolul, el a avut indicația ca la cea mai mică jenă să renunțe. Așa că în debutul partidei a și fost înlocuit, aflîndu-se la limita restabilirii și nevoind să riscăm. Tudorel Stoica a contractat o ruptură musculară în meciul cu Victoria și ridică cele mai multe semne de întrebare. De atunci, el n-a mai făcut nici un antrenament și abia după sosirea la Tokyo va reîncepe pregătirea, spre a fi apt în ziua meciului. O altă problemă e ridicată de adaptarea la fusul orar. Vom încerca să facem un program special de pregătire și acomodare, avînd în vedere faptul că sîntem la limita minimă a timpului de acomodare cu diferența de fus orar". În ultimul moment, înaintea plecării am aflat că Bölöni și Stoica, în scurtul răgaz pe care echipa îl are la trecerea prin Beijing, vor urma două ședințe de acupunctură cu specialiști chinezi. Cînd dumneavoastră citiți aceste rînduri, ele au avut deja loc și sperăm că Steaua va putea alinia la Tokyo o linie de mijloc în formulă completă, mai ales că Tudorel Stoica și-a dorit teribil de mult ca, în compensație pentru absența de la Madrid, să joace meciul cu River Plata într-o manieră deosebită, spre a mulțumi astfel colegilor de echipă pentru că i-au suplinit absența de la Sevilla.

River Plata, echipa anului în America de Sud, desemnată în urma unui complicat sistem de organizare a Cupei Libertadores de America, la care participă cîte două echipe din fiecare țară, a fost prezentată cititorilor noștri. Ea vine cu orgoliul de a reprezenta țara cîștigătoare a Campionatului mondial și cu jucători aureolați de titluri, zarvă și publicitate. O echipă solidă, tehnică, rapidă, arțăgoasă, teatrală și cu momente de joc aproape antipatice care poate fi ținută în frîu de pasele orchestrate ale echipei Steaua. Duminică dimineața la ora 7, cînd mulți dintre dumneavoastră abia se vor trezi, vom ști cine este cîștigătoarea partidei. Dacă va fi Steaua sau River Plata, simpatia și dragostea spectatorilor noștri pentru cîștigătoarea Cupei Campionilor Europeni vor rămîne neștirbite, dacă nu chiar mai mari. E un mare merit să-ți dispuți această cupă, darămite s-o mai și cîștigi. Toți vom fi cu sufletul alături de reprezentanta noastră și a Europei în această campanie de cucerire a celor mai strălucitori lauri fotbalistici, în împlinirea acestui țel curajos al fotbalului nostru. Duminică dimineața vom afla dacă Steaua a izbutit sau nu să dea contur precis și adresă unui vis al tuturor iubitorilor de fotbal din România. Să-i dorim succes și să-i ținem pumnii.

CORNEL NISTORESCU ■

Civilizația sportului

Adevărații prieteni rămîn

Handbalul este un sport colectiv unde și munca și bucuria și necazul se împart între membrii echipei. Dar victoriile colective și forța echipei se capătă (de multe ori) prin individualitățile de excepție. Covîrșitoarea lor personalitate poate făuri destinul unei echipe, proiectînd-o printre stele, ori, după caz, prăbușind-o.

Handbalul masculin românesc — 4 titluri mondiale în palmares ! — a avut cîteva mari personalități care au transformat de multe ori acest sport în spectacol sublim, ridicîndu-l la rangul de artă, de emoție artistică. O inițiativă lăudabilă a federației de specialitate, una dintre cele mai serioase federații ale noastre, a reunit recent la Craiova, cu prilejul „Trofeului Carpați", cîteva vedete ale handbalului românesc într-un „meci al amintirilor". Spectatorii craioveni au venit în număr mare pentru a-i reîntîlni pe mulți dintre cei care, cu ani în urmă, au jurat în cor discret, cu pasiune și dragoste de patrie, să nu cedeze pe semicercuri în fața niciunui adversar.

O lume întreagă a salutat atunci cu respect, admirație și simpatie izbînzile handbaliștilor români. Iar noi, milioanele de suporteri ai lor ne aruncasem punte peste depărtări, emoțiile și simțămintele calde, trăind alături de ei finale nemuritoare cu secunde de foc ce purtau în ele mărirea și decăderea.

Ne-am amintit toate acestea revăzîndu-i pe Gațu, Birtalan, Gunesch, Nica, Licu, Stöckl, Voina, Samungi, Dincă, Costache II, Marc Sabin, Dan Marin, Titus Moldovan. Dar ne-am amintit, de asemenea, că niciunul dintre ei nu s-a retras pe „ușa din față" cu prilejul unui meci festiv. Ce ne împiedică să ne achităm datoriile morale pe care le avem față de marii sportivi în momentul retragerii lor ? Manifestarea publică a respectului pentru cei care s-au dăruit aducînd glorie culorilor patriei ar fi un excelent exemplu stimulativ în ochii tinerilor porniți pe drumul greu al marii performanțe, ar fi o dovadă că la capătul acestui drum nu-i pindește uitarea.

Recent, gălățenii au organizat o frumoasă și emoționantă festivitate la retragerea atletei Fița Lovin. Dar de Natalia Mărășescu, Argentina Menis și alte atlete cu care pînă mai ieri ne mîndream, vă mai amintiți ? Ele cum s-au retras ? Ca să nu mai vorbim de Iolanda Balaș, Lia Manoliu și Viorica Viscopoleanu zgîndărind răni demult cicatrizate... Dar marii fotbaliști români cum au părăsit arena ? Dobrin, Dumitrache, Iordănescu, Dembrovschi, Dinu, Lucescu, Rică Răducanu, de ce au fost retrași discret ? Sau Voinescu, Constantin, Nunweiler III, Dridea etc...

Pentru a îndrăgi prezentul, trebuie să fim mîndri de trecut. De aceea sugerăm forurilor sportive organizarea unor gale a foștilor mari campioni ai sportului românesc. Sala polivalentă — mă gîndesc la ea fiind cea mai mare — ar fi arhiplină. Televiziunea ar avea material înregistrat pentru generațiile următoare care vor dori să știe cum le-au mulțumit bunicii și părinții lor oamenilor din a căror sudoare, din a căror muncă s-a născut gloria sportivă a României din acești ani. Lacrimile noastre, victoriile noastre, fericirile noastre sportive li se datoresc. E bine să nu uităm asta. Pentru că nu există o fericire mai mare pentru un sportiv decît atunci cînd compatrioții lui îi dovedesc că adevărații prieteni rămîn și atunci cînd trece gloria.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

● Fără discuție, loviturile de la 11 m au devenit un coșmar mai mult pentru executanți, decît pentru portari. Iată, nu mai departe decît săptămîna trecută, spaniolul Chendo a ratat la Tirana, iar peste cîteva zile italianul Altobelli stabilea un record, irosind în meciul cu Malta două penalty-uri. Să nu ne mai mirăm, deci, că un reputat executant al loviturilor libere, francezul Michel Platini, a declarat ferm că va refuza să mai încerce transformarea loviturilor de pedeapsă, după cunoscuta ratare de la „El Mundial", din partida cu Brazilia... ● Două echipe studențești de la Universitatea din Brno au stabilit un nou record european de durată la baschet, jucînd fără întrerupere 76 de ore. Conduși, succesiv, de 5 arbitri, cei 24 de performeri au înregistrat scorul de 5 461—5 273. Noi am propune pentru „Guinnes Book" și pe cei cîțiva spectatori care au rezistat maratonului baschetbalistic ● După cum se știe, suedezul Mats Wilander va absenta, la sfîrșitul săptămînii viitoare, de la finala „Cupei Davis" pe care echipa sa o va susține, în deplasare, în compania Australiei. Motivul : Wilander se căsătorește cu superbul manechin Sonya, care, după „Masters", a refuzat o nouă amînare a ceremoniei.

Toată lumea face sport

● Sepp Piontek, antrenorul vest-german al reprezentativei Danemarcei, este de părere că responsabilii cluburilor din Bundesliga dau dovadă de lipsă de bun simț angajînd fără discernămînt tineri jucători danezi. „Iată, a spus Piontek, au fost transferați recent Ravn Jansen la Düsseldorf și Jorgensen la Mannheim, fotbaliști pe care nici eu, care trăiesc în Danemarca, nu-i cunosc defel. Modă-modă, dar nici chiar așa..." ● „Totocalcio", pariurile oficiale pentru meciurile de fotbal din Italia, a înregistrat un nou record, în etapa a 11-a fiind depuse la casele de pronosticuri 20 478 379 310 lire (precedentul record era inferior cu 470 milioane lire). Cu toate acestea, premiile n-au fost prea ridicate, datorită, se apreciază, folosirii de către pariori a calculatoarelor particulare, care „ghicesc" mai ușor combinațiile cîștigătoare, înmulțind numărul celor cu 13 rezultate exacte. ● Celebrul schior francez Jean-Claude Killy, triplu campion olimpic în 1968, este disputat de două organizații sportive: Federația internațională de schi, care vrea să-i încredințeze postul de președinte al Comitetului de organizare a „Cupei Mondiale", și Comitetul olimpic francez, în vederea desemnării lui Killy în funcția de președinte al Comitetului de organizare a JO din 1992. Alegere dificilă, dar se pare că cel în cauză înclină spre Olimpiadă. ● După mulți ani de fructuoasă activitate, cunoscutul comentator György Szepesi a părăsit președinția Federației de fotbal a Ungariei, fiind înlocuit de Jenő Somogy, care, în viața civilă", este director general al rețelei de hoteluri „Panonia".

LUCIAN OPREA ■

Cronica șoselei

Ispita blondă

„Nu-mi spune ,tu, mie că e în regulă, Abrudane. Am văzut zeci de cazuri cînd omul s-a ridicat de jos, a plecat liniștit acasă, a cinat și a doua zi dimineață nu s-a mai sculat. Pe băiat l-a lovit în plin și l-a aruncat cît-colo, în boscheții de pe marginea șoselei. Ticălosul a fugit. Am dat fuga spre băiat. „Mădăline, ai pățit ceva ? Cum te simți ?" l-am întrebat eu. El, precum un cascador, se ridică în picioare, își scutură praful de pe pantalonii scurți, se uită cu atenție la genunchi, unde i-au apărut cîteva zgîrieturi și vînătăi, constată că bluza lui cea faină s-a descusut în dreptul mîneciî, și-mi zice : „Bine că-i numai descusută, nea Andrei. Era păcat să se fi rupt o asemenea frumusețe de cămașă matlasată. Nu-i chiar atît de ieftină și-am găsit-o nu ușor". „Și ce intenții ai acuma, Mădăline ?" „Păi... să mă duc acasă..." „După un asemenea salt, feciorule, oricît ai fi tu de zdravăn, tot ar fi bine să te vadă un doctor", îi zic eu. „Nea Andrei, te știm toți, om săritor și cumsecade, dar nu-i păcat să-i omorîm timpul doctorului dacă n-am nimic ?" „Bine Mădăline, du-te acasă. Vezi cum îi povestești întîmplarea lui taică-tu, să nu-l sperii". „Nici o grijă, nea Andrei, voi dovedi diplomația și tactul necesar. Îi voi spune doar că mașina m-a șters, așa ușor", și băiatul de 12 ani face un semn imaginar cu brațul menit să reconstituie episodul de pe drum, petrecut cu cîteva minute înainte. „Mare noroc ai avut, Mădăline !" „Recunosc. Mă gîndesc la o carieră de cascador. Începutul a fost promițător, știu să cad, ce zici ?" „Voi, puștii, le luați pe toate ușor. Vin mai tîrziu pe la voi să văd cum te simți, i-am zis la despărțire. Pentru motivul ăsta sînt acum aici, vecine". „Ce să-ți zic, băiatul nu acuză dureri, nu se plînge de nimic, are cîteva zgîrieturi peste care am dat cu spirt. Nici nu pot spune însă că e într-o dispoziție strașnică. Stă cam plouat în camera lui. Dar cu mașina care l-a lovit cum e, Andrei ? Spuneai că ai reușit să-i reții numărul". „În privința asta n-am probleme. Uite aici, am notat tot, tot, număr, tipul mașinii, culoarea, marca, alte „semne particulare" pînă și faptul că în cabină era o tipă cu părul blond am reținut. Ghinionul ticălosului a fost că la cîțiva metri de el am fost eu, șofer trecut prin ciur și prin dîrmon, care a observat totul. N-are nici o scuză. Drum uscat, aglomerație nu, vizibilitate perfectă, iar băiatul era pe trecerea de pietoni. Am sesizat, omul de la volan era concentrat spre blondă, nu să vadă drumul. Da, bineînțeles, am dat toate datele la post, care a și anunțat mai departe. Nu-mi fac probleme că nu va fi descoperit autorul. Să-ți spun sincer, Mihai, sînt preocupat de Mădălin. Vreau să fim siguri că e în afară de orice pericol și te rog să fii de acord să-l vadă doctorul". „N-are nici un rost, e inutil, dragă Andrei. Dar dacă insiști, mergem". „Să-ți povestesc un caz, Mihai, că să fiu mai convingător. Anul trecut, la doi pași de noi, pe șoseaua națională, dintr-o mașină mare, din acelea care fac curse internaționale, coboară un om mai în vîrstă, cu fiul său, un băiat de vreo 12 ani, exact ca Mădălin. Greșesc cînd zic coboară, pentru că bătrînul, un om de vreo 70 de ani, se împiedică de scara mașinii și cade, lovindu-se la cap. Șoferul trage mașina pe dreapta, îl ajută pe om, cu sprijinul feciorului, să se ridice în picioare și-l întreabă îngrijorat : „Ați pățit ceva, simțiți dureri ? Spuneți-mi, vă rog, spitalul e la doi pași". „Nu dragă, n-am nimic. Vă mulțumesc din suflet că ne-ați adus, vorba aia, pînă-n poarta casei. Aș fi bucuros să serviți o gustare la noi. Caltabașii și cîrnații proaspeți ne așteaptă". „Vă mulțumesc, dar știți cum e viața noastră, a șoferilor care conducem asemenea mașini. Avem un mers exact ca al trenului, nu ni se îngăduie nici o întîrziere". Bătrînul i-a mai mulțumit încăodată, și șoferul a plecat. Pînă acasă, la vreo 100 de metri, moșul, cu nepotul alături, au schimbat impresii de călătorie. Ce mașină strașnică, confortabilă, ce cumsecade om, șoferul. Într-un cuvînt, omul n-a dat nici un semn că i-ar fi rău. Au ajuns acasă, au cinat, bunicul a tras și cîteva pahare de pălincă, i-a povestit babei cum a călătorit și, bine dispus, s-a culcat. A doua zi dimineață, moșul s-a sculat greu. „Să fie cumva efectul pălincii ? N-am băut decît două păhărele. Mamă, căci așa îi spunea el soției, mă doare groznic capul, mai stau puțin culcat". „Bătrîna i-a făcut un ceai, i-a dat un antinevralgic și l-a ajutat să se întindă. Nepotul s-a așezat pe un scaun lîngă patul bunicului și a început să-i citească așa cum îi plăcea lui. După vreo oră, puștiul intră speriat în bucătărie. „Bunică, moșul oftează din greu, horcăie, se vede că-i e rău". Cînd a venit doctorul, n-a avut decît să constate decesul bătrînului. Era firesc să se stabilească cum s-au întîmplat lucrurile și, mai ales, să se identifice mașina care îi transportase pe cei doi, bunicul și nepotul. Perspicacitatea puștiului, da, un copil simplu de la țară, a rezolvat totul. Nepoțelul își notase pentru orice eventualitate, numărul de înmatriculare al gigantului. Șoferul, bineînțeles n-a pățit nimic. N-avea nici o vină. Ba, dimpotrivă, făcuse totul pentru a preveni o eventuală înrăutățire a sănătății bătrînului. „Așa că, hai cu Mădălin la spital !" Băiatul tocmai începuse să acuze dureri de cap. Diagnosticul era același care trebuia pus bătrînului, dacă îl vedea la timp un medic. Organismul mai rezistent al băiatului, la care s-a adăugat intervenția la timp și competentă a doctorului, au învins.

Problema găsirii autorului accidenului s-a rezolvat ușor. La întrebarea : cum l-a lovit pe băiat ? Șoferul a răspuns : „Am avut senzația că băiatul a vrut să demonstreze colegilor că poate trece la cîțiva centimetri prin fața turismului, făcînd o figură de cascador. Nici nu vă dați seama cîte le trec puștilor ăștia prin cap". Apoi a recunoscut că atenția îi era îndreptată nu spre zebră, ci spre blonda ce tocmai se urcase în mașină. Privirea acesteia în care se contopeau „recunoștința", predilecția pentru „dragostea" la prima vedere, „generozitatea" și cîte și mai cîte, l-au încurajat pe șofer să „atace" rapid și direct. „În interesul vostru, dar și al pasagerilor, al tuturor celor care folosesc drumul, soferi, feriți-vă de ispite blonde, brunete etc.", ar trebui să fie motto-ul acestor rînduri.

VICTOR BEDA ■

Comentariul săptămînii

Dreptul suprem

S-au împlinit, la 10 decembrie, 38 de ani de la adoptarea „Declarației universale a drepturilor omului", document cu valoare de pionierat care recunoștea, pentru întîia dată în istorie, egalitatea „în demnitate și drepturi" a tuturor cetățenilor Terrei. Era un moment de răscruce al istoriei umanității, cînd abia se încheiase o mare conflagrație mondială, soldată cu un uriaș număr de victime — peste 50 de milioane. Oamenii simțeau nevoia consfințirii, într-un document juridic internațional, a drepturilor lor, încălcate de cizma fascismului, de marșul coloanelor militare.

Completare firească a Cartei O.N.U., Declarația universală a drepturilor omului exprima încrederea în forța dreptului în fața dreptului forței, înscria noi norme de etică, democratice, sublinia inadmisibilitatea oricărei discriminări, atît rasiale cît și de altă natură. Documentul — a cărui dată de adoptare este marcată pretutindeni ca „Ziua drepturilor omului" — a constituit un puternic stimulent în amplul proces din perioada postbelică de înaintare spre democrație și progres a popoarelor lumii. Aniversarea constituie, an

În lumea bogaților, căreia îi place să pozeze în „apărătoare a drepturilor omului", simpla examinare a realității cotidiene face să apară adevăruri triste : oameni ce nu au asigurat dreptul la muncă, la existență demnă, trăind la marginea societății, în sărăcie și disperare. Și nu citeva excepții, ci cu zecile de milioane, în timp ce citeva mii de mari bogătași se scaldă în lux și opulență. Distorsiunile lumii contemporane perpetuarea relațiilor profund inechitabile dintre lumea industrializată și țările subdezvoltate, a marilor decalaje economice și tehnologice ce se adîncesc continuu, provoacă criză după criză, un adevărat cerc vicios din care nu se poate ieși decît prin voința unanimă a statelor, de a da un nou chip, mai drept și echitabil contemporaneității. Un rol deosebit de pernicios joacă în acest

România socialistă s-a afirmat și se afirmă ca unul dintre cei mai activi promotori ai intereselor și aspirațiilor vitale de libertate și independență, de pace și progres ale tuturor popoarelor lumii, arătînd, în repetate rînduri, că în lume există numeroase probleme umanitare care își așteaptă rezolvarea : inegalitățile politice, economice și sociale, practicile discriminatorii pe motive de rasă, subdezvoltarea, foametea, analfabetismul, sfidările la adresa umanismului reprezentate de toxicomanie, pornografie, terorism, violență etc. În acest context, țara noastră a relevat că astăzi, mai mult ca oricînd, pe primul plan stă asigurarea păcii, independenței, a drepturilor popoarelor de a fi libere, a dreptului omenirii la viață, la pace. „Se discută mult în lume — releva președintele Nicolae Ceaușescu — despre drepturile omului, dar se uită sau nu vrea să se ia în seamă, dreptul fiecărui popor, al omului la independență, la pace, la viață !".

Acțiunile perseverente și constructive ale României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu — în ale căror amplă suită referendumul de la 23 noiembrie constituie un moment cu largi semnificații — consacrate încetării cursei înarmărilor, în primul rînd a înarmărilor nucleare și trecerii la dezarmare, asigurării condițiilor de pace pentru generațiile prezente și viitoare, sînt caracterizate de un cald umanism, de preocuparea responsabilă pentru destinele omenirii. „Ziua drepturilor omului" constituie un prilej de profundă satisfacție și mîndrie patriotică de a sublinia că în România socialistă drepturile fundamentale ale omului și-au găsit concretizarea în asigurarea deplinei egalități între oameni, în realizarea unor relații economice și sociale echitabile, care permit fiecărui cetățean să ducă o viață demnă, în accesul liber la învățămînt, cultură și știință.

ION VIRGIL

Vîrstele peniței

Își are fiecare profesie biografia sa, palierele de expresie, trecerile de nivel, răsturnările de efect, o forță de adaptare anume. De ce ar face gazetăria excepție ?

Am avut posibilitatea de a discuta cîndva cu un ziarist de prestigiu, corespondent special la un mare cotidian de circulație planetară. Fusese în micul grup de reporteri aflat la bordul unui bombardier pentru a relata debarcarea în Normandia. Dincolo de cîte a apucat să-mi spună din viața-i agitată de corespondent de front, a reușit să-mi transmită, fără să vrea probabil, o convingere : succesul de public, gloria reportericeasca a rămas definitiv marcată de ocazia ivită atunci deși atîtea alte evenimente au trecut în raza condeiului bine exersat și pe deplin convingător în ce avea de spus. Cînd amintirile au fost rechemate de prin sertare și puse, cîte au încăput, în coperți de carte și încredințate bibliotecii, penița s-a răsucit pe cîlciie căutîndu-și alt mod de a exista. Purtătorul s-a alăturat contemporanilor săi mai tineri și mai puțin glorioși în fructificarea șansei de a asculta pașii umanității în pretins voioasa stare de pace.

Reciclarea peniței s-a statuat ca o necesară operație cîtă vreme, în dinamica ei, trăirea omenească riscă a ne găsi nepregătiți, poate incapabili, de a sesiza cum se numesc și cum trebuie purtate instrumentele de succes în dialogul cu cel mereu situat în zona de gravitație a informației. I-a fost rezervată corespondentului pe frontul păcii delicata misiune de a explica ce grea devine, cu trecerea timpului, haina existenței în liniște. Cu fiecare an se scurg prin tăișul peniței statistici spăimoase privind spirala cheltuielilor militare, cuprinderea distructivă a exploziilor-experiment, nevinovate doar cît nu au devenit — încă — eveniment, încărcături nucleare ce ne sînt rezervate pe cap de locuitor ori de cîte ori putem fi uciși astăzi, prin declanșarea focoaselor existente, în comparație cu ziua de ieri sau cu aceeași dată a anului trecut. Grafiind în conștiința omenirii civilizația, în tot ce are de arătat la cota prezentului, privind să zicem dintr-o navă spațială imaginară ce se întîmplă pe continentele globului, observînd și relatînd pentru ascultătorii de azi și cititorii de mîine, gazetarul și-a angajat existența profesională în contul destrămării oricărui demers însemnînd ruină, distrugere, neființă. Își revendică presa, în corpul său de seriozitate și deplină răspundere, în contextura evenimentelor la zi, o merituoasă stăruință în a explica răul ce vine de la toate cîte se întîmplă pe autostrăzile înarmării, pacostea care se poate naște, chiar fără ca cineva s-o vrea anume, dacă lucrurile vor curge tot astfel înainte.

Un element de noutate a apărut în forfota avertismentelor, declarațiilor și angajamentelor dinspre cancelariile diplomatice către noi, muritorii obișnuiți, referitoare la cursa înarmărilor și la accelerarea perfecționărilor militare.

Decizia României, la propunerea președintelui său, de a proceda la o reducere unilaterală a armamentelor efectivelor și cheltuielilor militare a impus în coloanele presei internaționale un limbaj aparte, definind procesul ieșit din sfera teoretică și intrat în faza practică, efectivă, concretă. Urmărim cu plăcere, de săptămîni și luni cum ziare și reviste, posturi de radio și televiziune din țări dispersate pe întreg globul terestru întrețin interesul în jurul noii inițiative românești, stimulatoare în planul exemplului, generator de încredere, optimism, de speranțe. Nimic nu ne poate împiedica să credem că ziaristul de azi se află în fața unui nou și exigent test al capacității și energiei profesiei. Știința de a pune în valoare semnificația și puterea de mobilizare a unor inițiative politice, de asemenea calibru, pe bună dreptate apreciate drept istorice, definesc pregnant acordul la epocă și la comandamentele sale cele mai de sus.

Ne rămîne bucuria de a ști că punctul de pe scoarța terestră care solicită o astfel de reordonare pentru meseria noastră se cheamă București.

NEAGU UDROIU

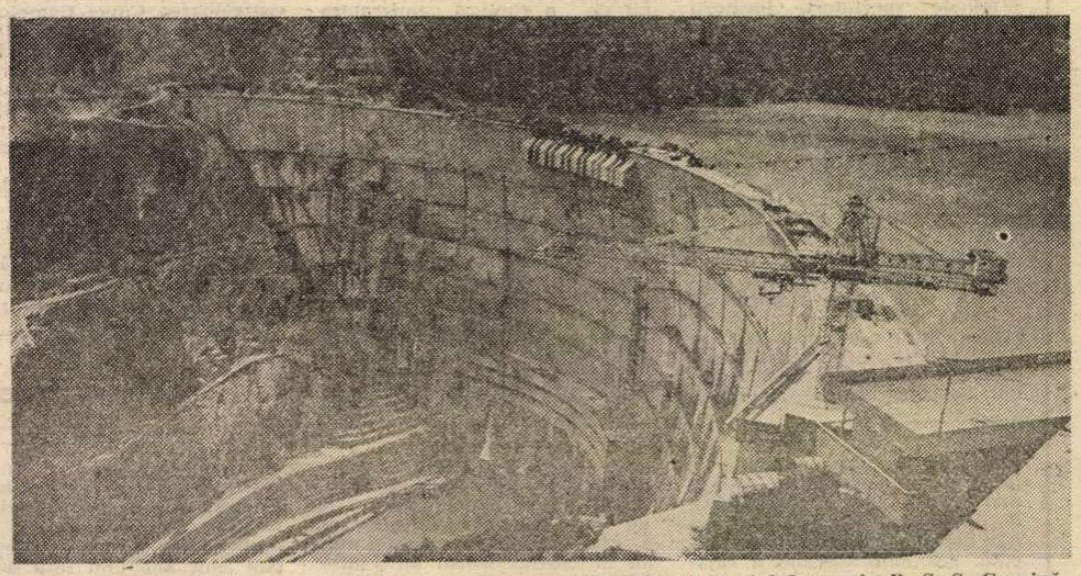

Șantierul barajului hidrocentralei care se construiește în prezent pe rîul Ingur, în R. S. S. Gruzină

În căutarea fabulosului Keops

S-a abătut oare arhitectul ce a construit piramida lui Keops de la principiile constructive ale celorlalte monumente de acest gen, și printr-un mare bluf a reușit să-i tragă pe sfoară pe jefuitorii de morminte și pe căutătorii de comori, dar și pe oamenii de știință? Aceasta este întrebarea la care a încercat să găsească răspuns o echipă de cercetători francezi care au obținut permisiunea de a examina îndeaproape, folosind cele mai moderne mijloace tehnice, colosul ce însumează un volum de peste 2,3 milioane de metri cubi de piatră. La începutul anului 1986, doi arhitecți francezi — Gilles Dormion și Jean-Patrice Goidin au identificat în modul de construcție al piramidei lui Keops o serie de anomalii care, după opinia lor, sînt greu de corelat cu structura precisă și evasiperfectă a acestui monument de arhitectură. În cursul unor măsurători microgravimetrice, ei au constatat o serie de disparități de densitate în structurile piramidei. Acestea i-au condus la concluzia că în paralel cu cunoscuta cale de acces la așa-numitul mormînt al reginelor, ar exista trei sau mai multe cavități. Mai mult chiar, ei au emis ipoteza că deasupra acestei căi de acces ar trebui să mai existe încă un coridor, a cărui intrare ar fi atît de bine mascată încît nu a fost deocamdată descoperită și care ar trebui să ducă la o cameră situată deasupra camerei regelui, cum este numită cavitatea cunoscută în prezent. În acest caz, piramida lui Keops ar fi singura dintre cele 82 de construcții de acest fel din Egipt în care camera mortuară nu ar fi situată pe linia respectivă, sub linia bazei construcției.

Ipoteza este confirmată și de o cavitate goală descoperită de mai de multă vreme, care se află la 60 metri deasupra liniei bazei. După părerile experților, această cameră a fost jefuită în urmă cu mai multe milenii, probabil în perioada celei de-a șasea dinastii, cînd au fost prădate templul și construcțiile exterioare. Autoritățile egiptene au permis celor doi arhitecți francezi să efectueze două foraje în piatra piramidei pentru a depista unde ar putea fi localizată presupusa cameră secretă. Din păcate forajele sub diferite unghiuri și avînd un diametru de 33 de milimetri, nu au dus la rezultate concrete. După ce s-a ajuns la adîncimea de 230 cm, aparatele au identificat un strat de mortar argilos de 10 cm., după care a urmat un strat dur de nisip cristalizat. Deocamdată lucrările de foraj au fost suspendate pînă la procurarea noilor instrumente necesare pentru străpungerea straturilor mai dure, însă Dormion și Goidin au declarat presei că rezultatele de pînă acum vin în sprijinul ipotezei lor privind existența unei camere nedescoperite încă.

Părerile sînt împărțite în ce privește confirmarea îndrăzneței teorii. Dr. Mahmud Abdurazeg, funcționar superior în Administrația egipteană a antichităților aprecia, într-un interviu, că speranța de a găsi mormîntul lui Keops este deocamdată prematură. Iar egiptologul francez, Jean Philippe Lauer, în vîrstă de 84 de ani, expert în problemele piramidelor, afirma : „Căutătorii de comori au reapărut. Acest lucru nu are nimic comun cu știința", adăugînd că și în cazul descoperirii altor cavități acestea nu vor avea nimic comun cu Keops a cărui cameră mortuară a fost descoperită în urmă cu secole. Dr. Ahmed Kadri, director al Administrației egiptene a antichităților, opina însă : „Nu căutăm comori, ci să ne îmbogățim cunoștințele, în primul rînd să obținem noi date despre construcția internă a piramidelor". Deocamdată cercetările sînt abia la început și nu s-a găsit încă formula „Sesam deschide-te". Asupra unui lucru există totuși unanimitate printre savanți și anume că piramidele de pe platoul Gizeh mai ascund încă secrete. De aceea cercetările continuă.

Argentia del Mar

Ideea nu a fost foarte nouă, dar readucerea ei pe tapet a surprins plăcut pe mulți argentinieni. În cursul unei furtunoase dezbateri asupra situației social-economice a țării, președintele Raul Alfonsin a propus construirea unei noi capitale, la aproximativ 950 kilometri la sud de actuala metropolă — Buenos Aires. Șeful statului argentinian a precizat că a vizitat zona unde urmează să fie ridicat noul centru politic al țări și a fixat chiar locul de construcție al viitoarei capitale — ce va purta numele de Argentia del Mar. Și anume pe Rio Negro (Rîul Negru), la aproximativ 20 de kilometri în amonte de vărsarea lui în Oceanul Atlantic, pe cele două maluri ale acestui curs de apă, între localitățile Viedma și Carmen de Patagones.

Un proiect privind mutarea capitalei fusese anunțat cu mai bine de o sută de ani în urmă, cînd președintele Sarmiento, politician liberal ajuns la cîrma țări după războiul din 1871 ,propusese ceva similar. Însă atît proiectul său, cît și altele asemănătoare au trebuit să rămînă doar pe hîrtie ca urmare a cursului urmat de istoria acestei țări, marcat de lovituri de stat și instabilitate politică. Între timp, ca urmare a disparităților economice dintre regiunile țării, mai ales între Nord și Sud, problema a devenit acută. La Buenos Aires trăiește aproximativ 35 la sută din populația de 30 milioane de argentinieni. Statisticile arată că aproximativ 83 la sută din locuitorii țări locuiesc deja în oraș, mai ales în partea de Nord. „Trebuie să ne deplasăm spre Sud — a arătat președintele Alfonsin — către Antarctica, unde ne vom afla în imediata apropiere a unor uriașe zăcăminte de materii prime". O nouă metropolă, situată mai la sud, ar fi menită, în opinia sa, să dea un impuls hotărîtor în acest sens. Noi întreprinderi, noi mine, noi locuri de muncă într-o vastă regiune cum este Patagonia vor da întregii economii argentiniene un mare avînt, apreciază experții.

Totodată, prin această „deplasare spre Sud" se dorește să se facă mai atractive pentru populația ce preferă în prezent să se aglomereze în Nordul țării și zonele sudice mai puțin favorizate de climă și subdezvoltate economic. Experții apreciază că și administrarea țării ar deveni mai eficientă în momentul cînd sediul ei ar fi plasat într-un oraș mai mic. În orice caz, un lucru este limpede pentru autorii proiectului : nu se are în vedere mutarea întregului Buenos Aires, care va rămîne principalul centru economic și cultural al țării. Dimpotrivă, la Argentia del Mar vor fi deplasate numai sediile guvernului, parlamentului și ale altor instituții de stat. Nu se dorește crearea unei metropole gigantice cum s-a procedat în cazul noii capitale a Braziliei. În Parlamentul Argentinei a fost prezentat deja proiectul de lege privind construirea pînă la sfîrșitul anului 1989 a noii capitale. Forul legislativ urmează să ia o decizie în acest sens.

Este de remarcat că pe plan internațional, tendința de a întemeia noi capitale a avut o anumită continuitate în acest secol. Astfel, Australia și-a construit, în 1913, o nouă capitală federală la Canberra, nu în ultimul rînd pentru a da expresie conștiinței pregnante a unității și independenței dobîndite de fosta colonie britanică. Brazilia și-a transferat, în 1960, capitala de la Rio de Janeiro la Brasilia, în interiorul țării, printre altele și pentru a impulsiona dezvoltarea acestei zone. India și-a construit un nou sediu al guvernului la New Delhi, iar Pakistanul a mutat capitala la Islamabad, în centrul țării, în locul orașului Karachi, situat pe litoral. În Nigeria se manifestă tendința de a detrona Lagosul și a edifica o nouă capitală la Abuja, în interiorul țării, cum se întîmplă și în Tanzania, unde se înregistrează o deplasare a interesului de la Dar-Es-Salam spre localitatea Dodoma. Ideea de a crea noi capitale se vehiculează și în Japonia, Mexic, Venezuela și Thailanda.

Revenind la Argentina, trebuie remarcat faptul că nu este întîmplător că proiectul unei noi capitale a fost reluat în contextul actualului proces de democratizare ce a căpătat amploare în această țară. Pentru că, așa cum releva și influentul ziar argentinian „La Nacion", în Argentina „se pot face, acum, din nou planuri de viitor".

ROMEO NĂDĂȘAN

Cu ochii deschiși prin lumi de întuneric

Un meditator cu punga plină

Zilele trecute, am dat în podul casei mele peste o ladiță cu fel de fel de hîrtii adunate de-a lungul anilor. Printre ele am găsit și un bilet de intrare la sala Pleyel din Paris din 9 iunie 1977 și un prospect însoțitor al unui spectacol sui-generis al unei secte orientale. Prospectul făcea invitația la o „conferință excepțională" a trei „guvernatori" ai sectei, menționînd în esență că aceștia vor demonstra că „creierul este domeniul tuturor posibilităților", că prin programele „meditației transcendentale" omul poate realiza levitația, invizibilitatea și în general toate dorințele..."

În acea perioadă, astfel de spectacole aveau loc în multe țări occidentale.

Am mers în seara aceea la spectacolul oriental cu un amic, conștienți fiind, de la bun început că ar putea fi vorba de prestidigitație, scamatorie sau iluzionism. Îmi amintesc cum, atunci, în fața a 700—800 de persoane venite acolo prin publicitatea obișnuită a oricărui spectacol, cei trei așa-ziși guvernatori — un fel de discipoli mai instruiți ai fondatorului sectei — au încercat să convingă publicul printr-o pseudofilozofie oriental-mistică, încîlcită și fără nici un înțeles, de ceea ce poate „ilumina" individul prin metoda „meditației transcendentale".

Dar cum publicul atras acolo nu venise pentru povești ci pentru spectacol, după vreo treizeci de minute ceru cu insistență să se demonstreze practic o levitație, o invizibilitate, cel puțin a unuia din cei trei „maeștri" prezenți. Spre stupoarea sălii însă, în fluierăturile și hulelile spectatorilor, unul din ei a explicat atunci că sala Pleyel nu este un Music Hall.....

Am plecat în seara aceea de la renumita sală a Parisului cu mai vechea convingere pe care o aveam despre secte. Această convingere mi-am întărit-o cu o săptămînă mai tîrziu, cînd Andrew Wilmot, unul din așa-zișii guvernatori ai sectei care „operează" — cred că este termenul cel mai potrivit și veți vedea de ce — în Anglia, declara ziarului „New of the World" că, „prin meditație și fără cel mai mic efort, omul poate găsi în el puteri supranaturale. În ce mă privește, declara el ziarului, eu nu stăpînesc decît levitația dar am văzut deplasări de obiecte sau oameni care trec prin zid sau văd dincolo de cîmpul lor vizual numai prin voința lor..."

De altfel, acela căruia astăzi i se spune „Sanctitatea Sa Maharishi" susține că ar fi creat o mie de „discipoli zburători" încă din anul 1977, dintre care 75 s-ar afla numai în Anglia.

Dar să vedem mai îndeaproape cine este această „sanctitate"? El se numește Maharishi Maheshi Yogi și s-a născut în India la 12 ianuarie 1920. După ce și-a făcut studiile la Universitatea din Allahabad și a obținut licența în fizică și matematică, considerînd că munca de profesor este mai obositoare și mai puțin rentabilă s-a adresat lui Swami Brahmananda Savaswati, alias „Guru Dev", să-l instruiască în cele ale „meditației spirituale".

Și după o „tăcere totală" de doi ani în „Valea sfinților" la Uttar Kashi, la poalele Himalayei, noul și marele „maestru" s-a declarat gata să „salveze omenirea" prin „meditație transcendentală". În 1958, îl găsim pe noul „maestru" la San-Francisco comemorînd memoria „magistrului său", ocazie cu care Maharishi Maheshi Yogi declară că a primit o „inspirație" să inaugureze „mișcarea mondială pentru regenerarea spirituală a umanității". El arăta atunci că „dorește să dea un nou curs lumii, să învețe oamenii ca printr-o metodă directă să ajungă la pacea interioară care există în fiecare această împărăție de care Hristos și toți marii profeți au vorbit..."

În 1965 a constituit „Societatea internațională a meditației". În 1971, Maharishi, făcîndu-și publicitate asupra puterilor sale supranaturale, își anunță intenția de a „se multiplica el însuși" formînd profesori ai noii „științe de inteligență creatoare", prin tehnica „meditației transcendentale". În ianuarie 1972, fondatorul sectei inaugurează un „plan mondial de cucerire a lumii..." Următorii ani au fost declarați de „Sanctitatea Sa" Maharishi după cum urmează: 1973 — „anul acțiunii", 1974 — „anul realizării", 1975 — „anul plenitudinii", 1976 — „anul guvernului mondial", 1977 — „anul societății ideale", 1978 — „anul invincibilității" etc.

Treptat, treptat, inepțiile indianului escroc au prins printre credulii occidentali care se și vedeau zburînd pe deasupra străzilor marilor metropole înțesate de mulțimea autoturismelor.

Dar ca să poți zbura, sau să devii invizibil, sau să treci prin perete este necesar să te dezbraci mai întîi de întreaga personalitate și să-ți debarasezi memoria de tot ce există în ea. Așa se face că toți adepții sînt obligați ca la intrarea în sectă să completeze chestionare pe cît de complete, pe atît de indiscrete. Credulul trebuie să-și dezvăluie întreaga sa viață și tot ceea ce cunoaște din munca, din activitatea sa.

În schimbul tuturor acestor date el primește o formulă considerată ca fiind proprie, denumită „mantra", formată din cîteva cuvinte de origine sanscrită, pe care trebuie s-o repete în timpul „meditației" în așteptarea „iluminării" și „ascensiunii spre tavanul camerei". (Man — rădăcina cuvîntului „mantra" — ar evoca activitatea mentală. Un fost adept al sectei arăta că i s-a spus la intrarea în sectă că, „sunetele mantrei au influență vibratoare asupra creierului eliminînd stressul").

Secta lui Maharishi reprezintă astăzi în occident una dintre marile afaceri din domeniul exploatării ignoranței. El și-a stabilit sediul central în Elveția, și-a organizat așa-zise universități pentru instruirea de noi profesori în ale „levitației" și „invizibilității", și-a cumpărat cîteva canale de televiziune în S.U.A., și-a constituit noi centre pentru adepți.

În 1978, secta a cumpărat în Anglia un castel istoric, Mentmore Towers, împreună cu cele 400 hectare teren. În Statele Unite a mai cumpărat hoteluri în marile orașe, alte bunuri imobiliare, a făcut investiții în mari afaceri și în industria de autoturisme etc. În scopul extinderii influenței sale în Franța, în 1980 Maharishi a intenționat să cumpere uzinele textile „Sapitex" dar opoziția muncitorilor acestora și a populației regiunii au dejucat planul indianului afacerist.

În ceea ce-l privește, el dispune de averi ale căror evidențe sînt ținute de computere, are avioane și elicoptere personale ducînd o viață de lux și huzur. Iar pentru a nu se plictisi în perioadele sale de „tăcere" este înconjurat nu mai puțin de 108 secretare particulare care prin grațiile lor îl ajută să „mediteze" în continuare cum să „ilumineze" umanitatea și cum să mai exploateze naivitatea și credulitatea oamenilor.

În toată această afacere este interesant de văzut însă că ceea ce nu mai prinde în lumea orientală (în India secta nu se bucură de audiență) se vinde ușor în occident unde există încă oameni ce se lasă ușor înșelați.

I.G. VULCĂNEANU

Un cartof, o...

Dea Van Hemert din localitatea olandeză Apeldoorn s-a întors acasă încărcată cu tot felul de cumpărături, ca orice gospodină care vine de la piață. S-a descotorosit de pungi și de sacoșe, a intrat în bucătărie și fără să mai piardă vremea s-a apucat de gătit. Norocul ei a fost că nici unul din cei 2 copii nu a vrut cartofi copți, căci...

Într-o plasă de 5 kg, în care se aflau ambalați cartofii, Dea Van Hemert a dat peste unul mai măricel acoperit cu pămînt. A început să-l curețe cu migală (binecuvîntată fie meticulozitatea feminină!) și din învelișul de pămînt a ieșit la iveală nici mai mult, nici mai puțin decît o grenadă rămasă de pe vremea celui de-al II-lea război mondial. Recoltată mecanic, grenada a ajuns să fie preambalată în acel săculeț. Ar mai trebui să adăugăm că localitatea Apeldoorn se află situată cam la 35 km mai la nord de Arnhem (mai țineți minte „Un pod prea îndepărtat" — cea mai amplă acțiune aeropurtată, cu peste 14 000 de participanți?).

Oricum gospodina olandeză se poate socoti fericită; era vorba doar de o grenadă (nemțească sau „aliată", nu ni s-a precizat). Să ne gîndim că în cazul unui război nuclear, pe care nu-l dorim nici măcar ipotetic, nu s-ar mai găsi nimic. Un cartof, o...

Să reținem declarația lui Dea Van Hemert: „Cred că m-au costat cam scump cartofii!" Noi am putea spune că a scăpat ieftin.

DAN DĂNUȚ DORU

Oaspeți ai redacției

De curînd, revista **Flacăra** a avut ca oaspete pe Karl Barth, redactor șef adjunct la **Neue Berliner Illustrierte**, din R.D. Germană, aflat pentru prima oară în România. Colegul nostru berlinez a vizitat mai întîi Capitala, apoi a făcut o deplasare în județul Brașov. Ne-a mărturisit că a fost impresionat de ritmul impetuos în care se construiește în România, de modul ingenios de rezolvare a unor probleme cu care se confruntă țara noastră. I-au stîrnit admirația lucrările de reamenajare a cursului Dîmboviței și a apreciat cu entuziasm marile posibilități de recreere și odihnă puse la dispoziția oamenilor muncii în Poiana Brașov. Deplasările la obiective industriale din Capitală, la o fermă zootehnică din Codlea, la o fabrică de mobilă și la serele din aceeași localitate i-au oferit o imagine fidelă a drumului de dezvoltare multilaterală pe care se află angajată România. Dar cel mai mult, ne-a mărturisit la plecare, l-au impresionat oamenii: deschiși, ospitalieri, harnici și întreprinzători, fără odihnă pentru mersul înainte al țării lor.

Mulțumim și pe această cale pentru modul exemplar în care factorii competenți s-au străduit să-i asigure un sejur cît mai plăcut oaspetelui nostru.

Lumea se amuză

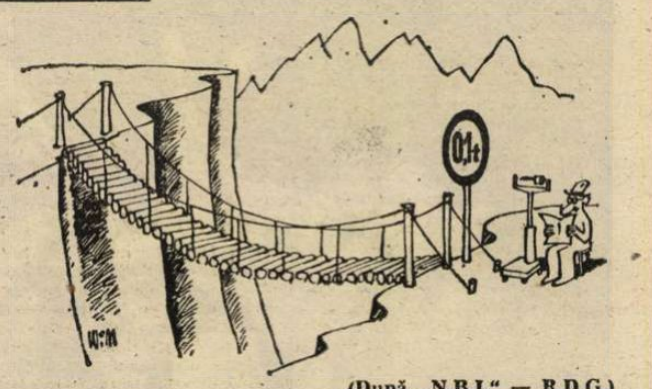

(După „N.B.I." — R.D.G.)

Avalanșa legilor antievreiești

La 16 aprilie 1944 apare ordonanța guvernamentală privind declararea și confiscarea averilor evreiești. „Toți evreii de pe teritoriul țării sînt obligați să-și declare averea pînă la 30 aprilie 1944... Trebuie declarată întreaga avere, mai puțin obiectele de mobilă, de îmbrăcăminte și de gospodărie. Și acestea se cer declarate, dacă valoarea lor depășește 10 000 de pengö".

În aceeași zi, **Pesti Hirlap** publică un comentariu în care arată că dispozițiile privind declararea și punerea sub sechestru „a averilor evreiești reprezintă o verigă importantă în lanțul măsurilor legale care au văzut de-acum lumina zilei, în legătură cu problema evreiască".

Tot la 16 aprilie, Baky László adresează o chemare întregii populații a țării, cerînd să fie denunțați evreii care încalcă dispozițiile. În numeroase cazuri au ajuns deja la cunoștința organelor de poliție că unii evrei încearcă să se sustragă de la efectul ordonanțelor date pentru reglementarea problemei evreiești. Este în interesul națiunii, ca legile antievreiești să se aplice sută la sută".

În aceeași zi, Eva Heyman consemnează în jurnalul său:

„16 aprilie. Azi a venit din Budapesta un văr de-al mamei care s-a creștinat, funcționar la hotelul Panonia. Îl cheamă Alex Kaufman. A adus pentru mama și nenea Béla acte false pe care le-a furat din hotel. A vrut să-i ajute să fugă la Budapesta. A fost o zi groaznică, micul meu Jurnal. Cînd bunica a auzit despre ce-i vorba s-a trîntit la pămînt și realmente a început să urle. Tipa că mama este o asasină: dacă ea și nenea Béla fug, o vor ucide pe ea în locul lor. Atîtea lucruri și atît de groaznice a spus, încît mama și-a dat cuvîntul de onoare că nu va fugi nimeni din casă. Fie ce-o fi!... Alex a relatat despre tot felul de orori ce se comit la Budapesta față de politici și față de evrei, așa că mama m-a trimis afară din cameră, iar bunicul m-a dus la Maricica, ca să nu ascult asemenea lucruri înfiorătoare. A trebuit chemat iar medicul la bunica. M-am întors după masă tîrziu. Mama plîngea în hohote și a spus că am scăpat ultima șansă și vom **crăpa** toți în Polonia. Acest lucru îl aud pentru prima oară din gura mamei. Deci este adevărat, ne duc în Polonia. Ca pe Marta".

La 20 aprilie, Ministerul Apărării ordonă confiscarea aparatelor de radio.

La 21 aprilie apare o ordonanță guvernamentală privind punerea sub sechestru a mărfurilor, mobilierului și instalațiilor aparținînd prăvăliilor evreiești. **„Ellenzék"** din Cluj anunță în titlu tipărit cu 10 aldine: „Începînd de azi se închid toate prăvăliile evreiești".

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însîngerat

La 21 aprilie 1944 Consiliul de Miniștri dezbate și aprobă ordonanța privind încetarea angajării și întrebuințării evreilor în munci cu caracter intelectual. Paragraful 1: „Evreii nu pot fi încadrați sau întrebuințați ca funcționari, ca altfel de angajați intelectuali... în întreprinderi industriale (comerciale), miniere, metalurgice, bancare, financiare, de asigurări, în întreprinderi de comunicații, cu caracter agricol..."

La 23 aprilie apare ordonanța ministerului alimentației publice privind limitarea aprovizionării cu alimente a evreilor.

La 29 aprilie, primarul Budapestei precizează printr-un ordin că în virtutea limitării aprovizionării evreilor cu alimente, nici evreii care sînt îngrijiți în căminele de binefacere nu pot primi alimentația de care beneficiază ceilalți. În continuare se dispune ca, întrucît în căminele de binefacere nu există condiții pentru a pregăti separat mîncare — adică mai săracă în calorii — toți evreii să fie șterși din evidența acestor cămine și mutați la „căminul celor fără adăpost". Se admite o singură excepție. Cei 28 de evrei debili mintali. Din motive de securitate publică, aceștia sînt lăsați, pînă la noi dispoziții, pe vechile locuri, micșorîndu-li-se însă, se înțelege, porțiile de mîncare.

La 30 aprilie apare ordonanța guvernamentală privind editarea operelor autorilor evrei. „Este interzis să se multiplice, să se editeze, să se pună în circulație opere literare de autori evrei". Lista conține numele a 117 autori evrei autohtoni și 34 din străinătate.

La 2 mai, Ministerul de Interne interzice evreilor să folosească băile populare.

Reglementările acestea, oricît de dure și necruțătoare erau, generau unora, în mod paradoxal, pe lîngă spaimă și un sentiment de liniștire. Încrederea ridicolă în legalitatea horthystă n-avea, fiește, nici un temei. În fiecare zi, în fiecare oraș și sat se petreceau zeci de fapte care dovedeau că, paralel și concomitent cu aplicarea noilor ordonanțe, nu numai autoritățile horthyste locale și reprezentanții **Gestapo**-ului își făceau de cap, ci oricare ofițeraș sau instructor levente, oricare funcționar sau jandarm își putea permite orice abuz față de evrei.

Patrule de jandarmi sau de polițiști, uneori chiar grupe de militari horthyști intrau în case sub pretextul unor percheziții și luau tot ce se nimerea: bijuterii și încălțăminte, lenjerie de pat și haine, mănuși și ață de cusut. Unii se simțeau obligați să invoce un motiv: „pentru eroicii noștri camarazi care luptă pe front". Alții pur și simplu înhățau tot ce le cădea în mînă și plecau. Se putea întîmpla și mai rău. Să te dea pur și simplu afară din casă și, în apartament, luîndu-ți în stăpînire întreg avutul, să se instaleze un ofițer, un polițist sau un înalt funcționar.

„Zbîrniitul strident al soneriei — își va aminti Hegedüsné Molnár Anna, deportată din ghetoul din Satu-Mare — ne-a trezit în zori dintr-un somn adînc și neliniștit. Femeia de serviciu a intrat înspăimîntată să ne spună că un polițist îl caută pe soțul meu. Dar polițistul pătrunsese deja în dormitor. Nu vă speriați, ne-a spus politicos, nu s-a întîmplat nimic, îl rog doar pe domnul director să se îmbrace repede, iar dumneavoastră doamnă împachetați-i între timp două schimburi de rufărie și alimente pentru două zile.

L-am rugat să iasă din dormitor pînă mă ridic din pat. Mi-a declarat că nu poate părăsi încăperea și nici măcar nu s-a întors.

...Soțul și-a luat rămas bun de la mine și de la copiii disperați, dar am reușit cu toții să ne stăpînim lacrimile; hohotele noastre au izbucnit doar în clipa în care polițistul a tras ușa după el...

Au mai dus din clădire și un avocat bătrîn și bolnav, pe dr. Borgida Endre.

Abia au plecat și soneria s-a auzit din nou. Pe atunci orice țîrîit ne răsucea nervii, ne impungea drept în inimă — nu ne puteam aștepta la nimic bun de la un venetic.

În ușă — un ofițeraș arogant. Întîmplător îl cunoșteam din vedere. Îl chema Sólyom Zoltán, instructor la organizația levente, antisemit și sadic notoriu.

N-a găsit necesar să se prezinte. „Vreau să văd locuința" a spus pe un ton energic.

— Camera aceasta, am început eu să arăt...

— V-am precizat că nu o cameră, ci locuința, casa întreagă mă interesează, m-a întrerupt nervos.

— Doar nu intenționați să ne luați toată casa?

— Nu, nici vorbă, mi-a răspuns și a plecat.

Peste o oră a reapărut împreună cu soția. Femeiușca de vreo 20 de ani a intrat fără să salute. A inspectat cu de-amănuntul fiecare încăpere; cu nasul pe sus a declarat: corespunde. Mi s-a comunicat că în 24 de ore trebuie să predăm locuința. Nu puteam să dau crezare propriilor mele urechi. Era casa noastră, abia o cumpărasem".

Molnár Anna a trebuit să se mute și s-a mutat pe o stradă despre care se vorbea că va face parte din ghetou. N-a mai așteptat să fie dusă cu forța.

OLIVER LUSTIG

(Va urma)

ULTIMA ORĂ

Din Tulcea, un mesaj de pace

Ion Duman, un talentat sculptor din Tulcea a ţinut ca printr-un gest propriu, specific preocupărilor sale artistice să-şi alăture „glasul" milioanelor de oameni din ţara noastră şi din intreaga lume care doresc, mai presus de orice să fie inlăturat pericolul ameninţător al unui război nuclear, să fie consolidată pacea pe pămînt.

El a oferit în dar, locuitorilor oraşului japonez Hiroşima una din cele mai recente creaţii ale sale, o statuie din marmură, intitulată sugestiv : „Venus din Hiroşima şi Nagasaki".

Lucrarea reprezintă o tînără femeie ieşind din valuri, ţinînd deasupra capului cu o mînă, o scoică, ce este ferită astfel, în concepţia autorului, de efectele distrugătoare ale radiaţiilor nucleare, cealaltă mînă, ruptă, a statuii simbolizînd mutilările pe care le provoacă războiul, miile de vieţi omeneşti ce au pierit în august 1945, la Hiroşima şi Nagasaki.

Recent, la Tulcea a sosit o scrisoare expediată din îndepărtata Ţară a Soarelui Răsare, în care se spune printre altele : **„Sintem foarte impresionaţi de statuia dvs. care răspunde pe deplin ideii aspiraţiei de pace. Muzeul păcii din Hiroşima are un mare număr de opere de artă cu tema păcii. Este o mare onoare pentru noi să ne îmbogăţim colecţia cu statuia dvs., care reprezintă o contribuţie la promovarea păcii mondiale".**

Semnează, Keiso Yonedo, directorul Muzeului păcii din Hiroşima. **(Constantin Ismăileanu)**

Spre bucuria siderurgiştilor

La Băneasa, judeţul Constanţa, constructorii şi montorii acţionează susţinut pentru punerea în valoare, într-o perioadă de timp cît mai scurtă, a unui important zăcămînt de calcar, ce va servi ca materie primă Combinatului siderurgic de la Călăraşi, aflat la mică distanţă.

Este vorba de o exploatare minieră la suprafaţă de unde calcarul va fi transportat cu funicularul pînă în portul mineralier de la Dunăre, de unde va fi expediat apoi, pe calea apei, cu barjele, pînă la marele combinat călărăşean — transportul pe apă fiind, se ştie, cel mai ieftin şi lesnicios.

Ritmul intens al lucrărilor executate pe acest şantier a permis constructorilor din cadrul Antreprizei de construcţii miniere Bucureşti, susţinuţi de specialişti şi lucrători din partea beneficiarului — Intreprinderea minieră „Dobrogea", să indeplinească cu un avans de 10 zile sarcinile planului de construcţii-montaj pe 11 luni. Sînt create totodată încă de pe acum condiţii ca planul anual la investiţii să fie indeplinit cu 15 zile mai devreme, în prezent forţele fiind concentrate la montajul utilajelor tehnologice de pe platforma instalaţiei de prelucrare şi la prima linie a funicularului.

Menţionăm că noua instalaţie minieră este prevăzută cu instalaţii de prelucrare şi calibrare a minereului, iar funicularul aflat în construcţie, ce va transporta, anual, din incintă la portul de expediţie, 2,2 milioane tone calcar, va fi cea mai lungă instalaţie de transport pe cablu de acest gen din ţara noastră.

Lucrările de amenajare a noii exploatări miniere dobrogene vor fi finalizate în 1987.

Să vină vara !

Recent, la Intreprinderea de producţie şi industrializare a legumelor şi fructelor din Ovidiu — judeţul Constanţa, a fost dată în folosinţă o nouă linie de producţie Pepsi Cola.

Odată cu aceasta, capacitatea de producţie a intreprinderii a ajuns la 20 000 sticle de Pepsi Cola pe zi.

La festivitatea inaugurării noii capacităţi şi la Simpozionul informativ-publicitar ce s-a desfăşurat cu acest prilej, la hotelul Parc-Mamaia, a participat dl. Peter Thompson, vicepreşedinte al firmei Pepsi Cola pentru regiunea Europei de Est.

Podul peste Cricovul Dulce va fi gata curînd

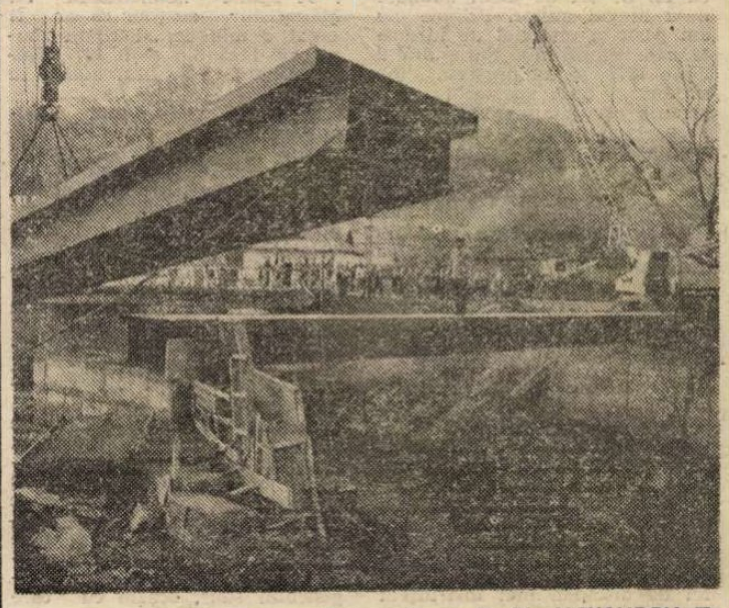

Fotografie de D. M. ALEXANDRU

Un trucaj fotografic? Este ambiţia acestor minunaţi fotbalişti, este încrederea noastră în puterea lor de luptă şi dorinţa pe care sperăm s-o vedem realizată: Cupa intercontinentală la Bucureşti

În pagina 21 — o avancronică a importantei dispute pentru supremaţia intercontinentală de la trimisul nostru special la Tokio, Cornel Nistorescu.

Succes, mult succes Steaua!

Fotografia în halat alb

La Galeriile Asociaţiei Artiştilor Fotografi din strada Brezoianu nr. 23 se desfăşoară a XVIII-a bienală jubiliară a Fotoclubului medicilor din România. Selecţia retrospectivă consemnează prin fotografie cei 30 de ani de activitate expoziţională a discipolilor lui Esculap.

Amfitrion ne este dr. Napoleon Frandin, Hon. EFIAP, spontan şi dezinvolt intr-o discuţie amicală cu şi despre fotografia ca artă şi ca hobby, metodă absolută antistress intr-o muncă de incordare maximă pentru apărarea sănătăţii oamenilor.

Fotoclubul medicilor există din 1953, inaugurat cu prilejul Congresului de medicină internă printr-o expoziţie de fotografii, pictură, caricaturi. Printre numele de atunci cîteva sînt şi azi: Mihai Sturza, Florentin Nicolescu. După 30 de ani, la A.A.F. sînt expuse 180 de fotografii şi 230 de diapozitive, compendiu al unor stări sufleteşti ale celor care, după porţile spitalului, redevin cetăţeni obişnuiţi. Că şi medicii au nevoie de „leac", o probează fotografiile lor: peisaj, portret, eseu. Ar mai fi ceva de spus despre actul cultural al acestor fotografii, despre simţul aparte al particularului şi al evenimentului surprins, al detaliului, al inefabilului, calităţi pe care şi le-ar dori oricare profesionist de oriunde.

Cele 18 Bienale de pînă acum, dintre care 9 internaţionale purtate prin 30 de ţări ale lumii s-au constituit intr-un mesaj de pace, prietenie şi bucurie a vieţii din partea celor 130 de membri ai Fotoclubului român.

PAUL AGARICI

„Portret pe dos"
NIC. HANU

„Eva"
DORU DIACONU

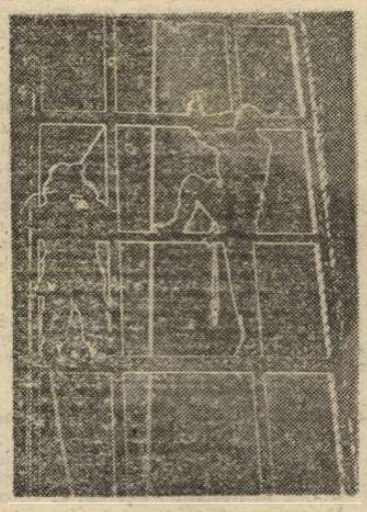

„Constructorii"
MARCEL LAVRIC

Flacăra, Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Actualitatea politică :** 25 60 ; **Publicişti-comentatori :** 14 53 ; **Reportaj economie :** 26 00 ; **Ştiinţă :** 21 28 ; **Cultură-învăţămînt :** 14 57 ; **Probleme moral-cetăţeneşti :** 17 00 ; **Sport** 25 60 ; **Scrisori-audienţe :** 25 42 ; **Foto :** 25 28 ; **Secretariat de redacţie :** 21 23 ; **Secretariat redactor şef :** 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

Biblioteca judeţeană
MUREŞ
TIRGU-MUREŞ

La închiderea primei ediţii

În spiritul relaţiilor de strînsă prietenie şi fructuoasă conlucrare multilaterală

TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU, ÎMPREUNĂ CU TOVARĂŞA ELENA CEAUŞESCU, ARE O ÎNTÎLNIRE PRIETENEASCĂ DE LUCRU CU TOVARĂŞUL TODOR JIVKOV

Joi dimineaţa, la ora cînd numărul de faţă al revistei noastre lua drumul tiparului, a început întîlnirea prietenească de lucru dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, şi tovarăşul Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria. Continuînd practica rodnică a întîlnirilor dintre conducătorii celor două ţări şi partide, noul dialog româno-bulgar la cel mai înalt nivel de la Giurgiu–Ruse va contribui, fără îndoială, la extinderea şi la amplificarea în continuare a tradiţionalelor relaţii de conlucrare multilaterală dintre România şi Bulgaria, în interesul reciproc, al cauzei socialismului, păcii şi înţelegerii în lume.

Comentariu în numărul viitor

flacara

anul XXXV
51 (1644)
VINERI
19 DECEMBRIE
1986

SĂPTĂMÂNAL EDITAT DE FRONTUL DEMOCRAŢIEI ŞI UNITĂŢII SOCIALISTE

În pagina 2, relatare despre

SESIUNEA MARII ADUNĂRI NAŢIONALE

Al doilea an al cincinalului

ÎNCĂ UN PAS DECISIV SPRE VIITORUL DORIT

Analizat şi dezbătut în cele mai înalte foruri ale democraţiei noastre muncitoreşti revoluţionare, proiectul Planului unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe 1987 a devenit lege prin adoptarea lui de către Marea Adunare Naţională, cu aproape o lună înainte de începerea perioadei la care se referă. Fundamentat şi detaliat sub conducerea şi cu aportul direct al tovarăşului Nicolae Ceauşescu, luminosul program de dezvoltare a patriei se întemeiază pe rezultatele din acest an şi asigură continuarea drumului ascendent al României socialiste conform hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului. Însufleţitoarele prevederi fac să fie clar încă de pe acum că acest al doilea an al actualului cincinal va fi, prin rezultatele muncii şi creaţiei entuziaste ale întregului popor, un an hotărîtor pentru realizarea sarcinilor întregului cincinal. Asumarea de către actualele generaţii a responsabilităţii pentru o asemenea înflorire a patriei decurge din vocaţia dintotdeauna de întemeiere paşnică proprie poporului român, din demnitate în faţa generaţiilor viitoare şi din înaltă grijă pentru destinul ţării pe care le-o vom lăsa moştenire. Peste două cincinale, în cel de-al unsprezecelea, copiii noştri vor clădi România mileniului al treilea pe temelia muncii părinţilor lor. Luciditatea cu care întregul popor, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, îşi asumă măreţele sarcini garantează îndeplinirea programelor privind dezvoltarea în continuare în ritm susţinut a industriei prin perfecţionarea organizării şi modernizarea proceselor de producţie, ridicarea nivelului tehnic şi calitativ al produselor, aplicarea principiului socialist al retribuţiei după cantitatea, calitatea şi importanţa muncii depuse, dezvoltarea autoconducerii muncitoreşti şi accentuarea autogestiunii, creşterea eficienţei în întreaga economie naţională.

Conform legii, va fi continuat şi amplificat procesul de dezvoltare complexă şi intensivă a agriculturii, ramură de bază a economiei naţionale, de înfăptuire a noii revoluţii agrare, într-un cadru de rigoare sporită faţă de plan, de creştere a eficienţei economice în toate unităţile, gospodărirea mai bună a fondurilor materiale şi băneşti, reducerea cheltuie-

(Continuare în pag. 4)

TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU A FĂCUT O VIZITĂ DE LUCRU LA ÎNTREPRINDEREA „AUTOBUZUL"

Relatare în pagina 2

Rodnicul dialog româno-egiptean

Comentariu în pagina 3

Tractorul românesc, 40 de ani

Paginile 12–13

Notorietatea este trudă şi sacrificiu

Pagina 6

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale

Reluată în plen în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, sesiunea a patra a celei de-a IX-a legislaturi a Marii Adunări Naționale a adoptat, sub formă de legi, documente de importanță excepțională pentru dezvoltarea economico-socială a României : Planul național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe 1987 ; Planul de dezvoltare a agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și gospodăririi apelor al Republicii Socialiste România pe anul 1987 ; Bugetul de stat al Republicii Socialiste România pe anul 1987 ; Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe perioada 1 octombrie 1986 — 30 septembrie 1987 ; Legea privind organizarea Congresului și a conferințelor județene ale oamenilor muncii, alegerea și atribuțiile organelor acestora ; Legea cu privire la organizarea Congresului și conferințelor județene ale țărănimii, ale tuturor oamenilor muncii din agricultură, industria alimentară, silvicultură și gospodărirea apelor, alegerea și atribuțiile organelor acestora. Marea Adunare Națională a adoptat, de asemenea, legile pentru aprobarea decretelor cuprinzînd norme cu putere de lege emise de Consiliul de Stat, modificări în componența Consiliului de Stat și în componența unor comisii permanente ale Marii Adunări Naționale.

Deputații în forul legislativ suprem al țării și-au reafirmat hotărîrea de a acționa cu toată dăruirea și cu înalt spirit revoluționar, împreună cu întregul popor, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, pentru realizarea integrală, la un nivel calitativ superior, a importantelor obiective cuprinse în legile adoptate, care vor consolida și mai mult fundamentul pe care se înalță România socialistă. A fost exprimată chemarea de a milita cu deosebită abnegație și înaltă răspundere pentru ridicarea patriei pe noi trepte de progres și civilizație, pentru înfăptuirea neabătută a istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea al partidului, a politicii noastre interne și externe, pentru triumful idealurilor de înțelegere și cooperare internațională ale poporului român.

Participanții la sesiune, deputați și invitați, au adus un cald omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu, de numele căruia se leagă toate înfăptuirile poporului român în perioada de după Congresul al IX-lea al partidului, reafirmînd hotărîrea oamenilor muncii de a face totul pentru îndeplinirea exemplară a planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială a țării, pentru înflorirea continuă a patriei noastre.

ION CODRU ■

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A FĂCUT O VIZITĂ DE LUCRU LA ÎNTREPRINDEREA „AUTOBUZUL"

Oamenii muncii de la întreprinderea „Autobuzul" din capitală au trăit, miercuri, 17 decembrie, bucuria de a-l avea în mijlocul lor pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, care a efectuat o vizită de lucru în această reprezentativă unitate a industriei noastre constructoare de mașini. În fapt, această nouă întîlnire cu oamenii muncii de la „Autobuzul" a continuat dezbaterile inițiate în luna octombrie a acestui an, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat și indicat măsurile ce se impun pentru înnoirea și modernizarea fabricației, pentru realizarea unor produse cu parametri tehnico-funcționali ridicați, la nivelul cerințelor economiei naționale, al sarcinilor actualului cincinal.

Exprimîndu-și profunda satisfacție de-a se reîntîlni cu conducătorul partidului și statului nostru, de a-i raporta realizările obținute, de a-i asculta cuvîntul însuflețitor, ce le mobilizează și stimulează energiile creatoare, în vederea îndeplinirii exemplare a planului pe anul 1986 și pe întregul cincinal — puternicul detașament muncitoresc de la „Autobuzul" a dat glas, și la această nouă întîlnire, sentimentelor de-aleasă stimă și prețuire pe care le nutrește față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de neasemuita sa dăruire, abnegație revoluționară și fierbinte patriotism, față de exemplara sa activitate consacrată binelui și fericirii națiunii, înfloririi neîntrerupte a patriei, ridicării ei pe trepte tot mai înalte de progres și civilizație, creșterii prestigiului și rolului României în lume, cauzei socialismului și păcii.

Desfășurată în prezența factorilor de răspundere ai ministerului de resort, întîlnirea s-a constituit într-o analiză approfundată a rezultatelor dobîndite de colectivul întreprinderii pe linia asimilării de noi produse, precum și a direcțiilor principale de acțiune pentru diversificarea în continuare a fabricației, pregătirea temeinică și înfăptuirea în cele mai bune condiții a planului pe anul 1987.

În cadrul unei expoziții special amenajate, în fața unor noi tipuri de autobuze, troleibuze, microbuze și autoutilitare, conducerea întreprinderii a raportat că indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, formulate cu prilejul vizitei precedente, au fost transpuse în viață fapt ce a asigurat sporirea considerabilă a calității produselor, a eficienței întregii activități. S-a subliniat că în vederea realizării acestor importante obiective a fost creat un colectiv larg de specialiști care, sub îndrumarea directă, nemijlocită a Comitetului Național pentru Știință și Tehnologie, a examinat și soluționat numeroase probleme privind îmbunătățirea activității de proiectare, concepție și producție, în condițiile utilizării cît mai deplin a capacităților, a bazei tehnico-materiale, a forței de muncă, a valorificării superioare a tuturor resurselor de care dispune întreprinderea. A fost evidențiat, în acest sens, faptul că s-a trecut la realizarea unor noi tipuri de autovehicule destinate transportului urban și interurban prin aplicarea unor soluții constructive perfecționate. Prototipurile expuse se remarcă prin capacitate mai mare de transport, confort și funcționalitate sporite, greutate mai mică și consum mai redus de combustibil, fiabilitate ridicată. În fabricația acestor produse s-au avut în vedere extinderea tipizării, creșterea indicilor de eficiență, precum și alte elemente impuse de exigențele unui transport modern.

Examinînd îndeaproape noile realizări ale întreprinderii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se acționeze pentru ridicarea continuă a performanțelor autobuzelor și autoutilitarelor, astfel încît acestea să satisfacă în condiții tot mai bune cerințele beneficiarilor interni și externi. S-a indicat, totodată, să se treacă, începînd cu anul 1987, la producția de serie a noilor produse.

În încheierea vizitei de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost asigurat de conducerea întreprinderii, de toți oamenii muncii din această importantă unitate a industriei constructoare de mașini, că vor fi luate toate măsurile pentru înfăptuirea indicațiilor și orientărilor date, pentru realizarea unor produse cu caracteristici tehnico-funcționale tot mai ridicate, competitive, pentru îndeplinirea la toți indicatorii cantitativi și calitativi, a planului pe anul viitor și pe întreg cincinalul.

N. VICTOR ■

Noi dimensiuni colaborării româno-egiptene

Relațiile de prietenie și colaborare româno-egiptene, bazate pe încredere, stimă și respect reciproc, au cunoscut în ultimele două decenii o dezvoltare continuă, în interesul celor două țări și popoare. Un rol determinant în evoluția ascendentă a acestor relații îl are dialogul la cel mai înalt nivel, desfășurat la București și la Cairo, dialog care a reprezentat de fiecare dată un moment de referință în cronica colaborării româno-egiptene. Transpunerea în viață a hotărîrilor adoptate de conducătorii celor două țări a dus la o creștere însemnată a schimburilor economice, la importante acțiuni de cooperare bilaterală, reciproc avantajoasă, precum și la amplificarea colaborării româno-egiptene în probleme ale vieții internaționale. În acest cadru se înscrie și recenta vizită de prietenie efectuată în țara noastră, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu, a președintelui Republicii Arabe Egipt, Mohamed Hosni Mubarak.

După cum se menționează în Comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei, în timpul convorbirilor cei doi președinți și-au exprimat convingerea că permanenta amplificare și diversificare a relațiilor bilaterale, în spiritul Declarațiilor comune de la București și de la Cairo, reprezintă o contribuție de cea mai mare importanță la edificarea unor relații de tip nou dintre state, la întărirea colaborării între țările în curs de dezvoltare, la cauza păcii și cooperării internaționale. Pornind de la rezultatele obținute și de la experiența acumulată pînă în prezent în cooperarea economică bilaterală și de la potențialul economic în continuă creștere al celor două țări, președinții Nicolae Ceaușescu și Mohamed Hosni Mubarak au convenit să fie sporite eforturile pentru creșterea volumului schimburilor comerciale și pentru identificarea de noi proiecte și programe de cooperare. În mod deosebit, cei doi președinți au indicat să fie concentrate eforturile pentru extinderea coniucrării reciproc avantajoase în domeniile extracției și prelucrării țițeiului, construcțiilor de mașini, metalurgiei, energiei și electrificării, transporturilor, construcțiilor social-edilitare, agriculturii, industriei alimentare, precum și în alte domenii de interes comun. S-a convenit să se treacă la elaborarea unui Program pe termen lung privind lărgirea colaborării economice și tehnico-științifice, a schimburilor comerciale între România și Egipt pînă în anul 2000. S-a hotărît ca institutele specializate din cele două țări să acționeze pentru dezvoltarea și diversificarea continue a cooperării științifice și tehnologice reciproc avantajoase dintre ele și au indicat să fie elaborat un nou Program pentru perioada 1987—1989 de schimburi în domeniul cercetării științifice și tehnologice. Cei doi conducători de stat au apreciat rezultatele obținute în colaborarea pe linia învățămîntului, științei, artei și culturii, presei, radioteleviziunii, turismului și au convenit elaborarea unui nou Program executiv de aplicare a acordului de colaborare în aceste domenii.

În cadrul noului dialog la nivel înalt româno-egiptean s-a efectuat și un schimb de păreri cu privire la evoluția vieții politice internaționale. Președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Mohamed Hosni Mubarak au subliniat că problema fundamentală a contemporaneității o constituie oprirea cursei înarmărilor, în primul rînd a celor nucleare, și trecerea de urgență la acțiuni concrete de dezarmare, adoptarea de măsuri efective care să ducă la eliberarea omenirii de pericolul unui război nuclear și asigurarea păcii și securității în lume. În acest context, președintele Egiptului a dat o înaltă apreciere inițiativei președintelui Nicolae Ceaușescu privind reducerea de către România încă din anul 1986 cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale țării, subliniind că aceasta constituie un exemplu semnificativ în eforturile care se fac pentru trecerea de la declarații la fapte pe calea realizării de pași concreți în domeniul dezarmării în Europa și în întreaga lume. La convorbiri s-a subliniat, de asemenea, că România și Egiptul se pronunță pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii, colaborării și bunei vecinătăți, pentru realizarea de asemenea zone în centrul și nordul Europei, în Orientul Mijlociu și în alte părți ale lumii. Examinînd situația din Orientul Mijlociu, președinții României și Egiptului au apreciat că o pace justă și durabilă în această parte a lumii trebuie să se bazeze pe retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, pe recunoașterea dreptului inalienabil al poporului palestinian la autodeterminare și crearea unui stat propriu, pe garantarea independenței și suveranității tuturor statelor din această zonă. Pentru soluționarea globală a problemelor din Orientul Mijlociu, cei doi președinți s-au pronunțat în favoarea unei conferințe internaționale sub egida O.N.U., la care să participe toate părțile interesate, inclusiv Organizația pentru Eliberarea Palestinei.

Desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie, de înțelegere și stimă reciprocă ce caracterizează bunele relații dintre țările și popoarele noastre, noul dialog la vîrf româno-egiptean reprezintă o însemnată contribuție la extinderea relațiilor bilaterale, fiind menit să deschidă noi orizonturi conlucrării prietenești spre binele ambelor popoare, al cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

ION D. GOIA

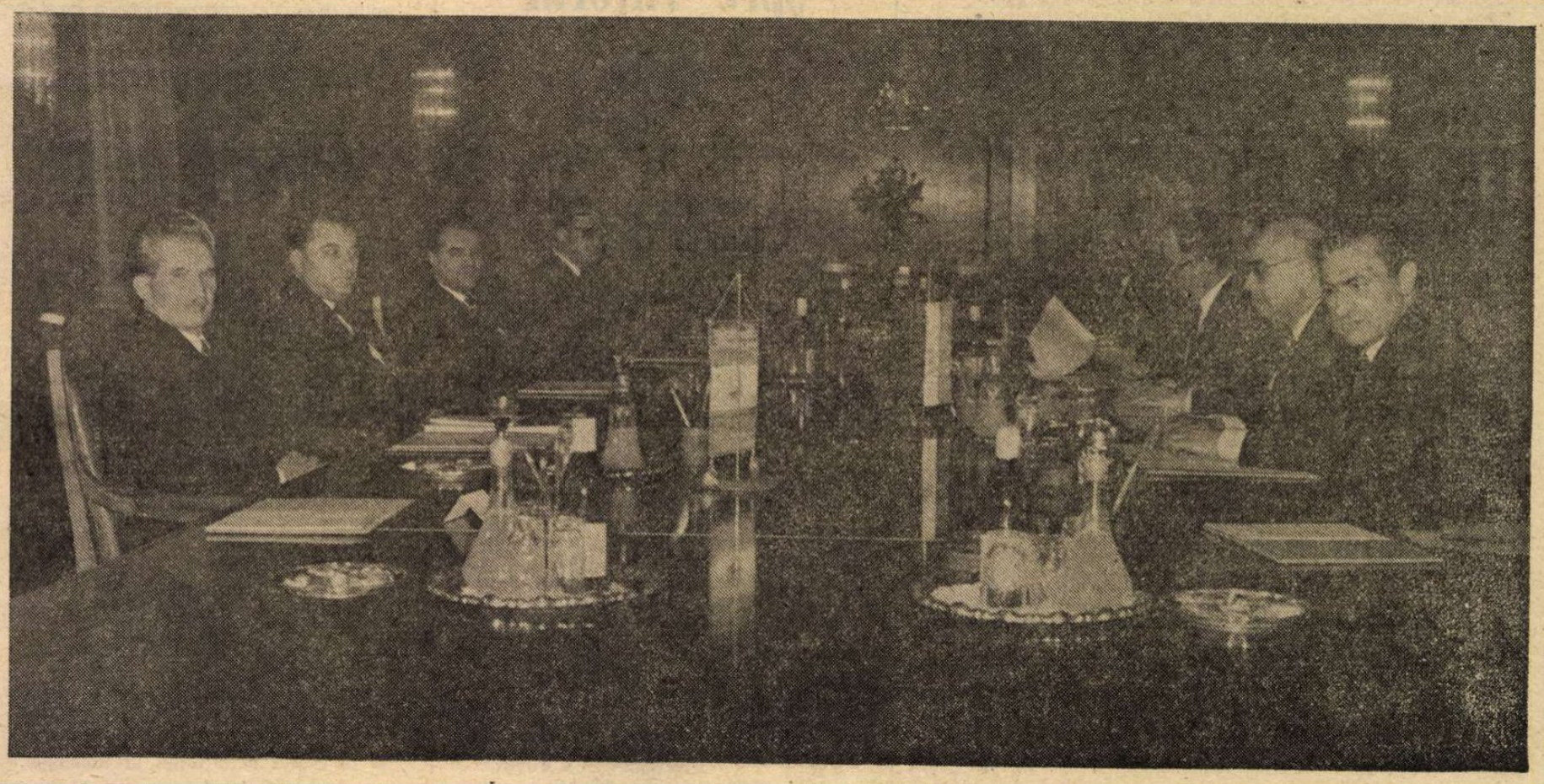

La temelia succeselor de azi, la temelia succeselor de mîine

O POLITICĂ JUSTĂ

Viitorologia s-a spus, reprezintă singura predicție științifică. Dar cînd un întreg popor, folosind armele rațiunii își prospectează cu luciditate resursele umane și materiale și își prefigurează la nivel de colectiv de muncă, de unitate, de departament și de plan național unic conturul zilei de mîine, atunci pentru un asemenea popor viitorul reprezintă o certitudine.

La izvoarele acestui demers al progresului, al dezvoltării multilaterale, Partidul Comunist Român, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu au materializat un nou mod de gîndire revoluționară și creatoare întemeiată pe cele mai înaintate cuceriri ale științei și afirmată ca o călăuză în acțiunea practic-transformatoare, ca instrument științific de descifrare și pătrundere în esența realității istorice, a specificului național și realității internaționale aflate în mișcare dialectică. În acest context, știința viitorului, știință a sintezei trecut-prezent, se instituie ca o disciplină a certitudinilor prin care omul societății noastre a ajuns printr-un neîncetat efort de căutare, de autocunoaștere și de ameliorare a condiției sale.

Ne cunoaștem țara și pe noi înșine în aceste adevăruri imuabile, o facem în fiecare zi și în tot spațiul de muncă și viață al României, dar în mód cu totul deosebit la orele de bilanț din cumpăna anilor, atunci cînd viitorul se naște din prezent, iar acesta se închide pe stîlpii de boltă ai trecutului. Ne apropiem de sfîrșitul unui an bun, rodnic, s-a spus în recentele documente de partid, în magistralele cuvîntări rostite de tovarășul Nicolae Ceausescu la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii și la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român. Producția industrială, se estimează, va fi cu peste 7% mai mare față de 1985 cu o creștere importantă a productivității muncii, a venitului național și a altor indicatori importanți ai planului. De pe ogorul țării s-a dobîndit cea mai mare producție de cereale din istoria României, a continuat să se dezvolte în ritm alert știința, învățămîntul, cultura, arta, toate sectoarele de activitate. Și toate acestea în condițiile grele economice internaționale care s-au manifestat și în acest an și se prevăd să rămînă și în anul viitor. Or, a ieși cu bine, învingînd greutățile, este un semn de destoinicie și matură chibzuință, dar a ieși biruitor și la cote ce depășesc realizările trecutului, e o dovadă de fortă și inteligență colectivă, e o demonstrație că omul societății noastre devine într-o măsură din ce în ce mai mare stăpînul naturii, a legilor ei, a forțelor de producție, precum și a propriei sale istorii.

La temelia acestei realități, partidul nostru a așezat axioma civilizației contemporane : dezvoltarea consecventă a forțelor de producție, a industriei, agriculturii, a celorlalte ramuri prin alocarea unei părți însemnate — peste o treime în ultimii 20 de ani — dezvoltării bazei tehnico-materiale a societății noastre. Numai pe această cale — cum a precizat președintele României — poporul nostru va încheia cu un bilanț pozitiv anul în curs, și va izbuti și în 1987 să imprime ritmurile de dezvoltare propuse. Astfel, în conformitate cu necesitățile obiective și posibilitățile concrete, venitul național urmează să crească, față de 1986 cu 8-9%, devansînd produsul social, iar producția netă va crește mai rapid decît producția globală. Așa cum prevăd recentele legi aprobate de Marea Adunare Națională prin remodernizarea industriei, prin introducerea unor metode novatoare, prin potențarea creativității originale se are în vedere sporirea substanțială a bazei de materii prime, sporirea potențialului energetic, dezvoltarea metalurgiei, construcțiilor de mașini, chimiei și petrochimiei, dezvoltarea și modernizarea agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și gospodăririi apelor, transporturilor terestre, fluviale, maritime și aeriene. În mod particular, legile privind dezvoltarea economico-socială a României pe anul 1987 aduc în atenție alocarea prioritară a fondurilor pentru realizarea obiectivelor care contribuie la sporirea bazei de materii prime și energetice, la înfăptuirea programelor privind dezvoltarea agriculturii, ridicarea nivelului tehnic al produselor, reducerea importurilor, creșterea productivității muncii și sporirea competitivității produselor românești pe piața externă. În acest fel, economia națională se va caracteriza în continuare nu atît prin creșteri cantitative, care rămîn și ele deosebit de mari, cît mai ales prin profundele mutații calitative în structura acesteia.

Științei i se rezervă în continuare — o misiune de avangardă, de avanpost al progresului general, ea va prefigura cu un ceas mai devreme întreg cursul devenirii noastre. Aceasta deoarece știința nu poate acționa abstract, ci numai prin intermediul relațiilor de producție și în condițiile unei dirijări lucide și ale unui control responsabil. Așa cum se prevede în Legea planului unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România, știința este orientată în consens cu cerințele generale ale progresului material și spiritual, intensificarea atît a cercetării aplicative cît și a celei fundamentale fiind înglobate organic în programul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. „Fără o asemenea bază științifică, tehnică, a subliniat, tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara Comitetului Central al partidului, nu am fi putut să obținem realizările din acest an și din ultimii ani, nu ne-am putea propune obiectivele pentru 1987 și pînă în 1990".

În centrul atenției va rămîne însă în continuare omul, omul societății noastre cu nevoile și îndatoririle sale, căruia partidul i-a conferit nobila misiune de erou civilizator, de ctitor-demiurg al României de azi și de mîine. Așa cum prezentul o dovedește, așa cum viitorul o anunță, reflectarea intereselor sociale ale oamenilor muncii în politica partidului coincide cu necesitatea întemeierii acestei politici pe baze științifice. Dar binele nu se obține de la sine, ci doar prin osîrdia, instrucției neîntrerupte. De temeinicia, de constanta pregătire a celor angajați nemijlocit în procesul de producție ca și a celor ce urmează să preia ștafeta progresului. De aici, o mare atenție formării cadrelor, dezvoltării învățămîntului. În mod practic, a arătat deopotrivă tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu există sector de activitate în care învățămîntul să nu poată asigura pregătirea cadrelor de specialitate.

Sînt, iată, cîteva din argumentele majore prin care se relevă justețea politicii partidului nostru, partid ce întruchipează crezul, voința și înțelepciunea unei întregi națiuni. A unei politici ce conduce destinele patriei pe un drum mereu ascendent fără opreliști și distorsiuni dureroase, într-un permanent proces de devenire și redescoperire istorică, într-o țară în care știm astăzi că **totul depinde de noi**, de munca, hărnicia și buna noastră credință, în care visul și romantismul revoluționar se îngemănează cu rigoarea și precizia demersului științific. O politică cu poporul, pentru popor, născută din gîndul și activitatea Partidului Comunist Român, a conducătorului său luminat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul, bărbatul, comunistul de omenie ce a transformat în fapte vocația unui întreg popor.

LIVIU TIMBUS ■

Rigorile ansamblului

Legea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării în 1987 prefigurează tabloul unui nou an de muncă bine chibzuită și rezultatele pe care le putem obține. Accentuarea dezvoltării intensive a întregii economii românești este prezentată sintetic în cifre ce cuprind în ele aportul fiecărui om, al fiecărui colectiv. Unul din lucrurile pe care le pune în evidență cu deosebire textul legii este faptul că tabloul general, rezultatele de ansamblu depind, în această etapă, în și mai mare măsură, nu numai de rezultatele globale ale unităților, centralelor, ministerelor, ci, în mod determinant, de realizarea de către fiecare a planului în expresie fizică și în ritmul stabilit, aceasta fiind condiția esențială a funcționării bune a întregului ansamblu al economiei naționale. În condițiile în care nici o întreprindere nu poate ajunge la acest rezultat dacă furnizorii săi nu fac la fel, buna funcționare a întregului mecanism este afectată de abaterile fiecăruia de la rigorile planului. Așa încît, folosirea integrală a capacităților de producție, de pildă, ori respectarea riguroasă a structurii culturilor și a suprafețelor destinate fiecăreia prin plan se încarcă, în aceste condiții, cu o importanță enormă, pentru că nu mai este suficient ca în majoritatea unităților să avem rezultate bune. Fără rezultate foarte bune în TOATE întreprinderile în realizarea obligațiilor stabilite prin plan, va suferi ansamblul, mecanismul general al economiei naționale nu va putea da rezultatele prevăzute. Înțelegerea importanței crescute a rolului fiecărei unități în acest ansamblu condiționează bilanțul întregii activități.

Investim sute de miliarde, construim apartamente — 150 000 vor fi date în folosință în anul viitor —, modernizăm procese de producție, refolosim, așa cum face toată lumea, tot mai multe materiale, dezvoltăm, în spiritul democrației noastre muncitorești participarea maselor de oameni ai muncii la luarea deciziilor, diversificăm serviciile către populație, dar fără întărirea ordinii și disciplinei în toate sectoarele de activitate, fără funcționarea perfectă a tuturor întreprinderilor, prin care să asigurăm desfășurarea firească a activității întregului nu putem obține rezultatele planificate. Această interdependență în funcționare între întreg și componentele sale este proprie azi oricărei economii naționale. Noi nu facem, nu putem face excepție. Condițiile planificării, din economia noastră socialistă sînt pîrghii importante destinate să ajute, în mod esențial, instalarea, mai rapid, a funcționării bune a întregului ansamblu economic al țării. Datele materiale ale problemei pe care ne propunem s-o rezolvăm fac din enunțul ei o problemă corectă. Ne stă în putere, deci, s-o rezolvăm, să obținem punctajul maxim — cum se spune în limbaj de examen — pentru rezultatul obținut. Ceea ce deosebește o problemă obișnuită în matematică de o astfel de supercomplexă problemă pusă de existența economică a societății este, cu deosebire, factorul social. Și astfel ajungem la adevărul că în acea **întărire a ordinii și disciplinei în toate sectoarele de activitate**, de care vorbește legea planului unic, se cuprind simburii factorilor cu cea mai puternică influență reală asupra rezultatelor, condițiile materiale fiind, considerîndu-le îndeplinite. Dacă vom ști să dezvoltăm mai mult — și cu tendința de exclusiv — acei simburi din care să obținem factorii pozitivi, vom limita sau vom anula influențele negative, vom beneficia doar de cele dorite și vom avea pe ansamblu ceea ce vrem. Miza este prea mare pentru a ni se mai părea greu efortul necesar. Pentru că, beneficiind de condițiile materiale și tehnice, în ansamblul condiționărilor succesul nu mai rămîne decît această zonă de asigurat, a factorilor de influență ce decurg din dezvoltarea „mugurilor" amintiți. O impecabilă funcționare sistematică a acestei zone apare cert că poate asigura succesul. Iată de ce una din prevederile Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe 1987, aceea care formulează în doar cîteva cuvinte obligația Consiliului de Miniștri de a „acționa cu fermitate pentru valorificarea optimă a potențialului economic al țării, gospodărirea cu randament maxim a patrimoniului național, întărirea ordinii și disciplinei în toate sectoarele de activitate", ni se pare că sintetizează unul din capitolele cu cea mai profundă importanță socio-economică ale activității necesare pentru îndeplinirea acestui mobilizator program al dezvoltării patriei noastre în anul care vine. Sigur, de aici decurg implicații ce se răsfring firesc asupra fiecărui om al muncii. Pentru că funcționarea de ceasornic a marelui ansamblu nu este de conceput decît prin înțelegerea și respectarea de către fiecare a rigorilor vastei țesături de interconditionări ale întregului, prin implicarea conștientă a tuturor atît în asigurarea calității sporite a fiecărei activități zilnice cît și în corijarea, la timp, deschis, fără crispări, dar cu fermitate a oricărei abateri, oricît de mărunte de la ritmul marelui ceasornic a unei rotite. Pe marele cadran al bilanțurilor de ansamblu, acele indicatorilor decisivi nu vor arăta „ora exactă" — realizările planificate — decît dacă fiecare rotiță nevăzută va funcționa perfect. Cum doar de noi depinde îndeplinirea acestei condiții, este de pe acum limpede că rezultatul general va exprima, sintetic, dar drastic, exact, sinceritatea cu care, la începutul perioadei de care este vorba, ne angajăm să ne îndeplinim sarcinile. Așa cum cerea secretarul general al partidului, va trebui să scurtăm pînă la anulare distanța dintre fapte și vorbe. Este, de fapt, una din obligațiile pe care ni le impune viața. Funcționarea corectă a întregului de care vorbim nu ne mai îngăduie să uităm nici măcar o clipă această rigoare. Pe cadranul mare al ceasornicului amintit, abaterea de la „ora exactă" o dă imperfecțiunea de ritm a oricărui pinion minuscul.

DORIN GHERGHINESCU ■

Încă un pas decisiv spre viitorul dorit

(Urmare din pagina 1)

lilor, cu accent deosebit pe micșorarea consumului de materii prime, materiale, combustibili și energie.

Cele 285 de miliarde lei investiții prevăzute pentru anul 1987 vor fi utilizate mai ales pentru terminarea grabnică a obiectivelor în curs de execuție, pentru modernizări, automatizări și reutilări, pentru sporirea bazei energetice și de materii prime, cu efecte certe asupra creșterii productivității muncii și mărirea competitivității produselor românești pe piața externă.

Sînt prevăzute prin lege principalele direcții — subordonate nevoilor economiei naționale — ale cercetării științifice, ale activității de cercetare tehnologică și de introducere a progresului tehnic.

Un accent deosebit se va pune pe intensificarea utilizării resurselor de materii prime și materiale din producția internă, ca și pe reducerea pierderilor tehnologice, extinderea recuperării căldurii și a utilizării resurselor noi de energie, pe sporirea participării materialelor refolosibile și acoperirea necesarului de materii prime al țării. **Materiile prime și materiale care depășesc necesarul pentru realizarea producției contractate** — precizează legea — **constituie stocuri intangibile și vor fi trecute în rezerva de stat.**

Sporul productivității muncii în industria republicană se va situa între 7,5 și 8,5 procente și se vor reduce cu 29,3 lei cheltuielile de producție la 1 000 lei producție marfă.

Sînt prevăzute măsuri ferme în vederea realizării, cu prioritate a exportului planificat, pentru sporirea prestigiului României în lume și prin calitatea produselor noastre în circuitul internațional.

Pe temeiul îndeplinirii exemplare a sarcinilor privind dezvoltarea economică, planul prevede creșterea în continuare a nivelului de trai material și spiritual al pporului. Legea asigură cadrul pentru o mai bună aprovizionare cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum, pentru creșterea și diversificarea producției și desfacerii de preparate și semipreparate culinare, cu scopul ușurării muncii în gospodăriile oamenilor, lărgirea gamei și rețelei serviciilor prestate populației, îmbunătățirea calității acestora. Se va pune de asemenea în continuare un accent special pe apărarea sănătății poporului, creșterea natalității, ca și pe perfecționarea învățămîntului, pe dezvoltarea culturii, educației fizice și sportului.

În ansamblul său, planul are o structură și un conținut ce corespund deopotrivă posibilităților materiale, tehnice, științifice și umane ale României prezente, ca și aspirațiilor noastre întemeiate pe aceste realități. Mobilizați de prevederile sale, oamenii muncii, întregul nostru popor, vor face totul ca, încă din prima zi de muncă a anului 1987 să înceapă cu succes realizarea riguroasă a sarcinilor ce le revin, să transforme luminoasele prevederi ale planului într-o impresionantă realitate — cărămidă trainică la progresul neîntrerupt al României.

„Păstrați dumneavoastră aurul, eu aleg triclorxilan-ul!"

În stînga biroului, pe perete, un desen colorat. Un desen de copil. Un pom, o casă, o fetiță și soarele. Îmi închipui că, din cînd în cînd, inginera **Dumitra Șcurina** își mai aruncă ochii pe acest desen și, dincolo de culori și linii, vede ochii fiicei sale, Mirela, în vîrstă de numai cinci ani. „Orice să se facă Mirela mea, numai inginer metalurg nu" „Să înțeleg, îi spun, că sînteți nemulțumită de meseria pe care o faceți ?" „Nu, nici vorbă, îmi răspunde, dar e destul că eu și tatăl ei sîntem metalurgi. Soțul, inginerul Toader Șcurina, lucrează alături, la **Alumina**. Trebuie să vă spun că **Alumina** și **Feroaliajele** erau, înainte vreme, aceeași unitate. Cînd s-au despărțit una de alta, eu am rămas aici, la Feroaliaje, iar el a trecut la Alumină". „Sau invers, zic, dînsul a rămas la Alumină, iar dumneavoastră ați trecut la Feroaliaje. Dar cum de-ați ales dumneavoastră, argeșeancă, meseria de metalurg ? Cum de nu v-ați făcut inginer în tehnologia construcțiilor de mașini, tecemistă specialitatea Argeșului, ca să zic așa ?" Întrebarea, o întrebare oarecare, de rutină, a surprins-o. A surîs, apoi a tăcut, s-a încruntat puțin și, revenind la surîs, mi-a răspuns : „Păi chiar la teceme am vrut să dau examen. Asta, acum peste 15 ani. Dar, la înscriere, am constatat că-mi pierdusem buletinul. M-am dus la Pitești, am luat o adeverință, care ținea loc de buletin, și-am revenit la București, la Politehnică. Din păcate, însă, am ajuns prea tîrziu. Nu se mai primeau dosare. Pînă la urmă, amabilă, secretara mi-a spus că aș putea încerca la facultatea de metalurgie, unde, după știrea ei, lista de înscrieri ar fi rămas deschisă. Și iată-mă, spre surpriza totală a tatălui meu, care voia să mă fac învățătoare sau profesoară, înscrisă la metalurgie. După facultate, soțul fiind tulcean, am ales și eu Tulcea. Firește, nu regret, dar prea se vorbește în casa noastră numai despre alumină și feroaliaje, de parcă altceva n-ar mai fi pe lume decît metalurgia".

Cam acesta ar fi, pe scurt, portretul inginerei Dumitra Șcurina, singura femeie, după știrea mea, care, într-un combinat metalurgic, deține funcția de șef al producției. Dar, pînă să ajungem să vorbim despre desenul Mirelei, despre viitoarea ei profesiune, despre acea banală întîmplare, cu pierderea buletinului de identitate, decisivă, însă, în viața inginerei Dumitra Scurina, pînă să vorbim despre cum a ajuns în Tulcea, la Combinatul de Feroaliaje, dialogul nostru a avut, desigur, un cu totul și cu totul alt subiect, un subiect în legătură cu care a trebuit să transcriu o sumedenie de cuvinte, unul mai ciudat decît altul. De exemplu : **ferosiliciul** („În acest an chiar, a precizat inginera Dumitra Șcurina, am elaborat primele șarje de ferosiliciu, una din materiile prime importante pentru obținerea ferocromului afinat, pe care tot noi îl producem. Ferocromul afinat, se știe, sper, este extrem de solicitat de marile combinate siderurgice ale țării. Cît despre ferosiliciu, ce să vă mai spun, este folosit în obținerea tablei silicioase, un produs de excepție, întrebuințată cu precădere la transformatoare electrice. Tabla silicioasă se elaborează la Galați. Acolo, la Galați, în oala cu oțel șarjat, oțel în care intră și ferosiliciul nostru, se fac, după o metodă a noastră, insuflări cu oxigen și mărunt de fier. În ultimele două luni oțelul obținut este exact cel solicitat pentru transformatoare. S-a încheiat astfel, după zeci și zeci de căutări, o cercetare care ne-a dat, trebuie să o spun, multă bătaie de cap. Dar totul e bine cînd se termină cu bine"), sau **triclorxilan** („Este un produs numit și siliciu tehnic măcinat de înaltă puritate, din care se obține mai apoi siliciul cu monocristal, foarte solicitat de industria electrotehnică. Așa, ca un amănunt, o bară de triclorxilan valorează de trei ori mai mult decît o bară de aur de aceeași greutate"). Și lista cu astfel de denumiri, una mai ciudată decît alta (adeseori pixul însuși străduindu-se să transcrie cît mai corect termenul tehnic), ar putea continua. Astfel de produse, ca dealtfel mai toate cele realizate la Combinatul de Feroaliaje din Tulcea au redus un substanțial import. Obținute în țară, la scară industrială, ele fac dovada inteligenței tehnice a metalurgiei tulcene, meserie care în orașul de pe Dunăre a împlinit în 1986, matusalemica vîrstă de... 10 ani. Cu toate acestea, inginerii și tehnicienii acestei întreprinderi s-au încumetat să pună la punct un foarte economic procedeu de elaborare a feromagneziului cu valorificarea integrală a tuturor resurselor materiale și energetice. Aflu că pînă la aplicarea acestui nou procedeu, se pierdeau importante cantități de praf de siliciu de cea mai bună calitate, inclusiv magneziul conținut în zgură. Mai intră în calcule și căldura care se pierdea în aer. Acum, grație întocmirii unui nou flux tehnologic și dotării lui cu instalațiile aferente, praful de siliciu este integral reținut și, mai apoi, brichetat. Respectivele brichete, în amestec cu zgura magnezitică, dau naștere unui nou produs, extrem de solicitat de mai toate oțelăriile din țară, silicomagneziul. Și dacă pînă acum răbdarea cititorului a fost pusă la încercare cu înșirarea atîtor termeni tehnici, ne exprimăm îndoiala că atenția sa ar putea fi reținută cu alte asemenea denumiri. Ne agățăm, totuși, de expresia voit ironică a interlocutoarei noastre, inginera Dumitra Șcurina, care, la un moment dat, ne-a spus : „Am îmbrățișat cu destulă căldură ideea cărămizilor refractare". Vom preciza, pentru edificarea cititorului, că fabrica de cărămizi refractare sau, cum se numește ea, Uzina de produse magneziene este cea mai nouă unitate de pe platforma Întreprinderii de feroaliaje din Tulcea și că, oricît de neatrăgător îi este numele, produsele realizate aici sînt de cea mai mare importanță pentru zeci și zeci de cuptoare în care se plămădește oțelul. Seria cărămizilor refractare fabricate la Tulcea este destul de simplă : cărămizi magnezitice, cromomagnezitice și magnezicromitice. „Se aduceau, ne spune inginera Dumitra Șcurina, din import, pe bani foarte grei. Ca să ne fie mai ușor, întrucît sînt o mie și una de tipuri de cărămizi, am început cu cele normale, dar și normalele sînt de-o mie și una de feluri. Pentru oțelăriile de la Hunedoara am realizat cărămizile din sistemul VAD-VOD, ceea ce vrea să însemne vidare — afinare-oxidare, sau orificiile magneziene cu care sînt dotate oalele de turnare. În fine, am ajuns în ultima vreme la un tip de cărămizi extrem de complicate, cum ar fi cele pe bază de sinteză simultană, folosite la cuptoarele mari, unde solicitările termice și chimice sînt foarte mari". Ne gîndim, în timp ce notăm toate aceste denumiri pe care inginera Dumitra Șcurina le rostește cu dezinvoltură, de parcă ar vorbi despre cele mai simple lucruri, ce s-ar întîmpla dacă oțelăriile n-ar beneficia de roadele concrete ale gîndirii tehnice ce se desfășoară aici, la Tulcea, cu pasiune, cu pricepere, cu o neostoită sete de nou, de autodepășire ? Nimic altceva decît că oțelul românesc n-ar avea încorporat în el și metalurgia tulceană. Ar conține însă, în schimb, un efort valutar imens. Un efort valutar pe care tinerii și entuziaștii metalurgiști ai Tulcei îl reduc, an de an, tot mai mult.

VICTOR NIȚĂ ■

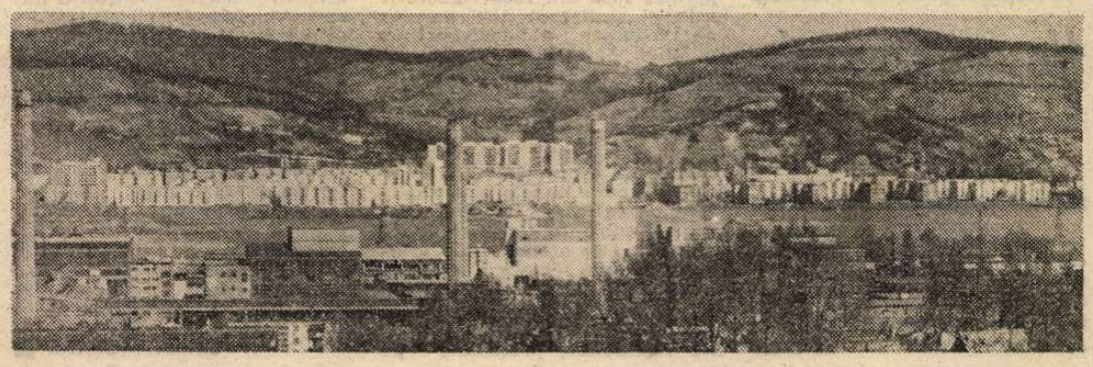

La temelia succeselor de azi, la temelia succeselor de mîine

ȘTIINȚA DE A CONSTRUI

Cînd spunem că de-un foarte bun număr de ani România este un vast șantier, nu facem nimic altceva decît să subliniem un adevăr aflat la îndemîna tuturor celor care vor să vadă și să înțeleagă : în România ultimilor 20 de ani s-a construit și se construiește într-un ritm fără precedent. Să ne întoarcem în satele și orașele în care ne-am născut și ne-am trăit copilăria și vom constata că între imaginea lor de-atunci și cea de-acum este o distanță ca de la cer la pămînt. În locul caselor apăsate de povara timpului și-a sărăciei, vom găsi case noi, trainice, cu camere spațioase, scăldate în lumină. În orașele de altădată, adevărate locuri în care nu se întîmpla nimic, au apărut cartiere întregi de blocuri, parcuri, străzi asfaltate, case de cultură, școli și grădinițe. România este una din puținele țări ale lumii în care locuința aproape că a încetat să mai fie o problemă. An de an se mută în case noi mii și sute de mii de familii. Numai în anul viitor, de exemplu, vor fi date în folosință 150 mii de noi apartamente, din care 29 de mii în mediul rural. Dar recunoscuta vocație a României de-a construi de a-și spori continuu zestrea edilitară, poate fi sesizată nu numai prin numărul mare al apartamentelor ce s-au dat în folosință în ultimii ani, ci și prin soluțiile arhitectonice ce dau satelor și orașelor noastre o notă aparte de frumusețe, de personalitate. Cine a văzut noul chip al Văii Jiului, al Tîrgului Neamț, superba imagine a Miercurei-Ciuc, care s-a luat parcă la întrecere cu un alt oraș din apropiere, Sfîntul Gheorghe, noul centru al Craiovei, bulevardele din Deva, Bistrița, Vaslui și-atîtea alte orașe, cum ar fi Suceava, Botoșani, Tîrgu Jiu, va înțelege cît de neputincioase sînt cuvintele noastre atunci cînd vrem să spunem cît mai răspicat cu putință că orașele României de azi au ajuns, după multă muncă și efort eroic, adevărate perle ale arhitecturii contemporane. Douăzeci de ani în care s-a format și consolidat o inconfundabilă, școală de arhitectură românească, o școală în care știința și talentul de-a construi și-au dat în mod fericit mîna spre binele nostru, al tuturor. Dispunem azi de un patrimoniu edilitar pentru a cărui deplină integrare în ansamblul marilor orașe se fac nobile și sporite eforturi. Ridicate îndeobște în marginea marilor orașe, pe locurile în care altădată se întindea pecingine periferiilor, cartierele au început să avanseze spre centrele localităților, luînd cu asalt îngrămădirea uneori haotică și lipsită de logică urbanistică a marilor orașe. Se împlinește sub ochii noștri o amplă operă de reașezare a orașelor țării, de aducere a lor în pas cu cerințele unei vieți moderne, civilizate, în deplin consens cu timpul eroic pe care îl trăim. Această operă, ca dealtfel tot ce s-a construit în România acestor ani, poartă semnătura de gînd vizionar a tovarășului Nicolae Ceausescu, revoluționar înnăscut și patriot exemplar, ctitor al României socialiste. Grație gîndului său mereu animat de înalte aspirații, România contemporană se poate mîndri cu edificarea într-un timp record a cîtorva realizări de anvergură europeană, mondială chiar, cum ar fi Canalul Dunăre-Marea Neagră, fabuloasă magistrală albastră ce a schimbat însăși geografia patriei, Metroul bucureștean, Transfăgărășanul, șosea ce șerpuiește cu îndrăzneală peste piscurile celor mai înalți munți ai țării. Să adăugăm acestor veritabile ctitorii ale socialismului uriașele complexe de irigații, salba de hidrocentrale de pe Olt, Porțile de Fier II, inclusiv sutele de noi întreprinderi și obiective economice apărute pe harta economică a țării, întreprinderi ce au transformat în fapt amplasarea rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul României, în conformitate cu Programul-directivă de dezvoltare economico-socială în profil teritorial, pentru înfăptuirea obiectivelor Programului național de sistematizare a teritoriului și a localităților urbane și rurale. România a devenit, România este, de un foarte bun număr de ani, un vast șantier. Un vast șantier în care se învață, zi de zi, cu tot mai mult folos și cu tot mai mult temei, știința de-a construi. Acum, la orele încheierii primului an din actualul cincinal, cînd putem raporta un ritm de creștere a industriei de peste 7 la sută, sau obținerea unor importante rezultate la sporirea productivității muncii, a venitului național, sau în reducerea cheltuielilor materiale, cînd am obținut în agricultură cea mai mare producție de cereale din istoria țării, privind în urmă, la tot ce-am realizat, dar mai cu seamă înainte, la ceea ce trebuie să înfăptuim, în spiritul și lumina hotărîrilor Congresului al XIII-lea, a prevederilor actualului plan cincinal, deci în acest moment de bilanț, putem spune că, în raport cu excelenta bază tehnico-materială de care dispunem, trebuie să facem totul pentru ca anul 1987 să fie anul saltului de la cantitate spre calitate. „Va trebui să acordăm, sublinia tovarășul Nicolae Ceausescu în Cuvîntarea sa la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., o mai mare atenție problemelor calității și nivelului tehnic al producției. Am mentionat puternica bază științifică, tehnologică pe care o avem. Să folosim aceasta pentru înfăptuirea programelor de modernizare, pentru elaborarea de noi tehnologii și de noi produse, superioare, dar, în același timp, pentru perfecționarea și ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor. Să facem astfel încît produsele românești din toate sectoarele să fie realizate la un înalt nivel calitativ și tehnic, să fie competitive cu cele mai bune produse pe plan mondial". Dealtfel, în cursul aceleiași plenare ce a dezbătut și adoptat documente de însemnătate deosebită pentru dezvoltarea economico-socială a țării în cel de-al doilea an al actualului cincinal, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat eforturile deosebite ce s-au făcut pentru realizarea unei excelente baze tehnico materiale, apta să asigure un ritm înalt de dezvoltare, eforturi ce se cer a fi pe deplin valorificate : „Trebuie să înțelegem că dacă — în condițiile grele economice internationale care s-au manifestat și în acest an, și se prevăd să se manifeste, într-o anumită formă, și în anul viitor — putem să obținem o dezvoltare economico-socială într-un ritm relativ înalt, aceasta o datorăm faptului că am actionat în mod consecvent pentru dezvoltarea continuă a forțelor de producție, a industriei, a agriculturii și a celorlalte ramuri, alocînd o parte însemnată din venitul național — peste o treime în ultimii 20 de ani — în scopul dezvoltării bazei tehnico-materiale a societății noastre. Tocmai pornind de la această bază tehnico-materială, dotată aproape în totalitate cu tehnica modernă din ultimii ani, am putut, în 1986, și ne putem propune și în 1987, să realizăm ritmurile de dezvoltare pe care le-am hotărît în plenară. Fără o asemenea bază materială nu am fi putut să realizăm și nu ne-am putea pune în față sarcini atît de importante cum sînt cele pe care le-am stabilit astăzi și cum sînt cele prevăzute în planul cincinal".

Am construit și vom construi în continuare. Case, orașe, întreprinderi, mari obiective economice. Ceea ce trebuie să le deosebească de tot ceea ce am făcut pînă acum este o și mai bună calitate. Știința de-a construi trebuie să se convertească în știința de-a conferi produselor noastre o nouă calitate, superioară, competitivă pe plan mondial.

N. VICTOR ■

„Notorietatea este trudă şi sacrificiu"

Tîrgu Mureş se lasă privit de cum am coborît din tren. În gară lumea vine, pleacă, se îmbrăţişează, se despovărează de bagaje. Într-un gest reflex se ridică gulerele, e mai frig decît la Bucureşti, se înfundă, pe cap, căciulile. Oraşul este învăluit într-un luciu de cristal, fără să fie zăpadă. Mulţii copaci, multele grădini, încărcate de chiciură, dau un aspect astral.

Totul e să-ţi pui mintea la lucru

La Electromureş, nu ştiu dacă Aurel Ştirb, directorul comercial şi Teodor Sideriaş, şeful atelierului de proiectare, sensibili altfel la natură, ar putea să descrie drumul de acasă pînă la întreprindere. Şi unul şi altul nu văd, nu aud, nu gîndesc decît ultimele zile ale anului, în sectoarele lor. În camera în care intru, o muzică învăluitoare, ca într-o sală de concert. Sînt analizaţi decibelii, nu structura melodică. Noi instalaţii muzicăle cu trei nivele, boxe pentru redarea cît mai puternică şi fidelă a audiţiei, casse de marcaj, cea mai mare biruinţă a anului, pentru că încorporează electronică, vor fi verificate în comerţ în exerciţiul zilnic, sînt, pe sărite, cîteva din noutăţile electromureşene.

Pentru o întreprindere care s-a schimbat, de la modesta cooperativă „Ciocanul", cu „performanţa" de lucru, fierul de călcat cu abur, pînă la Electromureş, care-şi întinde spaţiul şi activitatea pe trei platforme, care are 350 de ginditori numai pentru tehnica nouă, pe lîngă miile de specialişti pentru desăvîrşirea ideilor lor, care are la activ peste 5 000 de produse, în a căror structură intră 50 000 de felurite materiale, ce altă fişă de esenţă poate să aleagă „trecătorul" ? ! Pentru că orice reporter oricît de insistent ar privi sau ar întreba, nu este de acolo, altă rezonanţă au pentru el problemele decît cel care asudă pentru ideea lui, pentru micul lui loc în complicatul angrenaj de la Eelectromureş.

Aurel Ştirb îmi repetă ceea ce ştie deja tot oraşul. 1987 a început la Electromureş... Pentru unele repere, care nu şi-au găsit încă drumul către noi, anul viitor trăieşte din miezul verii trecute prin căutările inginerului Teodor Siderias şi ale atelierului de proiectare.

— Retrospectiv şi încă la cald, a fost un an greu ?

— Nu se mai poate concepe nici un an altfel, pentru că, în lume, competiţia valorilor este foarte strînsă. Trebuie să fim măcar cu o zi mai deştepţi decît alţii, altfel ne scapă comenzile. Colaborăm cu multe ţări ale lumii, vrem să înaintăm în 1987, să intrăm pe alte pieţe de desfacere.

Directorul comercial zîmbeşte şi o cută i se adîneeşte pe fruntea-i tînără.

— Toţi cîţi lucrăm aici, am avut multă nevoie de el (arată spre... sediul inteligenţei) şi cum se spune, în popor, l-am pus serios la contribuţie. Nu se mai poate admite rutina nici măcar în contabilitate, care are legi dar nu idei fixe.

Teodor Sideriaş crede că anul 1986, deşi mulţumitor, îi lasă şi un gust amar. Au avut cîteva insuccese la contractări. Alături de cele 5 000 de repere, importante pentru economia naţională, incluzînd tehnică de ultimă oră, electronică, a vrut să ofere şi cîteva „fleacuri", deloc nimicuri. De pildă, un fier electric de călcat, cu un suport special, pentru lenjeria întinsă, pretenţioasă, (cearşafuri, feţe de masă, perdele). În loc să pierzi jumătate de oră cu un călcat ar fi fost necesare 5, 10 minute. A căzut la „examenul"... contractării şi o instalaţie pentru cosmetică, care încălzea şi vaporiza apa pentru tratamentul feţei.

— Sînt idei aminate, nu eşuate. Le păstraţi în sertare, bănuiesc că le veţi prezenta din nou, poate de data aceasta vine cineva mai receptiv la micile noastre bucurii ? ! ?

— Nu ne încăpăţînăm să le aducem din nou în discuţie, avem atîtea alte propuneri că n-avem timpul material, într-un an, să le dăm formă. În orice vom fabrica, însă, ne obligăm mintea să reducem gabaritul produselor, să găsim înlocuitori cu înaltă valoare de folosinţă.

— Cum există rezerve inepuizabile de materie cenuşie, sînt speranţe mari...

— Oricum avem dorinţa de a ne măsura numai cu cei mai buni, pentru că altfel dacă cîştigăm într-o întrecere cu cei slabi, noi... pierdem...

În curtea casei de la numărul 5

Oraşul la ora prînzului are altă lumină. Chiciura a dispărut, soarele se joacă printre crengile desfrunzite, punînd pete în mişcare pe clădiri.

Porţile mari, grele, din lemn încrustat, pe care le caut de o jumătate de oră, închid pentru curioşi şi indiscreţi, munca de la casa nr. 5 din strada Bolyai. Înăuntru este un şantier eterogen : zidari, dulgheri, mozaicari urmăresc planurile inginerilor Mircea Birău şi Nicolae Elseser ; maistrul Francisc Buziaş imparte frontul de lucru pentru următoarele zile ; Iosif Kokay, cu experienţa sa de inginer textilist, ajută să se monteze războaiele de ţesut în atelierul care va produce, pentru prima oară în România, pînza pentru pictură. Se dă chip şi personalitate „Teatrului de sub cer", nume şi idee care aparţin scenografului Romulus Feneş, preşedintele Filialei Uniunii Artiştilor Plastici din Tîrgu Mureş. De ani de zile, trecînd pe lîngă această casă, se gîndise la o altă întrebuinţare a ei, mai potrivită cu dimensiunile, împărţirea şi aspectul monumental. Treptat, un prim pas s-a făcut, Jur împrejur, cele 26 de ateliere pentru pictori, sculptori, scenografi sînt gata, restaurate, chiar dacă artiştii şi meseriaşii îşi impart încă spaţiul. Superba curte, din strada Bolyai, nr. 5, un cerc cu un impresionant diametru, va fi „scena" pentru „Teatrul de sub cer". Găsesc aici o dublă atmosferă de creaţie : schele, cărămizi, planuri, elemente autentice de construcţie ; tablouri pe şevalet, lut care se ordonează după flacăra talentului, machete pentru decoruri, elemente sensibile de artă. Romulus Feneş trece, dintr-un şantier într-altul, cu siguranţa omului care ştie ce vrea, care s-a pregătit pentru planul său, încît investiţia materială şi de încredere să dea maximum de frumuseţe artistică, să incorporeze inteligenţa folosirii spaţiilor, să asigure rentabilitatea viitoare a „Teatrului de sub cer".

Revăd, după atîţia ani, o cunoştinţă care debuta odată cu primul program al Televiziunii. Emilia Vereş, atunci Biriş, cînta, la 9 ani, în acelaşi program cu Maria Tănase, care îmbrăţişînd fetiţa cu ochi mari, îmi amintesc că spunea : „De cînd sînt eu în program după puştime ?"

Emilia Vereş este, alături de Romulus Feneş, ziua întreagă printre constructori. Ce nevoi sînt ? (multe). De ce se bate pasul pe loc ? (rar). Ce s-a împotmolit ? (cîteodată). Cum are un pic de timp liber, Emilia Vereş, telefonează acasă să vadă ce fac cei doi băieţi, au mîncat, şi-au făcut lecţiile? Seara, tîrziu, în liniştea casei, îşi revede manuscrisul, speră, al unei viitoare cărţi, o culegere de simţire şi trăire, reprezentativă pentru dulcea vîrstă a copilăriei. O mostră, la insistenţele mele. O fetiţă de la grădiniţă, e întrebată cum se termină „Capra cu trei iezi". Fără nici o clipă de ezitare, vine răspunsul ei, demn de un mare umorist : „Închidem cartea !"... Emilia Vereş va „închide", între paginile viitoarei cărţi, universul unei generaţii creşcută drept şi sănătos.

Spaţiul în care va fi noul teatru e structurat de însăşi vechea clădire, de acum două secole. Romulus Feneş îmi sugerează unghiurile privitorilor din cerdacul de la etaj, îmi schiţează posibile spectacole, mai ales de imagine. Totul este atît de frumos aici, ca într-o veche casă ţărănească din Muzeul satului. Printre schelele, care delimitează acum curtea interioară, „asist" la spectacole de sunet şi lumină, „văd" în nopţile înstelate de vară, alături de sute de spectatori, uimiţi de originalitatea proiectului, un om cu idei generoase. Romulus Feneş, în această nobilă acţiune, are tot concursul factorilor de răspundere din judeţul Mureş, care sprijină actele de cultură autentică, elevată. Romulus Feneş nu este omul unei singure idei, într-un timp dat. „Teatrul de sub cer" trebuie sprijinit pînă va fi seara premierei şi după, dar mintea lui decupează decorurile pentru „Trei surori" de Cehov, care se va monta în Bucureşti. Nu vrea să-mi spună decît atît, că are deja în cap, în totalitate, primul spectacol, cel inaugural, al „Teatrului de sub cer", care, nădăjduieşte, va fi, în ansamblul lui, creaţie şi simţire românească. Preşedintele Filialei Uniunii Artiştilor Plastici din Tîrgu Mureş e foarte mulţumit şi recunoscător pentru atelierele de creaţie ale colegilor săi, încăpătoare, luminoase, născute pentru a fi martore ale clipei unice, de inspiraţie. Romulus Feneş speră că publicul, venind la spectacole, îi va vizita şi pe colegii săi. Va fi un prilej de vernisaj inedit, pentru că se vor întîlni cu creatorii la ei acasă, mult mai dispuşi să se explice. Eu am avut privilegiul de a trăi, cu anticipaţie, aceste zile. I-am văzut pe autorii de frumos, cu dalta, cu paleta, inversunaţi să prindă „pasărea" care le făcea doar lor semn, am fost martoră cînd „rupeau" din cer o stea şi o fixau pe perete, am stat nemişcată, cînd lutul era făcut să „vorbească" prin ochii pădurarului, de sus de la munte, am prins secunda eternizării unei tufănici.

Un chirurg apelează la ultrasunete

Cînd m-am uitat la ceas, trecuse de mult ora pe care mi-o fixase conferenţiarul doctor Dorin Nicolescu. Am bătut la uşa cabinetului său cînd se innopta, cu nonşalanţă, căutînd scuze.

Doctorul vedea un film. Mă însoţeşte astăzi norocul, pentru că pentru acest documentar medical am venit. El fixează pe peliculă o nouă metodă operatorie, pe care o practică de peste un an, Dorin Nicolescu, şeful Clinicii de urologie din Tîrgu Mureş. Conferenţiarul doctor îmi face semn să iau loc în fotoliul care mă aştepta. Il anunţ cu inima strînsă : „Nu pot să văd sînge". „Închideţi ochii la primele imagini, arăt cum se operează clasic cu sînge, litiaza renală, apoi urmează ceea ce vă interesează".

Aud voci, nu ştiu de unde vin, din film, din cameră.

— Puteţi să priviţi !

...Şi ce văd ! Un om întins pe masa de operaţie, o incizie cît o nucă, cîteva picături de sînge, cîteva tuburi care colectează pietrele, bineînţeles că eu simplific, dar păstrez esenţialul. După 15 minute pacientul este condus în cameră, după 2 ore se plimba, fără nici un sprijin, după 4 zile pleacă acasă. Am văzut acest film ,realizat de doctor Boja Radu, şi tot îmi scapă o îndoială.

— Chiar aşa ?

— Văd că sînt necesare cîteva precizări. Nu orice litiază renală se poate opera cu ultrasunete, nu orice intervenţie ţine doar 15—20 de minute, poate să ajungă pînă la două ore, dacă calculii renali sînt mari, bine formaţi. În orice situaţie însă, bolnavul, în loc de trei săptămîni, stă în spital 3—4 zile, în loc de două luni de concediu medical, revine la lucru după numai două săptămîni.

— Ce impedimente sînt, dacă sînt ?

— Sînt ! La Tîrgu Mureş nu putem opera mai mult decît poate o echipă, care trebuie să aibă întotdeauna, în componenţa ei, 7 persoane, dintre care medicii Radu Boja, Ioan Bakos, Virgil Oşan, I. Kesz şi subsemnatul. Am avut nevoie de un aparataj special care, şi el, din cînd în cînd, resimte efortul, cu alte cuvinte, necesitatea pieselor de schimb.

— Pacientul, prin operaţia nesîngerîndă, este scutit de trauma unei operaţii clasice, cu incizie profundă şi întinsă, cu suferinţă postoperatorie...

— Nu este nici o exagerare în tot ce aţi afirmat dumneavoastră acum, dar vă rog să reţineţi că această operaţie nu poate fi făcută de orice urolog, este obligatorie o specializare în endourologie. Avem deja o statistică, 100 de cazuri într-un an, care ne dă dreptul să afirmăm că putem continua pe acest drum.

— Pacienţii ce spun după ce trec de operaţie ?

— Nu le vine să creadă !

— Vorbiţi tot timpul cu ei, deci îşi dau seama cînd se termină momentul de încordare !

— Le facem anestezie locoregională şi îi întrebăm, tot timpul, încît să ne dăm seama dacă le producem vreo suferinţă. Cînd sîntem gata ei cred că abia începe spaima obişnuită.

— Şi ea a trecut !

— Nu se liniştesc decît după ce le arătăm pietrele... Nu ştiu de ce fiecare om, cu litiază renală, ţine să vadă ce i-a făcut viaţa amară.

— Unii le şi păstrează ! Tovarăşe Nicolescu, am văzut la dumneavoastră în cabinet, puse la vedere, cîteva vorbe care nu sînt spuse de oricine: „Notorietatea este trudă şi sacrificiu, mediocritatea — fericire" (Goethe).

— Ce faci astăzi bine, mîine sigur e depăşit. Dacă ne culcăm pe laurii cîştigaţi, chiar fiind primii, se poate ajunge la „fericirea" în interpretarea lui Goethe. Eu mă refer la profesiunea noastră, dar cred că e general valabil. Medicina ne-a legat de carte pentru toată viaţa, ne cere să fim informaţi cu tot ce se produce în lumea medicală, de la operaţii, tratamente, medicamente, aparatură. Simt ochii uimiţi ai pacienţilor, cînd intră în cabinetul meu şi dau de zeci de noi cărţi de specialitate. Unii îmi cer permisiunea să le deschidă şi văd anul 1984, 1985, 1986.

— Să vă întreb, ca unii dintre ei, le-aţi citit pe toate, numai pentru plăcerea de a vă auzi răspunsul.

— Pentru nimic nu sufăr mai mult decît dacă n-am cartea care-mi este necesară, care-mi aduce acel plus de cunoştinţe. Renunţ la orice, la ea nu...

...Notorietatea este trudă şi sacrificiu, mediocritatea — fericire. Să fim fericiţi cînd simţim că trudim, chiar dacă eforturile noastre nu duc toate către notorietate.

Într-o zi cu promoroacă, mi-a fost atît de cald, ca-n luna iulie, chiar dacă m-am înfundat, mai mult, în gulerul de blană.

CARMEN DUMITRESCU

La Electromureş anul 1987 a început încă din 1986
Fotografie de PAUL AGARICI

Un prieten de conversaţie

Inteligenţa artificială, domeniu vast de cercetare, atrage în mod irezistibil, iar rezultatele sînt, nu de puţine ori, spectaculoase.

Colectivul Catedrei de calculatoare din Institutul Politehnic Traian Vuia — Timişoara este în măsură să prezinte rezultatul unor ani de studiu, concretizat într-un microsistem de calcul pentru analiza şi recunoaşterea dependentă de vorbitor a cuvintelor pronunţate izolat. Microsistemul analizează modul în care pronunţă fiecare persoană un cuvînt „cheie", îl segmentează în vocale şi consoane, analizîndu-le separat. Rezultatele acestei prelucrări sînt păstrate de calculator, pentru a putea fi folosite ulterior ca martor. Aşadar, fiecare vorbitor, prin pronunţia sa încarcă în memoria microsistemului amprenta sa vocală. După ea, calculatorul poate să-l „înţeleagă" şi să-l „recunoască" pe operator. Vocabularul comenzilor verbale pe care le poate recunoaşte microsistemul este, deocamdată, după părerea autorilor săi (studenţii Corneliu Bărbulescu şi Marian Boldea, conduşi de dr. ing. Voicu Groza), limitat, lucrîndu-se în continuare pentru îmbunătăţirea performanţelor. Timpul de răspuns la comandă este, însă, de circa o secundă, cu un procent de recunoaştere mai mare de 97 la sută, ceea ce situează microsistemul, din acest punct de vedere, la nivelul ultimelor realizări pe plan internaţional.

Lucrarea, cu un pronunţat caracter de cercetare, are largi aplicaţii în inteligenţa artificială. În mod concret, rezultatele urmează a fi implementate într-un microsistem de calcul care va fi capabil să perceapă comenzile verbale primite de la pilotul unei aeronave. Se pot obţine astfel, o serie de date tehnice — viteză, altitudine, localizare, combustibil — fără citirea directă a aparatelor de bord. Este vorba, deci, despre degrevarea omului de o serie de sarcini.

Flexibilitatea sistemului a permis, încă din faza elaborării sale, şi realizarea unei metode de reeducare a handicapaţilor auditivi. Sînt cei care posedă un aparat fonator funcţional, dar nu pot învăţa să vorbească pentru că nu au auzit niciodată.

Reeducarea handicapaţilor auditivi se face prin învăţarea acestora de a „pronunţa" cîte un sunet. Aceste sunete sînt analizate pe calculator şi apoi prezentate sub formă grafică. Celui în cauză i se oferă un grafic etalon, o reprezentare a spectrului la care trebuie să ajungă, exersîndu-şi pronunţia. Fiecare încercare este analizată, iar rezultatele, prezentate pe ecran. În felul acesta, handicapatul auditiv îşi poate da seama cît s-a apropiat de etalon, deci în ce măsură sunetul său se corectează. Cu ajutorul acestui „sistem prietenos" — cum îl numesc cei care l-au conceput —, se poate perfecţiona în mod treptat pronunţia vocalelor, ceea ce reprezintă primul pas în reducerea handicapaţilor auditivi.

Microsistemul de calcul pentru analiza şi recunoaşterea dependentă de vorbitor a cuvintelor pronunţate izolat, aflat în laboratorul Catedrei de calculatoare al Institutului Politehnic timişorean, este în continuare în atenţia creatorilor săi, care-i aduc în prezent îmbunătăţiri, căutîndu-i noi destinaţii.

LIANA MOLNAR

Reluăm un titlu inspirat şi plin de adevăr

CAMPANIA AGRICOLĂ DE IARNĂ
pregăteşte rodnicia celorlalte campanii din agricultură

Departe, nu se ajunge uşor

Oraşul se află doar la cîţiva kilometri. Acolo au plecat să muncească bărbaţii, cei mai mulţi dintre ei, în fabricile oraşului. Şi de acolo aduceau, la chenzină şi la lichidare, banii ce li se cuveneau pentru munca lor. Cu banii aceia au fost ridicate multe case frumoase în comuna Nicolae Bălcescu. Se punea însă întrebarea dacă nu s-ar fi cuvenit să fie mai mulţi şi banii cîştigaţi de pe urma muncii în agricultură. Dar cum să fi fost ei mai mulţi dacă oamenii ajungeau să descopere, bunăoară, că tocmai în miezul iernii nu mai aveau ce să dea de mîncare la vite? Cînd Ion Seniuc a venit ca primar în această comună mare de lîngă Bacău, în martie '82, se făceau transporturi masive de furaje de la Horgeşti, de la distanţă de 30 de kilometri.

Ion Seniuc are 55 de ani, de fel este din Rădăuţi iar prima lui meserie a fost aceea de tehnician zootehnist. A doua meserie fiind cea la care-i dă dreptul diploma de absolvire a cursurilor facultăţii de Drept de la Iaşi. Muncea conştiincios, ca tehnician, şi-i plăcea zootehnia, dar într-o bună zi s-a protăpit în faţa lui un inginer care a avut grijă să-i spună că, oricîtă carte ar şti, tot nu ştie cît el, inginerul. Întîmplarea asta nu putea să nu lase urme. Ion Seniuc nu este omul care să creadă că rostul cuvintelor este ca ele să fie spuse în joacă, de aceea nici n-ar mai fi nevoie să spună că s-a ambiţionat, atunci, cum s-a ambiţionat şi cînd a văzut care era situaţia cooperativei agricole din comuna Nicolae Bălcescu.

Doar cu o lună înaintea lui venise un inginer nou, care fusese ales şi preşedinte al cooperativei. Împreună s-au sfătuit cum să urnească lucrurile din loc şi trebuie să spunem că prima măsură s-a întemeiat în mod esenţial pe încrederea în oameni. Inginerul Nicolae Leuştean îşi aminteşte: „Se intrase într-un cerc vicios, oamenii nu prea veneau la muncă pentru că erau plătiţi slab şi erau plătiţi aşa tocmai pentru că nu prea veneau la muncă. Era nevoie ca unitatea să mai prindă puteri, pentru a-şi plăti mai bine oamenii, dar asta nu se putea întîmpla decît pe măsură ce oamenii ar fi muncit mai mult. Adevărul este că am riscat şi am cîştigat: am hotărît să-i plătim bine de la început, ca să putem pretinde ca şi ei să muncească din toată inima. Spre lauda lor, a oamenilor, nu ne-am înşelat deloc. Acum, dacă hotărîm că mîine ar fi nevoie de 1 000 de oameni, mîine chiar 1 000 de oameni ies la muncă".

Departe, nu se ajunge uşor

Bineînţeles, valoarea muncii rezultă şi din felul în care ea este organizată, spune inginerul Nicolae Leuştean, asta fiind tot la fel de limpede ca şi adevărul că rezultatele din agricultură, depind, în cele din urmă, de felul cum este lucrat pămîntul. Sau de felul cum el este ajutat să rodească mai mult. De aceea, efortul de obţinere a unor producţii mari a mers mînă în mînă cu efortul de sporire a capacităţii productive a pămîntului. Iar asta explică de ce, bunăoară, cu toate că suprafaţa furajeră a crescut şi încă din 1982 cooperativa n-a mai fost nevoită să cumpere furaje din alte părţi. Între timp, sectorul zootehnic s-a dezvoltat şi el, cooperativa are acum 2 300 de bovine, dintre care 1 000 vaci cu lapte, şi mai are şi 800 de oi pentru hrana cărora se află mereu o rezervă de siguranţă la bucătăriile furajere ale fermelor. În aceste bucătării furajere, morile DI 55 macină aproape zi şi noapte, iar inginerul Nicolae Leuştean, care ştie de unde s-a plecat pentru a se ajunge aici, adică departe de ce era, nu poate să nu sublinieze încă o dată: morile astea au ce să macine tocmai pentru că am avut grijă de pămînt şi-am obţinut producţii bune. În anii din urmă s-au obţinut aici producţii bune de porumb în condiţiile în care, se ştie doar, toţi anii aceştia au fost secetoşi. A plouat de şase ori mai puţin decît ar fi trebuit, zice primarul Ion Seniuc, şi tot el adaugă că începînd din acest an aproximativ jumătate din pămînturile cooperativei au intrat în cadrul sistemului de irigaţii Bălcescu — Măgura. Chiar pe teritoriul comunei a fost dată în funcţiune anul trecut hidrocentrala de la Galbeni, pe Siret, iar din acumularea de 40 de milioane metri cubi de apă se vor putea iriga mai tîrziu şi pămînturile celor din Faraoani, Cleja şi Răcăciuni.

Se înţelege că redresarea cooperativei agricole a avut un efect pozitiv asupra vieţii întregii comune. De altfel, între cele cîteva comune din judeţul Bacău desemnate să constituie exemple de aplicare operativă a schiţelor de sistematizare, se află şi comuna Nicolae Bălcescu. Altfel zis, ea se află în rîndul aşezărilor ce urmează a deveni comune model. Mai multe dintre criteriile unui asemenea calificativ se află deja materializate aici. Iar pentru rezultatele deosebite, pentru situarea patru ani consecutiv pe locul întîi între consiliile populare în cadrul întrecerii socialiste pe ţară, consiliul popular comunal a fost distins în acest an cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste.

Cum s-ar spune bătrîneşte, biruit-au gîndul.

DUMITRU ELIADE

Salonta sau planeta giganţilor

Inginerul Alexandru Czége, preşedintele Cooperativei agricole de producţie „Drapelul Roşu" Salonta era plecat la Bucureşti. În lipsa lui de o zidouă de treburile conducerii răspundeau Constantin Popovici, secretarul organizaţiei de partid, şi inginerul-şef Teodor Isaila, doi dintre oamenii pe care-i căutam şi de care aveam absolută nevoie. Prima fază a documentării am parcurs-o în expoziţia de produse agro-industriale organizată cu prilejul unui schimb de experienţă care tocmai se desfăşura aici.

Am rămas impresionat de ceea ce am putut vedea. Nu mai întîlnisem niciodată exemplare de sfeclă furajeră mai mari decît cele pe care le aveam acum în faţa ochilor. Una singură cîntărea — cît credeţi? — aproape 20 de kilograme! Cum o fi fost, oare, smulsă din pămînt?! Alături, tot din producţie proprie, sfecle de zahăr ceva mai mici, dar atîrnînd şi ele cam cîte zece kilograme fiecare. Le-am pipăit, să fiu sigur că nu-s niscaiva mulaje, şi, simţind cît de naturale sînt, am exclamat că acestea nu pot fi altceva decît... adevărate replici la ridichea uriaşă din povestea ilustrată a Abecedarului...

...Doi pereţi ai expoziţiei sînt plini cu diplome şi decoraţii. Vreo 75 în total, primite de-a lungul anilor de către cooperativă pentru cele mai mari producţii obţinute de membrii cooperatori din Salonta în întrecerea socialistă pe ţară. La loc de mare cinste se află aici primul titlu de Erou al Muncii Socialiste şi Medalia de aur „Secera şi Ciocanul", obţinute de C.A.P. în 1975 pentru realizarea în medie a 71 000 kg sfeclă de zahăr la hectar, 265 ouă de la fiecare găină, 8,1 kg lînă pe cap de ovină şi 815 tone carne de oaie predate la fondul de stat. În plus, cîteva Drapele de unitate fruntaşă pe ţară în creşterea taurinelor, ovinelor şi păsărilor; Ordinul Muncii, clasele I şi II, obţinut de mai multe ori; Ordinul Meritul Agricol clasa I, precum şi numeroase diplome care vorbesc de la sine, în graiul lor specific, de forţa şi trăinicia acestei unităţi de frunte a agriculturii noastre socialiste. Li se adaugă acestora, ca o încununare, titlul de Erou al Noii Revoluţii Agrare, obţinut de C.A.P. Salonta chiar în anul acesta.

În acest prim an al actualului cincinal C.A.P. Salonta a reuşit să obţină, în medie la hectar, 8 073 kg grîu şi 22 103 kg porumb, iar în zootehnie se estimează realizarea a 4 200 litri lapte pe cap de vacă furajată, 11 kilograme lînă pe oaie şi 265 ouă de la o găină. Obţinerea unor asemenea producţii le-a permis cooperatorilor să livreze la fondul de stat şi fabricilor de nutreţuri combinate peste 30 000 tone de cereale şi produse animaliere în valoare de peste 80 de milioane de lei. Ţinta imediat următoare: producţii şi mai mari.

Cum s-a ajuns aici? Cum au fost posibile asemenea mari producţii? Totul, absolut totul — ne mărturisea inginerul-şef Teodor Isaila — s-a făcut numai prin muncă. Prin eforturile tuturor cooperatorilor, specialiştilor şi mecanizatorilor. Prin aplicarea unor tehnologii moderne şi prin faptul că începînd de la preşedinte şi pînă la ultimul cooperator sau mecanizator, în timpul campaniilor nimeni n-a ştiut ce e odihna. S-a muncit cu îndîrjire, cu pricepere şi înaltă răspundere. Ceea ce s-a realizat însă şi aici, la Salonta, constituie în esenţă rodul politicii înţelepte a partidului privind modernizarea agriculturii, al grijii deosebite pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu personal o acordă acestui sector important al economiei noastre naţionale.

Înfăptuind indicaţiile pe care ni le-a dat conducătorul partidului şi statului cu ocazia vizitelor de lucru în unitatea noastră — a reluat firul discuţiei Constantin Popovici — am aplicat şi aplicăm cu consecvenţă în practică noul mecanism economico-financiar, principiile autoconducerii şi autogestiunii, fapt ce a permis să acoperim din fonduri proprii toate cheltuielile de producţie, precum şi cele legate de retribuirea muncii în acord global. Anual am alocat peste 32 la sută pentru fondul de dezvoltare şi astfel cooperativa noastră a devenit o unitate puternică, cu activitate complexă, în care zootehnia deţine o pondere de peste 61 la sută. Drept urmare a acestor eforturi, valoarea proprietăţii obşteşti se ridică astăzi la peste 300 milioane lei, iar beneficiile realizate numai în acest an depăşesc 21 milioane! Ca să înţelegeţi şi mai bine dimensiunea exactă a eforturilor noastre, imaginaţi-vă că anul acesta am avut cultivate 800 ha cu grîu şi 1 230 ha cu porumb în condiţii de neirigare, că în zootehnie am avut de hrănit 4 000 taurine, din care 1 500 vaci cu lapte din rasele Bălţata românească şi Holstein, precum şi 30 000 ovine din rasa Merinos de Transilvania. Că, în sfîrşit, valoarea unei norme convenţionale se ridică la noi la 133 lei, iar cîştigul mediu anual al unui membru cooperator atinge 36 400 lei, ceea ce înseamnă peste 3 000 lei pe lună.

Şi dacă nu putem admira cîmpul încărcat de vegetaţie, sera legumicolă încălzită cu apă geotermală ni se oferă ca o compensaţie din cele mai impresionante. Fabrica de nutreţuri combinate, moara şi celelalte unităţi anexe de producţie industrială sînt în plină activitate. Am zăbovit mai mult la brutărie, acolo unde am văzut despîndu-se o nouă şarjă de pîine, o pîine pufoasă, albă ca zăpada şi aşa de mare încît abia o puteai cuprinde cu braţele amîndouă. O pîine ca o emblemă de ţară.

MIHAI STĂNESCU

OAMENI ŞI LOCURI

Sebiş, Gurahonţ, Beliu, Buteni — minunate cetăţi ale muncii în partea de vest a ţării, au găzduit, de curînd, un fascinant dialog cu istoria. Sute de tineri şi vîrstnici s-au întîlnit cu o parte din bărbaţii ţării aflaţi sub arme cu 42 de ani în urmă. În 1944, cei mai mulţi abia parcurgeau abc-ul militar — aparţinînd regimentelor 85 şi 93 infanterie, 33 artilerie, 4 grăniceri, şcolilor de ofiţeri de rezervă Bacău şi Ineu, Batalionului Fix Criş şi, alături de ei, locuitori vîrstnici şi tineri au oprit cu înverşunarea lor, cu braţul lor, cu sîngele lor, cu viaţa lor, viitura duşmană — trupele hitleristo-horthyste care s-au năpăstuit, ca într-un act al disperării, să înăbuşe revoluţia românească declanşată la 23 August. Aici, pe valea Crişului Alb, precum şi la Păulişul de din valea Mureşului, precum şi în atîtea alte locuri, neînfricarea şi jertfa s-au întrupat în gestul eroic colectiv.

Cum arată aşezările ce şi-au primit eliberatorii de atunci, aşezările menţionate în jurnalele de operaţii ale unităţilor luptătoare, ameninţate ca întreaga ţară de furia devastatoare a trupelor fasciste?

Sebiş, 1986. Cochetul oraş de la poalele Munţilor Codru-Moma trăieşte la temperaturi ardente. În secţiile industriale (anexe ale unor obiective din Arad), în unităţile cooperaţiei meşteşugăreşti, în sectoarele de construcţii, ca şi pe ogoarele ce poartă pe umeri povara unor roade bogate se munceşte din zori pînă în noapte. Se simte peste tot suflul unei actvităţi ce vizează cote tot mai ridicate în planurile calităţii şi productivităţii. Ca doi stat-majorişti, primul secretar al comitetului orăşenesc de partid, Traian Onaga şi adjunctul acestuia, Petru Dragoş — cunosc tot ce se întîmplă pe fronturile, atît de numeroase ale muncii. Organizarea, cunoaşterea realităţilor, intervenţia operativă pentru înlăturarea din mers a unor greutăţi îi preocupă permanent şi rezultatele se văd cu fiecare zi, săptămînă, lună sau trimestru. Să punctăm cîteva succese de vîrf. Ne aflăm printre oamenii secţiei de prelucrări mecanice prin aşchiere — un harnic braţ al Întreprinderii de maşini unelte din Arad. Piesele realizate şi turnate aici, din fontă, aluminiu şi bronz, sînt de cea mai bună calitate şi se bucură de aprecieri. Economisirea materiei prime, a energiei reprezintă nu numai un comandament economic, ci şi unul patriotic pentru fiecare muncitor, pentru fiecare colectiv. Ilisie Rus, specialist în turnarea în miez uşor fuzibil, Gheorghe Oneţ, sudor, Gheorghe Sodinca, rectificator, Florian Dac şi mulţi alţii formează mîinile de aur ale acestui colectiv. Hărnicia, calitatea, eficienţa ridicată sînt indicatori ce definesc şi activitatea acestor oameni, dar şi pe aceea a colectivului secţiei de mobilă. În jur de 300 de muncitori, harnici şi pricepuţi, realizează 12 tipuri de mobilă pentru export, printre care bibliotecă din stejar furniruit, fonotecile şi discotecile sînt produse prestigioase, apreciate unanim de către beneficiari. În aspra competiţie cu exigenţele exportului se află angajaţi şi cei ce lucrează în sectorul confecţii şi blănărie pentru adolescenţi. Am văzut produsele lor şi ne-am dat uşor seama că sînt de un rafinat bun gust. Mai trebuie spus că, în coloana hărnicici care sporeşte avuţia acestui oraş, se cuvin a fi amintite şi colectivele prestatoare de servicii, precum şi constructorii de drumuri forestiere şi transporturi.

Situată sub coline'e aceluiasi arc carpatic — Beliu. Cea de a doua reşedinţă a aşezării statale condusă de Menumorut (896). Azi, aşezarea e îmbrăcată într-o ţinută de sărbătoare. Cîteva blocuri noi flanchează o construcţie mai veche, pierdută într-un secular parc natural. În imediata vecinătate se află sediul Consiliului popular comunal care, prin curăţenie, ordine şi bun gust inspiră respect oricărui cetăţean sau vizitator. Alături, o altă construcţie nouă, şcoala, poate constitui un model pentru orice instituţie de învăţămînt. Un colectiv de cadre didactice, cu respect şi pasiune pentru profesia aleasă, în frunte cu Sofia Henţ, directoarea şcolii, a realizat o bază materială de reală utilitate pentru iniţierea şi introducerea elevilor în tainele naturii, ale proceselor fizice, electronice, chimice, agrozootehnice, a limbii şi literaturii române, a istoriei ţării. Dovadă? Respectul pentru trecut, dorinţa de a-i adăuga noi împliniri şi frumuseţi. Cîteva eleve ne-au însoţit prin sălile Muzeului, în calitate de ghizi. Amenajată într-o construcţie cu două nivele, aşezarea muzeistică găzduieşte peste 21 000 de obiecte. Multe sînt izvodite din minţi cutezătoare şi mîini iscusite conferind zonei Beliu un loc distinct în peisajul etnografic al Munţilor Apuseni şi al zonelor limitrofe. Într-una din sălile muzeului se află exponate unice: un coif roman, lampa sub a cărei lumină cunoscutul Vasile Goldiş şi-a scris multe din articole'e sale în pregătirea unirii de la 1918; un vas de cristal realizat în 1727, numeroase trofee de război, pe care oameni, precum profesorul Emil Lăzureanu, le-au cules de pe colinele din jur, în zilele care au urmat alungării trupelor hitleristo-horthyste, în septembrie 1944.

În această competiţie a înnoirii şi a frumuseţii cu comuna Beliu se află comuna Buteni, situată chiar la ieşirea Crişului Alb din chingile de granit ale Munţilor Apuseni. Străvechea vatră de vieţuire românească, se pregăteşte să aniverseze, în 1987, 600 de ani de cînd satele răzleţe agăţate pe dealurile din împrejurimi au fost adunate în vatra actuală, pentru că autorităţile străine să le supraveghеze şi să le stăpînească mai bine.

Şcoala românească a Buteniului a dat ţării oameni de nădejde. Cîteva sute din fii satului şi-au dat întîlnire pentru a fi sărbătoriţi de concetăţeni şi rude. Solemnitatea a avut loc pe Dealul Groşi într-o ambianţă de basm marcată de „Fereastra Iancului", „Fîntîna Vieţii" şi „Ultimul Luptător", trei din realizările sculpturale aparţinînd artistului Mihai Buculei. În final, grupul sculptural va fi compus din 7 creaţii monumentale sintetizînd idealuri'e de libertate şi dreptate socială pentru a căror împlinire şi-au consacrat tot ce-au avut mai bun eroii legendari între care Horea şi Avram Iancu, ale căror chipuri luminoase sînt puternic întipărite în memoria generaţiilor de azi. Butincenii sînt oameni mîndri. Ei au sporit an de an avuţia comunei. Creşterea vite'or de rasă, livezile de meri şi pruni, culturile cereale'ere au cunoscut în ultimii ani un salt spectaculos. Mica industrie, agricultura sînt angajate pe traiectoria unor succese concludente. Primarul Ioan Motrea nu foloseşte cifre şi nici date. Ne asigură că Buteniul nu concepe decît un loc de frunte.

Coborîm spre sud-est, şi tot în imediata vecinătate a Crişului Alb începe comuna Gurahonţ. Şi aici ineditul reţine atenţia. În depresiunea străjuită de Munţii Zarandului şi Munţii Codru-Moma, există o zonă cu un climat mediteranean. Localnicii au folosit acest dar al naturii aclimatizînd în spaţiul respectiv peste 2 000 de arbori şi plante specifice. Pentru elevii Liceului agricol parcul se constituie într-un veritabil laborator. Pentru locuitorii din Gurahonţ, un loc de mare atracţie şi frumuseţe.

CONSTANTIN ZAMFIR

• Sesizări, propuneri, soluţii — un dialog fructuos între cetăţeni şi autorităţi •

■ Cititorul şi colaboratorul nostru **Ion Coţoi** din localitatea Bonţeşti, judeţul Arad, ne trimite o nouă corespondenţă despre o faptă de omenie : „Florica B., din satul Mădrigeşti, comuna Brazii — călătorind cu trenul 3122, de la Gurahonţ la Arad — a pierdut un portofel conţinînd o sumă importantă de bani precum şi acte personale, buletinul de identitate, certificatul de naştere, etc. Găsitorul portofelului se numeşte VALENTIN BOBOCEL, tehnician la Centrala de construcţii căi ferate Bucureşti, care l-a predat cu conţinutul intact impiegatului de mişcare Nicolae Crainic din staţia Sebiş — iar acesta, pagubaşei".

■ **Din partea Consiliului popular municipal Iaşi :** „Referitor la scrisoarea adresată redacţiei de către **Georgeta Asoltanei**, trimisă nouă spre competentă rezolvare, vă comunicăm : procedînd la verificarea celor relatate, luîndu-se în discuţie cazul acesteia la Întreprinderea de confecţii Iaşi, şi ţinînd cont de greutăţile şi situaţia familială deosebită pe care o are, numitei i s-a aprobat încadrarea definitivă în unitate, urmînd a lucra într-un singur schimb".

■ O scrisoare — am îndrăzni a spune „amuzantă", dacă n-ar fi vorba de nişte drepturi firesti ! — primim de la **Petre Păun, din comuna Bucov, judeţul Prahova**, care, practic, nu ştie... ce e : „Sînt maistru instructor la Şcoala profesională auto nr. 3 Ploieşti ; primesc o retribuţie, încadrat fiind pe funcţia sus-pomenită şi avînd între 15—20 ani vechime, cu un spor de vechime de 6 la sută — în realitate, acesta trebuind să fie de 12 la sută — conducerea considerîndu-mă a face parte din categoria de cadru didactic ; la concediul de odihnă însă sînt trecut la personalul muncitor, beneficiind de un concediu de 21 zile lucrătoare. Vă rog să mă ajutaţi, prin publicarea acestor rînduri, să aflu şi eu şi familia mea ce sînt : ori cadru didactic, ori muncitor şi pe ce funcţie dintre acestea două am de răspuns în faţa organelor care îmi controlează activitatea pe care o desfăşor ?! Sper că rugămintea mea va fi soluţionată, întrucît de la I.T.A.-Prahova nu am reuşit să obţin nici un răspuns concret".

■ **C.P.M.B. — Întreprinderea canal apă Bucureşti :** „Referitor la scrisoarea adresată de către **Asociaţia de locatari bloc 18, Bd. Păcii nr. 94—100, sectorul 6** — prin care se sesiza faptul că în apropiere de scara 2 se află o conductă spartă de apă potabilă, încă din luna august a.c., periclitînd siguranţa subsolului şi producînd o mare risipă de apă — vă facem cunoscut că defecţiunea semnalată a fost remediată".

■ **„Mă numesc Iosif June, domiciliez în comuna Rapoltu-Mare nr. 100, judeţul Hunedoara**, sînt un om infirm, mă deplasez greu, dar nu aceasta este problema : îmi umplu timpul citind cărţi, ziare, reviste şi mai am şi pasiunea corespondenţei cu diverşi oameni, pe tema muzicii şi literaturii ; pentru această din urmă „preocupare" merg aproape zilnic la Oficiul poştal comunal pentru a trimite sau primi scrisori de la prietenii mei. Localul poştei se află în curtea consiliului popular comunal şi are două intrări: una pe o poartă principală de la şosea, cealaltă ocolită, pe un drum denivelat, plin de bolovani şi noroi. Pînă nu demult ambele intrări au fost deschise, dar de la 17 noiembrie intrarea principală a fost blocată cu un lacăt, toţi cetăţenii fiind nevoiţi să ocolească mult, pe calea cea dosnică, pe timp de iarnă ea fiind aproape impracticabilă. M-am interesat, firește — aflîndu-mă şi într-o situaţie mai grea — cerînd explicaţii mai întîi dirigintelui poştei, din ce motive a fost închisă intrarea principală ; mi s-a spus că lacătul cu pricina a fost pus de către consiliul popular ; de la consiliu mi s-a spus că nu ei au făcut-o, ci la dispoziţia postului de miliţie local ; m-am dus şi la postul de miliţie, cei de aici mi-au spus că nu dînşii au luat această măsură, că nu cunosc, pur şi simplu, motivul pentru care a fost pus acel lacăt misterios ; şi, uite, aşa mai departe... !"

■ **Consiliul popular al municipiului Ploieşti :** „Privind scrisoarea adresată revistei de către **Ioan Ciobanu, din Ploieşti**, prin care acesta solicită sprijin în obţinerea unui spaţiu de locuit : cele solicitate au fost analizate de Comitetul executiv al Consiliului popular municipal Ploieşti şi s-a dispus atribuirea, către I.C., a apartamentului 59 din strada Laurilor nr. 5, blocul 36-A, etajul II".

■ **Din partea Întreprinderii de Transporturi Auto — Bucureşti :** „Referitor la articolul publicat în revista din 17 octombrie a.c., intitulat **„Reportaj la Autogară, înăuntru şi afară"**, vă informăm că aspectele negative semnalate au fost analizate, luîndu-se măsurile necesare înlăturării lor. Astfel, printre acţiunile menite să contribuie la îmbunătăţirea activităţii, menţionăm trecerea autogării şi coloanei Obor, împreună cu altele, la o autobază aflată mai aproape în zonă, măsură ce va permite rezolvarea în condiţii mai bune a stării tehnice a parcului, a întăririi disciplinei personalului, etc. Cît priveşte autogara Filaret, lucrările de sistematizare care au început în zonă vor determina schimbări radicale în aspectul clădirii şi al împrejurimilor, modificări ale fluxului de circulaţie la călători şi autobuze, etc., înlăturînd aspectele negative constatate. Apreciem în mod deosebit modul educativ în care a fost evidenţiată comportarea unor călători lipsiţi de simţ civic, care, nesocotind bunurile puse la dispoziţie, îşi permit să murdărească salonul autobuzului, să fumeze şi ceea ce este şi mai grav, să călătorească fără a achita costul transportului. De asemenea, apreciem modul în care aţi sesizat problema capetelor de linie, inclusiv cea a preocupării pentru asigurarea unei camere oficiale sau a unei gazde cu chirie pentru cazarea şoferilor care deservesc pe locuitorii din comuna respectivă. Vă mulţumim pentru sprijinul acordat şi sperăm ca în continuare problema transportului în comun să rămînă în atenţia dumneavoastră, cu rugămintea de a insista mai mult asupra educaţiei civice a publicului călător în sensul creării unei opinii de masă împotriva acelora ce se sustrag de la plata transportului, nu respectă bunurile publice, etc., precum şi a personalului nostru care nu se comportă corespunzător".

■ „Mă numesc **Ionel Bugnar, sînt din satul Ocniţa nr. 308, comuna Teaca, judeţul Bistriţa-Năsăud** : sînt convins că nu sînt singurul care vă sesizează o anomalie ce se constată în unele magazine de resort, precum cele de tip „Electrice" ; cînd găsim baterii 3.R.12 — 4,5 v., nu găsim lanterne pentru aceste tipuri de baterii. Sau cînd sînt, lanternele respective nu pot fi folosite din lipsa bateriilor corespunzătoare. Invers : cînd se află în comerţ lanterne pentru bateriile R.20, nu se află bateriile în cauză. Altfel spus, atunci cînd găsim baterii rotunde, nu găsim lanterne tubulare; iar cînd descoperim totuşi lanterne pătrate, bateriile dreptunghiulare lipsesc cu desăvîrşire !"

■ **Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului :** „În legătură cu scrisoarea lui **Mihai Vasiliu, din oraşul Mangalia, strada Aurora nr. 21, blocul A, scara C, apartamentul 36:** vă comunicăm că M.E.I., analizînd situaţia şcolară a lui **Vasiliu Stamate**, fiul petentului, i-a aprobat reluarea studiilor, din 20.10. a.c.; aprobarea a fost transmisă Institutului Politehnic din Bucureşti".

■ Cei 1300 elevi ai claselor III—IX de la Şcoala generală nr. 12 din Piteşti au strîns în cele 80 de zile de muncă patriotică efectuate în toamna anului acesta — însoţiţi de peste 50 de cadre didactice — de pe terenurile diferitelor C.A.P.-uri din judeţul Argeş, o recoltă impresionantă : 221 t. prune, 19 t. fasole, 73 t. struguri, 81 t. porumb, 3,5 t. ghindă, etc. Toate clasele au fost la înălţime şi s-au achitat cu cinste de sarcinile primite la locul de muncă. Am scris aceste rînduri din dorinţa de a face cunoscut faptul că şi la Şcoala generală nr. 12 din Piteşti elevii înţeleg să răspundă prompt la orice chemare, să înveţe dar şi să muncească pe deplin şi cu spor". **(Prof. Niola Radu, cartier Trivale, blocul 4 A, apartamentul 32 — Piteşti).**

■ **Consiliul popular al municipiului Baia Mare :** „Cu privire la scrisoarea adresată redacţiei de către **Livia Lenuţa Sabău** din strada Oituz nr. 2/D./28, vă informăm că numita a fost om al muncii la Întreprinderea Avicolă Baia Mare din anul 1975 pînă în anul 1983, cînd din motive personale a cerut mutare prin transfer la altă unitate, de unde i s-a desfăcut contractul de muncă datorită absenţelor nemotivate efectuate (este adevărat că are probleme de familie). Luînd legătura cu conducerea Întreprinderii Avicole Baia Bare, s-a hotărît ca începînd cu luna decembrie a.c. tovarăşa Livia Lenuţa Sabău să fie reincadrată în cîmpul muncii".

■ **Transcriem, textual, următoarea scrisoare, primită recomandat şi cu AR :** „Mă numesc Ştef Dumitru Şi sunt Bucureştean stau pe str. Bodeşti No. 9, Bloc 29.A. Sc. B, Ap. 46, sect. 2. Actualmente lucrez de 4 ani în staţiunea băile Herculane — La coop. prestarea. Viu cu rugămintea de a mă ajuta într-o problemă personală. Acum 7 ani am avut o maşină marca Mercedez şi datorită faptului că nu găseam piese şi se rablagise de tot am Radiato din circulaţie şi am depus Radierea La percepţia de sector, cea din Bul. Dimitrov ca să fiu scăzut de la plata Taxelor. Aici e buba că de atunci de 7 ani mi se cere în fiecare an suma de 800 lei pentru o maşină care am Radiato şi din care nu mai am nici un şurupel. de oarece am demontato şi am vînduto în decursu anilor la diferiţi amatori, pentru piese de schimb. Vin şi vă întreb pe dumneavoastră, e normală această situaţie şi cît are să mai dureze că eu nu mai pot să plătesc la infinit un obiect care nu mai îl am de mult timp".

(N.A. — în primul rînd, nu sîntem de acord ca un — fost — posesor al unui Mercedes să se exprime astfel ; în al doilea : dacă situaţia „radierii" este normală, şi nu aţi revenit între timp — este vorba, dacă înţelegem bine, de 7 ani de zile ! — să vă lămuriţi această problemă, este absolut imposibil să mai înţelegem pentru ce aţi mai apelat la noi ?!).

■ **Direcţia judeţeană P.Tc. — Hunedoara :** „În urma scrisorii adresate redacţiei de către **Margareta Apăteanu din Deva, strada Gojdu, blocul E 3, apartamentul 31** : în perioada 16.06 — 17.07.86, la controlul postului telefonic al numitei, instalat la domiciliul abonatei pe linie individuală, s-au înregistrat 1836 impulsii, în valoare de 843 lei; avînd în vedere saltul traficului în perioada reclamată faţă de perioadele anterioare, conducerea D.J.P.Tc. Hunedoara a aprobat scăderea de convorbiri adiţionale la nivelul mediei pe ultimele trei luni nereclamate, care reprezintă suma de 788 lei. Creditarea urmează a se efectua pe baza avizului lunii noiembrie 1986".

■ „Subsemnatul **Gheorghe Bucur**, inginer la o întreprindere din Slatina — aflat în prezent la tratament la Spitalul de boli cardiovasculare din Covasna — supun atenţiei forurilor competente următoarele : anumite medicamente se administrează bolnavilor sub formă de prafuri sau comprimate : primele, mai ales atunci cînd au un gust mai greu de suportat, se introduc în caşete (chinidina — în cazul meu). În ultima vreme, farmaciile livrează aceste prafuri în plicuri din hîrtie, greu de suportat la înghiţire. Am încercat să aflu cîte ceva despre caşetele respective, mi s-a spus că se produc la o singură unitate din ţară, fiind confecţionate din făină de grîu, printr-o instalaţie asemănătoare cu cea a aşa ziselor vafe, în care se vinde îngheţata la tonetele din ţară. Prin comparaţie, nu înţeleg de ce nu se pot pune la dispoziţia farmaciilor minusculele caşete, în timp ce îngheţata se vinde bine-mersi, şi încă în cantităţi industriale : gîndiţi-vă numai la gustul pe care îl lasă în gură produsele pe bază de chinină, la cît se pierde din praful socotit medicament, preluat prin scuturarea hîrtiei în gură".

■ **Din partea Întreprinderii de Transport Bucureşti :** „Urmare scrisorii **Mariei Butoi, domiciliată în comuna Dascălu, Sectorul Agricol Ilfov**, vă comunicăm : la data de 7 noiembrie a.c. i s-a eliberat adeverinţa nr. 4804 şi caracterizarea solicitată, pentru a-i folosi la angajarea în noul loc de muncă".

■ „În numele tuturor cetăţenilor care trec pe strada Valea Călugărească şi Aleea Valea Călugărească — şi al celor care locuiesc, sau trec, prin această zonă — vă rog să ne ajutaţi în rezolvarea următoarei probleme: la intersecţia străzii şi aleii sus-numite se află, de cel puţin un an şi jumătate, o porţiune inundată de la gura de apă. Zona la care mă refer este destul de largă, încît apa împiedică accesul, acoperind întreaga stradă. Pe o lărgime de un pas, pe mijlocul străzii, cetăţenii şi automobiliştii îşi acordă, reciproc, prioritate. Am făcut sesizări telefonic, în scris şi verbal — în lunile iulie şi august a.c., au venit două echipe de lucrători cu utilajele necesare, au privit, au dat din umeri... şi asta a fost totul !" **(Semnează Carmen Popa, strada Valea Călugărească nr. 1, bloc D 5, scara A, apartamentul 3 — Bucureşti, sectorul 6).**

■ **Ministerul Apărării Naţionale :** „Referitor la scrisoarea numitului **Ioan Lungu din Fălticeni, judeţul Suceava**: aspectele relatate au fost analizate cu toată atenţia şi s-au luat măsurile necesare pentru ca fiul petiţionarului să beneficieze de pensia solicitată".

■ „Sînt acelaşi **Emil Păun, din Bucureşti, Calea Plevnei nr. 5—7, etajul 1, apartamentul 3, sectorul 5:** revin la rîndurile trimise redacţiei şi publicate în revista „Flacăra" nr. 44 din octombrie anul curent, cu referire la faptul că de aproape doi ani nu pot găsi nicăieri un amortizor pentru uşa portbagajului de la autoturismul „OLT-CIT" pe care-l posed. Vă informez că nici pînă în prezent nu am primit vreun răspuns favorabil din partea întreprinderii producătoare, sau a serviciilor-auto în cauză. Vă rog, în continuare, să mă sprijiniţi în rezolvarea acestei probleme — cu atît mai mult cu cît, sînt convins, o astfel de piesă nu poate constitui o problemă prea greu de rezolvat".

■ **I.I.S. — „TEHNOMETAL", Bucureşti :** „Cu privire la scrisoarea lui **Ioan Helici**, om al muncii în unitatea noastră în funcţia de strungar, prin care acesta solicită transferul în interesul serviciului la Întreprinderea Mecanică — Mija, vă facem cunoscut : pe data de 21.11. 1966 cererea sa a fost aprobată, urmînd să-şi întocmească formele necesare pentru ca la data de 30.11.1986 să-şi înceapă activitatea la Întreprinderea Mecanică — Mija".

Pagină realizată de HORIA PĂTRAŞCU

Poşta redacţiei

Baciu Vasile — satul Cocorăştii-Caplii, com. Măgureni (Prahova) : Aşa este legea. ● **Leontescu Relu** — E.M. Ruşchiţa (Caraş-Severin) : Datorită transferului la cerere aţi pierdut aceste drepturi. ● **Tănase Nelu** — com. Nicolae Bălcescu (Teleorman) : Am trimis scrisoarea dv. Institutului Naţional de Gerontologie şi Geriatrie. ● **Mifloare Constantin** — Buzău : Este corect. ● **Simbotelecan Vasilică** — satul Bălcaciu (Alba) : Am obţinut datele solicitate şi vi le-am expediat. ● **Constantin Mitra** — Bucureşti : Întrucît aveţi calitatea de pensionară C.A.P., este necesar să obţineţi acceptul conducerii C.A.P. de a suporta contravaloarea protezei auditive. ● **Minciună Elena** — Adjud (Vrancea) : Pentru a vi se schimba încadrarea, trebuie să prezentaţi adeverinţă, eliberată pe baza procesului verbal al Comisiei tehnice de încadrare şi promovare a muncitorilor, care să vă ateste calificarea. ● **Gicu Mihai** — Giurgiu : Este nu numai legal, dar şi obligatoriu, asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă auto fiind introdusă în baza Decretului 471/1971. ● **Isac Mariana** — Iaşi, **Covaci Sorinel** — com. Moisei (Maramureş), **Oancea C. Vasile** — com. Corod (Galaţi) : Prezentaţi-vă la Direcţia pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale, oficiul forţei de muncă pentru încadrare în muncă. ● **Eneni Florica** — com. Mateeşti (Vîlcea), **Solomon C. Elena** — com. Cornu Luncii (Suceava) : În temeiul art. 18 (1) din Legea 3/1977, femeile cu o vechime în muncă de 25 ani, care au născut cel puţin 3 copii şi i-au crescut pînă la vîrsta de 10 ani, pot cere pensionarea înaintea împlinirii vîrstei de pensionare cu 1 an pentru 3 copii, cu 2 ani pentru 4 copii, cu 3 ani pentru mai mulţi copii. ● **Rădulescu Mihail Constantin** — Bucureşti : Drepturile menţionate în legitimaţia I.O.V.R. sînt valabile şi se respectă în toate unităţile sanitare din ţară subordonate Ministerului Sănătăţii. ● **Simion Gh. Ion** — com. Cătunele (Gorj) : Din răspunsul secţiei arhitectură şi sistematizare a Consiliului popular judeţean reiese că specialiştii au concluzionat că degradările suferite de locuinţa dv. se datorează suprapunerii a două cauze — deficienţe constructive şi trepidaţiile produse de traficul greu. Urmează să vă adresaţi justiţiei. ● **Marinescu Demian Virgiliu** — com. Corlăţel (Mehedinţi) : Potrivit instrucţiunilor pentru executarea serviciului de mandate, achitarea sumelor mai mici de 500 lei către titularii de cont C.E.C. se face la 1 şi 16 ale fiecărei luni. ● **Socarici Victor** — com. Bălăneşti (Buzău) : Puteţi beneficia de lot în folosinţă numai dacă lucraţi în C.A.P., executînd numărul de norme stabilit de adunarea generală. ● **Georgescu Constantin** — Rădăuţi, **Silaghi Adrian** — Cluj-Napoca, **Maxim Gheorghe** — Iaşi : Conform Decretului 19/1986, promovarea muncitorilor în categoria a V-a şi următoarele, se poate face numai după însuşirea de către aceştia a cunoştinţelor şi deprinderilor necesare exercitării unei a doua meserii, stabilită de conducerea întreprinderii, în raport cu necesităţile producţiei, dovedită prin certificat de calificare eliberat în condiţiile legii.

REGHINA VĂRVICI

Răspuns la o întrebare conţinută în numeroase scrisori:

Cînd va apărea Almanahul Flacăra '87?

Mai bine mai tîrziu decît niciodată. Cu alte cuvinte, profitînd de răgazul pe care ni-l acordaţi prin plăcuta lectură a celorlalte almanahuri, ai căror redactori au fost mai grăbiţi, ne-am propus să facem tot ce se poate ca Almanahul Flacăra 87 să apară chiar în anul 1987 ! Fiindcă, ne-am spus noi, altfel se apucă oamenii şi de citit după cîteva zile de odihnă, şi cu forţele proaspete ale începutului de calendar. Deocamdată, atît !

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime şi nu primeşte acte originale. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi. Precizaţi eventual telefonul unde vă putem găsi. Audienţele se ţin zilnic între orele 11—14.

În aceste zile, la „Dales" — o amplă retrospectivă din creația Ligiei Macovei. Într-unul din numerele viitoare vom găzdui o convorbire cu această binecunoscută reprezentantă a artelor plastice din țara noastră.

Desene pe asfalt

Dăinuire

...Numai iarna „șterge" hotarele de pămînt ale țării, acoperindu-le cu ninsori (hotarele de apă le preface în cleștar) și totuși, păsările, cîte au rămas să împartă cu noi asprimile lui decemvre, păsările știu unde palpită viața acestei moșii: România.

Și eu astfel (iertați-mi lauda) cînd zbor cu avionul n-am nevoie să mi se spună cu glasul dulce al stewardesei cum că plutim peste România.

Eu știu.

Oasele mele o știu.

Încă din copilărie, auzind dictonul „Unde mi-e bine acolo mi-e patria", l-am veștejit cu toată puterea sufletului și l-am răsturnat — logic — spunîndu-mi că binețea mea e acolo unde simt țara, sub pași.

La ai mei.

Între ai mei.

Începind eu să îmbătrînesc, nu traduc binețea cu (neapărata) chiverniseală. Vreau binele, trudesc spre a-l afla, dar nu condiționez de „cantitatea" în care el îmi e oferit apartenența la acest pămînt, la destinul lui. Îmi iau aici întru sprijinire o frumoasă vorbă a poetului Ion Barbu (căftănire) pe care el o luase de la cronicari, care și ei o împrumutaseră de pe buzele oamenilor vremii lor și-mi spun cum că aici, **numai** aici se căftănește viața mea cu blîndețe și cu cîtă strălucire merită.

Așa gîndesc eu, dar tot așa gîndesc și locuitorii sutelor de țări cu care împărțim aceeași planetă în drumul ei printre stele. Numai că eu, cel căruia de două milenii nu mi-a fost dat să gust — întreg — un secol de pace, a trebuit să nu-mi dezlipesc mîna de pe spadă.

Deși am umplut cu patalamalele mele podurile mănăstirilor și ale palatelor, mie, căftănitul cu toate culorile și miresmele pămîntului acestuia, mi-a cerut pleava jucată de vînturile soartei peste hîrtiile de cancelarie ale tiranilor să-mi dovedesc obîrșiile și înscrisurile. Semnele lăsate din generație în generație în aer și în lut dar și în grai și în cîntec nu erau de-ajuns. Nici Columna din Forul traianic n-a convins. De ce? Fiindcă (neprietenii nu uită să ne-o amintească) pentru străbunii străbunilor noștri Columna din Roma a lui Apollodor Damaschinul ar fi monumentul unei înfrîngeri, stalagmită de piatră din orgolioasa peșteră a biruitorului. Fiindcă tot neprietenii ne obligă să nu uităm și un alt „monument" roman: Scările Gemonei, locul scîrnav unde erau aruncate capetele celor răpuși.

Da, capul regelui Decebal a fost înfipt în suliță și dus pe treapta cea mai înaltă a Scărilor pentru ca romanii să-l poată vedea, cu pleoapele închise. Frumosul cap retezat încă le dădea fiori învingătorilor și de pe Scările Gemonei el s-a rostogolit de-a dreptul în Istorie spre a-și întîlni trupul de care fusese despărțit și tabăra ostășească și avutul. Avutul regelui sărac, cel înveșmîntat poate în sarică țărănească și purtînd opinci în picioare, a fost de-ajuns să poleiască Roma.

Să nu se uite însă că în schimbul capului lui Decebal noi am retezat la rîndu-ne chiar fălosul nume al Romei și l-am adaos numelui propriei noastre patrii! Sublimitatea Romei captivă în cuprinsul cîtorva vocabule! Un singur stat din lume strînge în numele lui memoria Romei cînd Roma tuturor gloriilor s-a contras pe hartă în numai numele unui oraș și al unei provincii italice. Apoi ce fel de învinși am fost noi?

Columna e și mărturia izbînzii noastre, care în graiul nostru (pe care Cicero, scos din cenușile morții, l-ar înțelege) se cheamă **dăinuire.**

Și glosarul miracolului care e dăinuirea românească mai cuprinde și alte vorbe la fel: răbdare, așteptare înțeleaptă, cutezanță lipsită de vane trufii, visare lucidă, cinstită slujire a meșteșugurilor.

Așa am ajuns pînă sub grinda de lemn înflorit (ori ars?) a anului Două Mii. Așa ne află fiecare zăpadă: nădăjduind o viață mai bună, mai luminată și punînd umărul sub obezile acestei nădejdi. Iscodindu-ne făptura spre a ivi și a sluji noutatea, prospețimea. Învățînd din bucurii dar și din înfrîngeri.

România — numele unei nemuritoare patrii!

România — numele unui sentiment!

GHEORGHE TOMOZEI

Prof. univ. Alexandru Domșa:

Dacă un profesor nu lasă ceva în urma lui, e semn că nu s-a împlinit

S-a născut la Aiud, la 12 iulie 1903. A absolvit Universitatea Tehnică din Viena (1932), unde între anii 1929—1931 a fost asistent-adjunct la Institutul de Tehnologia Metalelor din cadrul aceleiași universități. Din anul 1931 este diplomat și al Institutului de Metalografie și Încercări de Materiale de la Technische-Versuchsanstalt din Viena. A fost președinte al Asociației „România jună". Între anii 1936—1948 a „urcat" toate treptele universitare în cadrul Școlii de Subingineri electromecanici din Cluj, care, provizoriu, în timpul Dictatului de la Viena și-a continuat activitatea la Timișoara. A fost primul director (decan) al Institutului monotehnic, transformat în 1953 în Institut Politehnic, al cărui rector a fost timp de două decenii. A fost director al Centrului de Cercetări Tehnice al Academiei Republicii Socialiste România, membru în Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, director științific onorific al Centrului de Cercetări pentru Metalurgia pulberilor din Cluj, iar din anul 1971, profesor consultant. Timp de șase ani, între 1933 și 1939, a fost șef de secție la Atelierele Centrale C.F.R. din Cluj. A elaborat 34 de invenții, 12 inovații, a publicat și susținut peste 200 de comunicări științifice. A publicat aproape 20 de lucrări didactice, tratate și monografii. La acestea se mai adaugă peste 100 de articole științifice, tehnice și didactice în diferite ziare și reviste din țară și străinătate. Decorat, între foarte multe altele, cu Ordinul Meritul științific clasa I (1971), Ordinul muncii clasa I (1965). Este membru al Asociației Internaționale Plansee-Gesellschaft für Pulvermetallurgie (Austria) și al Asociației American Powder Metallurgy Institute din New York.

În studenție mi s-a părut un sfinx, un om cu care nu poți lega un dialog, un autoritar autentic. Peste ani, lucrînd un timp în presă, am descoperit scînteile unei deschideri pe care n-o bănuisem niciodată, fără însă a mă entuziasma, așa cum aveam s-o fac la începutul acestui an. Nu-l mai văzusem de mult timp. Vara trecută, însoțit de baston, se oprise pe strada Barițiu, în fața Politehnicii și cerceta standul de cărți. Părea parcă îngîndurat, preocupat, cu o înfățișare nu prea depărtată de imaginea mea din anii de studenție de la Politehnica din Cluj-Napoca. Cu scenariul dialogului gata pregătit, am sunat într-o zi la telefon, căutînd modalitatea să-i parvină întrebările. S-a uitat la ceas. Era ora 12, propunîndu-mi o întîlnire la Politehnică, unde are biroul de profesor consultant, peste două ore. Apropo de birou: e cel mai mic din toată clădirea! Așa l-a ales încă de-atunci, cînd era rector... Și cînd l-am întrebat „de ce", mi-a răspuns dezarmant: mi-ajunge. N-am nevoie de mai mult. Numai putere de muncă și sănătate să am!

Mărturisesc sincer că nu mi l-am imaginat niciodată pe rectorul studenției mele făcîndu-și prima ucenicie chiar printre tipografi, deși mai că nu-mi vine să cred că cel mai mare dintre cei cinci copii ai fierarului Domșa din satul Petelca, nemarcat pe hartă, dar aflat nu prea departe de Aiud, n-a început în atelierul tatălui său mult mai devreme chiar... practica inginerească! Și nu mi l-am imaginat nici prezent la Alba Iulia, atunci, la 1 decembrie 1918, așezat undeva foarte aproape de tribuna centrală, de vreme ce a avut fericirea să audă direct, chiar în momentul citirii de către Goldiș, a decretului Unirii! Plecase pentru a „prinde" acest moment din vreme, împreună cu părintele său, fierarul din Petelca, cu căruța...

Dar să revenim la ucenicie...

— Și cum ați ajuns student la Viena? Aveați totuși patru frați mai mici, iar „starea" de-acasă, chiar dacă tatăl era fierar, era departe de a asigura parcurgerea acestui drum spre capitala fostului imperiu.

— Studenția mea de la Viena a fost o mare șansă pe care mi-a oferit-o țara mea, România, imediat după Unire. Eu am terminat liceul în 1921, într-o vreme de mari deschideri, aș zice chiar într-o epocă euforică, de mari perspective. Era nevoie de oameni bine pregătiți în toate compartimentele vieții sociale, peste tot. Știți care a fost șansa mea? Concursul! Din vreo 20, unul a plecat la Viena. Așa am ajuns acolo...

— Adică unde: la Politehnică sau la Medicină?

— La Politehnică, dar sincer să fiu, nu eram convins că aceasta e chemarea mea! Din acest motiv cam un an de zile alergam pe trei drumuri: și la Politehnică, și la Medicină, și la Matematică. A fost însă o perioadă de mari acumulări pentru mine. N-am să pot niciodată uita, de pildă, cursurile lui Freud, sau pe cele ale la fel de marelui Wagner von Jauregg. Dar pentru asta, orarul meu a fost infernal. Și nu stăteam prea bine nici cu banii! Trebuia să fiu într-un regim permanent de economii, încît ajunsesem să mă hrănesc după... tabele, ce conțineau numărul de calorii, dar și prețurile! Pînă la urmă însă, tabelele ce le întocmisem au devenit căutate și de ceilalți colegi, oferindu-le însă numai în schimbul datelor rezultate din măsurătorile de laborator la care lipsisem cînd audiam alte cursuri prin facultățile din Viena!

— ...Și pînă la urmă ați ajuns asistent la Politehnica din Viena?

— Au trecut de-atunci 55 de ani și-au rămas doar amintirile. Cum am ajuns? Adevărul e că am muncit și dascălii de-acolo m-au apreciat. Am fost asistentul prof. Paul Ludwig, un om care la început mi s-a părut o catastrofă, fără a realiza însă atunci că de fapt acest om era stăpînul unei metode pedagogice ce n-o înțelegeam nici eu, nici colegii mei. Mi se părea că e foarte slab. Greșelile se țineau lanț, iar corectările le făceau pînă și studenții din ultimul rînd. Și nu o dată lăsa totul „încurcat" propunîndu-ne să ne gîndim pînă a doua zi! Și mai toate erorile, noi le corectam. Iar după fiecare „corecție", citeam pe fața lui mulțumire. Lecția în sine era foarte scurtă, atît de alertă încît nu puteai nota mai nimic în afara bibliografiei pe care vrînd-nevrînd trebuia s-o consulți. Cu timpul, am înțeles însă că metoda „greșelilor" era foarte bine stăpînită, și că de fapt ea avea o valoare deosebită în înțelegerea fenomenelor. La urma urmei, prof. Paul Ludwig era un mare savant, care se prezenta aparent nepregătit în fața studenților. Nici nu se putea o lecție mai bună. Și încă un fapt. Ca și azi, ne-a dat, prin 1929, să executăm unele lucrări practice, conform programei analitice. Datele nu difereau de la un student la altul decît foarte puțin. Ei, pe mine asta mă intriga, mă ră-

(Continuare în pagina 15)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

Vin sărbătorile. Magia lor îmi pătrunde sufletul cu mult înainte de a le vedea sosind la geam cu colindătorii. Nimic într-un an și uneori poate într-o viață de om nu se-ntîmplă atît de frumos ca-n noaptea cînd ninge și de jur împrejur ne inundă cîntece vestind lumii vis de diamant și zboruri fabuloase. Cădem în sănii ca să redevenim copii și să trecem peste cumpăna anilor ca prin miracole deschise. Ard în buturugi de vise frunze de lumină.

Vis de diamant

În nopțile ce vin copacii vor deschide cutia poveștilor misterioase. Aruncați, în aceste nopți, cîte-un pumn de orz pe vatră; fiecare bob plesnind în foc e un basm ce vine de demult și se duce spre ființa veacurilor viitoare.

Clopoțeii. Aplecați-vă urechea. Zvonul lor ne însoțește viața.

Un trandafir alb cu ape roșii. Și zăpezi albastre. Și inima noastră tremurînd de bucurie. Și brazii coborînd nopțile Bucegilor în cîmpie. Și Dunărea îmbrățișînd fermecată un pămînt rodind legende, grîu, stoluri de lebede. Și un popor iubind liniștea muncii, pacea, mireasma sărbătorilor.

Pregătiți pentru sanie cai albi, pentru colindători — mărgăritare.

FĂNUȘ NEAGU

Cîntarea României

Vocile primăverii

Corul „Voces primavera" a fost înființat în anul 1976 ● De patru ori laureat al Festivalului Național „Cîntarea României" ● A susținut concerte corale și spectacole la care au asistat aproape 300 000 spectatori de toate vîrstele ● A efectuat turnee în aproape toate orașele țării ● Peste hotare a fost prezent în Luxemburg, Belgia, Olanda, R.F.G., Franța ● A deschis stagiunea lirică a Filarmonicii „George Enescu" în 1982 și primul Studio de operă pentru copii în 1984 la Opera română, înființînd astfel la noi opera pentru copii cîntată de copii ● Datorită activității sale, compozitorii români au început să scrie opere pentru copii, avînd interpreți copii, fapt singular în istoria muzicii noastre ● De remarcat spiritul de sacrificiu al componenților acestui ansamblu care își desăvîrșesc pregătirea muzicală renunțînd de multe ori la bucuriile timpului liber.

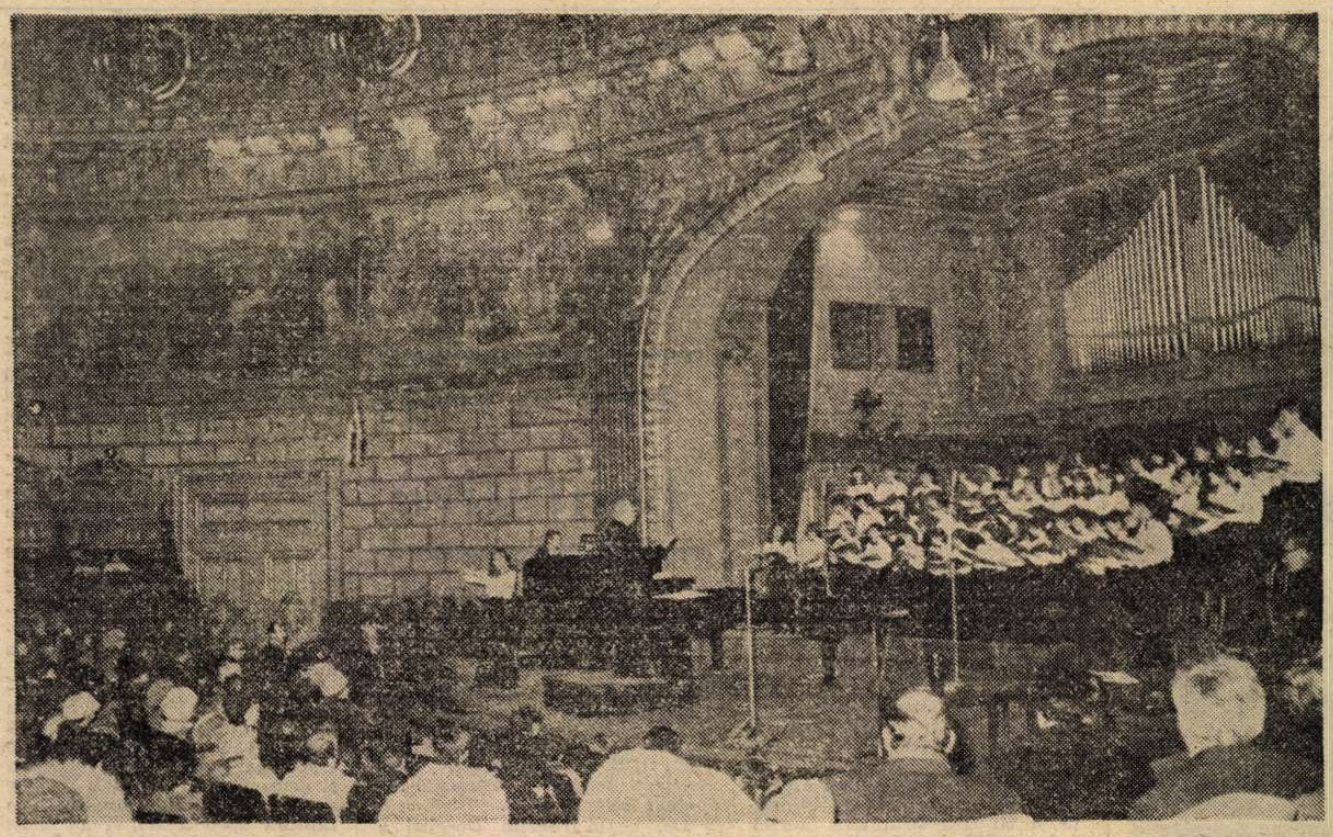

În urmă cu cîteva zile, într-o atmosferă emoționantă, la Ateneul român a avut loc sărbătorirea a zece ani de la înființarea corului de copii „Voces primavera", condus de neobositul profesor, compozitor, critic muzical și dirijor Claudiu Negulescu. Componenții de azi ai ansamblului — din care au făcut parte, de-a lungul timpului, peste 200 de membri — au demonstrat cu strălucire mari posibilități interpretative, capacitatea de a aborda un repertoriu vast — de la creații populare românești la piese aparținînd unor maeștri ai muzicii universale din secolele trecute sau din veacul nostru, pînă la compoziții de ultimă oră, unele scrise special pentru acest cor. Timp de mai bine de trei ore am fost invitați să colindăm prin lumea fabuloasă a muzicii cu ajutorul unor ghizi minunați, a căror puritate sufletească s-a oglindit în desăvîrșirea cu care ei au redat lucrări din diverse epoci și spații. Printre momentele semnificative conturate de ei pe podiumul Ateneului s-au numărat cele consacrate lui Bach, Alessandro Scarlatti, Mendelsohn-Bartholdy, Schubert, Enescu, fiecăruia descoperindu-i-se cu acuitate și respect particularitățile inconfundabile. Reputați artiști și oameni de cultură — printre care amintim pe clarinetistul Aurelian Octav Popa, tenorul Vladimir Deveselu, tenorul Nicolae Bratu, compozitoarea Liana Alexandra, organistul Florin Chiriacescu, compozitorul și muzicologul Doru Popovici, muzicologul Iosif Sava au ținut să fie prezenți la această aniversare a spiritului tînăr. Cea mai tulburătoare secvență a spectacolului a fost însă aceea din final, cînd mulți dintre foștii membri ai corului aflați în sală s-au alăturat celor de pe podium ca să intoneze împreună cîntece care celebrează bucuria de a trăi, de a te împlini în chip cît mai complex, pe o planetă în care îngustimea de orizont înseamnă în mod tot mai evident sărăcire spirituală și abdicare de la esența omului, aceea de a fi dezvoltat cît mai armonios în toate domeniile.

GEORGE ARION ■

Vitrina cărților

Vitejii geto-daci

Promptă întotdeauna în a marca marile aniversări ale istoriei poporului român, Editura Militară a tipărit în aceste zile cînd se celebrează 2 500 de ani de la întîia atestare a luptelor geto-dacilor pentru neatîrnare, volumul colonelului dr. Gheorghe Tudor, **Armata geto-dacă** (223 p.). Autorul este un specialist bine cunoscut, stăpîn al întregii arii a problematicii de istorie militară, deopotrivă de „acasă" — dacă ni se îngăduie formula — în perioadele străvechi ca și în cele moderne. (Să amintim aici acea captivantă a sa istorie a blindatelor, **Forța de șoc**, care a cunoscut un binemeritat succes). Am spune că cea mai reprezentativă pentru registrul larg al preocupărilor colonelului dr. Gheorghe Tudor este crestomația — în curs de e-

ditare — **Pagini din istoria gîndirii militare universale** (în colaborare cu un alt istoric de distincție, colonel dr. Simion Pitea), vastă panoramă asupra concepțiilor strategice și tactice, din antichitate pînă în zilele noastre.

Monografia consacrată armatei geto-dace valorifică o bogată informație oferită de sursele scrise și săpăturile arheologice, pe temeiul cărora autorul a reconstituit, cu remarcabilă minuție, structurile militare, gîndirea și arta militară precum și luptele geto-dacilor, începînd cu secolul al VI-lea î.e.n. și pînă în secolele II—III e.n. (de remarcat noutatea acestui capitol consacrat armatei geto-dacilor liberi, adică a celor care nu s-au aflat sub stăpînirea romană). Colonelul dr. Gheorghe Tudor și-a scris cartea cu rigoarea omului de știință, dar și cu simțămîntul patriotic al istoricului angajat. Îl simți fremătînd de emoție la evocarea acestor momente glorioase din trecutul strămoșilor noștri și autorul știe să transmită cititorului nu numai interesul pentru o problemă de istorie de cel mai mare interes, dar și dragoste pentru trecutul neamului.

Autorul pune în lumină perfectă continuitatea dezvoltării societății geto-dace, a eforturilor ei de a-și asigura o dezvoltare liberă și subliniază legătura organică dintre această lume străveche și poporul român, continuatorul direct al „celor mai viteji și mai drepți dintre traci". O carte spre folosul minții și inimii oricărui român.

Războiul sub acuzare

Hotărît lucru, Editura Politică se dovedește expertă în arta selecției lucrărilor de tradus. Volumul recent apărut, **Adio întuneric! Memorii din războiul Pacificului** al lui William

Cartea de istorie

Manchester (381 p.) este mai pasionant decît un roman polițist de calitate. Autorul este cunoscut cititorilor români prin alte două traduceri: **Moartea unui președinte** și **Armele lui Krupp**, care au dezvăluit forța de evocare, informată și colorată, a autorului.

Noul volum aparține categoriei numite „istorie trăită", adică de reconstituire a unui eveniment istoric la care autorul a fost martor ocular. Modalitatea aleasă de autor pentru a relata luptele din Oceanul Pacific în anii 1941—1945 este deosebit de interesantă și atrăgătoare: el asociază impresiile dintr-o călătorie făcută în anul 1978 pe locul vechilor teatre de operații, cu propriile amintiri de tînăr soldat și cu informațiile culese atunci și mai tîrziu despre cele întîmplate și în locuri unde el nu a luptat. Însumarea tuturor acestor elemente dă o carte tulburătoare prin omenescul ei. Scena uciderii japonezului (p. 10—11), cea a experienței cu Mae (p. 150—157) sau cea a transportării soldatului american, amator de suveniruri japoneze, și grav rănit, în timp ce încerca să și

le procure (p. 299—301) sînt antologice și ele nu vor fi uitate de cititor.

William Manchester a făcut călătoria din 1978 pentru a se elibera de obsesia ororilor văzute în anii cruzi ai războiului, dar și ai tinereții sale. A terminat războiul profund dezamăgit, măsurînd marea distanță între idealuri și realități („Nu există nici un om mai periculos decît un idealist dezamăgit", își amintește el cuvintele lui Goethe). Călătoria de peste trei decenii prin locurile luptelor îi lasă un gust amar: amintirea marilor suferințe se estompează și acolo, unde oamenii au sîngerat și murit, năvala turiștilor — mulți sînt foștii adversari — își revarsă nepăsarea într-un chip care devine indecent. Cartea se încheie pe un ton dezabuzat: autorul crede că în lumea lui, valorile pentru care el a plecat să lupte, astăzi se sting. Aceste valori au fost marele suport moral în asprimile de negîndit ale frontului: „...certitudinea că victoria în război le va asigura perpetuarea (acestor valori — n. n.) te mînau în luptă, îți susțineau moralul în timpul bătăliei, te mîngîiau dacă erai rănit, iar dacă se întîmpla să mori, erau o justificare a morții tale pentru toți cei care te iubeau așa cum i-ai iubit și tu. Regulile urmau să se schimbe mai tîrziu. Dar atunci noi nu știam acest lucru. Nu-l **știam**" (sublinierea autorului).

O mărturie care nu poate lăsa pe nimeni indiferent — aceasta este cartea lui William Manchester; și un teribil act de acuzare împotriva războiului și barbariilor lui.

FLORIN CONSTANTINIU ■

● Sub egida Bibliotecii Centrale Universitare din București, Henri Zalis publică o foarte utilă bibliografie analitică (multigrafiată) a **Expresionismului în literatura română.** Cele peste patru sute de pagini cuprind trei secțiuni: **Expresionismul european** („aspecte generale" și „școli naționale expresioniste", germană, franceză, engleză, rusă, italiană, maghiară, belgiană, poloneză ș.a.). **Expresionismul românesc** („aspecte generale", apoi, exponenți, de la Blaga, Bacovia, Aderca, G. Ciprian, M. Blecher, H. Bonciu, Fundoianu, Philippide, pînă la M. Sorescu, Petre Stoica ș.a.) și **Expresionismul în relație cu alte curente, tendințe și manifestări literar-artistice.** Celor 214 titluri prezentate (cărți, capitole, studii sau articole) li se adaugă o bibliografie suplimentară de 277 de titluri. Materialul este atent rezumat și exemplificat efectiv acolo unde se simte nevoia — condiție esențială, indispensabilă în cazul de față.

Curent de extremă vitalitate și cu profunde răsfrîngeri în lumea artistică a secolului XX — uneori contestat ca unitate de idei și forme, alteori supralicitat și extins pînă la... disoluție, circumscris cu strictețe în anii '20 sau, dimpotrivă, „coborît" în timp, ca și barocul, pînă la, inclusiv, lumea antică (!) — expresionismul cunoaște în spațiul românesc o serie de manifestări specifice, pe care multe din analizele excerptate aici le abordează din diverse puncte de vedere. (Un indice tematic ar fi fost totuși, de mai multe ori profitabil). Munca lui H. Zalis și a colaboratorilor săi din cadrul B.C.U. este cu atît mai lăudabilă cu cît eficiența acestor instrumente de lucru depășește cadrul strict al cercetării de specialitate.

● O impunătoare ediție a colecției lui C. Rădulescu-Codin de **Literatură populară. Cîntece și descîntece ale poporului (I)** a apărut la Editura Minerva sub îngrijirea lui Ioan Șerb și a Floricăi Șerb, cu un studiu introductiv de Dan Simonescu. Pregătită în urmă cu peste șaptezeci de ani, lucrarea a rămas pînă acum inedită, în ciuda faptului că — prin proporții, dar mai ales prin calitatea materialului folcloric — ea raliază numele lui C. Rădulescu-Codin la „seria" prețioasă a unor S. Pamfile, S. Fl. Marian, G. Dem. Teodorescu, Pop-Reteganul. Așadar, o generoasă recuperare, prin care toate aceste cîntece și doine bătrînești (istorice, satirice, solare, haiducești, de dragoste sau cătănie), bocete, descîntece, blesteme și colinde, culese în principal din nordul Moldovei, sînt reintegrate acum, printr-o nobilă inițiativă editorială, în circuitul public al valorilor naționale autentice. Desprindem din volum o mostră de frumusețe: „Soare-n cer, soare-n pămînt /, Soare-n curte-a răsărit / Că mi-e domnul adormit / Cu gutui / La căpătîi / Cu sinețe puse-n cui. / La picioru' patului / Mi-e un stol de porumbei, / Jumătate vineței, / Jumătate gălbinei, / Și-mi săltară și-mi zburară / Într-un nor s-amestecară..."

● Venind dinspre reportaj, Ilie Tănăsache construiește un roman al faptului trăit, abia drapat în hainele ficțiunii, mai mult în comentariul psihologic

decît la nivelul epicii propriuzise. **Roagă-mă orice** (Editura „Cartea Românească" 1986) este un scenariu din viața făuritorilor metroului bucureștean, eroi ai unor nevăzute aventuri a căror modestie se răscumpără în înfăptuiri durabile. O carte despre cinste, despre spiritul de sacrificiu, despre tenacitatea de care au nevoie chiar și visele.

TANIA RADU ■

Bună seara, tinerețe!

Cu o întîrziere vinovată pe care nici zgîrcenia timpului nici dărnicia distanței nu o pot face scuzabilă, încerc să aștern pe hîrtie cîteva gînduri despre minunatul colectiv al Teatrului Tineretului din Piatra Neamț. O mînă de oameni tineri, mai ales sufletește, slujitori dăruiți ai scenei românești plămădind în fața uimirii noastre bătrîne... **viața.** Viață pe care ne-au arătat-o — în virtutea unei opțiuni artistice ferme — aberată de lentila imperceptibilă dar atît de personală a lacrimei. Lacrimă nu atît ca un semn de preaplin, nu ca un semn de preahazliu (deși preaplinul și hazul din plin și-au trăit splendid traiul pe scenă) ci ca un mediu indispensabil vieții, în toată complexitatea ei adesea incredibilă. Ca în orice fapt autentic de artă și în acest spectacol lacrima se cristalizează poetic într-o efigie fragilă și efemeră a adevărului.

„Il campiello", una din nenumăratele piețe „închise" ale Veneției (învățate fără tragere de inimă, pe vremuri, la cursul de „Urbanism" și de subsemnatul), o piațetă din care, prin definiție, nu se iese prin spații largi. O piațetă lipsită de făgăduiala orizontului. O piață între pereții căreia se reverberează aceleași bucurii și dureri, toate pe măsura oamenilor ei ce par să-și pîndească viața neclintiți din ferestrele lor de piatră. „Il campiello" respiră zi și noapte umbra propriilor sale ziduri scăldate etern de neliniștea lagunară. O piață închisă din care nu se poate ieși decît strecurîndu-te printre zidirile înguste ale destinului pe străduțe spiralînd rătăcirile speranței către o umbră de aripă pe care fiecare o credem pe potriva sufletului nostru. Superba credință a fiecăruia dintre noi că vom putea ieși, cîndva, oricît de închisă ni s-ar părea împrejurarea. Chiar și dintr-o viață închisă ale cărei ulițe nu au anvergura aripilor pe care ni le visăm, izbăvitoare povară, întregindu-ne ființa. Drumul acesta cutremurător, cuceritor, ademenitor, drumul acesta nu poate fi adeverit decît printr-o lacrimă de speranță.

Totul pleacă de la lacrimă, totul se întoarce la lacrimă.

Într-o seară tîrzie de toamnă aceste inimi fierbinți m-au copleșit nu atît prin imensa lor disponibilitate scenică, datorită căreia joacă toate **stările** spectacolului într-un registru acut, cît, mai ales, prin imensa lor încredere. Încredere drapată în faldurile dîrzeniei. Multiplele relații : actor — personaj, personaj — personaje, personaj — spectacol, actor — spectator, etc., etc... sînt abordate de pe poziția unei încrederi desăvîrșite, girul peren că nici un sacrificiu nu este, nu poate rămîne inutil.

Iată de ce în fața acestor artiști români populînd pentru o seară „il campiello" îmi scot pălăria. Vă salut adînc — voi, ziua mea de ieri — cu dragoste firească și încredere în ziua de mîine a Teatrului românesc.

Fiecare dintre noi am căutat să aducem pe scenă, la vremea noastră, propria noastră vreme zugrăvită în culorile adevărului contemporan nouă. În instanța Teatrului mărturia generațiilor de actori și împreună cu ei toți ceilalți împătimiți ai scenei, se structurează distinct așteptînd verdictul timpului, judecata axiologică a contemporanilor, eliberată de huma relațiilor „civile", omenești, hărăzindu-ne uitării sau rînduindu-ne în istorie, rînd pe rînd, pe cei cîțiva. Extrapolînd un gînd kafkian, cred că actorul poate deveni **cineva** plecînd în moarte cu fiecare venire a sa în personaj, lăsînd pe scenă vieți cu adevărat notabile.

Seara aceasta de teatru (pentru că această jerbă de viață și adevăr n-a fost decît o piesă de teatru. Teatru !, nu-i așa ?) îmi aduce în minte, a cita oară, relația uluitor de imediată, de strînsă, de adevărată între unicitatea spectacolului de teatru ca moment irepetabil de artă și mentalitatea sisifică atît de proprie actorilor care trudesc întru acest spectacol. Pierderea de substanță în această combustie repetabilă luminează printr-o superbă abandonare a sinelui bucuriile spectatorilor de la matineu sau seara ori și la matineu și seara și azi și mîine, oferindu-ne mereu de la înălțimea scenei uluitorul paradox numit atît de simplu dintotdeauna, **TEATRUL.**

MIRCEA ALBULESCU ■

Zodie fastă

„Dragonul, izbind cerul, trecu în zbor
prin poarta deschisă de el însuși..."

LI CHEO-WEI

... de veghe duh peste comori supreme,
Dragonul meu, de cine te vei teme:
aripi de bronz și ager ochi de șarpe
și răsuflarea vînt: păgîne harpe,
heraldic chip stăruitor în steme:
Dragonul meu, de cine te vei teme ! ? ...

(... dă-mi trup de zeu, ca zeilor dă-mi hrană,
înmiresmează-mi voluptoasa rană
a gîndului ne-obosind spre-aceea
ce-mpodobește-n frăgezimi ideea:
adu-o tu, de dor și neprihană,
înmiresmează-mi voluptoasa rană...)

... de veghe duh, de veghe stea-n mistere,
Dragonul meu, adînca mea putere
— magie-vîrf în piatra frunții rece —
daimon superb mă încunună rege
de aur schiptru luminînd în vrere:
Dragonul meu adînca mea putere...

Depărtare de gînd

Mereu suim întru desăvîrșire :
gînd înspre gînd — ci fără de ivire —
a te zări, tăcerea mea să bată
la porțile deschise niciodată,
un dialog prin unde să se-nfire
mereu suim întru desăvîrșire

(... tăcerea ta și taina ei ce sună
cînd îmi sosești de sunete cunună :
chip fără chip cu fără de prihană
stă duhul tău ca mirul peste rană;
de aer eu, acolo : pururi bună
tăcerea ta și taina ei ce sună...)

O, depărtarea ne-nfrumusețează :
în sînge tu, în suflet eu și trează
ideea de a fi fără-ntrupare,
rază de spirit prinsă-n adorare
purificînd în cele ce creează...
o, depărtarea ne-nfrumusețează...

RADU CÂRNECI ■

Almanahuri

La sfîrșit de an, almanahurile au devenit aproape un ritual. Odată trecută „furia" estivalelor se instalează plăcuta așteptare a celor „tradiționale", de iarnă — lecturi reconfortante odihnind prin varietatea subiectelor, prin oferta multiplă și, cînd e cazul, prin calitatea materialelor.

● Editat de **Revista de pedagogie, Almanahul părinților** conține, în cea mai mare parte, articole de popularizare a cunoștințelor de psihologie infantilă și de pedagogie : „Bunul simț și buna cuviință se învață", „În ce măsură ne cunoaștem copiii ? — Vă propunem un ghid pentru profesiunea de părinte", „Asigurați-vă sinceritatea copiilor", „Formarea experienței de viață a copiilor", „Preadolescența — perioadă-cheie a formării și definirii personalității" etc. Din păcate, substanța lor nu se ridică mult peste nivelul „lectoratelor" cu părinții, vehiculînd adevăruri binecunoscute și rămînînd la generalități. Deși mai specioase, abordările prin prisma medicinei infantile ar fi fost poate mai interesante, îmbogățind bagajul cunoștințelor concrete ale părinților despre etapele și problemele dezvoltării copiilor lor. O suită de reportaje aduc în paginile almanahului cîteva modele de viață de familie, la care se adaugă o frumoasă tabletă semnată de gazetarul Neagu Udroiu, în calitatea sa de... tată. Cîteva subțirele pagini de proză (**Vulturul,** de Nicolae Sacalis și **Papucul și limonologia,** de Constantin Mateescu), sfaturi gospodărești și cosmetice, modă, fotografii ale copiilor noștri, matematică recreativă, anecdote etc... În general, ediția 1987 a **Almanahului părinților** nu este dintre cele mai reușite.

● Almanahul **Scînteia** 1987 se dovedește a fi, din nou, dintre cele mai consistente. Cititorul va găsi aici atît noutăți — unele dintre ele cu adevărat pasionante, — cît și cîteva din rubricile consecvente ale ziarului și, implicit, ale almanahului său anual. Semnalăm și de această dată extrem de utila „Cronologie selectivă extrasă din colecția **Scînteii**" intitulată „Istoria se scrie sub ochii noștri" — un sprijin efectiv în activitatea de pregătire ideologică a oamenilor muncii, precum și de informare sintetică a marelui public. Apoi, o triplă invitație : Muzeul ceramicii și sticlei din București, Muzeul lemnului din Cîmpulung și Muzeul sunetelor — în fapt, o secție a Muzeului de istorie a Moldovei. Ceea ce face din Almanahul **Scînteia** o lectură foarte prețuită este evidenta preocupare a realizatorilor de a răspunde punctelor fierbinți de pe harta de interes a cititorilor. Sîntem siguri deci că cele „16 consultații de larg interes, acordate de Avocatul casei la solicitările cititorilor" se vor citi cu folos, ca și, de pildă, amplul interviu cu prof. dr. Deng Liangyue pe teme de acupunctură. Tentante sînt, de asemenea paginile intitulate „Omul în era mării", ca și ancheta printre scriitori despre autenticitatea personajelor literare. Să mai adăugăm savuroasele extrase „Din caietul grefierului", tabletele rubricii **Fapt divers,** povestea Leului King crescut în... apartament etc. Pe scurt, citiți Almanahul **Scînteia !**

● În sfîrșit, o altă apariție de sezon, **Almanahul satelor,** va stîrni credem, un interes deosebit și justificat nu numai printre locuitorii de la sate ci printre toți iubitorii de reportaje pasionante, de anchete sociale, de relatări care se citesc cu sufletul la gură și de știri senzaționale de pe întreaga planetă. Sumarul acestui almanah, nu numai variat, dar și alcătuit cu mult discernămînt publicistic asigură o lectură plăcută și instructivă. Alegem cîteva din titlurile articolelor care ni s-au părut mai atractive : **Victime ale ignoranței și credulității, Din practica agricolă a vechilor popoare, Omul, fapta și legea, Obscurantiștii fără mască, Secta din Oregon — afaceri și crime, Cum a părăsit Napoleon Insula Sfînta Elena.** Almanahul mai cuprinde rubrici de curiozități, umor, enigmistică, interviuri cu vedete ale muzicii ușoare și populare precum și sport.

TANIA RADU ■

Cronica literară de Romul Munteanu

Poezie și dantelărie

Nu s-ar putea spune că versurile scriitoarei Grete Tartler ar trăda vreo afecțiune deosebită pentru dantele. Atunci cînd acestea sînt evocate în una din poeziile sale, ele reprezintă doar un semn particular al unor locuri și vremuri : „Dantele de Flandra, de Binche, de Chantilly, / de Malines, / **point** Rosaline, **point** d'Angleterre, / Retez nume uitate cu gîndul / Că voi scrie despre Evul Mediu ceva —" **(Muzeu de dantele, Bruxelles).** Dimpotrivă, s-ar putea afirma că poeta are o discretă alergie pentru dantele făcute să deformeze lumea prin relația dintre **interior** și **exterior,** s-o încercuiască, ba chiar s-o opacizeze în toate ale ei, urîte sau frumoase : / „Doamne, ce dantelărie stupidă / lucrată cu trudă ani și ani, spînzurată / în dreptul ferestrei, astupînd lăzi / de gunoi, guri de tun —".

Și atunci cititorul se va întreba în mod firesc ce rost are relația dintre **poezie** și **dantele,** cînd acestea constituie doar un pretext literar întîmplător. Trebuie să mărturisim de la început că asemănarea stabilită pleacă de la considerente mai complexe. Întreaga poezie a Gretei Tartler mi se pare că se configurează ca o țesătură (textură) rafinată, lucrată migălos, pînă cînd anumite „desene" de idei, sentimente și simboluri capătă un relief descifrabil, luminat din perspective diferite. Oare **achenele** să aibă ele o motivație mai profundă în **„textura"** acestor poezii ? **(Achene zburătoare,** Editura Cartea Românească, 1986). Zburătoare sau nu, **achenele** din poezia Gretei Tartler se înscriu, mai degrabă, într-un plan decorativ de suprafață, decît în unul simbolic — figurativ. Dealtfel, începînd de la titlu și ajungînd pînă în înăuntrurile sale cele mai intime, poezia Gretei Tartler este **prețioasă și manieristă.** Precizăm că niciuna din aceste două conotații (aproape echivalente uneori), nu trebuie citite în sens peiorativ. Titlul acestei culegeri de versuri arată o frumoasă ostentație a căutării, care presupune alte căutări (achene = fructe seci cu un singur sîmbure etc., etc.).

Textura versurilor relevă întrebări : / „dincotro vin / și încotro se îndreaptă / achenele zburătoare /. Dintr-o altă poezie aflăm că : / Valuri de achene zburătoare / ne ademenesc, ne fac semne / **(Capricio).** În **Exploratorul** poeta ne informează că acesta / „Ducea în pumn cîteva / **achene zburătoare"** / ce s-au ridicat în văzduh. Așadar, e antinomic fără fior existențial între **static** și **dinamic,** între zborul spre nimic și fixarea în spațiu.

Poezia de gherghef, lucrată riguros de Grete Tartler nu are mari planuri de rezonanță. Lectura recentului său volum de versuri relevă sentimente mici, evenimente mici, idei mici, miracole mici etc. Lucrat sub **„lupă",** universul miniatural construit de scriitoare trădează deliciile prilejuite de poantele manierești sau parabolele concepute după preceptele înțelepciunii orientale. Școlită la arta miniaturiștilor din Orient, a poeziei arabe pline de discreție, Grete Tartler nu preferă **poezia ca strigăt,** ci **exclamația abia șoptită.** De aceea, miracolele cotidiene semnalate de scriitoare trebuie înțelese în lumina acelorași dimensiuni, tipice lumii miniaturizate. Așadar, un licurici mănîncă pămînt, un greiere își părăsește învelișul, o vrabie a prins un păianjen, în tren un ins cîntă la trompetă, la radio se transmit cotele apelor Dunării, echinoxul împarte mersul soarelui în două, dintr-un laborator de hematologie oamenii ies pe rînd, un clopot este lovit cu piciorul (dangăt, frică), oamenii se înghesuie în tramvai etc., etc.

Fără îndoială că oricine poate obiecta că enunțurile de tip pur informativ, scoase din contextul lor matricial poetic, se transformă astfel într-o proză lipsită de orice coeficient de literalitate. Afirmația aceasta se poate susține însă pînă la limita (mobilă) ce permite să se constate că nu orice referință obișnuită poate fi grefată pe o altă informație ce capătă un coeficient estetic. Cînd Grete Tartler strînge sub aceeași cupolă a cerului ei literar prea multe detalii interferate în mod artificial, dramoleta sentimentală este gata să se nască. Lumea suferindă și cea indiferentă sînt apropiate prin liante care tulbură însăși verosimilitatea poeziei. Poate cea mai elocventă în acest sens este poezia **În parc.** Într-un așa zis **spațiu protector** / „bărbați negricioși își spală caii furați" /. În aceeași vreme un cal al nimănui moare și : / „Peste cîteva clipe oasele albeau de sub ramuri /". Și pentru ca atmosfera să fie mai tensionată, contrastul creat de scriitoare menționează perechi care cereau să vină / „cineva / să curețe parcul de-un hoit" / în vreme ce alții / „cu de la sine-nvoire, / se dezbrăcaseră, înotau" /. Introdus prin asemenea artificii, tragicul cotidian din poezia autoarei deveni de-a dreptul hilar sau grotesc. Grete Tartler are, ca atîția dintre poeții manieriști, o atracție deosebită pentru artificiul recoltat ca fapt de limbaj sau ca eveniment mărunt. Cînd reflecția scriitoarei este gata să capete un suport de filosofie existențială, ea se transformă într-un **kitsch de gîndire :** / „Corpul meu oare-i praful de pe oglindă ? / / Sufletu-mi nu-mi pot zări din pricina sa". / **(La oglindă).** Păcat de titlu, îmi vine să spun, era mult mai bine la bătrînul și cam prea uitatul G. Coșbuc. După cum ușor se poate observa **„fracția minimă"** din **„fărîma mai mare"** de real, am spune noi, este prea nesemnificativă și banală. **„Mirosul de crom al realității",** evocat de poetă, revine astfel mereu cantonat în aspectele marginale ale existenței, iar despre **„viziunea cosmică"** nu găsim decît referințe de atlas geografic și cultural.

Dacă autoarea **Achenelor zburătoare** și-ar fi propus să realizeze o poezie a plictisului, a existenței anodine, a omului redus la ipostaza de clovn, obiecțiile noastre ar fi fost de altă natură. Fiindcă din orice punct de vedere este „lumea" **„țesută"** în aceste versuri, ea nu capătă un relief specific. Doar Grete Tartler știe că / „Între geamuri e ușor să scrii despre realitate" / **(Copacul cuvintelor),** iar dezideratul său este pornit să se verticalizeze spre „explozia de șoaptă / sau întoarcerea către sine" / **(Halley, 1976).**

La un moment dat, se pare însă că scriitoarea este preocupată de terapia vocabularului. Ea este convinsă că / **Numai cuvintele bolnave au nevoie de poet** / **(Poemul de urgență).** Dar nici această idee **(„numai cuvintele imperfecte au nevoie de mine")** nu devine o obsesie, fiindcă, venind dinspre limbaj, în mod mai evident, autoarea își modifică opțiunea : / „Cuvintele încă vii și flămînde / îl pîndesc pe poet / **(Sahel).** Generozitatea scriitoarei în raport cu **terapia lexicală** nu este rea, oricare ar fi opțiunea sa definitivă.

Dar în **Achenele zburătoare** nu există nici **poeme de urgență** și nici **cuvinte de urgență,** care să pună în lumină intervenția benefică a poetei. Grete Tartler are o scriitură elegantă, lucrată minuțios, firească, dar nu excepțională pentru acest gen de poezie. Și cum autoarea nu țintește spre o **poezie de cuvinte,** spre un mic **glob lexical redundant,** ci spre **transcenderea** cuvintelor de un sens, precaritatea acestei **literaturi devitalizate** nu este un „semn bun" pentru itinerarul creației acestei poete al cărui talent nu-l contestăm.

Grete Tartler nu s-a retras într-un **turn de fildeș,** ci în unul mărunt și șubred, de unde se iluzionează / „că s-au rezolvat durerile lumii" /. Sperăm ca **Achenele zburătoare** să nu se aglomereze în mod excesiv peste opera sa. Ele dau și tulburări de perspectivă asupra lumii.

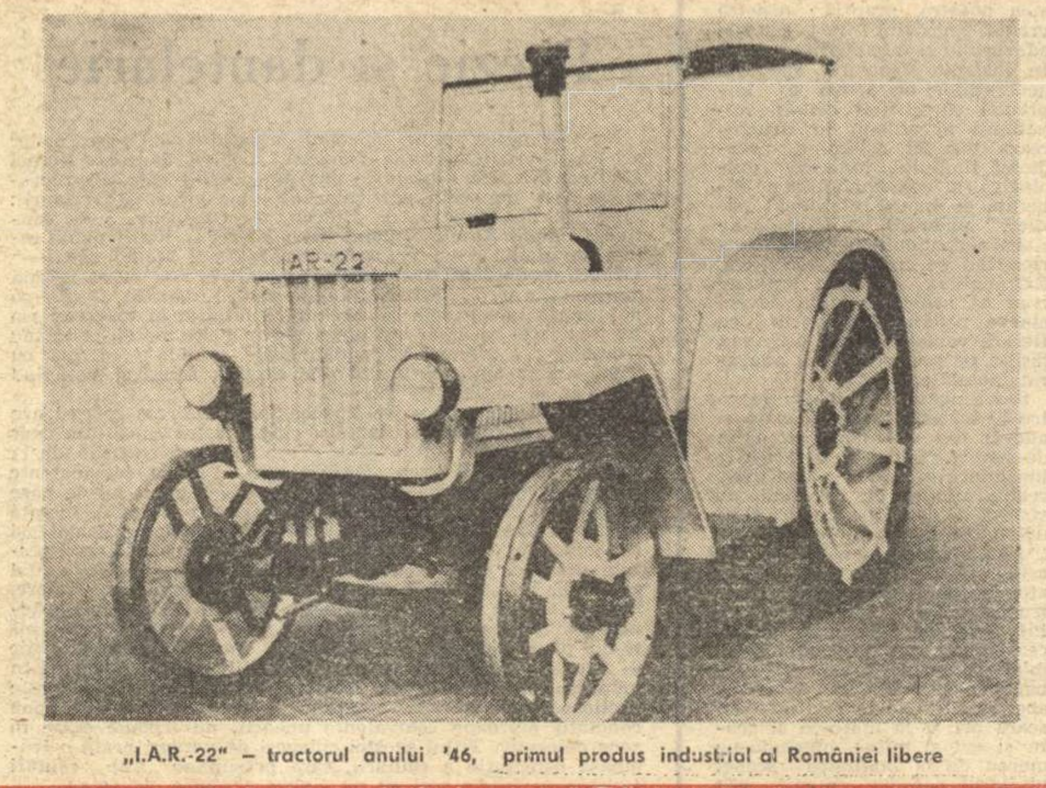

„I.A.R.-22" — tractorul anului '46, primul produs industrial al României libere

Tractorul românesc — 40 de ani

reportaj • Flacăra reportaj • Flacăra reportaj •

Cu 40 de ani în urmă, în decembrie 1946, pe porţile Întreprinderii „Tractorul" din Braşov — în epocă, Industria Aeronautică Română — ieşea primul tractor românesc — „I.A.R.-22".

Încă trăiesc, ne sînt contemporani — şi, în destule cazuri, încă muncesc, muncesc chiar aici, în marea uzină de la poalele Tîmpei, legaţi cu întreaga lor fiinţă de această ilustră cetate-faur, cetate-simbol a energiilor naţionale descătuşate şi afirmate prin opere de nevisat altădată — creatorii acelei prime maşini „made in Romania" — în noua şi libera Românie — şi, discutînd cu ei în aceste zile aniversare, încerci frisonul atingerii unor fapte care, dincolo de amintiri, au forţa obiectivă a actelor incorporate definitiv în istorie. Însăşi existenţa lor, a oamenilor mai în vîrstă ai uzinei, a suferit aceeaşi consecinţă, s-a incorporat în altceva, a devenit obiectivă, nu le mai aparţine, aparţine istoriei. Putem deci scrie despre ea, ne dau de înţeles interlocutorii, **sine ira et studio**, ca şi cum pagina trăită de ei ar ţine de un letopiseţ anonim din alt veac, nu de nişte zile sau clipe care le-au implicat nemijlocit şi fierbinte suflarea. Este forţa faptelor ce depăşesc insul, atrăgînd în gravitaţia lor ceea ce ne-am deprins a numi, cam de vreo patru decenii încoace, **masele muncitoare** ale acestei ţări, cu capacitatea lor demiurgică, trezită şi dusă la suverană expresie de cea mai tînără forţă politică a românilor, dar cea mai capabilă, prin tinereţea şi dinamismul ei, să-şi asume istoria pentru sine şi s-o transforme pentru popor: Partidul Comunist Român.

Un roman şi semnificaţiile lui

Vocaţiile unei mari citadele a muncii se hrănesc din istoria ce le-a legitimat şi, în acest sens, ele sporesc în timp asemenea cercurilor de arbore care marchează vîrstele vegetale. Fiecare an înseamnă, aici, o epocă. Fiecare an sau epocă adaugă unei astfel de citadele o strălucire nouă, o glorie nouă, imprimînd vieţii oamenilor ei o pecete distinctă: idealuri noi, năzuinţe noi, viziuni noi... Personalitatea însă a cetăţii, structura ei intimă, sufletul ei rămîn aceleaşi, de aceeaşi temperatură şi de aceeaşi vîrstă cu începuturile, cu aceleaşi adînci înţelesuri şi sensuri.

Vocaţia majoră a uzinei de la Braşov, afirmată încă de acum patru decenii, este aceea de a investi în toate gesturile pasiunea creaţiei închinate ţării, evoluînd odată cu ţara, dinamizînd — prin aportul ei — evoluţia ţării, slujindu-i ades ca emblemă şi ca simbol.

Atunci, în iarna lui 1946, uzina, decimată de război (70 la sută din ateliere şi hale fuseseră distruse de bombe !), încă agoniza sub ruine. Muncitorii ei, în frunte cu comuniştii, participaseră la lupta subterană de sabotare a maşinii de război fasciste, iar după încheierea luptei porniseră, din proprie iniţiativă, la bătălia pentru reconstrucţia halelor şi începerea producţiei destinate păcii. O iniţiativă care, în epocă, a uimit, epoca neoferindu-i, cel puţin aparent, nici o şansă. Ne aflăm într-o Românie „eminamente agricolă", secătuită de un război pustiitor, într-o Românie care, potrivit credinţei Agenţiei Reuter, „se îndreaptă spre o completă ruină economică", sau, în cel mai bun caz, după cum scria revista americană „The 19 Century and After", „se află în faţa necunoscutului". „Sarcinile economice şi financiare sînt înspăimîntătoare—releva la rîndu-i influentul ziar «Le Monde» — iar falimentul este sigur", şi, cel puţin pentru observatorul din afară al lucrurilor, astfel de profeţii aveau o certă acoperire în fapte. Ne aflăm într-o Românie cu drumuri de fier distruse, cu cuptoare metalurgice îngheţate, cu uriaşe greutăţi materiale. Ca să descleştezi grinzi de fier din moloz cu mîinile goale, ca să fabrici cu ciocanul, în vetre primitive, primele unelte de lucru, ca să mînuieşti lopata şi cazmaua sub viscol, împărţind la cîteva guri o singură bucată de pîine, nu era, desigur, o premisă de „salt". Erau justificabile, poate, din acest unghi, pentru ziaristul de peste ocean, unde nu căzuse în timpul războiului nici o bombă, negrele pronosticuri pe care ni le servea cu privire la reconstrucţia acestei uzine, ca şi a altora. Cînd acelaşi a aflat că muncitorii flămînzi şi dezbrăcaţi de la Braşov intenţionează să fabrice, în incinta de moloz, tractoare — primele tractoare concepute în România — reacţia a fost un hohot de rîs. Prin cablogramă, hohotul de rîs a ajuns în presa de peste ţări şi mări, de unde s-a întors în România, negru pe alb: „Sînt gata să mă arunc sub roţile primului tractor românesc". Vă amintiţi... Am secondat acest hohot, pe diverse tonuri şi voci, vechii politicieni români, răspunzători în fond de starea de dependenţă şi de ruină a ţării, dar care încă mai ocupau traseul dintre palatul regal şi cafenea. La „Capşa" se serviseră, ziceau ei, cea mai bună glumă a sezonului, după război. N-a trecut însă mult, a trecut chiar prea puţin între două glume, şi respectivii domni au rămas consternaţi la dejun, cu bucăţica de fazan în gît. Părea incredibil, imposibil, absurd: pe poarta uzinelor reclădite din Braşov ieşiseră, anunţau ziarele, cele dintîi tractoare româneşti ! Părea o glumă tristă, de prost gust. Uzina din Braşov, „prematur naţionalizată", îşi dovedise, în răstimpul dintre două dineuri plătite exorbitant, capacitatea tehnică, deşi foştii directori şi consilieri străini deveniseră şomeri. Probă a acestei capacităţi — primul tractor românesc ! Era timpul ca gluma să fie luată în serios. Cei care refuzaseră, cu suveran dispreţ, atîtea patente româneşti, atîtea proiecte de invenţii, atîtea revoluţionare descoperiri în ştiinţă şi tehnică, purtînd semnăturile savanţilor, inginerilor, tehnicienilor români — cei care le trimiseseră la coş sau le încuiaseră în arhive — se opreau, cu lentilele căzute pe nas, în faţa acestui titlu alarmant: **primul tractor românesc, făcut de comunişti !** Blajina maşină nu era un tanc — „I.A.R.-22" era realmente o modestă maşină agricolă ! — iar capacitatea ei nu producea, pe atunci, explozii în tehnică. Dar această maşină forţa o breşă, deschidea, din proiectul ei, dimensiunea unor posibilităţi, iar aceste posibilităţi de afirmare alarmau şi intern şi extern.

Poate că n-ar fi trebuit să întîrziem asupra acestor file de început — răscolind colecţii de ziare şi amintiri pe care, poate, unii le-ar dori uitate — mai ales azi, cînd România a ieşit pe piaţa mondială cu nu mai puţin de 40 de tipuri de tractoare, în 250 de variante, cu puteri cuprinse între 22 şi 360 C.P. Peste 1 milion de tractoare produse în patru decenii, o uzină printre cele mai importante din Europa, înzestrată cu o tehnică la zi, situîndu-ne în rîndul primelor patru ţări ale lumii exportatoare de asemenea maşini — măsoară, fie şi numai în acest domeniu, un salt cu puţine rivalităţi pe planetă. Unic, dacă avem în vedere de la ce s-a pornit, potenţialele absolute angajate de România şi de celelalte trei „mari puteri" mondiale ale tractorului, şi dacă avem în vedere — şi e firesc să avem în vedere ! — timpul în care, comparativ cu partenerii de competiţie, am ajuns la ceea ce am ajuns. (Nu demult, aducea mărturie despre acest salt, între mulţi alţii de pe toate meridianele, un vizitator care revedea uzina de la Braşov — marea şi ultramoderna uzină de azi — după exact patru decenii. „Formidabil !" — a exclamat acest oaspete, venit dintr-o ţară în care se profesează pudoarea faţă de exclamări. „Formidabil ! Ştiu cum arăta locul, în picioare nu era decît turnul de răcire... Am făcut parte dintr-o escadrilă de bombardiere al cărei obiectiv de atins era I.A.R.-ul !"... Astfel de mărturii, cum spuneam, sînt multe, ele putînd alcătui tomuri întregi, purtînd şiruri de semnături din toată lumea, o întreagă bibliotecă străină conţinînd declaraţii, articole de ziar şi de revistă, monografii, paralele statistice, eseuri, comunicări, studii de cercetare comparată, o vastă sală de lectură pe frontispiciul căreia se află tractorul conceput de români, în evoluţia lui prin ani. Arhivele uzinei din Braşov sînt pline de elogioase aprecieri străine asupra produsului făurit aici — ca şi asupra incintei tehnice de excepţie din care emană acest produs — şi, alegînd dintre ele doar pe cea de mai sus, am făcut-o pentru caracterul ei apăsat simbolic, ce leagă două capete ale timpului sub incidenţa unei unice exclamaţii.

Nu vom mai întîrzia, aşadar, asupra paginilor de început, vom nota numai — e legitim să notăm, spre a putea contempla edificiul acestei zile într-o cît mai deplină conştiinţă a semnificaţiilor — că romanul tractorului s-a repetat, în ultimele decenii, în toate centrele economice ale ţării. Şi că acest roman şi-a avut, chiar şi în timpuri apropiate, prorocii sumbri, care-l priveau prin ochelari fumurii, acei pedagogi de ocazie, experţi ai dădăcelilor în înfrîngere şi prizonierat, care argumentau că „nu se poate", că proiectele devenirii noastre industriale sînt fanteziste, întemeiate pe cifre utopice, că România „trebuie să-şi urmeze cursul tradiţional", făurindu-şi nu instrumente moderne ale înaintării, ci rămînînd pe vecie la săpăliga scitică. „Cifrele fanteziste" se întemeiau însă pe fantezii realiste. Ele fuseseră confruntate cu viaţa, cu posibilităţile noastre, cu însufleţirea şi cu puterile creatoare ale oamenilor acestui pămînt, care, după exemplul şi sub conducerea comuniştilor, învăţaseră să viseze — la destinele lor, ale patriei — cu certitudinea calmă şi sobră a muncitorului eliberat de exploatare, stăpîn pe ziua lui de azi şi de mîine.

Pretutindeni în ţară, pretutindeni în lume

Braşovul înseamnă, a însemnat din veac, o inimă a geografiei şi a istoriei noastre, o veritabilă aşezare de scaun a devenirii românilor, un nucleu de viaţă ce defineşte o permanenţă a muncii şi a creaţiei, un punct incandescent de referinţă pentru o ţară întreagă, pentru un întreg popor. Căutînd locul în care să înfigi compasul, pentru a da un ferm şi rotund ocol pămînturilor româneşti, descoperi Braşovul. Căutînd cetatea care, ca un credincios cronicar, ţine o harnică socoteală, prin arhivele ei, mai temeinic decît zidurile prea ades risipite, tuturor cetăţilor româneşti — Cîmpulungul şi Baia, Siretul şi Curtea de Argeş, Tîrgoviştea şi Suceava, Bucureştii şi Iaşii — întrecîndu-le în durată pe toate, teafără ca şi munţii ce o încununează — descoperi Braşovul. Cei mai vechi meşteri fauri ai pămîntului românesc, cei care ciocănesc nicovalele de multe veacuri, dăruindu-ne metalul armelor, metalul podoabelor, adesea metalul spiritului, aici s-au aflat. Stema de breaslă a aurarilor braşoveni e, poate, prin simbolul ei, cea mai norocoasă, mai expresivă, dintre stemele oraşelor noastre. E o stemă tăiată în formă de frunză sau de inimă — şi una, şi cealaltă, elemente hotărîtoare în procesul vital. O frunză din codrii Carpaţilor sau o inimă de faur. În această inimă sau frunză de metal, pe una din feţe, e săpat în relief profilul meşterului care forează pe nicovală preţiosul metal. Acest homo faber — emblemă a Braşovului — ne dăruieşte azi, prin marile uzine de la poalele Tîmpei, rulmenţi şi maşini-unelte, tractoare şi autocamioane, sute de bunuri industriale care au dus faima **braşovenilor** moderne în toată ţara şi în zeci de ţări ale lumii.

Tractorul îşi are, în acest larg evantai de produse ale inteligenţei şi trudei Braşovului, locul lui, strălucirea lui. Nu numai ca prim simbol al noii epoci a ţării, epoca marii creaţii socialiste, ci şi prin cîmpul vast — vast cît ţara — pe care-l adună sub roţile sau şenilele lui, deschizîndu-l spre toate zările.

Înfigînd compasul aici, la Braşov, în această străveche şi pururi tînără inimă vie a muncii şi vieţii noastre, dînd ocol zărilor României, întîlneşti într-adevăr, pretutindeni, în toate colţurile geografice, pe toate palierele noastre de muncă şi existenţă, acest vital, acest nepreţuit produs cu marca oraşului de sub Tîmpa. Îl întîlneşti pe ogoare, arînd, semănînd, întreţinînd culturile, administrînd îngrăşăminte, ajutînd la cules, la transportul recoltei, făcînd o mie şi una de grele şi preţioase munci, acele munci pe care se sprijină viaţa de azi a Cîmpiei Române. Fără el n-am fi putut făuri şi desăvîrşi marea operă a cooperativizării agriculturii, n-am fi putut culege, în anul acesta, cea mai bogată recoltă de cereale din istoria ţării, n-am fi putut pune în rost uriaşele noastre proiecte de irigaţii, de îmbunătăţiri funciare, de reconstrucţie a pămîntului sub semnul unei noi şi tefere calităţi. Îl întîlnim, în acelaşi timp, pe şantierele de construcţii, ca „tractor greu", ori în incinte industriale, excavînd sau nivelînd mari platforme, scoţînd lemn din păduri, lucrînd la forarea noilor cîmpuri petroliere, croind şosele, **mutînd din loc** munţi, dealuri, ape. Îl întîlnim şi sub ape, ca buldoscreper, ca tractor-batiscaf cu puţine perechi în lume, făcînd toaleta fundurilor de rîuri, de fluvii, de lacuri şi de canale, îl întîlnim şi sub pămînt, în negrele orizonturi ale străfundurilor de mine, numai pe cer, zic constructorii lui, nu-l întîlnim. (Deşi ei, oamenii vechiului „I.A.R.", au umblat şi pe-acolo, şi încă vajnic şi temerar, făurind avioane care, într-o vreme cînd încă domnea destulă confuzie cu privire la locul nostru pe hartă, îl făceau pe un pionier al zborului mondial, faimosul Louis Blériot, să intre în Consiliul de administraţie al Fabricii din Carpaţi, al cărei demers în cea mai nouă creaţie tehnică a veacului îl admirase de la primele-i începuturi. Va trebui scrisă cîndva, pe larg, şi povestea „I.A.R."-ului, în care s-au afirmat, ca personaje-cheie, savanţi şi tehnicieni români de înaltă clasă, muncitori români de înaltă clasă, făcînd să scapere, sub cerul opac al vechii ţări, acele ţîşniri singulare, dar atît de robuste, de energie, ce prefaţează dinamismul de azi al ştiinţei, tehnicii şi economiei noastre). Întîlnim, da, tractorul cu însemn braşovean pretutindeni, într-o febrilă cucerire de spaţii noi, într-o perpetuă escaladare de trepte, urmînd curba mereu suitoare a graficelor sale de fabricaţie. Pe fiecare din liniile principale, două la număr, ale secţiei de montaj general a cetăţii faur iese, la fiecare cinci minute, un ultramodern tractor, cu folosinţe multiple, plecînd spre ţară şi plecînd spre lume.

Căci, rotind mai departe compasul de care vorbeam, lărgindu-i unghiul, desenăm cu el nu numai conturul ţării ci şi, pe vaste zări, cel al lumii, înglobînd cele peste 90 de ţări din Europa, Africa, Asia, cele două Americi şi Australia, în care acelaşi tractor ne reprezintă ca vrednic ambasador al tehnicii şi capacităţii noastre tehnice. Îl găsim în Ghana şi India, în Iran şi Noua Zeelandă, în Singapore şi Coasta de Fildeş, în Grecia şi Nigeria, în China şi Spania, în Portugalia şi Peru. În Mexic şi Mozambic, în Congo şi Yemen, în Filipine şi Argentina, în ţări care, aflate în curs ori în stadii incipiente de dezvoltare, îşi leagă de el (n-o spunem noi, o spun cei de acolo !) nădejdi economice tot mai din plin răsplătite. Îl găsim şi în ţări dezvoltate, chiar şi în superputeri ale industriei, îl găsim în S.U.A. şi U.R.S.S., în Japonia şi Elveţia, în Franţa şi R.F.G., în Belgia şi Suedia, în Austria şi Italia, în Cehoslovacia şi Olanda, unde (iarăşi n-o spunem noi !) e socotit printre cele mai redutabile din cîte se fabrică azi pe glob. I-au testat şi i-au atestat calităţile foruri tehnice şi ştiinţifice dintre cele mai exigente (C.N.E.E.M.A. din Franţa, institutele Flensburg şi Kraft-hart-Bundesamt din R.F.G., Institutul Lincoln din Nebraska — S.U.A., Institutul de mecanizare agricolă din Atena, Universitatea din Ankara, Budni — India, Centro prove autoveicoli di Milano, University of Saskatchenwan din Canada), l-au încoronat numeroase distincţii („Trofeul calităţii", decernat la Madrid, „Trofeul internaţional al Africii", medaliile de aur ale tîrgurilor de la Zagreb, Leipzig, Agra etc.), îl solicită, mereu şi mereu, alte şi alte colţuri ale planetei, în care faima l-a precedat viguros. Peste 70 la sută din producţia uzinei braşovene e menită exportului, anul de culme al cincinalului urmînd să ridice această cifră cu încă 10 procente.

Există, în evoluţia marii uzine, un moment de răscruce, un moment care, ca peste tot în munca şi viaţa noastră, echivalează, ca greutate şi consecinţe, cu un nou început, dînd replică peste ani revoluţionarelor zile din iarna lui '46, legitimînd cu adevărat noţiunea de „salt", de inedită etapă calitativă, de fapt de veritabilă reîntemeiere istorică. Este momentul anului 1965, anul Congresului al IX-lea al partidului, anul-focar de idee şi faptă al celor mai preţioase file din cartea unei cetăţi ce tocmai prin file de preţ, prin nenumărate file de preţ, s-a impus de decenii admiraţiei unanime. Cifrele, din nou, sînt elocvente, dînd măsura, prin suprapunere, parcă nu a două etape, ci a două epoci. În 1965 se fabricau aici doar 4 tipuri de tractoare, în 15 variante, azi se fabrică 40, în peste 250 de variante. Numărul tractoarelor fabricate la Braşov a crescut, faţă de anul '65, de 4 ori, iar producţia industrială generală a uzinei-matcă s-a înmulţit cu 8. Este etapa — sau epoca — în care, din iniţiativa şi sub strînsa şi pasionata veghe a secretarului general al partidului, tractorul românesc, făurit în regim intensiv, poartă el însuşi această pecete, devine, mai mult ca oricînd, un produs intensiv, cu virtuţi intensive, cu performanţe tehnico-economice stînd sub semnul acut al intensităţii. Exportul se înmulţeşte cu 10, cu 12, cu 15, comenzile cresc, faima Braşovului creşte. Sînt anii vastei cariere internaţionale a lui U-650 (printre puţinele tractoare din lume, la data apariţiei lor, cu motor cu injecţie directă), a tractoarelor de mari puteri (150, 180, 360 C.P.) pe şenile şi roţi, a celor echipate cu motoare de 6 cilindri, cu 12 viteze de mers înainte şi 3 de mers înapoi (realizate aici în premieră mondială), a marilor U şi UE-850, U şi UE-1010, E-850 DT şi E-1010 DT, a maşinilor cu instalaţii de încălzire şi de condiţionare a aerului, cu posturi de conducere integrate, cu cabine silenţioase, ergonomice, cu fiabilităţi ridicate, cu greutăţi specifice de metal pe cal-putere şi cu consumuri de combustibil tot mai reduse. Deşi fără să se blazeze, ochiul nostru, prea obişnuit în aceşti ani cu prefacerile de anvergură, cu măsurile mari, cu cifrele mari, scapă adesea nuanţele, acele nuanţe care, într-un registru savant, dau tonus aparte unui tablou, sporindu-i vibraţia, întregindu-i complexitatea. Să scoatem aşadar în meritat relief, din tabloul de azi al creaţiei braşovene, şi ceea ce am numit, nu ştim cît de propriu, „nuanţe". Să aşezăm deci, lîngă tractorul-colos, şi tractorul bijuterie, pe cel de 22 C.P. de exemplu, unealtă sprintenă, utilizabilă pe spaţii restrînse (grădini de legume, gospodării anexe, mici ferme), de o modernitate şi o eficienţă ce se propun unui interes dintre cele mai largi.

Constructorii braşoveni de tractoare se exersează, la ceasul de faţă, pe o întinsă claviatură, ce zilnic, la întîlnirea cu noutatea extremă a ştiinţei şi tehnicii, îşi anexează alte şi alte clape, trezind ecouri într-un spaţiu de rezonanţă continentală şi planetară. Şi nu doar constructorii braşoveni, căci, iată, pe harta acestor dinamici ani s-au ivit, ca tot atîtea redutabile centre de fabricaţie a preţioasei maşini agricole, Craiova şi Miercurea Ciuc, Oradea şi Codlea, centre tinere, cu debutul în anii '75 (Miercurea Ciuc, Craiova, Codlea) sau '77 (Oradea), dar care, de pe acum, sînt nişte „firme", nişte solide şi căutate firme, inclusiv pe piaţa externă. Întreprinderea din Miercurea Ciuc îşi pune marca pe vreo 17 tipuri de tractoare, între care SM-850 (primul tractor românesc pe şenile condus cu ajutorul volanului), exportă în 23 de ţări, a cucerit medalia de aur a tîrgului de la Leipzig. Cei din Oradea fabrică, deocamdată, un singur tip, cei din Codlea 7, cei din Craiova 6 (printre care uriaşele A-1 800 şi foarte modernele TIH-445, cu care au cucerit sufragiile şi medaliile de aur ale tîrgurilor din Leipzig, Zagreb şi Brno).

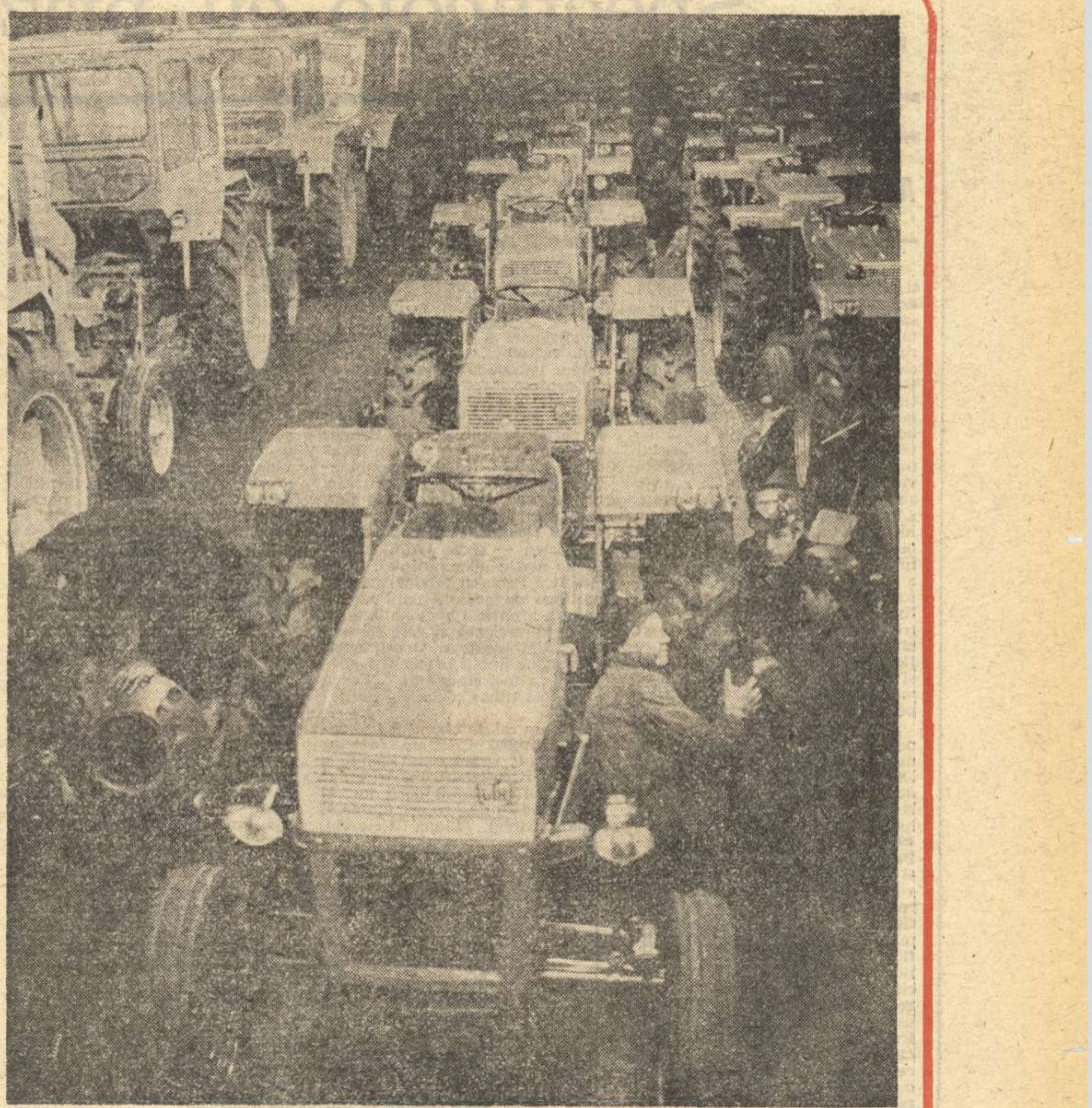

În marş triumfal spre ţară, în marş triumfal spre lume

După patru decenii — un „Universal" care-şi merită numele

Unghiul compasului nostru a devenit deci mai larg, incandescentu-i vîrf se mută, rămînînd de fapt într-un singur loc: în palma sau în inima faurului, a autorului acestor produse — mîndrii ale industriei epocii noastre.

Zeci de mii de meşteri mari

Revenim deci la ei, la meşterii fauri, şi, în primul rînd, la meşterii braşoveni, la zecile de mii de meşteri, de mari, de inegalabili meşteri ai uzinei-cetăţi de la poala Carpaţilor, care sărbătoresc în aceste zile patru decenii de tractor românesc.

Acea veche ispravă a mîinilor lor, care i-a consacrat ca primi meşteri fauri ai României libere, acel „I.A.R.-22" al eroicei ierni a lui '46, este acum o piesă de muzeu. O piesă totuşi vie, vie la modul propriu, vie în sine, şi nu doar prin imaginea de clocotitoare viaţă pe care, extrasă din amintire, o proiectăm astăzi asupra ei.

Tractorul „I.A.R.-22", pe care-l vedem în expoziţia de produse a marii uzine, adiacentă anilor, încă merge ! Dacă-i faci contactele şi-i apeşi manetele, merge, gata să zboare de pe soclu, să se avînte în largul cîmpiilor, ca şi cum timpul acestor decenii, cu gigantica-i greutate, nu l-ar fi apăsat nici o clipă. Blocul motor al acestui tractor s-a turnat într-o groapă, săpată în pămîntul amestecat cu moloz şi cu schije de bombe, şasiul şi aripile i s-au potrivit din ciocan, montajul i s-a făcut într-o hală cu trei pereţi, atît rămăseseră din ea după raidurile bombardierelor, trei pereţi, al patrulea dînd de-a dreptul în cer. S-a făurit acest tractor într-o vreme în care nu existau nici linii automate de prelucrare, nici maşini cu comandă numerică, nici controale cu raze, cu feroflux ori cu metode acustice, nimic din ceea ce aliniază uzina de azi colosilor mondiali ai branşei. Dar s-a făurit acest prim tractor cu acea aprigă dragoste pentru ţară, cu acel aprig, năvalnic dor al maibinelui pentru ţară, proprii harnicei, înverşunatei, intrepidei, răbdătoarei, eroicei, miraculoasei noastre muncitorimi, încolonată sub steagul partidului comunist.

Încă trăiesc, ne sînt contemporani, autorii „I.A.R."-ului. Nu-i putem numi aici pe toţi, sînt prea mulţi, istoria adevărată e anonimă. Ei, de fapt, nici nu au astfel de vanităţi, nu vor să fie mortificaţi în marmură, sînt prea vii pentru asta. Ei încă muncesc, ei se confundă, prin munca lor, cu toţi cei din jur, cu miile de noi muncitori ce-au populat în anii din urmă halele. Îi recunoşti însă din prima clipă, ca pe unii ce au rămas marcaţi, pentru toată viaţa, de acea iarnă vitează a începuturilor, primind pe suflet şi pe piele un semn distinct, un tatuaj de un fel aparte, o urmă de văpaie care le dogoreşte şi astăzi privirea, ceva ce s-ar putea numi **iradierea istoriei.**

E greu de numit şi fruntaşii întrecerii, căci şi ei sînt prea mulţi, e greu de numit dăruirea şi competenţa cînd totul se sprijină pe dăruire şi competenţă. Un tînăr specialist, Popa Ioan Eugen, vicepreşedintele Comisiei inginerilor şi tehnicienilor, ne-a arătat o listă cuprinzîndu-i pe inventatorii şi inovatorii care, prin creaţii de anvergură, i-au adus uzinei — fiecare din ei ! — peste 1 milion de lei economii. Lista include nu mai puţin de 49 de nume. Sînt aici şi veterani ai tractorului, ca ing. Liviu Maior, ca maistrul Boyte Emeric sau ca tehnicianul-proiectant de tehnologii Vasile Vătăşescu (în epoca „I.A.R."-ului, simpli muncitori), şi tineri care, în ciuda stagiilor de producţie măsurate în ani şi sezoane, şi-au şi construit spectaculoase biografii, în pas cu explozivele prefaceri contemporane ale uzinei. Inginerul-inventator Stelian Bontescu a venit aici în 1975, de pe băncile facultăţii. Era încă stagiar cînd, solicitat de Universitatea Braşovului, preda lecţii viitorilor specialişti, abia îşi isprăvise stagiatura cînd s-a prezentat la examenul de doctorantură, cucerit cu brio, după care a cucerit, la fel de impetuos, drasticele examene ale muncii zilnice, afirmîndu-se prin apetenţa noului şi prin ştiinţa transpunerii lui în viaţă, iar de cîteva săptămîni e directorul tehnic al întreprinderii. Marea familie muncitorească a uzinei promovează tot mai intens, la ceasul de faţă, forţa tînără şi inteligenţa tînără, care leagă bătrîna cetate de viitor. Şcoala profesională, cele două licee patronate de întreprindere, Facultatea braşoveană de automobile şi tractoare, catedrele universitare ce funcţionează chiar pe platforma „Tractorului" sînt tot atîtea sedii de concepţie şi prospecţie ale viitorului, pregătindu-i acestuia făuritori pe măsură. Institutul de cercetare ştiinţifică şi inginerie tehnologică pentru tractoare, de pe aceeaşi platformă, alături de secţiile de creaţie ale întreprinderii, autoare de agregate, de tehnici şi de tehnologii de vîrf, furnizează, noul în transporturi masive, livrîndu-l şi altor uzine, din Braşov şi din ţară. „Tractorul" trimite deci României, pe lîngă moderne maşini agricole, şi inteligenţă, inteligenţă de înaltă calificare, un produs preţios, un produs nepreţuit, un produs cu ţîşnire arteziană aici, faimos încă din vremea „I.A.R."-ului.

Constructorii braşoveni au încă multe de făcut, o ştiu bine ei înşişi, şi procedează în consecinţă. Nivelul tehnic al tractorului poate încă spori — e necesar să sporească, o cere ţara şi o cer exigenţele pieţii externe — iar diversificarea continuă a producţiei, accentuarea modernizării, a calităţii şi a eficienţei ei se înscriu ca tot atîtea presante comandamente ale zilei de azi, în dinamica ei curgere către mîine.

„Tractorul" — arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu —, **ca şi celelalte produse ale industriei româneşti în general, să reprezinte cu cinste poporul român, munca clasei noastre muncitoare, stăpînă pe destinele sale, care făureşte societatea socialistă în deplină libertate, în mod conştient, edificînd cea mai nobilă şi mai umană societate din lume".**

Fapta de mîine, trăgîndu-şi seva din cea de azi, se vesteşte — ca răspuns la acest înalt şi ardent îndemn — mai glorioasă ca niciodată.

Drept pentru care în ochii noştri, ai cronicarilor ei, istoria marii uzine de la Braşov se află încă la început.

ILIE PURCARIU
Fotografii de PAUL AGARICI

Spectacole cu priză la public

A cînta împreună

Cu piesa dramaturgului sovietic Eduard Radzinski, **O femeie drăguță cu o floare și ferestre spre nord** (1983), tradusă în românește de Denisa Fejes, scena românească dobîndește un titlu care va face, probabil, carieră. Comedie — prin replici și situații, comedie în felul dulce-amar moștenit de-a lungul filierei Cehov-Vampilov, dramă în subtext, scormonind la modul profund slav eternele puncte vulnerabile — dragostea, soarta, singurătatea, hărțuiala dintre adevăr și iluzie, dintre real și ideal —, satiră, prin fișa sociobiografică a personajelor, dar și, în cele din urmă, „farsă", cum a socotit-o autorul însuși, prin jocul relativizant al autoreferențialității (tema teatrului în teatru, prezența autorului în text etc). **O femeie drăguță cu o floare și ferestre spre nord** este și un excepțional pretext pentru montarea lui Dragoș Galgoțiu pe scena Teatrului Mic.

De la preliminariile exegetice pe marginea textului (vizibile nu doar într-un foarte serios „argument" tipărit în programul de sală, ci și direct în spectacol) și pînă la detaliile mișcării scenice, regia lui Dragoș Galgoțiu este rezultatul unei fericite conjuncții între intențiile montării și text. Unul din procedeele favorite ale regizorului — folosirea scenei ca spațiu complex, figurînd în modul aproape semiotic etaje diferite ale semnificațiilor dramaturgice — funcționează aici încă mai subtil decît în acel Marivaux (**Jocul dragostei și-al întîmplării**) jucat în urmă cu cîțiva ani pe scena Teatrului din Ploiești sau decît excelentul **Conu Leonida...** Un perete cu fereastră cețoasă, un pat, o mușcată și un telefon — camera de subchiriașă a Aelitei, femeie „drăguță" și cuminte, încă tînără, dar nu foarte. Așadar, un spațiu în principiu închis, dar deschis **scenic** tuturor întruchipărilor încălțate și descălțate ale destinului ei de femeie singură. Un panou cu paturi suprapuse — adică o cușetă de tren, la parterul căreia începe o poveste tragi-comico-ridicolă de dragoste între Aelita Ivanovna și Andrei Andreevici (alias Vasea Skameikin). El nu e ceea ce pare (general și savant), ea pare ceea ce nu e (o cunoscută actriță, căreia îi semăna leit). Mistificările și automistificările urcă și coboară scara cușetei, cînd triste, cînd jalnice, cînd sublime, cînd ticăloase, într-un joc pe muche de cuțit, uneori absolut electrizant în interpretarea Valeriei Seciu (Aelita) și a lui Dan Condurache (Skameikin). În alte combinații, aceleași elemente de decor (scenograf, Mihai Mădescu) devin o cameră la poliție, o sală de restaurant, cabina unei actrițe etc. Mișcarea în scenă, figurînd uneori chiar elemente aproape cinematografice (cum e, de pildă, străbaterea unui vagon către vagonul restaurant al trenului) e întotdeauna soluționată ingenios, în respectul convenției, dar fără efecte vetuste de trompe l'oeil. Derizorie fără să cadă în sordid, ambianța gîndită de D. Galgoțiu și M. Mădescu localizează punctul de convergență al trăirilor nesincrone ale personajelor : viața așa cum e, cu bătălii de popa prostu și economii pentru un Rubin color cu telecomandă, cu femei în rolul lui Moș Gerilă, cu cisme de cauciuc și vise de savant licențiat la Cambridge, cu copilăria petrecută la orfelinat și mușcate plimbate în parc, la aer.

Trei oameni — o femeie și doi bărbați — își pasează reciproc fracul victoriei, pentru a rămîne în pijamaua nu tocmai curată a înfrîngerii. Trei oameni — Aelita, Skameikin și Fedea — își vînd singurătatea pentru panaceul universal (chiar și în copie grosolană) — dragostea. Trei roluri magistrale la Teatrul Mic, dozate milimetric, tastînd cu virtuozitate o vastă claviatură de sentimente. Valeria Seciu reușește un personaj de o mare frumusețe, amestec de candoare și automistificare conștientă, pe care îl rupe brusc, printr-o cezură riscantă atît din punct de vedere dramaturgic, cît și actoricesc : perspectiva dublului rol, a teatrului în teatru, revelată în partea a doua a piesei. Performanța (a actriței, dar la fel de evident, a regiei) constă tocmai în reînnodarea perfectă a iluziei scenice, păstrînd achiziția ambivalenței pînă în final.

Partitura lui Dan Condurache, pare încă mai dificilă. Cuceritor de profesie, duplicitarul „Andrei Andreevici" conține în sine sinceritatea schizoidă și complexată a lui Skameikin, care, la rîndul ei „secretă" personalitatea handicapată a unui alt Skameikin, escroc „congenial" (cum singur își spune) și care de n-ar fi grotesc, ar fi de-a dreptul scelerat. Așadar, un personaj în trepte, pe care Dan Condurache le parcurge agil. „Ostap Bender și Stavroghin" — stabilește Dragoș Galgoțiu formula combinației lui D. Condurache. Mișkin, am adăuga, un Mișkin pe dos, care vinde exact ceea ce prințul lui Dostoievski cumpărase — dragostea — și încă din același jalnic motiv al neputinței.

Mitică Popescu (Fedea) împrumută și de această dată personajului propria-i personalitate. O grefă misterioasă și care reușește, ca întotdeauna. Onest, chiar făcînd joc dublu în genul filmelor cu „a fost cîndva hoț". Fedea e un fost tîlhar crucificat de neșansă !

Într-un rol de planul doi (Apokin), Eugen Cristian Motriuc pune mult suflet, bun simț și adevăr. E suficient, uneori chiar și pentru mai mult decît un rol secundar. În alte roluri (duble și chiar triple), Liana Ceterchi, Vistrian Roman, Constantin Bărbulescu, Alexandru Bindea, Anca Sigartău sînt apariții de commedia dell arte, bine integrate, uneori savuroase. Episodic — Elena Pop și Marius Ionescu.

Pe un text minunat, regizorul Dragoș Galgoțiu a gîndit un spectacol rafinat, admirabil echilibrat, emanînd sensuri care se generează unul pe altul într-o fertilă emulație. Un spectacol sprijinit de simboluri (pe care le plasează discret în fundal, într-un dialog cu spectatorul avizat, fără a stînjeni cu nimic celălalt — sau celelalte ? — dialoguri ale piesei, cu spectatorii pur și simplu) și care se împlinește circular. Începutul, sub dușul rece al trezirii la realitate (păruială — Apokin „îi dă papucii" Aelitei) trimite, prin răsturnare, la finalul — metaforă ca o insurubare voită, ca un efort de voință spre a reintra în iluzie, în legea măștilor, unde Moș Gerilă și actrița, bravul cosmonaut și funcționara de la fabrica de spirt au în mod egal dreptul, liniștitor, omenesc, de... „a fi la cor".

TANIA RADU ■

Cîntec familial

Aurei

Duc drumurile toate către tine !
Nu știi nici n-o să știi cît te-am iubit.
Fără de tine-aș fi ca fără mine
Uitat de lume și părăginit.

Ai fost și ești iubirea mea supremă,
Definitiva mea iubire-mi ești,
tomnatică, brumată crizantemă
care veghezi în frig să mă-ncălzești.

Ești jertfa mea de zi și noapte, — versul
pe care-l scriu îmbătrînind cu el.
Tu miști cu ochii lumea, universul,
făcîndu-ți chiar luceafărul fidel.

Ar trebui cu aur să se scrie
în cinstea ta poemul mult visat,
cea mai nemărginită poezie.
Dar n-am nimic de aur.
Mi s-a dat

Numai condeiul, de grafit, subțire,
Cu care pe tăblița mea să scriu
Că tu-mi ești grava, unica iubire.
Fără de tine totul e pustiu.

AL. ANDRIȚOIU ■

Marii monocorzi

Dintr-un spectacol pe care l-am văzut recent (mai exact luni, 8 decembrie) la „Bulandra", la sala din **Grădina Icoanei** — un spectacol admirabil ca intenție, ca gest, ca realizare, am înțeles încă o dată că cele mai frumoase biruințe ale artei actorului, ca să limitez observația la perimetrul teatrului românesc, le-au desăvîrșit în fond marii monocorzi, artiști pe care ne e greu să-i desprindem de o anumită specie a genului dramatic. Așa s-a întîmplat și cu reprezentația recentă, care a fost însă, înainte de toate, un spectacol Florian Pittiș, un (iertați alintul lexical) pittișism fermecător, cu clipe de tandrețe și gravitate, cu suișuri retorice și coborîșuri ludice, cu strigăte și șoapte, cu încrîncenări și suavități, dar, îndeosebi, cu o **stare** a jocului actoricesc asumată spontan de asistență. La urma urmelor, Florian Pittiș n-a făcut decît să fie el însuși în acest recital-maraton intitulat **Cîntec despre mine** și pornit, firește, de la amplul poem omonim al lui Walt Whitman (regia spectacolului, selecția și adaptarea versurilor din traducerea mai veche a lui Mihnea Gheorghiu, alegerea diapozitivelor și a cîntecelor aparțin lui Florian Pittiș). Ideea spectacolului s-a dovedit din start ingenioasă, textul lui Whitman fiind asociat, într-o subtilă interferență, cu fundalul vizual (proiecții de diapozitive, deplasate, pe cît a fost cu putință, în cîmpul semantic al expresiei lirice) și cu partitura sonoră (splendidă !). Ca în toate spectacolele lui Pittiș (gîndiți-vă doar la ciclul său numit **Poezia muzicii tinere**) și acesta a fost unul dominat de o extraordinară aviditate a dialogului. De altfel, Pittiș a lansat în teatrul nostru (sau, în orice caz, a fost cel mai consecvent în a conserva) un gen particular de spectacol, axat pe o irezistibilă poftă a comunicării cu un public aproape în exclusivitate tînăr sau foarte tînăr. Ca la toate spectacolele lui Pittiș tensiunea participării sălii a fost senzațională. Dascălul își vrăjește învățăceii, îi uimește și-i încîntă, îi seduce și le transmite, pe această filieră a degajării și a sincerității, un mesaj de un didacticism limpede — unul însă care „prinde" imediat și cucerește cu viteza intuiției.

Spectacolul de luni a fost unul din cele mai tulburătoare pe care le-am văzut în ultima vreme. El a fost dedicat (era al 85-lea de la premieră) memoriei celui care a însemnat una din inimile cele mai calde ale muzicii acestui final de mileniu — John Lennon. „Se împlinesc șase ani, spunea Pittiș în fraze gîtuite de emoție, de cînd un individ iresponsabil, a descărcat cinci gloanțe într-o parte din noi toți, în toți tinerii lumii, în cel mai de seamă exponent al spiritului tînăr din epoca noastră, în cel care a iubit pacea atît de mult (...) — John Lennon." Lennon a dat o șansă păcii și a făcut-o cu jertfa propriului trup. Aceasta e marea lui lecție. Îl priveam dintr-un colț al sălii pe Pittiș și mă gîndeam că acest recviem pentru John Lennon nu-și putea găsi un mediu mai profund de rostire decît în mijlocul unor tineri veniți să-l asculte vorbindu-le pe limba lor ; îl priveam și mă gîndeam că această galerie a marilor noștri monocorzi despre care am vorbit la început va primi, dacă nu cumva a și făcut-o, încă o conștiință — una a tinereții naturale a spiritului, una pentru care scena e un simplu reper, iar actorul există prin cei ce îl iubesc și cred în el.

RADU CĂLIN CRISTEA ■

Afaceri și sentimente

O întreagă lume misterioasă și nătîngă s-a revărsat pe scena Teatrului Giulești (Sala Majestic), cu prilejul spectacolului **Medalionul de argint**, o lume vioaie și pestriță, lașă și sentimentală, hrănită cu idealuri siropoase și intrigi dibace, minuită deci de gustul paradoxal pentru venalități și aventuri somnoroase. În adaptarea scenică a romanului **Misterele Parisului** de Eugène Sue, realizată de Marica Beligan și Dinu Cernescu, am regăsit toată forfota romanțioasă și imprevizibilă a mijlocului de veac nouăsprezece francez, pe care cartea, tipărită la început în foileton și citită cu pasiuni violente de publicul avid de cancanuri, a prins-o cu fidelitate și cu o mare disponibilitate inventivă. De altfel, deși cei mai mulți literați îl priveau pe autorul **Misterelor** cu deferență, personalități din cele mai distinse, precum Sainte-Beuve și Balzac, găseau de cuviință că prozatorul fusese înzestrat cu un talent adevărat și cu un simț al construcției epice rareori întîlnit. În spectacolul trupei giuleștene, imaginea aceasta de umanitate suburbană, învăluită în ceața pungășiilor, s-a întîlnit de minune cu cealaltă față a realității, cu lumea galeșă și lacrimogenă a aristocrației leneșe, înfășurate în voalurile transparente ale reveriei. Reflexele solare ale crinolinelor s-au încrucișat sugestiv și abil cu tonurile cenușii ale jiletcilor în care s-au vîrît derbedeii și coțcarii.

Dramatizarea lui Dinu Cernescu și a Maricăi Beligan (sprijinită de scenografia lui Mihai Mădescu și de ilustrația muzicală a lui Timuș Alexandrescu) a urmat, riguros și eficient, ideea regizorului (tot Dinu Cernescu), care ar putea fi ghicită în ambiția de a ține o cumpănă dreaptă între comicul șugubăț și trivial al personajelor împovărate de ambiții cupide și sentimentalismul dulce amar al doamnelor contese, dezamăgite în viață de domni cinici și naivi. După ce regizorul recompune, cu o coerență admirabilă, toată suita de șarlatanii și cancanuri țesute de notarul Ferrand, zis Barbă Roșie (Ion Pavlescu), de Cucuveaua Chioară (Dorina Lazăr) și de fratele ei Dourand, zis Dom' Profesor (Paul Ioachim), matrapazlîcuri al căror obiect este ostracizata și ingenua Fleur-de-Marie, zisă Sfrijita (Valeria Sitaru), după o cavalcadă de potlogării care-i dezbină definitiv pe contesa Sarah Mc. Gregor (Anca Neculce) și prințul Rodolphe, duce de Gerolsteim (Florin Zamfirescu) și care o aruncă într-o tristețe iremediabilă pe doamna D'Harville, zisă Doamna Georges (Liana Mărgineanu), sfîrșitul piesei, salvat de furia melodramatică pe care o prescrisese romanul, reușește să întrețină o ambiguitate superioară, alternînd sugestia deprimării cu iluminările discrete, degradarea morală cu blîndețea franciscană. În această suprimare inteligentă a patetismelor devoratoare, neverosimile pentru un spectator cu o psihologie sănătoasă, și în reducerea pitorescului și misterului la funcționalitatea lor strictă stă, în fapt, tot interesul pe care un asemenea roman, dosit multă vreme în raftul al doilea al bibliotecilor, îl mai poate provoca spectatorilor, curioși încă de reprezentații în care afacerile și sentimentele se amestecă în chipul cel mai lunecos.

Exacți, fideli regiei și spiritului cărții, naturali în comportamentul vetust pe care romanul lui Sue îl înfățișează, expresivi în jocul lor scenic și mai cu seamă capabili de a-și domina publicul în permanență, au fost actorii, cu toții admirabili, în ciuda rolurilor cam ingrate, din pricina clișeelor inevitabile pe care orice roman de mistere le presupune. Dacă cele, cîteva, stridențe ale Dorinei Lazăr și puținele momente contrafăcute ale Valeriei Sitaru și ale Lianei Mărgineanu ar fi fost evitate, am fi avut în **Medalionul de argint** o piesă impecabilă, o melodramă pentru toate vîrstele, un spectacol la care publicul, ca la orice piesă înduioșătoare, cu un ochi plînge, iar cu celălalt rîde.

RADU G. ȚEPOSU ■

Spumos și deconectant

Spectacolul cu **Hoața de inimi** de la Teatrul de Stat din Sibiu se află la a doua sa stagiune și a numărat peste cincizeci de reprezentații, semn că în tot acest timp s-a bucurat de succes la public. Textul piesei aparține scriitorului grec contemporan Kostas Assimacopoulos, unul din fondatorii Asociației de prietenie greco-române din Atena. Povestea se consumă în casa, una din casele, unui milionar al cărui fiu are o tentativă de sinucidere. Exact în momentul ales pentru săvîrșirea din viață, o spărgătoare frumoasă foc dă peste el și-l împiedică, redîndu-i pofta de viață și arătîndu-i ce groaznică și ireparabilă eroare era să înfăptuiască. După cîteva nostime încurcături, cei doi, ați ghicit, se căsătoresc spre mulțumirea celor din jur. Acesta ar fi subiectul, fără pretenții prea mari, fără ambiții de capodoperă. În sprijinul firului epic se află o bună știință a dialogului și a dozării umorului, o ironie fină, o complicitate cu publicul pe care autorul o propune încă de la început, împreună cu capacitatea de a schița personajele cu minimum de mijloace.

Realizatorii spectacolului nu și-au propus, nici ei, mai multe decît autorul, au dorit să realizeze o comedie bună, cu priză la public, fără, însă a face compromisuri cu prostul gust. Regizorul, actorul Avram Besoiu, a gîndit punerea în scenă simplu, fără sofisticări de prisos și, cum era de așteptat, simplitatea s-a dovedit eficientă. Lumea propusă de regizor este o lume „în carne și oase", o lume viabilă.

Trupa de actori care joacă **Hoața de inimi** a dovedit, de-a lungul întregului spectacol, fidelitate față de spiritul piesei și chiar o predispoziție ludică remarcabilă. Puțin cam convențional mi s-a părut, totuși, Alexis Cariadis, fiul milionarului, în interpretarea lui Valentin Martinov ; în schimb, Dana Taloș, partenera sa de joc, „hoața" Erasmia , creează un reușit personaj oximoronic, trăind, în ciuda îndeletnicirii, într-un univers etic pur, dezvăluind cu candoare un adevărat cult al dreptății. Excelent este și jocul lui Nae Floca-Acileni care a intrat perfect în pielea lui Fanuris, asociatul Erasmiei, un hoț, culmea, simpatic și bonom, personaj de un mare efect comic. Wolfgang Ernst face în rolul lui Pandele o adevărată demonstrație a jocului, combinînd discreția cerută unui secretar particular cu un servilism ușor parodic și cu o îndrăzneală foarte fin nuanțată. Anișoara Popa Darie este corectă în rolul Lenei, soție de milionar afectată și suficientă, după cum tot corect interpretează rolul doctorului Marcos Divenis actorul Ion Ghișe. Foarte convingător, deși rolul este destul de restrîns, Ovidiu Stoichiță conturează un personaj setos de viață în rolul tatălui Erasmiei.

Scenografia, semnată de Harry Popescu, este elegantă, sugestivă și funcțională. Coloana sonoră a spectacolului cuprinde cîteva cîntece grecești selectate de Radu Basarab și subliniază cu discreție atmosfera. **Hoața de inimi** este un spectacol plăcut, spumos și deconectant care aduce pe scenă un fragment de viață în haine exotice.

IOAN T. MORAR ■

atelier literar

de G. Dumitrescu

S. Mureşan : Am reţinut „Desfrunzire", „Stigmatizatul", „Întoarcere" (Dar fiecare lucrare trebuie semnată !).

Anita Petre : Sînt semne de talent, dar lipseşte meşteşugul, tehnica, experienţa lecturii sistematice a poeziei româneşti (în primul rînd) de la începuturi şi pînă azi. (Numai aşa veţi ajunge să stăpîniţi cum trebuie mijloacele de expresie, arta literară, numai aşa veţi putea pune în valoare înzestrările de care dispuneţi).

G. Dorian : Felicitări, mulţumiri, urări de succes în creaţie şi studii !

I. Craiova : „Avram Iancu", „Popor", „Casa din livadă".

C. Daniel : O parte din texte sînt pe linia ultimelor, interesante, reuşite („Eu sînt", „Astăzi", „Ieşirea", „Zidul"). Celelalte, improvizaţii superficiale, par scrise de altă mînă (care nu se sfieşte nici de agramatisme, ca **simnt** (? !) ori **copii**, în loc de **copiii** etc.). Ciudată, dubioasă amestecătură !...

Sibyll: E şi foarte multă vorbărie (uneori livrescă), discursivitate, retorism, tiradă etc., şi ecouri din lirica celui ales drept motto, dar nu lipseşte poezia, la diferite trepte şi infăţişări (1, 8, 6, 22, 21, poate şi 19), care ar putea într-o bună zi să-şi găsească un făgaş mai ferm, mai personal, mai convingător. (Textele citate ar fi bine să ni le retrimiteţi dactilografiate şi semnate „ca lumea").

Alex. Petrea, M. Ciucure, C. Măgirescu, Cr. Hobian, M. Oprişca, M. Ştefania, St. Dedalus (ceva, în „Ziua zborului", „Luptă"), **I. L. Balo, Eugen-Martin, V. Ciocăzanu, Adrian L., D. Ilinca, Gg. Brăileanu, M. Czybora, Nic. Costache, D. Lal, Ion Marin, Magda P.-Z., I Burlan** (unele sînt furate !...), **Ligia Duţă, Profira Mitran, Teeru Marian, D.-E. Cojocar, Gb. Ciureanu, L. Bătrînu, Cr. Codrea, M. Cacerovschi, M. Cazan, I. Nanu, I. Sipoş, El. Grigorie, V. Simian, D. Susanu, F. Anaeva, L. Doroftei, C. Negru, Ad. Lars :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

PESCUITUL MIRACULOS

Cu cît mai adînc mi-e căderea
în milul cald şi lipicios, cu atît
mai înalt şi mai greu urcuşul —
semn că întotdeauna un talger
sau năvod se va ridica deasupra,
ca lotusul ce se îndestulează cu lumină.
Adîncă mi-e căderea, greu urcuşul,
— eu, unde-mi sînt ? — şi palma mea
se stringe ca floarea de lotus în amurg,
ce-nchide broboanele de rouă scăpate
din marile năvoade din ceruri aruncate.

NICULAE ALEXANDRU VEST

AUTOPORTRET

doar amărui agerul hart
al cîte unei zile...
sînt un lungan adept
al poemului latent ;
în prezenţa orbilor mă bîlbîi ;
îmi place izul violet
de terebint ;
de la nod la deznodămînt
cită energie pestriţă ;
somn şi zăpadă se-ntorc
sub tîmpla mea ;
pe asfalt merg ca pe o arătură ;
am publicat o poezie intitulată „mama"
am decupat-o din ziar şi am trimis-o
maicii mele
mult mi-a plăcut — îmi scrie — doar că
n-am înţeles cuvîntul „teluric"...

PAUL GON

O RAZĂ

Pe treptele nopţii
apele lunii
îmi sărutau fereastra
neadormită
deasupra mării
bisturiu de lumină
eram
o rază
călărind
un căluţ de mare
înrourat de iodul adîncurilor
visînd
să ajung
dincolo de ape
măcar o clipă
de tine
aproape...

ANA IOANA OPREA

Dacă un profesor nu lasă ceva în urma lui, e semn că nu s-a împlinit

(Urmare din pag. 9)

nea. Eu voiam să fac mereu ceva original...

— Şi ?

— Şi am făcut ! Am făcut cu totul altceva : ceva ce-aveam eu în cap. Sincer vorbind, gîndul de a crea m-a însoţit toată viaţa. Şi vă mărturisesc că am aşteptat cu mare emoţie verdictul profesorului : îmi va accepta sau nu lucrarea ?

— Şi a acceptat-o ?

— M-a chemat şi mi-a spus că vrea să mi-o cumpere ! Am crezut că rîde de mine. Dar totul a fost deosebit de serios. M-a întrebat şi cîte ore am lucrat, pentru a o evalua !

— Şi chiar v-a plătit-o ?

— Nu-mi mai amintesc exact, dar cred că o mai bună plată decît reţinerea ca asistent nici nu putea exista !

— Sînt tentat să vă-ntreb dacă trăiţi cu sentimentul că lumea v-a uitat...

— Eu zic că la 82 de ani încă nu. Mă-ntîlnesc frecvent cu colegii cei mai apropiaţi : Nicolae Vintilă, Horia Colan, Attila Palfalvi, Victor Constantinescu, Gheorghe Matei, Eugen Bicsak, Zeno Spărchez, Liviu Botha, Ludovic Szabo, Emilia Moldovan şi alţii. Şi mă-ntîlnesc, sau îmi telefonează oameni cărora le-am vegheat şi eu drumul. Şi au fost foarte mulţi aceştia. Nu uitaţi că azi cînd discutăm au trecut prin Politehnica din Cluj cam 45 de generaţii !

— Iertaţi-mă, azi ce faceţi, la 82 de ani ?

— Tot ce-am făcut şi-nainte ! În primul rînd, doctoranzii : 26 au primit deja titlul de doctor sub conducerea mea, iar acum, alţi 20 din toată ţara, din Cluj, din Bucureşti, din Timişoara, Arad şi alte localităţi sînt în faza elaborării tezelor. Ce să vă mai spun ? Cînd sînt invitat, mai participă şi la şedinţele de senat. Şi scriu...

— Aţi publicat şi cărţi în ultimul timp ?

— Normal. Ultima, Materiale metalice în construcţia de maşini şi instalaţii, scrisă împreună cu Şerban Domşa, fiul meu, este concepută original ca structură şi aduce multe noutăţi în domeniu. Azi, tehnica e dominată de presiuni şi temperaturi înalte. Evident, materialele metalice clasice nu mai satisfac progresul. Domeniul care m-a preocupat o viaţă de om, Metalurgia pulberilor, are încă foarte multe de spus !

— E adevărat că fără Metalurgia pulberilor n-ar fi fost posibil nici chiar zborul în cosmos ?

— Evident ! La 1 539 de grade Celsius, fierul se topeşte. Or, la zborul în cosmos metalul trebuie să reziste la 3 000 de grade ! Altfel, ar arde ca o torţă.

— Aţi citit la Cluj două şcoli recunoscute nu numai în România, ci şi în lume : Politehnica şi Şcoala românească de Metalurgia pulberilor. Întrebarea e deosebit de grea : azi, detaşat în timp, pe care o iubiţi mai mult ?

— Nu pot alege. Pe ambele. Ce să vă spun ? Oriunde în lume unde se ştie despre Politehnică, se ştie şi despre Şcoala de Metalurgia pulberilor şi invers ! M-am convins despre asta, de pildă, la Congresul de Metalurgia pulberilor de la New York din 1965, apoi în R.F.G., la Stuttgart, în 1968, la Bari, în Italia, în 1966, la Dresda, în 1969, la München, în 1970, din nou la New York, în 1970, la Toronto, 1973, la Kosice în 1974 şi-n cîte alte ocazii ! Şi să vă spun sincer, Şcoala aceasta de Metalurgia pulberilor, pentru care poate multă lume m-a judecat aspru, socotind că în dezvoltarea ei am abuzat de statutul de rector, a deschis drumuri altor şcoli tehnice clujene. Credeţi că poate fi cineva mai fericit decît mine atunci cînd aud vorbindu-se despre succesele mari ale facultăţii de Construcţii sau a celei de Electrotehnică ? Să ştiţi un lucru : în cercetare trebuie vocaţie, trebuie pasiune. Dacă un profesor nu lasă ceva în urma lui, nu s-a împlinit.

— Ce-aţi „lăsat" în Politehnică ?

— Am văzut că aţi trecut aceste lucruri în „chenar". Par poate puţine, dar eu zic că anormal e să fie mai multe. E o eroare gravă să apreciezi oamenii după cantitatea de lucrări. Trebuie neapărat apreciaţi doar după valoarea ce o au acestea. Se ştie bine că Max Planck a scris o singură pagină care a revoluţionat însă toată ştiinţa şi tehnica! Şi iertaţi-mă: cui foloseşte statistica că „X" a realizat 1,275 kg de comunicări ? Nu neg, pot fi între ele şi 0,15 kg bune, dar asta e o tristeţe. Ideea aceasta m-a călăuzit în anii cît am fost rector, iar direct, cînd am avut de organizat manifestări ştiinţifice, în care era în joc prestigiul Politehnicii, a-nsemnat pentru mine o muncă titanică. Verificam personal totul. Sacrificam pentru asta nopţi în şir. Ţineam la prestigiul şcolii din Cluj...

— Cum aţi pornit lupta pentru Metalurgia pulberilor ?

— Cred că am anticipat corect strategia dezvoltării mondiale. E o mare satisfacţie că azi sîntem chiar în avangardă, iar Şcoala clujeană e recunoscută şi apreciată în lume.

— Şi primul succes, care a fost ?

— Cred că primul nostru contract, cel cu întreprinderea din Cugir. Se fabricau maşini de cusut, care aveau nevoie de piese multe şi foarte complicate. Cea mai rentabilă formă de realizare s-a dovedit a fi tehnologia metalurgiei pulberilor. Piesele noastre, au căpătat o deosebită apreciere, iar solicitările s-au amplificat. După un timp, am elaborat o tehnologie originală românească pentru obţinerea pulberilor prin reducerea oxizilor de fier direct cu gaz metan. Experimentările făcute la staţia noastră pilot, încurajate de politica partidului de promovare a gîndirii şi creaţiei originale, ne-au arătat că a sosit vremea să punem capăt importurilor de pulberi, pe care le aduceam la începuturi mai ales din Suedia. Şi nu peste prea mult timp, o primă fabrică de pulberi intra deja în funcţiune la Cîmpia Turzii. Uzina de aici avea mare nevoie de pulberi : fie pentru electrozi, fie pentru tăierea fontei, operaţie ce nu poate fi făcută altfel, decît cu jet de pulbere. Instalaţia de-atunci, funcţionează şi azi, dar s-a amortizat de mult. În urma cercetărilor noastre serios completate şi dezvoltate de discipolii mei, la Facultate va intra în funcţiune şi unitatea de microproducţie pentru diverse pulberi, după cum şi o fabrică de pulberi de fier undeva, lîngă Buzău. Sînt, oricum, satisfacţii...

— Aţi avut şi insuccese ?

— Normal ! Orice cercetare are şi mult risc. Cine nu riscă, nu va avea niciodată ce cîştiga.

— Dar la rectorat, aţi avut insuccese ?

— N-au mers toate pe roze, şi mă gîndesc în primul rînd la cadre : m-am zbătut tot timpul să-i aduc în Politehnică pe cei mai buni, dar n-am reuşit întotdeauna...

— Care sînt preocupările dumneavoastră de azi ?

— Lucrez la o nouă carte, tot din domeniul metalelor, pe care sper s-o termin înaintea revelionului. Sînt apoi prezent cu lucrări la manifestări ştiinţifice în Germania, Austria, Ungaria. E apoi problema doctoranzilor. Mai am încă vreo 20.

— Şi privind retrospectiv, ce a lăsat prof. univ. emerit Al. Domşa patrimoniului ştiinţific naţional ?

— În primul rînd o şcoală puternică de Metalurgia pulberilor. Am lăsat apoi tehnologii originale care au stat la baza construirii unei uzine moderne: Sinterom. Nu ştiu dacă e destul pentru un om ! Cred că mi-am făcut datoria faţă de ţară, gînd care m-a stăpînit toată viaţa, de-atunci, din 1921, cînd de curînd întregită, ţara mi-a oferit o bursă de 250 de franci elveţieni pentru a mă instrui.

— Cred că nu greşim prea mult dacă afirmăm că municipiul Cluj-Napoca e practic în grija foştilor dumneavoastră studenţi. Ei sînt constructori, directori de uzine, cercetători ai institutelor de avangardă. Cu ce sentiment trăiţi în oraşul bimilenar ?

— E o imensă satisfacţie cînd ştiu că foştii mei elevi sînt oameni pe deplin realizaţi. Şi acestia sînt foarte mulţi. Am sentimentul că mi-am făcut datoria. Şi asta îmi creează un sentiment de linişte. Pot privi senin amurgul ce, vrînd-nevrînd, vine...

— V-aţi gîndit să lăsaţi şi pentru generaţiile ce vin amintiri din această fantastică etapă pe care aţi parcurs-o, mai bine de o jumătate de veac, ducînd şcoala clujeană de la cea de Conductori tehnici, pînă la marea Politehnică de azi ?

— Unele momente, le-am consemnat. Amintiri, în sensul uzual, n-am lăsat, deşi, sînt convins c-ar merita chiar o carte de amintiri. O preiau ca sugestie...

— După consemnarea atîtor împliniri, întrebarea ce urmează e una de rutină : aveţi încă gînduri neîmplinite ?

— Destule. N-am terminat încă o sinteză a întregii mele opere ştiinţifice. Sînt apoi destule cărţi pe care încă nu le-am scris şi sper ca sănătatea să-mi îngăduie s-o fac !

— Aveţi un model de cercetător ?

— Sînt multe, dar mă tentează să vă vorbesc despre profesorul meu, P. Ludwig din Viena, căruia i-am fost un timp şi asistent. Era pasionat, avea stil, avea mare putere de muncă. Ştia şi să zîmbească, să fie agreabil. Să vă povestesc şi sfîrşitul acestui om : atins de o boală incurabilă, s-a sinucis cu gaz de iluminat. Dar ca om de ştiinţă veritabil, a consemnat toate simptomele intoxicaţiei, pînă la moarte cu menţiunea scrisă de savant că notaţiile cele-a lăsat sînt destinate Facultăţii de Medicină !

— V-a atras gloria ?

— Am cunoscut destui oameni care, ahtiaţi după ea, au risipit o mare parte din activitatea lor tocmai pentru a atrage atenţia asupra propriilor realizări. Eu cred că e un efort ineficient. Eu am convingerea că e mai bine ca societatea să se întrebe de ce cineva n-a primit o anume distincţie.

— Şi care este povestea brevetului internaţional pe care tînărul student al Universităţii tehnice din Viena, Alexandru Domşa, l-a realizat atunci, acolo, la Viena, l-a înregistrat la Berlin sub numărul 154 457 II/630/1932, brevetîndu-l apoi în România sub nr. 24 130/1935 ?

— Convingerea mea e că pentru a descoperi, nu trebuie să fii neapărat înzestrat cu calităţi extraordinare, ci cu o judecată obişnuită, educată adecvat ştiinţific şi tehnic. Succesul, depinde în mare măsură de momentul şi oportunitatea cercetării. Aşa s-a făcut ca în vremea cînd eram student să fie la mare modă automobilul, spre care se îndreptau majoritatea creaţiilor tehnice. Brevetul meu internaţional se referea la suspensiile automobilelor şi viza protejarea cauciucurilor. Ştiţi ce s-a-ntîmplat ? O firmă europeană de prestigiu, mare producătoare de suspensii, mi-a oferit o sumă tentantă pentru a-mi cumpăra brevetul, dar nu pentru a-l utiliza, ci pentru a-l... omori ! Pentru a-l scoate din circuitul... concurenţei. Ca tînăr cercetător, asta m-a întristat. Am înţeles că marile firme producătoare de automobile obţineau profituri uriaşe şi nu erau atunci dispuse să mai schimbe ceva. Cu alte cuvinte, eram un tînăr cercetător, posesor de brevet internaţional, dar necunoscut, şi în imposibilitate de a-l valorifica.

— Cui datoraţi totuşi acest drum ?

— Cel didactic, evident, fostului director al Şcolii de subingineri din Cluj, ing. Traian Dragoş. La început, respinsesem ideea de a deveni funcţionar sau profesor. Iubeam cercetarea. Dar de vreme ce totul s-a derulat cum se ştie, înseamnă că alegerea a fost totuşi bună. Şi nici azi, nu pot uita, că, din însărcinarea Ministerului, am susţinut prelegeri deschise în toate Institutele Politehnice din ţară, că mi-au fost repartizate cadre tinere de la alte institute spre a le forma, sau că ani de-a rîndul am fost numit preşedinte de comisie la examenul de stat la Bucureşti, Timişoara şi Cluj...

La Opera Română

● Cu Sanda Şandru în Rosina, Nicolae Urziceanu în Contele Almaviva, Alexandru Moisiuc în Figaro, Adriana Alexandru în Cherubino, vineri 19 decembrie, la ora 18, **Nunta lui Figaro.** În distribuţie mai figurează: Gerda Radler (Suzana), Adina Iurăşcu (Marcellina), Pompei Hărăşteanu (Bartolo), Corneliu Fânăţeanu (Basilio), Nicolae Bratu (Curzio), Ştefan Teodorescu (Antonio), Cornelia Angelescu (Barbarina). Dirijează Lucian Anca.

● Simbătă 20 decembrie, tot la ora 18, **Trubadurul.** Sub bagheta dirijorului Constantin Petrovici, principalii interpreţi vor fi Vasile Martinoiu (De Luna), Victoria Bezetti (Leonora), Florin Farcaş (Manrico), Veronica Gârbu (Azucena).

● În matineul de duminică 21 decembrie figurează baletul **Spărgătorul de nuci** de P. I. Ceaikovski cu Mihaela Ţigănuş, Elena Dacian, Gabriel Opincaru şi Florin Brînduşă în rolurile principale. Dirijează Lucian Anca.

● Wagner — duminică seara: La ora 18, **Olandezul zburător** cu Nicolae Urdăreanu în rolul titular, Constantin Ene (debut în Erik), Lucia Becar (Senta), Pompei Hărăşteanu (Daland), Veronica Gârbu (Mary), Nicolae Bratu (Cîrmaciul). Conducerea muzicală: Cornel Trăilescu.

● Luni 22 decembrie, la ora 18, este programat un concert cu arii şi duete din opere de Wagner, Verdi, Ponchielli, Massenet, Puccini, Mascagni, U. Giordano. Ca invitaţi, semnalăm participarea artistului emerit David Ohanesian alături de Mihaela Agachi, Ion Micu (de la Opera Română din Cluj-Napoca), Ionel Voineag, Florin Georgescu, Alexandru Agache (de la Opera Româna din Cluj-Napoca), Vasile Martinoiu, Pompei Hărăşteanu. Conducerea muzicală o asigură dirijorul Cornel Trăilescu; corul îl conduce Stelian Olariu. Vasile Calomfirescu semnează regia, Roland Laub — scenografia.

● Rolul **Aida** din opera omonimă de Verdi îl va interpreta soprana Lucia Ţibuleac, iar în Amneris va apărea mezzosoprana Rodica Mitrică. În Radames — Florin Farcaş, Nicolae Urziceanu în Amonasro, Alexandru Moisiuc (debut în Regele), Elena Simionescu (Marea preoteasă), Adrian Ştefănescu (Ramfis), Marcel Angelescu (Mesagerul). Dirijează Constantin Petrovici. Spectacolul urmînd a avea loc marţi 23 decembrie, la ora 18.

● **La Fille mal gardée** de Herold-Lanchbery, balet devenit în regia Alexei Mezincescu **Precauţiuni inutile,** figurează pe afişul zilei de 24 decembrie, ora 18. Dintre interpreţi notăm: Cristina Teodorescu, Laurenţiu Guinea (debut în rolul Colas), Ştefan Bănică şi Gheorghe Angheluş. La pupitru, Carol Litvin.

● Eugenia Moldoveanu, o Violetta de zile mari în **Traviata** de joi 25 decembrie (ora 18), avînd ca parteneri pe Florin Georgescu (Alfredo) şi Vasile Martinoiu (Germont). Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

Cunoaşterea nu are limite!

Noul, un mod de a vedea lumea

Dr. ing. OCTAVIAN JUNCU
directorul Institutului de cercetare ştiinţifică şi inginerie tehnologică pentru electronică

Cu toţii căutăm noul. Îl căutăm fiindcă dorim să adăugăm mereu ceva la ceea ce ştim, şi îl căutăm deoarece asociem noul cu „mai bine", îl căutăm pentru că aşa este firea omului.

Unii caută noul aşteptînd ca acesta să apară în viaţa lor şi consideră absolut normal ca în fiecare zi să descopere că a mai apărut ceva care pînă mai ieri nu exista.

Alţii şi-au făcut din truda pentru căutarea, pentru elaborarea noului o meserie, sensul vieţii lor.

Noul, acest motor care trage lumea înainte este asamblat uneori din fenomene şi elemente care ieri erau necunoscute, dar de cele mai multe ori se bazează pe munca migăloasă a multor truditori care cu răbdare, folosind experienţa tehnologică acumulată, combină şi pun cap la cap cunoştinţe dobîndite de multă vreme.

Cum ne apare nouă noul ? Practic, ca ceva care aparţine în mod firesc cotidianului, o prezenţă al cărei ritm de apariţie este într-o creştere exponenţială.

Nu este departe momentul în care aproape tot din ceea ce ne înconjoară va fi încontinuu nou.

Sîntem oare pregătiţi să facem faţă ritmului de înnoire de astăzi ? Dar pentru ritmul de înnoire de mîine ?

Şi ce înseamnă, de fapt, să fii pregătit să faci faţă ritmului de înnoire ?

Cred că înseamnă, pe de o parte, să poţi contribui tu însuţi la susţinerea şi dezvoltarea acestui ritm, deci trebuie să fii creator de nou, iar pe de altă parte, trebuie să ştii să foloseşti noul, să te adaptezi noului.

Ce este mai dificil : să creezi noul sau să te adaptezi noului ? Răspunsul nu reprezintă nici pentru una, nici pentru alta din întrebări soluţia unei probleme simple.

Pentru ca omul să poată inova, să poată crea noul, trebuie desigur să fie educat în acest sens încă din primele momente ale vieţii. Ce indică această educaţie ?Desigur, presupune acumularea unor cunoştinţe fundamentale cu spectru larg, implică acumularea unor cunoştinţe în domenii mai înguste, de specialitate; necesită o instruire cu privire la felul în care putem avea acces la cunoştinţele acumulate în domeniile care se intersectează, dar toate acestea nu sînt nici pe departe suficiente dacă la baza educaţiei nu stă dezvoltarea spiritului de creativitate.

Numai această calitate este în măsură să asigure omului posibilitatea de a-şi folosi cunoştinţele dobîndite pentru a inventa, pentru a crea noul. Cunoştinţele acumulate în cantităţi oricît de mari dacă nu se întîlnesc cu un spirit de creativitate rămîn sterile, nu generează nici inovaţii, nici noul.

Dacă acceptăm acest punct de vedere, atunci dascălii, toţi acei care se ocupă de instruire şi educaţie, trebuie să-şi pună întrebarea dacă educarea şi dezvoltarea creativităţii se regăseşte în mod corespunzător în toată activitatea noastră. dacă nu cumva această latură esenţială este uneori neglijată în favoarea amplificării continue a volumului de cunoştinţe pe care trebuie să le asimileze cei care învaţă. Personal cred că programele şcolilor noastre, modul de predare, modul de învăţare pot fi şi trebuie îmbunătăţite în continuare, tot mai substanţial în vederea dezvoltării cu prioritate a spiritului de creaţie, şi aceasta începînd de la cea mai fragedă vîrstă.

Dar fie că sîntem creatori de nou sau nu, sîntem înconjuraţi de nou şi „folosim" în permanenţă noul care de la o zi la alta deschide în faţa noastră posibilităţi de moment şi perspective la care nici cea mai înflăcărată imaginaţie, cu foarte puţin timp în urmă, nu îndrăznea să gîndească.

Noul poate fi folosit în slujba omului, a societăţii, dar, din păcate, şi în defavoarea omului, pentru distrugerea lui.

Energia atomică, electronica pot constitui cele mai bune exemple. Atomul, a cărui energie pune la adăpost omul de orice criză energetică, ameninţă, prin folosirea dată de om, cu distrugerea întregii planete. Electronica, cea care a oferit omului fascinante mijloace de comunicaţie (telefonul, radioul, televiziunea), care a creat tehnica de calcul, informatica, automatizările şi roboţii, a fost pusă în acelaşi timp şi în slujba distrugerii, şi dacă astăzi armele au ajuns atît de îngrozitoare, aceasta nu se mai datoreşte în primul rînd energiei nucleare, ci electronizării şi superelectronizării armelor.

Dar războiul stelelor nu este de fapt un război al electronicii ? Este, deoarece toate posibilităţile şi performanţele acestor arme sînt determinate de performanţele electronicii.

Cum folosim deci noul ? Ce facem pentru ca noul să nu se întoarcă împotriva noastră ? Creaţia va conduce la progres sau la distrugere totală ?

Iată întrebări la care nu numai că trebuie să răspundem, dar trebuie şi să ne educăm şi să trăim astfel încît răspunsul să fie în favoarea noastră. Ce este esenţial ? Esenţial este ca în procesul de educaţie, de instruire, copiii să înveţe încă de la cea mai timpurie vîrstă ce este bine şi ce este rău, ce este moral şi ce este imoral, ce este frumos şi înălţător şi ce este urît şi josnic.

Din nou cred că trebuie ca în realizarea programelor noastre şcolare să urmărim permanent ca ele să fie echilibrate, să conţină tot ceea ce se cere ca şcoala noastră, bine clădită, să-şi îndeplinească menirea de a forma oamenii binelui. Aşa cum s-a arătat de atîtea ori, numai disciplinele exacte, disciplinele tehnice nu pot doar ele singure să formeze un om capabil să „înfrunte" şi să „stăpînească" noul. Matematica te învaţă să raţionezi corect, fără greşeală, dar în funcţie de premisele de la care se pleacă, raţionînd corect poţi să ajungi fie la o „faptă rea", fie la o „faptă bună". Un foarte bun electronist, după cum ne arată realităţile lumii de azi, poate pune la dispoziţia omului roboţi minunaţi, dar şi rachete de croazieră.

Iată deci justificarea profundă a politicii noastre şcolare care vizează educaţia multilaterală, înarmarea cu cele mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, dar şi cu o bogată cultură. Dacă înţelegi frumosul nu poţi să-l distrugi, nu poţi să fii rău. Dacă înţelegi muzica, dacă vibrezi la sunetele ei, nu poţi să lucrezi la maşini aducătoare de moarte, dacă ştii istorie, nu poţi să nu-ţi dai seama cît rău au făcut omenirii minciuna şi demagogia, dacă ştii geografie nu poţi să nu înţelegi că avem cu toţii loc pe Terra şi că aceasta ne poate hrăni şi adăposti pe toţi, dacă i-ai citit pe marii poeţi şi literaţi ai lumii, dacă te-ai pătruns de adevărul marilor filozofi ai omenirii nu poţi să nu simţi o nevoie stringentă de a face bine.

Dacă nu ştii toate acestea, răul te paşte la tot pasul şi ai puţine şanse să te fereşti de el. Crede oare cineva că în toate vremurile clasele exploatate au fost ţinute departe de cultură numai întîmplător ? Categoric nu. Cultura deschide orizonturile înţelegerii, pe temeiul ei s-a ivit şi se dezvoltă însă teoria, concepţia revoluţionară despre natură şi societate.

Noul într-o lume fără cultură îşi pierde sensurile.

Fiecare avem o profesie pe care o servim şi ne străduim să o împingem înainte, dar fiecare trebuie să avem rădăcini adînc înfipte în cultură.

Spiritul creator în lucrarea pămîntului

CONSTANTIN PINTILIE, rectorul Institutului agronomic „Nicolae Bălcescu"

Pămîntul a cerut dintotdeauna, pentru a rodi, muncă făcută cu dragoste şi competenţă.

Secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, statuînd conceptul de nouă revoluţie agrară, a definit, de fapt, o amplă mutaţie în modul de a gîndi şi înfăptui agricultura, căci noua revoluţie agrară presupune realizarea unor transformări radicale, cantitative, şi, prioritar, calitative, atît ale bazei tehnico-materiale, cît şi în organizarea şi conducerea producţiei, în reorganizarea activităţii de cercetare ştiinţifică şi transformarea sa în mod efectiv de acţiune în agricultură, în relaţiile de producţie şi sociale şi, poate în primul rînd, în felul în care sînt pregătiţi specialiştii în acest domeniu.

„Agricultura devine o înaltă specialitate" — arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi dacă realitatea a cerut totdeauna specialistului în agricultură efortul pentru o pregătire practică foarte serioasă care, dublînd pregătirea teoretică, să îi dea posibilitatea unei acţiuni competente, noua revoluţie agrară a impus şcolii superioare agricole o modificare fundamentală a structurii sale teoretice şi practice.

Studentul, viitorul specialist în agricultură este, fără îndoială, un om al producţiei. Numai că a fi un om al producţiei capătă, în condiţiile noii revoluţii agrare, o semnificaţie de o complexitate impresionantă. Agricultură, în viziunea politicii agrare a partidului nostru, a secretarului său general, înseamnă sporirea permanentă a producţiilor, în condiţii de eficienţă economică din ce în ce mai ridicată şi de îmbunătăţire permanentă a calităţii produselor agricole, iar acestea nu pot fi îndeplinite fără o determinare strictă a progresului agriculturii în funcţie de cele mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii.

În această realitate, a fi om al producţiei înseamnă a fi capabil să răspunzi nevoilor producţiei de pe poziţia unui specialist multilateral pregătit, înarmat cu cele mai noi cunoştinţe teoretice, capabil să desfăşoare o intensă activitate de cercetare ştiinţifică, adică să acţioneze creator la locul său de muncă.

Un asemenea mod de a înţelege locul şi rolul specialistului agricol presupune modificări fundamentale în felul în care este înţeleasă şi realizată pregătirea teoretică şi practică a viitorilor specialişti. S-au introdus specializări inexistente în trecut în România : horticultura, zootehnia, mecanica agricolă, îmbunătăţirile funciare, piscicultura, industria alimentară, economia agriculturii. Integrarea învăţămîntului cu producţia şi cercetarea ştiinţifică a devenit coordonată fundamentală a noului proces instructiv-educativ. Expresie a gîndirii creatoare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, care arăta că „o sarcină primordială care se ridică în prezent în faţa învăţămîntului de toate gradele o constituie asigurarea unei mai strînse legături între şcoală şi viaţă, între şcoală şi nevoile practicii", noul mod în care în învăţămîntul superior agricol este asigurată pregătirea practică a studenţilor pe fundamentul unei solide pregătiri teoretice şi al unei intense activităţi de cercetare ştiinţifică, răspunde cerinţelor unei agriculturi moderne. În acest sens, din programul complex de acţiuni menite să aşeze învăţămîntul superior agricol pe baze noi, revoluţionare, trebuie amintit faptul că toate unităţile de învăţămînt superior posedă în prezent ferme şi staţiuni didactice experimentale, în cadrul cărora studenţii au posibilitatea aplicării directe a cunoştinţelor teoretice, verificării practice a rezultatelor cercetării ştiinţifice în care sînt implicaţi alături de dascălii lor. Cercetarea ştiinţifică studenţească este axată pe soluţionarea marilor probleme ale agriculturii noastre, temele sale fiind extrase din programele naţionale, prin contracte de cercetare încheiate cu institutele de cercetare ale Academiei de Ştiinţe Agricole şi Silvice sau cu unităţile productive, răspunzînd, în acest fel, direct noilor cerinţe ale integrării învăţămîntului cu cercetarea şi producţia expuse de către academician doctor inginer Elena Ceauşescu, preşedintele Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie, de la tribuna înaltului forum al Congresului Ştiinţei şi Învăţămîntului.

Om al producţiei, studentul de astăzi execută, practic, toate lucrările agricole specifice diverselor genuri de soluri, elaborează soluţii noi unor probleme prioritare ale agriculturii noastre, soluţii bazate pe cercetare ştiinţifică,pentru că, om al producţiei, specialistul agricol de mîine trebuie să fie capabil, din primul moment după absolvirea facultăţii, să acţioneze creator la locul său de muncă, adică să fie un permanent promotor al ideilor noi, el însuşi inovator, participant direct la realizarea noii revoluţii agrare în România socialistă.

Flora medicinală din Asia şi Africa în atenţia specialiştilor români

Redescoperirea medicinei tradiţionale reprezintă, fără îndoială, una din importantele achiziţii ale terapiei actuale. La loc de frunte se situează fitoterapia, sau reevaluarea ierburilor de leac prin armele ştiinţei moderne, domeniu în care specialiştii români se bucură de un larg prestigiu internaţional, descoperirile şi tehnicile lor de lucru fiind preluate cu îndreptăţită încredere şi speranţă în multe ţări din lume. Am mai vorbit despre toate acestea, dar o vom face din nou, folosind de data aceasta informaţiile puse la dispoziţia revistei noastre de către Oficiul Centrului comun O.N.U.D.I. România.

Vom reaminti pentru început cititorilor noştri că Organizaţia Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială — faţă de care România se află într-un acord de reciprocitate, ca participantă şi beneficiară a cooperării internaţionale pentru dezvoltarea industrială a ţărilor în curs de dezvoltare — îşi propune în principal următoarele obiective : facilitarea transferului de tehnică şi informaţii tehnice ţărilor în curs de dezvoltare ; Extinderea contactelor directe cu mijloacele tehnice ale ţărilor dezvoltate ; formarea de personal tehnic autohton în ţările în curs de dezvoltare.

Relatarea noastră va fi dedicată în exclusivitate contribuţiei României la constituirea unei industrii farmaceutice, bazate pe plante medicinale, în unele ţări din Asia şi Africa, specialiştii români fiind consideraţi printre cadrele de elită ale domeniului, printre cei mai buni din lume, conducerea O.N.U.D.I. apelînd în repetate rînduri şi în mod preferenţial la serviciile lor. Astfel, recent, s-a încheiat la Bucureşti cea de-a 6-a ediţie a Programului de pregătire a specialiştilor pentru valorificarea plantelor medicinale, seminar la care au participat delegaţi din Africa centrală, Zair, Camerun, Benin, Burundi, Madagascar, Ciad, Haiti şi Guineea. Prelegerile au fost ţinute de profesori ai învăţămîntului universitar, de specialişti din industria farmaceutică şi institutele de cercetări. Dar în afara cursurilor teoretice, s-au desfăşurat lucrări practice precum şi vizite în întreprinderi de profil. Mai exact spus, delegaţi din nouă ţări ale lumii au venit să înveţe în România cum se identifică sau se înfăptuiesc culturile de plante medicinale şi care sînt metodele cele mai eficiente, mai moderne, pentru obţinerea de medicamente naturale.

S-a procedat de asemenea, în mai multe rînduri, la trimiterea în ţări din Africa şi Asia a unor unităţi mobile, a unor colective itinerante alcătuite din botanişti, chimişti farmacişti, scopul unor asemenea misiuni fiind tot unul de profundă solicitudine omenească, de instruire şi formare de cadre de specialişti în aceste ţări, de cartare a florei medicinale şi de depistare a unor plante cu virtuţi terapeutice de excepţie, şi, în cele din urmă, de implementare a unor tehnici pentru prelucrarea farmaceutică a acestor daruri ale naturii. Au participat reprezentanţi de frunte ai farmacopeii naţionale, în Afganistan şi Nepal, profesorul dr. Ioan Ciulei de la Facultatea de farmacie din Bucureşti, farm. dr. Ovidiu Bojor de la Institutul pentru controlul de stat al medicamentului şi cercetări farmaceutice (cunoscut cititorilor noştri ca fecund autor de medicamente originale) şi Ioan Minea din partea Oficiului comun O.N.U.D.I. ; cealaltă misiune pentru cercetări în Sudan, Ruanda, Tanzania, Burundi şi Botswana, a fost încredinţată unui colectiv alcătuit din farm. Adrian Iuganu, de la „Biofarm", Liviu Neguţ de la Fabrica de medicamente Bucureşti, ing. Emil Păun de la Staţia experimentală de plante medicinale Fundulea şi ing. Ioan Minea. În urma acestor cercetări, în ţările respective s-a putut trece la valorificarea florei medicinale existente şi la obţinerea primelor şarje de produse farmaceutice cu efecte antidiareice, antitusive, revulsive, antihelmetice, cardiotonice etc.

Vom mai nota, în sfîrşit, că tot la propunerea conducerii O.N.U.D.I., România a construit două staţii pilot pentru extragerea principiilor active din flora spontană şi culturile dirijate. Prima, amplasată în Ruanda, a fost proiectată de I.I.T.P.I.C. Bucureşti şi construită de Întreprinderea de utilaj chimic din Bucureşti. Cea de-a doua, destinată Tanzaniei, a fost realizată tot pe baza unui proiect original (autor secţia de proiectare a Centralei industriale de medicamente şi cosmetice) şi executată de Întreprinderea de utilaj chimic din Făgăraş. În tot acest răstimp, România a continuat să ofere asistenţă de specialitate ţărilor în curs de dezvoltare. Iată cîteva exemple : experienţa specialiştilor români a fost transmisă în continuare în Camerun şi Mali de către ing. agronom Anastasia Naum, în Algeria şi Camerun de chimist Constanţa Rizescu (Biofarm), în Burundi de prof. dr. Emanoil Grigorescu (Facultatea de farmacie din Iaşi), în Tanzania şi Botswana de Adrian Iuganu, iar Ovidiu Bojor a revenit pentru o perioadă îndelungată în Nepal.

Sînt mărturii emoţionante de colaborare şi solicitudine între statele lumii, sînt exemple ce atestă prestigiul internaţional de care se bucură ştiinţa românească.

LIVIU TIMBUS ■

Ştiinţa, în fişa de pontaj a uzinei

Diagnostic electronic al consumului de energie

Luptind să se vindece de boala numită criza de energie, omenirea a descoperit pe lînga soare, vînt etc., şi o nouă resursă numită : gospodărirea mai judicioasă a energiei existente. Or, pentru a o administra în regim optim, una din condiţii este să poţi să asculţi cît mai des cu un fel de stetoscop pulsul energiei în fiecare consumator. Cam aşa ceva şi-a propus şi Întreprinderea de Elemente de Automatizare — F.E.A. cînd a realizat aparatura EGOPEC — echipament pentru gestiunea operativă a energiei la consumatori. Ea ne poate arăta consumul de energie electrică al fiecărui consumator în parte, atît instantaneu, cît şi în ultimele 24 de ore. Cum este constituit acest aparat, nu mai mare decît 2 radiouri Gloria, şi ce se petrece în „mintea" lui limpede, încît poate executa atitea operaţii delicate şi pretenţioase ? Pe fiecare utilaj, sau atelier, sau secţie se montează cîte un contor cu generator de impulsuri care transmite EGOPEC-ului informaţii continue privind consumul de energie electrică al acestora. EGOPEC-ul are în „anatomia" lui un modul care conţine un microcalculator cu microprocesor şi un modul de intrare impulsuri, traduse de fapt în kilowaţi. Acest aparat miniaturizat, dar cu o „deşteptăciune" invers proporţională cu mărimea lui, prelucrează semnalele primite de la contoare şi poate afişa consumul de energie în momentul respectiv sau pe un interval de timp, calculînd în plus şi puterea medie pe 10 secunde, sfert de oră sau oră. Dotat cu memorie şi fiind un gestionar de kilowaţi scrupulos pînă la cele mai mici detalii, echipamentul vizualizează pe un display sau transcrie pe o imprimantă ce face de fapt cu energia un consumator, acum, sau cu o zi în urmă, din sfert în sfert de oră. În plus, fiecărui utilaj i se pot fixa baremuri maxime de consum, iar în momentul depăşirii lor, aparatul avertizează optic această limită atinsă alarmant. O mulţime de consumatori pot fi conectaţi la EGOPEC, şi anume 30, micul aparat avînd nu numai „forţa" de a supraveghea atîţia „indivizi", dar şi „discernămîntul" de a-şi îndrepta privirea asupra lor şi în parte, şi grupaţi în 4 colective alese după dorinţă. Avînd în faţă o radiografie atît de completă a consumurilor de energie pe utilaje, momentan şi în „reluare" din memoria aparaturii, un dispecer poate lua măsuri operative pentru evitarea depăşirii limitelor admise şi interveni în fluxurile tehnologice, pentru a obţine o curbă de consum a kilowaţilor mai uniformă, mai bine repartizată în timp. Ce diferenţă între eficacitatea deciziilor luate cu datele în orice moment „pe masă", exacte, pe fiecare consumator, şi în dinamica lor şi situaţia cînd nu este montat EGOPEC-ul şi un om citeşte din timp în timp la contorul întreprinderii un consum global de energie care nu-i dă posibilitatea diagnosticului unde anume este o „hemoragie" de kilowaţi ! Acum, cînd se pune tot mai mult problema unui regim de „alimentaţie raţională" cu energie electrică, fiecare întreprindere ar trebui să apeleze la serviciile foarte utile ale unui astfel de aparat care nici nu costă mai mult de 60 000 de lei. De altfel, şi întreprinderile de reţele electrice îl pot folosi cu mare eficienţă, putînd să „monitorizeze" energetic în detaliu un mare număr de consumatori. Exemplele Întreprinderii de Avioane Bacău, a Combinatului de Oţeluri Speciale Tîrgovişte şi a Întreprinderii de Reţele Electrice Galaţi care s-au dotat cu această aparatură ar trebui urmate de cît mai mulţi, pentru că eficienţa este evidentă. Cine sînt „părinţii" trecuţi pe actul de naştere al EGOPEC-ului ? Ei se numesc inginerii Constantin Rădescu şi Cristian Romanescu de la F.E.A., care în colaborare cu ICEMENERG-ul, au construit cu forţe proprii, după o concepţie românească acest mic aparat, dar de mare altitudine ştiinţifică. Drumul şi căutările n-au fost o autostradă lină, au apărut povîrnişuri şi văi abrupte. S-a trecut prin 3—4 variante pînă a se ajunge la această construcţie miniaturizată, cu consumuri de materiale şi energetice mici, dar cu precizie şi fiabilitate mari. În estul Europei EGOPEC-ul este pe primul loc în domeniu. Paşii următori ? O perfecţionare din mers a tipului existent şi un echipament mai puternic de telegestiune a consumatorilor dintr-un judeţ pentru întreprinderile de distribuţie a energiei electrice. EGOPEC-ul ne întinde o mînă de ajutor preţioasă în gospodărirea mai judicioasă a energiei. Să i-o acceptăm de urgenţă !

FLORIN CONDURĂŢEANU

Soarele în cămările toamnei

Grîjile pămîntului nu se isprăvesc nici pe departe o dată cu culegerea roadelor, hrana noastră depinzînd în mare măsură de gospodărirea „cămărilor" toamnei.

Procesul de uscarea produselor şi în mod special cel de uscarea cerealelor — absolut necesar pentru pîinea viitoare — este în agricultură un consumator important de energie.

Laboratorul de energetică solară a „Institutului de cercetare ştiinţifică şi inginerie tehnologică pentru echipamente energetice", a luat în studiu de cîţiva ani modalităţile care să prelungească efectul binefăcător al razelor de soare, chiar şi după ce spicele nu se mai leagănă în adieri de vînt. Cu alte cuvinte „a fost pus soarele la treabă" şi pentru milioanele de boabe adunate în hambare.

Începînd cu luna iunie, încă de la recoltarea orzului, disponibilităţile de energie solară sînt mari, ceea ce oferă condiţii de utilizare a ei din plin, pînă în septembrie. Pe perioada septembrie-mai, radiaţia globală este, după cum se ştie, mult mai redusă. Cu toate acestea, ne asigură inginerii Th. Ionaşek, P. Zara şi Fl. Stănescu, autorii invenţiei „Baterie şi captator solar pentru producerea aerului cald", se poate conta şi în lunile mai reci ale anului pe un aport al radiaţiei solare, în procesele de uscare, pentru preîncălzirea aerului.

Instalaţia solară propriu-zisă este formată dintr-o suprafaţă de captatoare solare plane şi o tubulatură de transport a aerului cald. Prima componentă constituie, parţial, acoperişul construcţiei la care se foloseşte. Aici are loc conversia energiei radiaţiei solare în energie termică, iar aceasta este transmisă la rîndul său purtătorului de căldură — aerul din mediul ambiant. Cu ajutorul unui ventilator, agentul termic (aerul cald) este aspirat prin conducta de transport şi refulat în uscătorul de cereale. În perioada de lipsă a radiaţiei solare, instalaţia nu se dovedeşte deloc inutilă, rolul pe care-l îndeplineşte în acest caz fiind de preîncălzire a aerului (agentul de uscare). Iată despre ce este vorba : în tehnologia de conservare a cerealelor este absolut necesară şi aerarea masei din depozit, operaţie ce se făcea pînă acum cu aer la temperatura mediului ambiant, deci cu o anumită umiditate.

Instalaţia solară de concepţie ICSITEE, neavînd piese în mişcare se dovedeşte fiabilă, necesitînd manoperă de exploatare şi întreţinere foarte redusă. Sînt eliminate operaţiile de transport, depozitare, conservare, alimentare, necesare în cazul arderii combustibililor lichizi sau solizi. Se elimină, de asemenea, operaţii implicate de arderea cărbunelui, cu depozitarea şi transportul cenuşii. Ceea ce este însă cel mai important, argumentul hotărîtor pentru necesitatea cunoaşterii şi aplicării acestei invenţii, ar fi eficienta sa economică. Fiecare instalaţie duce la reducerea cu circa 100 tone combustibil convenţional pe sezon. Toate aceste avantaje se pot obţine cu cheltuieli foarte mici. Asemenea captatoare solare pentru producerea aerului cald au fost montate într-o serie de judeţe ale ţării. Beneficiarii se arată extrem de mulţumiţi de felul în care roadele muncii lor se păstrează în noile „cămări", vegheate de razele soarelui.

LIANA MOLNAR

TRADIŢII ŞTIINŢIFICE ŞI TEHNICE ROMÂNEŞTI

Din istoria astronomiei de amatori din România

Contra amiral Urseanu

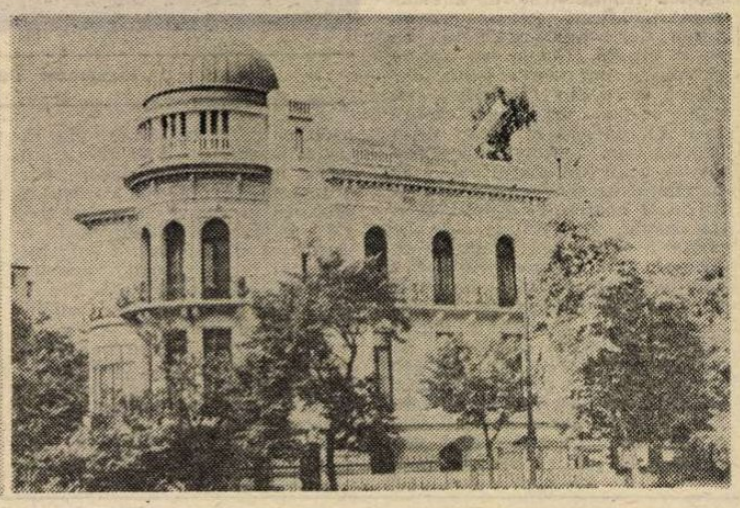

De fapt, cei dintîi astronomi-amatori de la noi au fost oamenii neoliticului de pe teritoriul României de astăzi. Observarea cerului i-a făcut să însemne motive solare, lunare, reprezentări de stele în cadrul decoraţiilor cu care ornamentau ceramica specifică acestei epoci.

Chiar dacă mai tîrziu, în vremea geto-dacilor, astronomia era practicată sistematic în primul rînd de cărturarii-sacerdoţi de la curtea regelui — o spun izvoarele greco-latine şi urmele arheologice descoperite — este neîndoielnic că şi cunoştinţele astronomice acumulate în popor se dezvoltaseră (de altfel, cum ştim din scrierile celor vechi, erau răspîndite printre oamenii de rînd şi de către marii preoţi, asemenea lui Deceneu).

Trebuie de asemenea menţionat că domnitori ca **Petru Rareş, Petru Şchiopul, Dimitrie Cantemir** au fost pasionaţi ai astronomiei, şi-au procurat instrumentele existente în vremea lor şi au făcut observaţii. Să nu îl uităm nici pe umanistul sas **Johannes Honterus**, care a scris chiar un manual de astronomie în versuri, mult folosit nu numai în Transilvania, ci şi în toată Europa Centrală.

Un adevărat părinte al astronomiei de amatori din ţara noastră a fost poetul **Costache Conachi** (1778—1849). Printre numeroasele sale poezii de dragoste, întîlnim şi versuri care dovedesc interesul său viu pentru astronomie, ca de pildă :

Răsăritul şi apusul,
Miazăzi şi miazănoapte,
A planeţilor tot cursul
Şi stihiile cu toate...

Scriitori români de frunte, printre care **Grigore Alexandrescu, Mihai Eminescu, I. L. Caragiale** au avut preocupări de astronomie, care au iradiat în versurile lor şi în proza aşternută. În poezia **La steaua**, Eminescu substanţializează poetic anul-lumină şi implicaţiile spaţio-temporale ale acestuia, iar manuscrisele sale, păstrate la Biblioteca Academiei, cuprind texte detaliate de astronomie, privitoare la planeta Pămînt, la Soare, Lună, sateliţii naturali, meteoriţi, asteroizi, stele, fenomene astronomice, forţele care acţionează în Univers.

La începutul veacului nostru, astronomul amator **Ion Corbu** elaborează o teorie cosmogonică originală, care s-a bucurat de răsunet şi peste hotare, iar un alt astronom amator, **Alexandru Costin**, se numără printre primii din lume care face observaţii asupra stelei Nova Persei, ce se ivise pe cer.

Două personalităţi — pe cît de interesante, pe atît de dinamice — dintre care una aproape cu totul uitată, ilustrează apoi în continuare astronomia noastră de amatori. Este vorba în primul rînd de amiralul **Vasile Urseanu** (1848—1926), participant la Războiul Independenţei în marina militară, apoi membru fondator al Societăţii naţionale de navigaţie maritimă, deprins ca navigator cu observaţii astronomice foarte precise. După trecerea în rezervă, s-a consacrat trup şi suflet cosmologiei, fără să uite farmecul călătoriilor de altădată. A construit la Bucureşti, pe actualul bd. Ana Ipătescu — pe propria cheltuială — un observator (unde şi locuia), care o vreme i-a şi purtat numele. L-a dotat cu o lunetă Zeiss instalată într-o cupolă, unde făcea observaţii. **„Mi-am construit casa în formă de yacht, cu cupolă de observator** — scria el —, **ca în acelaşi timp cînd fac observaţii cu luneta pe bolta cerească, să am senzaţia că plutesc şi pe mare"**. Aci a luat naştere în 1907 Societatea astronomică română „Camille Flammarion", al cărei prim preşedinte a fost, iar în 1910 s-a inaugurat Observatorul astronomic popular, la care aveau acces toţi membrii societăţii.

În această veritabilă capitală a astronomiei româneşti de amatori, şi-a desfăşurat o mare parte din activitate **Victor Anestin** (1875—1918), „acest mare apostol al ştiinţei", cum l-a numit savantul C.I. Parhon, aci a fost redactată, sub conducerea sa, prima revistă de astronomie românească (a 12-a din lume), denumită „Orion" (1907—1912), de un deosebit interes pentru istoria culturii ştiinţifice din ţara noastră. Fiu al actorilor Ioan şi Maria Anestin, coleg de liceu la Craiova cu Gheorghe Ţiţeica, Victor Anestin nu a dispus de mijloacele materiale pentru a-şi termina studiile universitare (o bursă i-a fost refuzată). În schimb, şi-a însuşit, ca autodidact, o vastă cultură ştiinţifică şi beletristică. A lucrat în presă : corector, redactor, editor de reviste de popularizare a ştiinţei : „Ziarul ştiinţelor populare" l-a redactat singur şi fără a fi plătit, izbutind să-i ridice tirajul de la 4 000 la 20 000 exemplare — ceea ce era enorm pentru acea vreme. A fost secretarul Societăţii astronomice române „Camille Flammarion". A iniţiat, împreună cu Gh. Ţiţeica, Societatea Prietenii Ştiinţei, împreună cu C.I. Istrati o Universitate Populară, de asemenea colecţii de lucrări de popularizare, printre care **Ştiinţa pentru toţi**. A dat totodată o pildă de creativitate, efectuînd studii privind distribuţia stelelor în Calea Lactee, observaţii asupra planetei Venus în 1911, a sintetizat, într-o comunicare, prezentată la Academie, observaţiile astronomice consemnate de cronicari, a întocmit o **Cronologie astronomică** ; a elaborat şi tradus mai bine de 100 de lucrări, ştiinţifice şi literare, de asemenea peste 10 000 de articole în ziare şi reviste ; a fost un maestru al exprimării ideilor ştiinţifice într-o formă artistică. O întreagă generaţie a învăţat să observe bolta şi constelaţiile, ca şi fenomenele cereşti, din scrierile lui. A murit totuşi în sărăcie, la 43 de ani, după ce îşi vînduse pînă şi biblioteca.

Dintre astronomii amatori trebuie neapărat menţionat şi **Victor Daimaca** (1892—1969), care a înfiinţat încă din liceu un cerc de astronomie. Deşi nu dispunea decît de un binoclu, a descoperit în 1943, pe cînd era profesor la Tg. Jiu, două comete, care au fost denumite **Daimaca 1943 c** şi **Van Gent-Peltier-Daimaca 1943** (ultima simultan cu alţi doi observatori ai cerului), înscriind astfel un nume românesc în terminologia astronomică internaţională.

Mişcarea astronomică de amatori continuă şi astăzi în toată ţara, nenumărate cercuri de pasionaţi ai observării cerului desfăşurînd o activitate pasionată. La Bucureşti, ea se grupează mai ales în jurul Observatorului Astronomic al Municipiului Bucureşti (continuatorul Observatorului Astronomic Popular), sub conducerea dr. **Harald Alexandrescu**. Aci fiinţează şi Astroclubul Central Bucureşti, se desfăşoară cursuri de astronomie şi mecanică cerească, sînt organizate seminare şi simpozioane pe diferite teme, expoziţii, activează un cerc de constructori ai instrumentelor astronomice.

I. M. ŞTEFAN

„Ce ţie nu-ţi place..."

Însemnări despre morala în bloc de VASILE BĂRAN

Mă întîlnesc în colţul străzii cu administratorul blocului în care locuiesc, Constantin Stoescu, şi ne observăm reciproc o bucurie care, desigur, ne înviorase privirile. Îi povestesc imediat :

— Îmi stătuse ceasul... După douăzeci şi cinci de ani...

Administratorul a rîs :

— Asta nu-i a bună.

— Ba este, i-am spus eu, că am întîlnit un moment frumos. În faţa mea se afla unitatea 25 de pe strada 30 Decembrie nr. 8 a cooperativei „Artă şi precizie" (Uite că mi-am notat totul în carnetul meu de reporter) şi după ce intru, într-o clipită, o tînără din breasla meşterilor ceasornicari, Greta Niţă, mi l-a şi pus, ungîndu-i arcul, în funcţiune. De-o amabilitate care s-ar cere întîlnită peste tot în unităţile noastre de servicii pentru populaţie, tînăra tehniciană m-a sfătuit, totodată, să nu întîrzii să duc acolo ceasul pentru curăţat. În explicaţiile ei mi-a apărut ca un medic devotat profesiunii, care-şi propune să preîntîmpine o boală : „Să ţineţi la el că-i un ceas bun. Şi dacă v-a arătat atîta vreme ora, purtaţi-vă cu el ca un prieten !"

Administratorul îmi povesteşte, la rîndu-i, că tocmai se despărţise şi el de cîţiva oameni care merită toată stima noastră : meşteri de la ICRAL — Cotroceni, care au reparat ireproşabil şi într-un timp scurt întreaga instalaţie de încălzire a blocului. Mi-i numeşte pe şeful serviciului producţie, ing. Nicolae Ionescu, care s-a îngrijit de bunul mers al întregii lucrări, pe proiectantul Marin Stănescu, pe şeful echipei de instalatori, Ion Ştefan, pe maistrul Dumitru Badea, Casandra Itu, o femeie extraordinară care a făcut izolaţia ţevilor „ca pentru propriul ei apartament".

Ceva mai tîrziu, ajunşi acasă aveam să subliniez această apreciere în carnetul meu, ca pe-un motto, fiindcă administratorul s-a pornit, deodată, să-mi vorbească nu despre relaţiile dintre meşteri şi cetăţeni, dintre unităţi de prestare de servicii şi asociaţii de locatari, aşa cum m-aş fi aşteptat (dat fiind începutul discuţiei noastre) ci de acelea care se nasc, se încheagă şi se dezvoltă între locatarii înşişi. El mi-a descris mai întîi blocul în chipurile cele mai diferite, un fel de înfăţişări sui generis la care, mărturisesc, nu mă gîndisem pînă atunci. Administratorul a comparat mai întîi blocul cu un vapor, iar apartamentele cu nişte cuşete, fireşte cu forma şi spaţiul pe care le ştim, dar legate între ele întocmai ca nişte cuşete suprapuse. Astfel încît nu poţi să ai doar grija cuşetei tale. Tavanul tău e podeaua celui de deasupra, iar parchetul pe care calci de-atîtea ori zi şi noapte e tavanul celui de desubt, un fel de cer ce poate fi senin sau zguduit de furtuni. În apartamentul tău zugrăveşti, îţi instalezi cea mai frumoasă mobilă, păstrezi cea mai plăcută atmosferă, dar o singură ţeavă de la etajul de sus, spărgîndu-se, ţi-l poate inunda. Tot aşa cum şi o avarie a ţevii care trece prin peretele tău din sufragerie sau din bucătărie produce stricăciuni vecinului de jos. O bătaie nervoasă în caloriferul de la etajul IX, cu scopul de a se face linişte undeva pe la etajul VII, transmite zgomotele pînă la parter, alertînd întregul tronson. Ţi-ai controlat bine totul înainte de a pleca, dar vecinul a lăsat robinetul deschis. Undeva, mai sus ori mai jos, un aragaz rămas aprins poate isca o explozie în întregul bloc. Cei de pe vaporul „Titanic" au fost cuprinşi deopotrivă de groaza tragediei. Se spune că un miliardar şi-ar fi oferit tot aurul să scape cu viaţă, dar atunci nimic n-a mai contat. A dispărut în valuri cu aur cu tot. Pe urmă, administratorul a comparat blocul cu un sat pe verticală. Locuitorii aparţin aceleiaşi obşti şi relaţiile dintre ei trebuie să fie mereu înnobilate de un respect reciproc. Acest respect îşi are baza în aceeaşi grijă şi în acelaşi spirit de responsabilitate pentru viaţa blocului, pentru trăinicia şi frumuseţea lui.

— Am cunoscut — mi-a povestit administratorul — un caz care-ar putea stîrni zîmbete, dar eu îl socotesc o întîmplare cu totul nedorită. Unui locatar dintr-un bloc turn, care locuia la ultimul etaj i-a răsărit pe terasă, dintr-o sămînţă adusă de vînt, un plop. Asta s-a întîmplat toamna, iar în vara următoare locatorul şi-a putut instala sub ramurile lui (se ştie cît de repede cresc plopii !) un şezlong. Nici că se putea un umbrar mai nimerit. Numai că rădăcinile arbustului începuseră să spargă dalele terasei. „Ei, şi ce vreţi, — s-a răbolit el cînd i s-a spus să-l smulgă de-acolo — e terasa mea !" Era şi nu era. Nu poţi face cu terasa apartamentului în care locuieşti ce vrei, ea aparţinînd, de fapt, întregului bloc. Spiritul de civilizaţie ne cere să privim exteriorul blocului în care locuim ca pe un interior al fiecăruia dintre noi. Spiritul de civilizaţie ne cere să privim şi strada ca pe un interior al nostru.

Administratorul Constantin Stoescu îmi spune o idee la care — îi mărturisesc — reflectasem şi eu de-atîteá ori ! Mai întîi însă îmi aminteşte zicala întîlnită în copilărie în cărţile de şcoală primară şi-atît de răspîndită pe-atunci (de ce-o fi dispărut acum ?) „Ce ţie nu-ţi place, altuia nu-i face !" Adică dacă ţie nu-ţi convine un lucru, nu-l obliga pe celălalt să-l suporte. Adică, dacă la ora 12 noaptea tu ai vrea să dormi, dar nu poţi din cauza petrecerii cu magnetofoane şi staţii infernale de amplificare a zgomotului, nu-i imita în noaptea următoare, la rîndu-ţi, pe tulburenţi. Care era ideea administratorului blocului în care locuiesc ? Anume faptul că există un comportament specific al locatarului. Nu al muncitorului, nu al tehnicianului, nu al inginerului, nu al medicului, nu al economistului, nu al profesorului, nu al pilotului de avion, nu al şoferului de taxi, nu al şoferului de camion, nu al elevului, nu al studentului, ci pur şi simplu, al locatarului. Adică, al acelui cetăţean care nu se mai află nici în uzină, nici pe şantier, nici în instituţie, ci acasă la el. Un om care se comportă civilizat pentru că aşa este normal, pentru că aşa se comportă oamenii normali, specia umană. Dar în acelaşi timp el se comportă într-un anumit fel pentru că aşa îi cere societatea. Fiecare societate îşi are exigenţele ei, în orice societate există acte permise şi acte interzise. O comportare omenească este cu atît mai firească în societatea noastră unde normele sînt întemeiate pe conştiinţa unui scop comun tuturor membrilor săi. Aceste norme sînt bine şi foarte bine cunoscute. De ce totuşi încalcă unii oameni regulile de convieţuire socială ? E limpede că e vorba aici de conştiinţă, de stimă faţă de tine însuţi, de responsabilitate.

Administratorul caracterizează, în sfîrşit blocul ca pe o microsocietate, cu reguli care îşi au izvorul în codul etic al marii societăţi. Un bloc e un grup social întîmplător, dar care devine, în cele din urmă, permanent. Întîmplător, pentru că oamenii care ajung să fie vecini nu s-au cunoscut, nu s-au ales unul pe celălalt după criterii dorite şi nici n-au fost selecţionaţi de cineva ca pe o echipă cu care ai de îndeplinit un anumit scop. Permanent, pentru că — aşa e viaţa ! — pe măsură ce se cunosc, relaţiile devin tot mai strînse, se nasc sentimente de stimă, de respect, de bunăvoinţă, de încredere, de într-ajutorare... După opinia administratorului gradul rece de civilizaţie al unui cetăţean e mai uşor de măsurat într-un bloc, decît într-o unitate de producţie. Fiindcă la el în casă omul eliberat de obligaţiile impuse de locul de muncă, s-ar putea considera într-un spaţiu care-ar fi numai al său, necontrolat de nimeni. Dar iată că aici constringerea e în primul rînd de ordin interior : gîndeşti, simţi, acţionezi după impulsuri proprii, în conformitate cu cerinţele generale. Fiindcă omul are două naşteri : una naturală şi alta socială. Nu poţi spune : „Fac ce vreau ! Sînt la mine acasă !", din moment ce, în cazul nostru, casa e într-un bloc, blocul pe o stradă, strada într-un cartier, cartierul într-un oraş, oraşul într-o societate cu reguli precise de comportament.

Mă uit la ceas. Administratorul consideră gestul ca pe-o dorinţă de a încheia discuţia.

— Nu sînt grăbit, îi spun. Îmi place cum merge. Şi mă bucur că a fost reparat cu amabilitate. Bătrînul meu ceas acum parcă surîde. O să-l duc şi la curăţat. Ştii cu ce compară sociologii rolul politeţii în viaţa societăţii ? Cu acela al uleiului pentru motor. Fără respect reciproc viaţa oamenilor ar fi imposibilă.

Administratorul mă aprobă şi se ridică repetînd zicala : „Ce ţie nu-ţi place...". Apoi adaugă :

Dar iată şi o zicală românească plină de înţelepciune : „Buna cuviinţă pe buze şi mîna la pălărie nu costă nimic, dar gestul e plăcut". Şi încă una, ca încheiere : „Politeţea mai poartă şi frumosul nume de omenie".

Cronica şoselei

Glumă proastă

Bătrînul avea chef de vorbă. Întins pe un aşternut de fîn în cotiga cu două roţi, discuta cu nepoţica care conducea arhaicul vehicul. „Nici nu-mi vine a crede ce repede ai crescut, scumpa mea nepoată. Parcă mai ieri îmi cereai să-ţi spun poveşti. Făceai chiar aprecieri critice la adresa unora din ele". „Citeşte-mi alta, asta e prea plictisitoare", ori „Mie nu-mi plac poveştile cu morţi. Oamenii buni să nu moară, numai zmeii să piară, că sînt răi". Apoi bătrînul, care în ciuda celor 75 de ani era încă un tehnician veterinar extrem de căutat, trecu la altă temă, cea a animalelor de povară. Începu cu măgarii, subliniind calităţile lor deosebite. Îi făcu Nicoletei un larg expozeu în legătură cu rolul lor în economie, cu perspectivele dezvoltării creşterii acestor harnice şi modeste animale în localitatea lor, pentru ca apoi să tabere asupra celor care vorbesc în batjocură şi persifează acest cuminte şi extrem de folositor animal. „Adevărul e că cei care îl iau în rîs sînt mai proşti cu mult decît aceste patrupede şi ar merita ei epitetul de măgar, în sensul în care acest cuvînt a intrat în vorbirea oamenilor. Stau şi mă gîndesc ce a determinat pe acei oamenii care, bineînţeles, nu cunosc realităţile satului, să-şi formeze o părere atît de deformată despre aceste animale. Vorba aia, se mulţumesc cu puţin, sînt harnice, răbdătoare. Că au urechile prea lungi şi disproporţionate în raport cu capul ? Eu i-aş sfătui pe unii dintre cei care rîd de măgari să se uite mai cu atenţie în oglindă". La această fază a convorbirii, nepoţica, o fată de 18 ani, frumuşică foc, bine făcută, campioană pe judeţ la săritura în înălţime, izbucni în rîs. „Cît e de amuzant, bunicule, să te asculte cineva ! Aş merge cu mata pînă dimineaţă, savurîndu-ţi poantele. E drept, citit literatură. Şi n-aş putea spune că tu reprezinţi o excepţie". „Dar mata, bunicule, care eşti în comună o adevărată personalitate ? Vorba aia, ştii toate meseriile, ca să nu mai vorbesc de cea de bază, pe care o faci în mod strălucit. În scurta mea viaţă n-am auzit pe cineva spunînd : „uite, i-am dat lui nea Căruntu să repare ceva şi n-a putut". Constructor de case, şi încă ce case, reparator de ceasuri, fierar, electrician, nimic nu e posibil. Spunea cineva : „Dacă ăştia care tot timpul se justifică că nu pot, ar cheltui energia risipită pe justificări punîndu-şi mintea şi mîinile la treabă, ce de lucruri ar mai realiza ei, ehe !" Nicoleta-Crina se gîndea la familia ei. Tot ce se trăgea din acest bătrîn, un omuleţ de nici 60 de kg, tatăl ei, unchii, fraţii, surorile, verii ei, erau la fel de ageri, înimoşi şi sclipitori de inteligenţi.

Drumul de cîmp se apropia de răscrucea cu şoseaua judeţeană. Cotiga se balansa datorită hîrtoapelor. „Nicoleta, vezi tată să nu ne răsturnăm !", „Nici o grijă bunicule, am băgat în viteza I-a", răspunse fata rîzînd. Cînd a auzit zgomotul autocamionului venind din urmă, tînăra, în semn de prevedere, a tras vehiculul cît mai pe dreapta drumului. Ce l-a determinat să mărească viteza la trecerea pe lîngă cotigă, nu poate explica şoferul. Acum, în faţa oamenilor adunaţi în jurul lui, se bîlbîie, trece de la una la alta, se schimbă mereu la faţă. Abia într-un tîrziu recunoaşte. „Am vrut să o sperii pe Nicoleta, care e vecina mea". Zgomotul infernal provocat de trecerea autovehiculului greu prin gropile drumului de cîmp desfundat l-a îngrozit pe măgăruş. Acesta a luat-o la goană, nemaiputînd fi stăpînit de fată. Cînd roata din dreapta a micului vehicul a întîlnit bucata de lemn căzută din vreo căruţă, moş Căruntu a fost catapultat din cotigă, aidoma unui pilot dintr-un avion cu reacţie. La 75 de ani, oasele omului nu mai sînt ca la 30. Bătrînul care a aterizat pe nişte pămînt afînat, s-a ales totuşi cu fractura femurului.

„De ce, Sandule, cînd eşti pe cale de a face o prostie, nu te gîndeşti şi la urmările ei posibile ? Doar nu-i aşa de greu de priceput !", întreabă directorul şcolii, aflat şi el la locul cu pricina.

Şoferul pune capul în pămînt şi nu răspunde nimic. Nicoleta plînge înăbuşit. „De-ar scăpa moşul meu drag. Ce-o să spună bunica ? Că n-am avut grijă de el".

Nimeni nu se aştepta ca piciorul lui moş Căruntu să se vindece aşa repede. „Ce, credeaţi cumva că scăpaţi aşa uşor de mine ? Mai sădesc eu încă mulţi pomi şi mai fac destule fîntîni în sat, başca alte reparaţii că n-am de gînd să închei socotelile prea repede.

VICTOR BEDA

Un „Cocor" cu vitrine îmbietoare

Un bun magazin, care ne recheamă, trebuie să se îngrijească de la zîmbetul profesional al vînzătorilor pînă la bogăția mărfurilor. Între aceste două extremități, la alegerea reporterului, intră o gamă întreagă de obligații, știută numai de cei care conduc un asemenea loc de muncă.

Am văzut altfel decît cumpărătorul, privitorul, magazinul „Cocor", într-o zi frumoasă de decembrie,cu o bogată paradă a modei. Printre manechinele suple, coborîte din paginile revistelor, îmbrăcate cu cîteva din ultimele creații ale fabricilor de confecții, o zăresc continuu pe Fănica Georgescu, directoarea Întreprinderii Comerciale de Stat „Cocor", stăruitor preocupată de efectul îmbrăcămintii asupra publicului, atentă la cel mai mic gest al celor care vînd, pentru ca atmosfera deosebită să fie resimțită de oricine se află alături de prezentatori.

Frecventatorul magazinului, chiar captivat de manechine, de modele, constată imediat o schimbare. Mocheta nouă, pe toată întinderea etajelor 2 și 3, dă o notă de eleganță, de curățenie proaspătă, de sărbătoare de familie.

Directoarea, neobosită, trece pe rînd prin toate compartimentele. Nimic, nici un fir de praf, nu scapă privirii ei cuprinzătoare.

— Atenție, la ton, a fost cam ridicat !

— De ce n-ați fost mai promptă ?

— De ce nu aveți mărunțiș, cît trebuie ?

— Nu faceți economie de cuvinte ! Cumpărătorul întreabă, alege sau pleacă cum a venit. Și într-un caz și-n altul, vă rog să fiți la fel de amabilă !

— Ajutați cumpărătorul să se decidă, oferiți-i marfă, avem din belșug !

Sînt reconfortante asemenea „controale... sfaturi". Uneori, în alte magazine, trebuie să revii, stăruitor, cu cererea formulată politicos pentru ca să se „arunce" pe tejghea obiectul dorit.

„Luna cadourilor" la magazinul „Cocor" are o rezonanță din timp pregătită. Între 22—27 decembrie se organizează o săptămînă specială, cu surprize plăcute. În fiecare zi, cîte un etaj, oferă produse ale renumitelor fabrici de confecții din București, Satu Mare, Craiova, Arad, ale fabricilor de încălțăminte Oradea, Agnita, tricotajele marca „Zimbrul" — Suceava, articole de cosmetică Miraj, Farmec, Nivea. Nu este rostul unei însemnări să epuizeze tot stocul cu surprize al unui magazin, care a muncit bine și foarte bine în acest an, avînd cifrele de încasări situate peste cele planificate. Este important și concludent cît se vinde, dar la fel de semnificativ cum se vinde. Politețe, serviabilitate, răbdare, zîmbet, sînt atribute regăsite pentru un comerț eficient, civilizat.

Dacă sînteți foarte grăbiți vi s-au pregătit și cîteva pachete cu cadouri, alegeți, plătiți și plecați ! Nu veți fi obligați să cumpărați pentru o cutie de Nivea și o trusă de voiaj ! Nu vom intra la magazinul „Cocor", ne asigură tovarășa Fănica Georgescu, fără să simțim nevoia să cumpărăm ceva folositor pentru noi, pentru familie, pentru prieteni. Tot colectivul de conducere, încă de astă vară, a umblat mult prin țară și a contractat, ferm, cu marile întreprinderi ale industriei ușoare ceea ce eu trec acum, simplu, la „noutăți".

— Frămîntarea noastră pentru ca magazinul să fie ispititor, bine aprovizionat, nu interesează cumpărătorii. De aceea ne-am ales această meserie, de aceea sîntem aici. Contează doar atît : sînteți mulțumiți ?

850 de persoane, la Întreprinderea Comercială de Stat „Cocor", lucrează cu acest gînd. Le mulțumim !

CARMEN DUMITRESCU

Vînt din pupa pentru un gînd frumos!

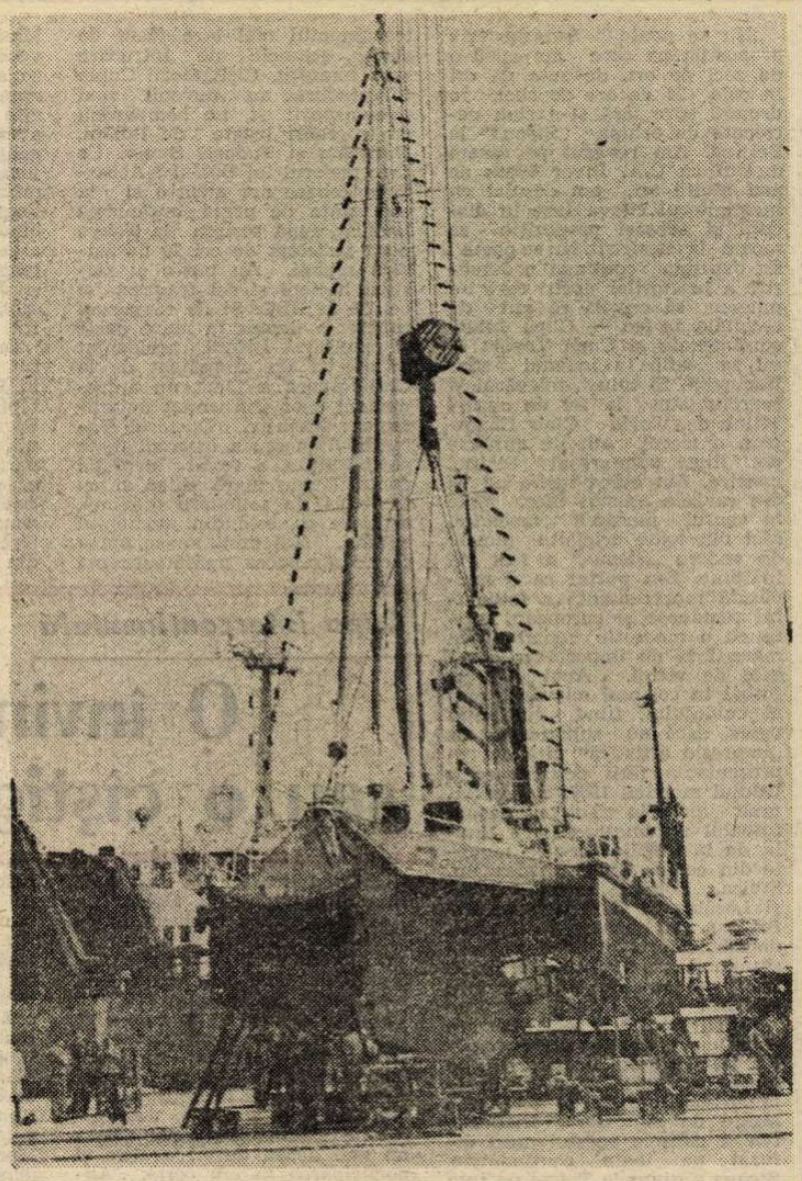

Peste cîteva clipe, după emoționanta festivitate a botezului, „Dacia" va părăsi schela și, purtată prin aer, va fi lansată la apă.

Fotografie de EMIL AVRAM

Cîți dintre noi, copii sau adolescenți fiind, n-am visat — în timp ce citeam cu sufletul la gură peripețiile lui **Anton Lupan** și-ale velierului său, **Speranța**, din celebrul roman **Toate pînzele sus**, de **Radu Tudoran** — să batem mările și oceanele lumii în lung și-n lat ? În ceea ce mă privește, îmi aduc aminte că, după lectură, am jurat să-mi fac și eu o corabie și, împreună cu cîțiva prieteni de joacă, să pornesc pe Marea Neagră, să mă îmbăt de soarele și albastrul Mării Marmara, apoi de cel al Mediteranei și, prin Gibraltar, să intru falnic în apele Oceanului Atlantic, pe care să le spintec pînă spre mult îndepărtata Țară de Foc, acel veritabil capăt al lumii, de unde, prin strîmtoarea Magellan, să merg mai departe, prin Pacific... Dar anii au trecut și, din varii motive, jurămîntul a rămas doar o suavă amintire, poate cea mai curată din viața mea, o amintire de-o vacanță de vară. Toamna, cînd am început un nou an școlar, știam o geografie de zile mari, învățată pe brînci, în fața hărților pe care, cu creioane colorate, trasasem mai toate marile călătorii ale lumii...

Și iată că, duminică, 16 noiembrie, într-o însorită zi de toamnă, mi-a fost dat să particip la Tulcea, alături de-o numeroasă asistență, la un moment unic : lansarea la apă a velierului trimaran **„Dacia"**, ambarcațiune cu care, se speră a se realiza prima călătorie românească, cu vele, în jurul lumii. Din filmul emoționant al lansării la apă, am reținut secvența în care comandantului navei, lui **Emil Braharu**, i-au fost înmînate drapelele Republicii Socialiste România (**„Dacia"** devenind astfel o parte integrantă din teritoriul țării noastre, oriunde s-ar afla ea în lume), cel al Yachting Clubului din Iași (organizatorul expediției) și cel al expediției propriu-zise. „Toate aceste trei drapele, a precizat maestrul de ceremonii, inginerul Traian Ipsir, vor flutura permanent la catargul cel mai înalt al navei".

După care, a urmat bineînțeles, lansarea la apă, adică nava, cîntărind aproximativ 25 de tone, a fost purtată, prin aer, de cîrligul unei uriașe macarale, avînd echipajul la bord, pînă de-asupra apei, unde a început să coboare în sunetul prelung al sirenelor de pe vapoarele învecinate. Ultimele momente ale lansării au fost ridicarea, la catarg, a celor trei drapele, intonarea imnului de stat al țării noastre și desfășurarea velelor, prilej cu care pe primul foc (prima pînză a velaturii) am putut citi cuvîntul PACE scris în limbile română, rusă și engleză.

Și-acum, cîteva cuvinte despre echipaj. **Emil Braharu**, 42 de ani, comandantul navei și-al expediției, maistru mecanic la Întreprinderea de materiale de construcții din Iași (să subliniem că nava s-a construit la Întreprinderea Materiale de Construcții din Iași, cu sprijinul entuziast al inginerului Emil Alexandru, directorul întreprinderii). **Doru Buga**, 28 ani, ofițer de navigație din cadrul Întreprinderii de pescuit oceanic Tulcea, dar, la origine, tot ieșean. **Gheorghe Costăchescu**, inginer proiectant în industria ușoară, ieșean. **Ilarion Pulpea**, 38 ani, medic generalist, ieșean. Acestor patru membri definitivi ai echipajului li se vor adăuga **Vasile Antip**, 28 de ani, pe post de scafandru, **Petru Rotaru**, 40 de ani, fost maistru de marină, pe post de radist (deține indicativul Y08—AMR) și **Ion Nungiu**, 30 de ani, mecanic, fost campion național de deltaplan. În fine, mai concurează și un operator de film, nedesemnat încă, dar, din toți acești patru candidați, doar doi vor completa echipajul „Daciei".

După cum ușor se poate constata, dulcele tîrg al Ieșilor a ajuns, grație lacurilor din preajma sa, un oraș în care marinăritul a devenit dacă nu o meserie, atunci, cu siguranță, o pasiune devoratoare. Devoratoare, pentru că altfel, visul de-a face înconjurul lumii pe apă ar fi rămas doar un simplu vis, o foarte frumoasă și romantică dorință. Înfiripat încă de-acum șapte ani, visul acesta a hrănit cu o nevăzută dar atotbiruitoare putere o mînă de oameni care, în clipa lansării la apă a navei, aproape că plîngeau de bucurie. Puțini sînt oamenii care ajung să-și vadă visul cu ochii. Cei cinci ieșeni, depășind neîncrederea unora, cîștigînd adeziunea altora, neprecupețind nici timp, nici bani, nici eforturi, au ajuns să-și vadă visul cu ochii. Ambarcațiunea lor, **„Dacia"**, plutește în docul șantierului naval din Tulcea. Vor urma, în curînd, probele de mare. Timp de patru luni se vor strădui să adauge cunoștințelor lor despre marinărit alte și alte taine ale acestei meserii. „Acum, după lansare, cînd mă gîndesc la atîția și-atîția oameni care ne-au ajutat cu gîndul, cu vorba și cu fapta, ne spunea **Emil Braharu**, mă simt ca un exponent al lor. Am uitat de toate sacrificiile noastre, oricare vor fi fost ele. Parcă alții le-au făcut. Parcă alții au gîndit, cu lux de amănunte, toată această expediție. Noi doar o vom duce la bun sfîrșit. Emoția, nu știu cum să vă spun, este extrem de puternică. Simțim, așa cum am mai spus, că sîntem doar exponenții tuturor celor ce-au fost alături de noi. Vom face totul să nu-i dezamăgim. Vrem să ne întoarcem în Iași, peste doi ani, cu fruntea sus, cu sentimentul datoriei împlinite".

Acestea fiind zise, aproape că am pune punct succintelor însemnări de pînă acum. O vom face, dar nu înainte de-a vă oferi cîteva amănunte despre năvă. Cîntărește, cum am mai spus, aproximativ 25 de tone. Specialiștii **Șantierului naval din Tulcea**, în mod deosebit inginerii Constantin Duțu, Nicolae Pestrea și Ion Moise, din conducerea șantierului care au dat o frățească și dezinteresată mînă de ajutor, au afirmat că stabilitatea navei este cu totul și cu totul deosebită. Vor fi folosite, cu precădere pînzele, dar nava este dotată și cu un motor, inclusiv cu un grup electrogen, dar, amănunt nu lipsit de importanță, o bună parte a energiei electrice va fi obținută și grație unei instalații eoliene, concepută după un proiect de Emil Braharu. Dealtfel nava însăși s-a realizat după un proiect aparținînd aceluiași Emil Braharu, un proiect pe care specialiștii de la ICEPRONAV l-au acceptat aproape în totalitate. Nava în sine este construită din poliester armat cu fibră de sticlă pe structură metalică, ceea ce-i conferă ambarcațiunii o elasticitate și-o rezistență deosebite. O problemă cu totul și cu totul specială a constituit-o velatura, realizată din mătase. Am aflat că, pentru obținerea texturii, extrem de compactă, rezistentă la cîteva atmosfere (aerul unui compresor nu poate să treacă !), a fost nevoie de-o foarte lungă cercetare care a antrenat o grupă foarte largă de specialiști de la Întreprinderea de mătase din Iași". „Cu acest prilej, avea să ne declare inginerul **Mihai Mancaș**, directorul întreprinderii, prezent la lansare și în calitate de președinte al Yachting Clubului din Iași, am elaborat o tehnologie de fabricație a velaturii de navigație, produs foarte solicitat pe piața externă. Abia așteptăm, desigur, să vedem cum se comportă pînzele fabricate, cu atîta greutate. Dar mai ales abia așteptăm să-i vedem întorși, spre fala orașului nostru, a clubului nostru de yachting și, nu în ultimul rînd, desigur, a sportului cu vele din țara noastră".

De undeva, de departe, dinspre Sulina, mi s-a părut că marea își trimitea, pînă la noi, vuietul. Un stol de pescăruși plutea deasupra „Daciei", urîndu-i parcă tradiționalul „Vînt din pupa !"

VICTOR NIȚĂ

Așteptînd o legătură

De cînd s-a ivit pe lume, trenul reprezintă cel mai sigur mijloc de transport ! Și, mai ales, la îndemîna tuturor ! Și nu poți de aceea decît să exprimi gînduri de apreciere pentru feroviarii care, zi de zi, și noapte de noapte, însoțesc ori întîmpină garniturile de trenuri, mereu în mișcare, ca însăși viața noastră. Ce satisfacție a datoriei împlinite trebuie să aibă mecanicul de locomotivă al unui tren cu mii de pasageri, pe care i-a adus în zori, la destinație.

Ușoară nu mi se pare nici munca ceferiștilor care nu se văd,a acelora, de pildă, care se ocupă de programarea circulației trenurilor de călători și de marfă, cu accent pe asigurarea fluenței și eficienței prin eliminarea timpilor morți. Tocmai de aceea, observațiile de mai jos le aștern pe hîrtie cu dorința de a fi socotite nu atît critici cît sugestii în ajutorul acestor oameni prinși, sînt sigur, cu toată priceperea și răspunderea lor, cu toate mijloacele tehnice moderne de care dispun în întocmirea unui „mers al trenurilor" îmbunătățit.

Cu treburi la Piatra Neamț, consult „cărticica" pentru a reveni la București și constat că plecînd cu trenul de 8,16, ajung la Bacău la 9,26, dar aici trebuie să aștept legătura „cea mai apropiată", acceleratul 822, tocmai pînă la 13,58, pentru a sosi la București la 18,30. Un total de 10,14 ore ! Din care peste patru ore și jumătate de așteptare.

Aș fi ales varianta acceleratului 546 de ora 1,30, dar deși pentru cuplarea cu rapidul 58 îi trebuie la Bacău 12 minute, așteptați 64 minute în plină noapte !

Am fost tentat să mă folosesc de personalul 5226 de la 13,19, care sosește la Bacău la 14,53, cu „legătură imediată" — 14,57 — la rapidul 52 Suceava — București, dar mi s-a spus, chiar din gară, că nu trebuie să risc, întrucît „imediat" înseamnă doar 4 minute, să cobori ca să-ți ieși tichet și... uneori „se întîmplă" să ajungi după plecarea rapidului !

Aceste exemple atestă că, fără a stînjeni magistrala N-S, conexiunile de pe linia laterală pot fi mai bine reprogramate cu apropierea convenabilă a personalului 5224 de acceleratul 522 și, respectiv, cu acordarea timpului optim de a se realiza legătura cu rapidul 52 !

Fără a căuta cu lupa, observați lesne că sînt și alte linii care așteptată îmbunătățirea legăturilor. Bunăoară, între București și Petroșița, accceleratul 151 (pînă la Tîrgoviște) „face" o oră și jumătate și, în continuare, cursa 1453, o oră și un sfert. Deci, după 2 ore și 45 minute ar trebui să fii la Pietroșița, dacă în noul mers s-ar reduce actuala „sincopă" de așteptare în Tîrgoviște a legăturii, de o oră și un sfert !

În căutarea soluției celei mai favorabile eliminării unor timpi nefolositori, m-am interesat cum se poate beneficia din Piatra Neamț de serviciile cursei TAROM de ora 15 de la Bacău, care te duce în mai puțin de o oră pînă la București. Mai mulți localnici ne-au vorbit despre microbuzul care circula între Piatra Neamț și aeroportul Bacău. Pentru evitarea unor paralelisme în transporturi, în prezent acesta nu mai circulă. Avînd însă în vedere că, pentru ora 15, singurul tren sigur și util care sosește în Bacău este de 9,26, microbuzul în cauză, cu regim de cursă specială, elimina din „inactivitatea" prelungită a pasagerului și contribuia la realizarea planului de călători cu acest mijloc modern de transport, pe calea aerului. Pentru că, din discuția cu un lucrător al agenției TAROM din Piatra Neamț, a reieșit că din momentul desființării cursei auto, cererile de bilete de avion s-au redus la jumătate. Și mi s-a mai spus că acum rude sau prieteni, dar mai ales, instituții își transportă „călătorii" la Bacău, la o oră convenabilă, pentru a folosi avionul, cu autoturismele, ceea ce înseamnă un consum mult mai mare de carburanți.

Încrezător în spiritul de receptivitate al forurilor din transporturi și cu puțină implicare și efort, sper ca sugestiile mele să mai prindă trenul potrivit spre a putea fi de folos celor care se ocupă de redactarea noului mers de optimizare a orarelor în consens cu cerințele ritmului modern al vieții noastre.

MARIAN TEODORESCU

Cupa intercontinentală

O învinsă pe nedrept sau o cîştigătoare norocoasă?

„Nu se poate !" Aceasta este propoziţia pe care am auzit-o de zeci de ori, de sute de ori în cele 20 de ore de zbor în drumul spre ţară şi-n ziua petrecută de echipa „Steaua" la Beijing. Am revăzut pe casetă meciul cu C.A. River Plata de mai multe ori, am derulat cu încetinitorul cîteva faze în discuţii şi aceeaşi propoziţie se repetă la nesfîrşit. Nu se poate ! Ea exprima continua nedumerire a jucătorilor noştri care nu puteau să creadă că atît de rîvnitele trofee — Cupa Intercontinentală şi Cupa Toyota — nu se află în avionul spre Bucureşti. Şi totuşi, adevărul şi regretul sînt la fel de clare ! Titlul de World Club Champion a trecut atît de aproape pe lîngă palmaresul echipei noastre. Am putea înşira cîteva din cauzele acestui eşec. Eşec în sensul pierderii meciului, căci din toate celelalte puncte de vedere „Steaua" a fost la înălţime. S-a purtat ca o adevărată reprezentantă a fotbalului românesc şi european, poate cu o modestie chiar prea mare faţă de importanţa cărţii sale de vizită. Apoi a jucat fotbal în cel mai adevărat sens al cuvîntului, fiind cel puţin egală, dacă nu superioară ca „impresie artistică" faţă de reprezentanta ţării deţinătoare a titlului mondial 1986. S-a vorbit mult aici la Tokyo despre fotbalul românesc, despre finala de la Sevilla, despre numele din echipa Steaua. Ducadam, Stoica, Bölöni, Iovan, Piţurcă şi Lăcătuş ca şi ceilalţi de altfel, au fost curtaţi de presă, de admiratori, au dominat emisiunile de sport şi au prilejuit frumoase cuvinte despre ţara noastră.

Ca să înţelegeţi mai bine rezultatul şi desfăşurarea partidei pe care aţi urmărit-o pe micile ecrane nu sînt lipsite de importanţă o serie de amănunte legate de atmosfera, organizarea şi culisele acestui meci difuzat pe toate continentele. Steaua a ajuns la Tokyo pe ruta Bucureşti — Karachi — Beijing abia marţi, cu două zile mai tîrziu decît argentinienii. E drept că aceştia aveau de surmontat handicapul unei călătorii de 36 de ore şi o diferenţă de fus orar mai mare decît cea dată de ora Bucureştiului. Joi seara, în holul hotelului Tokyo Prince, Alfaro, venit să transmită cele mai calde salutări lui Doru Nicolae, cu care a jucat o vreme, la Panathinaikos în Grecia, moţăia de somn şi acuza dificultăţi de adaptare. Ceilalţi jucători argentinieni, cazaţi şi ei la cîteva etaje de echipa Steaua se purtau puţin ostentativ, afişînd o oarecare certitudine a victoriei. Munoz celebrul crainic argentinian de radio păstra încă rezerve. Ele erau generate de accidentarea lui Alonso şi de posibilitatea ca dispecerul echipei să nu apară în joc. La antrenamentul mai tare făcut de acesta, semnele de întrebare s-au înmulţit. Cîştigătorii Cupei Libertadores au devenit mai circumspecţi şi ne bombardau cu întrebări legate de Bölöni, Ducadam şi Tudorel Stoica. Ce face piciorul lui Bölöni ? Această întrebare am auzit-o şi la conferinţa de presă organizată imediat după sosirea la Tokyo pusă insistent de cei 70 de ziarişti niponi. Au pus-o şi ziariştii italieni şi cei francezi şi cei de la BBC. Şi de răspunsul concret a depins în mare parte şi rezultatul. Bölöni, accidentat în meciul de campionat de la Cluj-Napoca a făcut un antrenament uşor şi a urmat un tratament intensiv. Doctorul Valentin Stănescu a încercat toate posibilităţile, a testat evoluţia rupturii musculare chiar şi cu încercări de solicitare maximă, similare cu cele din momentul şutului. Mai mult nu se putea face. Întrebarea apăsătoare era simplă şi scurtă. Da sau nu ? Duminică dimineaţa, Bölöni a făcut o alergare în jurul hotelului Tokyo Prince şi după discuţii cu medicul, cu Ion Alexandrescu dar mai ales cu Anghel Iordănescu, verdictul a fost nu. Vă daţi seama cît a cumpănit în momentul de debut al meciului absenţa acestui jucător ! Semnele de întrebare îl vizau şi pe Stoica dar la antrenamentul oficial de simbătă, desfăşurat pe stadionul olimpic acesta nu mai acuza dureri acute şi participarea sa era certă. Absenţa lui Bölöni a determinat o mişcare importantă pe tabla de şah concepută de antrenorul Iordănescu în colaborare cu Emerich Jenei, prezent şi el tot timpul alături de echipă. S-a optat pentru formula de apărare cu Weisenbacher pe stînga şi cu Bărbulescu în linia mediană. Oricîte eforturi a făcut acesta, nefiind nici într-o zi foarte bună, ca în partida cu Dinamo, el n-a putut să-l suplinească pe Bölöni, fapt hotărîtor în două situaţii : organizarea jocului şi a echipei în momente esenţiale şi executarea loviturilor libere.

Alura şi comportamentul din timpul zilelor petrecute în imediata vecinătate a echipei River Plata, ca şi părerile celor 25 de ziarişti argentinieni au atras atenţia asupra lui Funes ca principalul pericol din atac. Masiv, ca un fundaş de modă veche, abil, rău şi dur, Funes se anunţa ca fiind pericolul numărul 1. În discuţiile prelungite cu ziariştii, argentinienii avertizau că vor folosi inteligenţa ca principală armă în jocul cu Steaua. Numai că meciul a demonstrat că pe lîngă inteligenţa atît de trîmbiţată în zilele premergătoare, argentinienii au recurs întîi de toate la violenie, la şiretlicuri şi din toate acestea aveau să scoată un gol aproape nesperat.

În ce atmosferă s-a desfăşurat meciul ? La ora 11 (ora 4 la Bucureşti) stadionul era arhiplin, spectatorii înclinau spre River Plata (cum au făcut în ultimele 5 ediţii cînd au ţinut partea sudamericanilor), de data aceasta şi din cauza titlului reciştigat de echipa Argentinei. Ameninţa cu ploaie şi 4 elicoptere patrulau în spaţiul aerian din zona meciului. Un dirijabil galben, de dimensiuni enorme, cu numele firmei Kodak, se plimba pe cer şi jucătorii Stelei au apărut mai devreme la încălzire, ca după clasicele 20 de minute să se retragă în cabine pentru aproape un sfert de oră. Pauza de efort avea să-l coste pe Bălan care la puţin timp după fluierul arbitrului Martinez Bozan a făcut o întindere musculară. O altă chestiune surprinzătoare a fost apariţia în teren a jucătorului Montenegro, suspendant de federaţia de fotbal sudamericană în finalul Cupei Libertadores. Dreptul lui de joc ar fi trebuit să fie cel puţin rodul unei acceptiuni convenite între federaţiile din America de Sud şi Europa implicit a Clubului Steaua. Nu ştim de o asemenea acceptare şi prezenţa sa în teren e menită să păstreze încă semne de întrebare. În loc de relatarea meciului pe care de altfel l-aţi urmărit, se impune o discuţie despre arbitraj. Deşi River Plata avea 3 uruguayeni în echipă — din care doi pe teren : Gutierez şi Alzamendi — Martinez Bosan a fluierat tot. El nu poate fi acuzat decît de fragmentarea meciului şi de faptul că, după deschiderea scorului, n-a avut nici o reacţie faţă de trucurile ieftine cu care argentinienii au tras de timp. Dar pînă la asta s-a mai petrecut un lucru care putea schimba soarta meciului. În minutul 15, Belodedici a pasat lui Piţurcă, a pătruns şi a primit mingea, singur în faţa porţii, înscriind un gol anulat pe motiv de ofsaid. Arbitrul de tuşă era cu steagul sus şi echipa Steaua a luat de bună hotărîrea arbitrului. Urmărind meciul pe videocasetă şi reluind de nenumărate ori această fază, am avut dovada clară a faptului că decizia arbitrului a fost o cruntă eroare. Pelicula arată clar că mingea primită de Belodedici în spatele fundaşilor argentinieni n-a venit de la Piţurcă, ci de la unul dintre aceştia care a vrut s-o împingă portarului Pumpido. Deci în minutul 15 Steaua a înscris un gol valabil anulat pe nedrept de arbitrul de centru, ajutat de un japonez şi un sud corean, ambii naivi în multe situaţii în care au folosit steagurile de tuşieri.

Golul din minutul 28 a fost cel puţin stupid, atît prin neatenţia apărătorilor echipei Steaua, cît şi prin schema folosită de argentinieni. Funes care de-a lungul meciului l-a faultat de mai multe ori pe Bumbescu (chiar aşa !) s-a dat lovit la un contact mai aspru şi s-a întins la pămînt, tăvălindu-se ca un veritabil actor. Steaua a luat-o de bună aşteptînd intervenţia medicului, neglijînd prevederea regulamentară care stipulează dreptul de repunere a mingii în joc imediat după fluierarea infracţiunii. Alonso i-a pasat lui Alzamendi care nu era în ofsaid, acesta a pătruns, a şutat din careul de 6 metri în bară, mingea s-a lovit în Stîngaciu, căzut la pămînt, şi i-a revenit pe tavă. Alzamendi a înscris, fiind ales de ziariştii japonezi ca erou al meciului, cel mai bun de pe teren fiind însă de departe Miodrag Belodedici. A fost rodul unei neatenţii care nu se putea produce în prezenţa lui Bölöni. De obicei, el proteja mingea pînă la dispunerea echipei în dispozitiv. Oricum, golul nu i se poate imputa lui Stîngaciu, formidabil la Tokyo. Trebuie spus că ultimele meciuri ne arată un portar cu prestaţii din ce în ce mai apropiate de talentul său deosebit. La ora aceasta, chiar fără rezervă la echipa de club, Stîngaciu dă siguranţă apărării şi anunţă un nume de rezonanţă, alături de celelalte 2 mari nume ale fotbalului nostru : Lung şi Ducadam. Cît priveşte apărarea, nota maximă pentru Bumbescu, cel care l-a anihilat pe Funes. Ar mai fi de adăugat, pe lîngă toate cele bune reuşite de Steaua în acest meci, lipsa de viteză în momentele de finalizare şi regretul pentru ratările lui Balint, Piţurcă şi Lăcătuş. La un meci de asemenea miză, trei ocazii mari fără nici un gol nu sînt semne de „bună purtare". Asta, în contextul în care argentinienii au jucat închis, plicticos, enervant, mizînd pe doi fundaşi centrali de clasă : Gutierez şi Ruggeri, pe un mijloc mobil şi puternic : Alonso, Gallego, Enrique şi Alfonso şi pe toate trucurile unfair de a scoate loviturile libere, de a pierde timpul, de a rupe jocul. Ce a făcut River Plata în repriza a doua ţine mai mult de atitudinea nesportivă a unei echipe modeste aflată într-o situaţie dificilă. Şi totuşi, o performanţă de mare răsunet a trecut pe lîngă Steaua (căreia nu i se pot uita meritele dinainte, chiar prezenţa în acest meci însemnînd enorm) explicabil dar mai ales inexplicabil, nedrept şi fără şansă, într-un meci în care sute de ziarişti din toată lumea au văzut-o mai bună, doar tabela de marcaj neconfirmînd cu nimic acest lucru.

De ce a pierdut Steaua meciul de la Tokyo ? Alte încercări de a răspunde acestei întrebări atît de apăsătoare vor urma şi-n răspunsurile viitoare. Dar pînă atunci vă oferim explicaţia solicitată în avion antrenorului Anghel Iordănescu : „Cred c-am pierdut nemeritat pentru că la nici un capitol al jocului n-am fost inferiori adversarilor. Dimpotrivă ! Chiar dacă jocul echipei noastre n-a fost la cota maximă, am dominat şi am lăsat tuturor o impresie mai mult decît favorabilă. Am pierdut din cauza unui complex de imprejurări care se leagă de un moment de neatenţie în apărare, de o secundă de întîrziere a lui Weisenbacher în marcarea lui Alzamendi. N-aş vrea să adaug la toate acestea arbitrajul lui Martined Bosan, care, pe nedrept, ne-a anulat un gol în minutul 15. Ne-a mai lipsit decizia în momentul de finalizare şi adversarii noştri au cîştigat, fructificînd o enormă şansă."

Acesta e fotbalul ! Steaua a pierdut un meci pe care l-a dominat cu o echipă bună, solidă, şireată dar modestă în jocul de la Tokyo. Regretele noastre nu pot fi răzbunate de cît de viitoarele bătălii în care campioana fotbalului nostru va face şi mai mult pentru a-şi apropia victoria.

CORNEL NISTORESCU ■

Evocări competiţionale

● La Congresul F.I.D.E. desfăşurat la Dubai, ca o recunoaştere a valorii internaţionale a şahului românesc, reprezentanţi de seamă ai mişcării noastre sportive au fost aleşi în comisiile ce se preocupă de buna organizare a activităţii mondiale : Elisabeta Polihroniade în cadrul Comisiei pentru informaţii, publicaţii şi statistică şahistă, Marina Pogorevici-Makropoulou pentru Comisia feminină şi Prof. univ. Dolphy Drimer la Comisia şcolară. ● Federaţia internaţională a conferit noi titluri internaţionale şahiştilor români. Jucătoarele Iudita Chiricuţă şi Eugenia Ghindă au primit confirmarea titlului de maestre internaţionale. Analizînd rezultatele ultimilor anii F.I.D.E. a atribuit înaltul titlu de mare maestru timişorencei Dana Nuţu şi şahistului bucureştean Theodor Ghiţescu. Felicitări tuturor ! ● Cele mai clare victorii olimpice au avut loc în runda întîia : din 54 meciuri 32 s-au încheiat cu scorul de 4:0 ! Dintre acestea numeroase discuţii a iscat victoria echipei masculine a Angliei în faţa selecţionatei din Puerto Rico. Nu pentru că englezii n-ar fi fost capabili să înscrie patru puncte, ci pentru că adversarii lor nu s-au prezentat la joc ! A fost o formă de protest împotriva tehnicienilor concursului, care i-au defavorizat la tragerea la sorţi prin calcularea greşită a coeficientului Elo mediu al echipei... ● Cele mai bune rezultate individuale au fost răsplătite de organizatorii Olimpiadei din Dubai cu medalii. Numele acestora este : 1. Kasparov (U.R.S.S.), 2. Klinger (Austria), 3. Torre (Filipine) şi Xu (China) — pentru masa întîi ; 1. Abdelnaby (Egipt), 2. Adianto (Indonezia), 3. Charpentier (Costa Rica) — la masa a II-a ; 1. Short (Anglia), 2. Matamos (Ecuador), 3. Day (Canada) — la masa a III-a ; 1. Iusupov (U.R.S.S.), 2. Chandler (Anglia), 3. Thole (Zambia) — la masa a IV-a şi 1. mesele-rezervă : 1. Muniz (Puerto Rico), 2. Speelman (Anglia), 3. Kuczynski (Polania) şi respectiv 1. Ngel (Malta), 2. Abbas (Irak), 3. Dlugy S.U.A.). Medaliate în competiţia feminină au fost la masa întîi : 1. Lemaciko (Elveţia), 2. Ciburdanidze (U.R.S.S), 3. Liu (China) ; la masa a doua : 1. Karim (E.A.U.), 2. Cooper (Wales), 3. Mádl (Ungaria) ; la masa a treia : 1. Gaprindaşvili (U.R.S.S.), 2. Hernandez (Mexic), 3. Frometa (Cuba) şi Maximovici (Iugoslavia) şi la masa rezervelor : 1. Stanciu (România), 2. Mohamed Ali (Irak), 3. Vogel (Finlanda). ● Performanţele rating ale olimpiadei le-au înregistrat la masculin : 1. Kasparov — 2 753, 2. Iusupov — 2 743 şi Chandler — 2 711, iar la feminin : 1. Gaprindaşvili — 2 486, 2. Ciburdanidze — 2 396, 3. Liu — 2 393. ● Echipa feminină a României a cucerit „bronzul" olimpic la capătul unei lupte dramatice. Unul dintre momentele cele mai importante a fost victoria categorică asupra echipei Bulgariei, medaliată cu argint la Olimpiada de la Salonic. Într-un emoţionant duel teoretic Dana Nuţu a întrecut-o pe marea maestră Margarita Voiska în Apărarea Tarrasch. Urmăriţi evoluţia partidei. NUŢU — VOISKA : **1.** Cf3 d5 **2.** c4 e6 **3.** d4 c5 **4.** c:d5 e:d5 **5.** Cc3 Cc6 **6.** g3 Cf6 **7.** Ng2 Ne7 **8.** OO OO **9.** Ng5 c4 **10.** Ce5 Ne6 **11.** C:c6 b:c6 **12.** b3 Da5 **13.** Dc2 Nb4 **14.** Nd2 c5 **15.** a3 c:b3 **16.** Db2 N:c3 **17.** N:c3 Da4 **18.** d:c5 Tfc8 **19.** Nd4 Tab2 **20.** Tfd1 Ce8 **21.** Tac1 f6 **22.** Tc3 Cc7 **23.** Te3 Te8 **24.** Tdd3 Nf7 **25.** T:b3 T:b3 **26.** T:b3 T:e2 **27** Tb8 Te8 **28.** Nf3 h6 **29.** Rg2 Rh7 **30.** T:e8 N:e8 **31.** Db7 D:d4 **32 :** D:c7 Dc4 **33.** Dd6 Nb5 **34.** g4 Df1 **35.** Rg3 Dd3 **36.** D:d5 D:a3 **37.** Rg2 Dc1 **38.** ed. **1 : 0.** În aceeaşi rundă, la masa alăturată s-a jucat o partidă activă la sfîrşitul căreia victoria a revenit marii maestre române, Elisabeta Polihroniade, datorită unei ingenioase combinaţii soldate cu prinderea damei. S-a jucat astfel : SAVOVA — POLIHRONIADE **1.** e4 e5 **2.** Cc3 Cf6 **3.** g3 d5 **4.** e:d5 C:d5 **5.** Ng2 C:C3 **6.** b:c3 Nd6 **7.** Ce2 00 **8.** 00 c6 : 9 d3 Ng 4 **10.** h3 Ne5 **11.** c4 Cd7 **12.** Cc3 f5 **13.** Tb1 Tb8 **11.** De2 Df6 **15.** Nd2 Cc5 **16.** Tfe1 Tbe8 **17.** Ne3 Te7 **18.** Dh5 h6 **19.** De2 Nd7 **20.** Dd2 Tfe8 **21.** g4 Ce6 **22.** g:f5 **23.** Ce4 Nb8 **24.** De2 Cd4 **25.** Nd4 e:d4 **26.** Dg4 De5 **27.** Rf1 Ne6 **28.** Dg3 Df5 **29.** Dh4 Tf7 **30.** Te2 Dg6 **31.** Tbe1 Tf4 **32.** Dg3 Df5 **33.** Rg1 Dh5 **34.** c5 T:e4 **35.** T:e4 N:g3 **36.** f:g3 Nf7 **37.** T:e8 N:e8 **38.** T:e8 D:e8 **39.** Rh2, **0 : 1.** ● În ultimele patru runde s-a luptat pentru fiecare jumătate de punct.

MARGARETA MUREŞAN ■

---

70 de ani de rugby

În duminica trecută a avut loc la Complexul sportiv al studenţilor din Parcul Tei entuziasta festivitate cu ocazia anivesării celor 70 de ani de la înfiinţarea primei grupări studenţeşti de rugby din ţara noastră (11 februarie 1916). Intitulată **Sporting Club Universitar Studenţesc**, prin iniţiativa profesorului universitar **Traian Lalescu** şi a lui **Octav Luchide**, precum şi prin participarea a numeroşi intelectuali români progresişti, care vedeau în activitatea sportivă şi exerciţiile fizice un capitol de bază al educării şi îndrumării tineretului, această grupare a devenit una din cele mai importante, iar, în decursul anilor 1925—29—32—35—39 şi 1946, echipa divizionară A — Sportul Studenţesc a cucerit, de şase ori, titlul naţional. În noua orientare de după 23 August, numeroşi dintre foştii jucători ai acestui club au devenit antrenori cu deosebite merite în răspîndirea şi afirmarea rugbyului românesc, precum regretaţii **Ion Buzoianu** şi **Grigore Aman** sau veteranii **Gheorghe Pîrcălăbescu** (Gr. Roşie), **Petre Cosmănescu** (Steaua), **Dan Ionescu** (Ştiinţa), **Titi Ionescu** (Dinamo) şi alţii. Prezenta reuniune jubiliară a fost prezidată de prof. dr. ing. **Florin Chiriac**, rectorul Institutului de Construcţii, alături de inginer **Marin Cristea**, preşedintele Federaţiei Române de Rugby, inginerul **Bojenescu**, preşedintele secţiei, **Ştefan Georgescu**, vicepreşedintele Clubului, prof. **Nicolae Ureche** şi prof. **Dumitru Mihalache** — antrenorii actuali, inginer **Stanciu Adrian** — căpitanul echipei actuale, precum şi vechii jucători şi susţinători ai clubului în frunte cu octogenarul Aurică Mărăşescu şi arhitectul Ascanio Damian. S-au rostit discursuri înflăcărate, printre care şi acelea ale matematicianului **Gussi Gheorghe**, profesorului **Ion Dijmărescu** de la Institutul de Mine — Petroşani şi **antrenorului** Theodor Rădulescu (Steaua).

Cu această ocazie am avut satisfacţia de a-mi citi versurile sportive dedicate clubului : „Toast la Sportul Studenţesc" şi „Rugbyst am fost".

Întîlnirea a prilejuit o plăcută ocazie de a reasambla într-un entuziasm comun şi spirit tradiţional generaţiile care i-au asigurat continuitatea. Într-un impresionant meci de revedere, s-au confruntat două formaţii de old-boys din rîndurile foştilor purtători ai tricourilor studenţeşti, media de vîrstă depăşind 50 de ani, remarcîndu-se circulaţia balonului şi „stilul academic" al înaintaşilor.

Întîlnirea jubiliară a fost colorată cu versurile de toast ale semnatarului acestor rînduri, pe care le sintetizez în următoarele două strofe omagiale, socotindu-le necesare şi aici, ca un salut din partea revistei noastre :

Tot ce-ai trăit cu ochii de copil
Nu trece prea uşor, de
az-pe-mine!
Se-ntipăreşte ca-ntr-un lut
fragil,
Se face piatră-n suflet
şi-ţi rămîne!

La ceasu-acesta scump,
evocator,
Să-nchin şi eu acest pahar
cer voie,
În cinstea Dumneavoastră-a
tuturor!
Trăiască SPORTUL
STUDENŢESC ! Ahoe!

TUDOR GEORGE ■

Olimpiada la jumătate de drum

...și ce ploaie (de sportivi) vine de la Cluj?

Cluj-Napoca reprezintă un centru de tradiție, și totodată de încredere și speranță, nu numai pentru domeniile științei și culturii, ci și pentru cel al sportului. Existența aici a unui prestigios centru universitar, coroborată cu afirmarea unor puternice și tinere colective muncitorești în Cluj-Napoca în Turda, Dej și Cimpia Turzii îndreptățesc așteptările într-o activitate sportivă de cel mai bun nivel, care să constituie un argument implicit și o resursă de bază ale dezvoltării sportului național, ale creșterii prestigiului acestuia în marile competiții internaționale. În linii generale, sportul clujean a răspuns acestor așteptări, oferind an de an rezultate și performanțe care au întărit tradiția locală, contribuind, totodată, la consolidarea evoluției ascendente din multe ramuri ale sportului național. O imagine mai precisă a acestei realități o oferă tabloul rezultatelor mai semnificative obținute de sportivi clujeni în ultimii 15 ani, tablou ce vorbește de la sine despre dinamica sportului clujean de performanță, despre fluxul sau refluxul înregistrat în timp de diferitele ramuri sportive ce ființează aici.

Parcurgînd acest tablou în ordinea importanței competițiilor, vom putea constata că, la ultimele patru Oliampiade, Clujul a punctat o singură dată, în 1984, prin același Ștefan Tașnadi, medalie de argint și un loc patru la haltere.

La campionatele mondiale spectrul performanțelor este ceva mai larg. Vreme de un deceniu (1971—1980), Șerban Doboși a obținut locuri între 4 și 6 la tenis de masă, lui alăturindu-i-se Crișan Simion cu un loc 3 și un loc 5 la C.M. din 1979 și 1981. Tot Tașnadi mai obține o medalie de bronz în 1983 — și cu asta se încheie lista performerilor seniori. La mondialele de tineret sau juniori, doar două medalii de argint obținute în acest răstimp: Ioan Pop (scrimă, 1974) și Paisz Miklos (box, 1983).

La europene punctează aceleași două sporturi: tenisul de masă (prin Crișan Simion, medalie de bronz, 1980 și echipa C.S.M., campioană europeană între 1964—1967) și halterele (Kisckalo Tiberiu, locul 4 în 1977 și Iacob Teodor locul 2 în 1985), sporturi cărora li se adaugă popicele (Ștefutz Ioan, argint în 1978).

Pe lista laureaților Jocurilor Mondiale Universitare, doar Eva Raduly (locul 1 în 1979 și locul 5 în 1981, la aruncarea suliței) și Palfi Pall (argint, în 1981, la 110 m.g.). La aceste competiții, Clujul mai participă cu cite doi sportivi în echipele reprezentative studențești de handbal (argint, 1973) și baschet (bronz, 1981).

Cam acestea sînt vîrfurile sportului clujean în anteriorii 15 ani. E mult, e puțin? Să amînăm răspunsul pentru a vedea care sînt rezultatele din 1986. Este anul în care halterele s-au dovedit pentru clujeni deosebit de prolifice în performanțe: la mondiale, două medalii de argint (prin Czanka Attila); la europene — un bronz (prin Iacob Teodor); la mondialele de juniori, trei medalii de bronz (prin Czanka și Kereki); la europenele de juniori — două aur (Sîrbu și Czanka), două ragint (Sîrbu și Czanka) și două bronz (prin Kereki Alexandru). Să mai amintim că Zoltan Zoltan obține un bronz la C.E. de cadeți, că doi clujeni au fost în echipa națională de rugby care a obținut bronz la europenele de juniori și un altul, în cea de volei, medaliată cu argint la europenele de tineret — și cu asta se încheie și lista performanțelor din 1986.

Revăzînd acest tablou al performanțelor, se impun cîteva constatări preliminare, și anume: la patru Olimpiade, o singură performanță; reculul spectaculos pe care-l înregistrează în orașul legendarului Moina atletismul — sportul sporturilor, cîndva o pasiune fierbinte a studenților clujeni (pentru care Parcul sportiv al Universității era un adevărat leagăn); ascensiunea la fel de spectaculoasă a unui sport ce crește din afara mediului universitar, halterele; stingerea, la nivelul seniorilor, a performanțelor într-un sport — tenisul de masă — în care clujenii excelau printr-un Negulescu, Doboși sau Giurgiucă, și chiar prin echipa reprezentativă a municipiului. În sfîrșit, dincolo de depășirile înregistrate în planurile anuale de puncte și medalii, persistă imaginea că sportul clujean nu a dat, în acest răstimp, măsura reală a potențialului existent, situîndu-se sub nivelul pretențiilor pe care iubitorii sportului le au, cu îndreptățire, față de acest centru de tradiție al mișcării sportive din țara noastră.

Pe ce se întemeiază piramida performanțelor sportive, care sînt factorii ce determină, în ultimă instanță, configurația de rezultate a tabloului amintit? Luînd-o pe rînd, despre activitatea sportivă de masă, la conducerea C.J.E.F.S. există opinia că aceasta rămîne în continuare un fenomen social ce se cere impulsionat îndeosebi pirn resorturi educaționale, prin înțelegerea sportului ca o condiție a sănătății și vigorii fizice. În orice caz, crosurile ocazionale nu rezolvă problema sportului de masă.

Apoi, trecerea de la nivelul de masă la cel al copiilor și juniorilor — unde se află primele verigi organizatorice — este imperceptibilă, importantă fiind capacitatea de absorbție a acestor categorii de vîrstă în secții sportive corespunzătoare. Din acest punct de vedere, Clujul stă bine, în numărul total al secțiilor, preponderente fiind cele pentru copii și juniori. Numai în Cluj-Napoca există 45 de astfel de secții cu activitate programată în campionate la nivelul școlilor și asociațiilor sportive. În general se estimează că peste 80 la sută din numărul elevilor sînt cuprinși în activitate sportivă organizată dar acest procent scade odată cu trecerea spre categorii superioare de vîrstă: maximum 50 la sută din numărul tinerilor între 18 și 25 de ani sînt cuprinși în sport. Legat de asta, se menționează că studenții au forme organizatorice distincte de practicare a sportului, în special cu caracter de masă, pentru că între studenție și performanță, sensul relației este invers, adică mai degarbă performerii sportivi devin studenți (deși se pare că în acest an nici un asemenea candidat n-a reușit la admitere, din vreo cinci zeci de cazuri), decît studenții obișnuiți — performeri sportivi.

Odată cu nivelul seniorilor, problemele sportului clujean apar la scara unu pe unu. Sînt 88 secții republicane, 12 internaționale și 2 (box și haltere) cu statut olimpic. Acestora li se adaugă 593 de secții cu importanță locală, inclusiv 14 centre sportive în comune, care activează sub egida școlilor respective. O realitate mai nouă a sportului clujean la acest nivel este migrația unilaterală a sportivilor (mai ales odată cu absolvirea) dinspre Cluj spre alte locuri — și din ce în ce mai puțini în sens invers. În fiecare din ultimii cinci ani au plecat din Cluj cîte 10—15 sportivi, care continuă să activeze în diviziile naționale și chiar în loturile reprezentative. Conform unei aprecieri tranșante a tovarășului Nicolae Mureșan, președintele C.J.E.F.S., „aproape nu există lot național în care să nu fie selecționat cel puțin un sportiv clujean la origine".

Într-o altă ordine de idei, în Cluj există peste 450 de baze sportive, din care 25 sînt apreciate ca fiind competitive la cel mai înalt nivel (17 în Cluj-Napoca). Recunoscînd rolul acestora în obținerea performanțelor tot la fel de adevărat este și faptul că efortul de modernizare trebuie corelat cu obiectivele sportive și, în ultimă instanță, întemeiat de acestea. La Cluj-Napoca, de pildă, secția olimpică de haltere „se bazează" pe sala de la „Clujana", care se prezintă, din toate punctele de vedere, sub nivelul celei de la C.S.M.

Trăgînd linie, speranțele pentru un aport clujean la reprezentarea țării la viitoarea Olimpiadă pot fi legate, deocamdată, la această jumătate de drum, de: Dorin Purcar și Dorin Mureșan (semifond), Morea Cristian și Radu Pașcalău (box), Czanka Attila și Kereki Alexandru (haltere), Sălăjan Vasile și Călin Niri (lupte), Ghiurcan Rodica (scrimă). Este, să recunoaștem, mult prea puțin. Potențialul sportiv clujean și tradiția existentă aici îndreptățesc să ne așteptăm la o mult mai mare afluență de sportivi și performanțe, care să determine, de pildă, inclusiv organizarea unor concursuri locale de selecție între toți cei care se situează peste baremurile respective, astfel încît la loturile naționale să fie trimise certitudini și titulari, nu speranțe și candidați; cam asta ar fi stacheta de competitivitate pe care trebuie să și-o propună o mișcare sportivă de prestigiu cum este cea clujeană. Cît despre ideea că „ar mai fi timp" pentru apariția unor noi performeri recomandabili loturilor olimpice, aceasta pică de la sine, întrucît, se știe, normal este ca acum baza selecției să fie foarte largă, pentru a avea de unde să se „îngusteze" odată cu apropierea orei startului. Din cei mulți chemați, vor fi puțini aleși, dar important este ca cei chemați — pe baza unor rezultate de valoare, competitive și concordante cu interesele reprezentării sportului național — să fie, într-adevăr, mulți încă de pe acum.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Cuvînt de suporter:

De ce în cumpănă?

Ceea ce se întîmplă în actualul tur al campionatului diviziei A cu Universitatea Craiova nu rezistă nici uneia din explicațiile acreditate. Este echipa craioveană — ediția 1986—1987 — alta decît cea care a încheiat de-a dreptul spectaculos returul campionatului precedent? Argumentele legate de valoarea lotului arată clar că nu. În linii mari, plus trei achiziții noi (Rada, Bița și Dumitrașcu) evoluează aceeași formație, cu obișnuitele modificări, poate prea obișnuite, pe care le fac antrenorii de la o etapă la alta. Și, totuși, cîtă diferență! În returul campionatului trecut Universitatea, cu aceiași jucători tineri, confruntată cu aceleași probleme ale „reconstrucției", ale „schimbului de mîine", înscria nu mai puțin de 41 de goluri. Performanță care a făcut din „U" cea mai eficace echipă a returului pe care l-a parcurs în mars triumfal „Steaua". Cine a înscris atîtea goluri în returul campionatului trecut pentru Universitatea? Nimeni alții decît actualii jucători. Pe nume — Bicu, Irimescu, Adrian Popescu, Săndoi, Mănăilă, Negrilă, Ungureanu, Cioroianu și, cum s-ar putea constata la o cercetare mai atentă a marcatorilor, de aproape fiecare component al echipei. Iar astăzi pentru marcatorii echipei, cei care au înscris cîte un gol la 135 de minute, îți sînt suficiente, dacă nu prea multe, degetele de la o singură mînă! Ei sînt, dacă ținem bine minte, Biță, Mănăilă, Irimescu și Bicu.

Ce se întîmplă atunci cu Universitatea Craiova? Iată, o întrebare inevitabilă.

Și ea trebuie pusă acum, cînd nu este prea tîrziu.

Explicația legată exclusiv de **schimbul de generație** rezistă și nu în întregime. Adrian Popescu, Mănăilă, Gică Popescu, Săndoi, Rada — jucătorii cei mai tineri și cei mai talentați ai „noului val" — joacă în divizia „A" de o perioadă cuprinsă între un an (Gică Popescu) și cinci ani (Adrian Popescu și Rada). Mai poate fi vorba în cazul acestora de „botezul focului"? Nu, categoric, nu! Dacă au talent — și au — după cinci ani în divizia A ar trebui să joace la potențialul maxim al carierei lor de fotbaliști. De ce nu joacă — pentru că, nu cu mult timp în urmă, au jucat (amintiți-vă de zilele cînd „Universitatea" trimitea la Hunedoara echipa de speranțe care juca de la egal la egal cu pe atunci redutabilă, Corvinul) — iată o explicație pe care trebuie s-o dea și ei și antrenorii lor. Dacă adăugăm acestora și **grupul jucătorilor experimentați** (Lung, Negrilă, Ungureanu, Irimescu, Geolgău, Cîrtu și Tizlihoi — ultimii doi aduși în situația de „inactivi" de antrenori și conducerea clubului care, cînd îi declară indisponibili, cînd îi ceartă pentru sentimentele de infidelitate față de culorile echipei), ajungem la concluzia că lotul Universității este alcătuit din jucători cu **suficientă experiență competițională.**

Explicația legată de **slaba pregătire fizică** nu rezistă nici ea în întregime. Actuala conducere tehnică a preluat echipa din etapa a 8-a. În cele 7 etape care au trecut de atunci, la care s-a adăugat și o întrerupere de campionat a fost timp suficient ca printr-o pregătire atentă, rațională, și nu prin una de suprasolicitare, echipa să fie adusă la un nivel de pregătire fizică maximă. De ce nu s-a reușit acest lucru — pentru că nu s-a reușit — nu noi sîntem în măsură să dăm explicația cuvenită. Dar ea e necesară.

Explicația legată de faptul că trupa din Bănie are o **conducere de club sub nivelul cerințelor** unei echipe cu firmă (și faima) „Universității" rezistă, se pare, cel mai mult. Așa se explică faptul că de această echipă, care a dominat prin valoarea ei campionatul nostru în ultimii 10 ani, nu a fost „legat" nici un antrenor. Pe aici au trecut mulți antrenori, dar niciunul nu a rămas! Fiecare și-a făcut interesele lui și a plecat cînd a vrut și cum a vrut. Conducerea clubului nu s-a preocupat să aducă antrenori pe măsura valorii echipei, ci a așteptat să primească antrenori oferiți de alții. Iar jucători ai Universității Craiova, azi antrenori sau care ar fi putut să îmbrățișeze această carieră, au fost mai diplomat sau mai puțin diplomați îndepărtați din preajma echipei care i-a crescut. Întrebați-vă unde se află astăzi Oblemenco, Ivan, Deselnicu, Silviu Stănescu, Ștefănescu, Deliu, și veți afla singuri răspunsul. Aceeași conducere a clubului, a risipit în ultimii trei ani atîția jucători cîți alții adună în zece ani. Iar acum, aceeași conducere a clubului asistă neputincioasă cum o echipă talentată, în loc să urce în ierarhia diviziei A, pe măsura valorii jucătorilor ei, se îndreaptă spre zona „nisipurilor mișcătoare".

CONSTANTIN PRIESCU ■

P.S. Ar fi nedrept să nu adaug la slăbiciunile și erorile conducerii clubului Universitatea și „concursul" pe care și l-au dat și ceilalți factori din familia atît de agitată, nu totdeuna în bine, a fotbalului

---

Civilizația sportului

Durități inutile

Echipele noastre de hochei sînt, cu excepția reprezentativei naționale, în concediu. (E drept un concediu mult mai scurt decît cel al echipelor masculine de handbal care STAU CINCI LUNI (!) pentru ca 20 de jucători să se pregătească pentru campionatul mondial grupa B, situație nemaiîntîlnită în vreo altă parte). Deci, pînă la „refacerea gheții", e timp pentru cîteva comentarii pe marginea... durităților inutile, ca să folosim o expresie hocheistică.

La București, un jucător suferă o fractură de piramidă nazală cu hemoragie. Cel care i-a provocat-o nu este nici măcar eliminat din joc. La Galați, se înregistrează o plagă tăiată a arcadei stingi. Autorul este suspendat opt etape după care e chemat la lotul național. Foarte educativ! La Miercurea Ciuc, arbitrul de linie este lovit cu pumnul de un jucător. Fiind component al lotului reprezentativ, respectivul nu simte gravitatea faptei sale. Deh, avem nevoie de el.

După ce la Galați se înregistrează 90 minute de penalizare într-un meci (record mondial?), federația se alarmează, ziarul „Sportul" ia poziție hotărîtă spunînd „Stop indisciplinei la hochei!" și calmul revine pe gheață. Antrenorul echipei naționale apreciază într-un interviu că „jucătorii trebuie să fie convinși că luptă pentru o idee comună și nu pentru propria lor satisfacție". Care satisfacție? O anumită teorie pseudo-filozofică afirmă că sportul este pentru tineri mijlocul ideal de refulare și în același timp mijlocul derivativ perfect al unei agresivități naturale. Această teorie nu-i amuză decît pe inconștienți, pe cei care cred că se poate combate violența exercitînd-o și pe cei care disprețuiesc sportul nevăzînd în el decît un loc de încăierare. În Canada, am văzut un buletin oficial al federației de hochei în care erau lăudați, în cadrul a două clasamente paralele, cei mai buni realizatori ai campionatului și jucătorii care comiseseră cele mai multe faulturi!

Hocheiul dă adeseori impresia că flirtează cu violența. Dar spectatorii care vin în tribunele patinoarelor nu caută violența, ci jocul. Vin pentru un joc sportiv, nu pentru un război. Un joc sportiv în care azi ai pierdut, mîine cîștigi, sau invers. Este ceea ce ar trebui să înțeleagă și unele „galerii" insolente alcătuite în majoritate din tineri, unii foarte tineri, de-a dreptul copii (părinți, luați aminte!) care se întrec în manifestări soonre lipsite de cel mai elementar respect pentru cei din jur. „Suporteri" care, din cînd în cînd, se mai și bat între ei, ca să fie tabloul complet!

Să sperăm că în 1987, disputele de pe gheața patinoarelor noastre vor avea ca obiect doar pucul. Și că meciurile se vor disputa într-o atmosferă mai sănătoasă din toate punctele de vedere. Începînd poate cu scoaterea din tribune a turbulenților și a celor care fumează țigară după țigară. La patinoarul din Capitală, prin fumul care poate fi tăiat cu cuțitul, se poate întrezări pe un perete al arenei indemnul... „Sănătate și recreere prin sport".

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Toată lumea face sport

Sfîrșitul de an este, ca întotdeauna, în absența competițiilor, timpul anchetelor și al speculațiilor, în centrul acestora din urmă aflîndu-se, bineînțeles, sportivul numărul 1 al anului 1986, fotbalistul argentinian Diego Maradona. Aflat, binemersi, la Napoli, Maradona este dat ca aproape sigur, din sezonul viitor, fie în Bundesliga, la Bayern Munchen, fie, în altă variantă, la Real Madrid. Celebrul club madrilen a început foarte serios discuțiile, dacă luăm de bun ceea scrie „El Pais", gazeta citîndu-l chiar pe împricinat: „Napoli este interesată să mă vîndă cît mai repede, cît timp cota mea comercială este înaltă. Și cum singurele cluburi care m-ar putea cumpăra sînt Real Madrid și Juventus (dar Napoli nu vrea un transfer în Italia, din motive limpezi), clubul madrilen are prioritate". ● Deocamdată, însă, Napoli a anunțat prelungirea cu încă un an (pînă în 1989) a contractului cu Maradona. ● La sediul F.I.F.A. din Zürich, reprezentanți ai Comitetului de organizare a turneului final al Campionatului mondial de fotbal din Mexic au prezentat bilanțul financiar al competiției, constatîndu-se un beneficiu de 71 milioane franci elvețieni (43 milioane dolari), dintre care 30 la sută vor rămîne mexicanilor, iar restul se va împărți celor 24 de echipe participante. ● Atletul american Edwin Moses, membru al Comisiei sportivilor de pe lîngă Comitetul Internațional Olimpic, a cerut o participare sporită a sportivilor la activitățile diferitelor organisme ale C.I.O., iar alegerea acestora să se facă după două criterii fundamentale: renunțarea la vreo limită de vîrstă și fair-play-ul candidaților. ● Comisia sportivilor a fost creată în 1981, avînd un rol consultativ. Printre membrii fondatori se află Nadia Comăneci, Vladislav Tratiak, Sebastian Coe, Kipjoge Keino.

LUCIAN OPREA ■

Comentariul săptămînii

Pace și dezarmare

XXXI

Calea tratativelor

Obținută cu greu, cu prețul multor milioane de vieți și a unor mari suferințe, pacea de după cel de-al doilea război mondial a fost și continuă să fie o pace incompletă și fragilă. A fost și este pace în sensul că n-a izbucnit un al treilea război mondial. Însă în lume s-au acumulat uriașe cantități de arme tot mai perfecționate, care înseamnă un permanent pericol de război, și, pe de altă parte, în ultimii 41 de ani au avut loc 120 de războaie zise locale, în care au fost antrenate peste 70 de țări, războaie soldate cu numeroase jertfe omenești, cu suferințe și cu imense pagube materiale. În prezent chiar, pe glob există multe „puncte fierbinți", unde se desfășoară conflicte armate sîngeroase : în Orientul Mijlociu, și cu deosebire în Liban, între Iran și Irak, în Africa australă, în America Centrală și în zona Caraibilor. Toate acestea relevă mai mult ca oricînd necesitatea rezolvării problemelor complexe ale vieții internaționale, a soluționării tuturor problemelor dintre state exclusiv pe cale politică, prin tratative.

Această direcție fundamentală a politicii externe românești s-a concretizat în numeroase acțiuni, inițiative și demersuri pe plan internațional ale țării noastre, ale președintelui Nicolae Ceaușescu. Este cunoscut că, la inițiativa României, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat Apelul solemn către toate statele lumii aflate în conflict de încetare fără întîrziere a acțiunilor armate și de soluționare a problemelor dintre ele pe calea tratativelor și Angajamentul statelor membre ale O.N.U. de a reglementa stările de încordare și conflict, diferendele existente pe cale politică, de a se abține de la folosirea forței și de la amenințarea cu forța, de la orice intervenție în treburile interne ale altor state. Recent, tot la inițiativa țării noastre, la Națiunile Unite a fost adoptată o rezoluție privind reglementarea pașnică a diferendelor dintre state. În același timp, România a preconizat crearea unei comisii permanente a O.N.U. pentru bune oficii, mediere și concilieri. Menționăm, de asemenea, inițiativele, acțiunile și apelurile adresate de România părților angajate în conflicte în diferite părți ale lumii pentru stingerea focarelor de război și începerea de negocieri în vederea rezolvării politice a problemelor litigioase, precum și vizitele, întîlnirile și convorbirile președintelui României, care a avut ca element director promovarea dialogului, găsirea soluțiilor care să asigure pacea și înțelegerea între popoare, între toate statele, indiferent de sistemul lor social-politic sau de apartenența la blocuri militare.

Țara noastră, președintele ei au relevat în numeroase rînduri că recurgerea la forță în relațiile dintre state, pe lîngă că aduce mari prejudicii popoarelor, nu poate asigura o rezolvare viabilă, justă a diferendelor existente, ci, dimpotrivă, le agravează sau creează altele noi, complicînd și mai mult situația internațională. Iată de ce rezolvarea pașnică a tuturor problemelor litigioase constituie o cerință obiectivă a dezvoltării lumii contemporane. Apreciind rolul conferințelor și al sprijinului internațional, România consideră că statele implicate în litigii trebuie să-și asume direct răspunderea pentru felul în care își rezolvă problemele care le privesc. Potrivit viziunii românești privind ducerea tratativelor, este necesar ca în timpul desfășurării acestora partenerii să manifeste receptivitate și înțelegere față de opiniile celeilalte părți, să dea dovadă de bunăvoință, pentru a se ajunge astfel la soluții reciproc acceptabile. Chiar dacă se dovedesc anevoioase, intrînd uneori în impas, tratativele nu trebuie întrerupte, ci trebuie găsite soluții pentru continuarea lor.

Bucurîndu-se de o largă apreciere pe plan internațional, conceptul românesc privind soluționarea tuturor problemelor dintre state exclusiv pe cale politică, prin tratative, precum și eforturile țării noastre pentru transpunerea în viață a acestui principiu sînt menite să aducă o contribuție de seamă la făurirea unei lumi fără arme și fără războaie, la întărirea păcii și securității pe tot globul.

ION D. GOIA

Ofensiva italiană

Patria spaghetelor și a lui Al Bano, a automobilelor Fiat și a modei masculine mondiale, Italia și-a luat în serios formă și pășește viguros pe pămîntul Europei, cucerind, la mare lupță, importante poziții în economia continentului. Formidabilul „boom" industrial înregistrat de întreprinderile din peninsulă în ultimii doi ani — experții îl pun, în mare măsură, pe seama seriozității cu care este combătut terorismul — au deschis patronilor apetitul pentru vecini, pe care-i înghit fără ezitare pentru extinderea sferei de activitate, și influență, dobîndirea unor poziții de forță și, nu în ultimă instanță, pentru obținerea de beneficii cît mai ridicate. Această serioasă „deschidere" a industriașilor italieni pentru firmele străine este susținută de situația lor financiară deosebit de bună. După clasamentul întocmit de hebdomadarul italian „Il mondo", primele 2 000 de societăți industriale italiene au realizat în 1985 un beneficiu global de 280 la sută. Pe primele luni ale anului 1986 creșterea medie a beneficiilor a atins 30—40 de procente. Tot în 1985 fluxul monetar al acestor mari stabilimente economice a sporit cu 23 la sută, iar fondurile proprii cu 12 la sută. Primele 10 grupuri italiene care în 1984 înregistrau la capitolul pierderi 330 milioane dolari, au numărat în 1985 două miliarde de dolari ca beneficiu net ! Pe scurt, întreprinderile în cauză merg bine, iar unele dintre ele au cunoscut redresări spectaculoase — grupul „Montedison" a trecut de la un pasiv de 60 milioane dolari în 1984 la un activ de 81 milioane în 1985. Beneficiind și de „explozia" bursei din Milano, ele au emis de la începutul anului acțiuni în valoare de 5.8 miliarde dolari, de două ori mai mult decît în aceeași perioadă a anului trecut. Numai întreprinderile grupului „Agnelli" au lansat acțiuni de peste 1,6 miliarde dolari, iar „Ferruzzi" a acumulat, pe această cale, 1,7 miliarde dolari din iulie 1985 și pînă acum.

Cu asemenea mijloace financiare grupurile italiene pot emite pretenții europene și nu numai atît, își pot materializa ambițiile în Franța, Anglia și în alte țări „colege" în Piața Comună. Așa se face că „Ferruzzi" a înghițit firma „British Sugar", „Carlo de Benedetti" a achiziționat 25 la sută din firma franceză „Yves Saint-Laurent", „Fiat" cumpără fabrica de automobile „Matra", într-un cuvînt, patronii italieni nu pierd nici o ocazie pentru a-și spori prezența internațională. Deși foarte agresivi ca exportatori, industriașii în cauză manifestau o explicabilă timiditate vis-a-vis de implantarea în străinătate. Explicabilă prin fragilitatea financiară a anilor '82—'84, prin lipsa unui exemplu curajos pe care nici gigantul „Fiat" nu se încumeta să-l dea. După redresarea economică din ultimii doi ani, cel mai curajos s-a arătat imperiul agro-alimentar „Ferruzzi" care a devenit rapid primul mare producător de zahăr din Europa, deținînd controlul asupra firmei franceze „Behin-Say" și vizînd primul loc în lume după înghițirea lui „British-Sugar". Acesta a fost urmat rapid și cu succes de grupul lui Carlo de Benedetti, care, după ce a reușit să preia controlul asupra firmelor „Olivetti" și „Buitoni", a devenit primul acționar al fabricii franceze de echipamente pentru automobile „Valeo" și a obținut controlul asupra firmei „Davigel", tot din Franța.

În pofida dinamismului lor industrial și capitalurilor atrăgătoare de care dispun, firmele racolatoare au și eșecuri în acțiunea lor de înghițire pe nemestecate a antreprizelor ce le cad sub ochi. Așa s-a întîmplat cu „Montedison" căreia i-a fost suflată firma suedeză „Fermenta" și cu mai sus menționatul de Benedetti care a pierdut o vînătoare asemănătoare în favoarea unui rechin american. La ora actuală 3 mari societăți italiene — Fiat, ENI și IRI — fac parte din elită, adică se numără printre cele 50 de grupuri non-americane a căror ierarhizare a fost stabilită după cifra de afaceri.

Consecințele acestor masive concentrări de capital sînt previzibile. Ca de obicei, firma mamă va acorda o atenție sporită fabricilor din țară, orice reducere de personal și investiții, orice schimbare a profilului de fabricație urmînd să fie suportată, ca de obicei, de întreprinderile cucerite.

IOAN ROȘCA

Întîlnire cu Yeti?

Noi vești ne-au parvenit despre renumitul alpinist italian Reinhold Messner. El a devenit primul om care a cucerit toate cele 14 vîrfuri ale lumii cu înălțime de peste opt mii de metri. Ministerul nepalez al turismului a anunțat că la mijlocul lunii octombrie, Reinhold, împreună cu un alt alpinist, Johann Kammerlander, a reușit să ajungă pe vîrful Lhotse, înalt de 8 501 m, din Himalaia. S-a precizat că cei doi cățărători au realizat această performanță în decurs de cinci ore și 45 de minute, plecînd de la cea de-a treia tabără a lor, situată la 7 400 metri. În total ei au avut nevoie de trei zile pentru ca, plecînd de la tabăra de bază, să cucerească acest munte, al patrulea ca mărime din lume. La sfîrșitul lui septembrie, Messner reușise să urce pe Makalu, care, cu cei 8 475 metri ai săi, este al cincilea printre cele mai înalte vîrfuri muntoase ale lumii.

Messner este socotit drept un alpinist al extremelor, fapt pentru care extraordinarele sale performanțe stîrnesc uneori intense controverse. Născut în septembrie 1944 în localitatea italiană Brixen, Reinhold se dedică de foarte tînăr alpinismului. În perioada 1950—1964, el reușește performanța de a fi realizat nu mai puțin de 500 de cățărări în Alpi, fapt care i-a creat faima de alpinist de excepție. În 1971 renunță la meseria de profesor de matematică pentru a se dedica în întregime pasiunii de alpinist. Expedițiile sale au fost consemnate pe primele pagini ale presei din diferite părți ale lumii, mai ales după ce, începînd din anii '70, se lansează în cursa de cucerire a celor mai înalte vîrfuri ale Himalaiei. Senzațională a fost socotită mai ales performanța sa din anul 1978, cînd, fără însoțitor și fără a folosi masca de oxigen, urcă vîrful Nanga Parbat. Era prima ascensiune solitară din istorie a unui vîrf de peste opt mii de metri. Repetă performanța în 1980, cînd urcă singur pe Everest.

Însă faima pe care i-au adus-o realizările sale de excepție riscă să treacă pe plan secundar, în fața recentelor sale declarații potrivit cărora în cursul ultimelor escaladări în Himalaia s-ar fi întîlnit în două rînduri cu Yeti, „omul zăpezilor". La o conferință de presă ținută la reintoarcerea sa la Roma, Messner a relevat că Yeti nu este o specie umană, ci „un animal, asemănător cu un urs sau o maimuță mergînd pe două picioare". „Este vorba — a apreciat el — de o ființă care nu a fost încă menționată în cărțile de zoologie". Întîlnirea cu Yeti, de care s-a apropiat la circa 10 metri, l-a făcut să devină partizan al teoriei existenței „omului zăpezilor". „Am fost pînă acum unul din cei puțini care nu au crezut vreodată în existența lui, pentru că am cutreierat toată Himalaia, fără a întîlni nici o urmă a sa", a spus Reinhold.

Scepticismul însă vine, de această dată, din rîndul experților. Potrivit profesorului Seidler din Viena, întîlnirea cu Yeti nu ar fi fost altceva decît o halucinație provocată de lipsa de oxigen. Profesorul austriac a atras atenția asupra faptului că asemenea viziuni ar fi avut și alți alpiniști în cursul cățărărilor la mare altitudine. Și deși nu vrea să-l învinuiască pe Messner de șarlatanie, profesorul Seidler și-a exprimat convingerea că „pe baza a ceea ce cunoaștem" este exclusă existența lui Yeti.

ROMEO NĂDĂȘAN

Lumea se amuză

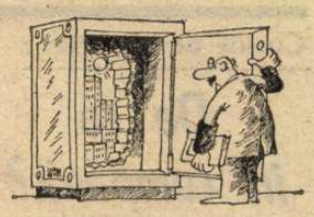

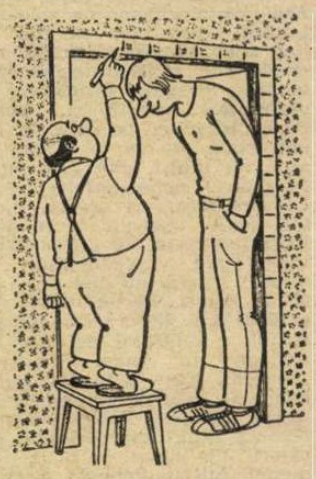

După „PANORAMA" — Polonia

Cota de alertă

Liniștea seniorială a telexului pare a-și duce ultimele speranțe. A fost acest gălăgios camarad în batalionul clasic al comunicării la distanță, nu știu cît de slăvit și adorat, dar sigur trebuincios și ocrotit, folosit cu tragere de inimă și privit cu neostenită încredere. Spunem și azi la fel, cîtă vreme se știe că în lume s-ar găsi cam 1,5 milioane de telexuri, deci destule să poată duce în spinare sarcinile numeroase ale dorului nostru de conversație la mare distanță, fără a fi obligați a deranja mult prea mofturosul telefon, să-l putem ocoli măcar atunci cînd ne stă în putere. Nu mai este la fel siguranța de sine, încrederea că fără noi, piloții de formula unu, viața ar deveni mai săracă dacă nu incomodă și imposibilă. Explicația nu cere prea mult efort, presupunerile în asemenea situații navighează în apele vecinătății, unde au prins cheag forțele concurenței. Adversarul gata să dea credibilitate acestor temeri se cheamă telefax, ajuns deja la o cifră comparabilă cu nivelul — încă — ocupat de telex. Faptul în sine este suficient de grăitor în ceea ce privește viteza de înaintare a concurenței și capacitatea de cucerire a gustului public. Certă se dovedește încrederea trimițătorilor de corespondență pe distanțe mari în istețimea mașinii telefax. În consecință, crește cererea, sporește oferta. O cutie cît o carte, ceva mai solidă, așezată pe birou și telefonul învecinat înseamnă mai totul. Ridici receptorul, formezi numărul și avertizezi asupra intenției de a intra în emisie. De la celălalt capăt al firului — în centrul orașului sau în centrul Antarcticei — ți se răspunde : N-ai decît ! O apăsare pe buton și peste 20 de secunde o coală de hîrtie normală, cu tot ce are pe ea — înscrisuri, tabele, semnături, ștampile, amprente — se află pe masa destinatarului. Costă, toată afacerea, cam tot atît cît o convorbire telefonică pe durata a 20 de secunde.

Nou, nou dar telefaxul caută deja să demonstreze puterea schimbării. Varianta clasică este amenințată de surorile mai tinere, unele abia puse pe picioare. Astfel, pe mai noile tipuri de mașină se dau asigurări privind deplina securitate a textului transmis, la recepție ținîndu-se secret facsimilul pînă vine destinatarul adevărat. Un model de dată recentă permite, simultan, expedierea și recepționarea de facsimile. Conectată la o linie de mare viteză, mașina poate transfera o pagină de text în doar trei secunde.

Tehnica pusă în aplicare în cazul de față constă în realizarea unei imagini electronice prin sistemul digital folosind mecanismul tip scanner. În viitorul apropiat sîntem asigurați că vom primi noutăți. Aparatul actual preia imaginea și o transmite instantaneu spre receptor sau o stochează în memorie ; noul tip va fi în stare să transfere conținutul paginii în sarcina unui computer personal. Aici va putea fi prelucrat, ajustat și trimis mai departe sub formă electronică. Ceva mai încolo se contează pe posibilitatea de a trimite facsimilul direct de pe computerul personal fără a mai avea, inițial, textul tipărit.

Motive suficiente, cum se vede, pentru a considera pericolul în direcția telexului vizînd deja cota de alertă.

NEAGU UDROIU

Între arme, muzele tac

Anii celui de-al doilea război mondial au fost ani de încleștare, de suferințe, de drame... Jurnalul Annei Frank a fost scris cu sufletul la gură, cu groaza în suflet fără ca autoarea să se fi gîndit la publicarea lui. Omenirea trebuia să facă față unor probleme majore — de viață și de moarte — nu era timp pentru artă.

Muzeele vest-germane s-au abținut în a prezenta operele de artă din perioada nazismului. Iată că, de curînd, regele ciocolatei, Peter Ludwig, unul dintre cunoscuții colecționari de artă din R.F.G. a declarat că : „așa cum cultura și arta nu s-au oprit la Elba, arta nu trebuie să se oprească la anul 1933. Încercările de a șterge din memorie 12 ani din istoria Germaniei reprezintă vederea îngustă a unei societăți conformiste. Trebuie înlăturat acest tabu".

Ca o reacție, peste 200 de artiști și muzeografi au semnat o declarație care exprimă „uimirea și groaza" față de cuvintele „irresponsabile" ale colecționarului de artă. În această declarație se arată că cei mai mari artiști ai Germaniei au fost interziși, omoriți sau siliți să plece în exil în perioada nazismului. „Cu cîteva excepții — spune Dieter Honisch, directorul galeriei naționale din Berlinul Occidental — creațiile din timpul nazismului sînt pline de kitsch."

Să fi uitat oare Peter Ludwig ce declara Goebbels ? („cînd aud cuvîntul cultură îmi vine să scot pistolul")

Și totuși ce mult ar fi însemnat și pentru artă, pentru cultură cei 12 ani dacă n-ar fi fost fascismul și ar fi fost pace !

DAN DĂNUȚ DORU

Cu ochii deschiși prin lumi de întuneric

Porțile cerurilor s-ar fi deschis încă din 1914!

William Miller a lansat în America moda bibliei, explicată prin cifre, în așteptarea sfîrșitului lumii. S-a înșelat e adevărat, de vreo trei ori în stabilirea acestei date, dar nici urmașii săi n-au avut mai mult succes. Un anume, Charles Taze Russel, născut la Pittsburg în 1852, deși părinții acestuia i-au lăsat ca moștenire afacerea lor de negustorie cu textile, a constituit un grup intitulat „Studenții în biblie". Înainte de crearea noii secte, Russel fusese adventist, dar secta aceasta nu l-a entuziasmat prea mult, probabil fiindcă nu reușise să devină, părtaș de afaceri cu conducătorii acesteia.

Om întreprinzător, Russel s-a apucat să studieze cu ardoare biblia, pentru a stabili și el data sfîrșitului lumii, așa cum procedase fondatorul adventismului. Era în 1873 iar calculele sale îi indicau data decisivă ca fiind 1874. Anul 1874 a trecut și el însă ca toți anii și, ca și fondatorii adventismului, Russel a explicat că evenimentul a avut loc, dar în mod invizibil, în ceruri. Russel nu a fost prea fericit, nici în următoarele sale previziuni. El a anunțat începutul mileniului pentru 1914, adică a erei de o mie de ani de pace pe pămînt. Se știe însă ce a reprezentat 1914 pentru omenire. El a mai prezis apoi că, 1918 va fi sfîrșitul papalității dar constatăm că aceasta continuă să existe și astăzi. Desigur, moartea lui Russel în 1916, l-a scutit să mai dea explicații pentru noul său eșec.

Noua sectă, „Studenții în biblie" nu s-a mulțumit numai să se joace cu cifrele. Ei au interpretat întreaga biblie, într-o manieră proprie iar în 1918 s-au separat complet de adventism. Russel se autoinvestise demult cu titlul de „al șaptelea înger al apocalipsului", propunîndu-și ca scop, să elibereze omenirea de teama iadului și să demaște fraudele, erorile și practicile religiilor tradiționale, în special ale bisericilor catolică și protestantă.

Ca și celelalte secte neoprotestante, adepții lui Russel se cred singurii deținători ai adevărului divin, declarînd război tuturor celor ce nu-i acceptă. Secta susține că, în 1914 Hristos și-a selecționat 144.000 de aleși — încă o cifră simbolică — printre ei bineînțeles aflîndu-se și Russel la loc de onoare și, odată ce Satan va fi definitiv învins, toți morții vor învia : cei buni vor trăi veșnic iar cei răi vor fi distruși. La sfîrșitul mileniului, adică în 2114, încă o cifră, cerul și pămîntul vor fi reînnoite pentru vecie.

Toate cele de mai sus, sînt foarte apropiate de doctrina adventistă.

Russel, crescut într-un mediu de afaceri s-a hotărît să mai lanseze una. A editat revista „Turnul de veghe" creînd casa de editură „Watch Tower Bible and Tract Society", comercializînd în lumea întreagă ideile sale, prin care anunța vestea sfîrșitului lumii. Pe lîngă broșuri, reviste și tracte el a mai lansat discuri și filme. Treptat, casa sa de editură a devenit un adevărat trust pe care în 1909, Russel l-a instalat la Brooklyn unde, funcționează și astăzi.

Dar omul de afaceri Russel, căruia îi plăcea să i se spună pastorul Russel, marele reformator al secolului, nu a fost totdeauna fără reproș. În 1906, soția sa divorțează de el pentru infidelitate și cruzime. Pentru a nu-i plăti acesteia pensie alimentară, Russel își donează întreaga avere. El mai fusese anterior condamnat pentru escrocherie deoarece vinduse unor creduli „grîu miraculos".

După moartea lui Russel, conducerea sectei este preluată de Joseph Frederic Rutherford care, fusese grefier la un tribunal, și căruia îi plăcea enorm să-i se spună „domnul judecător". Acesta a fost și el condamnat în 1914, la închisoare, pentru escrocherie iar sediul „Turnului de veghe", pus sub sechestru. Rutherford profită de această vacanță forțată, pentru a lansa noi idei în cadrul sectei : „întoarcerea lui Abraham și a altor profeți pe pămînt în 1925, și selecționarea unui număr de oameni de către Hristos care nu vor mai muri". Prima profeție a fost desmințită de fapte deși Rutherford, își construise pentru el, pentru Abraham și ceilalți profeți care trebuiau să se reîntoarcă pe pămînt, o somptuoasă vilă în California. Cea de-a doua profeție era mai prudentă și ulterior, el a făcut precizarea că selecționarea va începe, dar nu înainte de a se fi terminat actualul secol. Oricum, el a murit în 1942 după ce locuise singur în casa construită pentru primirea profeților.

Pentru a mai crește cifra afacerilor, Rutherford a mai editat o revistă „Treziți-vă", iar în 1920 vine pe continentul european, la Berna și organizează secta și în această parte a lumii.

În 1931, secta ține un congres în America și delegații votează o rezoluție prin care își stabilește denumirea de „Martorii lui Jehova", motivînd că însuși dumnezeu a declarat : „voi sînteți martorii mei". Se vor întreba mulți cititori de ce tocmai „martori ai lui Jehova" ? Răspunsul este pentru că secta pretinzîndu-se monoteistă respinge cu înverșunare dogma „Trinității" și pentru a demonstra că celelalte biserici creștine au preluat de la Hristos tot ceea ce nu este fundamental.

Desigur, „martorii lui Jehova" nu recunosc faptul că în biblie nu se vorbește de Jehova ci de Yahve iar fraza în care se spune „Voi sînteți martorii mei" se referă la poporul evreu.

Dar cum profeții, mor și ei la fel ca ceilalți muritori, Rutherford moare și el, conducerea sectei fiind preluată de Nathan Knoor care devine președinte al „Asociației internaționale al martorilor lui Jehova".

În 1969, la o întrunire de la Paris, Knoor precizează și el că „sfîrșitul" acestei lumi pervertite va avea loc în 1975. A trecut însă și 1975, explicațiile lui Knoor dovedindu-se la fel de infantile ca ale celorlalți. Afacerile mergînd însă bine la Brooklyn se lansează de aici un avertisment : „singurii care pot spera să supraviețuiască sfîrșitului lumii sînt cei care au luat cunoștință de împărăția lui dumnezeu, cît despre ceilalți care nu vor veni la noi, îi deplîngem dar ei sînt pierduți".

Să mai revenim însă puțin la jocul cifrelor, specialitatea adventiștilor și a celorlalte progenituri ale sale : Cronologia stabilită de Russel ar fi următoarea : 4127 înainte de Hristos, crearea lumii ; 2473 înainte de Hristos, potopul și victoria Satanei ; pînă în anul 33 după Hristos, dominația Satanei ; din anul 33 pînă în 1914, o mică turmă de 144.000 de oameni pot fi salvați în așteptarea urcării lor la ceruri ; 1914—1918, Jehova devine rege ; în 1914 Hristos a urcat în ceruri începînd mileniul ; 1918—2014, morții vor învia pe grupuri. Turma celor 144.000 va fi așezată lîngă Jehova, ceilalți vor trăi pe pămînt iar cei răi vor fi distruși ; după 2014, noul pămînt și noile ceruri vor trăi veșnic.

Constatăm deci, că „împărăția de o mie de ani" în care cred adventiștii și celelalte secte desprinse din aceasta a început. Acest lucru fiind deja stabilit nouă celorlalți nu ne mai rămîne decît să tragem consecințele. După ei, marea dată a istoriei lumii a început în 1914 cînd s-au deschis porțile cerurilor. Tot ceea ce a fost înainte de această dată este numai opera Satanei și este normal ca toate celelalte religii să fie diabolice. Proba caracterului demonic al acestora, spun ei, constă chiar în afirmația că, sufletul este nemuritor. Or, este o mare minciună a diavolului, acela care i-a determinat să păcătuiască pe Adam și Eva. Omul este muritor ca și animalele. Chiar Isus a fost o creatură umană care a murit. Pentru a respinge „trinitatea", „martorii lui Jehova" susțin că „dumnezeu a creat omul după chipul și înfățișarea sa, or, nimeni nu a văzut un om cu trei capete".

Ceea ce este antisocial însă la această sectă, este faptul că plecînd de la premiza că lumea actuală este creația demonului, adepții sectei susțin că, aceasta trebuie să fie respinsă în bloc, refuzînd deci să se supună îndatoririlor civice.

I.G. VULCĂNEANU

Racul

- Laurii nu se împletesc în formă de pătrat.
- De cînd omul s-a ridicat în picioare, lasă mai multe urme.
- Viciile sînt ca magneții... (Nu atrag aurul).
- Lacrima ? Sensibilitate condensată.
- Aruncăm cu pietre în oglinzi și învinuim soarta cînd călcăm pe cioburi.
- Sînt oameni care, tot „învîrtindu-se", îi amețesc pe alții.
- Cele mai goale buzunare sînt acelea în care se odihnesc mîinile.
- Cînd ești nevoit să cobori, mulți se oferă să îți țină scara.

Caricatură de AL. CLENCIU

- Și printre daltonești întîlnim oameni care văd lucrurile în roz.
- Aripile nu se leagănă pentru a chema somnul.
- Cele mai convingătoare lacrimi sînt cele de sudoare.
- Servilul țintește arcuindu-se.
- Unii vînători cred că iepurele fuge mai tare decît glonțul.
- Marile descoperiri nu s-au făcut privind prin gaura cheii.
- Nimeni nu a dat de comori săpînd groapa altuia.
- De proptele au nevoie pomii care rodesc prea mult și oamenii care rodesc prea puțin.

N. PETRESCU-REDI

„Guvernul regal ungar trece la curățire"

La 31 martie, directorului Spitalului evreiesc din Oradea i s-a comunicat — din partea reprezentantului **Gestapo**-ului — rechiziționarea spitalului. S-a acordat o oră pentru scoaterea din spital a tuturor bolnavilor. Președinții comunităților ortodoxă și neologă au fost obligați să asigure, în 24 de ore, 600 de paturi cu două rînduri de lenjerie și cîte două pijamale fiecare. A doua zi, cererea notificată cu o zi în urmă a fost majorată : comunităților li s-a cerut să predea neîntîrziat încă 1 000 de pijamale, 800 de pături din păr de cămilă, 600 aparate de radio, 500 de mașini de scris, 200 de aparate fotografice. Peste trei zile, la 5 aprilie, locotenentul de administrație Ullman, comandantul depozitelor districtului IX Cluj a pretins comunității evreiești din Oradea, să determine pe toți comercianții evrei să verse în decurs de 24 de ore — pe bază de inventar — toate stocurile de care dispun, la depozitul central din Oradea. „Nemții tot o să vă ia mărfurile, fără despăgubire. Dacă ni le dați nouă — argumenta Ullman — veți dovedi patriotism (sic !) iar pe deasupra, de la noi veți primi și bani".

În aceeași zi s-a primit un bilet de la comandantul spitalului **SS**, un **Hauptsturmführer** oarecare, care enumera cantitățile a peste 50 de articole — îndeosebi lenjerie de pat, îmbrăcăminte, veselă, mobilă etc. — care trebuiau să fie predate pînă a doua zi la ora 15.

În multe orașe, rabinii au suspendat ținerea șabatului, pentru ca enoriașii să poată aduna bunurile cerute de autorități.

Aproape concomitent cu dispozițiile privind purtarea stelei galbene, autoritățile au primit și o altă adresă strict secretă, aparent fără prea mare importanță.

„Către toți primarii orașelor și către toate autoritățile comunale : Dispuneți ca organismele comunităților evreiești să alcătuiască liste, în patru exemplare, cu toate persoanele evrei, împreună cu membrii lor de familie, specificînd localitatea și casa în care locuiesc ; listele să fie predate imediat primarului orașului, respectiv autorității comunale.

Primarul orașului, respectiv autoritatea comunală să predea primul exemplar autorității polițienești de gradul I, al doilea exemplar comandamentului postului de jandarmi, iar pe al treilea să-l trimită prin poștă, cel tîrziu pînă în ziua de 8 l.c., pe adresa domnului ministru de interne al Regatului Ungar.

Să fie trecut și numele mamei celor înscriși pe liste.

Budapesta, 4 aprilie 1944".

Primăria instalată de ocupantul hitlerist la Dej a întrecut pe multe altele în cinismul cu care a pregătit listele. A anunțat conducerea comunității că evreilor li se vor da cartele speciale pentru zahăr și săpun și că, în acest scop, are nevoie grabnic de lista exactă a evreilor din oraș. Tinerii și adolescenții, în grupuri de cîte doi, au străbătut orașul în lung și în lat, întrînd conștiincios în fiecare casă, ca nici o familie să nu rămînă fără cartelă. S-a muncit cu sîrguință 3 zile și 3 nopți pînă s-au alcătuit și s-au bătut la mașină listele cu cele 3 266 de familii. Preocupați să nu le scape nici o stradă, nici un apartament, să consemneze exact numele fiecărui evreu, adresa precisă, anul nașterii, ocupația și, neapărat numele mamei, nici unul din cei care au participat la această acțiune n-a intuit că, de fapt, ajută la întocmirea listei deportării, a tabelului nominal cu cei care vor umple pînă la refuz vagoanele garniturilor cu destinația **Birkenau-Auschwitz.**

Citeam ordonanțele ce apăreau aproape zilnic. Le reciteam de zeci de ori. Mereu credeam că, în spaima noastră, le exagerăm gravitatea. Dar nu era nici o exagerare. Pînă la începutul lui mai ni se anulaseră toate drepturile și libertățile, ni se interzisese totul și fuseserăm interzișii de peste tot. Evreii nu mai puteau fi medici, farmaciști, profesori, învățători, scriitori, avocați, ziariști, actori. Evreii fuseseră concediați din instituțiile de stat, de la bănci și instituții de credit. Începînd cu 25 aprilie, evreii nu puteau fi angajați nici în industrie, nici în comerț, nici în agricultură. 25% au fost dați afară imediat ; 25% urmau să fie concediați pînă la 31 mai, iar restul de 50% trebuiau să fie eliminați pînă la 30 martie. „Din ce vom trăi ?" ne întrebam cu toții și nimeni dintre noi nu era în stare să răspundă.

Evreii fuseseră interzișii din toate asociațiile și uniunile, din teatre și cinematografe, din cafenele și restaurante, din băile publice. Nu aveau voie să călătorească, să aibă radio sau telefon. Ni se dădea voie, deocamdată, să trăim. Cel puțin așa credeam. Așa se deducea din ordonanțele de pînă atunci. Noi nu știam că la 7 aprilie la ministerul de interne, în sala mică de consiliu, avusese loc o ședință consacrată „problemei evreiești". În notele sale, Halász Géza, locțiitorul imputernicitului regentului pentru Ucraina subcarpatică a consemnat : „Secretarul de stat Baky ne aduce la cunoștință că în viitorul apropiat, evreii din zona jandarmeriei Kassa — în această zonă era inclus și Maramureșul — vor fi evacuați... Dorește ca conlucrarea cu germanii să se desfășoare fără fricțiuni, să le facilităm cazarea, hrănirea, etc. ținînd seama că germanii nu vor altceva decît să ne ajute în rezolvarea problemei evreiești".

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însîngerat

Aici, la această ședință, s-a hotărît, de fapt, ghetoizarea, adică declanșarea ultimei reprize, pornirea spre moarte. Drumul a fost scurt și rapid. O primă haltă : ghetoul. A doua și ultima : **Birkenau-Auschwitz.** Ordonanța guvernamentală în acest sens nu exista încă. Consiliul de Miniștri va hotărî ghetoizarea abia peste cîteva săptămîni. Dar soarta ne-a fost pecetluită irevocabil atunci, în acea ședință din 7 aprilie condusă de Baky László și Endre László.

Lansînd programul de ghetoizare și deportare, participanții la ședință au ținut seama, firește, de experiența nazistă acumulată în mai toate țările Europei ingenunchiate. Această experiență avea la bază directivele lui Reinhardt Heydrich din 21 septembrie 1939 adresate către **Einsatzgruppen** din Polonia cotropită. Ele stipulau — ca prim pas în trecere la „faza finală" — rapida „Concentrare a evreilor din țară în orașele mari". Se recomanda ca numărul punctelor de concentrare să fie cît mai mic și să fie „situate la noduri de cale ferată sau cel puțin de-a lungul unei linii ferate".

Este greu de apreciat ce a fost determinant, ura față de evrei ori zelul slugarnic față de naziști. Cert este că horthyștii „au reușit" să aplice „soluția finală" într-o variantă care a întrecut în multe privințe tot ce-a născocit în materie **Gestapo-ul** și **SS**-ul la un loc.

Faimosul ordin nr. 6163/1944 din 7 aprilie 1944 al Ministerului de Interne, preciza fără echivoc, cu o limpezime înspăimîntătoare :

„Guvernul regal ungar, în scurt timp, va curăța țara de evrei. Ordon ca acțiunea de curățire să se facă pe părți teritoriale, în virtutea căreia evreii — fără deosebire de sex și vîrstă — trebuie transportați în lagăre. În orașe și comune mai mari, o parte a evreilor va fi așezată, ulterior, în clădirile evrețești stabilite de autoritățile de sistematizare, adică în ghetouri...

Stringerea evreilor va fi efectuată de organele poliției și jandarmeriei regale ungare competente teritorial.

La nevoie, jandarmeria va acorda poliției regale maghiare, în orașe, ajutor în forță publică. Poliția de securitate germană se va deplasa la fața locului, în calitate de consilier ; conlucrării cu ea fără perturbări trebuie să i se acorde o atenție deosebită.

Autoritățile legale județene, în raport cu numărul evreilor, să înființeze imediat, în locuri potrivite, un număr suficient de lagăre...

Evreii vor fi transportați ca prizonieri cu trenul, la nevoie cu atelaje puse la dispoziție de autoritățile orășenești, respectiv comunale. Evreii ce urmează să fie transportați nu pot lua cu ei **decît : îmbrăcămintea de pe ei, cel mult două schimburi de rufărie și alimente pe cel puțin 14 zile pentru fiecare precum și un bagaj de maximum 50 de kg,** în care se include **și greutatea lenjeriei de pat, a păturilor și saltelelor. Bani, bijuterii, aur și alte obiecte de valoare — nu !** Stringerea evreilor trebuie efectuată în următoarea ordine : regiunile de jandarmerie : Kassa (Kosice), Marosvásárhely (Tîrgu-Mureș), Kolozsvár (Cluj)..."

Se pun la dispoziția comandamentelor regiunilor de jandarmerie și poliție toate companiile de forță publică și formațiunile-școală subordonate. Pentru acțiunea de stringere, comandamentele de jandarmerie și autoritățile polițienești să ia reciproc contact pentru ca acțiunea de curățire să se efectueze simultan și în comun.

Urmărirea evreilor care nu vor fi găsiți în locuințele lor să se ceară potrivit uzanței cu referire la prezentul ordin..."

OLIVER LUSTIG

(Va urma)

Construcții pentru bucuria oamenilor

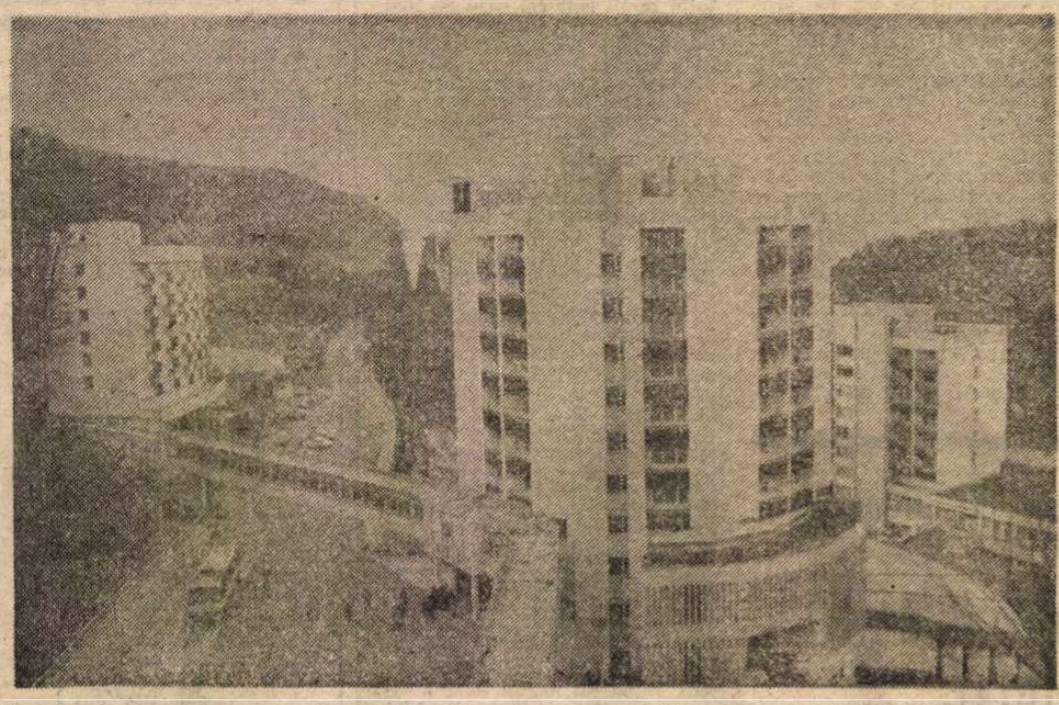

La Sovata, frumusețea naturii este întregită de originalitatea liniei arhitectonice

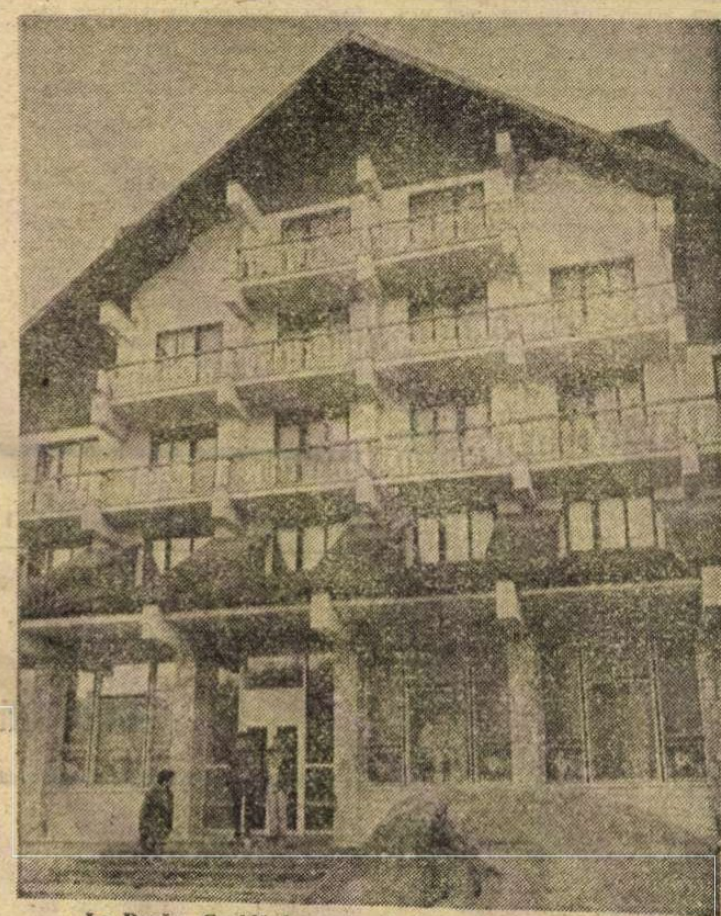

La Durău, Ceahlăul a coborît pînă-n bătătura stațiunii

În așteptarea iernii, într-un decor magnific, la hanul Tihuța

Între industriile de ultimă oră ale lumii, cea a turismului ocupă un loc aparte. Nu puțini sînt cei ce consideră că un turism civilizat, eficient și modern este un indicator, în ultimă instanță, al inteligenței cu care sînt valorificate frumusețile naturale dintr-o anume țară. Dar, în același timp, industria turismului este și dovada cea mai elocventă a grijii față de om, ridicată la rang de politică. O politică reală, concretă, îndubitabilă. În ceea ce ne privește, dăruiți din plin cu priveliști de o frumusețe și un pitoresc fără de seamăn, admirabil sintetizate în primele două versuri ale nemuritoarei Miorițe, „pe-un picior de plai / pe-o gură de rai", am construit, încetul cu încetul, dar cu o tenacitate demnă de toată lauda, o uriașă zestre edilitară ce pune în valoare — adică la îndemîna omului, a sănătății lui, a nevoii lui de odihnă și recreere — mirificele peisaje ale patriei. Invitîndu-vă să refaceți cu ajutorul memoriei fabuloasele și fastuoasele stațiuni ale litoralului Mării Negre, sau somptuoasele linii arhitectonice de pe Valea Prahovei și a Oltului, vă oferim în această pagină cîteva din frumusețile unor noi și tulburătoare locuri de odihnă și tratament. Vizitîndu-le, beneficiind de multitudinea serviciilor ce vi le oferă, veți adăuga memoriei dumneavoastră nu doar clipe și locuri de neuitat, ci și convingerea că pentru sănătatea și bucuria dumneavoastră s-a cheltuit mult și cu deplin folos, s-au investit dragoste, inteligență, frumusețe.

Pusă în slujba omului, industria turismului din România și-a așezat la rangul cel mai de sus calitatea care se cheamă omenie.

O demonstrează cu prisosință toate edificiile de ultimă oră de pe harta turistică a patriei pe care vi le prezintă într-un prim episod al unui serial de ilustrate românești

MIRCEA HUDEK
și VICTOR NIȚĂ

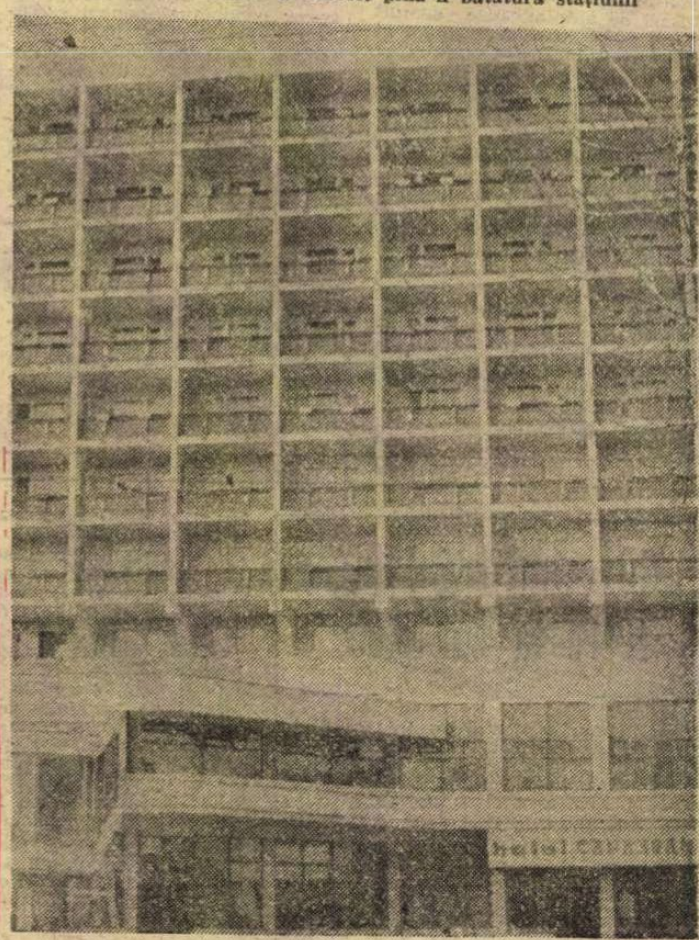

Salutări din hotelul Căprioara din Covasna

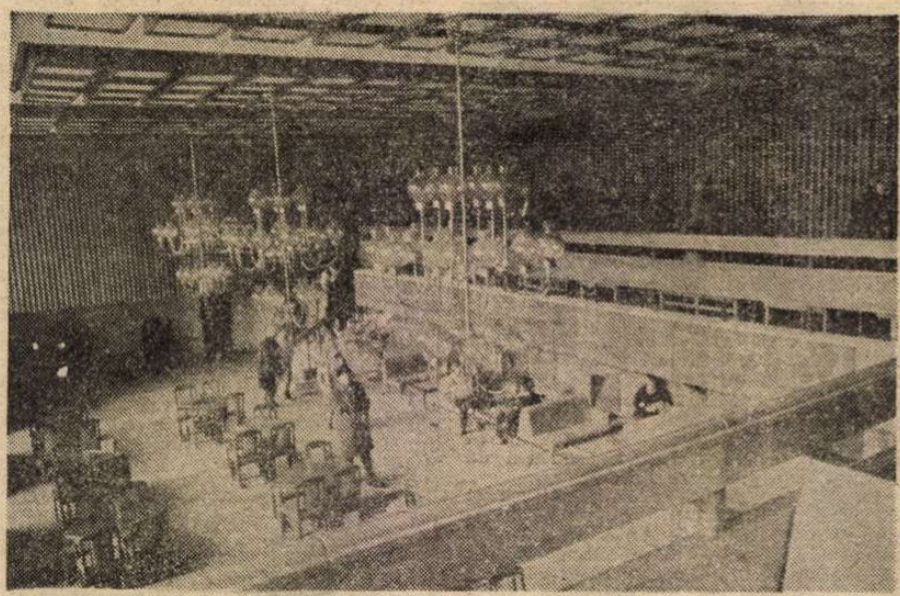

Un complex hotelier de rang european, Harghita, din Miercurea-Ciuc

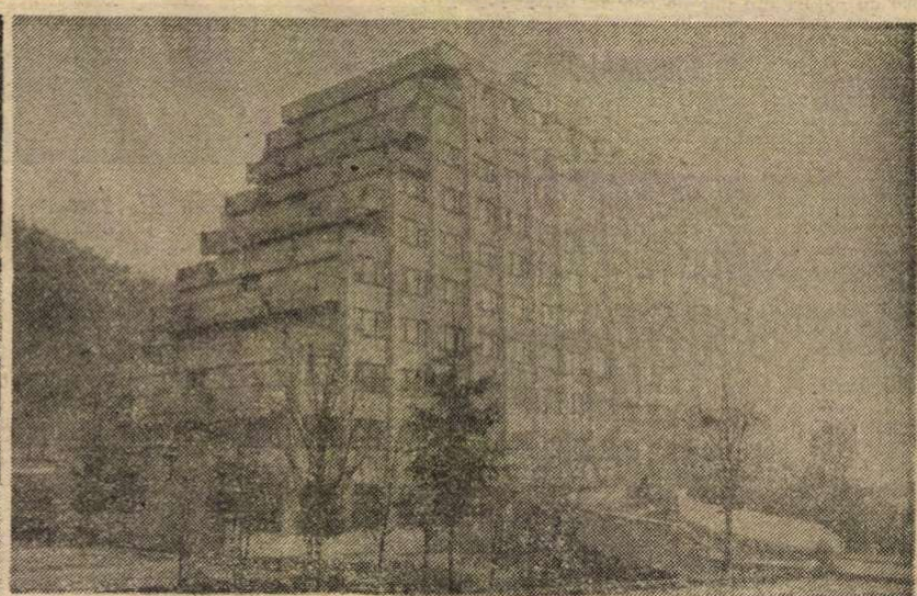

Dimineață de aur la Singeorz-Băi

Flacăra, Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 66 ; Publiciști-comentatori : 14 53 ; Reportaj economie : 26 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 17 00 ; Sport : 25 66 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

41 505

Biblioteca Județeană MUREȘ TÎRGU-MUREȘ

flacara

anul XXXV
52 (1645)
VINERI 26 DECEMBRIE 1986

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

Pentru patria română, după datina străbună

La mulți ani!

Se încheie un an de muncă rodnică, se încheie un an de strălucite biruinți în împlinirea aspirației pe care partidul comunist a ridicat-o la rang de lege supremă a existenței noastre : aceea de-a ne vedea patria — Republica noastră românească — tot mai înfloritoare, ridicîndu-se falnic, stăpînă pe destinele sale, în rîndul țărilor demne ale lumii, aceea de-a ne vedea poporul — minunatul nostru popor — bucurîndu-se din plin de roadele jertfei îndelungate pentru libertate și dreptate și ale trudei sale eroice de azi pe întinsele orizonturi de creație a unei noi și prospere civilizații.

Se încheie un an — primul din actualul cincinal — în care, dincolo de bogăția oricărui bilanț, se relevă certitudinea generatoare de noi și impetuoase energii că istoricele hotărîri elaborate de Congresul al XIII-lea — grandios program de acțiune revoluționară al Frontului Democrației și Unității noastre Socialiste — se înfăptuiesc neabătut, că indicatorii etapei pe care o parcurgem — calitatea, eficiența, competitivitatea — se constituie în trepte trainice pentru ridicarea la un stadiu superior al progresului nostru material și spiritual.

Sînt toate acestea motive de satisfacție adîncă, de justificată mîndrie ce se însoțesc de sentimentul dragostei și recunoștinței pentru partid, din gîndul și cutezanța căruia prind viață și contur măreț izbînzile noastre.

Și sînt toate acestea temeiul durabil pe care vom așeza eforturile unui nou an, cu aceeași încredere în justețea drumului ales, cu același atașament la datoria față de țară și popor și tot mai uniți în hotărîrea de-a acționa, fiecare la locul de muncă și-n fiecare clipă a vieții noastre, așa cum permanent ne îndeamnă, cu înțelepciunea cuvîntului său și cu pilduitoarea sa faptă revoluționară, conducătorul iubit al partidului și al țării, TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU.

„Să privim viitorul poporului nostru, al națiunii noastre — și pentru viitorul său liber și independent să facem totul pentru dezvoltarea forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale, a științei și culturii patriei noastre"

Din faptele de muncă ale anului 1986 (paginile 4,5,6 și 7)

Cîntarea României — În zodia artei (pagina 9)

Două reportaje din lumea satului — Paginile 12 și 13

Republica, patria noii noastre democraţii

Sculptură de JUSTIN NASTASE ■

Sărbătorim 39 de ani – la anul vom sărbători jubileul a patru decenii – de **Republică** pe pămîntul de la Dunăre şi Carpaţi. Sărbătorim, la 30 Decembrie, acel act istoric de căpetenie al existenţei noastre ca ţară şi neam, acel act care, desenîndu-ne locul nou pe harta geografică şi spirituală a lumii, a dat trup visului hrănit din veac de suflarea românilor din toate zările, vis menit – aşa cum arăta preşedintele Republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu – **„să înfăptuiască dreptul sacru al poporului de a fi singur stăpîn în patria sa strămoşească".**

Sînt 39 de ani de la acel memorabil 30 Decembrie 1947 care a consacrat, cu fericita formulă a lui Bălcescu, **„domnirea poporului prin popor"**, instalarea la cîrma destinului naţional a maselor largi, factor ignorat o întreagă epocă. Ele, aceste mase, nu intrau totuşi pentru prima oară în istorie abia atunci, căci fără prezenţa lor demiurgă nu există istorie şi nu există ţară. Ele au decis în repetate şi cruciale rînduri destinul acestui popor, care este ceea ce este, în ultimă instanţă, prin această prezenţă a lor. Dar 30 Decembrie 1947 înseamnă, în cronica României, mai mult decît atît, înseamnă nu numai prezenţă, ci asigurarea **participării** maselor la istorie, ca act creator. Iar cel care a asigurat în chip programatic această participare, cel care a diriguit-o efectiv, cel care i-a decis caracterul de lege, iar prin aceasta eficienţa, a fost Partidul Comunist Român, autorul actului revoluţionar din August 1944, deschizătorul epocii libertăţii, ctitorul **„dreptului sacru al poporului de a fi singur stăpîn în patria sa strămoşească".**

Această participare a maselor, a poporului, la actul deciziei naţionale, ca expresie a consonanţei organice a socialismului cu democraţia, emancipînd principiul democraţiei ca supremă realitate şi ca factor primordial al progresului societăţii, a căpătat o nouă şi puternică relevanţă în anii care s-au scurs de la Congresul al IX-lea al partidului, anii cînd România a devenit **Republică Socialistă**, anii cînd noua Constituţie a patriei, definind drepturile şi îndatoririle cetăţeneşti într-o superioară etapă a dezvoltării noastre economico-sociale, a întruchipat generoasa idee – emanaţie a gîndirii revoluţionare a preşedintelui Nicolae Ceauşescu – potrivit căreia **„nu se poate concepe o orînduire socialistă fără asigurarea celei mai largi democraţii pentru toţi oamenii muncii"**

Ce a rezultat, se vede, o vedem şi o trăim cu toţii, prin tot ceea ce dă relief şi sens muncii şi existenţei noastre. A rezultat o **democraţie reală**, coborîtă din rama sloganului în viaţa cea vie, conferind substanţă şi strălucire acestei vieţi. A rezultat acea democraţie fără echivalent în peisajul nostru istoric – şi nu numai al nostru ! –, în care partidul, devenit centrul vital şi centrul de forţă al naţiunii, conduce nu „de sus", dintr-o intangibilă zonă situată deasupra maselor, nu „în numele poporului", ci **împreună cu poporul, pentru popor**, oferindu-i poporului acel cadru nou şi original, acel cadru **„unic în felul său"**, cum pe bună dreptate l-a definit preşedintele României, în care dreptul de opţiune şi de decizie al omului muncitor în problemele ce-l privesc şi privesc societatea se afirmă direct şi plenar. S-a creat, în aceşti 21 de ani, o multitudine de structuri şi mijloace, de organe şi organisme larg reprezentative, acţionînd deopotrivă la nivel naţional şi în toate straturile sociale, în toate vetrele de muncă şi de creaţie, făcînd ca unicitatea scopurilor, a intereselor generale comune, să nu excludă ci, dimpotrivă să-şi adjudece, în chip necesar şi fertil, acele elemente care exprimă şi întăresc bogăţia, varietatea, diversitatea în unitate a vieţii noastre, pluralitatea de interese specifice, clar evidenţiate şi armonic articulate într-un unic şi dens şuvoi creator. Adunările generale şi consiliile oamenilor muncii, autoconducerea şi autogestiunea muncitorească, instituţionalizarea congreselor şi conferinţelor naţionale (ale oamenilor muncii, deputaţilor, ţăranilor, ştiinţei, învăţămîntului, culturii etc.), organizaţiile de masă şi obşteşti (peste 50 !) ale României de azi, ca şi alte importante întemeieri democratice, sînt, la ceasul de faţă, tot atîtea eficiente forme de activizare politică şi de sporire a contribuţiei maselor la conceperea şi conducerea propriilor lor destine. Centrul de convergenţă al tuturor acestor structuri, mijloace şi forme prin care se manifestă, cu un dinamism fără precedent, acţiunea socială de masă în România epocii noastre este **Frontul Democraţiei şi Unităţii Socialiste**, condus de însuşi secretarul general al partidului, preşedintele Republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Acest sistem unitar şi larg, deschis şi suplu, al democraţiei noastre muncitoreşti-revoluţionare, dictat de înseşi cerinţele vieţii, ale realităţilor noastre specifice, inconfundabile şi irepetabile în esenţa lor, favorizează marele dialog pe care partidul, conducerea sa îl poartă strîns şi statornic cu masele, stimulîndu-le iniţiativa istorică, aportul viu, creator, pe toate planurile şi, cu deosebire, pe cel al economiei, ca factor motor al impetuoasei noastre înaintări.

Recentele lucrări ale unor foruri larg-reprezentative pentru conducerea democratică a societăţii româneşti – plenara Consiliului Naţional al F.D.U.S., plenara Consiliului Naţional al Oamenilor Muncii, plenara C.C. al P.C.R., dezbaterile Camerei legislative a consiliilor populare, sesiunea Marii Adunări Naţionale – au evidenţiat, odată mai mult, faptul că noua noastră democraţie, purtînd pecetea celei mai dinamice epoci din istoria patriei, e strîns legată de dezvoltarea economiei, de succesele ei, ca şi de ardentele ei nevoi şi sarcini, de participarea activă a maselor, a fiecărui om al acestei ţări, la înfăptuirea marilor planuri ale înaintării noastre, alcătuite cu consultarea largă a naţiunii, exprimîndu-i aceleia vrerile şi nădejdile. Efortul dăruit, competent, în munca de zi cu zi, cu tot ceea ce presupune el în planul continuei perfecţionări a cunoştinţelor, a celor tehnico-ştiinţifice în primul rînd, ca şi în planul conştiinţei, devine, în aceste condiţii supremul mod de manifestare şi afirmare a omului noii noastre democraţii, supremul mijloc al dezvoltării acesteia pe o spirală mereu suitoare.

În concepţia de o unică rodnicie istorică a cîrmaciului destinului naţional, democraţia devine astfel un rezultat a cărui eficienţă, în ultima analiză, ţine de dreapta înţelegere a raportului dintre legile generale şi activitatea practică de edificare a viitorului spre care tindem. **„Nu există** – sublinia, recent, tovarăşul Nicolae Ceauşescu – **nişte modele sau nişte legi sau adevăruri care pot acţiona de la sine, în orice condiţii, iar factorul subiectiv – partidul, clasa muncitoare, poporul – să aştepte rezultatele acestor legi şi adevăruri obiective. Oricît de bune ar fi acestea, ele nu pot da rezultate decît în măsura în care oamenii, partidul nostru, poporul, ştiu să le folosească şi, plecînd de la ele, să asigure mersul ferm înainte al patriei pe calea socialismului şi comunismului".**

Concluzia, în aceeaşi ilustră formulare, se degajă limpede, constituindu-se ca un vibrant îndemn adresat conştiinţelor naţionale :

„Să dezvoltăm larg democraţia muncitorească-revoluţionară, asigurînd participarea întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor, a societăţii noastre — aceasta constituind factorul fundamental, garanţia desfăşurării în cele mai bune condiţii a întregii noastre activităţi. Făurim socialismul şi comunismul cu poporul, pentru popor ; deci, pornind de la această teză revoluţionară, trebuie să facem totul pentru ca poporul să fie pe deplin conştient, să înţeleagă bine toate problemele dezvoltării patriei noastre, precum şi toate problemele internaţionale şi să acţioneze într-o deplină unitate, sub conducerea comuniştilor, pentru a asigura ridicarea ţării noastre pe noi culmi, victoria socialismului şi comunismului în România, întărirea independenţei şi suveranităţii patriei !".

Răspunsul nostru, al tuturor fiilor acestui pămînt, indiferent de naţionalitate, constituiţi în marele bloc de granit al republicii noastre socialiste, va fi – ca totdeauna cînd ne-o cere Eroul naţiunii – pe măsura unui popor eroic.

Păşim spre Anul 40 al Republicii cu siguranţă de gospodari – de gospodari ai întregii ţări – şi cu revoluţionara şi patriotica sete a marilor împliniri naţionale, ştiind bine cine sîntem, ce vrem, ce putem şi ce trebuie să fim.

ILIE PURCARU ■

Cîntece pentru plaiul străbun

Doină

Lerui ler de lîngă cer
Unde doinele nu pier
Ler din munţii Orăştiei
Unde-i miezul veşniciei
Pe-o colină fără moarte
Unde ni-i zidită carte
Din dainele murmurate
La lumina stelelor
Arborii inelelor
Arborului celui mare
Rămuros, din răsuflare...

Iarnă la Ţebea

Aici, la Ţebea, ninge din bătrîni,
La munte urcă nunţile-n baladă
Pe sănii înflorate, rădăcini
De la goruni ce n-au ştiut să cadă.
Sărut ninsoarea cu-n pridvor în gînd
Cu porţile deschise, de primire,
Să vină oaspeţi omenoşi cîntînd
Tribuni din înstelate cimitire...
Fîntînile sub tulnice scot vin
Şi pîinea pe ştergare înflorate
Mi-s alfabet de suflet de român
Din graiul vechi, introiernit prin sate.

Dorul românesc

Cu munţii l-am tăcut, ca pădurenii,
Cu ape clare şi îngîndurate...
Ştiam ceva ce şi acuma ştiu,
Prin cosmosul puzderiei de sate...
Sînt păstrătorul tainei lui dintîi
Cu doinele, prin dor, mă omenesc,
Fring pîinea lui, sărut şi căpătîi,
Intraductibil, Dorul Românesc.
Ştiam ceva ce şi acuma ştiu,
Păstrez şi port cu mine, mai departe
Şi va rămîne cînd n-o fi să fiu —
Cum dăinuie
ce n-are nici o moarte.

Ţara

Numai în tine mă-ncred
Numai cu tine sînt însumi
Ţară, lumină, să văd,
Arc peste plînsu-mi.
Locul sub stele mi-l ştiu
Locul mi-l ţin, orice-ar fi.
Sîmbure cosmic şi viu —
Noapte şi zi.
Numai de tine mi-e dor
Doru-mi-i numai de tine !
Trecut-prezent-viitor
Triunghi înstelat pe coline.
Fie-mi lumina uşoară
Cînd n-oi mai fi
Şi din mormînt, dulce ţară,
Viu, voi iubi !

Colind de copil

Eu, tot copil, cu steaua prin nămeţi,
Din munţii Retezat, copil cu steaua,
V-aduc urare de la daco-geţi
Cu vîscolul, cu vînul şi cu neaua.
Eu, tot copil, cu steaua din bătrîni,
Prin satele moşite-n străvechime
Colind cum se colindă la români
De viaţă lungă, de noroc, de bine...
Vă fie Anul Nou cu omenie,
Pruncii vă crească-n legea celor buni,
Cum ne-au crescut, din veac de veşnicie,
Zei pămînteni, străbunii din străbuni.
Sub mari procoviţi de omăt nu zace
Grîul nădejdii întru ce-i curat...
An Nou cu sănătate şi cu pace
În trupul ţării binecuvîntat !

EUGEN EVU ■

Pe prima pagină reproducere după lucrarea „Republica" de Elena Greculesi

Moment important în dezvoltarea relațiilor româno-bulgare

Tradiționalele legături de prietenie și solidaritate dintre poporul român și poporul bulgar s-au ridicat în ultimele decenii pe o treaptă superioară, au cunoscut o continuă extindere. Un rol de excepțională importanță în dezvoltarea acestor relații îl au întîlnirile și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria. În acest cadru se înscrie și întîlnirea prietenească de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a avut-o săptămîna trecută la Giurgiu și Ruse cu tovarășul Todor Jivkov.

În timpul convorbirilor oficiale care au avut loc cu acest prilej s-a hotărît să se stimuleze dezvoltarea continuă a raporturilor bilaterale politice, economice, culturale și în alte domenii de activitate. După cum se subliniază în Comunicatul dat publicității la încheierea întîlnirii, cei doi conducători de partid și de stat au acordat o atenție deosebită creșterii volumului schimburilor de mărfuri dintre România și Bulgaria, lărgirii și adîncirii în continuare a specializării și cooperării în producție, în special în domeniile construcțiilor de mașini, electrotehnicii, electronicii, metalurgiei, chimiei, valorificării în comun a potențialului hidrotehnic al fluviului Dunărea. În acest context, a fost relevată necesitatea aprofundării colaborării de lungă durată, căutării de noi posibilități pentru extinderea acesteia, utilizării mai largi în acest scop a unor forme avansate de conlucrare, inclusiv a legăturilor directe dintre întreprinderi din cele două țări, pe baza colaborării și a specializării în producție. S-a subliniat că sporirea eficienței colaborării tehnico-științifice și creșterea rolului acesteia în realizarea în comun a unor obiective economice de amploare constituie o rezervă importantă a relațiilor economice româno-bulgare.

Întîlnirea prietenească de lucru dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov a prilejuit și un schimb de păreri asupra celor mai importante probleme actuale ale situației internaționale. S-a apreciat că problema fundamentală a epocii contemporane o constituie apărarea păcii, oprirea cursei înarmărilor și trecerea la măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, eliminarea pericolului unei catastrofe nucleare. Cei doi conducători au reafirmat sprijinul față de programul propus de U.R.S.S. cu privire la lichidarea generală și totală a armelor nucleare și a celorlalte arme de distrugere în masă pînă la sfîrșitul acestui secol. Înfăptuirea dezarmării nucleare și preîntîmpinarea militarizării Cosmosului, interzicerea și lichidarea armei chimice și alte măsuri de dezarmare vor duce la înlăturarea pericolului de război în Europa și pe întreaga planetă. A fost reafirmată și cu acest prilej hotărîrea României și a Bulgariei de a-și intensifica activitatea pentru transformarea Balcanilor într-o zonă fără arme nucleare, precum și pentru realizarea inițiativei comune româno-bulgare cu privire la crearea în Balcani a unei zone lipsite de arma chimică.

Un moment impresionant al întîlnirii l-a constituit înmînarea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu tovarășului Todor Jivkov a Ordinului „Victoria Socialismului", care i-a fost conferit cu prilejul celei de-a 75-a aniversări a zilei de naștere, pentru contribuția deosebită adusă la dezvoltarea colaborării între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, între Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria, la întărirea prieteniei dintre popoarele român și bulgar, a cauzei generale a socialismului, păcii și colaborării internaționale.

Exprimînd convingerea că noul dialog româno-bulgar la cel mai înalt nivel va contribui la dezvoltarea continuă a relațiilor dintre partidele, țările și popoarele noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Stadiul înalt al relațiilor româno-bulgare este rezultatul activității îndelungate desfășurate — și avem datoria și răspunderea de a face totul, și în continuare, pentru ca prietenia și colaborarea româno-bulgară să se întărească necontenit, pentru a asigura o conlucrare trainică în toate domeniile". La rîndul său, tovarășul Todor Jivkov aprecia: „În anii edificării socialiste, prietenia tradițională dintre popoarele bulgar și român a căpătat dimensiuni noi. Prietenia noastră corespunde nu numai intereselor fundamentale ale celor două popoare vecine ale noastre. Ea este și în interesul întăririi unității țărilor socialiste, al afirmării pozițiilor socialismului, ea slujește cauzei păcii, înțelegerii și colaborării în Balcani, în Europa, în lume".

Desfășurat în spiritul încrederii și înțelegerii depline, noul dialog româno-bulgar la vîrf constituie un moment important în dezvoltarea conlucrării rodnice, multilaterale dintre cele două partide și țări, în întărirea continuă a prieteniei dintre popoarele noastre, în interesul reciproc, al cauzei socialismului, păcii și înțelegerii pe tot globul.

ION CODRU ■

Patriotismul omului de știință

Am fost întrebat odată: „Din larga paletă de sentimente cu care este înzestrată ființa umană, pe care-l socotiți cel mai nobil?" Nu am ezitat să răspund: „Patriotismul".

Dragostea de mamă, acest sentiment atît de frumos, cîntat de poeți și de scriitori, leagă între ele două ființe dragi: mama și copilul. Patriotismul ne leagă prin mii și mii de fire invizibile de moșii și strămoșii noștri și prin tot atîtea fire de copiii, nepoții și de nepoții nepoților noștri. Patriotismul a legat statornic de pămîntul țării noastre pe înaintașii noștri, oricît de vitrege au fost vremurile pe care le-au trăit.

Patriotismul este un sentiment cît se poate de natural. Este firesc să-ți iubești țara și trecutul ei, să lupți pentru un viitor mai bun al ei, tot așa cum este firesc ca un fir de iarbă să iubească pămîntul care-l hrănește, soarele care-l încălzește și picătura de rouă din diminețile de vară. Patriotismul nostru nu este un sentiment de posesiune, de acaparare, de denigrare a altor popoare; dimpotrivă, înseamnă respect pentru drepturile legitime ale altor neamuri, pentru cultura lor.

Se spune uneori că știința nu are patrie că, de exemplu, oriunde pe suprafața Pămîntului „doi și cu doi fac patru", dar omul de știință are o patrie, și aceasta este adevărat. Omul de știință are o datorie sacră de a-și sluji patria, o datorie poate mai mare decît a oricărui alt cetățean. Pentru că, așa cum am văzut, patriotismul nu înseamnă numai dragostea de țară, de trecutul ei, ci și de viitorul ei. Ori astăzi, în condițiile unui progres în ritm accelerat al științei și tehnicii, făurirea unui viitor luminos al țării noastre, ca de altfel al oricărei țări, nu este posibil decît folosind cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane. Adevăratul om de știință a fost întotdeauna și un mare patriot. Se pot da multe exemple de personalități științifice din trecutul țării noastre care și-au făcut studiile în străinătate, sau au lucrat în străinătate o perioadă de timp și care au refuzat catedre și cariere strălucite în străinătate pentru a se întoarce în țară, unde, în condiții poate mai grele, prin muncă de pionierat, au contribuit la progresul științei și tehnicii românești. Mă voi referi la cîțiva dintre foștii mei profesori: Vasile Bianu care a lucrat în Franța cu Marie Curie și care a refuzat foarte politicos (pentru că, spunea dînsul „mi-a fost foarte greu să refuz o doamnă!") o carieră universitară la Paris, pentru a se întoarce la Universitatea și Politehnica din București unde a format zeci de generații de specialiști și unde a avut contribuții științifice importante în domeniul fizicii; Pavel Dorin care și-a făcut studiile în Elveția și a refuzat o carieră universitară la Zürich, pentru a reveni în țară, unde a format numeroși specialiști în domeniul mașinilor hidraulice și a contribuit la amenajarea hidroenergetică a țării noastre; Remus Răduleț, care a urmat studiile de specializare, a obținut doctoratul în Elveția și a preferat să se întoarcă în țară unde a fost creatorul unei școli românești de electrotehnică modernă care se bucură astăzi de un binemeritat prestigiu și peste hotare. Și exemplele se pot înmulți.

Există, este adevărat, și o altă concepție potrivit căreia „Ubi bene, ibi patria" (Unde este bine, acolo este patria). Această concepție încearcă să minimalizeze importanța sentimentului patriotic. Se susține că planeta noastră n-ar fi decît un imens oraș și că a trăi într-o țară sau alta este echivalent cu a locui pe o stradă sau alta în acest imaginar oraș. Această concepție, profund dăunătoare, urmărește să atragă într-o anumită țară mai dezvoltată pe oamenii de știință formați în alte țări mai puțin dezvoltate, de fapt să tragă numai foloasele de pe urma activității unor oameni de știință, fără a investi nimic sau aproape nimic în pregătirea lor ca oameni de știință. Este de fapt un furt de creier, materia primă poate cea mai de preț din zilele noastre. Firește că nu putem fi de acord cu o asemenea concepție care adîncește și mai mult prăpastia dintre țările dezvoltate și cele subdezvoltate sau cele în curs de dezvoltare.

Este adevărat că există țări cu un nivel de trai mai ridicat decît cel din țara noastră, dar nu este mai puțin adevărat că aceste țări s-au bucurat de o liniște relativă atunci cînd în țara noastră un Mircea, un Ștefan sau un Mihai țineau piept cotropitorilor, iar strămoșii noștri erau nevoiți, după fiecare bătălie în care totul era trecut prin foc și sabie, să reia totul de la început. Acele țări au avut în trecut colonii și o bună parte din realizările lor au fost dobîndite prin exploatarea muncii altora. Ceea ce avem în țara noastră este rodul muncii moșilor și strămoșilor noștri, al muncii noastre. Și nimic nu este mai de preț decît rodul muncii omenești. De aceea ne este dragă patria, pentru că în ea, în tot ce avem, ne regăsim pe noi înșine cu trecutul nostru multimilenar. Marele nostru istoric Nicolae Iorga, referindu-se la istoria zbuciumată a poporului nostru și la statornicia lui pe aceste meleaguri scria: „Ne-am părăsit la răscrucea furtunilor care bat aici din veac în veac și vor bate întotdeauna în aceste locuri de ispititor belșug și de trecere a oștilor... Apți pentru cea mai înaltă civilizație și siliți de a trăi de la o bejenie la alta. Oricare alții s-ar fi risipit în lume... Noi am rămas. Cu sabia în mînă, de strajă la toate zările... Și iată, sîntem tot acasă".

Pe de altă parte însă, combătînd dictonul „Ubi bene, ibi patria" trebuie făcute eforturi corespunzătoare ca acolo unde este patria să fie într-adevăr bine. Ori tocmai acest „bine" îl urmăresc toate documentele partidului nostru și la făurirea lui. a unui viitor luminos al patriei noastre, oamenii de știință au un cuvînt hotărîtor de spus, fapt subliniat în repetate rînduri de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu și recent la plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii cînd spunea: „...Cercetarea științifică are un rol tot mai important în întreaga dezvoltare. Nici nu putem concepe realizarea programelor noastre fără a așeza la baza lor cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în toate domeniile de activitate".

Sîntem convinși că oamenii de știință, cercetătorii, toți cei ce lucrează astăzi în domeniul științei și tehnicii în țara noastră vor depune toate eforturile pentru a realiza cu cinste mobilizatoarele sarcini trasate de documentele Congresului al XIII-lea al partidului, asigurînd țării noastre un viitor de aur și făcînd astfel cea mai concretă, mai constructivă și mai convingătoare probă a patriotismului lor.

Acad. RADU P. VOINEA ■
Președintele Academiei Republicii Socialiste România

Un an al muncii şi al păcii,

„Pe ansamblu, consider că putem aprecia că anul 1986 – primul an al cincinalului – a fost un an în care economia noastră și-a demonstrat forța și capacitatea sa, în care oamenii muncii, poporul român, constructor conștient al socialismului, și-au demonstrat capacitatea de a învinge orice greutăți și de a asigura mersul într-un ritm mai înalt al dezvoltării economico-sociale a patriei noastre socialiste"

NICOLAE CEAUȘESCU

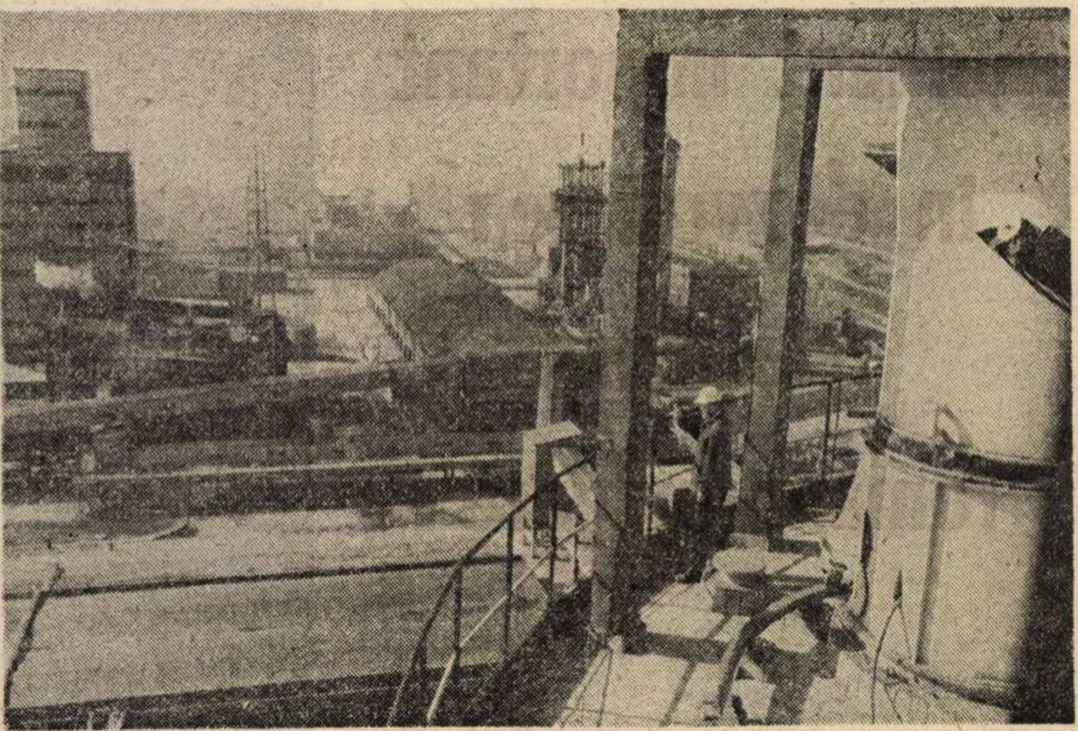

Eroii de pe calele de montaj

Cotele apelor Dunării sînt scăzute. Pe fluviu nu mai trec decît nave usoare, care abia ating unda apei. Navele mari si grele se odihnesc. Ancorate la țărm si „puse la rece" (asa zic marinarii : „puse la rece", adică aduse, prin conservante tehnice, la o stare de hibernare, de insensibilitate la eroziunea perfidă a apelor si la atacurile agentilor atmosferici), asteaptă valurile care să le suporte călcătura străfundă. Poate că miine-poimiine va ninge si valurile se vor umfla. Poate, dar deocamdată nu-i nici un semn de asa ceva.

Deocamdată e numai frig. Frig aspru, care invineteste aerul. De-a lungul țărmului, fluierul vintului nu mai deșteaptă decît păsările de apă, ce se rotesc buimace deasupra valurilor, căutind pestii care s-au ascuns la fund, si lanurile de stufărisuri si trestii, si ele vinete. În rest e pustiu, nici o miscare de viață. Dunărea e plumburie si monotonă, compactă în tăceri si enigmatică. Ai zice că hibernează si ea.

La cheiul Întreprinderii de constructii navale si prelucrări la cald din Drobeta-Tr. Severin asteaptă „puse la rece", tancurile maritime nr. 6 si 7 (de cite 7 000 tdw fiecare) şi şalanda nr. 25 (de 600 m.c.). Sint nave mari (un tanc are 147 de metri lungime, 17,4 lățime, 7,5 înălțime), ca să poată pleca in cursă le-ar trebui o adincime a fluviului de peste 2 metri. Fluviul, la ceasul de față, are cu vreo 50 cm mai putin, drept care navele hibernează iar constructorii lor oftează. Nu le pot livra beneficiarilor, desi ei, constructorii, au trudit răzbit ca s-o facă la timp ba chiar peste timp. Tancul nr. 6 a fost lansat la apă încă din mai, tancul nr. 7 din iulie, şalanda din august, dar apele, de atunci încoace, n-au vrut deloc să le fie prielnice. Beneficiarul, client de peste hotare, stă cu banii in buzunar, nu poate plăti o marfă care nu i-a ajuns in miini. Iar intreprinderea suportă, in acest timp, niste cheltuieli de regie nemeritate. Si dacă vom mai adăuga că tancul nr. 7 e dat peste plan, e şi mai lesne de înţeles oftatul constructorilor.

Să nu ne inchipuim fireste, că navalistii severineni doar asta fac, că stau si oftează. Dunărea cu capriciile ei, constructorii de vapoare cu statornicia fierbinte a muncii lor, asta-i legea pe-aici, n-o calcă nici fluviul (din păcate !), dar nici oamenii. Cei peste 3 800 de navalisti isi văd deci de treabă, depăsindu-si sarcinile la export, care ocupă 80 la sută din planul anual de producție, punind alte si alte vase „la rece", in asteptarea clipei in care fluviul, trezit din amorțirea-i de gheață, va căpăta singe cald şi puternic, împingind navele către mare.

În halele cu căldură industrială se poate lucra in halat, pe calele de montaj ale vaselor doar in pufoaică sau subă. Vintul, aici, pe marile tipsii metalice dezvelite sub cer, preia fuga aerului, iscată de miscările oamenilor si ale masinilor, o vălureste, o spulberă, o invirteiește, o intoarce asupra oamenilor, intr-un continuu vifor de ace reci. Dar si aici, ca si in hale, toti constructorii sint la posturi, nimeni nu dezertează de la programul de lucru, ba, atunci cind e zorul mare, cind niste termene de lucrări presează, după lucru ii găsesti pe multi tot la lucru.

Stăm de vorbă cu ing. Nistor Urecan, directorul tehnic al intreprinderii, despre acest an '86 care, iată, se incheie aici cu bine, cu datoriile de productie onorate temeinic, propunindu-i pe navaliştii severineni printre fruntasii bransei. Ei au cucerit, de altfel, pe primele 10 luni ale anului, locul al III-lea in intrecerea socialistă pe tară si, după toate semnele, nu socotesc această distinctie ca pe ultima si suprema incoronare posibilă a activitătii lor.

Se incheie cu bine anul, ne spune directorul tehnic, fiindcă, mai mult ca oricind, niste sarcini mari au fost privite cu o atentie pe măsură, in lumina indicatiilor secretarului general al partidului cu privire la datoriile de azi si de miine ale industriei românesti, ale productiei destinate exportului, in chip aparte. S-au pus in functiune anul acesta, două linii speciale de fabricare a navelor contractate cu partenerii străini, linii dotate cu o tehnică la zi si date in seama celor mai buni muncitori si specialisti. Rezultatele s-au văzut şi se văd. Chiar in ziua vizitei noastre in intreprindere, simbătă 13 decembrie, urma să primească botezul apei şalanda nr. 26 (prevăzută în planul de export al anului viitor), o premieră severineană, care deschide seria navelor a căror tehnologie de fabricatie este lansată pe calculator. Au mai fost si alte premiere anul acesta, doveditoare de dăruire in muncă si de inalt profesionalism. Ciclurile de fabricatie ale tancurilor şi ale şalandelor au fost, in raport cu graficele, mult scurtate, la fel timpul de armare la cheu, lansarea la apă fiind precedată de montarea pe vas a tuturor agregatelor, a tuturor echipamentelor de navigatie si control, astfel ca nava, odată coborită pe valuri, să fie, cum se zice, dată la cheie, bună de drum in orice clipă, nu susceptibilă încă de completări sau retusuri care acolo, pe apă, se fac mai greu. De notat că scurtarea ciclurilor de fabricatie s-a operat intr-o conditie specială, cea a asumării de către constructori, a unor performanţe tehnico-economice ale navelor pretinse de ultimele norme internationale in materie. Noile tancuri sint dăruite cu aparatură ultramodernă de navigatie, cu instalatii de telecomandă, cu instalatii pentru epurarea apelor deversate in mare, cu un grad sporit, practic infailibil de protectie impotriva incendiilor. Cei 30 de marinari care alcătuiesc echipajul unui astfel de tanc navighează in conditii de perfectă securitate si, ni se spune, cu firească iubire față de nava lor, navă ascultătoare, sensibilă la comenzi, functională şi confortabilă, dichisită în tot ce-i al ei. Pretuindu-i calitătile, se vor gindi ei oare si la necunoscutii mesteri care le-au pus in rost ?

De bună seamă că se vor gindi, e de părere directorul Urecan, păcat numai că produsul industrial modern nu mai poartă ca isprăvile de altădată ale miinii omului, însemnul lui, semnătura lui, asemeni unui blazon. Ca să stie cel incintat de marfă măcar numele celui ce-a făurit-o, dacă — fatal — chipul acestuia ii rămîne străin. De fapt, un astfel de lucru n-ar fi cu putintă la un „produs" cum e o navă, unicitatea acesteia find o rezultantă obstească de eforturi si indrăzneli, antrenind nu un nume, ci sute, uneori mii. Nimeni, de unul singur, nu si-ar putea scrie numele pe bordajul unui tanc, fiindcă metalul ar rosi.

Pe cine totusi să notăm, dintre miile de mesteri fauri ai vapoarelor severinene ? Fruntasii intrecerii sint destui, zelul reporterului de a transcrie nume riscă să se dizolve intr-o lungă listă onomastică. Multi dintre ei sint navalisti din tată-n fiu, căci şantierele acestea sint vechi, şi-au deschis porțile pe la mijlocul secolului trecut, stafeta bătrinilor meşteri trecind ades in miinile fiilor si nepotilor, constituindu-se astfel in timp veritabile dinastii muncitoresti. Bunicul maistrului Remus Stănescu, de pildă, a fost „dulgher de vapoare", intr-o vreme cind corpul acestora se făcea încă din lemn, tatăl, Ion, a muncit şi el, pină la anii pensiei, tot aici, schimbind fierăstrăul cu pila de ajustaj, iar fratele, Valeriu e şi el navalist, conduce o echipă de ajustori. Un Ion Mănescu, vechi dulgher si el, si-a adus aici tustrei feciorii, pe Ion, pe Dumitru si pe Cornel, azi navalisti de înaltă calificare. Nu toti, desigur, isi reclamă astfel de ascendente — sefi de echipe ca Dumitru Stoloian sau Ilie Drăgătoniu, de ani si ani fruntasi nedetronati ai intrecerii, sint primii din neamul lor care fac vapoare — dar toti, după credinta interlocutorului nostru, simt pe umeri povara si, fireste, mîndria de a cotiza prin actul cotidian al muncii la îmbogătirea faimei acestei mari familii muncitoresti.

Sarcinile prezentului sint mari, sarcinile viitorului sint si mai mari, planul pe 1987 va spori cu peste 12 procente, pe cale e frig, vintul dă să dărime omul, fluviul nu vrea să crească, să ducă navele cu botezul apei la rostul lor, dar munca bate din plin, bate cu ritm de fierbinte statornicie. Si acesta este esentialul.

ILIE PURCARU

Pretutindeni un cuvint de ordine : calitate şi modernitate

Temeiurile bunăstării

A coborit iarna peste comuna teleormăneană Furculesti. Ticu Milea, presedintele CUASC-ului, priveste intinderea albă a cimpului si gindeste cu voce tare — oamenii de-aici intră in iarnă cu inima impăcată. Au avut de lucru, au lucrat bine, iar acum se pregătesc pentru anul viitor, pe care-l vor si mai bun, si mai plin.

Pe ce se intemeiază reala bunăstare ce domneste in această comună ? Primarul din Furculeşti, Gherghina Duşman, răspunde fără ezitare : pe modul in care am inteles să actionăm în directia autofinantării si autogospodăririi asezării unde trăim. Comună mare, alcătuită din cinci sate in care locuiesc circa 7 000 de oameni, Furculesti este renumită in zonă mai ales prin rezultatele de exceptie obtinute de cele două cooperative agricole de productie ale sale — cea din satul de resedintă al comunei si aceea de la Mosteni. Există, intre aceste unităti, o frumoasă rivalitate, concretizată in depăsirea, an de an, a planului la griu, porumb sau sfeclă de zahăr. Iar o comună care are C.A.P.-uri bogate este, ea însăsi bogată. Presedintele cooperativei din Mosteni — Constantin Cătrună (bărbat de 60 de ani, in putere, harnic si plin de initiativă) — si presedintele cooperativei din Furculesti — Petre Boboc (mai tînăr, dar la fel de intreprinzător ca si vecinul său) — pot fi mindri de ceea ce au realizat, sprijinindu-se in permanentă pe priceperea si puterea de muncă ale cooperatorilor. Consecintă firească — ambele cooperative agricole de productie au fost distinse cu titlul de Erou al Muncii Socialiste.

Comuna Furculeşti se autofinanțează ; asta însemnind că pe lingă fondurile destinate propriei sale dezvoltări si infrumusetări, de aici se virează anual in fondurile judetului aproape un milion de lei. Sint — după cum zic oamenii locului — bani rezultati din muncă inteligentă. Din înfiintarea si dezvoltarea sectiilor prestatoare de servicii, specializate in croitorie, cojocărie şi, mai ales, constructii. Apoi, din modul in care gospodarii comunei inteleg să-si onoreze obligatiile contractuale. Iată numai trei exemple pe deplin edificatoare : s-au strîns de la gospodăriile populatiei 695 hectolitri de lapte, fată de un plan de 663 hectolitri, planul la carne de bovine a fost depăsit cu două tone, in vreme ce la legume depăsirea a fost de 40 de tone. Sint cifre care spun foarte multe despre starea prosperă a gospodăriilor tăranilor din Furculesti, prosperitate ce se regăseşte în întreaga viată a localitătii. Contributia bănească si aceea în muncă sint alte surse ale infloririi asezării. Dalarea santurilor si extinderea retelei de apă potabilă — realizate in acest an — se datorează muncii desfăsurate, neîntrerupt, de către oamenii satului.

Dincolo de aceste date exacte se poate vorbi mult despre un anumit mod de a gîndi binele satului, despre o anumită morală a muncii disciplinate, a respectării neabătute a legilor noastre. Se obisnuia într-o vreme să se spună — remarcă primărita comunei — despre felul de a lucra al tăranilor ca despre unul lipsit de rigoare. Sigur, una este munca într-un combinat, să zicem, si alta munca de la cimp. Dar, în ansamblul ei, această opinie este contrazisă de felul de-a fi al furculestenilor. Ridicarea gradului de civilizatie si-a spus, si în acest caz, cuvîntul. Dar e ceva si mai important : oame-

un an la temelia fericirii noastre

nii au înțeles că trebuie să respecte ritmul timpului. Să muncească la fel de bine și pe ogoarele marii gospodării a tuturor, ca și pe propriul lot în folosință. Să afle soluții — gospodărești, firește — de a-și crește animale, de a cultiva cu grijă pămîntul, astfel încît să nu fie puși în situația de a nu-și respecta semnătura dată pe contractele de achiziții încheiate cu un an în urmă. N-ar rosi, oare, Nicolae Gheorghe, Ion Cătrună sau Timotei Birtan, gospodari de frunte, oameni care știu și vor să fie fruntea satului, dacă ar ridica din umeri atunci cînd sînt întrebați de ce nu au predat cutare sau cutare produs? Datorită muncii lor și a altora, mulți, asemenea lor s-a ajuns să se depășească în mod constant livrările la fondul de stat la porumb, grîu, soia, struguri sau floarea soarelui. Grație acestor depășiri, averea comunei sporește, așa cum sporește și bogăția propriilor lor gospodării.

Exemplul comunei Furculești — una dintre foarte multele comune din țară care se autofinanțează — este pilduitor în sensul că demonstrează prin fapte, prin înfățișarea satului și prin prosperitatea gospodăriilor localnicilor, că, întotdeauna, împletirea grijii pentru propria bunăstare cu aceea pentru bunăstarea întregii așezări dă roadele scontate. S-a produs, evident, în ultimul timp, o transformare a mentalităților celor ce lucrează în mediul rural. Cei din Furculești nu mai trag cu coada ochiului nici spre Alexandria și nici spre Turnu Măgurele — municipiile între care se află situată comuna lor —, cu gîndul de a pleca într-acolo. Ei pun umărul la ridicarea așezării unde muncesc și la împrospătarea continuă a înfățișării acesteia. Muncesc bine și o duc bine — iată simpla explicație a rezultatelor bune și a traiului bun dintr-o comună de cîmpie ai cărei oameni știu să gîndească și să acționeze la înălțimea vremii în care trăiesc.

DAN MUCENIC ■

Balta Borcei și munții săi

Decembrie cu lapoviță și ninsoare, decembrie de milioane pentru lucrătorii din Cîmpia Bărăganului ialomițean. Întîi a plouat. Ploaie mocănească s-ajungă pînă la rădăcina grîului și orzului, să înmoaie bulgării arăturii adînci de toamnă. Apoi a venit lapovița și omătul s-a prins ca un sărut de recrut de mările verzi create de cele 130 000 de ha de orz și grîu. Este un început de iarnă așa cum și-l doresc din suflet plugarii. Pentru unii vremea aceasta poate este urîtă, dar pentru cei care pun pe masa țării pîine ea este toată un soare, deși razele lipsesc. Sîntem în drum spre balta Borcei acasă la cei care în această toamnă au primit înaltul titlu de Erou al Noii Revoluții Agrare pentru producția realizată la cultura orzului, la Întreprinderea Agricolă de Stat Stelnica.

Traversăm Borcea. Apele ei galben-mîloase sînt în creștere și „Sarmisegetuza" remorcherul cu care străbatem cei 600 de metri, face eforturi mari ca să nu fie învins de valuri în aval către Hîrșova. Ninge de-a binelea și vîntul a început să joace fulgii în toate direcțiile. Ne îndreptăm spre ferma Ovidiu. Cei aproape 5 km îi străbatem împreună cu directorul Întreprinderii Agricole de Stat Stelnica, inginerul Ștefan Marin, profesorul — cum i se spune prin partea locului. Știm suficiente lucruri despre unitatea ce o conduce, despre mulți din șefii de fermă și mecanizatori, pentru a renunța la introduceri și a intra direct în subiect:

— Tovarășe director, în 1986 ați reușit să realizați o producție medie de 8 159 kg orz la ha pe o suprafață de 1 050 ha. Vă rog să vă referiți la unele din secretele acestei producții și dacă sînteți mulțumiți de rezultatele obținute?

— Cînd îmi amintesc de unde am plecat, fiindcă eu sînt agricultor cu diplomă prin părțile locului de aproape un sfert de veac, cu adevărat ar trebui să mă declar mulțumit. Vedeți, încep cu răspunsul la a doua întrebare și nu cu prima. De ce? Deoarece eu știu foarte bine că nu peste tot noi am ținut cont de „secretele" care pentru noi nu mai sînt secrete și și-au dovedit din plin eficiența, puterea. Cînd spun aceasta mă gîndesc la faptul că toate fermele care au avut în cultură orz au avut aceleași condiții pedoclimatice, deci dacă au existat diferențe, diferențe care s-au văzut mai tîrziu în producțiile realizate, acestea au venit de la noi, de la cei care am semănat, irigat și recoltat. Am dat doar cele trei lucrări de bază, de exemplu pentru că între ele mai sînt și altele la fel de decisive și ele în obținerea producțiilor. Eu sînt nemulțumit și această nemulțumire vine în anul cînd am realizat 8 159 kg orz la ha, iar în urmă cu 20 de ani cînd am recoltat primul orz din baltă și am realizat 1 500 kg, eram fericit. Este o ciudățenie, nu? Și știți de unde provine? De la faptul că ferma nr. 1 Ovidiu condusă de tehnicianul Dumitru Bălan — pe care o să-l cunoașteți — a realizat 9 350 kg orz la ha, iar ferma nr. 2 a inginerului Augustin Grozea — un transilvănean de toată isprava — a venit cu o producție de 9 140 kg la ha. Între aceste două ferme și celelalte diferențele sînt între 600 și 500 kg. Poate de aici am luat în toamna aceasta, mă refer la toamna lui 1986 toate măsurile ca nimeni să nu mai sară vreo lucrare din tehnologia fixată acestei culturi. Credeți că pentru noi titlul de „Erou al Noii Revoluții Agrare" acordat unității noastre nu este deopotrivă o recunoaștere a muncii, o răsplată a eforturilor, dar și o mare obligație. Dacă noi toți am fi pus sub brazdă odată cu sămînța și cîte o părticică din noi, din pasiunea pe care o avem, din pregătirea profesională pe care trebuie s-o avem mereu în ton cu cei mai noi în agricultura mondială, atunci aceste diferențe nu ar fi fost. Și ce bine era. De altfel, pentru anul 1987 noi ne-am propus să realizăm pe cele 1 500 ha cultivate cu orz o producție medie de 9 000 kg orz la ha. Sînt ferm convins că așa cum s-a muncit în această toamnă, cum nimic nu a fost trecut cu vederea, această producție va fi nu numai realizată, dar și depășită. O spun cu certitudine, o spun cu gîndul că a fost unul din anii în care condițiile climatice au fost mult mai favorabile. Dacă anul trecut am pregătit terenul și am semănat după un irigat de aprovizionare, de data aceasta ne-am bucurat de două ploi venite exact în perioadele cele mai dificile și cînd pur și simplu ne gîndeam din nou la irigat. Nu numai că ne gîndeam, dar eram pregătiți cu toate forțele să trecem la efectuarea acestei lucrări. La ora actuală întreaga suprafață de orz, cum este dealtfel și grîul, a răsărit și este crescută cu mult mai mult decît se prezentau aceste culturi în luna martie a anului trecut. Au mai venit și precipitațiile din zilele acestea și pur și simplu cînd străbat balta văd în fiecare fulg un spic de grîu, un spic de orz. Din cer vin fulgi, dar din pămînt în curînd vor veni miliarde și miliarde de spice. Este adevărat că la rădăcina acestor spice se află munca mecanizatorilor, a acestor mineri de la suprafață, care știu să facă din noapte zi și din sărbătoare o altă sărbătoare, dar a muncii. Avem la Stelnica mecanizatori care lucrează în baltă de aproape 25 de ani de cînd unitatea noastră avea ceva mai mult de 1 000 de ha cînd celelalte 9 000 de ha erau acoperite de ochiuri de apă, stufăriș și cioate, sălcii și plute, iar între un arat și un semănat mai curățam și mai nivelam cîte o solă. Au venit în baltă cînd erau foarte tineri, iar acum lucrează, sînt în brazdă alături de copiii lor, copii ce s-au născut aici în baltă. Mă gîndesc la Dumitru Jalbă, la Mitu Lupu și Nicolae Chirică — oameni ce au știut să depășească greutățile anotimpurilor și să nu uităm că mulți dintre ei au depășit 100 de anotimpuri de baltă. Nea Ion Leuștean — cum îi zic toți, șeful fermei nr. 5 „Dunărea" a fost primul tehnician al bălții, 30 de ani în același loc — 120 de anotimpuri, dintre care primele au fost în perioada cînd balta era străbătută de turme de mistreți, de haite de lupi, iar ca să străbați pe timpul iernii drumul de la Borcea la Dunăre, adică de la Fetești la Cernavodă, îți trebuia nu numai un cal bun, dar și multă bărbăție, mult curaj. În toamna lui 1986 nea Ion Leuștean a semănat ultimul lui orz și grîu, avînd făcut dosarul de pensionare. Cînd a fost sărbătorit de întregul nostru colectiv, știți ce ne-a rugat? „Să-l lăsăm să recolteze tot el".

— Tovarășe director, în timp ce dumneavoastră vorbeați despre producții cuprinse între 8 000 și 9 000 de kg la ha, mă gîndeam că balta Borcei are munții săi. Mă gîndeam chiar că în toamna lui 1987 cotele producției medii la cultura orzului vor fi mai mari decît cele mai înalte vîrfuri ale Himalaei, mai mari decît Everestul.

— În fond, să știți că și agricultorii, agricultorii care se respectă sînt și ei niște alpiniști. Ce-i înfruntă ploaia și arșița, vîntul și lapovița. De modul în care știu să învingă capriciile naturii depind în bună parte recoltele — și cel mai elocvent exemplu ni l-a oferit 1986, cînd am avut două reprize de cîte 100 de zile fără nici un fel de precipitații. Vă veți întreba poate cum s-au făcut aceste producții? Cu sudoare, cu sudoarea necesară aducerii apei din Dunăre și din Borcea prin conducte și canale la toate fermele, în toate locurile. A fost o adevărată bătălie în marș. Oamenii s-au comportat ca pe front, dar pe cel mai pașnic front, frontul pîinii.

Ce s-ar mai putea adăuga? Decît cuvintele spuse de tehnicianul Dumitru Bălan — recordmenul bălții, cel care a realizat 9 350 kg la ha. Cuvintele lui sintetizează o muncă, o luptă. Le reproducem: „În producția de orz realizată în 1986, eu cred că am cel puțin 100 de nopți, 100 de nopți albe în care pentru a ne înscrie în perioadele optime a lucrărilor din flux, am arat, am irigat, am combătut dăunătorii... 100 de nopți în care am stat de vorbă cu orzul. Plantele știu să vorbească, mai bine zis să-i vorbească specialistului care-și cunoaște meseria. De cum se prezintă, știi ce-i mai trebuie, știi cum trebuie să acționezi".

MIHAI VIȘOIU ■

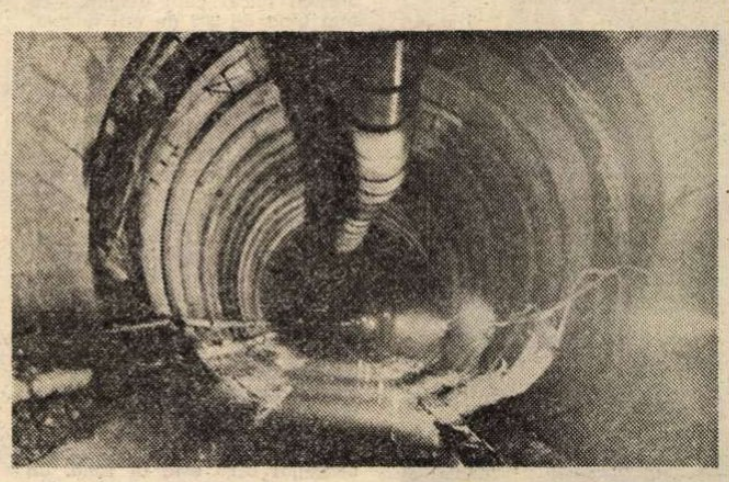

Uzina de galerii

Iar a plecat inginerul Viorel Vasnea la Ploiești! Și dacă-l întrebi, nici nu mai știe a cîta oară face acest drum în ultimul semideceniu. E însă sigur că-n acest răstimp, excluzînd puținul timp dăruit familiei, inima lui a ars în căutarea de soluții mai bune pentru străpungerea munților, sau altfel spus, pentru împlinirea unei pasiuni...

Totul a pornit prin '79, undeva în Retezat. Dar ce zile memorabile au fost, ce eveniment extraordinar s-a consumat! România achiziționase cu dolari grei o mașină de săpat galerii în cele mai dure stînci, a cărei viteză de înaintare trecută în prospect era de un metru pe oră. El, Viorel Vasnea, era pe-atunci inginer șef mecanic acolo, la grupul de șantiere din Retezat și vrînd-nevrînd devenea primul utilizator și la nevoie chiar doctor al namilei de 270 de tone ce purta marca „Robbins" și știa să facă galerii cu diametrul de 5,5 metri. Știe exact și „biografia" mașinii de forat la secțiune plină „Robbins" 187—208. S-a „născut" în decembrie 1979, într-o toamnă tîrzie, la Seattle, de unde a pornit drumul spre România mai întîi cu trenul pînă la New York, iar de aici mai departe cu un vas purtător de barje, pînă la Constanța. Peste trei luni, cu 40 de trailere, soseau la Riul Mare, în Retezat, ultimele repere ale „uzinei" de galerii. Și „namila" mai avea atașat un tren de încărcare a vagoanelor cu greutate dublă, lung de 150 de metri gîndit și proiectat de inginerul Viorel Vasnea și apreciat superlativ de chiar firma Robbins! Și ține bine minte și ziua forării primului centimetru de stîncă la Riul Mare, în Retezat: era 1 iulie 1980!

„Cîrtița" super-modernă și puternică de la Riul Mare a devenit obsesie pentru Viorel Vasnea și colaboratorii săi. Microbul creației îi era de mult inoculat, iar tenacitatea nu-l lipsea. Pe-atunci au început drumurile sale spre Ploiești, acolo unde se află un puternic colectiv de cercetare-proiectare, dar și o uzină experimentală și în măsură să treacă la realizarea primelor mașini românești care să facă față ritmului cerut azi constructorilor de hidrocentrale — și cu siguranță nu numai lor! S-a luat atunci și o primă măsură: renunțarea la importarea următoarei mașini de 3,2 metri, trecîndu-se la realizarea uneia românești, pe deplin reușită, care a încurajat apoi alte întreprinderi, venind și vremea proiectării mașinilor de forat galerii cu diametrul de 7 metri!

Dar „cîrtițele" s-au înmulțit. De la Uzina „1 Mai" din Ploiești cam zece pe an iau drumul șantierelor hidroenergetice din Carpați. Uzina în toată regula, în stare să crească de cinci ori viteza de executare a galeriilor față de sistemul clasic bazat pe perforare-buscare.

...Tarnița-Cluj, mai 1986. Acolo unde timp de un deceniu și jumătate constructorii hidroenergeticieni au durat salba de hidrocentrale de pe Someș, se naște un nou punct fierbinte pe harta economică a Clujului: Antrepriza de Construcții Hidroenergetice pentru Forat Galerii și Puțuri! O veritabilă uzină a viitorului, deja cu impresionante proiecte pentru secolul XXI! Proiecte la care inginerul Viorel Vasnea, directorul Antreprizei și colaboratorii săi, deocamdată cîteva sute, se gîndesc cu toată responsabilitatea. Îmi stăruie în minte unul dintre ele: la Parva, pe meleagurile bistrițene, se va realiza peste ani cea mai mare hidrocentrală de pe rîurile interioare ale României! Da, pe Someș. Și totul pare incredibil. Cînd însă afli cutezanța proiectanților, nedumeririle dispar: nenumărați afluenți vor fi „mutați" în Someș printr-un păienjeniș de tunele de aducțiune, încît, la Parva, apele acestea deviate vor realiza cea mai mare cădere și cea mai puternică hidrocentrală de pe rîurile noastre interioare!

★

Cînd am ajuns la Tarnița, constructorii Antreprizei ridicau o puternică antenă de radio emisie-recepție, al cărui „rost" aveam să-l aflu de la inginerul Viorel Vasnea: legătura cu punctele de lucru răspîndite prin Carpați: la Riu Mare, în Retezat, la Poiana Mărului, în județul Caraș-Severin, la Colibița, în județul Bistrița-Năsăud, la Oașa, pe valea Sebeșului și Tismana, în Gorj. De anul viitor, Tarnița va trebui să se mai afle în legătură permanentă cu încă un punct de lucru: la Sătic-Dragoslavele, în județul Argeș va începe execuția galeriei de fugă și a aducțiunii principale. Și e doar proximul proiect al anului viitor...

Dar cîte probleme n-au fost pînă aici! Prima, a-nceput din ziua sosirii în Retezat a mașinii cumpărată cu valută: firma a livrat role pentru instalația de foraj pentru cîțiva kilometri, urmînd ca peste ani să continue importarea lor. Numai că inginerul Vasnea a căutat soluții, pe care le-a găsit în chiar județul în care se afla atunci: la Combinatul Siderurgic din Hunedoara. S-a născut atunci o importantă invenție, pe care a realizat-o împreună cu inginerul Mitrea: un oțel pentru astfel de role competitiv pe orice piață din lume. Oțel din care s-au elaborat role cu care au fost forați deja mai bine de zece kilometri de galerii în cele mai dure stînci. Și nu era prima soluție! La fel a procedat și cînd constructorii de hidrocentrale de la Riul Mare aveau nevoie ca de aer de o locomotivă diesel-hidraulică de 180 de cai putere. A gîndit-o și a realizat-o: VALACH — Vasnea — Locomotivă Atelierele Centrale Hațeg!

★

La Tarnița-Cluj e doar un început. Uzinele de galerii din munții Țării se dezvoltă, iar gîndul constructorilor de la Tarnița-Cluj e unul singur: să pună umărul cît mai eficient la realizarea programelor energetice ale României!

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Lumina din ape

Oriunde ai merge în țara aceasta te întîmpină frumuseți pe care natura s-a îngrijit să le presare cu dărnicie și cărora omul s-a străduit să le dea noi străluciri.

Cînd spunem că avem o țară frumoasă, nu se poate să nu ne oprim, cu ochii minții și pe dulcea Bucovină. Traseele județului Suceava sînt deseori spectaculoase. Mîna omului a făcut, însă, în multe locuri, din uimitoarea natură, un simplu accesoriu. Nu impunătoare edificii ne-au reținut de data aceasta atenția, cu toate că, prin grandoarea dimensiunilor, îți agață privirea la tot pasul.

A scoate lumină din ape este una dintre cerințele zilelor noastre. Programul dezvoltării bazei naționale energetice prevede deschiderea a noi și noi șantiere de amenajări hidrotehnice. Fiecare curs de apă trebuie să-și aducă tributul său de lumină.

Sucevenii și-au inventariat posibilele potențiale hidroenergetice. „Porți de Fier" nu puteau să aibă. Au început să gîndească, încă din 1980 la evaluarea potențialului microhidroenergetic, determinînd cele mai propice amplasamente pentru amenajarea de centrale energetice de mică putere. În cincinalul trecut au fost puse în funcțiune 19 mici cetăți ale luminii, cu o putere efectivă de 5 000 kilowați, care au produs în 1986 aproape 6 milioane kW/h energie electrică, situînd județul Suceava, din acest punct de vedere, pe primul loc în țară. 1986, primul an al actualului cincinal a dus în județul cu cel mai mare număr de microhidrocentrale, la creșterea volumului de lucrări, investițiile Întreprinderii de Rețele Electrice depășind jumătatea întregului plan. Cele mai noi microhidrocentrale din județul Suceava se detașează net de cele puse în funcțiune anii trecuți, prin puterile lor. la Șaru Dornei se obțin peste 2 Megawați, la Gura Haiti — 1,4 Megawați. Planul pe anul 1986 a fost depășit de I.R.E. Suceava cu 2 milioane Megawați. Într-un singur an s-a realizat mai mult decît în întreg cincinalul anterior.

— Prezentăm astăzi — îmi spunea inginerul Octavian Mustață, directorul Întreprinderii — realizările hidro ca un istoric care comasează toate faptele, le reduce la simple cifre statistice : atîtea centrale, atîția kilowați. Cifrele sînt importante, extrem de importante, pentru că țara are nevoie de energie, dar mai este și altceva — partea emoțională a acestei munci : oamenii care au lucrat și lucrează în proiectare, la construcții, pe șantiere. Efortul a fost uriaș, pentru că problemele pe care le ridică centralele electrice de mică putere sînt aceleași cu alte marilor hidrocentrale. Înainte de a te apuca să construiești într-un loc anume, trebuie să știi totul despre condițiile naturale ; să știi cîtă apă curge pe riul acela, cînd vine mai mare, cînd mai mică, trebuie să vezi cu ce rocă ai de-a face. Sînt niște investigații care presupun o muncă de migală. Zile și nopți a stat acolo un om care a citit nivelul apei și l-a comunicat. Cineva, aici, l-a notat și s-a făcut un registru gros. Datele intră într-un calculator și se face o diagramă. Ani și ani de muncă se reduc la o simplă diagramă. Dar, datorită ei știm cîtă apă vine și cum putem construi. Fără toată munca asta, proiectantul n-ar fi putut face nimic.

Marea problemă a începutului a fost cine va proiecta aceste microhidrocentrale. Există desigur un institut specializat, I.S.P.H., dar forța lui trebuie consumată pentru marile hidrocentrale. În județul Suceava era vorba despre centrale mici, prea multe și prea răspîndite. Oamenii s-au hotărît să se încumete să și le facă singuri, primind de la I.S.P.H. doar un fel de asistență tehnică, niște sfaturi. În 1981 s-a format la I.R.E. Suceava un nucleu mic de proiectanți. Erau, însă, specializați în lucrări pur energetice. S-au reprofilat. Inginerul Dorin Bocșoianu a devenit omul numărul unu în materie de echipamente destinate microhidrocentralelor. Romulus Șfichi, Adrian Glosu, Stelian Soceliuc, specialiști de bază ai proiectării microhidrocentralelor din județul Suceava, sînt foștii „rețelești", care au învățat în cițiva ani o nouă meserie și au avut curajul să ia totul pe cont propriu. „Sînt ai noștri — și-mi place să vorbesc despre ei —adaugă directorul O. Mustață. Ca și despre cei de la montaj, care-s tot ai noștri. Sînt oameni care de 5—6 ani numai pentru asta trăiesc. Leonte Petru, omul de bază al brigăzii construcții-montaj e unul dintre ei. Mi-ar place să-i notați. Toți cei pe care i-am pomenit sînt oameni cu tîmplele mai argintate, așa ca mine. Dar, ar fi nedrept să-i lăsăm la o parte pe cei tineri. Ovidiu Iacobescu, de pildă, a terminat Facultatea de construcții hidroenergetice abia anul trecut. A ținut ca prima lucrare s-o facă în comuna lui, care pentru bucovineni nu-i un loc oarecare. E locul nașterii poetului Nicolae Labiș — Mălini. A reușit. Începînd cu 15 decembrie 1986, comuna Mălini își asigură energia electrică de la noua sa microhidrocentrală.

În felul acesta, putem spune acum că rîul Suha Mare a fost complet valorificat din punct de vedere al potențialului său hidroenergetic, printr-un amenajament în cascade : Văleni, la izvoarele Suhăi, dată în funcțiune cu cîteva zile înaintea lui 1986, Poiana Mărului — octombrie 1986 —, apoi comuna Slatina, Găinești și Mălini, cea mai nouă dintre ele."

În căutările lor, prospeții proiectanți de mirohidrocentrale au venit și cu soluții noi, pătrunzînd deseori, alături de cei de la Întreprinderea de construcții de mașini Reșița, realizatorii echipamentelor, în domenii de adevărat pionierat. Dar, nu s-a stat doar la hotarele științei, unde se întîmplă mereu ceva spectaculos. A fost și multă muncă obișnuită, muncă multă și grea. Geologul Viorel Dragomirescu a umblat zile în șir prin locuri sălbatice și stîncoase, pe unde se strecoară astăzi aducțiunile, iar după el au venit constructorii. Nici cei de la Trustul de construcții-montaj minier", conduși de inginerul Iulian Gemănaru, nici cei ai Antreprizei construcții-montaj C.F.R. cu inginerul lor Ioan Baciu, n-au știut, de prin martie, cum mai arată orașul, căci viața lor, anul acesta s-a scurs în munți. Cînd zăpada i-a alungat din vagoanele-dormitor, orașul Vatra Dornei se lumina cu entrgie produsă de noile microhidrocentrale electrice.

În județul Suceava au apărut, așadar, un număr mare de microhidrocentrale construite și puse în funcțiune în timp record. Asta nu înseamnă, nici pe departe, că s-a încheiat un capitol.

LIANA MOLNAR ■

Prima centrală electrogeotermală

Oradea, prin telefon : Vineri, 19 decembrie 1986, orele 18,25, a intrat în funcțiune și a fost racordată la Sistemul energetic național, prima centrală electrogeotermală din țara noastră. Avînd o capacitate de 1 MW, ea este prima dintr-o serie de astfel de centrale prevăzute a se construi în România în următorii ani. Se cuvine și cu acest deosebit prilej, mai ales pentru noi, realizatorii, să aducem mulțumirile cele mai fierbinți și să exprimăm prețuirea și recunoștința noastră profundă conducerii superioare de partid și de stat, tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu și tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, pentru răbdarea și încrederea dovedite, pentru îndrumările prețioase și sprijinul susținut acordat mai ales în momentele dificile ale lucrării noastre. Transmite, în numele colectivului de realizatori, conf. univ. dr. Teodor Maghiar, decanul Facultății de subingineri.

Admițînd că cea mai spectaculoasă folosință a apelor geotermale din județul Bihor și din întreaga zonă de nord-vest a țării este aceea care se referă la apărarea sănătății oamenilor, atunci trebuie să acceptăm fără nici un fel de rezerve că transformarea unor astfel de resurse naturale în energie electrică reprezintă la noi, în momentul actual; cea mai nouă și eficientă folosință a acestora.

Așadar, apă geotermală la o anumită temperatură plus CO_2 este egal energie electrică. Iată o formulă inedită, doar aparent simplă, abia decurînd înscrisă definitiv de conferențiarul universitar doctor inginer Teodor Maghiar și valoroșii săi colaboratori în patrimoniul științei și tehnicii românești și universale. Cu alte cuvinte, începînd din amintita zi de decembrie, sîntem în posesia unuia dintre cele mai noi și originale mijloace de obținere a energiei electrice ieftine, fără consum de combustibili.

Pentru a se ajunge aici a fost nevoie de ani și ani de cercetări asidui, de zile și nopți de neodihnă, de îndoială, de învingerea multor greutăți și piedici prevăzute sau neprevăzute. Uneori a fost nevoie și de renunțări, și de sacrificii. Dar grupul de cadre didactice, de specialiști entuziaști și de muncitori de înaltă calificare, condus de profesorul Maghiar, cu spriijnul și sub directa îndrumare a C.N.S.T.-ului, n-a dat un pas înapoi. După o relativ îndelungată încrîncenare a minții și a muncii, întreprinzătorul și harnicul grup de cercetători și muncitori orădeni a izbutit pînă la urmă să conceapă și să pună la punct pînă în cele mai mici detalii, în premieră mondială absolută, procedeul și mijlocul de conversie a apelor geotermale în energie electrică, folosind ca agent de lucru bioxidul de carbon.

Procedeul ca și prima stație pilot de mică putere, construită experimental în urmă cu 3 ani în incinta institutului orădean de învățămînt superior, în imediata apropiere a unor surse naturale de apă geotermală și bioxid de carbon luate în exploatare, au fost brevetate la vremea cuvenită ca valoroase invenții. La puțin timp după acea, pe baza acestor invenții, a început să se construiască la Oradea, cu sprijinul susținut al C.N.S.T.-ului și al organelor locale de partid și de stat, prima centrală electrogeotermală de acest tip. Doar doi ani au mai trecut și construcția, concretizînd o investiție, iată e gata.

Ultima oară, cînd revenisem la Oradea, pe profesorul Teodor Maghiar nu l-am găsit în... apele lui cele mai bune. Sigur, avea și de ce. Chiar în acele zile, la Facultatea de subingineri din localitate se desfășura cea de-a treia Consfătuire a specialiștilor din țară pe tema „Soluții perfecționate pentru valorificarea surselor noi și refolosibile de energie", iar mai vechea noastră cunoștință, decanul, asigura bunele oficii de gazdă și vă dați seama cîte treburi îi stăteau pe cap. În plus, tocmai atunci, în probele finale, ceva, un lucru banal, se pare că nu-i ieșea sau nu mergea perfect la centrala electrogeotermală pe care voise cu tot dinadinsul s-o pună acum în funcțiune. L-am întrebat totuși cînd va avea loc evenimentul și mi-a răspuns binevoitor, cu calmul său imperturbabil, să mai am puțină răbdare : vom fi anunțați primii, la momentul oportun.

...Și iată că profesorul Teodor Maghiar s-a ținut de cuvînt. Începînd de vineri, 19 decembrie, prima centrală electrogeotermală din România pulsează energie în Sistemul energetic național !

MIHAI STĂNESCU ■

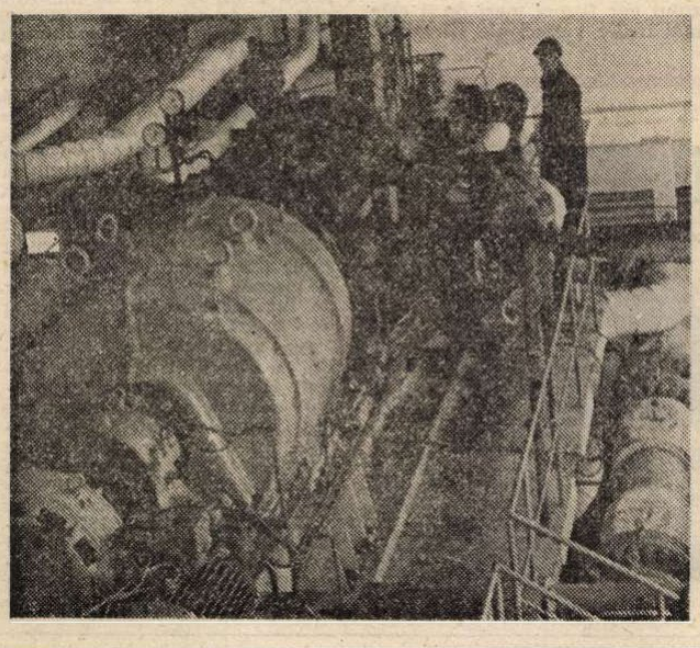

Livada cu oxigenul la mijloc

Cu regretul de a nu-l fi întîlnit la timona oxigenului bistrițean pe autenticul starter al acestui gen de activități care este maistrul principal Silviu Păcuraru, omul foarte sever dar în același timp foarte drept, cum îl caracterizează colegii de muncă, ce a mai făptuit cinci ori șase asemenea isprăvi de toată lauda, printre cele mai recente fiind punerea în funcțiune a obiectivelor de la Cimpulung Muscel și de la Mangalia (aflat într-un binemeritat concediu de odihnă n.a.), vom încerca mai întîi a motiva sensul unei vizite înainte de a-i decodifica titlul. Apariția în august 1986 a unei noi unități productive în cadrul Întreprinderii de utilaj tehnologic de pe platforma de vest a municipiului Bistrița a adus gazul vital, pentru viața industriei, ca și pentru viața — viață, de altfel, mai aproape cu 90 de mii kilometri de punctele de consum, ceea ce înseamnă, numai pentru întreprinderea amintită, o diminuare a cheltuielilor de transport cu peste 5 milioane lei pe an. Fără a mai insista asupra altor binefaceri, deloc neglijabile, care țin de operativitatea aprovizionării, atît în sens cantitativ, cît și calitativ, apare cît se poate de clar de ce, intrarea în funcțiune a Fabricii de oxigen de la Bistrița este considerată, pe bună dreptate, în această parte de țară, ca un eveniment major.

— Că acest moment a coincis cu cel în care am împlinit exact 33 de ani de viață, susține subinginerul Simion Deac, aflat pe postul de adjunct al șefului de fabrică, e o fericită întîmplare. Deloc întîmplătoare sînt însă faptele de muncă cu care vom încheia anul, ele, aceste fapte își au izvorul în caracterele acestei bijuterii de mari proporții înzestrată cu o tehnică de nivel mondial.

Pînă la cumpăna dintre ani, așa după cum a rezultat din calculele inginerei chimiste Adina Horja, care a mai ținut să remarce că în 29 dec. a.c. pune capăt stagiaturii, din aerul Bistriței vor fi extrași 1,1 milioane normal metri cubi oxigen, cu mai bine de 200 de mii normal metri cubi decît a fost inițial stabilit. Puritatea gazului a atins deja 99,98 la sută, ceea ce și explică elogiile parvenite producătorilor, adică celor peste 80 de muncitori și specialiști ce formează colectivul Fabricii de oxigen de la Bistrița, de la beneficiarii din județ ca și a celor din alte județe care „importă" oxigen îmbuteliat în Bistrița.

— Cu foarte puține excepții noi formăm un colectiv tînăr, susține cel mai „Prislea" dintre specialiști, inginerul cu un stagiul productiv de numai un pătrar de ani, Mitrică Francisc, de loc din Hălăucești Iașilor care a făcut specializarea tocmai în domeniul instalațiilor frigorifice. E o șansă pentru mine de a lucra aici, deoarece oxigenul care este în fond, un produs al presiunilor înalte, dar în același timp și al temperaturilor foarte joase. Minus 185 grade Celsius și chiar minus 193 grade Celsius depășesc cu mult noțiunea iernilor cumplite, dar fenomenul se întîmplă în instalații și retorte pe care le stăpînim perfect, așa încît nu-i nici un pericol pentru livada noastră care sînt convins că va avea în mai '87 cele mai frumoase și mai numeroase flori din întregul ținut.

Un tur de orizont prin compartimentele fabricii, care fără prezența decibelilor ar fi mai mult o înlănțuire de cabinete pentru efectuarea electrocardiogramelor, te fascinează prin două esențiale caracteristici. O curățenie de farmacie și o automatizare complexă. Operatorii chimiști de talia lui Sabin Grabni și Gheorghe Rad, a compresoristului Vasile Colea, a laborantei Daniela Duca sînt, pentru un ochi neavizat, doar simpli privitori ai tablourilor de comandă și control, minuitori ai eprubetelor și balanțelor de mare precizie, ele spunînd totul cu condiția de a ști și înțelege absolut tot ce indică, de a interveni prompt atunci cînd semnalizează eventuale neajunsuri. Iar cînd mai afli că aici tot ce mișcă și se rotește are la bază ungerea uscată, cînd privești uriașele boluri gonflabile de un roșu de purpură și admiri păienjenișul de culoarea argintului a unei sofisticate rețele de conducte, nu poți să nu amintești, așa după cum toți interlocutorii noștri au făcut-o, că la crearea acestui obiectiv au depus suficiente strădanii proiectantul bucureștean Teodor Negulescu, tehnician cu investițiile din întreprindere Ioan Mușat, lucrătorii brigăzii de construcții și montaj ai Antreprizei T.C.I. Bistrița, conduși de inginerul Ioan Bojum. Dar și foarte, foarte mulți alți oameni care pe lîngă orele de muncă asiduă au găsit și răgazul de a planta în incinta fabricii nu mai puțin de 40 de meri, peri și pruni. Adică o adevărată livadă, cu nimic mai prejos decît renumitele livezi ale Bistriței și Năsăudului. Că ea, livada, e una de excepție, cu siguranță unicat în țară, e tocmai pentru că are în mijloc oxigenul, adică piinea industriei.

De la Fabrica de oxigen din Bistrița gazul vital se călătorește și ajunge la robinet, prin rețele, la Fabrica mecanică din vecinătate, la toate sectoarele și secțiile întreprinderii de utilaj tehnologic, la Fabrica de piese turnate și forjate din oțel, la Întreprinderea de produse electrotehnice. Va urma în anul următor conectarea directă și a altor consumatori de pe platforma Bistrița vest așa încît livada cu oxigenul în mijloc își va spori substanțial pulsațiile ca o autentică inimă. Din august 1986 aceasta nu și-a mai permis odihna și nici nu va mai cunoaște noțiunea răgazului în viitor. Tocmai de aceea urarea de viață lungă i se cuvine ca și unui creator de viață ce este.

GHEORGHE CRIȘAN ■

O idee mare: industria mică

Inițiative care aduc beneficii

Lai doi ani după absolvirea facultății a fost numit director. Asta se intimpla în 1960. Și nu s-ar putea spune că, de-atunci încoace, a obosit. În fiecare dimineață, se povestește, inginerul Corneliu Croitoru vine la serviciu cu o hîrtiuță în buzunar iar colaboratorii săi mai apropiați nici nu mai așteaptă să fie chemați, vin singuri. Dacă directorul a vorbit cu un amic de-al lui, să zicem, în seara dinainte, iar în cadrul discuției a întrezărit o idee folositoare pentru întreprindere, o notează pe hîrtie. Dacă în aceeași seară a văzut un film la televizor sau a citit o carte și crede că a descoperit o sugestie ce poate fi utilă în viața întreprinderii, adaugă problema în chestiune la lista ce rămîne mereu deschisă. Ședința operativă, de dimineață, cuprinde analiza problemelor înscrise pe această listă și-a oricărei alte idei pe care s-ar strădui cineva s-o formuleze. Subinginera Adriana Butnaru, secretar al comitetului de partid pe întreprindere, are dreptate ,de bună seamă, cind spune că în acest fel tot omul se socotește dator să gindească și că ideile vin în această întreprindere pentru că sint chemate iar nu ca oaspeți de ocazie. De altfel, conducerea acestei întreprinderi a lansat invitația ca orice om ce socotește că are o idee folositoare să vină aici, unde va fi primit de îndată și ascultat cu atenție. Iar invitația n-a rămas fără răspuns. Dintr-una din aceste colaborări a rezultat, nu de mult, o invenție brevetată, al cărei titular este chiar Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Bacău.

Inițialele întreprinderii, I.J.G.C.L., nu alcătuiesc o serie de sunete care să aibă rezonanța unei canțonete italiene, fără îndoială, dar activitatea întreprinderii este vitală pentru viața orașului, pentru că administrează fondul locativ și poartă grija căldurii, apei și salubrității acestui mare oraș, Bacăul, ca și a celorlalte orașe ale județului. Nu a avut și nu are griji puține, așadar, această întreprindere, iar prin strădania sa de-a-și face și o fabrică de mică industrie grijile au sporit și mai mult, se înțelege.

Într-adevăr, ni se spune, oamenii acestei întreprinderi și-au făcut singuri fabrica de industrie mică și tot singuri și-au utilat-o. Aproximativ 30 la sută din producția acesteia se alcătuiește din repere industriale și bunuri de larg consum fabricate din mase plastice recuperate. Subinginerul Traian Ruscior, din cadrul atelierului de proiectări, subliniază că în acest compartiment de mase plastice al fabricii se folosesc numai materiale recuperate și refolosibile. Iar numărul sortimentelor de bunuri de larg consum ce se produc aici a ajuns, pînă acum, la 80. Între acestea, de mare efect au fost jucăriile pentru copii, un așa-numit microcar spațial, bunăoară, sau un joc de percepție a spațialității. Cel din urmă a fost realizat în colaborare cu profesorul de filozofie Liviu Filimon, din Bacău, a cărui idee a și fost brevetată ca invenție în cursul anului trecut, de-atunci încoace fiind brevetată și în străinătate. Iar în perspectiva unei cereri destul de mari a acestui joc, întreprinderea nu are decît să se felicite că e titulara acestei invenții.

Pentru prelucrarea maselor plastice erau necesare mașini de injecție, spune subinginerul Traian Ruscior. „Am făcut mașinile acestea, adaugă el, în colaborare cu specialiști tot din Bacău, de la Întreprinderea de mașini unelte. Foarte mult ne-a ajutat, trebuie să spunem, inginerul Liviu Grigoreanu. Se înțelege însă că nouă ne trebuie doar cîteva mașini de acest fel. Există însă posibilitatea să fabricăm astfel de mașini ca să le putem vinde și altora interesați".

Tot în cadrul sectorului de industrie mică, întreprinderea mai face obiecte de ceramică, împletituri din nuiele de răchită, mic mobilier, stații de biogaz de capacitate mică, pentru uz gospodăresc. Toate acestea, adăugate activității principale a întreprinderii, au contribuit la situarea în ultimii ani a I.J.G.C.L-ului Bacău pe locuri fruntașe pe țară, de două ori întreprinderii fiindu-i acordat Ordinul Muncii clasa I.

Întreprinderea, cu toate grijile ei, putea să nu aibă sector de industrie mică, dar are, și încă unul puternic. Dacă nu l-ar fi avut, e limpede că n-ar fi avut cum să apară nici ideile despre care se vorbește zilnic, în ședința de dimineață. Dintre aceste idei, patru sînt invenții brevetate de O.S.I.M.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Milioanele de la Anieș

Unul dintre cele 10 mari centre de fructe de pădure din România se află pe Valea Anieșului, în satul cu același nume, care aparține de comuna Maieru. Pînă acum zece ani, o unitate „cuminte", care aducea venituri (însemnate, e drept), numai din vînzarea afinelor, zmeurii, murelor și măceșelor, centrul de la Anieș este astăzi o unitate complexă care, pe lîngă prelucrarea și valorificarea fructelor de pădure, desfășoară o puternică activitate de industrie mică. Un om întreprinzător, în stare să facă să rodească și piatra seacă, l-am numit pe șeful centrului, Gheorghe Voicu, sprijinit de conducerea Inspectoratului silvic al județului Bistrița Năsăud, a reușit să aducă întreaga valoare a producției unității la 20 milioane lei anual. „Am plecat de la 5 milioane, rezultați din valorificarea fructelor de pădure, explică Gheorghe Voicu, și în zece ani, prin efort propriu, am ajuns la suma amintită. Sublinfez faptul că noi punem preț pe acest efort propriu, care pentru centru, pentru oamenii din Anieș, și, desigur, pentru întreprindere, înseamnă foarte mult. În acești zecei ani am fabricat și produse de industrie mică, cum sînt împletiturile din alun și răchită, lădițe, chituci, cozi de unelte, mături și buchețele de mesteacăn".

De fapt, oamenii au căutat să permanentizeze activitatea, s-a amplifice, s-o diversifice, exploatînd eficient resursele existente în zonă. Și-au făcut o distilerie de uleiuri volatile din cetină, cu mijloace proprii, și o fabrică de gheață. Pentru Anieș, acest lucru a însemnat, printre altele, crearea a aproape o sută de locuri de muncă, iar pentru întreprindere sporirea comenzilor la export. „În ultimii cinci ani, continuă șeful centrului, ne-am diversificat mult produsele, fiindă exportul te obligă să te miști repede. În acest an am expediat marfă în 8 țări — damigene, împletituri, buchețele de mesteacăn și fructe de pădure — depășindu-ne planul la export și sperind ca, pînă la sfîrșitul anului, să obținem din produsele noastre 150 000 dolari. Am menționat mai întîi produsele de industrie mică, fiindcă, repet, ele exprimă efortul propriu datorită căruia am mărit exportul. Valorificarea fructelor de pădure ocupă azi un loc secundar, această activitate fiind sezonieră".

Dincolo de cifre însă, unitatea din Anieș poate fi o pildă prin reușitele sale, convingînd că îndrăzneala și hărnicia, mai exact acel efort propriu, de care vorbea Gheorghe Voicu, valorifică o materie primă care există în fiecare comună, o materie primă care, altfel, se pierde. Milioanele de la Anieș pot fi o dovadă că piatra seacă nu e chiar atît de seacă și că, în ceea ce privește industria mică, nimic nu trebuie să se piardă ca să se cîștige foarte bine.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Rădăcini adînci la Jibou

A scoate bani din piatră seacă nu-i un lucru chiar ușor: trebuie să ai răbdare și pricepere, trebuie să găsești soluții cît mai eficiente. Și președintele cooperativei „Progresul" din Jibou, Constantin Pauliuc știe asta. Începutul a fost timid, forța de muncă disponibilă era puțină, materiile prime la fel, dar s-a zbătut; a avut nopți nedormite și a reușit să treacă peste greutățile inerente oricărui început. Altfel cum l-ar fi ascultat rogozul, papura, răchitele, cum l-ar fi ascultat oamenii, cum ar fi reușit să se situeze an de an pe locul I în întrecerea socialistă pe județ și chiar locul II pe țară? În prezent cooperativa are peste 20 de secții din care 9 noi înființate. Faima unora dintre aceste secții a trecut demult granițele țării. M-aș opri la cîteva dintre ele care folosesc materii prime altădată neluate în seamă: rogoz, papură, foi de porumb și nu în ultimul rînd răchitele. Să scoți sute de mii de lei valută de pe terenurile mlăștinoase și pline de bălării îți trebuie multă ingeniozitate. Rogozul și papura crescute pe marginea bălților, ori pe malul Someșului prin binecuvîntarea dată de mîinile harnice ale acestor oameni se transformă în speteze pentru scaune ori diferite împletituri și cuceresc tot mai mult piața internă și internațională. Rogozul căruia cu timp în urmă i se dădea foc, papura care murea mîngîiată doar de vînt sînt mîngîiate de mîinile Mariei Haiduc ori ale Ilonei Selec și devin „bijuterii" împletite pentru R. F. Germania, Franța, Italia etc.

Nu numai rogozul și papura sînt surse de venituri valutare pentru cooperativa „Progresul", ci și răchita: răchita crescută pe terenuri sărăcăcioase improprii agriculturii. În localitatea Var, cooperativa a deschis o secție de împletituri, revitalizînd astfel un meșteșug tradițional prin aceste locuri, pe cale de dispariție cu cîțiva ani în urmă. Secția numără 34 de muncitoare iar produsele confecționate de ele (coșuri, coșuri pentru rufe, coșulețe-bibelouri, coșuri pentru menaj, mic mobilier, etc) sînt adevărate opere de artă. Inimosul șef de secție, Eugen Teglas îmi mărturisea că „nu-i la îndemîna oricui să lucreze cu răchita. Nuiaua e pretențioasă, are perioadele ei optime de prelucrare, trebuie multă migală și pricepere trebuie pus mult suflet". Că trebuie pus suflet am văzut cu ochii mei. Am văzut firele sîngerii de răchită foșnind în lumina lăptoasă a dimineții de primăvară, am văzut apoi aceste fire mlădioase fierbînd în uriașe cazane cu abur, decojindu-se, rămînînd albe și am mai văzut mîinile dibace ale muierilor din Var trecînd peste ele ca peste corzile unei harpe, împletindu-le pentru a lua drumul Angliei, S.U.A., Suediei, Italiei, etc. Dar Maria Teglas, Maria Greblă, Silvia Teglas, Livia Cibi și celelalte femei ale secției mai au și copii pe care-i îngrijesc mai trudesc și pe tarlalele C.A.P.-ului mai văd și de animalele de acasă și spre a le ușura travaliul conducerea cooperativei le-a creat posibilitatea muncii la domiciliu, formă de muncă îmbrățișată cu bucurie de vărance. Împletiturile sînt destinate în exclusivitate exportului. Vicepreședintele cooperativei inginerul Aurel Cozma îmi spune că pe anul trecut și pe primele două luni ale acestui an producția la export a fost realizată și depășită în proporție de 140 la sută, că nu numai împletiturile ci și piesele de mobilă sînt solicitate de firmele comerciale de peste mări și țări împodobind apartamente și terase din Olanda ori Canada.

Dar să nu uităm că la cooperativa „Progresul" multe comenzi se execută din materiale refolosibile și reciclabile cu maxim de eficiență și cu minim de consum de energie și carburanți. Astfel, din deșeurile de cauciuc de la fabricile de anvelope se confecționează garnituri pentru tubulatura de aeraj folosite în sectorul minier, inele pentru tuburile de oxigen, iar la cererea unor beneficiari, cooperativa produce curele trapezoidale pentru motoare, curele de bună calitate, acestea fiind premieră în județul Sălaj.

Și numai dacă am mai aminti covoarele de lînă țesute la cooperativa Meșteșugarul, tricotajele confecționate de secția Cooperativei de producție achiziție și desfacerea mărfurilor condusă de Maria Svab, ori coșurile împletite de muncitorii ocolului silvic, putem spune fără a greși că aici la Jibou, mica industrie a prins în ultimii ani rădăcini adînci aducîndu-și un remarcabil aport valutar în economia orașului, a județului la capătul strădaniilor, căutărilor, inventivității.

VIOREL VARGA ■

Altă facere a lumii

Pentru specialiști și producători, Export II este o marcă ce nu mai are nevoie de prezentări. Omologat în 1970, soiul de tomate purtînd acest nume asigură astăzi o foarte mare parte a consumului intern și 90% din exportul de tomate al României, concurînd, pe piața internațională, legumicultori renumiți.

Relativ timpurii, cu gust și culoare plăcute, cu fructe tari, uniforme ca mărime, putînd fi ușor ambalate și transportate, lipsite de aureola verde din jurul cozii (acea parte necoaptă ce fură, practic, o treime din fruct), roșiile din soiul Export II constituie prima reușită într-o laborioasă activitate de cercetare pentru ameliorarea soiurilor de roșii, desfășurată vreme de trei decenii de către prof. dr. **Corneliu Petrescu**, șeful disciplinei de Horticultură pe terenuri ameliorate, de la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" din București.

Demonstrație practică a acestei idei, studiile testînd viabilitatea polenului la temperaturi de noapte scăzute, studii efectuate în scopul creării de hibrizi noi, constituiau, la vremea respectivă, o premieră în România, fiind noutăți chiar și pe plan mondial și păreau, atunci, lipsite de finalitate. Ele au asigurat însă posibilitatea adaptării la noile tenologii și noile condiții din solarii, sere și cîmp. Astăzi, după 15 ani, 20 de noi hibrizi de tomate, rod al cercetărilor de ameliorare a soiului Export II au intrat în testcros (testare prin comparare între ei) și topcros (testare prin comparare cu cel mai bun). Cei mai valoroși vor fi produși pe scară largă după încheierea verificării, ce va dura 2-3 ani. Pentru fiecare din ei, ambii părinți au fost testați pentru rezistență la temperaturi scăzute, variații de temperatură, secetă și boli, fiecare părinte fiind apoi lucrat în parte, hibrizii rezultați reprezentînd practic noi nivele calitative, ei acumulînd caracterele dominante ale ambilor părinți.

Creați în același mod, cei trei hibrizi ce vor fi lansați în 1987, la care s-au urmărit atît calități îmbunătățite vizînd condițiile de cultură cît și cele interesînd prioritar consumatorul, sînt mai timpurii cu 1-2 săptămîni decît Export II, au o rezistență superioară acestuia la temperaturi scăzute, conțin 6,5% substanță uscată, un procent mare de zahăr (4,8-5%), au un gust mult mai echilibrat, cu aciditate mai mare și o culoare roșie vie.

Ca rezultat secundar al ameliorării, multe din liniile recesive au fost studiate, rezultînd două soiuri pentru industrie, 1724/3 și 230, ce au fost omologate în 1985 și au intrat deja în producție. Caracterizate prin calitatea superioară a fructelor (prezența substanței uscate în peste 6 procente facilitînd mari economii în prelucrarea industrială), cu culoare frumoasă a produselor obținute, ele au în același timp, un bogat conținut de vitamine.

Dar metodele clasice, neeconimicoase din punct de vedere al tipului, sînt părăsite în favoarea unor metode moderne, mult mai eficiente — cele ale ingineriei genetice. Culturile de țăsuturi in vitro au revoluționat tehnica ameliorării, scurtînd timpul de realizare a genitorului (părintelui) și hibrizilor la 3-4 ani. În ce constă, practic, această, metodă, folosită de numai cîțiva ani? Pentru obținerea unei plante nu se mai pleacă de la sămînță, care înglobează două eredități (sau mai multe), ci de la o celulă, a unei singure plante, care devine, prin cultivarea in vitro și regenerarea pe această cale a unei noi plăntuțe, o sămînță artificială. Se elimină, în acest fel, segregarea și se obțin linii pure, din care se vor obține apoi hibrizi ce nu vor mai varia în prima generație.

În laboratorul de ameliorare a plantelor condus de profesorul Corneliu Petrescu, membru al Societății americane de genetica tomatelor și al Societății internaționale pentru culturi de țesuturi vegetale, se lucrează în medii sterile. În camerele de climatizare, alături de cele de tomate, culturile in vitro de pepeni, legume, flori se dezvoltă sub filtre roz. Mana, bruma, variațiile de temperatură, seceta, dușmanii atît de temuți ai vieții plantelor, pot fi acum învinși. A doua revoluție verde, cum îi place profesorului să numească fantasticele perspective deschise de cultivarea țesuturilor in vitro, înseamnă posibilitatea de a înlocui rapid o recoltă compromisă, cu sute, cu milioane de plante, cu performanțe permanent îmbunătățite.

ROXANA MANOLESCU ■

Să redescoperim o descoperire !

Fără a ne propune să rememorăm o atît de captivantă filă din istoria tehnicii cum e cea a motorului cu ardere internă, nu putem să nu observăm că relatarea noastră coincide cu împlinirea a o sută de ani de la realizarea acestui sistem mecanic de propulsie, socotind — lucru general acceptat — că autorul de drept și de fapt este francezul Fernand Forest. Mai cunoscut decît acesta este însă germanul Nicolaus Otto (1832—1891), căruia un număr mai mare de cercetători îi atribuie paternitatea invenției. Un lucru e sigur : principiile constructive și de funcționare ale motorului Otto se regăsesc neschimbate în toate motoarele fabricate pînă în zilele noastre. Proiectat și realizat în sute de variante, instalat pe automobile și locomotive, pe avioane, vapoare și pe nenumărate alte sisteme mecanice, agregatul inginerului din Holtzhausen n-a suferit vreme de aproape un secol decît revizuiri, corectări și îmbunătățiri. Motorul cu ardere internă s-a născut și a rămas un uriaș consumator de energie, amenințînd să golească toate rezervoarele unor combustibili fosili ale Terrei. Aceste fluvii de benzină, petrol, motorină, gaze și alcooli, ce se mistuie zilnic în viscerele milioanelor de motoare cu ardere internă nu explică decît într-o măsură actuala criză de energie. Nu sutele de milioane de motoare ce se produc azi în lume — apreciază specialiștii — determină marea foame de combustibili lichizi sau gazoși, ci faptul că motorul cu ardere internă a fost și a rămas o piesă imperfectă, cu un randament scăzut în pofida faptului că automobilele și aeronavele ne poartă la sute de kilometri și sînt capabile să dezvolte viteze greu de imaginat altădată. Explicația e simplă : din puterea calorică pe care o conține carburantul turnat în rezervoare, abia 25—35% este transformată în lucru mecanic, restul de 65—75% este RISIPĂ !

Această neplăcută și costisitoare imperfecțiune continuă să rămînă principala temă de cercetare pentru toți motoriștii constructori din lume. Dar dacă randamentul primelor piese era de 10%, în decurs de un secol acesta a sporit doar pînă la 25—35%, sau ceea ce înseamnă foarte puțin. Cum poate fi corectat acest neajuns ? Printre cei care și-au pus o asemenea întrebare se numără și inginerul român Emil Ghiuriță, rentabilizarea consumului de combustibil constituind pentru el problema capitală a unor studii și cercetări ce depășesc 30 de ani. El a izbutit în celelalte din urmă să ofere și un răspuns concretizat în brevetul și prototipul unui motor cu ardere internă de factură deosebită. Vom vorbi îndată despre această invenție. Considerăm că datorăm cititorilor noștri cîteva informații în legătură cu viața și preocupările interlocutorului nostru, deoarece, ca totdeauna, omul și opera se explică, se justifică și își revendică în mod reciproc realitatea de fapt.

Emil Ghiuriță s-a născut în anul 1908 în comuna Romănași din județul Sălaj. Este absolvent al fostei școli de conducători tehnici și al unei școli de ofițeri mecanici de aviație. A ocupat mai multe funcții de conducere și a participat la deschiderea și finalizarea unor lucrări de anvergură, între care construcția magazinului „Central" din Cluj-Napoca, realizarea canalului de subtraversare a Someșului și altele. Despre toate acestea, Emil Ghiuriță a vorbit cu ocazia unui interviu acordat colaboratorului nostru Constantin Mustață. Inventatorul s-a adresat însă în mod nemijlocit și revistei noastre, punîndu-i la dispoziție un material documentar de proporții, consacrat în exclusivitate muncii sale de o viață : motorul rotativ. Vom folosi în rîndurile ce urmează, din cuprinsul celor două manuscrise, acele date care, după aprecierile noastre, pot cuceri în mai mare măsură atenția publicului larg dar, poate, și pe cea a specialiștilor.

„Vreme de zeci de ani, ne mărturisește Emil Ghiuriță, am trăit zi și noapte printre motoare. Așa s-a născut ideea realizării unui motor rotativ care să dubleze randamentul motoarelor clasice. Am lucrat la acest proiect trei decenii pînă cînd am considerat că soluțiile găsite îmi permit să trec la construirea propriu-zisă a motorului. Invenția mea a obținut în 1959 brevetul 20 007/41 108, perfecționat în 1960 prin brevetul 2 299/41 400. Cam în aceeași vreme, germanul Felix Wankel anunța construcția unui motor rotativ asemănător și invenția lui făcea mare tam-tam în Occident. Putea oare un român să depășească invenția lui Wankel ? Din păcate, la data respectivă, unii mai gîndeau în acest mod. Am cunoscut totuși și oameni inimoși. Așa a fost inginerul Gheorghe Mărinceanu de la Întreprinderea „Clujana" (cel care avea să devină director general și Erou al Muncii Socialiste) și, împreună cu el, inginerii Teodor Mureșan, Ioan Iuga și Zoli Bartha, care m-au ajutat să pun la punct proiectul de execuție al unui prototip experimental de 10 C.P. Menirea lui a fost doar verificarea viabilității mecanismului imaginat. Tot pe baza unei idei proprii, în atelierul uzinei a fost realizată o pompă de ulei pentru transformarea energiei mecanice a unui motor în energie hidraulică și care, în același timp, să țină loc de ambreiaj și frînă. Spre surprinderea tuturor, pompa a realizat o presiune de 120 atmosfere, deci cît o pompă Bosch cînd este nouă. Mecanismul a funcționat ireproșabil la o turație de 2000 rotații pe minut".

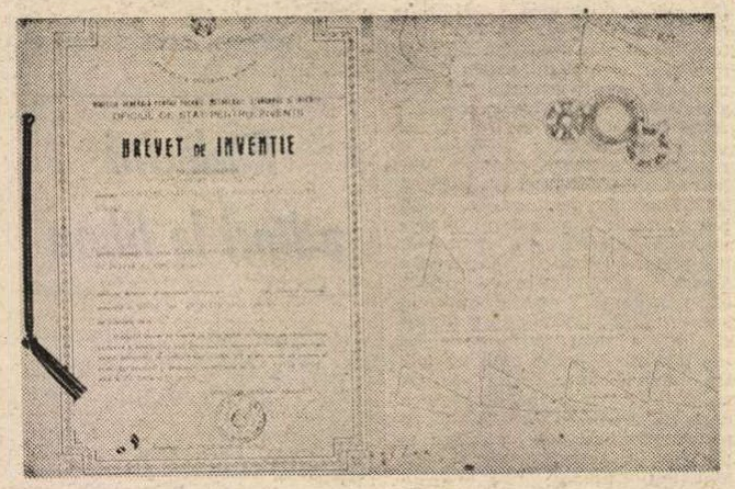

În ceea ce privește motorul propriu-zis, acesta se compune dintr-o carcasă în care sînt plasate trei piese. În centru, un inel cilindric cu două palete, pe circumferința căruia se află două cruci de Malta. Cea din stînga conține camerele de ardere, cea din dreapta, canalul de admisie și de evacuare. Mișcarea celor trei piese, în timpul funcționării, este diferită : rotația continuă a inelului cu cele două palete și intermitentă a celor două cruci de Malta. Acestea din urmă împart volumul dezgolit de rotirea celor două palete ale inelului cilindric în două volume egale. Mai mic cel de jos, mai mare cel de sus. Rotirea crucilor de Malta se produce numai în timpul necesar înscrierii paletelor, în timpul rotirii acestora în golurile crucilor de Malta împreună cu care paletele trec dintr-un spațiu în altul.

Acesta este în linii generale descrierea motorului rotativ. Cei interesați să afle mai multe amănunte pot oricînd consulta cele două brevete de invenție aflate în brevetoteca Oficiului Național pentru Invenții și Mărci. În ceea ce privește prototipul experimental, ne înștiințează autorul, el a produs multă senzație în colectivul uzinal, dar motorul în acest stadiu avea nevoie de perfecționări și de aparate de testare specializate, condiții de lucru greu de găsit în atelierul unei întreprinderi de încălțăminte.

Desigur, mai bine decît noi, specialiștii vor putea stabili și hotărî dacă aceste invenții mai prezintă importanță azi, dacă proiecte de acum un sfert de veac se mai pot acorda cu exigențele actuale. Noi sperăm că modul original în care au fost gîndite aceste piese, brevetate de altminteri, va avea cel puțin darul de a fertiliza imaginația constructorului de azi, deoarece nu odată istoria științei a dovedit că proiecte abandonate, uitate, au revenit în actualitate după multe decenii (așa cum s-a întîmplat de pildă cu motorul lui Denis Papin) sau chiar secole dacă avem în vedere născocirile lui Leonardo da Vinci. Dacă se va aprecia totuși că invențiile lui Emil Ghiuriță sînt cu totul depășite, atunci va rămîne modelul vieții sale, exemplul unui om care a trăit toată vremea în numele unei idei și și-a dedicat toată munca creațiilor originale. Fiindcă creativitatea a fost și a rămas supremul atribut al condiției umane.

Dar fiindcă viața și opera inventatorului Emil Ghiuriță ne oferă în cel mai înalt grad portretul concret al pasiunii, socotim că relatarea noastră ar fi nedreaptă și lipsită de concluzii pilduitoare dacă n-am vorbi, chiar pe scurt, și de cîteva din celelalte invenții ale sale. Vom apela din nou la interviul consemnat de colaboratorul nostru, Constantin Mustață.

„În 1942, pe vremea cînd mai eram ofițer de aviație, am fost numit în comisia de recepție a avioanelor ce se fabricau la I.A.R. Aici m-am întîlnit cu un fost coleg de școală, Partenie Crișan, un adevărat geniu al inventicii. Împreună cu acesta prin anii 1939—1938, am proiectat și am început construcția unui elicopter. Construcția a fost abandonată deoarece Diktatul de la Viena ne-a obligat să părăsim Clujul. Nu știu care ar fi fost pînă la sfîrșit soarta acestei mașini de zburat. Prototipurile miniaturale au dovedit că aparatul se ridică de la sol și eu sînt astăzi convins că proiectul nostru ar fi avut toate șansele să devină un produs **made in Romania.** Astăzi, desigur, proiectul nostru nu mai poate prezenta valoare. A fost, continui să cred, o mare nesansă pentru noi, dar și pentru industria aeronautică românească. Cam tot în acel timp, am realizat o sanie cu motor. O mai păstrez într-o fotografie. Nu avea un mecanism clasic de propulsie, înaintarea era asigurată de trei palete acționate de un motor de motocicletă cu doi cilindri. La bordul ei puteau lua loc patru persoane. Am încercat-o pe aerodromul uzinei unde a atins o viteză de 50 kilometri la oră. În sfîrșit, îmi mai îngădui să amintesc proiectarea unui ansamblu de instalații, alcătuit din turbine eoliene, rezervoare clasice de mare capacitate pentru aer comprimat, instalații cu panouri solare și o centrală electrică cu grupuri electrogene. Din calculele mele, costul de MW instalat într-o astfel de centrală ar fi fost de 3—4 ori mai mic decît în cazul hidrocentralelor. Pot oricînd oferi detalii în legătură cu acest sistem complex de produs energie pe gratis. Nu sînt un simplu visător. Am trăit o viață întreagă printre motoare, sînt în egală măsură teoretician și mecanic și tot ce am realizat s-a sprijinit pe cercetări și calcule minuțioase. Nu aștept decît o invitație pentru a dovedi".

Încheiem aici articolul nostru dedicat inventatorului Emil Ghiuriță, unul din acei oameni minunați sosiți pe lume pentru a trăi toată vremea sub osînda pasiunii, în robia dulce a cercetărilor și creațiilor originale. Mecanismele inventatorului clujean s-au născut poate prea devreme, într-o vreme în care România se bucura doar de o tradiție modestă în compartimentul industriei de motoare. Dar de atunci a trecut un sfert de veac ! În Capitala țării a fost înființat un institut ce se ocupă în exclusivitate cu aceste probleme, iar pe harta țării s-au ridicat nu mai puțin de trei întreprinderi de autoturisme unde lucrează sute de cercetători de elită. Poate că n-ar fi rău dacă doi, trei, dintre aceștia ar cerceta brevetoteca OSIM, sau ar avea curiozitatea de a-l cunoaște personal pe inventator. Marile idei țîșnesc uneori de acolo de unde te aștepți mai puțin. În lumea de azi chiar și ideile fantastico-științifice se înscriu în logica posibilului.

LIVIU TIMBUS

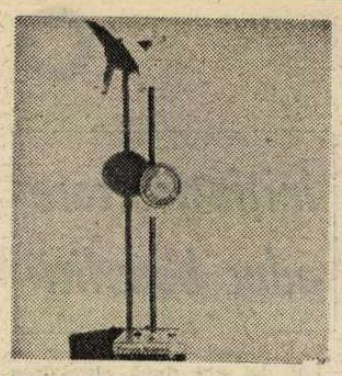

Refulator homeopatic

La Salonul internațional de designe, deschis recent la Bruxelles, a fost selecționat și acest refulator homeopatic de apartament, datorat românului Paul Matei și fiicei acestuia, Mlădița Matei. Inventator de profesie, cu pasiune predilectă pentru obiectele de uz casnic, Paul Matei este o mai veche cunoștință a cititorilor noștri.

Aparatul în cauză este destinat combaterii sau diminuării stressului, oboselii și unor forme de poluare. Mediul de lucru al refulatorului este mediul ambietal al apartamentului. El folosește efectele terapetice ale sunetului, luminii, sunetului și miroznelor plăcute, separat sau combinatoriu, cu scopul obținerii unor efecte benefice. Virtuțile homeopatice, ne asigură creatorul, sînt asigurate prin pulverizarea în încăpere a unor substanțe. De exemplu: în cazul combaterii oboselii, refulatorul difuzează în cameră sunete odihnitoare ce imită cîntecul păsărilor, murmurul izvoarelor etc., la care se adaugă modulări cromatice și o discretă „briză" de aer încărcat cu ioni negativi și substanțe odorante (miros de flori de măr, de orhidee, de flori de tutun). Aparatul mai dispune și de un filtru electronic capabil de a sesiza dacă aerul pe care îl filtrează este poluat chimic sau radioactiv. Refulatorul poate lucra automat sau în regim manual pas cu pas.

Inventatorul a mai înaintat juriului de la Bruxelles și un așa numit „Halat-scut", pe care posesorul să-l poată îmbrăca la repezeală în cazul unor calamități naturale. Halatul dotat cu cinci buzunare este confecționat dintr-o textură textilă rezistentă, impregnată cu substanțe chimice ce-i conferă proprietăți anti-flacără și anti-apă, fiind căptușit totodată cu un material buretos greu inflamabil și care-l face să plutească pe apă. Imprimeul decorativ este fosforescent și în contact cu lumina, reflectorizant, de aceea halatul poate fi ușor detectat pe întuneric. În buzunarele acestuia se găsesc cîteva dotări auxiliare capabile de a-l ajuta pe cel aflat într-o situație limită. Între acestea: o lanternă de un anumit tip ce luminează și produce deopotrivă un sunet de alarmă, o trusă miniaturizată de salvare. Halatul-scut mai dispune și de un fermoar electronic care, în clipa deschiderii, pune în funcțiune un microemițător-radio tip baliză care emite un semnal intermitent, recepționarea sunetului putîndu-se face chiar dintr-un elicopter.

T. LIVIU

Cartea de istorie

Un marc voievod

„Sperînd să fie conturată o imagine a lui Neagoe Basarab cît mai apropiată de realitate, prin micromonografia de față se încearcă să fie stabilite coordonatele esențiale ale domniei lui și să contureze premise pentru noi cercetări și scrieri pe o temă atît de interesantă", astfel își definește dr. Radu-Ștefan Ciobanu obiectivul cărții sale **Neagoe Basarab (1512—1521)**, apărută recent la Editura Militară în colecția, acum atît de apreciată, **Domnitori și voievozi.**

Autorul este unul dintre acei istorici care știu să îmbine rigorile anchetei istorice cu marea însușire de a transmite rezultatele ei în forme accesibile și atrăgătoare pentru marele public. Cele două volume pe care Radu-Ștefan Ciobanu le-a consacrat lui Vlad Țepeș și stolnicului Constantin Cantacuzino în colecția **Pe urmele lui...**, tipărită de Editura Sport-Turism, sînt, desigur, exemplele cele mai concludente în această privință. Noul volum, prezentat aici, confirmă această calitate.

Este de mirare că un domn ca Neagoe Basarab, în care B. P. Hașdeu vedea un „Marc Aureliu al Țării Românești, principe și filosof" nu a beneficiat pînă acum de o monografie, cu prisosință meritată și necesară. Este adevărat că ediția din 1971 a **Învățăturilor** sale către Theodosie, fiul lui, precum și studiile lui Dan Zamfirescu ca și discuțiile asupra paternității **Învățăturilor** au contribuit la cunoașterea marii personalități a istoriei românești, care a fost Neagoe Basarab. Și totuși monografia a întîrziat să apară și ea este așteptată și astăzi.

Pînă atunci, Radu-Ștefan Ciobanu ne oferă o micromonografie întru totul remarcabilă. Autorul stăpînește informația documentară și literatura problemei și este astfel în măsură să refacă portretul marelui voievod, precum și să reconstituie epoca lui cu toate marile ei probleme, dominate toate de înaintarea împărăției otomane, care se îndrepta spre apogeul puterii ei.

Neagoe Basarab a cîrmuit în această epocă de primejdie, dar a știut să facă din domnia lui „un model al echilibrului în jurul învolburatei Dunări, hotar între creștini și otomani" și să confere țării sale valoarea de simbol al „rezistenței antiotomane și al păstrării marilor tradiții culturale sud-est europene" (p. 25). În paginile cărții sînt prezentate și analizate multiplele ipostaze ale voievodului : cîrmuitor de țară, diplomat, magistru în arta armelor, gînditor și scriitor politic, ctitor. Acest voievod în care Nicolae Iorga a văzut un monarh de tradiție bizantină a întreținut legături cu lumea occidentală și a încercat — Radu-Ștefan Ciobanu stăruie asupra acestui aspect — să refacă unitatea confesională după conflictul dintre Roma și Bizanț. „El și-a dat seama că, în bună parte, aici era esența dezbinării europenilor care, uniți, ar fi realizat mai mult, putînd să se opună otomanilor" (p. 162).

Radu-Ștefan Ciobanu a realizat un remarcabil portret al unuia dintre cei mai de seamă domni români. Să sperăm că monografia pe care o merita Neagoe Basarab va fi impulsionată prin acest volum.

Avatarurile unei regine

Cititorii români au putut aprecia calitatea de biograf al personalităților istorice a lui Jean Orieux din traducerea volumului dedicat acelui maestru al versatilității politice, dar și un as al diplomației, care a fost Talleyrand. De astă dată el proiectează reflectorul investigației sale asupra unui personaj mai puțin celebru, dar nu mai puțin complicat : Caterina de Medici **(Catherine de Médicis,** Paris, Flammarion, 1986, 826 p.), devenită regină a Franței, prin căsătoria cu Henric al II-lea. Mamă a trei regi ai Franței (Francisc al II-lea, Carol al IX-lea, Henric al III-lea), ea este cunoscută, mai ales, prin rolul pe care l-a jucat în masacrul hughenoților din noaptea Sfîntului Bartolomeu (24 august 1572). Moștenitoare a unui simț politic care a permis familiei Medici să joace un important rol în viața publică italiană. Caterina a trăit cu intensitate drama puterii, o putere cu care a sfîrșit prin a se identifica. Jean Orieux a urmărit-o pe Caterina pe două planuri : conducătorul politic, confruntat cu dificultăți considerabile, în primul rînd, războaiele religioase între catolici și protestanți care amenințau unitatea regatului ; apoi, planul uman, adică femeia cu aspirațiile și frustrările ei. Totul este urmărit pe un larg fond istoric, în care secolul al XVI-lea, aflat de la cercetările lui Henri Hauser și Fernand Braudel în atenția istoriografiei, apare, cu toate marile sale înfăptuiri și contradicții, tipice unei perioade de tranziție, în centrul anchetei. Jean Orieux face încă o dată dovada marilor sale calități de narator și evocator, pe care i le cunoșteam din celelalte lucrări ale sale. Poate că regina a cărei biografie a scris-o cu atîta talent nu îndreptățea — prin locul ei în istoria Franței — un mare efort de investigații. Dar cartea lui Jean Orieux e atît de frumos scrisă, încît arta lui a înălțat-o și pe Caterina de Medici.

FLORIN CONSTANTINIU

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

POEME PENTRU PATRIE

An nou

E început solemn de calendare,
Colindătorii leruiesc în prag ;
Să-ntîmpinăm cu pîine și cu sare
Pe Anul Tînăr, ca pe-un oaspe drag.

Sub geana timpului ce va să vie
Să împlinim ce-am cutezat în gînd,
Sămînța germineze în cîmpie
Spre a urca în stemă fremătînd.

Frumos ne crească visul în ogradă,
Înalt ca zborul falnic de zăgani
Și să zidim o țară de baladă,
Din inimă urîndu-i : „La mulți ani !"

MIRCEA ICHIM ■

Demnitate

Se lasă fulgii mari pe harta Țării,
În proprii aburi zburdă-n țarcuri miei.
Pădurile-ațipite-n geana zării
Visează-n crengi miresmele de tei.

E o chemare-n care primăvara
Adună-n fapte luminos destin.
Sclipește-n soare-ntinerită Țara,
De doine plaiul iar ne este plin.

Izvoarele ni s-au umplut de stele
Și noi privim pe fruntea de Carpați
Cum flutură culorile-n drapele
De noua demnitate luminați.

DIONISIE DUMA ■

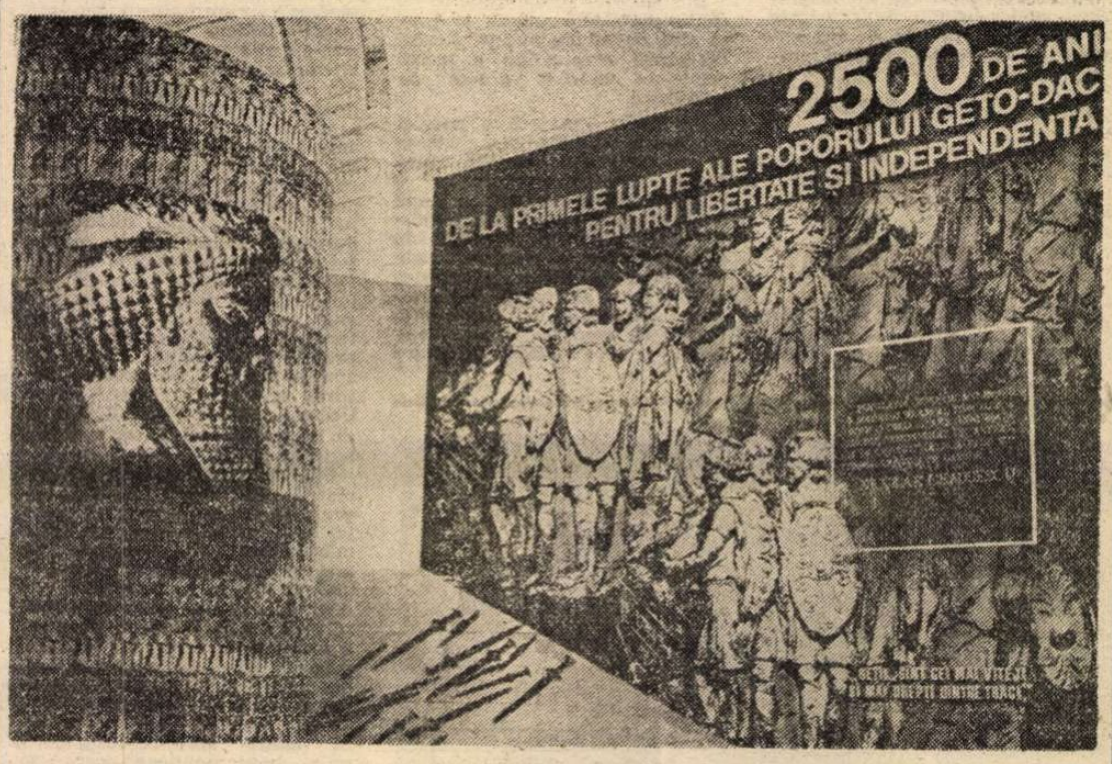

La Muzeul de Istorie al R.S.R. s-a deschis o expoziție de carte dedicată celor două milenii și jumătate de luptă a poporului nostru pentru libertate și independență

Cîntarea României

În zodia artei

Două evenimente de seamă au prezidat cea de-a șasea ediție a Festivalului național „Cîntarea României" : aniversarea a 65 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român și a 40 de ani de la proclamarea Republicii. Aflată acum la cumpăna dintre cei trei ani, cît durează desfășurarea ediției, etapa de masă a continuat să reunească talentele cele mai elocvente din rîndul creatorilor populari, dar, mai cu seamă, a căutat să stimuleze pe cei angajați în competiție în spiritul celei mai riguroase selecții, fără toleranță și fără condescendență față de formele de artă insuficient coagulate.

Un întreg evantai al vîrstelor a desfășurat această etapă și, pe scenele de la sat și oraș, elevi și oameni ai muncii, membri ai organizațiilor de tineret și vîrstnici au contribuit, pe măsura disponibilităților lor, la o mai frumoasă rotunjire a spectacolelor. Despre emulația care a caracterizat de fiecare dată manifestările festivalului vorbesc, alături de ecourile înregistrate de presă, și cifrele în care s-a măsurat participarea artiștilor amatori. Stimulate prin varii forme de cointeresare spirituală, formațiile artistice aparținînd diverselor așezăminte culturale și-au sporit de astă dată numărul, așa încît în fiecare județ participarea a fost în sensibilă creștere, mai cu seamă în privința corurilor, a brigăzilor, artistice, a montajelor, a recitalurilor de poezie patriotică, a ansamblurilor folclorice. Un fragment dintr-o posibilă statistică a formațiilor arată astfel, dînd o imagine despre mișcarea de amatori din respectivele județe : Bacău — 954 de formații. Tulcea — 317, Brașov — 263, Harghita — 262, Prahova — 242, Mureș — 242, Constanța — 214, Bistrița-Năsăud — 168, Iași — 140, Vrancea — 127, Alba — 125 etc.

Concomitent cu sprijinirea modalităților artistice noi, contemporane, o importanță deosebită a fost acordată resuscitării și valorificării artei populare, a formelor ei autentice nealterate de intervenții diletante. Puritatea creației populare a fost supravegheată în permanență prin factori competenți, încît participanții să nu aducă în scenă forme culturale degradate ori mistificate. De altfel, modalitățile de coparticipare a mai multor formații din localități diferite au facilitat confruntarea deschisă, utilă autenticității și bunului gust. Concursuri precum cele corale : „D. G. Kiriac" (Pitești), „Cîntecul adîncului" (Valea Jiului), „Iacob Mureșanu" (Blaj), „Iosif Velceanu" (Reșița), „Ciprian Porumbescu" (Suceava), de creație și interpretare teatrală : Slănic-Bacău, Bistrița, Slănic-Prahova, Iași, Călărași, Cluj-Napoca, Slatina, București ori brigăzi artistice precum cele din Dîmbovița, Băilești-Dolj, Vaslui, Gorj, București, Argeș, Brăila, ca și numeroasele concursuri folclorice desfășurate aproape în toate localitățile țării și-au găsit ecoul și în manifestări complexe, la nivel județean, precum „Comorile Albei", „Zilele culturii călinesciene" (Gheorghe Gheorghiu-Dej), „Hercules" (Caraș-Severin), „Cibinium", „Ritmurile cincinalului" (Vîlcea), „Sarmis '86", „Pontica", „Toamna buzoiană", „Arenele romane", „Primăvara bucureșteană" etc.

Acum, cînd etapa de masă se află la sfîrșitul ei, imaginea asupra calității manifestărilor artistice poate căpăta un contur fidel, iar concluziile privind implicarea artiștilor amatori în febra spectacolelor devin mai limpezi și relevante. Acestea nu privesc altceva decît sporirea numărului de participanți, interesul oamenilor muncii pentru această formă de manifestare culturală mai exact spus, creșterea exigenței față de calitatea spectacolelor și față de autenticitate. O autenticitate ce nu poate fi însă desprinsă de artisticitate, de nevoia de performanță și de profesionalitate, fiindcă Festivalul național „Cîntarea României" tocmai acest lucru și-a propus : să înalțe talentul la formele lui cele mai limpezi, mai apropiate de adevărul artei. La răscrucea dintre ani, sînt semne că arta amatoare trece printr-o zodie bună.

RADU GHEORGHIU ■

LIGIA MACOVEI :

„Fără viață și trăire, arta nu mai este artă"

— Constat, că pe fața dumneavoastră, stimată Ligia Macovei, se poate citi o mare bucurie.

— Dacă ați privi mai cu atenție ați putea citi și ceva despre o mare oboseală. Este vorba însă de o oboseală plăcută, acea oboseală care te încearcă la capătul unui drum lung și greu.

— Să zicem că așa e, cum spuneți dumneavoastră. Eu mă refer însă la bucuria pe care trebuie că o resimțiți cînd vedeți că ampla expoziție retrospectivă pe care ați deschis-o în urmă cu aproape două săptămîni la sala Dalles cunoaște o deosebită afluență de public. Eu însumi, în timp ce mă opream în fața desenelor, guașelor, acuarelelor și uleiurilor, am auzit numeroase exclamații de uimire și încîntare. Mai mult decît atît, mi-a fost dat să văd cum numeroși oameni, oameni pe care cred că i-ați văzut pentru prima dată în viață, veneau să vă felicite pentru reușita acestei expoziții. Ce răsplată mai mare poate fi pentru un pictor care-și adună la un loc aproape tot ce-a pictat de-a lungul a peste cincizeci de ani de muncă, decît aceasta ?! Oboseala despre care vorbeați, aproape că nici nu mai contează. Contează doar bucuria, împlinirea. Oare n-am dreptate ?

— Ba da, aveți dreptate. Dar

(Continuare în pag. 15)

VICTOR NIȚĂ ■

SOFIA VICOVEANCA :

„După ce ți-ai făcut un nume, trebuie să ți-l respecți"

Artistul — o conștiință a vremii sale

Acasă la ea, Sofia Vicoveanca îmi repetă stăruitor. De ce nu vreți să vă cînt ? Dar eu vreu să vorbească, presimt că va fi la fel de minunat. În orice caz, pînă se decide, cum eu nu pot să... cînt, stăm de vorbă. Fără scop. Frînturi de gînduri, șoptite, spuse mai tare... De 27 de ani cîntă. Și e atît de tînără !... „Vi se pare dumneavoastră, am 45 de ani, bătuți pe muchie, am un băiat de 16 ani !"

Să-i trăiască ! Mă agăț de fiul său ca să prelungesc discuția, neștiind că aici este și punctul de răscruce al unei cariere artistice. La nașterea băiatului, caz rar, glasul i s-a schimbat, coborînd cu o terță. La început a fost foarte îngrijorată. A alergat de la un doctor la altul pînă s-a lămurit că este o situație ireversibilă. Au început neplăcerile. Nu se mai putea pune de acord cu orchestra, își vedea viitorul în negru. Cu strîngere de inimă a îndrăznit să cînte cu „noua" voce. A avut un succes imediat, mult mai mare decît înainte. Fire analitică și cu cultul publicului, Sofia Vicoveanca și-a dat seama că „noua" voce, mult mai gravă, de „bărbat", nu se mai potrivea nici cu repertoriul, nici cu înfățișarea de dinainte. A început să umble și să caute prin satele din jurul Sucevei pînă a găsit ce-și propusese : ca-

(Continuare în pag. 15)

CARMEN DUMITRESCU ■

1986 – an rodnic pentru înflorirea

În literatură

Ediții

N-aș vrea să repet aici argumentele pe care orice alcătuitor de bilanțuri le invocă de cele mai multe ori drept scuză pentru omiterea voluntară sau involuntară a unor nume și cărți. De aceea voi începe fără asemenea precauții inutile pentru cine își asumă riscul nu al unei înșiruiri de nume ci al sintetizării unor direcții. Anul 1986 continuă și exemplifică una din cele mai fertile direcții ale editării clasicilor și a studierii operei lor din ultimii șase ani: tipărirea acelor lucrări care valorifică gindirea românească în manifestarea ei pluriformă: filosofie, istoriografie, critică literară. S-a mai spus și nu aș vrea să repet: acesta e aspectul cel mai sesizant al reconsiderării moștenirii noastre culturale din perioada de după 1920 care a marcat deopotrivă conștiința critică și publică românească, avind drept rezultat nu numai aducerea în circuitul curent al unor nume și opere revelatorii pentru climatul cultural al țării noastre, ci și o schimbare a opticii asupra trecutului și a ierarhiei valorilor, o înțelegere complexă a unei noțiuni ce nu ne apărea pînă în acel moment în evoluția ei dialectică.

Prin ce semnifică anul 1986 această direcție? Prin apariția la Editura „Junimea" a primei culegeri din opera lui Simion Mehedinți, personalitate de un mare relief în evoluția gîndirii românești și ale cărui scrieri se cuvin a fi valorificate așa cum se cuvine, prin tipărirea la Editura Științifică și Enciclopedică al celui de-al doilea volum din **Istoria Românilor din Dacia Traiană** de A.D. Xenopol, prin inaugurarea la Editura Minerva a seriei operelor lui D. Caracostea, prin înscrierea în fluxul „Bibliotecii de filosofie a culturii românești" a monumentalei **Filosofii a Renașterii** de P.P. Negulescu, prin tipărirea la Editura Dacia a unui volum memorialistic aparținînd istoricului a cărui operă își așteaptă reconsiderarea, Al. Lepedatu, ca și prin încheierea la Editura Minerva a tipăririi ciclului dedicat de N. Iorga **Istoria literaturii românești** căreia i se alătură în aceste zile prima selecție masivă din scrierile sale despre teatru în colecția „Talia". Toate acestea vădesc continuarea în anul care se încheie a procesului la care ne-am referit la început. Proces ce nu este încă încheiat nici în ceea ce privește numele care trebuie să reintre în fluxul de astăzi al culturii românești nici al operelor ce s-au bucurat în această perioadă de o selecție de mai mică sau mai mare amploare. Dacă prejudecățile, resentimentele, neștiința vinovată sau nu ca și prudența își spun din ce în ce mai puțin cuvîntul, fără însă a dispărea cu totul, rămîne încă deschisă problema aflării acelor edituri care să unească într-o singură persoană calitățile pregătirii din domeniul de specialitate respectiv, cu acela al unei viziuni cultural complexe și — ceea ce e mai rar încă — al unei formații filologice. Ca să nu mai vorbim de faptul că editorii operelor fundamentale au trecut în marea lor majoritate de vîrsta de cincizeci de ani iar o operațiune sistematică, gîndită în perspectivă, de pregătire a unei noi generații, nu se vădește încă. Tuturor acestor factori ce influențează negativ o vastă acțiune de hotărîtoare importanță în istoria culturii românești li se adaugă faptul că mijloacele de documentare sînt incomode și că legislația în această privință ne apare și ea învechită. Și totuși, entuziasmul editurilor și al celor ce lucrează pentru alcătuirea seriilor de opere au făcut ca în acest an tezaurul edițiilor noastre critice să se îmbogățească, în afara exemplelor citate, cu cîteva titluri de o mare valoare. Dintre cele mai importante nu aș putea trece cu vederea — deși apariția lor a fost întîmpinată cu o tăcere inexplicabilă — apariția volumului III din **Operele** lui N. Bălcescu, acea monumentală ediție critică îngrijită de regretații Gheorghe Zanne și Elena Zanne, volum îngrijit de Daniela Poenaru, cele două volume din **Oratoria** lui Mihail Kogălniceanu (1878—1880, 1881—1883) ediție îngrijită de Georgeta Penelea și **Corespondența** lui Odobescu (**Opere** XI, 1887—1888) ediție de Nadia Lovinescu, Filofteia Mihai, Rodică Bichiș. Debutul seriei de **Opere** ale lui B.P. Hasdeu, îngrijit de un colectiv al Institutului „G. Călinescu", apariția celui de-al treilea volum din **Operele** lui Mihail Sadoveanu (Cornel Simionescu, Fănuș Băileșteanu), continuarea ediției Bolintineanu de către Theodor Virgolici, a **Operelor** lui Titu Maiorescu (volumul III Traduceri) și a **Jurnalului** și **Epistolerului** din care a văzut lumina tiparului volumul al șaselea (ediție de Georgeta Rădulescu-Dulgheru și Domnica Filimon) a ediției Lucian Blaga îngrijită de George Gană din care a apărut cel de-al treilea tom, toate la Editura Minerva, completează peisajul de referință al anului literar pe acest tărîm. Care nu poate fi înțeles fără edițiile de folclor — în special C. Rădulescu-Codin și Simion Florea Marian, tipărite de aceeași editură ca și inaugurarea prin **Literatura română modernă** a lui Ovid Densușianu și a **Istoriei literaturii române moderne** de Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Tudor Vianu a unei serii de **Istorii ale literaturii române**, ca și a celui de al treilea volum din Operele lui Ion Pillat.

Nu vom putea enumera aici edițiile de largă popularizare care trebuie să asigure fără a reuși întotdeauna **permanența** valorilor naționale în circuitul public. Ele au fost numeroase, în tiraje de ordinul zecilor și sutelor de mii și au văzut lumina tiparului în colecții precum **Arcade**, **Patrimoniu**, **Restitutio**, **Biblioteca Eminescu**, **Romanul de dragoste**, **Restituiri**, **Biblioteca pentru toți** (aceasta vădind de cîtva timp o păgubitoare confuzie a valorilor pe planul tipăririi literaturii naționale și o absență marcată a volumelor de cultură generală atît de frecvente și de valoroase cu ani în urmă).

Dacă trecem acum pe tărîmul cărții de istorie literară recolta a atins cote valorice deosebite prin cărți precum „Eseuri" de Anton Dumitriu, în paginile căreia acest umanist al vremii noastre sintetizează domenii ale științei filosofiei frumosului; **Eminescu și romantismul german** de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, cercetare de o altitudine intelectuală evidentă; **Despre stiluri** de Edgar Papu. Nu numai girul numelor ci și valoarea intrinsecă a acestor opere de referință în cultura română conferă anului literar acea gravitate și intelectualitate menite să facă din el o verigă a unui proces obiectiv de o mare amplitudine și cu convingeri benefice asupra climatului nostru spiritual. Lor li se alătură la capitolul monografiilor dedicate marilor noștri scriitori culegerea „Argheziana" a celui mai fervent apărător și propagator a operei celui ce a scris „Cuvinte potrivite" — Șerban Cioculescu, primul volum al modernei interpretări a vieții lui Titu Maiorescu semnat de Z. Ornea, Ion Heliade Rădulescu, densa „biografie a omului și a operei" aparținînd lui Mircea Anghelescu. **Spre alt Istrati** de Mircea Iorgulescu asupra valorii căreia m-am exprimat recent în coloanele revistei **Flacăra**, atît de sugestiva cercetare **Duiliu Zamfirescu și marele său roman epistolar** de Al. Săndulescu, volumele dedicate lui Mihail Sadoveanu de I. Oprișan, lui Mihail Sebastian de Doina Grăsoiu și lui Aurel Baranga de Antoaneta Tănăsescu. Cu **Tînărul Rebreanu** de N. Gheran, cu volumele lui Stancu Ilie și ale lui Nae Antonescu, „anul Rebreanu" se încheie în tonul unor căutări temeinice. Volume de sinteză asupra unor direcții și genuri literare au semnat Mircea Muthu, Sanda Radian, Mircea Scarlat, A. I. Amzulescu, Ștefan Lemny.

Încheind ingenios mărturia memorialistică, documentul comentat de însuși participantul la evenimente și cronică instantanee G. Ivașcu ne-a dat cel de al doilea volum al **Confruntărilor literare**, Dan Berindei pe tărîmul culturii naționale, Silvian Iosifescu pe cel al literaturii străine, Gheorghe Bulgăr unind lectura artistică și analiza filologică, Victor Neuman un cunoscător avizat al convergențelor spirituale sud-est europene completează tabloul aparițiilor editoriale pe tărîmul istoriei literare.

Nu am intenționat un bilanț cantitativ ci unul care să vădească modul în care cursul cercetării și editării noastre literare își află momentele de continuitate. Nu putem dori decît ca anul ce va începe să sporească în profunzime, în aria de cuprindere și în cea de răspîndire opera nobilă de restituire a valorilor naționale, de cunoașterea lor de către întregul nostru popor.

VALERIU RĂPEANU ■

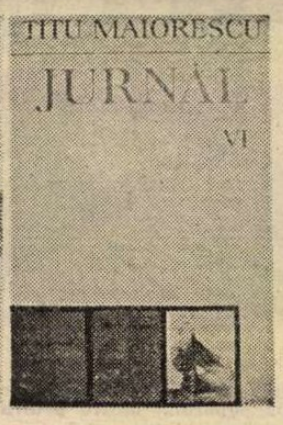

Poezia și proza

Cînd într-un enunț tipic literaturii de ritual am spune: **semne bune anul are**, parcă simțim cum omul întors cu fața spre lume vorbește despre roadele pămîntului, obținute cu multă trudă. Vorbirea e de sfîrșit de calendar și de îmbărbătare pentru un nou timp, cînd dăruirea și forța oamenilor se proiectează în viitor.

Investirea de energie și roadele pămîntului nu sînt, nici ele, întotdeauna armonizate în chip fericit. Anul literar, anul **de creație** în general, este și mai puțin previzibil. În „banca de investiție" a oricărui laborator de creație se introduc energii polarizante, dar așteptările scriitorilor, ca și ale publicului, nu sînt de fiecare dată răsplătite pe măsura bunelor intenții. Întotdeauna au existat factori invididuali și generali de perturbare sau deviere a procesului de creație încît, surprizele finale — bune sau neplăcute — intră greu în mașina de calcul a minții noastre.

De aceea, anul literar reprezintă pentru istoria culturii o unitate mică, întîmplătoare și adeseori arbitrară. Și cînd poeții, mai ales cei tineri, se împart singuri pe ani și pe decenii, cu o suficiență de sine stătătoare, parcă pentru milenii, gestul lor pare mai mult decît zadarnic, deoarece pînă acum nimeni nu a putut face un pact de concordanță între prezentul **fluctuant** și posteritatea **muzeală**. Și atunci criticul, ce face criticul cu decupajul lui anual? Ce face el cu micul bilanț pentru a nu cădea în convenționalul plicticos de zile mari și pentru a nu fi ridicol? Și, fiindcă, oricum, cărțile nu sînt o **„fatalitate aleatorie"**, cum am putea considera cotele apelor Dunării de exemplu, criticul nu se poate orienta după o „bursă de valori" mișcătoare de la o zi la alta sau de la o săptămînă la alta. Axiologia criticului se înscrie astfel în **durate mai mari**, el se comportă ca un istoric literar care înscrie decupajul artistic anual în **serii artistice** cu fluxuri deschise spre trecut și viitor. Anul literar constituie astfel doar un **semn**, un **simptom** dintr-o devenire mai mare, iar individul (scriitorul), văzut printr-o **singură carte**, grefată într-un calendar (1986), reprezintă doar o particulă ce capătă valoare și oferă garanții numai prin proiectarea sa în durată (înapoi-înainte). Cînd am scris, bunăoară, despre un volum de versuri de Ion Segărceanu, într-o cultură unde nu se practică așa zisa **critică de omisiune** despre **nonvalori**, el a reprezentat pentru mine doar un **semn rău** al devenirii **infraliteraturii**.

Privit din perspectiva poeziei și a prozei, anul literar 1986 se configurează, după părerea noastră, în peisajul culturii române, ca o perioadă de **continuitate**, care nu i-a amețit pe cititori prin nici un fel de succese eclatante, dar nici prin căderi catastrofale mai mari decît în anii precedenți.

Din păcate, actele fericite de continuitate din poezie și proză sînt destul de puține. Restul literaturii acestui an a trecut printr-un marcat **proces de aplatizare**.

Dar linia majoră a poeziei românești actuale demonstrează o ieșire din detaliile fără valori literare consistente, o interiorizare a creației ce tinde evident spre explorarea condiției noastre umane, dincolo de experimentele jucăușe ale cuvintelor și silabelor înscrise în tot felul de forme geometrice. Și poezia ludică minoră, bazată pe asociația liberă a cuvintelor, care a lăsat un mare spațiu liber pentru impostură, a fost ușor descurajată.

Mircea Ivănescu și-a continuat astfel propria manieră de vizualizare a realului cotidian (**Alte poeme nouă**), de reflecție asupra ființei umane prin lungi verseturi pline de rafinament. În stabilirea relației dintre interior și exterior, Victor Felea (**De toamnă**) grefează poezia melancolică, de calm profund, tipică pentru cîțiva clujeni, pe detalii biografice, citite în marea devenire a lumii. În literatura lui Adrian Păunescu (**Manifest pentru mileniul trei**), eul este stimulat de evenimente. Consecvent cu sine, poetul cultivă un gen de „literatură vînjoasă", înscrisă într-o imensă repetiție de tipare literare, configurate ca niște variante asupra realului istoric și contemporan. Dar mai puternica „uzină lirică" a lui Adrian Păunescu nu ne-a mai oferit de multă vreme nici o surpriză. Versul său cantabil generează la fel sensuri, ca și eufonii, redundante.

Poeții cetății au evoluat și ei diferit. La Ion Horea (**Rodul de vamă**) detaliul geografic și istoric s-a rarefiat în favoarea meditației despre lumea satului ardelenesc, prin care scriitorul citește destinul neamului. Alexandru Andrițoiu (**Constelația lirei**) pendulează între istorie și detaliul rustic, peisagistic, general uman. Din păcate, de multă vreme, poetul nu-și mai „depășește" umbra literară construită în timp.

Mici nuanțe de claviatură lirică există totuși în peisajul liric al anului. Florin Mugur (**Spectacol aminat**) exprimă altfel întîlnirea dintre conștiință și existență decît Ovidiu Genaru (**Patimile după Bacovia**); sensibilitatea lui reflexivă, ușor sumbră, îi conferă o originalitate incontestabilă în viața noastră literară actuală.

Dincolo de astfel de „monade", se configurează puține nume demne de a fi luate în considerație (Ioanid Romanescu, Dan Laurențiu etc), iar dintre scriitorii mai tineri, Traian T. Coșovei rămîne constant prin repetiție și noutate (**În așteptarea cometei**).

Și fiindcă ne gîndim din nou la bursa (literară) a valorilor, se cuvine să menționăm că aceea a Gretei Tartler și a Doinei Uricariu ni se pare în scădere, evident în proporții diferite, în vreme ce a Elenei Ștefoi (**Repetiție zilnică**) se găsește într-o frumoasă creștere.

Transpusă în spațiul prozei, promenada literară a anului se configurează și ea ca un spectacol (mereu) amînat. În **Orașul îngerilor**, D.R. Popescu își continuă cu tenacitate crescîndă rețetarul de ambiguizare a personajelor și a evenimentelor. Narațiunea sa cu multe secvențe izolate, captivante se mișcă liber în spațiu și timp, atît de liber încît orice cod descifrabil prin efort este exploatat, iar prozatorul ne lasă micul deliciu al introducerii într-o lume **opacizată ontologic**. Micile sale condimente de ordin verbal, concepute ca scurte proze de relaxare — seducție a cititorului bezmeticit, sînt amenințate de prea mare facilitate, contrastantă, de altfel, cu tot restul scriiturii sale. Și peste „romanul de mistere" al lui Eugen Uricaru (**Stăpînirea de sine**) plutește într-un anume fel umbra fascinantă a lui Faulkner. Fraze excesiv de lungi uneori inutile ca dimensiune în raport cu tipul de informații relatate, aglutinate din propoziții obișnuite, închid un spațiu fascinat de istorie, erotism, crimă și reverie. Eugen Uricanu s-a acreditat, de altfel, de multă vreme, ca un excelent narator.

Și Dumitru Popescu, cu romanul său **Vitralii incolore**, reprezintă un semn bun al acestui an. Detașîndu-se în mare măsură de stilul eseistic, ce nu este în principiu incompatibil cu scriitura romanului, ci doar cu unele din modurile sale de a fi, Dumitru Popescu a elaborat enunțuri de tip romanesc, adecvate unui gen nou de „proză de moravuri", specifică societății noastre. Romanul puterii se deplasează astfel spre reprezentarea unei „lumi mondene", care se retrage cu viclenie și patimă în spațiul primar al plăcerii. Știind că trăiesc sub zodia politicului, personajele își găsesc timp să se ocupe de viscere, detalii vestimentare, culinare, pasiuni sentimentale. Dumitru Popescu este un lucid și rafinat psiholog al acestei lumi care nu va fi măcar o parte dintr-un muzeu de ceară al vieții noastre viitoare, decît pe plan literar.

Alert, spiritual devine Tudor Țopa (**Punte**) după tentația anterioară a prozei de confesiune (artificiu literar), tipică jurnalului care, din alte motive, este plicticos. Umorul fin și vital trece ca un flux luminos prin proza lui Bedros Horasangian (**Parcul Ioanid**) al cărui limbaj literar poartă marca unui artist dăruit.

Dincolo de acest nume, proza noastră nu este încă serială (Mihai Sin, Radu Ciobanu, Norman Manea), dar operele unora dintre acești autori au fost supradimensionate. Și cînd Mircea Nedelciu participă la acest „spectacol aminat", cu **Tratament fabulatoriu**, proza noastră fantezistă, cu variante asupra realului și coridoare labirintice, întinerește printr-o scriitură vivace, înscrisă în mai multe partituri de limbaj. Și dincolo de aceste cărți și încă unele uitate, ce se găsește? Și bine, acestea înfloresc ca niște pete pitorești de culoare pe un morman de infraliteratură cenușie anostă, adesea născută moartă. Dar așa sînt „riscurile" literaturii din toată lumea, eșecurile fiind pe alte meridiane de alt gen.

După o perioadă de hibernare (mai lungă, mai scurtă) așteptăm cu răbdare capodoperele capabile să strălucească la fel ca piramidele în baia solară peste timp. Fiindcă orice s-ar întîmpla, capodoperele nu mor.

ROMUL MUNTEANU ■

continuă a spiritualităţii româneşti

Demersul critic

Se dau multe definiţii savante şi pedante criticii care se poate mulţumi cu una mai simplă, capabilă s-o justfice pe deplin: a critica nu înseamnă a lua în deriziune, ci a discerne, a separa ce e bun de ce e rău, a recunoaşte şi a impune, printr-un examen competent valori. Ca şi bunurile materiale, creaţiile spirituale trebuie să treacă printr-un control de calitate. Nu exista literatură care n-a primit girul criticii sau care trăieşte în afara criticii. Valorile literare sînt un rezultat al procesului istoric de evaluare, proces neîntrerupt. Opere vechi şi noi sînt citite şi recitite, raportate unele la altele, interpretate şi reinterpretate. Critica trasează limitele spaţiului literar şi relieful lui. Critica, exercitată în vremea din urmă de tot mai mulţi, trece şi ea prin controlul de calitate, fără de care ar fi ipoteză sau prezumţie. Se pot ivi controverse, de cele mai multe ori menite nu să infirme, ci să demonstreze vitalitatea unei cărţi. De altfel trebuie să admitem, după cum recunosc înşişi marii scritori, că o operă poate da naştere la mai multe interpretări diferite, valabile, practic că actul interpretării este inepuizabil. De unde mereu alte cărţi despre un scriitor, mereu alte exegeze despre opere contemporane. Dacă acum luăm anul calendaristic 1986, constatăm cu surpriză un număr mic de cărţi de critică, sub 25, ceea ce revine cam la două titluri pe lună. Dan Horia Mazilu publică un mic volum despre vechea noastră proză oratorică, Mircea Anghelescu un studiu despre personalitatea lui Ion Heliade Rădulescu, Mircea Muthu scrutează unele permanenţe literare româneşti din perspectivă comparată, Z. Ornea dă un prim volum dintr-o extinsă biografie a lui Titu Maiorescu, Zoe Dumitrescu-Buşulenga un studiu comparatist despre Eminescu şi romantismul german, Al. Săndulescu un studiu despre „romanul" epistolar al lui Duliu Zamfirescu, Valeriu Râpeanu 11 eseuri despre N. Iorga, Rebreanu, Sorbul, Vianu, Perpessicius, Cezar Petrescu, Victor Ion Popa, George Mihail-Zamfirescu, Peltz, Tudor Teodorescu-Braniişte şi Eminescu, I. Oprişan anchetează opera lui Mihai Sadoveanu cu privire la natură, om şi civilizaţie, Adrian Dinu Rachieru merge pe urmele lui Liviu Rebreanu (după titlul unei colecţii), Mircea Iorgulescu se îndreaptă spre un alt Istrati decît cel al exegeţilor anteriori, Mircea Scarlat a ajuns cu a sa istorie a poeziei româneşti la volumul al treilea (1914—1930), Liviu Grăsoiu actualizează lirica lui St. O. Iosif, iar Dorina Grăşoiu pe Mihail Sebastian, George Ivaşcu îşi continuă ale sale „confruntări" literare cu o interesantă istorie a revistei *Jurnalul literar*, Ion Cristoiu investighează lumea literaturii, G. Grigurcu se ocupă de aspecte lirice contemporane („existenţa poeziei"), Antoaneta Tănăsescu de Aurel Baranga, Marian Popescu de teatrul lui Marin Sorescu şi D.R. Popescu („chei pentru labirint"), Valentina Maria Curticeanu studiază modalităţi ale romanescului în perioada interbelică, Mircea Martin optează pentru o singură orientare critică (a lui N. Manolescu şi G. Grigurcu?) fiind totuşi foarte diferit de mult mai mobilul N. Manolescu, deosebit de interesant în ultimele volume de teme *(VI, O uşă abia întredeschisă)* prin aforisme (şi nu numai prin ele). Cam asta, un volum despre ritm şi rimă în poezia românească de Mihai Dinu, un altul de teorie lingvistico-literară şi culegerea de interviuri literare de la Dacia (volumele III—IV) este tot ce se poate cita. Nici o lucrare de caracter sintetic. Una, întocmită de mine pe scurt pentru străini, aşteaptă... controlul calităţii.

AL. PIRU ■

Pe scenă şi în film

Spectacole pe scurt

● 1986 s-a dovedit a fi un an teatral cu o bogată hartă a succeselor. ● La Bucureşti au fost apreciate, de către public, dar şi de către specialişti, **Ioneştii**, de Platon Pardău, **Jocul ielelor**, de Camil Petrescu (Teatrul Naţional „I.L. Caragiale"), **Io, Mircea voievod**, de Dan Tărchilă (Teatrul Bulandra), **Dimineaţă pierdută**, după Gabriela Adamesteanu, dramatizare de Cătălina Buzoianu, **Secretul familiei Posket**, de Arthur Pinero (Teatrul Bulandra), **O femeie drăguţă cu o floare şi ferestre spre nord**, de Eduard Radzinki şi **Amurgul burghez**, de Romulus Guga (Teatrul Mic), **Ultimul bal**, dramatizare de Ion Brad şi Dan Micu după Liviu Rebreanu (Teatrul Nottara). ● La Cluj-Napoca, **Îmblînzirea scorpiei**, de W. Shakespeare şi **Iphigenia**, de Mircea Eliade (aceasta din urmă la Teatrul Maghiar din localitate); la Craiova, **Iarna lupului cenuşiu**, de I.D. Sîrbu; la Arad, **Matca**, de Marin Sorescu; la Iaşi, **O noapte furtunoasă**, de I.L. Caragiale; la Tîrgu Mureş, **Evul mediu întîmplător**, de Romulus Guga şi **Sveik**, de Hasek (secţia română) precum şi **Surorile Boga**, de Horia Lovinescu (secţia maghiară); la Braşov, **Arca bunei speranţe**, de I.D. Sîrbu; la Constanţa, **Aceşti ingeri trişti**, de D.R. Popescu; la Sf. Gheorghe, **Timp şi adevăr**, de Eugenia Busuioceanu — au aspirat în această stagiune la primele locuri într-un eventual top al succeselor. ● Numai în primele nouă luni ale anului 1986, repertoriul teatrelor dramatice a cuprins un număr de 696 de titluri, dintre care 104 premiere. ● Teatrele au pus în scenă (sau se apropie de finisarea spectacolelor) un număr de 14 piese româneşti inedite, semnate de Platon Pardău, Paul Ioachim, Adrian Dohotaru, S. Holban, Th. Mănescu, S. Coroamă, I. Bălan, Tudor Popescu, Dina Cocea, T. Negoiţă, I. Bucheru, Ion Băieşu, R. Ojog Braşoveanu şi I. Văran. ● Din patrimoniul literaturii dramatice clasice româneşti, au devenit spectacole — în noi viziuni regizoral-scenografice şi interpretative — **...Escu**, de Tudor Muşatescu, **O noapte furtunoasă**, de I.L. Caragiale, **Romeo şi Julieta**, de Ranetti, **Dezertorul**, de Mihail Sorbul ş.a. ● Dintre regizori, s-au aflat în prim plan, prin spectacole foarte bine primite, Cătălina Buzoianu, Alexandru Tocilescu, Constantin Codrescu, Dragoş Galgoţiu, Alexandru Dabija ş.a. ● Au strălucit în roluri de o mare diversitate, realizate la cotele cele mai înalte ale talentului care i-a consacrat, mari actori ai scenei româneşti, dintre care pomenim, în limitele spaţiului, doar cîteva nume: **Valeria Seciu, Mircea Albulescu, Victor Rebengiuc, George Motoi, Dan Condurache** (de la teatrele bucureştene), **Anton Tauf şi Csiki Andraş** (Cluj-Napoca), **Dionisie Vitcu** (Iaşi). ● Au semnat scenografia unora dintre cele mai bune spectacole ale anului Adrian Tatu, de la Teatrul Dramatic din Braşov, C. Ciubotaru, la Constanţa, Mihai Mădescu, de la Teatrul Bulandra din Bucureşti. ● Se pare că una dintre cele mai apreciate creatoare de costume pentru spectacolele de teatru a fost în acest an, Liana Manţoc (ultima sa realizare, costumele la **Amurgul burghez**, de Romulus Guga, la Teatrul Mic din Capitală) ● Se cuvine să amintim, în acest moment de bilanţ, şi numele unuia dintre cei mai devotaţi slujitori ai artei spectacolului: **Vadim Levinski**, maestru de lumini la Teatrul Naţional din Craiova.

● Cîţiva dintre marii artişti lirici români care s-au manifestat pe scene celebre şi în acest an: soprana **Maria Slătinaru-Nistor** (la „Metropolitan Opera" din New York, în rolul Floria Tosca, din opera „Tosca" de Puccini), soprana **Sanda Şandru** (la Opera Mare din Paris, în rolul Elisabetei de Valois, din opera „Don Carlos" de Verdi), soprana **Eugenia Moldoveanu** (la Opera de Stat din Viena, cu care a efectuat un lung şi strălucit turneu în Japonia, cîntînd rolul Contesei din opera **Nunta lui Figaro** de Mozart), baritonul **Eduard Tumageanian** (printre multe alte scene, la „Scala" din Milano, unde a interpretat rolul titular din opera **Nabucco** de Verdi), mezzosoprana **Rodica Mitrică-Bădircea** (care colaborează cu mai multe teatre lirice din R.F.G.

Ultima premieră a anului teatral, la Tîrgu-Mureş: Jocul de-a vacanţa, de Mihail Sebastian, în interpretarea actorilor secţiei maghiare a Teatrului Naţional. Regia, Dan Alecsandrescu.

Valeria Seciu şi Mitică Popescu — stele de primă mărime ale teatrului românesc

În prim plan, actualitatea

Pentru filmul românesc, anul care tocmai se încheie ar putea fi sintetizat printr-o observaţie: efortul evident de pliere faţă de comanda socială. Filmul despre oamenii zilelor noastre, despre modul cum înţeleg ei să se angreneze în mecanismul social, deliberările specialistului pus să aleagă între oferta comodă pe care i-o face viaţa şi drumul mai spinos, dar drept şi, se presupune, plin de satisfacţii al meseriei făcute acolo unde este nevoie, filmul cu şi despre tineri, despre ierarhiile şi carta lor morală, despre lupta lor cu o vîrstă în care fierbe viitoarea personalitate, despre nevoia lor de încredere, de modele, de repere — problematica de actualitate deci a dominat în mod decis afişele.

Trebuie adăugat însă că exigenţe ţinînd de criteriul diversităţii tematice s-au făcut simţite. Anul 1986 a adus şi două ecranizări — **Intunecare** (regia, Alexandru Tatos, scenariul, Petre Sălcudeanu) şi **Domnişoara Aurica** (regia, Şerban Marinescu, scenariul, Eugen Barbu), un film de suspans **(Furtună în Pacific**, regia, Nicu Stan, scenariul, Constantin Novac şi Nicu Stan), un film de aventuri get-beget **(Colierul de turcoaze**, regia, Gh. Vitanidis, scenariul Eugen Barbu şi Nicolae Paul Mihail), precum şi două reconstituiri istorice **(Noi, cei din linia întîi**, palpitantă odisee a ultimelor zile ale celui de-al doilea război mondial, în regia lui Sergiu Nicolaescu, după un scenariu de Titus Popovici şi **Bătălia din umbră**, regia, Andrei Blaier, scenariul, Mihai Opriş şi Constantin Păun).

Deşi n-au lipsit succesele de casă **(Liceenii**, regia Nicolae Corjos, scenariul George Şovu; **Noi, cei din linia întîi**, regia, Sergiu Nicolaescu, primit cu multă căldură în cadrul Galei filmului cu tematică pentru tineret de la Costineşti — şi lista ar putea continua, probabil, dacă am intenţiona un top al numărului de spectatori), o anume facilitate a mijloacelor de expresie cinematografică n-a trecut neobservată. Imagine plată, dialoguri searbede, motivaţii psihologice sumare — au grevat, din păcate şi asupra unora din peliculele difuzate în ultimele douăsprezece luni.

În fapt, absenţa unui factor obiectiv cum este existenţa unei stagiuni (cazul spectacolului de teatru), face ca anul cinematografic să aibă o configuraţie mai mult sau mai puţin aleatorie, decupînd un număr de realizări din fluxul continuu al producţiei de acest fel. Concluziile nu pot decît să se raporteze la această circumstanţă, sfîrşind prin a nivela intrucîtva şi entuziasmele, dar şi eventualele îngrijorări. Pentru că uneori nu aduce anul ce aduce ceasul — iată de pildă această ultimă premieră a anului — **Domnişoara Aurica**, (despre care va fi vorba mai pe larg într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre) şi, în film, bobocii se cam numără... vara, la Costineşti.

Unul din mai vechile puncte sensibile ale filmului românesc — scenariul — ar putea face şi de această dată obiectul unei discuţii. Fără se fie o regulă, s-a cam dovedit că prezenţa pe afiş a unui nume de prozator de marcă e de natură să garanteze premise profitabile. Şi nu doar în sens strict publicitar. Mai multe nume prestigioase din lumea scriitoricească au ridicat în 1986 stacheta filmului, după cum, în interpretare, prezenţa unor mari actori (de obicei, de teatru) pe ecran a schimbat într-o oarecare măsură soarta unor pelicule (să luăm, de pildă, **Clipa de răgaz**, pe un scenariu destul de grăbit de Tudor Popescu, dar care, graţie efortului de gîndire regizorală şi interpretării actorilor Ştefan Iordache şi Ecaterina Nazare, a devenit un film curat, îngrijit, plăcut). Evident, situaţia inversă are (din nefericire), urmările cuvenite (vezi **Din prea multă dragoste**, spre exemplu). O excepţie este desigur filmul cu neprofesionişti **(Marele premiu, Liceenii, Al patrulea gard lîngă debarcader** — toate filme cu interpreţi-copii) experienţă dacă nu inedită, în orice caz întotdeauna plină de învăţăminte, de pe urma căreia ne vom alege probabil măcar cu un anume profesionalism al... neprofesioniştilor.

Da, e drept, în 1986 n-am fost tocmai zguduiţi de capodopere. Iată însă că, prin însumare, bilanţul anului preschimbă nemulţumirile din anumite momente în speranţe întemeiate pe cîteva reuşite. Cu **Intunecare**, cu **Domnişoara Aurica**, apoi cu **Noi, cei din linia întîi**, chiar şi cu **Furtună în Pacific** sau **Al patrulea gard lîngă debarcader** — evident, fiecare în aria proprie de intenţii şi în cadrele genului respectiv — se poate merge mai departe. Ne dorim aşadar un 1987 pornit măcar de la acest nivel, în care excelenţii regizori pe care n-am avut de această dată prilejul să-i pomenim, să facă obiectul unui viitor bilanţ pe măsura vechii urări: „la mai mare!".

TANIA RADU ■

În regia lui Şerban Marinescu, Domnişoara Aurica — un film despre o lume crepusculară.

Mîine anul se-nnoiește Pluguşorul se pornește!

În decembrie, la sfîrşit de an, se desfăşoară, la Sighetu Marmaţiei, judeţul Maramureş, o tradiţională manifestare a datinilor şi obiceiurilor de iarnă la români, manifestare emblematică aflată acum la cea de-a XVIII-a ediţie. „Marmaţia '87" a reuşit şi în acest an, ca şi la precedentele ediţii, să suscite interesul folcloriştilor şi al iubitorilor de tradiţie sănătoasă. La manifestările actuale, aflate încă în desfăşurare, s-au înscris şi formaţii folclorice din judeţele Argeş, Iaşi, Suceava, Botoşani, Sibiu şi altele.

Din localităţile judeţului-gazdă, participă grupuri vocale şi formaţii instrumentale cu un bun renume, precum cele din Borşa, Sighetu Marmaţiei, Călineşti, Budeşti, Giuleşti, Valea Stejarului, Săpinţa, Dragomireşti. La 28 decembrie a.c., pe străzile oraşului Sighetu Marmaţiei, va avea loc alaiul formaţiilor.

Organizatorii au reuşit să facă din acest inspirat festival de iarnă, aşa cum arată imaginile surprinse de fotografi amatori din judeţ, o adevărată sărbătoare a poporului, datinilor şi obiceiurilor !

DORIN SĂLĂJAN

„Anul Nou este, se spune în Maramureş, „o zi la anul" ; şi latinii spuneau că este „festum incipium". Cum începeai înseamna că aşa va fi tot anul celălalt. Nu numai că trebuia să faci acte **augurale**, dar trebuia să eviţi să faci acte care ar putea să fie de rău augur. Pe urmă, trebuie să urezi, să faci acte de **propiţiere**. Şi tot sistemul nostru de felicitare, de la simpla urare „La mulţi ani" pînă la colindele cele mai complicate sînt de fapt acte de propiţiere, făcute pentru ca să ne meargă bine. Şi masa îmbelşugată, şi veselia — toate sînt de bun augur pentru anul care vine. Trebuiesc, de asemenea, făcute şi acte de profilaxie, adică o neîmplinire a forţelor răufăcătoare. Iar tot sistemul sărbătorilor de Anul Nou se axează, de fapt, pe această axă perpendiculară, în care ne jucăm cu cele trei opoziţii pe care căutăm să le împăcăm ca să putem trece din anul vechi în anul cel nou. Nu numai să le împăcăm : ceea ce se face în acest prezent al sărbătorilor nu este numai un act de trecere, ci şi o acţiune adnotivă asupra anului care vine ; adică fiecare ieşire dintr-o situaţie liminală însemnează ceva în plus decît ceea ce a fost înainte. Niciodată cel nou nu va fi repetarea celui vechi. Va fi ceva în plus, iar asta ţine de dinamica vechilor obiceiuri.

În acest fel o lectură a textului ceremonial sau ritual care este Anul Nou, este un mare discurs pe care comunitatea omenească îl face asupra trecerii ei din trecut în viitor, în această segmentare a timpului neîntrerupt în perioade recurente, care se repetă. Soluţiile pe care le dăm, pentru a trece dintr-o perioadă în cealaltă, sînt de fapt nişte strategii de comportare. Adică omenirea a elaborat în timp foarte îndelungat anumite strategii ; deci a spus : pentru ca să treci în anul care vine, trebuie să faci următoarele lucruri, să nu faci cutare şi cutare... De fapt toată operaţia aceasta pe care noi o numim rituală sau ceremonială, nu este decît o operaţie de strategie, de comportament faţă de noi înşine, de întruchipările mitologice ş.a.m.d.

Ceea ce este mai important însă este că, fiind „o zi la anul", un „festum incipium", zilele cuprinse în sărbătoare sînt o prefigurare a întregului an viitor. O prefigurare a tuturor situaţiilor în care omul ar putea să se găsească în anul care vine, un fel de repetiţie a soluţiilor pe care le-ar elabora. Astfel „Pluguşorul" (nu cel moldovenesc, care este foarte metaforic, ci cel ardelenesc, care se spune la jocul cu „turca") este „un mic tratat de agrotehnică primitivă" : este o prefigurare a ceea ce trebuie să facă omul de la semănat pînă cînd ajunge la colaci. Şi cred că, în acest sens, pentru toate situaţiile în care vom putea să ne găsim în timpul anului, în repertoriul de Anul Nou, şi mai cu seamă în poezia colindelor, există prefigurate aceste soluţii. De aceea nu ne mirăm că în poezia colindelor de la noi există „Miorita", „Meşterul Manole", „Soarele şi luna", colindele cu cerbul ş.a.m.d., fiindcă aceste colinde sînt în fond forme poetice ale unor vechi rituri... Deci o formă poetico-metaforică a unui lucru care a existat ca rit, după aceea a existat ca mit, iar la noi există şi azi ca poezie. ...Iată deci, prefigurau în obiceiurile de Anul Nou ceea ce ni se putea întîmpla în timpul anului care venea. Nu mai prefigurăm astăzi, fiindcă avem alte soluţii ; însă creăm, totuşi, în sensul vechi, creăm această atmosferă, dînd amploare sărbătorească zilelor de Anul Nou, creăm această atmosferă de bun augur, care ne permite să intrăm cu mult curaj în viitor".

MIHAI POP

– Ce fac ţăranii iarna? – Între altele, se mai şi odihnesc!

Tratamentul de dimineaţă

Căciulata rămîne celebră prin izvoarele sale tămăduitoare

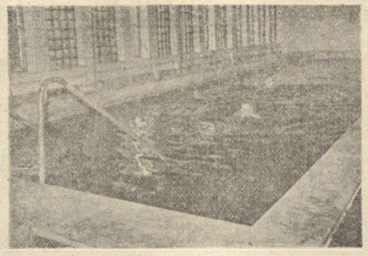

Baia la piscină este departe de a fi doar tratament, ea devine în primul rînd o plăcere

Valea Oltului cu arhitectura ei modernă îi cheamă în fiecare iarnă pe oamenii ogoarelor

Schimb de impresii

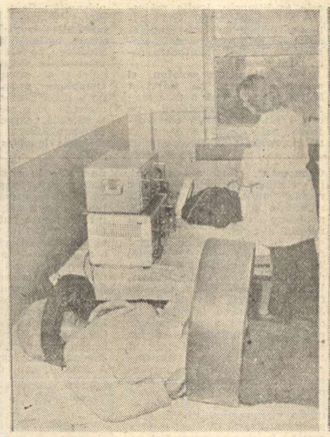

Magnetodiaflux sau diadinamica — tratamentele cele mai solicitate

In dimineaţa de 1 decembrie Grigore P. Stancu, cooperator din comuna Gemenele, judeţul Brăila era cu echipa în cimp. Mai avea încă ceva varză de cules.

Pe 2 decembrie acelaşi Grigore Stancu era cu soţia şi cu Niculăiţă Burlacu în gară la Brăila. Ei plecau la tratament la Călimăneşti iar Niculăiţă mergea la băi la Felix. Cum s-ar zice începea vara ţăranilor, mergeau să se odihnească şi să se trateze.

Aşa se face că în urmă doar cu cîteva zile, i-am găsit pe soţii Stancu la izvorul nr. 1 din Căciulata tratîndu-se cu renumita apă minerală. Dimineţile sînt ocupaţi cu împachetările cuvenite cu parafină şi cu tratamentul cu ultrasunete. Doar pentru asta au venit să-şi vadă de sănătate. Restul timpului sînt turişti obişnuiţi. Zilele trecute au fost la Vîlcea la cumpărături în vederea sărbătorilor de iarnă. Spuneam la început că Grigore Stancu e, de loc, din comuna Gemenele. Întîmplarea face că el are chiar două fete gemene şi de la fiecare cîte doi nepoţi. Astfel stînd lucrurile sacul cu daruri al lui Moş Gerilă se dovedeşte a fi, an de an, tare încăpător. După vizita la izvor i-am însoţit pe cei doi în camera 104 a elegantului Hotel Vîlcea, din Căciulata. N-am apucat să schimbăm prea multe vorbe şi la uşă au ciocănit două femei. Veniseră fiecare cu ceva de tricotat sub braţ şi cu un buchet de flori pe care nea Grigore l-a pus imediat într-o glastră cu apă, ne-a tratat pe toţi cu pesmeciori cumpăraţi la Vîlcea şi au început discuţiile. S-au schimbat păreri neocolindu-se nici una dintre problemele de larg interes: calitatea tratamentului, a mesei şi a căluriţi. Vizitatoarele, Maria Muntean şi Maria Dimboi, cooperatoare din Hîrseni Făgăraşului sînt acum în al treilea an la Călimăneşti. „Ne prinde bine, o dată pe an să fim şi noi, femeile, servite cu masa, să putem urmări programul la televizor, în special emisiunea „Tezaur folcloric".

Despre eficacitatea şi diversificarea procedurilor care intră în tratamentele individuale ne-au vorbit cu seriozitate şi argumentat mai multe femei printre care: Floarea Enache, Gheorghina Gudac şi Marioara Baba, din Teleorman şi Dolj. Tot ele au sesizat cît este de necesar, ca măcar din cînd în cînd, să ai şi ceva timp liber. Foarte puţini ajung să se plictisească. Magazinele Călimăneştiului sînt bine aprovizionate în acest sezon, iar pentru cei de la cimpie, munţii şi toată valea Oltului păstrează, an de an, aceeaşi atracţie deosebită.

În timpul verii, în anotimpul vacanţelor, ei nu se pot desprinde de muncile lor, de grija recoltei, de grija pîinii pentru noi toţi.

Doar iarna ei pot să-şi îngăduie răstimpul odihnei. Ca un semn concret al echităţii pe care se întemelază societatea noastră şi al grijii faţă de omul muncitor, modernele complexe balneare şi de turism primesc grupurile de ţărani veniţi să-şi petreacă zilele de concediu iar staţiunile de odihnă şi tratament prind s-ar putea spune, o notă mai accentuată de gravitate.

N-aţi observat ? Vacanţa ţăranilor nu e o continuă fugă după distracţie şi divertisment ci e sobră ca şi munca lor.

Nu trebuie să ne mirăm că odihna lor, zilele lor de repaus, cuvintele pe care le schimbă între ei în acest răstimp, sînt cutreierate de întrebarea stăruitoare şi esenţială : cum creşte grîul ?

Fotoreportaj de ELENA GHERA

1986 – an rodnic pentru înflorirea continuă a spiritualității românești

În muzică

Emulația creatoare

Anul 1986 a continuat firul progresului muzical, pe toate planurile : mai multe creații, mai multe premiere, mari succese internaționale pe scenele lumii, sau izbînzi în dificilele confruntări din concursurile vocale ori instrumentale. Aniversarea a 65 de ani de la întemeierea Partidului Comunist Român, sărbătorirea celor 600 de ani de la urcarea pe tron a lui Mircea cel Mare, ca și Anul Internațional al Păcii, acțiune-simbol în care țara noastră s-a integrat cu toată ființa, aceste evenimente, deci, au marcat puternic atît activitatea compozitorilor români cît și a instituțiilor de gen, profesioniste și amatoare.

Festivalul Național „Cîntarea României" ajuns, iată, la jubileu, prin împlinirea unui deceniu de la înființarea sa, a cumulat și înnobilat toate manifestările artistice și creative, desfășurate în 1986. Prin urmare, se înțelege că este cu neputință a cuprinde în această pagină retrospectivă, toate evenimentele importante petrecute în acest răstimp, festivalurile culturale județene, concursurile de interpretare etc. : ne vom mărgini, așadar, să insistăm doar asupra cîtorva aspecte, dintre cele mai însemnate, creionînd în special creația în toate genurile.

★

Tinerețe eroică, operă în două părți compusă de tînărul Cătălin Ursu, pe libretul lui Emil Poenaru, scrisă cu mult meșteșug, în pofida vîrstei compozitorului, relevă lupta și avîntul eroic ale comuniștilor, ale celui mai vrednic fiu al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Acțiunea și discursul sonor sînt cursive, limbajul destul de accesibil, iar stilul preia atît elemente tradiționale ale genului muzical-dramatic, cît și mijloace noi, contemporane.

La mulți ani, partid iubit, cor mixt de Radu Paladi, pe versurile lui Nicolae Dumitru, accesibil marilor mase de ascultători și interpreți, se înscrie în aceeași ideatică, a aniversării a 65 de ani de la crearea P.C.R.

Mircea cel Mare, oratoriu pentru soliști, cor mixt și orchestră simfonică, a fost scris de Sorin Vulcu, compozitor din generația medie care s-a remarcat prin cîteva creații anterioare de certă valoare. Libretul oratoriului, aparținînd lui Mircea M. Ștefănescu, ne conduce în timpuri trecute și glorioase, cu șase veacuri în urmă, la urcarea pe tronul Țării Românești a domnitorului Mircea. Modelul enescian este urmat cu fidelitate de Vulcu adăugîndu-se, desigur, contribuțiile paletei personalității sale ajunsă, spunem cu convingere, la o deplină maturitate creatoare.

Simfonia a XV-a dedicată Anului Internațional al Păcii, urmează același fir de înaltă dramaturgie și construcție simfonică, pe care îl regăsim în fiecare op al acestui mare maestru care este compozitorul Wilhelm Georg Berger, fie că este vorba de lucrări de dimensiuni camerale, fie că ele sînt destinate marilor ansambluri instrumentale.

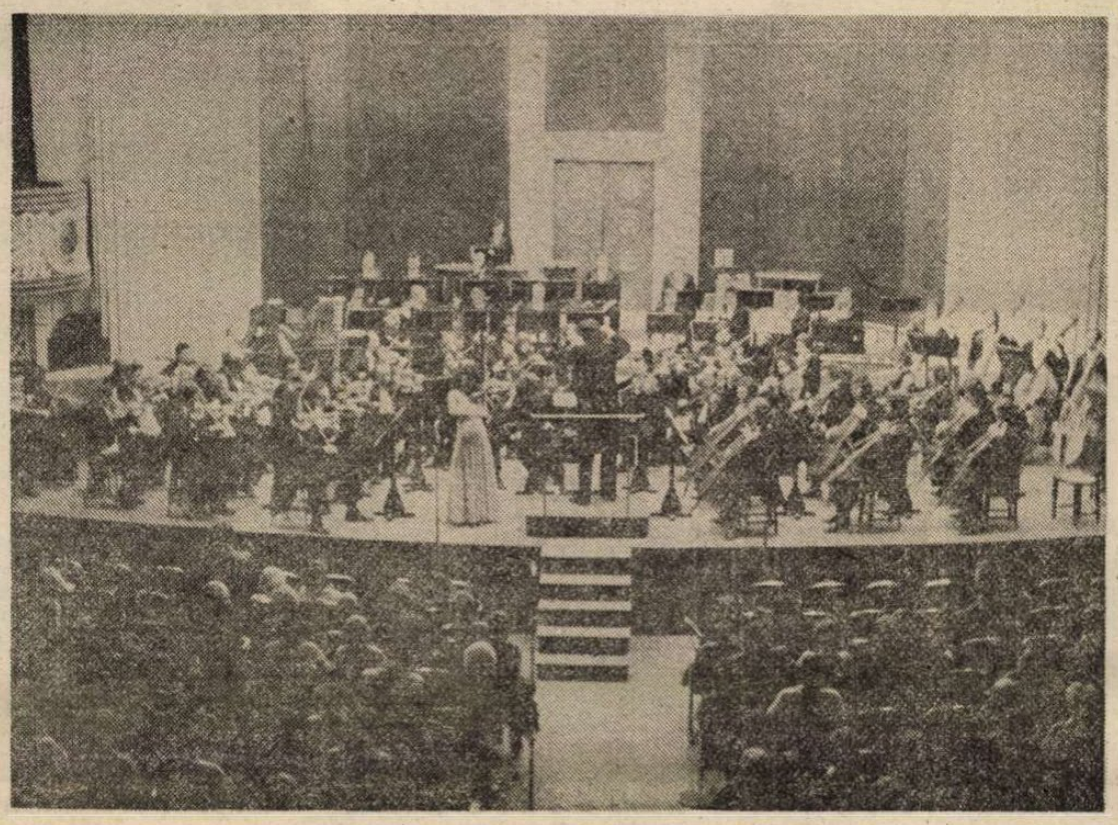

Aveți grijă, oameni, madrigal — poem pentru cor bărbătesc, a fost creat de compozitoarea Irina Odăgescu-Țuțuianu, pe versurile poetei Magdalena Brăiloiu. Demonstrînd o mare muzicalitate, bazată pe talent și știință de conducere a vocilor, poemul are ca temă problema centrală a omenirii, apărarea Păcii.

Albă ca zăpada, celebrul basm iubit de toți fiii planetei, tineri și vîrstnici, i-a prilejuit compozitorului și dirijorului Cornel Trăilescu crearea a încă unui balet, ce îmbogățește astfel patrimoniul național de opere coregrafice. Libretul regizorului Anghel Ionescu Arbore ne readuce în minunata lume a copilăriei, a purității, binelui și voioșiei, iar entuziasmul micilor și marilor spectatori — care fac ca sala Operei Române din București să devină neîncăpătoare — este elocvent asupra experienței îndelungate dobîndite de Trăilescu în domeniul teatrului liric și coregrafic.

Simfonia a V-a de Anatol Vieru, ne-a oferit surpriza întoarcerii acestui adevărat șef de școală, la o mare melodicitate ; probabil că nici nu se putea altfel, versurile lui Mihai Eminescu fiind ele însele atît de muzicale... Accesibilitatea, folosirea corului, îngemănarea mijloacelor moderne cu cele tradiționale, înalta măiestrie a compozitorului, iată atributele principale care situează acest op printre cele mai importante lucrări simfonice românești.

Concertul pentru saxofon și orchestră scris de Myriam Marbé, atestă, încă o dată, marele talent și meșteșug pe care-l posedă această compozitoare puțin prolifică, dar plină de neprevăzut în fiecare nouă creație, de la lied și pînă la forma concertantă ; un adevărat nimb al micro și macro structurilor, al unei desăvîrșite polifonii.

Sonata pentru vioară și percuție creată de maestrul Tiberiu Olah urmează același filon al muzicii camerale contemporane românești, la care autorul a pus o piatră de temelie ce se vede de la distanță ; ea cuprinde un limbaj național și în același timp universal ! Lucru anevoios, țel spre care tind toți marii creatori !

Sonata pentru vioară și pian, un nou op al lui Dumitru Bughici, relevă perfecțiunea formei și înalta stăpînire a mijloacelor de expresie la care a ajuns compozitorul, datorate — desigur — și unei îndelungate experiențe dobîndite în domeniul cameral.

Octuplum, noua lucrare a maestrului Ștefan Niculescu, prezintă o formație mai puțin obișnuită : flaut, clarinet, mandolină, chitară, percuție, violă saxofon și contrabas. Se recunoaște, astfel, ingeniozitatea lui Niculescu, ce este de fiecare dată proaspăt în alegerea instrumentației și a culorilor timbrale. **Octuplum** urmează linia celei de a doua simfonii a autorului, marcată de o muzică diatonică, tensionată, expresivă și foarte contemplativă.

Valses ignobles et pas sentimentales du tout, constituie, în fapt, patru lieduri (voce și orchestră de coarde) create de Dumitru Capoianu, acest veșnic glumeț care și-a ales ca teme versurile unui alt mare hîtru, poetul George Topîrceanu. Muzica lui Capoianu este plină de colorit, cu o mare plasticitate imagistică, într-un stil impresionist și postimpresionist. Avînd drept model mișcarea valsului clasic, ciclul adaugă încă un succes de prestigiu, la opera atît de valoroasă a compozitorului, dar — din păcate — atît de restrînsă !

Flori pentru pacea planetei — muzica de Laurențiu Profeta, textul de Roxana Popescu — **Deschideți poarta soarelui și Cîntați cu noi pacea lumii** — ambele lucrări scrise de Anton Șuteu pe versurile lui Dan Dumitriu și respectiv, Dan Verona — toate trei, deci, le considerăm a fi cele mai interesante creații din domeniul muzicii ușoare. Ideatica lor se observă, cu ușurință din titluri, iar talentul și limbajul muzicii lui Profeta, ca și al lui Șuteu, sînt cunoscute, apreciate și iubite de marele public. Așa cum, de altfel, Ion Chioreanu este unul dintre marii specialiști ai genului muzicii pentru fanfară, lucru relevat în valoroasa sa suită pe teme folclorice intitulată **Elanuri tinerești**.

Pentru cei mici, publicul nostru de mîine, compozitorul din Cluj-Napoca, Valentin Timaru a scris mai multe **Cîntece pentru copii, instrumente și jucării muzicale**, idee splendidă și la îndemîna tuturor educatorilor ! Iar volumul **Clopoțelul cel isteț**, cuprinde gingășie, măiestrie și naturalețe, însușiri pe care compozitoarea Felicia Donceanu le relevă de fiecare dată, mai ales cînd se adresează copiilor.

În domeniul muzicologiei, trebuie să remarcăm înalta probitate științifică, didactică, de informare și cunoaștere pe care le conferă lucrările **Tratat de contrapunct** — prof. univ. dr. Liviu Comes și lector univ. Doina Rotaru-Nemțeanu — **Tratat de teoria muzicii** — prof. univ. dr. Victor Giuleanu — **George Enescu, poet și gînditor** — prof. univ. George Manoliu — **Studii și documente de muzică românească** — prof. Constantin Catrina — ca și volumul Ghizelei Sulițeanu intitulat **Cîntecul de leagăn**, elaborat în ciclul „Colecția națională de folclor".

Și, toate cele de mai sus, distinse cu premiile Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor sînt doar cîteva dintre marile creații și studii făurite de muzicienii noștri în anul 1986, opusuri care se recomandă cu succes spre a fi cîntate de orice mare orchestră de pe mapamond.

CLAUDIU NEGULESCU ■

În arta plastică

Culoare și gînd

O trecere în revistă a principalelor expoziții de artă plastică din acest an, așa cum se vor a fi rîndurile de față, se va opri, mai întîi și-ntîi, asupra acelor manifestări de anvergură circumscrise marilor evenimente politice organizate în prestigioasele spații ale Muzeului de Artă al țării, sau ale sălii Dalles, respectivele expoziții, cum au fost cele dedicate eroilor neamului, Anului Internațional al Păcii, sau uriașelor împliniri ce au marcat eroicul timp pe care cu mîndrie îl numim „Epoca Nicolae Ceaușescu", au ilustrat, pe de-o parte, capacitatea artelor frumoase de-a consona vibrant la comandamentul social imediat, dar, în același timp, dincolo de tematica în sine, respectivele expoziții au confirmat, o dată în plus, o impresionantă diversitate stilistică, sau, altfel spus, un fertil dialog al tuturor generațiilor a căror confruntare s-a materializat într-un tulburător spectacol plastic.

Istoria patriei, văzută și interpretată de artiști, transpusă în marmură și bronz, ori născută de sub penelul înaripat de înalte idealuri patriotice, se transformă într-o adevărată lecție deschisă închinată eroilor acestui neam, tuturor celor ce s-au jertfit pentru neatîrnarea pămîntului străbun. Ardentă și convingătoare, în planul emoției și-al rezolvărilor plastice, s-a arătat a fi și ampla expoziție dedicată Anului Internațional al Păcii, prilej cu care întreaga suflare a artei plastice din țara noastră a ținut să exprime cea mai fierbinte năzuință a poporului român, vocația sa de pace. Alte două expoziții omagiale, cu un larg răsunet în rîndul iubitorilor de artă, contribuind din plin la formarea conștiinței omului nou, considerate a fi veritabile capete de afiș ale anului 1986 în plastica românească, au fost dedicate împlinirii a 65 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român, și mărețelor împliniri preconizate de istoricele lucrări ale celui de-al IX-lea Congres al partidului, cînd în fruntea țării a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al poporului. Amplul proces de făurire al partidului comuniștilor din România, ca rezultat al unei susținute activități revoluționare a clasei muncitoare, anii de luptă din perioada ilegalității, semnificațiile istorice ale actului de la 23 August, sau anii de avînt eroic, de reconstrucție a țării, inclusiv marile ctitorii ale socialismului, cu precădere cele edificate în ultimii 21 de ani, în „Epoca Nicolae Ceaușescu", toate acestea sînt, în viziunea artistului plastic român subiecte de profundă meditație și legitimă mîndrie, apoteotic exprimate în graiul sensibil al artei.

Să adăugăm acestei imagini de ansamblu a anului plastic '86, suita expozițiilor cîtorva din filialele U.A.P. din Tulcea, Buzău, Brașov, Sibiu, Oradea, Craiova, Pitești, Slatina și Tg. Jiu și vom avea imaginea cît de cît exactă a principalelor curente și tendințe ,ce se fac simțite în cadrul mai larg al fenomenului plastic contemporan. Se constată, tematic vorbind, o accentuată predilecție pentru peisaj, o interpretare mai ales lirică a acestuia, dar și într-o viziune mai liberă, pronunțat abstractă. Același interes sporit în decuparea și lectura inedită a realului îl reprezintă și numeroasele naturi ce pun în evidență căldura universurilor intime, de atelier. Cu mici excepții, portretul rămîne în continuare un teritoriu prea puțin explorat. Ceea ce ar putea exprima, cu o putere de convingere ce nu se mai cere demonstrată, figura umană, s-a translat, cu o rafinată și subtilă știință a compunerii cromatice, înspre peisaj și naturi. Dar, se pare, o astfel de exprimare, prin învăluire, nu rezolvă, sau, mai exact spus, nu suplinește lipsa portretului din o seamă de expoziții, de grup sau personale. Omul, să nu uităm, este imaginea însăși a lumii, a universului.

Nu pot lipsi din contextul acestei succinte treceri în revistă, expoziții personale, extrem de multe în acest an, ca și în anii trecuți, firește, manifestări ce dau nota generală a fenomenului. Fără a stabili o anume ierarhie, fără a putea să amintim toate expozițiile, străduindu-ne să evităm, atît cît este posibil, o anume doză de subiectivitate, vom nota, ținînd cont și de comentariile critice apărute în presă, cîteva manifestări de excepție, cum au fost cele semnate de Dan Hatmanu, Ovidiu Maitec, Ion Sălișteanu, Benone Șuvăilă, Constantin Piliuță, Vespasian Lungu, Constantin Badea, Mihai Horea, Geta Mermeze, Virgil Almășanu, sau, dintre mai tineri, Augustin Neamțu, Sabin Ștefănuță, Carolina Iacob, Damian Petrescu, Dan Constantinescu, Cornelia Moldoveanu, Mihai Marcu, Paula și Paul Tudor. Nu am amintit-o încă pe Ligia Macovei, cu o retrospectivă de anvergură, un veritabil scenariu al unei prodigioase activități plastice desfășurate pe o perioadă de peste 50 de ani, o expoziție ce se constituie într-un fel de dar pe care recunoscuta artistă îl face iubitorului de artă acum, la sfîrșit de an.

VICTOR NIȚĂ ■

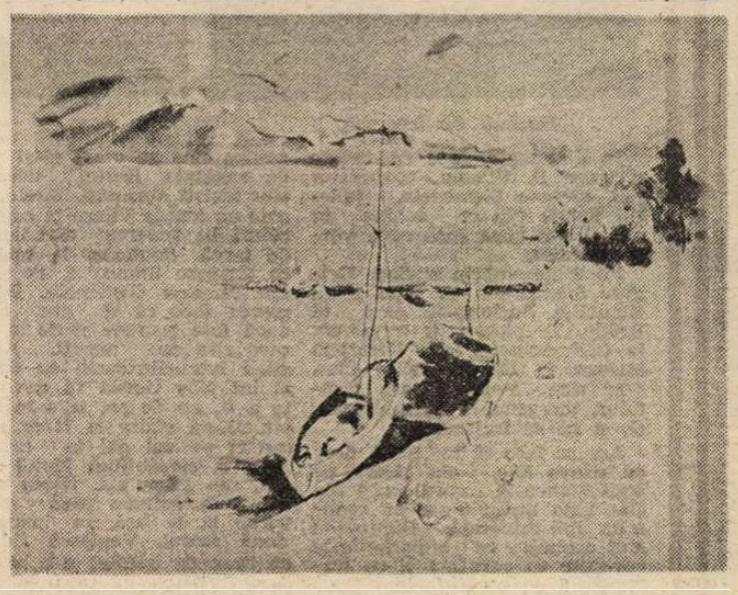

Ligia Macovei

(Urmare din pag. 9)

să știți că eu, în general, mă feresc de cuvintele prea mari. Împlinire ? Oare chiar m-am împlinit ? Oare dacă nu făceam această primă și, poate, ultimă retrospectivă din viața mea, nu mă împlineam ? Știți că dacă era după mine, această expoziție nici nu se făcea ? Știți cum s-a născut, totuși, această retrospectivă ?

— Vă ascult.

— Ei bine, să tot fie trei-patru ani, de cînd intrasem într-o pasă foarte neagră. Eram suprasaturată de pictură, de artă... Nici nu voiam să mai aud vorbindu-se de așa ceva. Să nu mă întrebați de ce trăiam acest sentiment, că nu știu ce să răspund. Noroc însă că un prieten foarte bun, un critic de artă foarte important, nu cred că trebuie să-i spun numele... dar de ce să nu-l spun ?... Dan Hăulică, m-a luat cu binișorul și, complotind cu soțul meu, m-au prins în mrejele unui fel de joc. La capătul acestui joc a apărut actuala retrospectivă. Eu, la început, am zis că voi face o mică expoziție, ceva cu maximum 20—30 de lucrări. Și iată ce a ieșit. Au scos de peste tot lucrări despre care eu însămi nu mai știam nimic. Lucrări de prin 1939, de prin 1941. M-au convins că le pot expune. Le-am expus. Niciodată nu am avut posibilitatea să le văd pe toate la un loc.

— Adevărul este că, între alte merite pe care critica de specialitate, prin cronicile apărute în presă, le-a și punctat, retrospectiva dumneavoastră ilustrează nu doar un uriaș drum pe care l-ați parcurs, cît mai ales unitatea unui demers artistic de excepție...

— Iar folosiți cuvinte prea mari pentru mine.

— N-am cum să nu le folosesc. Dau glas unor păreri unanime. Expoziția de la Dalles este una dintre cele mai interesante manifestări plastice din acest an. Iubitorul de artă, inclusiv criticul de artă...

— De ce vreți să mă convingeți că am făcut un lucru ieșit din comun ? N-am făcut. Eu știu foarte bine ce trebuie să cred despre munca mea. Indiferent de ceea ce crede artistul în forul său interior, dominanta gîndurilor sale, vizavi de creația sa, trebuie să fie îndoiala. Sau nemulțumirea. Altfel, cum să vă spun, i se rupe mina. Dacă el crede cu toată tăria că a făcut un lucru extraordinar, este un om terminat. Dar de ce ne învîrtim noi în jurul acestui subiect ? De ce nu începem dialogul sau interviul acela despre care era vorba ?

— Dialogul sau interviul nostru, stimată Ligia Macovei, a început de mult. El se continuă cu următoarea întrebare : de cînd și de ce ați început să pictați ?

— M-am gîndit că-mi veți pune și o astfel de întrebare. Ei bine, nici prin gînd nu mi-a trecut să mă fac pictoriță. Ca elevă, desenam și eu acolo, cu oarecce talent, ca mai toți copiii. Ați văzut ce frumos, ce curat și ce sensibil desenează mai toți copiii ?! Ei nu desenează, ci povestesc. Se mărturisesc. Spun despre ei, cu ajutorul liniilor și-al culorilor, așa naive cum le fac ei, tot ceea ce ar ști să spună despre sine, despre lumea sa interioară, un poet. Deci, ca să revin, desenam și eu ca toți copiii, dar nici prin gînd nu-mi trecea să pictez. Eram eu cam înspre terminarea liceului și prietenul meu de atunci, care a devenit între timp chiar soțul meu, mi-a văzut desenele. Ce-a văzut el în acele lucrărele, nu știu. Dar pentru că puneam mare preț pe părerea lui — era, nu-i așa, student la arhitectură, nu ca mine, o elevă în prag de bacalaureat ! — mi-a spus să dau examen la belle-arte. Așa am făcut. Norocul meu a fost că am și reușit. Ba chiar am terminat, prin 1939, institutul. Și de-atunci, fără odihnă și fără încetare, tot desenez și pictez. Iar ceea ce se află acum, la sala Dalles, e doar o mică parte din tot ceea ce am de făcut.

— Această mică parte înseamnă, totuși, cîteva sute de lucrări. Am întîlnit oameni care mi-au zis : „Mă duc să văd desenele Ligiei Macovei". Se refereau la acele minunate desene la poezia lui Eminescu. Ei bine, aceiași oameni au fost teribil de uimiți cînd au văzut că Ligia Macovei este, cel puțin în aceeași măsură, și un pictor de aleasă ținută, cu o rafinată știință a culorii, a atmosferei, a compozițiilor incitante...

— Vă rog, prefer să mă întrebați orice altceva, dar nu mă puneți în situația de a vorbi despre lucrările mele. Nu vreau să vorbesc despre ele. Să le lăsăm pe ele să vorbească. Eu atîta am știut să fac și atîta am făcut.

— În fond, iată ceea ce voiam să vă întreb : v-am văzut de cîteva ori în expoziție...

— De cîteva ori ați venit dumneavoastră și m-ați văzut tot de-atîtea ori, pentru că eu sînt mai tot timpul în sală.

— Așa e, am venit de cîteva ori. Mai tot timpul erați prinsă în tot felul de discuții cu tot felul de oameni. V-aș întreba, întrucît nu am tras cu urechea, despre ce anume vorbeați ?

— Da, e-adevărat, sînt, într-un anume fel, asaltată. Oamenii aceia, cu care stăteam de vorbă, sînt prieteni, cunoștințe, sau pur și simplu, admiratori. Da, da, chiar așa, admiratori de ultima oră ai artei mele ! Despre ce vorbim ? Despre tot felul de nimicuri. Nu filozofăm despre arta mea. Vedeți, nici cu prietenii nu fac filozofie despre pictură. Eu nu filozofez, ci pictez. Parcă e ceva mai ușor și mai frumos. Dar, vă rog, nu scrieți chiar tot ce spun. Acum, de exemplu, glumeam. Între acei oameni, mai mult sau mai puțin cunoscuți, a venit la mine o femeie. O femeie între două vîrste. Era teribil de sfioasă. Și avea o față foarte marcată, expresivă. Mi-am dat imediat seama că femeia este tristă, necăjită. Mi-a și spus-o, dealtfel, cu chiar gura ei. A ținut însă să adauge că, deși era foarte tristă cînd a intrat în expoziție, lucrările mele au alinat-o. Ba, a spus ea, a mai uitat din necazul ei. A vrut să-mi mulțumească și să mă felicite pentru expoziție. Mărturisesc că m-a emoționat. Pentru un astfel de om merită să muncești o viață întreagă și să faci apoi o retrospectivă. Dincolo de oboseala și chinul pe care le-ncerci în timp ce pui pe picioare o expoziție cît un hangar, cît o hardughie, cum e asta a mea, trăiești, dacă ai noroc, și o astfel de întîmplare. Cum spuneați încă de la început, ceea ce contează este, totuși, bucuria.

— În sfîrșit, nu numai că îmi dați pentru prima dată dreptate, dar ați început să vorbiți, totuși, despre lucrările dumneavoastră. Ce anume credeți că trebuie să exprime o operă de artă ?

— Nimic altceva decît viață. Viață adevărată. Ca să desenez acel vers eminescian „Trecut-au anii..." a trebuit să știu ce vrea să însemne acest vers. Dacă am pictat bucuria, a trebuit să am fericirea de-a fi trăit bucuria. Dacă am pictat durerea, a trebuit să am fericirea de-a fi trăit durerea. Și tot așa și despre singurătate. Sau despre întristare. Eu am avut norocul să trăiesc cam tot ceea ce poate trăi un om într-o viață.

— Ce fel de om sînteți dumneavoastră, Ligia Macovei ?

— Știu eu ?! Un om normal. Un om ca toți oamenii. Cu un ochi rid, cu celălalt pling. Fiecare vede la mine ce-i place. În aceeași ordine de idei, eu zic că sînt un om sociabil, un fel de confident. Dacă, de exemplu, sînt într-un tren, nu știu cum se face că toți oamenii din compartiment îmi povestesc viața lor cu lux de amănunte. Apoi, ca să continui invitația de-a vorbi despre mine, sînt un om care rid mai tot timpul. Îmi place teribil de mult să rîd. Cel care ține să mă facă să nu mai rîd — fără motiv, cum zice dinsul — este chiar soțul meu. Iar cînd mă apostrofează, eu rîd și mai tare. Apoi, nu știu dacă ați observat, îmi place tare mult să vorbesc. Vorbesc într-una. Sar de la una la alta. Poate că nu sînt capabilă să urmăresc o idee, să o duc la bun sfîrșit, dar nu cred că numai despre asta ar fi vorba. Îmi place, pur și simplu, să sar de la una la alta. În fine, ca să vă mai spun ceva despre mine, sînt, zic eu, foarte prietenoasă. Îmi place să leg prietenii. Cît mai multe și cît mai felurite. Nu-mi place să mă fandosesc, să mă port la trei ace. Feminitatea este o chestiune foarte serioasă și ea iese în evidență numai atunci cînd te porți după cum ți-e felul. Aș mai zice ceva, ceva mai ciudat, vizavi de oameni. Cînd un om îmi este antipatic, mă blochez. Nu pot scoate o vorbă în fața lui. Am un fel de tremur, o reținere stranie. Ceva mă face să simt fizic că omul acela mă va dezamăgi. Prietenii mei m-au acuzat de multe ori de un subiectivism exagerat. Dar pînă la urmă s-a dovedit că aveam dreptate. Mă laud că sînt un detector de oameni de treabă. Îi simt de la o poștă. Cît despre oamenii răi, pentru că, din păcate, mai sînt și din aceștia, e mai bine pentru ei să se ferească din calea mea. Sînt un om bun, dar știu să și mușc. Și mușc rău. Foarte rău. Vedeți ce vorbăreață sînt? Mai întrebați-mă, așa, despre cum sînt eu.

— Vă mai întreb: drumul artei este foarte întortocheat. Uneori, pe lîngă talent, îți mai trebuie și noroc. Firește, pînă la urmă, important este ceea ce face artistul, lucrarea sa, dar una este să ai șansa de-a fi receptat de la bun început, și alta de-a lupta din răsputeri ca să te impui. Dumneavoastră ați avut sau nu o astfel de șansă ?

— Nu întrebarea este delicată, ci răspunsul pe care ar trebui să-l dau. N-am să mă refer la șansa sau nșansa artei mele. Am să vă spun, însă, că viața mea a fost puternic marcată de șansă. Am avut, e-adevărat, parte și de dureri, de dezamăgiri, de momente apăsătoare. Fără ele aș fi fost un om incomplet. Dar, în linii mari, am avut tot felul de șanse. Prima aș numi-o căsătoria mea. Soțul meu, un mare iubitor al artei și al culturii, mi-a atras atenția asupra a tot ce este mai valoros în preajma și împrejurul meu. Pentru un artist ,asta este o mare șansă. Apoi, tot el este cel care a știut să-mi pună în mînă exact cărțile de care aveam nevoie. Am citit, vreau să spun, cam tot ce-mi trebuia mie. Am avut și am șansa de-a mă bucura de prieteni adevărați. Am avut șansa de-a trăi din plin, atît bucuriile cît și necazurile. Uneori mă și întreb cum de-am avut eu atîta noroc în viață. Oare ați putea dumneavoastră să-mi răspundeți la această întrebare ?

— Nu, nu pot. Dar aș putea, în schimb, să vă spun că retrospectiva dumneavoastră, deschisă la începutul lunii decembrie ,este, în pragul sărbătorilor de iarnă, un veritabil dar pe care Ligia Macovei l-a făcut tuturor celor ce iubesc arta, frumosul. Iar interviul pe care ni l-ați acordat a încercat să se insinueze, ca să zic așa, în viața și gîndurile dumneavoastră. A rezultat un portret al artistei. Mă întreb dacă vă veți recunoaște.

— Dacă, în loc de-a vorbi, aș fi pictat, sau m-aș fi jucat cu penița, poate că ar fi ieșit o schiță de autoportret. Dar așa cu vorbele, nu sînt sigură că aș fi zis exact ce trebuia. În orice caz, vă asigur că am răspuns ceea ce am simțit și ceea ce am crezut. Dacă dialogul nostru are în el și ceva din viața mea, e bine. Viață și trăire, înainte de toate. Fără asta arta nu mai este artă.

Sofia Vicoveanca

(Urmare din pag. 9)

trînta, fota în alb și negru, broboada neagră, mărgelele la gît, trăistuța pe umăr.

— Arboram înfățișarea unei femei în vîrstă, chiar dacă n-aveam decît 30 de ani. Colegii mei străluceau în lumina reflectoarelor, eu apăream pe scenă ca o femeie cu lecția vieții parcursă.

— Lupta se dă pentru tinerețe, pentru prelungirea ei și dumneavoastră, deliberat, v-ați încărcat cu ani !

— Nu conta, trebuia să pun de acord înfățișarea cu gravitatea dobîndită de glasul meu.

— Trebuie să fiți încă odată recunoscătoare nașterii, v-a dat un fiu și o voce care nu se uită ușor, impresionează, e frumoasă !

— N-aș spune că e frumoasă, dar într-adevăr, se ține minte ! N-am la îndemînă primele discuri cu „cealaltă voce" ca să constatați diferența. În orice caz, ați gîndi că e vorba de o o altă persoană.

— Nu vă păstrați discurile ?

— Primele sînt mai rare și le am împrumutate.

— Cum v-ați ales noul repertoriu, pe ce v-ați bazat în alcătuirea lui ?

— Flerul artistului, dacă nu-i prea pretențios spus... Am introdus în repertoriu doinele. Fusesem păgubită pînă atunci de ele. Am început să cînt melodii cu dramatism, cu profunzime. Cunoașteți doinele din Bucovina ? Nu sînt dantelate melodic, dar textele sînt de o mare expresivitate. M-am oprit la baladă, am încercat bocetul, m-am apropiat de descintec. Cîntecul de leagăn, deși-mi plăcea, nu-l interpretasem pînă atunci pentru că nu-l simțisem.

— Erați prea tînără ?

— Nu aveam pruncul și-mi lipsea trăirea de mamă. Aș fi cîntat pe dinafară. Vă repet, textele sînt extraordinare pentru că nu sînt făcute din creion. Ele au trecut din gură în gură, au fost cîntate de generații, îmbogățite, niciodată uritite. Oamenii cu har din sate, în clipele de inspirație, la horă, la petreceri, le dau drumul în lume. Dacă sînt pe gustul ascultărilor trăiesc, dacă nu, sînt uitate pe loc. Au trecut prin sufletul multor generații, de acolo frumusețea lor.

...Sofia Vicoveanca merge prin satele din județul Suceava să „culeagă" cîntece. Cu acest scop ascultă sătenii la horă, în zilele de petreceri stă de vorbă cu ei, este poftită în case. După ce femeile trec de sfiala că o mare interpretă de muzică populară le-a călcat pragul și vrea să le asculte, cîntă cum știu ele. Mai nou, sătenii au început să-i scrie, să-i telefoneze, s-o poftească la ei, atunci cînd cred că un cîntec vechi merită interesul Sofiei Vicoveanca.

— Simpatia lor îmi ușurează mult înnoirea repetoriului. Dar cît de ușor poți să pierzi încrederea oamenilor, printr-un gest deplasat, printr-un cîntec vulgar, prin ceva care nu le merge la inimă.

— Îngrijorarea cea mare, schimbarea de voce, a dat un nous curs vieții dumneavoastră artistice.

— De fapt atunci a început cu adevărat Sofia Vicoveanca.

— Vă deziceți de primii ani ?

— Nu, dar e o altă cîntăreață, cu numele meu. Să vă povestesc ceva amuzant. Într-o seară, într-o comună de lîngă Suceava, o bătrînă pe care o invitasem la spectacol, care nu mă cunoștea decît după discuri și emisiunile de la radio, credea că sînt cu mai multe kilograme și mai în vîrstă, cînd m-a văzut pe scenă, eram mai hitioană decît azi (mai slabă), felicitîndu-mă, m-a sfătuit : „Ai grijă, maică, să nu te rupi cîntînd !".

— Scormonind în traista dumneavoastră, dăm și de povestea unui disc ?

— Am poposit la Stupca, satul lui Ciprian Porumbescu, în timpul filmărilor. Am intrat, cum mi-i felul, în multe case, i-am stîrnit pe bunici să-mi cînte. Ele, mai își puneau mîna la gură rușinîndu-se, mai se considerau pe scenă, ce mai, de la ele am cules cîntecele pentru un întreg disc. Foarte nedumerite, ele nu credeau că ceea ce-mi fredonau voi cînta eu, voiau mult să-mi facă pe plac, nu credeau în viabilitatea gestului artistic.

— Discul „Stupca" conține multe elemente de recunoaștere pentru localnici.

— Melodiile „Dorule tu ești un cîne", „Cîntec de nuntă", „Hora mare", de acolo sînt.

— Ați cîntat vreodată un text „ieșit" din creion, vă folosesc expresia ?

— O singură dată, „Mama Vrîncioaia" de Aurel Giroveanu. Mă las în întregime în mîna de creație a plaiului meu, cred în puterea lui folclorică și de muncă, în omenia lui, mă mîndresc că sînt româncă din Bucovina și cît mă țin puterile merg înainte.

— La al cîtelea disc ați ajuns ?

— În luna ianuarie 1987 va apărea al 12-lea, în care am pus din toate genurile, cîte o picătură, pentru plăcerea ascultătorului.

— Țineți la fiecare melodie pentru că altfel n-ați cînta-o, la fiecare text pentru că vi-l alegeți singură, cu trudă, din sate. Aveți unul pe care mi-l propuneți ca exemplu ?

— Dialogul dintre moarte și cuc, nu pentru că ar fi cel mai frumos, deși mie-mi place foarte mult, dar face parte din viitorul disc. „Cîntă cucu-n vîrf de nuc. / Și moartea-ntr-un vîrf de ciung / Zice moartea către cuc / Din vîrful cel de ciung / Dă-mi cuce glăsuțul mie / Că ți-oi fi bună soție... / Du-te moarte la naiba / Că glăsuțul nu ți-oi da / C-a venit primăvara / Și-oi începe a cînta".

Este o melodie cu alternanță de tristețe și optimism, ca-n viață, o cînt acompaniată numai de caval. Este de mare efect.

— Vă cruțați vocea ?

— Am momente de tăcere și altele cînd nu mă pot opri, ca acum, deși la început eram de altă părere.

— Pe unde ați fost mesagera cîntecului românesc ?

— Am cîntat în patru continente : Europa, America, Africa, Asia.

— Vă pregătiți cu multă seriozitate pentru fiecare revedere cu publicul. De ce atunci acele teribile emoții, ca ale unui debutant ?

— E o banalitate ce vă spun, dar pentru mine, fiecare spectacol e un examen, îl simt ca atare. Îmi „plîng" mîinile. Reușesc să mă stăpînesc, însă dacă cineva vrea să mă felicite și-mi întinde mîna, mă fac că nu observ. M-aș trăda, s-ar observa cît sînt de emoționată. Într-altă ordine de idei, publicul e necruțător, vrea să fii mereu la fel de bine, cum ai fost ultima oară cînd te-a văzut, dar de obicei așteaptă mult mai mult. Poposesc doar o dată pe an prin localitățile pe unde cînt. Atunci știu că sînt comparată, analizată, pusă la raze X. Vorba noastră în sat era „mai răruț că-i mai drăguț". Nu mă tem de judecata spectatorilor, dar sîntem și noi oameni, o dată avem o durere, o dată sîntem bolnavi, o dată mai puțin inspirați. Pentru o piesă greșită de la o mașină se mai pot da explicații, pentru o seară mai puțin fericită pentru interpret nu există scuze. Unii colegi cer reflectoare puternice să nu vadă sala. Eu nu pot cînta dacă nu sînt ochi în ochi cu spectatorii. Prin ei mă verific. Nu-mi pică întotdeauna bine ceea ce văd, dar mă ține trează, cu picioarele pe pămînt și mă hrănește. Mă duc acasă și mă analizez, cu sînge rece, ca și cînd ar fi vorba de altcineva.

— Aveți un critic de... nădejde în soțul dumneavoastră !

— Cît de bine aș cînta, el începe cu... „totuși". Sala nu este întotdeauna un barometru. Pot să mă aplaude și să fiu nemulțumită de mine sau aplauze moderate pentru o interpretare de care eu să fiu foarte mîndră.

— Și-ntr-un caz și-ntr-altul soțul dumneavoastră îl preferă pe... „totuși" ?

— Este cel mai bun sfătuitor, cel mai bun prieten, dar are un spirit critic deosebit. Uneori, după un mare efort, după o mare concentrare, după o mare epuizare, ce mai, după un spectacol greu, aș vrea să nu înceapă exact cu ceea ce mă tem și eu. „Te-oi videa eu ce-ai să joci data viitoare !?". Și-aia e de fapt cheia, gîndul care nu-mi dă liniște. Să nu mă repet, să pot aduce prospețime în fața publicului.

— Ce nu uitați nici odată cînd apăreți pe scenă ?

— Nu voi putea fi nici cînd mai autentică decît dacă-mi cînt partea de țară unde m-am născut. Vă rog să rețineți că ceea ce cred eu nu este regulă. Dar ca să fiu sinceră, trebuie să fie trăit și simțit de mine costumul, obiceiul, muzica, vorbele...

Dacă ai puțin talent, sau voce, să nu umbli decît pe cărarea ta, niciodată pe a altuia, oricît de îmbietoare ar fi. Cine poate s-o imite pe Maria Tănase și dacă poate nu rămîne doar o imitatoare ?

După ce ți-ai făcut un nume, trebuie să ți-l respecți, renunțînd poate la multe.

Trebuie să ai curajul să te privești în oglindă fără menajamente, eu dacă aș avea cea mai mică tendință de înduioșare, soțul meu mă privește de alături.

— Severe condiții, dar necesare...

— Și încă ceva, care poate pare nelalocul lui în această enumerare. Trebuie să citim mult, nu credeți că este nevoie ?

— Nu v-am contrazis.

— Cîte nu afli dintr-o carte înțeleaptă... Ținuta mea de scenă a fost compusă după ce am trecut prin muzee sătești, după ce am citit multe despre înaintași. Într-o expoziție am văzut că bunicile noastre purtau mărgelele de care nu mă mai despart. Vă repet, poate e prea apăsat ce susțin, dar fără Suceava, acest colț de țară, n-aș fi nimic. Cîntecele nu-mi aparțin. Le caut, le dezgrop. Ce fac eu ? E cîntecul meu ? Sînt multe glasuri care strălucesc, dar nu încălzesc, nu înfioară, pentru că nu sînt de acolo...

— Dac-ar trebuie să cîntați fără oprire, o zi și o noapte, v-ați repeta ?

— Să vă spun mai bine ce crede un coleg. Eram împreună într-un turneu și discutam despre una, despre alta, el văzîndu-mă și bunică, grăbea lucrurile pentru că băiatul meu are abia 16 ani, zicea c-o să-mi pot legăna nepotul cu cîntece pînă la 25 de ani, fără să fiu nevoită să repet vreunul.

— Ați terminat filmările la „Moromeții" ?

— Am și uitat de emoțiile acelea !

— De cîte ori le-ați trăit în filmul artistic ?

— De 7 ori, cu aceeași dorință din partea mea de a nu înșela așteptările publicului meu drag. Munceți o viață, cum vă spuneam, să-i cîștigi simpatia, prețuirea...

— Vă mulțumesc, și-mi pare rău că nu v-am auzit în acel dialog cu cucul.

● Sesizări, propuneri, soluţii — un dialog fructuos între cetăţeni şi autorităţi ●

■ Ne bucurăm întotdeauna cînd avem posibilitatea de a trimite veşti bune acelora care ne scriu. Iată, de pildă, **Consiliul popular al municipiului Roman**, analizînd scrisoarea semnată de **Ioan Baltă** din Roman, str. Tudor Vladimirescu, bl. 9, apart. 101, prin care acesta semnala unele neajunsuri privind condiţiile sale de locuit, ne răspunde: „Petentul este pensionar şi domiciliază la adresa de mai sus, unde ocupă o singură cameră, fără dependinţe. Întrucît este invalid de gradul întîi, cererea sa a fost aprobată de către Comitetul Executiv al Consiliului popular Roman, repartizîndu-i-se o garsonieră din fondul locativ de stat, pentru care urmează să i se întocmească în prezent contractul de închiriere".

■ **Sănătate în casă nouă îi dorim şi lui Ioan Ciobanu** din Ploieşti, str. Grindului nr. 3, bl. C 2, apart. 14, căruia, acum, la sfîrşit de an, **Consiliul popular al municipiului Ploieşti** i-a repartizat o nouă locuinţă şi anume, apartamentul 59 din blocul nr. 36, situat pe strada Laurilor nr. 5, din Ploieşti.

■ „Mă numesc **Gheorghe St. Mihai** şi locuiesc în comuna Vînjuleţ, din judeţul Mehedinţi. Poate aş fi rămas în continuare un cititor anonim al revistei dumneavoastră, dacă un necaz nu m-ar fi determinat să vă adresez şi eu cîteva rînduri... Sînt un om ajuns în pragul pensionării, după o viaţă întreagă de muncă cinstită, iar boala, din păcate, nu m-a ocolit: sînt afectat nu numai de diabet, ajuns într-o formă avansată, dar şi de pierderea — aproape totală — a vederii. Vă puteţi imagina deci, că nu îmi este deloc uşor să tot alerg — aşa cum mi se întîmplă **de doi ani** încoace — după o simplă adeverinţă care îmi este absolut necesară în vederea întocmirii dosarului de pensionare. Am lucrat, nu o zi-două, ci 14 ani la Ocolul Silvic Băile Herculane, iar acum mă văd nevoit să merg mereu acolo, să fac sute de kilometri pentru obţinerea acestei adeverinţe, dar în zadar. Dacă puteţi, vă rog să mă ajutaţi, pentru că nu mai ştiu ce să mai fac".

N. R. — Sincer vorbind, nici noi nu ştim ce ar fi de făcut. Cel mult, să propunem cazul spre omologare, pentru o eventuală competiţie a... birocraţiei!

■ **Direcţia Judeţeană de Poştă şi Telecomunicaţii Bacău** ne informează: „În cuprinsul scrisorii sale, Dumitru Olteanu din Comăneşti, str. Cîmpului nr. 10, semnalează faptul că, deşi a depus de mai multă vreme cerere în vederea instalării unui post telefonic la domiciliu, nici pînă în prezent această problemă nu i-a fost rezolvată. Ţinîndu-se cont de situaţia specială a familiei (atît petentul, cît şi soţia sa, sînt în vîrstă şi bolnavi), conform metodologiei legale în vigoare, cererea a fost supusă aprobării Biroului Executiv al C.O.M., la data de 1.12.1986, în vederea acordării de prioritate. Postul telefonic va fi instalat în cursul lunii decembrie, ca urmare a unor lucrări ce se vor executa pentru asigurarea condiţiilor tehnice".

■ Ascensoarele — fie că sînt destinate transportului de persoane, fie că transportă mărfuri — sînt, după cum este bine ştiut, nişte cabine ce culisează **vertical** în sus şi în jos, într-un spaţiu special amenajat al unei clădiri cu mai multe etaje. Se pare însă, că şi această „regulă" îşi are excepţiile ei, atîta vreme cît ne este dat să aflăm, din scrisoarea semnată de **Iosif Boroş** din Braşov, str. Toamnei nr. 9, bl. 4, sc. B, apart. 9, că de mai bine de un an şi jumătate de la darea în folosinţă a blocului se tot încearcă soluţii pentru punerea în funcţiune a unui ascensor care va urca şi va coborî... **în zig-zag!** Fiindcă asta e situaţia: inspiraţii constructori ai clădirii au executat pereţii puţului destinat montării ascensorului, astfel încît ei nu se pot încadra ca verticalitate în normele fireşti de funcţionare. Aşteptăm veşti privind... reuşita acestei inedite „performanţe"!

■ **Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului**: „Urmare memoriului adresat dumneavoastră de **Taran Claudia** din Eforie Nord, str. Victoriei nr. 16, privind clarificarea situaţiei sale şcolare, vă facem cunoscut că petenta a fost înscrisă la Liceul „Mircea cel Bătrîn" din Constanţa, în clasa a XI-a, curs seral."

■ Primim, din partea **Procuraturii Militare a municipiului Bucureşti**: „În legătură cu aspectele sesizate de Adrian Peli din Capitală, str. Unităţii nr. 91, bl. B. 7, sc. B, apart. 61, Sect. 3, vă informăm că, prin rechizitoriul din 10 noiembrie 1986, Procuratura Militară Bucureşti a dispus trimiterea în judecată a numitului Dinu Ioan pentru săvîrşirea infracţiunii de ucidere din culpă, prevăzută de art. 178 alin. 2 din Codul Penal, în actul de inculpare reţinîndu-se că D.I., în ziua de 30 iulie 1986, prin încălcarea regulilor privind circulaţia rutieră a comis un accident soldat cu decesul numitei Peli Eleonora".

■ Într-unul din numerele trecute ale revistei noastre, cu intenţia de a contribui la stabilirea adevărului privind situaţia profesională a învăţătoarei **Adriana Robescu** din Craiova, cart. Rovine, bl. 22, sc. 1, et. 3, apart. 10, notăm că, în ciuda opţiunii sale pentru ocuparea unui post corespunzător la una dintre şcolile din localităţile Podari sau Cernele — situate în judeţul Dolj — Inspectoratul şcolar judeţean comunica Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului... refuzul petentei de a se încadra la una dintre amintitele şcoli! Lucrurile, iată, s-au „lămurit" definitiv, prin răspunsul „clar" al aceluiaşi Inspectorat şcolar al judeţului Dolj, din care cităm, cuvînt cu cuvînt: „...în luna august, la audienţa avută la noi, i s-a solicitat (Adrianei Robescu — N.N.) să depună o nouă cerere pentru detaşare, **oferindu-i-se apoi un post de învăţător la una din şcolile din comunele Podari sau Cernele... Nefiind vacante posturile de la şcolile Podari şi Cernele, nu au fost oferite pentru transfer.** În discuţiile purtate cu tov. R.A., s-au prezentat condiţiile în care se realizează transferul cadrelor didactice, acceptînd (cine? — N.N.) ca începînd cu data de 24 noiembrie 1986 să funcţioneze temporar, prin detaşare, în anul şcolar 1986/1987, pe postul de învăţător de la şcoala din comuna Cernele...".

Poate măcar acum, cei care ne-au trimis un asemenea referat vor citi cu atenţie aceste rînduri, sub care şi-au aşternut în grabă semnătura. Oricum, totul e bine... cînd toate se termină cu bine!

■ **Consiliul popular al judeţului Vaslui**, căruia ne-am adresat în vederea soluţionării scrisorii semnată de Doina Baltag din comuna Viişoara, acelaşi judeţ, ne înştiinţează că Doinei B. i s-a asigurat un loc de muncă la o întreprindere de textile din Bîrlad, unde urmează să se recalifice ca ţesătoare.

■ Greu de imaginat, uneori, egoismul unor oameni, ce fac amară — fără motiv — viaţa semenilor lor!

„Există aici la noi, în localitatea Crucea, din judeţul Suceava, un izvor de apă care nu este pe pămîntul nimănui — ne scrie **Fevronia Rusu**, o femeie singură şi bolnavă, ajunsă la aproape 80 de ani — izvor ce ne era, pînă mai deunăzi, de trebuinţă tuturor. Într-o zi, însă, un consătean, Ilie Sandu, a „făcut rost" de conductă şi a luat în folosul său apa izvorului, fără a-i lăsa şi pe alţii să-şi astîmpere setea şi alte nevoi de-ale casei. Fiindu-mi greu să-mi aduc apă de la mai mare depărtare, l-am rugat să mă lase, că-i plătesc, să-mi trag şi eu o ţeavă, dar n-a fost chip să-l înduplec".

Rînduri simple, de resemnată tristeţe, asupra cărora sperăm să-şi aplece privirea acei oameni care ar putea, cu competenţă, să o ajute pe Fevronia Rusu.

■ În legătură cu adresa dumneavoastră nr. 375/1986 — se subliniază în răspunsul primit din partea **Uniunii Judeţene a Cooperativelor Agricole de Producţie Mureş** — din care se desprinde faptul că Leontina Cotruş, pensionară C.A.P., nu şi-a primit drepturile băneşti ce i se cuvin, vă informăm că, din cercetările întreprinse la Oficiul de pensii, rezultă că sesizarea este întemeiată. S-au întreprins măsurile necesare, în urma cărora petenta îşi va putea ridica sumele restante în cursul lunii decembrie a.c."

■ „În ianuarie 1987 se va împlini un an de cînd tot aştept — şi nu numai eu, ci o întreagă colectivitate de oameni — rezolvarea firească a unei situaţii în privinţa căreia nu mai pot exista îndoieli" — ne scrie **Neculai Cîrmaciu** din Braşov, str. Costiţei nr. 8 A, din relatarea căruia aflăm că acesta, petrecîndu-şi concediul în satul natal numit Pietrosu, situat în judeţul Neamţ, a constatat cu stupoare că gestionara magazinului sătesc — Livia Murariu — înşeală cumpărătorii prin aplicarea unor preţuri majorate la produselor aflate în vînzare. Fireşte, N. Cîrmaciu s-a adresat Inspectoratului judeţean de Stat pentru controlul preţurilor, care, după un timp, i-a răspuns ferm: „Urmare sesizării dumneavoastră, vă facem cunoscut că în urma controlului efectuat împreună cu organele Miliţiei şi delegaţii U.J.C.P.A.D.M.-Neamţ la magazinul sătesc Pietrosu, toate aspectele semnalate se confirmă, drept pentru care, numitei Murariu Livia i s-a întocmit dosarul penal nr. 2320/2.04. 1986". Şi totuşi... nu mică le-a fost mirarea sătenilor, cînd, la scurtă vreme, gestionara cu pricina a... reapărut ca prin minune la acelaşi magazin, reluîndu-şi bine-mersi mai vechile obiceiuri. Să fie, oare, vorba, doar despre o simplă întîmplare, sau despre cu totul altceva?

■ În prag de An Nou, o altă familie s-a mutat în casă nouă. Din răspunsul primit din partea **Consiliului popular al municipiului Turnu Măgurele** aflăm, cu mărturisită bucurie, că lui Florian Felie şi familiei sale le-a fost repartizat apartamentul nr. 42, situat în blocul H 5 din Turnu Măgurele.

■ În legătură cu articolul „Traseul indiferenţei", publicat în Flacăra nr. 50, din 12 decembrie 1987, în care era vorba de necazurile unei mame decurgînd din divergenţa în interpretarea aceleiaşi reglementări pentru stabilirea corectă a unei taxe de timbru, am primit la redacţie următoarea scrisoare, semnată de **Alexandru Maxim** din Cîmpina: „Am citit articolul şi subscriu întru totul la poziţia adoptată de autorul lui. Îmi permit să adaug, pentru cei interesaţi, că, în volumul «Taxele de timbru» de Gh. Dumitrescu, la pagina 93 stă scris: **Cererile prin care se urmăreşte anularea unui certificat de moştenitor se taxează în funcţie de evaluarea drepturilor ce se pretind şi la a căror realizare conduce anularea certificatului. La fel se taxează şi cererile de atacare a unor testamente în sensul anulării lor sau reducerii unor liberalităţi, întrucît în toate aceste cazuri reclamantul sau reclamanţii revendică pentru ei valori şi, ca atare, cererile se taxează a d v a l o r e m (la valoarea pretinsă).** Iată cum se rezolvă problema timbrării după o carte de căpătîi a celor ce lucrează în domeniu".

■ „În septembrie, a.c., am cumpărat dintr-un magazin din Ploieşti o electropompă, cu gîndul de a o monta la hidrofor — ne scrie **Dumitru Marinică** din satul Tătărani, judeţul Prahova. Spre surprinderea mea, însă, după numai patru zile de funcţionare, aceasta s-a defectat, piesa de schimb necesară fiind imposibil de găsit. În această situaţie, la 5 august a.c. — după cum am fost îndrumat de centrul de reparaţii care asigură garanţia produsului — am expediat electropompa pe adresa Întreprinderii „Electromotor", din Timişoara, cu rugămintea de a găsi o cale de soluţionare a problemei. Dar nici pînă în prezent nu am obţinut un răspuns, deşi este vorba de un agregat în valoare de 1754 lei. O fi ea, tăcerea de aur, dar în cazul meu, proverbul parcă nu se mai potriveşte!"

■ **Ministerul Sănătăţii, prin Direcţia farmaceutică şi a aparaturii medicale**, ne informează: „În legătură cu scrisoarea trimisă dumneavoastră de Nicolae Călin din Slobozia, judeţul Ialomiţa, bl. U 37, et. 2, apart. 9, vă facem cunoscut că am dispus livrarea, la Oficiul farmaceutic nr. 2 Bucureşti, a două flacoane de Miansan (Lerivon). La sosirea medicamentului, acest oficiu va indica petentului farmacia de la care le va putea ridica, în baza prescripţiei medicale, contra cost."

■ **Vasilica Stoican** din Bucureşti, str. Berzei nr. 97, Sect. 1, s-a mutat la această adresa conform ordinului de repartizare **nr. 143 din 12 ianuarie 1971**, în contractul de închiriere nr. 14516, întocmit atunci, fiind prevăzute toate încăperile pe care urma să le ocupe, acestea fiind denumite clar, fără posibilitatea existenţei unor erori. Pînă aici, nimic deosebit. Imposibilul, însă, născocit de unii, parcă anume pentru a-i şicana pe alţii, s-a produs în ultima vreme, cînd I.C.R.A.L.-ul — **după aproape 15 ani** — motivînd că în 1971 „antreul" locuinţei trebuia trecut drept „hol locuibil", i-a impus locatarei să achite retroactiv diferenţa de bani ce ar rezulta astfel la plata chiriei. Oare, respectivul I.C.R.A.L., epuizînd rezolvarea tuturor problemelor ce îi revin în sarcină, şi-o fi propus — din plictis — să caute nod în papură chiriaşilor săi?

■ În urmă cu cîtva timp, un om cu o stare precară a sănătăţii şi o situaţie familială deosebită — Constantin Neag din Cugir — ne solicita sprijinul în vederea încadrării sale în muncă. Adresîndu-ne factorilor de resort, avem posibilitatea să consemnăm acum răspunsul lapidar, dar plin de solicitudine, al **Consiliului popular orăşenesc Cugir, judeţul Alba**: „Începînd cu luna decembrie 1986, Constantin Neag a fost încadrat la Întreprinderea Mecanică Cugir, ca transportor".

■ „Ne adresăm dumneavoastră cu rugămintea de a ne ajuta să beneficiem de toate utilităţile prevăzute pentru un bloc de locuinţe — îşi începe scrisoarea preşedintele **Asociaţiei de locatari ai blocului E4, situat pe str. Simion Bărnuţiu, din Timişoara** — printre acestea aflîndu-se şi posibilitatea recepţionării în bune condiţii a programelor Radioteleviziunii. Deşi blocul nostru a fost dat în folosinţă încă din noiembrie 1985, problema instalării antenei colective a rămas nesoluţionată, în ciuda tuturor intervenţiilor noastre, în sensul că tot sîntem purtaţi cu vorba încoace şi încolo, fără ca pînă în prezent să aflăm vreo rezolvare. În ciuda celor cinci memorii adresate I.C.R.A.L. Timişoara şi a repetatelor audienţe, nu am reuşit să obţinem decît ...promisiuni. Dacă situaţia rămîne de nerezolvat, măcar I.C.R.A.L.-ul să vireze în contul C.E.C. — al Asociaţiei noastre contravaloarea lucrării, iar în acest fel să putem contracta cu o unitate specializată executarea lucrării."

■ **Consiliul popular al judeţului Bihor**: „În legătură cu contestaţia formulată de Victor Furtoş din localitatea Băile Felix nr. 270, privind cazarea în număr mai mare a turiştilor faţă de prevederile contractului încheiat cu O.J.T. Bihor, vă comunicăm următoarele: verificînd aspectele semnalate, s-a constatat că petiţionarul nu datorează impozit pe venituri provenite din închiriere, întrucît pentru persoanele care, la data controlului, au fost găsite cazate, existau forme legale de decontare cu unitatea judeţeană de turism. Impunerea s-a făcut deoarece titularul contractului nefiind acasă, soţia acestuia nu a fost în măsură să prezinte chitanţele şi contractul încheiat cu O.J.T. În consecinţă, s-a procedat la scăderea impozitului stabilit, în valoare de 2 061 lei." Nu s-ar fi cuvenit, oare, ca reprezentanţii Administraţiei Financiare, înainte de a „împărţi" impuneri arbitrare, să fie clarificat într-o zi-două situaţia creată? Şi nu de alta, dar s-ar fi economisit timp şi nervi din partea tuturor!...

■ **Consiliul popular al judeţului Timiş**: „Referitor la scrisoarea adresată revistei dumneavoastră de către Petraşcu Mihaela din Sînnicolau Mare, str. Republicii nr. 10, bl. L, sc. B, apart. 2, judeţul Timiş, prin care solicită sprijin în vederea luării unei măsuri de ocrotire pentru ea şi cei doi fraţi ai săi, întrucît nu au condiţii de creştere şi educare în familie, vă informăm că: Comisia judeţeană de ocrotire a minorilor de pe lîngă Consiliul popular judeţean, prin hotărîrile nr. 884, 885 şi 886 a dispus internarea minorelor Petraşcu Elena şi Petraşcu Mihaela la Casa de copii Lugoj, iar a minorului Petraşcu Dumitru la Casa de copii Găvojdia. Din păcate, hotărîrea în privinţa Mihaelei nu a putut fi dusă la îndeplinire pînă în prezent, întrucît aceasta este plecată din oraş, fără a se cunoaşte unde se află."

Oricum şi pe Mihaela o aşteaptă la Lugoj... un pătuţ cald!

Pagină realizată de CONSTANTIN BALACCIU ■

Poşta redacţiei

Mirică Iancu — com. Topolog (Tulcea): Nu, pentru că nu aveţi 30 de ani vechime în muncă. ● **Gaiţă Elena** — Drobeta-Tr. Severin: Pentru că minorele v-au fost încredinţate dv. spre creştere şi educare, aveţi dreptul să primiţi alocaţia de stat pentru copii, întocmind dosar la unitatea unde munciţi. ● **Drăgan Maria** — Alba Iulia: Adresaţi-vă cu cerere Consiliului popular în raza căruia aveţi în prezent domiciliu stabil. ● **Bulencea Viorel** — Giurgeni (Ialomiţa): După efectuarea perioadei de stagiatură, dacă aţi fost numit de C.O.M. şef de fermă, aveţi dreptul la o retribuţie corespunzătoare acestei munci, minus două gradaţii. ● **Enăchescu Aurel** — com. Măgurele (Prahova): Potrivit Ordinului M.E.I. nr. 6018/1978, înscrierea la şcoala de maiştri se face cu recomandarea colectivului de muncă, avizată de Biroul executiv al C.O.M. din întreprindere, care încheie cu cei admişi act adiţional la contractul de muncă. Prin urmare, un candidat nu poate fi admis pe locul vacant de la o altă unitate. ● **Lungeanu Mihai** — Huşi: Vă puteţi prezenta cu fiul dv. pentru consult medical la tov. conf. dr. Al. Dobrescu, şeful Clinicii de dermatologie Iaşi, în orice zi lucrătoare, între orele 7,30—11,30. ● **Pătruică Constantin** — satul Albuleşti, com. Dumbrava (Mehedinţi): În urma analizei efectuate, s-a stabilit ca şi soţia dv. să primească drepturile cuvenite. Totodată s-au luat măsurile necesare pentru ca brutăria, prin angajarea unor specialişti brutari şi asigurarea condiţiilor necesare, să dea pîine bună, de calitate. ● **Cristi Petru** — satul Mindruloc, com. Vladimirescu (Arad): Vi s-a dat din nou avizul să lucraţi ca paznic şi Liceul nr. 3 Arad a primit sarcină să vă repună în această funcţie. ● **Vasile Viorica** — Bacău: C.P.L. Brăila ne asigură că s-au luat toate măsurile pentru ca lucrurile să intre în normal, deşi o mare parte din încurcături s-au produs la oficiul poştal de destinaţie. ● **Staicu Dumitru** — com. Certej-Măgura (Hunedoara): Potrivit Legii nr. 3/1977, timpul lucrat în grupa I se transformă în grupa II-a de muncă şi nu invers. ● **Cristescu Maria** — Găeşti: Pentru că în prezent nu mai sînteţi încadrată în muncă, la împlinirea vîrstei trebuie să depuneţi personal dosarul, format din carnetul de muncă şi cerere, la Oficiul de pensii al judeţului. ● **Iancu Elena** — Constanţa: Dacă dv. aţi executat lucrarea de hidroizolaţie a terasei blocului, asociaţia de locatari trebuie să vă restituie contravaloarea materialelor folosite. ● **Grinaru N. Zina** — Craiova: Solicitarea dv. va fi soluţionată în trimestrul I 1987. ● **David Aristotel** — Sinaia: Ne bucurăm la rîndul nostru că problemele s-au rezolvat. Vă mulţumim pentru vorbele bune şi vă dorim sănătate. **Tuturor corespondenţilor noştri**: La mulţi ani şi îndeplinirea tuturor dorinţelor în 1987!

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime şi nu primeşte acte originale. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi. Precizaţi eventual telefonul unde vă putem găsi. Audienţele se ţin zilnic între orele 11—14.

La Congresul mondial de oncologie:

O prioritate românească în descifrarea originii cancerului

— Lupta antagonică între cuantele viului şi cuantele gravitaţiei —

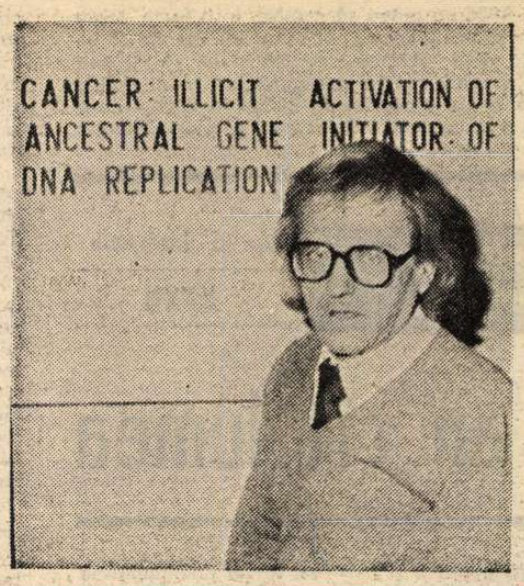

În august, anul acesta, la cel de-al XIV-lea Congres mondial de oncologie de la Budapesta, un român, medicul Octavian Udrişte, cucereşte atenţia şi interesul specialiştilor prezenţi, prin comunicarea sa. „Cancerul : activarea ilicită a genei ancestrale iniţiatoare a replicării ADN-ului". Trei luni mai tîrziu, la Boston de data aceasta, o echipă de geneticieni americani anunţă descoperirea **antioncogenei,** gena represoare a oncogenei.

Cele două evenimente, cu largi reverberaţii în lumea medicală internaţională, apar la prima vedere fără nici o legătură între ele, chiar dacă aparţin unui domeniu de cercetare comun : descifrarea etiologiei bolii canceroase. Dar în fapt — aşa cum vom arăta în rîndurile ce urmează — descoperirea americană vine să confirme prin mijloacele cercetării de laborator nu numai ipotezele şi predicţiile compatriotului nostru, ci chiar să anticipeze, în baza lor, o nouă cale şi o nouă speranţă în activitatea oncologiei mondiale. Vom da cuvîntul de îndată medicului Udrişte. Dar pentru început, cîteva cuvinte despre opera şi profilul profesional al interlocutorului nostru.

Din cei 60 de ani pe care îi are, Octavian Udrişte, medic specialist şi cercetător la Călimăneşti, în Vîlcea, a dăruit 35 descifrării bolii canceroase, a făcut-o, deci, încă de pe băncile facultăţii, de-a lungul a trei decenii şi jumătate, într-o viaţă închinată toată unei singure idei. Ca instrumente de lucru a folosit, în tot acest răstimp, observaţia, experimentul clinic şi de laborator, dar în mod preferenţial demersul euristic, prin consultarea, analizarea şi interpretarea literaturii de specialitate din domeniile medicinei, biologiei, chimiei, fizicii, ciberneticii, disciplinelor de graniţă, a tot ceea ce ştiinţa veacului nostru a întreprins pentru cunoaşterea intimităţii materiei, realităţilor interioare şi exterioare omului. Pe această cale, în 1962, susţine în faţa Societăţii de oncologie a U.S.S.M. comunicarea „Virusul endogen anaerob şi geneza cancerului". Îi urmează în 1978 „Gena ancestrală şi originea cancerului" (Editura ştiinţifică şi enciclopedică), iar patru ani mai tîrziu, „Gena marker ancestrală şi originea cancerului", tipărită de Editura Medicală, lucrări cu ecouri internaţionale favorabile, completate şi explicitate în paralel prin sute de articole risipite în publicaţiile de profil şi de interes general. În esenţă, aşa cum am avut prilejul să o spunem în mai multe rînduri, doctorul Octavian Udrişte a elaborat teoria existenţei în corpul viu a unei gene ancestrale, informaţia pentru cancer fiind stocată în această entitate primordială, apărută pe Terra cu circa 3,8 miliarde ani în urmă, genă care în mod normal iniţiază replicarea (duplicarea) ADN-ului.

În 1974, geneticianul J.W. Schwind demonstrează că miile de gene din cromozomi au capacitatea de a reproduce nu numai celule specializate ci sînt, de asemenea, programate pentru duplicarea stadiului filogenetic ancestral. În 1978, la Institutul de cancer din Londra, Lionel Crawford identifică şi fotografiază gena cancerului, iar începînd cu 1980, gena care determină cancerul este pusă în evidenţă în mai multe laboratoare din lume : în Franţa, S.U.A. Anglia, U.R.S.S. şi China.

Dar şirul descoperirilor, prin care se validează teoria românului Udrişte nu se opreşte aici. Conform concluziilor formulate de specialistul nostru, în toate celulele organismelor vii, eucariote (cu nucleu celular), patrimoniul genetic conţine intact, în stare de funcţionare programată, un echipament cu gene ancestrale şi anaerobe moştenite de la celula primitivă de acum peste 3 miliarde de ani. În 1981, I. Shephard, profesor la Universitatea din Basel, confirmă întru totul această opinie, iar patru ani mai tîrziu, se descoperă întreaga secvenţă a oncogenei în ADN-ul archaebacteriei, considerată cea mai ancestrală vieţuitoare unicelulară, prezentă pe Terra încă de acum 3 miliarde de ani.

Anul acesta, cum arătam mai sus, doctorul Udrişte şi-a expus concepţia privind originea cancerului la cel de-al XIV-lea Congres de oncologie de la Budapesta. Vom prezenta în rîndurile ce urmează conţinutul acestei comunicări. Spaţiul nu ne permite să înfăţişăm şi aprecierile specialiştilor care au luat cuvîntul. Vom aminti totuşi că delegatul nostru a fost printre puţinii cărora sutele de ziarişti aflaţi la congres le-au solicitat în mod expres prezenţa în cadrul conferinţei de presă. **Dat fiind faptul că descoperirile nu se brevetează, relatarea noastră capătă valoare de document, ştiinţa românească revendicîndu-şi în acest mod prioritatea absolută asupra descoperirilor anunţate de medicul cercetător Octavian Udrişte.**

— Vă rugăm, stimate tovarăşe doctor, să ne prezentaţi pe scurt conţinutul comunicării pe care aţi făcut-o la congresul de la Budapesta. Prin ce noutate absolută se recomandă ea ?

— Conform teoriei mele, una dintre genele ancestrale pe care le avem în corpul nostru (ca toate vieţuitoarele) conţine informaţia ce este tradusă într-o proteină a cărei funcţie este de a iniţia replicarea ADN-ului. Cînd însă această genă scapă de sub control (în variate condiţii oncogene) acţionează permanent, determinînd apariţia unor infinite generaţii de celule care nu se mai maturează, un soi de celule „nemuritoare", investite cu proprietatea de a prolifera continuu. Aceste celule cu caracter ancestral, primitiv, sînt celulele canceroase. Dar aici, o precizare : denumirea de „oncogenă", atribuită acestei gene, trebuie înţeleasă numai în situaţia în care ea acţionează necontrolat. Este necesar deci să stabilim o deosebire între celula normală umană quiescentă (inistită) şi celula canceroasă devenită replicatoare. Aşadar, caracterul „anormal" al celulei canceroase îl reprezintă proliferarea ei continuă, în rest toate trăsăturile ei le regăsim şi în celula embrionară normală.

Dar în acest proces intim al materiei, un rol esenţial îl reprezintă capacitatea organismelor vii de a atenua tainica forţă a gravitaţiei. Viaţa pe Terra a apărut în oceane, adică în condiţiile imponderabilităţii subacvatice şi tot acolo a evoluat sute de milioane de ani. Fătul uman, de pildă, se află în stare de imponderabilitate în lichidul amniotic pînă la naşterea sa. Unele organisme vii, cufundate în apă, pot suporta acceleraţii gravitaţionale de sute de mii de ori mai intense decît gravitaţia terestră actuală. Incontestabil, efectele gravitaţiei terestre asupra organismelor vii se reflectă în mărimea, forma, structura, proprietăţile mecanice etc. ale acestora. Dar de fapt forţa gravitaţiei se opune fenomenului vital. Aceasta, după cum se ştie, este forţa cu care un corp este atras spre centrul planetei, greutatea lui fiind variabilă în funcţie de forţa de atracţie, însă masa corpului (cantitatea de materie pe care acesta o conţine) rămîne aceeaşi. Totuşi — aşa cum s-a stabilit experimental — în condiţiile aceleiaşi forţe gravitaţionale, greutatea moleculară a ADN-ului tumoral este mai mică decît greutatea ADN-ului din celula necanceroasă. Întrucît ADN-ul tumoral, susţine în continuare interlocutorul nostru, este unul embrionar, înseamnă că acesta dispune şi de un cîmp antigravitaţional, care acţionează în sens invers celui gravitaţional. Prin epuizarea treptată şi ireversibilă a stocului energetic ancestronic al corpului viu, cîmpul gravitaţional acţionează arbitrar şi nociv asupra infrastructurilor viului. De notat apoi că şi ADN-ul celulelor mature dispune de un cîmp antigravitaţional, dar intensitatea acestuia scade pe măsura îmbătrînirii celulei, iar odată cu epuizarea acestui cîmp energetic, celula moare.

La toate acestea, o primă concluzie : ecranarea parţială a forţelor gravitaţionale terestre este posibilă prin acţiunea unei forţe negative, contradictorii, pe care am denumit-o **cîmp ancestronic** (pentru a se reliefa provenienţa sa din cîmpul energetic informaţional fundamental cosmic), iar cuanta acestui cîmp ar fi **ancestronul.** Acesta din urmă este, cu alte cuvinte, cuanta („pachetul de energie") informaţională ce se ataşează microsubstanţei inerte, conferindu-i structura şi funcţia viului.

Pînă în prezent nu s-a elaborat o teorie cuantică a gravitaţiei întrucît nu s-a reuşit detectarea experimentală a **gravitonului** şi nici a undelor gravitaţionale. Dar gravitaţia există, o ştim cu toţii. Sînt convins că în următorii ani atît cîmpul ancestronic (cîmpul energiei antigravitaţionale) cît şi cuanta specifică acestui cîmp, ancestronul, vor fi identificate prin mijloace de laborator.

Energia legăturilor macroergice aparţinînd ATP-ului, (energie solară descătuşată din alimente prin mecanismele potenţialelor redox) nu reprezintă energia fundamentală a viului. Conform teoriei mele, energia viului este însăşi energia cîmpului ancestronic, care, opunîndu-se specific forţei gravitaţiei, a asigurat posibilitatea apariţiei vieţii pe pămînt şi proliferarea materiei vii. Aceasta se află într-un permanent şi ireconciliabil conflict cu gravitaţia. **Viaţa stă într-o permanentă cumpănă datorită acţiunii antagonice dintre ancestroni (cuantele viului) şi gravitoni (cuantele cîmpului gravitaţional), luptă inegală deoarece, treptat şi ireversibil, cîmpul gravitaţional suprimă structura vie din care s-a epuizat energia ancestronică.**

Se ştie de asemenea că energia undelor gravitaţionale este infimă la nivelul atomului. Cu toate acestea s-a demonstrat că durata de viaţă a animalelor de laborator, crescute sub acţiunea hipergravitaţiei, se reduce la jumătate, în timp ce condiţiile hipogravitaţiei favorizează prelungirea vieţii. Aceleaşi constatări s-au înregistrat şi în lumea nevie. S-a observat, astfel, că stelele din centrul galaxiei noastre sînt mai bătrîne decît restul astrelor galaxiei din cauză că, în timpul formării lor, forţa gravitaţiei a fost mai puternică, accelerîndu-le evoluţia.

Supragreutatea obţinută prin potenţarea artificială a forţei gravitaţiei scurtează firul vieţii, comprimînd timpul de derulare a programului genetic al animalului luat în experienţă, grăbind scadenţa morţii. Un alt argument de importanţă capitală l-a oferit electronografia. S-a demonstrat, astfel, că electronografiile frunzelor cu un lob amputat reproduc conturul anatomic iniţial. Or, dacă nu ar exista matricea cîmpului ancestronic, bioplasma luminoasă (alcătuită predominant din electroni delocalizaţi) s-ar împrăştia şi nu ar mai păstra conturul plantei în cauză. (foto 1). Se mai ştie că la tensiunea de zece mii volţi cu care se descarcă un electronograf, electronii capătă 20% din viteza luminii. Este limpede că dacă nu ar exista cîmpul ancestronic, ar fi exclusă reţinerea electronilor pentru descrierea conturului anatomic iniţial al părţii amputate. Concluzia poate fi susţinută şi cu electronografii realizate pe corpuri inerte. Personal am întreprins un experiment, folosind o cheie de metal căreia i s-a rupt parţial toarta. Electronografiile obţinute cu impuls pozitiv şi negativ dovedesc că la capetele de întrerupere ale toartei, şuvoaiele de electroni **nu** conturează porţiunea amputată, ci se împrăştie din cele două capete ale ruptului. Se demonstrează astfel absenţa cîmpului ancestronic în corpurile nevii. (foto 2 şi 3).

Toate acestea ne conduc la următoarea concluzie : cîmpul energetic ancestronic conţine informaţia necesară pentru realizarea configuraţiei biologice. Procesul proliferării celulare pe întreaga planetă este un exemplu cît se poate de evident al contracarării forţei cîmpului gravitaţional prin acţiunea energiei negative a cîmpului ancestronic. Culturile celulare — ni se oferă un alt exemplu — supuse experimentului de centrifugare, ce generează de zeci de mii de ori forţa gravitaţiei terestre, îşi desfăşoară normal diviziunile nucleare şi celulare. Ciupercile sînt capabile de a creşte sub asfalt, exercitînd o presiune enormă care se amplifică proporţional cu rezistenţa ce li se opune şi sfîrşesc prin a sparge carcasa dură a asfaltului. Nici cîmpul magnetic nu e în stare să ducă la perturbarea diviziunii celulare dacă acţionează după profaza mitozei (primul stadiu al diviziunii celulare).

Şi acum concluzia concluziilor : celulele canceroase fiind continuu imature, absorb energia ancestronică din organismul bolnavului pentru a o transmite infinitelor generaţii de celule „nemuritoare". Pierderile de energie ancestronică prin tumora malignă — adică pe un canal neprevăzut în programul genetic al organismelor — determină epuizarea matricei energetice informaţionale ancestronice a bolnavului, curmîndu-i viaţa. Acesta este cancerul. Cu alte cuvinte, gena ancestrală iniţiatoare a replicării ADN-ului, odată scăpată de sub control (prin diverse mecanisme), determinînd proliferarea celulară infinită, devine oncogenă, comportîndu-se ca inamicul nr. 1 al vieţii. Deteriorarea cîmpului informaţional ancestronic permite acţiunea nocivă a forţei gravitaţiei asupra viului.

La Boston, recent, a fost descoperită antioncogena, ceea ce reprezintă o mare speranţă în vindecarea cancerului. Existenţa acestei arme de apărare a organismului am anticipat-o în articolul „Gena letală şi inhibarea creşterii maligne", publicat în revista „Contemporanul" din 12 aprilie 1985.

— La ce întruniri de specialitate sînteţi invitat să participaţi anul viitor ?

— Mi s-au adresat mai multe invitaţii, dar doresc să fiu mai ales prezent la reuniunea de specialitate de la Helsinki, ce se va desfăşura între 31 mai — 3 iunie 1987 şi unde voi expune noi argumente teoretice şi experimentale asupra implicării unei gene ancestrale anaerobe ca iniţiatoare a replicării ADN-ului în condiţii normale, cît şi în condiţiile oncogene. Totodată voi aduce noi dovezi despre existenţa cîmpului ancestronic care stă la baza viului şi care este dereglat de boala canceroasă.

Lucrarea expusă de medicul Udrişte la Congresul de la Budapesta a fost găzduită, în rezumat, pe o pagină întreagă a ziarului „Orizontul" din Rîmnicu Vîlcea (26 septembrie 1986). Relatarea noastră are însă meritul de a fi mai cuprinzătoare. Consideraţiile interlocutorului nostru, validate prin experimentele şi descoperirile ştiinţei mondiale, vor căpăta valoare de lege în clipa în care biofizica va descoperi existenţa ancestronului şi gravitonului. Deocamdată ele se constituie într-o tulburătoare teorie capabilă de a restructura întreaga biologie, de a da o nouă înţelegere dialecticii viului. Noi sperăm că vom trăi acel moment.

La sfîrşitul convorbirii noastre, l-am întrebat pe doctorul Octavian Udrişte dacă crede că boala canceroasă va fi învinsă în scurtă vreme. Ni s-a răspuns că da. Descoperirea antioncogenei reprezintă un pas imens în această privinţă. În acelaşi timp, teoria prezentată de românul Udrişte la întrunirea de la Budapesta oferă soluţii cu totul noi pentru cunoaşterea luptei de supravieţuire a organismului şi de elaborare a unor tratamente radicale. Nu e o simplă vorbă, ci o acţiune care urmează să fie concretizată. Dintre numeroasele intervenţii făcute de savanţi pe marginea expunerii compatriotului nostru, reţinem, acum în final, una singură, cea aparţinînd profesorului dr. **Z. A. Tökésde** de la Universitatea South din Los Angeles : „Vă admir pentru ideile dumneavoastră. Cînd mă voi întoarce la Los Angeles, voi lucra după teoria dumneavoastră. Am vizitat România, aveţi o ţară frumoasă, cu oameni minunaţi."

LIVIU TIMBUŞ

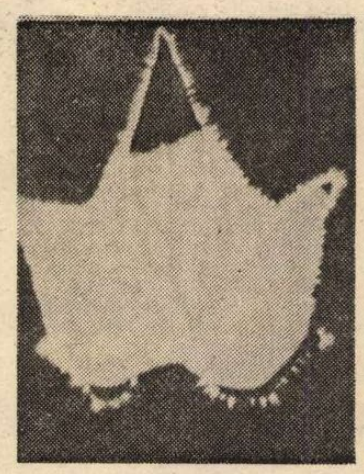

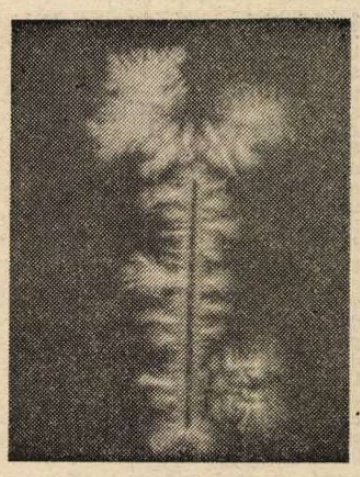

Frunză cu un lob amputat. Datorită prezenţei cîmpului ancestronic, susţine doctorul Udrişte, configuraţia iniţială este descrisă cu multă evidenţă

În stînga, electronografia unei chei întregi. Aura electronică marchează complet cheia. Dreapta, electronografia aceleiaşi chei, dar care are toarta ruptă. Aura electronică este întreruptă datorită absenţei cîmpului ancestronic

Electronografii realizate cu concursul fiz. Ioan Mamuloş

Comentariul săptămînii

Pace și dezarmare

XXXII

Un an cît lumea

Peste cîteva zile, Anul Internațional al Păcii se va fi încheiat. Sîntem, așadar, într-o perioadă de bilanț, și el a și început să fie făcut. La activ au fost trecute numeroase eforturi și acțiuni ale popoarelor pentru a determina factorii de decizie să ia măsuri în favoarea dezarmării și a păcii, în favoarea edificării unei lumi lipsite de coșmarul nuclear, fără arme și fără războaie. Au avut loc conferințe, mitinguri, demonstrații, marșuri, alte acțiuni în favoarea păcii, presa de toate felurile s-a ocupat mai atent și mai pe larg de aceste probleme, urmărind sensibilizarea opiniei publice, a oamenilor politici, a guvernelor.

Mai bogat însă li s-a părut unor comentatori pasivul. Și, într-adevăr, aici sînt multe de înregistrat: cursa înarmărilor, nucleare sau convenționale, a continuat nestingherită, atît sub aspect cantitativ, cît și calitativ, în pofida a numeroase declarații de bune intenții în favoarea păcii și dezarmării făcute de o parte sau de alta; focarele de încordare și conflictele armate de pe glob nu numai că n-au fost lichidate, dar, în anumite privințe, s-au intensificat; s-a făcut și se face în continuare uz de politica de forță și de amenințare cu forța la adresa suveranității și independenței popoarelor; cu puține excepții, forumurile de negocieri s-au dovedit sterile, n-au fost adoptate de către ele documentele așteptate care să determine acțiuni și măsuri concrete în direcția păcii și dezarmării; întîlnirea la vîrf de la Reykjavik s-a încheiat și ea fără rezultate.

Considerăm însă, după cum am arătat și cu alt prilej, că pentru a aprecia corect situația trebuie să luăm în calcul și alte elemente. Mai întîi, e de la sine înțeles că simpla etichetă de An Internațional al Păcii aplicată lui 1986 nu putea să rezolve, ipso facto, toate problemele. Denumirea este un semn de atenție și un îndemn, însă abia lucrarea practică și un șir de alți factori dau măsura exactă a realizărilor. În al doilea rînd, trebuie să ne raportăm nu numai la ceea ce s-a înfăptuit, ci și la ceea ce s-a reușit să se evite. Situația internațională putea fi și mai rea. Iar la neîntîmplarea mai-răului acțiunile din cadrul A.I.P. au adus, desigur, o importantă contribuție.

Dar mai presus de toate se cuvine să subliniem că în Anul Internațional al Păcii s-a făcut și cel dintîi pas concret în direcția dezarmării: reducerea de către România cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare. Acțiunea României are, pe lîngă valoarea în sine, și o imensă valoare de exemplu, întrucît marchează trecerea, în domeniul dezarmării, de la vorbă la faptă, făcînd să se nască speranța omenirii că pacea și dezarmarea sînt posibile. E rîndul acum al celorlalte țări. Referindu-se la aceasta, președintele României spunea: „Sperăm că și alte state vor trece în mod corespunzător la măsuri reale de dezarmare, pentru că numai pe această cale putem asigura pacea. Numai declarațiile, oricît de frumoase ar fi ele, nu sînt astăzi suficiente. Pericolul armelor nucleare este de asemenea natură — ca, de altfel, și pericolul armelor convenționale — încît se impune să se treacă neîntîrziat la reducerea lor, pînă la eliminarea completă. Sîntem pentru o Europă fără arme nucleare și fără arme chimice; sîntem pentru realizarea în Balcani și în alte zone ale Europei și în lume a unor zone fără asemenea arme. Sîntem pentru o lume a colaborării, fără arme, fără războaie, în care fiecare națiune să-și poată concentra forțele în direcția asigurării progresului economico-social, a ridicării bunăstării sale materiale și spirituale".

Speranță întru totul în consens cu programul, cu năzuințele și cu temele A.I.P. Fiindcă, este limpede, o dată cu ultima bătaie a orologiului pe 1986, Anul Internațional al Păcii se va fi încheiat doar calendaristic, însă din punctul de vedere al spiritului și al aspirațiilor sale acest An se va prelungi pînă nu vor mai exista arme și războaie pe Pămînt.

ION CODRU

Obsesiile lui Michael Jackson

„Prima dată cînd m-a văzut în cutia mea de cristal, mama a crezut că am murit și era să leșine de emoție. Cînd și-a revenit a realizat că sînt doar adormit și atunci a început să bată cu pumnii în peretele transparent pentru a mă constringe să ies de acolo. S-a calmat doar cînd am deschis și i-am jurat că niciodată în viața mea nu m-am simțit mai bine. Închis în sarcofagul meu minunat, respir un aer pur, bogat în oxigen și fără urmă de microbi. Orele pe care le petrec înăuntru îmi dau convingerea că voi fi în plină formă și la 150 de ani". Acestea fiind spuse de celebrul cîntăret american Michael Jackson, 28 de ani, cunoscut în toată lumea pentru muzica sa excepțională, pentru chipul său de copil ca și pentru extravaganțele sale, să aflăm, de la Frank Dileo, managerul său, ce se petrece. Cu patru ani în urmă, în timpul unei filmări la televiziune s-a produs un incendiu puternic. Focul a cuprins părul lui Michael care a fost internat în spital cu arsuri grave la față și mîini. Acolo, în spital, el a făcut cunoștință cu camera hiperbaricadă de oxigen utilizată de medici în terapia arsurilor și a maladiilor cardiace. Cura la care a fost supus i-a făcut bine și i-a înnaripat fantezia, și așa, suficient de prolifică. A vrut neapărat să cumpere un sarcofag oxigenat și a făcut-o pentru ceva mai mult de 100 000 de dolari, o bagatelă la veniturile lui fabuloase. Cu toate că medicii l-au avertizat asupra pericolelor la care se expune, Michael, un tip straniu, cum îl caracterizează prietenii, ignoră orice sfat și petrece ore în șir în „talismanul de viață lungă și eternă tinerețe" pe care, pentru a nu se plictisi, l-a echipat cu un televizor și un pick-up, sterilizate, normal. Mai mult, și-a cumpărat un camion pentru a putea transporta camera hiperbarică și în timpul turneelor.

Michael trăiește chinuit de teama germenilor și microbilor care, după părerea lui, infestează aerul și apa. Preferă să stea închis în casă decît să se expună pericolelor din afară. Și, cînd este nevoit să iasă se îmbracă cu un pardesiu larg, își pune mănuși de cauciuc peste mănuși albe, niște uriași ochelari negri și își acoperă fața cu o mască sterilă. La întoarcere, tot acest echipament sfîrșește într-un imens crematoriu, pentru a nu aduce microbii în casă. Pasiunea sa pentru coșciugul de cristal s-a născut din această teroare. Închis ermetic ca un nou născut el se simte protejat de orice posibilă infecție și își închipuie că așa va opri inexorabila trecere a timpului. Exagerările lui M. J. nu se opresc aici. Și-a întocmit singur o dietă pe bază de fructe proaspete, nuci și verdețuri fierte la aburi și a exclus cu desăvîrșire din alimentație peștele, carnea și grăsimile, laptele și ouăle. Și pentru că este o dietă foarte săracă în componente necesare vieții, cîntărețul se îndoapă de cîteva ori pe săptămînă cu peste 50 de pastile cu concentrate vitaminice. Apa de la robinet îi provoca aprehensiune. Nici cu pistolul la cap n-aș fi în stare să beau un pahar, declara el. Consumă doar apă îmbuteliată și garantată de oficiul de igienă. Pentru a ajunge la 150 de ani fix, Michael și-a montat în casă o sferă metalică a cărei atingere provoacă electroșocuri, care — zice el îi dau o stare de euforie! Cînd nu e în sarcofag sau în bucătărie unde-și prepară singur minunile bune poate pentru nutrii sau alte rozătoare, Michael se închide în grădina zoologică personală care găzduiește un șarpe uriaș și un păianjen păros a cărui simplă vedere dă palpitații. E plin de ticuri și manii ca o fată bătrînă, continuă același prieten. S-a supus unei delicate operații estetice la nas și bărbie pentru a fi mai frumos. Mi-am făcut iluzii, spunea Dileo, că muzica și plăcerea de a da spectacole îl vor vindeca de aceste extravaganțe dar acum cred că nimeni nu-l poate salva de obsesiile maladive care-i populează creierul. Unica persoană de care ascultă este Liz Taylor. Dacă ea îl cheamă să stea de vorbă, lasă și sarcofag și animale și aleargă la buna lui pietenă care-i topește, ca prin minune, anxietatea. Cînd nu e Liz, stă ore în șir în menajerie sau se joacă cu trenulețele electrice care mișună prin subsolul vilei. Totuși, aceste extravaganțe nu sînt făcute doar de amorul artei. Ele îi sporesc cîntărețului popularitatea și implicit și încasările. Pentru că reclama este, nu-i așa: sufletul... bussiness-ului.

IOAN ROȘCA

Lumea se amuză

După PANORAMA — Polonia

Secrete cosmetice

„Ceea ce-i frumos se realizează cu nesfîrșită osteneală", spunea Euripide. Și informațiile pe care le deținem cu privire la obiceiurile cosmetice ale antichității confirmă că partea feminină făcea încă de pe atunci orice sacrificiu pentru a-și îngriji frumusețea, pentru a-și păstra tineretea.

Poppaea Sabina (care a trăit între anii 31 și 65 e.n.), a doua soție a împăratului roman Nero, renumită prin frumusețea ei, dar și prin libertățile pe care și le permitea în căsnicie, obișnuia să facă zilnic o baie în lapte de ...măgăriță! Nu se știe dacă prin aceasta a reușit să-și mentină tineretea veșnică, însă această convingere a făcut fericite cinci sute de măgărițe, cît număra turma care asigura existența permanentă a elixirului miraculos. Se spune că împărăteasa lua turma cu sine pînă și în călătoriile pe care le întreprindea. Poppaea Sabina avea se pare o deosebită pricepere în ale cosmeticii, cunoscînd încă de pe atunci efectul stimulator și întăritor al măștilor de substanțe aplicate pe pielea fetei. Această a doua soție a turbulentului Nero a născocit, de pildă, formula unei măști pentru față obținută din căpșuni, lapte și făină de nipramă. Sînt tot atîtea motive pentru care Poppaea Sabina, dacă nu a rămas în istorie ca o mare împărăteasă, a dăinuit în memoria umanității ca una din autoarele primelor rețete cosmetice.

Îndeosebi în perioada Romei imperiale (începînd din anul 27 i.e.n.) se manifesta o deosebită preocupare pentru lux și strălucire, moda, cultul frumuseții și al îngrijirii corporale cunoscînd o sofisticare mai mare ca niciodată. Mai ales populația Romei și, firește, în primul rînd femeile, a devenit mare consumatoare de uleiuri eterice, petale de trandafiri, parfumuri, pomade, unsori, pudre și farduri. Orice inovație în domeniul modei găsea imediat un amplu răsunet.

Romanii de vază își refăceau de cîteva ori pe zi toaleta, care includea și o baie. Se foloseau frecvent extracte din plante menite să facă pielea plăcută, moale și albă, cu o notă de parfum discret. Frumoasele romane rîsipeau o multime de timp și cu îngrijirea părului. Și, la fel ca înaintașele lor din Mesopotamia și Egipt, cochetele Cetății Eterne nu se sfiau să recurgă la „păr de împrumut". Erau cunoscute de pe atunci vopselele de păr. Cel mai frecvent se utiliza coaja de nuc, gutuia, boabele de soc etc. mijloace prin care se dădea părului o nuanță mai închisă. Odată cu înaintarea trupelor romane spre nord, la Roma au început să fie aduse sclave cu părul blond, care, fără voie, au făcut să apară moda blondinelor în orașul de pe Tibru. Dar, cum să devină blonde ochesele romane, cînd apa oxigenată va fi descoperită abia peste cîteva secole?! Peruca din păr blond a fost o soluție provizorie pînă cînd s-au găsit rețete mai eficiente: spălatul cu săpun din cenușă de fag sau cu ceai de musetel și uscarea ulterioară la soare.

Secretul ochilor mari și strălucitori era de asemenea familiar femeilor din vechea Romă: administrarea a cîtorva picături de mătrăgună avea ca efect dilatarea pupilei. De aici și denumirea latinească a mătrăgunei: Atropa bella-donna (femeie frumoasă). După cum se vede, femeile au fost gata a se sacrifica pentru frumusețe. Dar, exigențele au sporit odată cu trecerea timpului. Brantome, de pildă, socotea că pentru a fi frumoasă o femeie trebuie să îndeplinească nu mai puțin de 30 de condiții, dintre care cităm: „Ea trebuie să aibă trei lucruri albe: pielea, dinții și mîinile; trei negre: ochii, genele și sprîncenele; trei roșii: buzele, obrajii și unghiile; trei lungi: corpul, părul și mîinile; trei scurte: dinții, urechile și picioarele; trei largi: pieptul, fruntea și locul dintre sprîncene; trei subțiri: degetele, părul și buzele etc., etc.". Și cu toate că astăzi criteriile s-au mai schimbat, nu putem să nu admirăm gustul pentru frumos al înaintașilor noștri.

ROMEO NĂDĂȘAN

Jane Wiss și condiția umană

Femeile și tineretul - două categorii sociale discriminate în Occident

DE CE S-A SINUCIS JANE WISS?

Cu circa un an în urmă, la pagina 42 a suplimentului ziarului „New York Times" apărea, culeasă cu litere mici și dată pe o coloană împreună cu alte informații de fapt divers, o știre intitulată „Jane Wiss, din Bronx, 25 de ani, se sinucide și lasă o scrisoare", din care reproducem pasajele esențiale. Mai întîi, scrisoarea: „Îmi pun capăt zilelor nemaiputînd îndura mizeria și suferința pricinuită de cei din jurul meu pe care altădată i-am iubit, iar acum îi detest. Sînt o tînără femeie chinuită și respinsă. Nu mai pot suporta umilința, înjosirea, nu mă pot întreține onorabil. Prietenii și familia m-au abandonat, cei de la serviciu, atunci cînd lucram, m-au insultat și m-au batjocorit, au profitat de mine... Mi-e silă de toți și de toate. Vă urăsc și-mi iau viața ca să scap de voi. Altă scăpare nu am...". Și alte amănunte oferite cititorilor: „Victima a fost găsită în congelatorul din apartamentul unei prietene la care dormise în acea noapte. Școală de 7 clase, 14 luni ajutor de șomaj, un copil de trei luni aflat la părinți, în poșetă o adeziune la secta «Sfîrșitul lumii»".

Pornind de la această știre, cunoscutul publicist Carol Roman a scris cartea „De ce s-a sinucis Jane Wiss?", apărută recent la Editura Politică. Nu e vorba, se-nțelege, de o anchetă de factură polițistă în cazul dat, ci de o investigație socio-politică al cărei fir conducător este dat de supratitlul cărții: „Femeile și tineretul — două categorii sociale discriminate în Occident". Cu iscusința omului de condei încercat — s-a format în pepiniera „Scînteii tineretului", de unde a plecat însă de o bună bucată de vreme (fugit irreparabile...) — Carol Roman disecă scrisoarea-testament a sinucigașei, înfățișînd cititorului numeroase aspecte dure ale vieții, cărora tinerele fete din America și din alte țări occidentale trebuie să le facă față: inegalitatea la locul de muncă, inegalitatea în familie, discriminarea profesională, discriminarea la angajare, discriminarea în domeniul salarizării, posibilități reduse de instrucție și educație, șomaj, prostituție, drog, valul „porno" ș.a.m.d Multe tinere nu rezistă acestor confruntări. Jane Wiss este una dintre ele. Iată, de altfel, comentariul autorului însuși: „În destinul zguduitor al tinerei americance întrevedem dramatismul și tragismul ce traversează viețile a numeroși tineri și a numeroase femei din lumea capitalului. La nimic bun nu se putea aștepta sărmana fată, plasată, prin situația ei economică și culturală, la marginea societății, nevoită să suporte privațiunile datorită statutului ei de tînără femeie, de două ori discriminată. Iar totul se petrece în lumea dominată de nemiloasele legi ale capitalului în care importante eșaloane ale populației, printre care femeile și tineretul, sînt private de dreptul elementar — de a munci și a se afirma în viață, de a participa efectiv la procesul decizional, la conducerea societății. Pentru milioane de femei, pentru milioane și milioane de tineri și tinere din Occident primii pași în viață reprezintă, adesea, o experiență dureroasă, șocantă. De aici și «seria neagră» a fenomenelor deosebit de nocive: creșterea consumului de droguri, pierderea încrederii într-un ideal, marginalizarea, violența, înstrăinarea".

În sprijinul demonstrației sale, Carol Roman aduce mărturiile prestigioase ale unor Herbert Marcuse, Alvin Toffler, Simone de Beauvoir și ale altora, precum și articole din publicații de notorietate cum sînt „Le Monde", „New York Times", „Paris Match", „Süddeutsche Zeitung", „Corriere della Sera" „The Guardian" ș.a. În același timp, autorul nu-și uită colegii de breaslă autohtoni, pe care îi citează fără reticențe: „constată cu indignare publicistul George G. Potra", apreciază publicistul Viorel Sălăgean", „constata cîndva Ecaterina Oproiu", „analiza făcută de Aurel Ghibuțiu", „relatează Scînteia tineretului".

Bineînțeles, întrebarea: ce trebuie făcut pentru ca numeroasele Jane Wiss să nu se mai sinucidă nu poate fi ocolită. Căutînd răspunsuri, Carol Roman trece în revistă inițiativele, acțiunile și demersurile românești în problemele tineretului, ale afirmării femeilor în viața social-politică pe glob. El arată că, potrivit concepției țării noastre, aceste probleme nu-și vor putea găsi o rezolvare adecvată decît în contextul soluționării echitabile a problemelor cardinale ce frămîntă omenirea. Concluzia cărții este că afirmarea pretutindeni în lume a numerului potențial al jumătății feminine a populației nu se poate transforma dintr-un deziderat într-o realitate decît în urma instaurării pe plan mondial a unei lumi a dreptății sociale și naționale, în care să se asigure dezvoltarea liberă, nestingherită a tuturor cetățenilor.

ION D. GOIA

Cu ochii deschiși prin lumi de întuneric

Știți în ce zi cade sfîrșitul lumii?

În seara zilei de 28 octombrie 1844, colinele din Massachussets s-au acoperit de o mulime de bărbati si femei, care stăteau în tăcere si extaz asteptind sfîrsitul lumii. Ei isi părăsiseră fermele prăvăliile si toate bunurile pentru că profetul lor, William Miller, le anuntase pentru acea noapte sfîrsitul lumii.

William Miller se născuse la 7 februarie 1782, la Pittsfield. Crescut într-o sectă baptistă el a renuntat repede la credinta sa, pentru ca în 1812, să-l găsim înrolat în registrele de recruti, ca fiind necredincios. Peste patru ani s-a apucat însă să studieze cu atentie si curiozitate, biblia pentru a descoperi, asa cum spunea el, ora judecătii. Asa se face că în capitolul 8 al profetului Daniel, Miller a găsit următoarea frază : .....după 2300 de seri si dimineti sanctuarul va fi purificat".

Miller, considerînd ziua ca fiind un an s-a întrebat atunci care ar fi punctul de plecare al celor 23 de secole, ajungînd la concluzia că acesta ar fi anul 457 înainte de Hristos. Calculul a fost atunci cît se poate de simplu : 2300—457=1843. Sfîrsitul lumii era deci aproape. În 1833, Miller publică o broșură intitulată „Evidente rezultate din scrierile sfinte si din istoria referitoare la venirea lui Hristos în 1843". În acest scop el si-a cumpărat un cort mare si a început predicile. Cum era si de asteptat, auditoriul lui Miller a început să studieze bolta cerească pentru a găsi „semnele precursoare" sfîrsitului lumii, ploile de stele si crucile misterioase, fiind considerate ca astfel de semne.

Si totusi anul 1843 a trecut, fără ca sfîrsitul lumii să aibă loc. Fără a fi cît de puțin zdruncinat, Miller a fixat o nouă dată mai precisă : 21 martie 1844.

Dar din nou această dată nu s-a confirmat a fi cea exactă si, în fata noului esec se putea crede că cariera de profet a lui Miller a luat sfîrsit. Dimpotrivă ea abia începea. Se născuse secta adventistilor iar Miller, ajutat de un anume Snow a stabilit o nouă dată pe care a considerat-o ca fiind cea adevărată si definitivă : 22 octombrie 1844.

Cînd în dimineata zilei de 28 octombrie 1844, multimea cobora de pe colinele amintite, se credea că noua biserică nu va mai continua să existe. Cu toate acestea ea s-a mentinut dar o mare parte din adeptii ei s-au reîntors la sectele baptistă si metodistă. O dizidentă din adventisti, la initiativa unei „profetese" care, foarte curînd avea să-l depășească pe Miller, a creat o nouă sectă. Este vorba de Ellen Goulf Harmon, născută în 1827. Ca urmare a unei grave afectiuni nervoase, ea a renuntat la scoală si convertită de Miller în 1844, a declarat că a avut o „viziune" si că a fost transportată în ceruri. Acolo, spunea ea s-a petrecut sfîrsitul lumii care a fost invizibil pentru muritori. Sfîrsitul lumii a însemnat trecerea lui Hristos în a doua parte a sanctuarului celest".

Ea vroia să arate că, Isus a trecut din „sfînt" în „sfîntul sfintilor" pentru a începe purificarea, care nu se va termina decît la sfîrsitul lumii pămîntesti. După părerea lui Ellen Harmon, marea anchetă a lui Hristos a fost inaugurată la 22 octombrie 1844, si el va înscrie pe credinciosi în „cartea vietii".

Spre sfîrsitul vietii, Miller a combătut în mod energic această interpretare si s-a opus multiplelor oracole ale noii profetese. În 1846, Ellen Harmon devine doamna White care de acum este seful noii secte „adventisti de ziua 7-a". Dar dece tocmai de ziua 7-a ? Pentru că Ellen White influentată de secta baptistă, a convins-o de superioritatea zilei de simbătă asupra zilei de duminică, aceasta fiind ziua sabatului.

Si cum poti să te îndoiesti de spusele aceleia, care pretinde că revelatiile sale vin direct de la dumnezeu ?

Strania figură a acestei Ellen White, a fost prezentată de diversi autori ca fiind o femeie americană de actiune, dar si ca o vizionară cu nervi bolnavi. De altfel, ea a scris nouă volume de revelatii pe care le-a prezentat credinciosilor săi ca fiind venite direct de la dumnezeu. În 1863, ea a organizat asa zisa „Conferintă generală a adventistilor de ziua 7-a" centralizînd conducerea sectei pe care a condus-o aproape jumătate de secol, afirmînd pentru a-si mentine autoritatea în fata adeptilor cuvinte ca : „dumnezeu a zis că", „dumnezeu mi-a spus că" etc. Ellen White a impus adeptilor sectei un regim alimentar sever : le-a interzis consumul ceaiului, al cafelei, al alcoolului, al cărnii de porc etc. Cine nu mă va asculta, spunea ea, se va îndepărta de viata eternă.

Pentru ca secta să devină si o bună afacere ea a hotărît ca fiecare adept să cedeze acesteia 10% din toate veniturile. Si pentru a dezvolta afacerea Ellen White a început să colinde lumea predicînd doctrina si dogmele sale. Astfel, ea se află în Europa între anii 1885—1888, în Australia între 1891—1900 si pe întregul continent american pînă la moartea sa, în iulie 1915.

Ca si celelalte secte neoprotestante adventistii practică botezul la maiorat prin imersiune. Ei neagă nemurirea sufletului arătînd că acesta are aceeiasi existentă efemeră ca melodia pe care un artist o cîntă la un instrument. Sufletul este melodia artistul este dumnezeu iar instrumentul este materia.

Asteptînd judecata, morții dorm în inconstientă cei drepti vor merge în ceruri iar cei răi vor fi distrusi. Adventistii nu au cultul „Fecioarei Maria" si nici pe cel al „sfintilor", pentru că acestia, spun ei, dorm pînă la sfîrsitul lumii pămîntesti.

Acestui sfîrsit al lumii, Ellen White i-a schitat un tablou foarte precis : mai întîi, arată ea, vom asista la o mare persecutie a adventistilor din partea catolicilor ; îngerii vor alerga în ajutorul adventistilor pe un nor rosu iar pe un nor negru domnul Isus Hristos va apare călare pe un cal într-o atitudine martială de învingător. Atunci, cei drepti — a se citi adventistii — vor învia si vor fi ridicati la ceruri pe un cărut cu aripi si roti. Acolo, ei îl vor regăsi pe Adam care îi va conduce către arborele vietii din care ei vor culege fructe nemuritoare. Apoi, timp de o mie de ani Hristos împreună cu cei alesi îi vor judeca pe cei necredinciosi.

Dar întrucît nu toti adventistii au acceptat dogmele lui Ellen White din sectă au apărut noi secte : în 1861, „biserica crestină adventistă" care nu a fost de acord cu disparitia sufletului ; în 1864, „uniunea vietii si viitorului" care a negat reînvierea unora pentru a asista la ultima judecată ; în 1865 „biserica lui dumnezeu" care nu a admis unele profetii ale lui Ellen White si nici regimul alimentar impus de ea ; în 1888, „adventistii îngerului ce va să vină" care sustin că împărătia milenară a lui Hristos va fi pe pămînt si nu în Ierusalimul ceresc.

Oricum și secta creată de Ellen White, ca și celelalte secte, doresc un „sfîrșit" al lumii cît mai îndepărtat. Nu de alta, dar punga pe care sînt chemati s-o umple naivii e fără sfîrsit !

I.G. VULCĂNEANU

NOTA REDACȚIEI

Sectele la care face referire autorul sînt tratate din punct de vedere al doctrinei, dogmelor și practicilor și nu din cel al statutului lor juridic. În țara noastră, există unele comunități religioase care beneficiază de statut juridic ca și cel al cultelor tradiționale.

Operațiunea Tabla

O mogîldeată de 8 ani străbate zi de zi un drum anevoios, de munte, de circa 8 km, pentru a ajunge la scoală. Este Sunil care locuieste în satul indian Darian situat la poalele muntilor Himalaia. Scoala înseamnă o cameră cu pămînt pe jos unde se înghesuie circa 30 de copii. N-au nici bănci, caiete, cărti etc. N-au nici măcar o tablă. Un învătător se străduieste să-i învete pe copii să scrie si să citească. „Cei ageri prind repede, chiar si în asemenea conditii, ceilalti sînt cam dati la o parte" — recunoaste dascălul. „Din cei 195 de copii care ar trebui să urmeze clasele I—V vin la scoală doar 80—90, 50% abandonează pe parcurs, înainte de a termina cele 5 clase".

Frecventa la scoală este determinată de faptul dacă părintii (tatii) au de lucru sau nu. Iată ce declară unul dintre tati : „Sînt atîtea de făcut acasă. Fiul meu stie să adpere recolta de maimute, mulge caprele... Stiind toate acestea eu îmi pot căuta o slujbă. Dacă găsesc nu are ce să mai caute la scoală".

Statisticile sînt cutremurătoare : în India sînt 300—437 de milioane de analfabeti ! Guvernul a alocat pentru anul 1986 4,7 milarde dolari pentru educatie, fonduri ce se situează pe locul al 2-lea. Se preconizează ca fiecare scoală să aibă doi învătători, să se cumpere table, cretă, hărti etc. Adică este vorba de minimum necesar.

În scolile noastre („Flacăra" a si scris despre aceasta) un copil (si nu numai el) se joacă cu programe complicate de calculator. Obisnuita tablă tinde să fie înlocuită de display.

Mai mult, în Olanda, Gils Bruower, în vîrstă de 9 ani, cu ajutorul computerului personal scoate o publicatie intitulată „Generalul Woodpaper".

La poalele Himalaiei, Sunil străbate drumul anevoios spre si dinspre scoală fără ca să stie ce-i rezervă ziua de mîine. Operatiunea initiată de guvernul indian si simbolic denumită „TABLA" este unul din argumentele cele mai convingătoare în lupta dusă împotriva războiului, pentru dezarmare.

DAN DĂNUȚ DORU

În moarte, diplomele sînt de prisos

La 12 aprilie, guvernul a declarat partea de nord a Transilvaniei și Ucraina subcarpatică, zone de operațiuni militare. Acest fapt a servit drept pretext pentru declanșarea ghetoizării. Pentru zona de operațiuni militare din partea de nord a Transilvaniei, Sztojay l-a numit comisar guvernamental pe Béla Ricsoy-Uhlarik. Planul amănunțit de concentrare și de deportare a evreilor a fost elaborat de o direcție a Ministerului de Interne care acționa sub conducerea grupului Baky-Endre și colabora strîns cu comandoul lui Eichmann.

În fruntea acestei direcții a fost numit locotenent-colonelul de jandarmi Ferenczy László, căruia i s-a încredințat conducerea nemijlocită a operațiunii de curățire de evrei a țării, adică întreaga acțiune de ghetoizare și deportare. S-au preconizat două faze distincte :

1) Adunarea evreilor din comunitățile rurale și orașele mici și transportarea lor temporară în sinagogi și în clădirile comunității.

2) Transferarea lor — după o primă rundă de cercetări în vederea depistării bijuteriilor — în ghetourile marilor orașe din vecinătate, de obicei în reședințele de județ;

S-a stabilit că în localitățile și orașele mari, evreii să fie strînși în zone special desemnate drept ghetouri, total izolate de alte cartiere ale orașului. Ghetourile trebuiau să fie înființate în cartierele evreiești, în depozite de mărfuri, cărămidarii sau sub cerul liber.

Important era ca toate ghetourile să fie în imediată apropiere a unor noduri de căi ferate pentru a permite îmbarcarea rapidă în trenuri și deportarea.

Planul viza în esență lansarea unei vaste și radicale operațiuni de curățire a întregului teritoriu de evrei. În acest scop, comunitățile evreiești din întreaga țară au fost împărțite în cele 10 districte de jandarmerie existente, care, la rîndul lor, erau cuprinse în șase zone operaționale.

Cea mai mare parte a teritoriului părții de nord a Transilvaniei aparținea districtelor de Jandarmerie IX și X cu sediul la Cluj și, respectiv, la Tîrgu Mureș, districte ce alcătuiau zona II.

Cînd s-a apropiat data declanșării acțiunii, Endre László a hotărît să dea o raită prin orașele din nordul Ardealului. Vroia să treacă în revistă punctele-cheie ale marii acțiuni. La Oradea sosise venind din Satu-Mare. Era în ziua de 29 aprilie 1944. Încă de dimineață a convocat conducerea restrînsă a orașului. Ședința secretă a durat toată ziua. S-a terminat spre seară cu o masă de pomină, în separeul restaurantului „Pisica albastră". „A fost o zi plăcută, într-adevăr plăcută" avea să declare a doua zi Endre László. Atunci, în acea „zi plăcută" s-a hotărît perimetrul ghetoului, ghetoizarea și lichidarea celor 35 000 de evrei din Oradea și împrejurimi.

Deși Maramureșul făcea parte din nordul Transilvaniei, în acțiunea de dezevreizare, întreaga regiune a fost inclusă în zona I, unde ghetoizarea a început la mijlocul lui aprilie. Dr. Ilinyi László prefectul județului, a convocat la Sighetul Marmației pe oficialii de frunte ai regiunii pentru a discuta detaliile procesului de ghetoizare, inclusiv alegerea locului pentru ghetou. În după amiaza aceleiași zile (15 aprilie) dr. Tóth Lajos, șeful poliției a prezidat o întîlnire a oficialilor civili, a reprezentanților poliției și jandarmeriei din oraș pentru a preciza detaliile operațiunii. Cu acest prilej s-au format 20 de comisii însărcinate cu ridicarea evreilor. Fiecare comisie era compusă dintr-un ofițer de poliție, doi polițiști, doi jandarmi și un funcționar civil.

Ghetoul din Sighetul Marmației a fost stabilit în două sectoare periferice ale orașului, locuite pînă atunci de cei mai săraci evrei din oraș. În casele de pe cîteva străzi au fost înghesuiți aproximativ 12 000 de evrei. 10 000 proveneau chiar din oraș. Ceilalți au fost aduși din satele din jur, sate locuite în majoritate de români, precum și din cîteva comune din județele învecinate.

Ghetoul a fost extrem de aglomerat ; practic în fiecare cameră din fiecare clădire, inclusiv în pivnițe și poduri au fost îngrămădite de la 15 pînă la 24 persoane. Peste ferestrele clădirilor s-a dat cu var pentru a împiedica pe cei din ghetou să comunice cu restul populației. Ghetoul a fost înconjurat cu sîrmă ghimpată și păzit nu numai de poliția locală ci și de o unitate specială de 50 de jandarmi, adusă din Miskolc, sub comanda colonelului Sárvári.

Încurajați de atmosfera generală, derbedeii străzii își făceau de cap. În Sighetul Marmației în luna aprilie 1944, încă înainte de înființarea ghetoului Sarkádi Agoston și Bede István, sergent în armata ungară au săvîrșit o crimă monstruoasă. După ce au chefuit în cîrciuma lui Pertea din Sighet, au ieșit în stradă amețiți de băutură și au început să strige : „Moarte jidanilor ! Vrem să vedem sînge de jidan". Întîmplarea a făcut ca la colțul străzii Dorobanților cu Piața Unirii să întîlnească doi copii evrei. Pe unul îl chema Boris Frenkel ; avea 12 ani. Sarkádi observîndu-l că are steaua galbenă pe piept, l-a apostrofat : „Te zsidó vagy !" (tu ești jidan !). La răspunsul afirmativ al băiatului Sarkádi l-a îndemnat pe Bede István să-l împuște.

„Bravul" sergent horthyst n-a așteptat să i se spună de două ori. A apăsat pe trăgaci. Frenkel s-a prăvălit la pămînt ; a doua zi s-a stins din viață.

După război, funcționarii autorităților municipale și comunale vor încerca să arunce vina pentru ghetoizare exclusiv pe poliție și jandarmerie. Atunci însă ei s-au întrecut în a executa cu exces de zel instrucțiunile Ministerului de Interne. Primarii și prefecții, pretorii și notarii dădeau din proprie inițiativă dispoziții pe care le afișau pe zidurile caselor și pe garduri, în vederea desfășurării cît mai rapide, fără nici o strangulare a ghetoizării. Pe străzile Oradiei, afișele au fost semnate de dr. Gyapay László.

„Interzic evreilor obligați la purtarea stelei galbene, de la data publicării prezentului afiș, să-și părăsească locuința. Deocamdată, pînă la alte dispozițiuni, evreii vor putea părăsi locuințele în intervalul de la ora 9 pînă la ora 10 dimineața. Cu excepția acestui interval, toată lumea este obligată să stea în locuință. La ordinul guvernului Regal Ungar **în Municipiul Oradea plasez pe evreii obligați la purtarea stelei galbene, în ghetou.** (Sublinierea ns.). Invit pe toți acei cetățeni neevrei, care păstrează valorile evreilor să le notifice în termen de 3 zile de la prezenta publicație la oficiul primăriei. Voi avea grijă de primirea notificărilor. Atrag atenția tuturor locuitorilor neevrei ai municipiului că față de toate acele persoane, care păstrează averi evreiești și nu le vor anunța în termenul de mai sus, voi proceda cu cea mai mare stricteță și voi lua măsuri imediate pentru internarea lor în lagăr".

A doua zi între 9 și 10, miile de femei și copii cu steaua galbenă în piept, cu fețe palide, cu ochii speriați se grăbeau spre brutării, magazine și farmacii. În mai puțin de o oră în oraș nu mai exista pîine, nu se mai găsea nici un termos, s-au vîndut toate aspirinele și întreg stocul de brom.

În ziua în care a apărut ordinul de ghetoizare al lui Gyapay, la liceul din oraș „Kecskeméti Lipót" tocmai se desfășura bacalaureatul. Se ajunsese în ziua aceea la litera K. Inspectoratul ministerial de față, în acord cu inspectorul județean l-au trimis pe director la primar să ceară aprobare pentru examinarea tuturor elevilor evrei, îngăduindu-li-se acestora să intre în ghetou cu 2—3 zile mai tîrziu, adică după terminarea bacalaureatului.

Răspunsul dat de Gyapay directorului, Salamon Ernö, care se prezentase în audiență cu steaua galbenă în piept, fiind evreu :

— „Spuneți-i domnului inspector ministerial că este păcat și de examenele de pînă acum. Tinerii evrei nu vor mai avea nevoie de diplomă de bacalaureat. Pot să abandoneze liniștiți examenul".

Tot Gyapay se lăuda în gura mare : „Dacă mi se dă mînă liberă, în trei zile va fi gata ghetoul, iar în alte patru voi deziudaiza acest oraș batjocorit de evrei..."

OLIVER LUSTIG

(Va urma)

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însîngerat

Ancheta noastră

Fotbalistul anului

Înainte de a-și atinge propria finalitate — comprimată în clasamentele de mai jos —, tradiționala anchetă a revistei noastre a prilejuit și de-astă dată dezvăluirea unui pitoresc univers de sentimente, gînduri și pasiuni, un univers risipit, e adevărat, în sutele de scrisori, dar, totuși, unitar prin demonstrația implicită pe care o face popularității uriașe de care se bucură fotbalul. E sportul care, iată, adună vîrstele sub o aceeași cupolă a pasiunii : ne-au scris venerabili pensionari (Dumitru Bărbulescu, 75 de ani, fost învățător în Beiuș, Aurel Olaru din Tinca-Bihor, cu o caligrafie înnobilată de ușorul tremurat al mîinii, sau Sava Tita Negreanu din București, la 74 de ani încă „suporteră a fotbalului artistic și a sportivității", cum se prezintă din primele rînduri), dar și copii care descoperă fotbalul odată cu primele buchii de carte (Axinia Bogdan din Corni, Botoșani, clasa a doua, Bogdan Vălean din com. Avram Iancu, Bihor, clasa a treia, Florea Adrian din Vetrișoara, Vaslui, tot în a treia, Oprea Sorin din Oțelul Roșu sau Raluca Viviana din București, amîndoi în clasa a patra și „steliști" la fel de înfocați). Din Hunedoara ne-au scris toți membrii familiei Fită — Ioana, Nicolae, Lucian, Florin și Ionel, iar din Lehliu, în plicuri separate, George și Gilda Gabriela (tată și fiică, probabil). Liderul clasei a XII D de la Liceul „I. L. Caragiale" din Ploiești, Iordache N. Iordache Nicolae și-a mobilizat toți colegii să participe la anchetă, 25 de scrisori (pentru că „zece dintre ei n-au putut să-și trimită opiniile din cauza unor motive diferite — absență din ziua respectivă, necunoștință de cauză etc"). Teia Hașau semnează o opinie în numele colegilor săi din clasa a VIII-a B, Școala nr. 7 din Slobozia, iar de la „Unio" Satu-Mare (Atelierul 613, grupa Conveioare) sosește, de asemenea, o opinie comună întregului colectiv de oameni ai muncii de aici. Dirigintele clasei a XI-a B, Liceul industrial nr. 6 Tîrgoviște, este cel care deschide șirul celor 30 de semnături ale elevilor săi, dedesubtul unui text frumos, care pledează convingător pentru un singur nume — Bölöni. Ștefan Vasile, președintele organizației O.D.U.S. dintr-un cartier al Cîmpinei pledează la fel de convingător pentru celălalt mare favorit al anchetei, Duckadam. Mihaela și Cristina Chelaru din Sibiu, Viorica Dumitru și Adelina Dan din Constanța își fac debutul epistolar tocmai cu prilejul acestei anchete, iar Coșariu Ionelia, din Deva, este chiar „foarte mulțumită că avem și noi, femeile, dreptul de a ne pronunța în privința celui mai bun fotbalist al anului 1986. Mă întreb cîte or să scrie..." Foarte multe, îi putem răspunde noi acum, peste 40 la sută din opiniile primite la redacție aparținînd reprezentantelor sexului frumos.

Cei care am citit toate aceste scrisori ne exprimăm o recunoștință ușor de înțeles față de Bianca Drancea (Tîrgu-Mureș), Dumitru Tamaș (Vulcan, Hunedoara) și Violeta Farpo (Tîrgu-Mureș) care ne-au trimis cele mai scurte texte — fiecare numai cîte o propoziție referitoare la cel pe care-l consideră cel mai bun. Dimpotrivă, Nicolae Șanta din Giarmata, Timiș are varianta cea mai amplă — 32 de nume înghesuite pe cele zece locuri ale clasamentului. Un premiu pentru frumusețea și acuratețea redactării ar merita și Mariana Ene, din București, Șos. Giurgiului 125.

Dar să nu mai lungim vorba și să prezentăm clasamentul rezultat din opțiunile cititorilor pe baza punctajului obișnuit : 10 puncte pentru locul 1, 9 pentru locul 2, 8 pentru locul 3 ș.a.m.d. :

1.	Bölöni	5 266 p
2.	Belodedici	4 123 "
3.	Duckadam	4 068 "
4.	Cămătaru	3 955 "
5.	Hagi	3 300 "
6.	Lăcătuș	2 608 "
7.	Lung	2 191 "
8.	Pițurcă	1 843 "
9.	Bumbescu	1 795 "
10.	Iovan	1 704 "

11. Stoica 1 353, 12. Klein 901, 13. Ungureanu 879, 14. Rednic 394, 15. Balint 298, 16. Moraru 274, 17. Liliac 243, 18. Mateuț 225, 19. Bălan 154, 20. Balaci 143 etcetera. În total au primit puncte 115 fotbaliști, inclusiv Ile, Moromete, Bubela, Berteanu, Petrache, Dumitrașcu...

Acest clasament nu s-a cristalizat tocmai așa ușor, spectrul opțiunilor fiind, după cum se vede, destul de larg, amestecînd intențiile declarate de obiectivitate (Ion Corbeanu din Smîrdan, Galați întocmind, în prealabil, clasamente pe fiecare lună a anului, care au dat opțiunea lui finală) sau, dimpotrivă, de subiectivitate nedisimulată (Marilena Muscă din Olt îl creditează pe Dudan cu un loc 10 „din simpatie"). Într-un an dominat de performanțele Stelei, Ion Marcel din Brașov „nu vede" nici-un stelist pe primele patru locuri, iar Adrian Muflic din Constanța — nici în primele zece locuri (unde figurează, în schimb, Augustin, Tălnar, Bîcu, Stănescu ș.a.) Pe de altă parte, Deceanu Mihai din Sebeș-Alba dă un clasament format numai din „11"-le standard al Stelei, propunînd chiar mărirea în consecință a numărului laureaților acestei anchete. O poziție mai obiectivă găsim unde ne așteptam mai puțin : la un suporter al Rapidului (Florentin Georgescu din București), care „calcă pe inimă" și nu trece nici un rapidist între primii zece, încheind totuși cu P.S.-ul „Hai Rapid !". Ciucă Petrinel din Govora-Sat, un micuț fotbalist căruia colegii îi zic „Pițurcă" votează, desigur, numai cu Pițurcă, iar Daniel Păscuță din Moldova Nouă nu putea să nu-l dea pe locul unu pe fostul său coleg de la echipa locală de juniori, Miodrag Belodedici. Statornicii iubitori ai Craiovei se află în căutare de noi idoli (Bîcu pe locul 1 în viziunea lui Bogdan Mincu din București și tot pe locul 1, Biță — în opinia Mirelei Cîrdei din Băile Herculane) sau încă mai întrețin vechile amintiri (Balaci pe locul 1, într-un top cu Lung, Ticleanu, Ungureanu, Cămătaru întocmit de Diana Voicu, din Oltenița). Apropo de Craiova, relevant este un fragment din scrisoarea primită de la Virginia Rădulescu și Elena Amzoi, muncitoare la Întreprinderea de confecții : „pentru Universitatea iubirea noastră n-ar înceta nici dacă echipa ar ajunge în divizia C, ultima serie. V-am spus asta ca să vă dați seama cît iubim noi acest sport".

Această mare diversitate de opinii n-a putut fi ordonată desigur, decît de legile statisticii, rezultînd clasamentul de mai sus. Un clasament care reflectă destul de fidel starea de spirit a iubitorilor fotbalului, orizontul lor de așteptare și, nu în ultimul rînd, sistemul de valori pe care ei și-l construiesc și exigențele pe care le au față de acest sport. Instalarea detașată pe locul 1 a lui Bölöni (care a înregistrat și cele mai multe clasări pe locurile 1—5) exprimă mai ales nevoia de certitudine pe care spectatorii o resimt față de echipele noastre — Bölöni fiind tocmai un astfel de jucător a cărui prezență în teren aduce liniște și siguranță în... tribune. „Jucător complet, foarte bun în toate fazele jocului, ambițios, constant, trage echipa după el, viață sportivă exemplară, preocupat exclusiv de joc, disciplinat tactic, jucător de bază pentru echipa națională și pentru echipa Steaua" (Dorin Răbocea, București), Bölöni s-a făcut „remarcat" și prin cele două regretabile absențe — la Bruxelles și la Tokyo — care au subliniat parcă și mai mult rolul lui în echipă. Liderul selecțiilor în actuala echipă națională este un sportiv model, a cărui forță de exemplu nu putea scăpa iubitorilor fotbalului.

Belodedici are o ascensiune spectaculoasă (locul 11 anul trecut), explicabilă, desigur, prin performanța echipei sale de club, dar și, înclinăm să credem, prin maniera în care a reușit să preia la echipa națională rolul deținut atîția ani de un alt simbol al fotbalului nostru, Costică Ștefănescu. „Excelentele sale partide realizate, acuratețea și eleganța jocului său, fair-play-ul de care dă dovadă" (Lucrețiu Bîrliba, Piatra-Neamț) au făcut ca Belodedici să intre în lumea marii performanțe nu ca un copil teribil (cum au fost, la vîrsta respectivă, un Dobrin sau un Balaci), ci ca un jucător ce are calități mult peste cele ale vîrstei: echilibru, calm, clarviziune și toate celelalte pe care, în prejudecățile noastre, credeam că le poate avea numai „un libero cu experiență".

Duckadam trăiește micul paradox al unei performanțe pur individuale realizată într-un joc colectiv. Dificultatea opțiunilor în ceea ce-l privește a fost accentuată și de ieșirea lui neprevăzută din circuitul competițional al celei de a doua părți a anului. De aceea, nu puțini au fost cei care au propus acordarea unui premiu special, de fair-play, lui Duckadam, ca o soluție compensatorie la faptul că n-a putut să-și apere șansele pe parcursul întregului sezon (Matei Horia Aurel din Oradea, Creangă Cristian din București, Bedreag Valentin din București ș.a.). „Într-un clasament sentimental, Duckadam este jucătorul nr. 1 al anului 1986" (Dorin Răbocea, București).

Cămătaru este „acolo", un loc 4 aflat la confluența vechilor lui admiratori cu îmbrățișarea pe care a primit-o de la galeria noii sale echipe, un loc 4 care exprimă, totuși, cît de importante sînt rezultatele echipei de club în ridicarea (sau coborîrea) jucătorilor.

Hagi se află în aceeași situație, în care evoluțiile sale de la națională și simpatia de care se bucură pretutindeni („în orice condiții Hagi n-are voie să lipsească din primii zece fotbaliști ai noștri" — Anton Mihalache, București) nu pot suplini declinul de formă al echipei sale de club. „Hagi este un jucător foarte agil, un fin tehnician, un sprinter bun, are șut puternic și imprevizibil, deci un «car» de calități pentru a putea deveni un jucător de ridicată clasă internațională. Dar individualismul exagerat în arenă, stimulat poate și de laudele fără măsură cu care a fost gratificat prematur a făcut din Hagi în ultima vreme un jucător ineficient mai ales la națională, dînd semne de suficiență și blazare. Ar fi o gravă răspundere pentru antrenorii lui dacă acest diamant brut, încă neșlefuit, n-ar ajunge să strălucească în arena fotbalului mondial, așa cum îl îndreptățește marele sau talent" (Petre Olosu, București).

Performanța nec plus ultra a Stelei, coroborată cu absența de la Mundial și cu atingerea rapidă a ambițiilor în cupele europene (prilejuri cu care, poate, s-ar mai fi complicat, în bine, misiunea selecției) părea să faciliteze, cel puțin teoretic, demersul desemnării celor mai buni zece fotbaliști ai anului. În realitate, lucrurile n-au stat chiar așa. Isprăvile Stelei au lămurit, desigur, în bună parte lucrurile, dar exigențele iubitorilor fotbalului sînt, cum s-a văzut, mult mai nuanțate. Opinia lor întotdeauna va ține seamă și de criterii dictate de evoluția în echipa națională, ca și, pe de altă parte, de aportul la jocul și rezultatele echipei locale respective. Așa se explică de ce în acest clasament general apar 115 fotbaliști, mulți dintre ei evidențiați doar prin umărul pe care-l pun la ridicarea echipelor locale (cazul unor frumoși „anonimi" precum Stancu, Butufei, Vaișcovici, Goanță, Lasconi, Barbu, Cavai, Cîmpeanu II, Avădanei, Mujnai și al multor altora). Nimic nu poate înlocui în ochii spectatorilor sîrguința și strădania de a face ca, mai întîi, echipa de club să meargă bine. Dînd Cezarului ce este al Cezarului, aceștia întotdeauna păstrează o intangibilă zonă de afecțiune pentru echipa favorită, cea care, în ultimă instanță, ridică și coboară orice jucător.

Votul ziariștilor

În dorința de a mări obiectivitatea rezultatelor anchetei „C.M.B.F.A. '86" (cum o numește Narcis Alin Andrei din Craiova), ponderînd clasamentul cititorilor cu un altul, al comentatorilor de fotbal avizați, am solicitat și în acest an opinii de la gazetari din presa scrisă și vorbită, publiciști și scriitori atașați fenomenului fotbalistic, tuturor mulțumindu-le pe această cale pentru amabilitatea cu care au răspuns invitației noastre. Este vorba mai întîi de grupul de comentatori de la ziarul de specialitate **„Sportul"**: Cornel Popescu, Constantin Alexe, Jack Berariu, Ioan Chirilă, Ion Cupen, Modesto Ferrarini, Constantin Firănescu, Ovidiu Ioanițoaia, Eftimie Ionescu, Gheorghe Nertea, Gheorghe Nicolaescu, Ioan Novac, Ion Ochsenfeld, Sorin Satmari, Paul Slăvescu, Stelian Trandafirescu, Mircea Tudoran, Radu Urziceanu, Pompiliu Vintilă, Adrian Vasilescu. Apoi: Gheorghe Mitroi și Valeriu Mironescu („Scînteia"), Constantin Vrânceanu și Ion Bocioacă („România liberă"), Horia Alexandrescu și Vasile Căbulea („Scînteia tineretului"), Lucian Oprea („Agerpres"), Hans Frank („Neuer Weg"), Antal Andrei („Elore"), Nicolae Cristache („Tribuna României"), Marius Popescu („Munca"), Ion Predoșanu și Cornel Cătană („Comerțul socialist"), Lorin Vasilovici și Traian Ungureanu („Viața studențească"), Șerban Ionescu („Viața militară"), Maria Cune, Marcel Popescu, Dan Claudiu Tănăsescu și Corneliu Vadim Tudor (semnatari ai rubricilor sportive din „Săptămîna"). De asemenea am ținut seamă de opiniile exprimate de Fănuș Neagu, Cristian Țopescu, Teodor Bulza, Gheorghe Tomozei, Radu Cosașu, Octavian Vintilă, Radu Călin Cristea, precum și de comentatorii sportivi ai radioteleviziunii: Ion Ghițulescu, Dumitru Graur, Nicolae Soare, Gheorghe Minoiu, Dan Voicilă, Nicolae Secoșan, Cornel Pumnea, Dumitru Pelican, Ilie Dobre, Ion Ghiță. Introducînd în calcule și sufragiile redactorilor revistei noastre (cu activitate și pe linie de sport (Octavian Știreanu, George Arion, Cornel Nistorescu, Victor Niță și Radu G. Țeposu am obținut următorul clasament :

1.	Bölöni	514 p
2.	Duckadam	504 "
3.	Belodedici	406 "
4.	Hagi	319 "
5.	Cămătaru	314 "
6.	Lung	229 "
7.	Bumbescu	218 "
8.	Lăcătuș	204 "
9.	Iovan	199 "
10.	Stoica	105 "
11.	Pițurcă	99 "
12.	Klein	78 "
13.	Ungureanu	65 "
14.	Balint	48 "
15.	Bălan	45 "

16. Rednic 36, 17. Bărbulescu 35, 18. Moraru 27, 19. Stancu 13, 20. Vlătănescu 5 etcetera. În total au primit voturi 33 de jucători, mulți, e drept, fiind amintiți ca un fel de „spor de personalitate" pentru cei care au formulat opiniile respective (și care includeau, de pildă, pe Bîcu, Majearu, Ursu, Mihăescu, Eftimie ori Munteanu II).

Pe locul întîi, deci, tot Bölöni, dar la o distanță proporțional mai mică de al doilea clasat, care acum este Duckadam. Uluitoarea performanță a acestuia din seara de 7 mai („cînd, cum scria Raluca Viviana din București, Duckadam ne-a încîntat inimile, triumfînd deasupra tuturor : jucători, spectatori și chiar asupra legilor naturale ale sportului") a prevalat și-n opiniile comentatorilor, dar nu suficient pentru a învinge ideea că fotbalul e un joc colectiv, ce nu poate trăi (numai) din performanțe izolate și individuale. După cum și ușorul recul al lui Belodedici poate fi legat de așteptarea unor noi confirmări în viitoarele jocuri ale naționalei.

O rocadă s-a produs, fată de opțiunile cititorilor, și între locurile lui Cămătaru și Hagi. Diferența minimă de puncte care-i desparte sugerează o apreciere echivalentă pe care comentatorii de specialitate o dau valorii acestor jucători, rolului pe care ei îl joacă în echipele de club respective, aportului pe care-l au la evoluția echipei naționale. Aceleași rațiuni au făcut, desigur, posibilă, clasarea meritorie a lui Lung, al treilea și ultimul nestelist între primii zece, în ambele clasamente.

Clasamentul final

Acordînd, în cele două clasamente, 20 puncte pentru locul 1, 19 pentru locul 2, 18 pentru locul 3 ș.a.m.d., obținem următoarea ordine finală :

1.	BÖLÖNI	40 p
2.	DUCKADAM	37 "
3.	BELODEDICI	37 "
4.	CĂMĂTARU	33 "
5.	HAGI	33 "
6.	LUNG	29 "
7.	LĂCĂTUȘ	28 "
8.	BUMBESCU	26 "
9.	PIȚURCĂ	23 "
10.	IOVAN	23 "

(Departajările în cazurile de egalitate la puncte au fost operate în funcție de numărul aparițiilor pe locuri fruntașe din totalul voturilor exprimate).

Vizibilă și previzibilă în acest clasament preponderența jucătorilor de la Steaua. De fapt, această configurație a fotbaliștilor noștri fruntași în 1986 este doar un modest omagiu, ivit de la sine, pe care iubitorii fotbalului îl aduc strălucitei performanțe obținute de echipa noastră campioană. Anul 1986 va rămîne în memoria afectivă a fotbalului românesc, a sportului nostru, în general, ca unul de referință tocmai datorită izbîndei fără precedent pe care a reușit-o Steaua cucerind trofeul celei mai importante competiții europene intercluburi.

Făcînd din această largă consultare publică și din rezultatele ei doar simbolul speranțelor noastre că succesele din 1986 vor fi platforma de încredere și optimism în obținerea unor noi performanțe în cel mai îndrăgit dintre sporturi, că anul care se apropie va marca deplina consacrare a tot mai multor fotbaliști și că, în consecință, vom avea și mai mult „de lucru" în ancheta similară pe '87, vă lăsăm dumneavoastră, stimați cititori, plăcerea de a comenta rezultatele acestei anchete, de a „diseca" pe îndelete toate aspectele și semnificațiile ei.

Autorii acestui demers publicistic țin să mulțumească tuturor celor care au avut amabilitatea să răspundă inivitației ce le-a fost adresată (făcînd, în acest fel, prin scrisorile trimise, posibilă „sinteza" de față) și care chiar au găsit timpul și spațiul necesar pentru a transmite urări tradiționale. La rîndu-ne, ne grăbim să le urăm tuturor, întreg fotbalului românesc, un sincer La mulți ani !

Pe podium trei steliști

Bölöni

Duckadam

Belodedici

OCTAVIAN ȘTIREANU ■ RADU G. ȚEPOSU ■
Fotografii de VIRGIL ULIERIU ■

„Rugby-Masters"

Federația Franceză de Rugby a organizat în luna decembrie a.c. prima competiție de „Rugby-Masters", disputată în mai multe orașe din Franța, invitînd echipele campioane din **Noua Zeelandă, Australia, Argentina, Italia, Fidji, România** și primele două echipe din **Franța**, cu vădita intenție de a i se da pe viitor amploarea unei veritabile Cupe mondiale inter-cluburi, cu periodicitate anuală. Cinstea de a reprezenta rugbyul românesc a revenit echipei campioane pe anul 1986, **Farul Constanța**, antrenată de profesorul Mihai Naca.

Spre surprinderea forurilor internaționale de rugby, care se arătaseră contrariate de ultimele evoluții nesatisfăcătoare ale jucătorilor noștri, iată că reprezentanții cluburilor de rugby din România au reușit să ajungă în finala acestui „Rugby-Masters", jucînd cu aplomb competițional și învingînd două echipe cu autentic renume. Jucînd la Brive cu campioana Noii Zeelande, **Ponson By**, jucătorii de la **Farul** s-au mobilizat exemplar, așa cum au făcut-o întotdeauna și în jocurile importante din campionatul intern, realizînd o victorie de prestigiu, cu scorul de 21—15 (3—6), avînd și o bună execuție a loviturilor de picior, prin uvertura Bezuscu, dar ilustrîndu-se și printr-un spectaculos eseu, datorat înaintașului Șt. Constantin.

În cel de-al doilea meci hotărîtor, jucat la Agen, **Farul** a întîlnit pe **S. U. Agen**, care eliminase destul de greu pe **Barbarians** (din insulele Fidji) cu 19—14 (6—6). Disputată într-o zi ploioasă și pe un teren alunecos partida s-a axat pe aportul celor două înaintări, esențial atît în momentele fixe de joc (grămezi ordonate și jocul la margine) cît și în organizarea mișcărilor mobile și a contraatacului direct. Rezultatul jocului s-a definit chiar din prima repriză : 10—3 (10—3), superioritatea românilor fiind evidentă prin înscrierea a două eseuri de către Dumitras și Ion Vasile, cu o transformare a lui Bezuscu, față de o singură lovitură de pedeapsă înscrisă de internationalul Berot.

Cealaltă finalistă a turneului s-a confirmat **Stade Toulousain**, campioana Franței, care a învins pe **Banco Nacion** (Argentina) cu 32—22 și pe reprezentativa Australiei **Wests**, cu 27—3.

Australienii învinseseră în prima etapă a turneului pe **Scavollini L'Aquila** cu 22—13 (12—7), urmînd să mai joace pentru locurile 3—4 cu **S. U. Agen**, cea de a doua înfrîntă a **Farului**. Contînd pentru locurile 5—8 din clasament, s-au mai înregistrat următoarele rezultate : **Ponson By** (Noua Zeelandă) — **Barbarians Fidji** : 47—12 și **Banco Nacion** (Argentina) — **Scavollini L'Aquila** (Italia) : 20—14.

În numărul viitor al revistei, vom reveni cu detalii asupra finalei și considerente asupra întregului turneu „Masters" exprimîndu-ne deocamdată satisfacția pentru revirimentul produs iubitorilor sportului cu balonul oval din România prin meritoria evoluție a echipei Farul-Constanța.

TUDOR GEORGE ■

Evocări competiționale

Victoria asupra puternicei echipe a R.F.G. cu scorul de 2,5:0,5 a însemnat un imbold pentru viitoarele întîlniri. În acest meci, tehnicienilor le-a scăpat posibilitatea de cîștig în partida Mureșan — Hund, apreciind finalul survenit drept minimal mai bun pentru alb, dar insuficient pentru victorie. Și totuși punctul a fost cîștigat prin... zugzwang. Iată partida ! MUREȘAN — HUND : **1.** Cf3 Cf6 **2.** c4 c5 **3.** Cc3 d5 **4.** c:d5 C:d5 **5.** g3 Cc6 **6.** C:d5 D:d5 **7.** Ng2 g6 **8.** 00 Ng7 **9.** d3 00. **10.** Ne3 Dd6 **11.** Cg5 b6 **12.** Tbl Nb7 **13.** Da4 Dd7 **14.** Dh4 h6 **15.** Cf3 h5 **16.** Da4 Tfd8 **17.** Tfcl Cb4 **18.** D:d7 T:d7 **19.** a3 Cd5 **20.** Nd2 a5 **21.** Cg5 Cf6 **22.** N:b7 T:b7 **23.** Tc2 Ce8 **24.** Nc3 Cd6 **25.** a4 Td7 **26.** Cf3 Cf5 **27.** N:g7 R:g7 **28.** Ce5 Tb 7 **29.** Rfl Td8 **30.** Rel Cd4 **31.** Tc3 f6 **32.** Cc4 Cc6 **33.** h4 Ce5 **34.** Tbcl C:c4 **35.** T:c4 e5 **36.** Tlc3 Td4 **37.** Tb3 T:c4 **38.** d:c4 Rf7 **39.** e4 Re6 **40.** Re2 f5 **41.** Re3 Tb8 **42.** f4 f:e4 **43.** R:e4 e:f4 **44.** R:f4 Rf6 **45.** Td3 Te8 **46.** Td6 Te6 **47.** T:e6 R:e6 **48.** Rg5 Rf7 **49.** g4 h:g4 **50.** R:g4 Rf6 **51.** Rf4 Re6 **52.** Re4 Rd6 **53.** Rf4 Re6 **54.** Rg5 Rf7 **55.** Rh6 Rf6 **56.** b3 Rf7 **57.** Rh7 Rf6 **58.** Rg8 Re5 **59.** Rg7 Rd4. **60.** R:g6 Rc3 **61.** h5 R:b3 **62.** h6 R:a4 **63.** h7 Rb4 **64.** h8D și după cîteva mutări negrul s-a recunoscut învins. ● Un pas hotărîtor spre medalia de bronz l-a făcut Gabriela Stanciu punctînd rapid în ultima rundă, depășindu-și net adversara, pe junioara A. Botsari. S-a jucat apărarea Tarrasch. BOTSARI — STANCIU : **1.** d4 d5 **2.** c4 e6 **3.** Cc3 c5 **4.** c:d5 e:d5 **5.** Cf3 Cc6 **6.** g3 c4 **7.** Ng2 Nb4 **8.** 00 Cge7 **9.** Ng5 00 **10.** Tcl Ne6 **11.** b3 Na3 **12.** Tbl Da5 **13.** Nd2 Nb4 **14.** Dcl Nf5 **15.** Ta1 Na3 **16.** Ca4 Ncl **17.** N:a5 Na3 **18.** Nd2 b5 **19.** Cc3 Nb2 **20.** C:b5 N:a1 **21.** T:a1 c:b3 22, a:b3 Tab8 **23.** C:a7 Ta8 **0 : 1** ● Contribuția la rezultatul echipei olimpice trebuie înțeleasă prin prisma performanțelor jucătoarelor raportate la situațiile speciale de meci, la valoarea adversarelor și la evoluția culorilor la mese conform cerințelor echipei. Rezultatele tehnice propriu-zise sînt următoarele, în ordinea evoluției la mese : 1. Mureșan (E10 2 215) a obținut 5 puncte din 9 partide (3 albe+6 negre) în compania unor adversare cu E10 mediu de 2 187 p, 2. Nuțu (2 180) a realizat 9,5 p jucînd 14 partide (9 albe+5 negre) avînd partenere de 2 124p. 3. Polihroniade (2 115) a totalizat 6,5 p din 10 partide (4+6) cu adversare de 2 072 p și rezerva echipei, Stanciu (2 140) a cules 7 puncte din 9 confruntări (4+5) cu adversare de 2 070 p.

MARGARETA MUREȘAN ■

Toată lumea face sport

● Sfîrșitul anului este întotdeauna rezervat anchetelor, una dintre acestea fiind cea organizată, pentru a 14-a oară, iată, de agenția bulgară de presă B.T.A. pentru desemnarea celor mai buni sportivi din Balcani. Aflați mereu printre protagoniști (Nadia Comăneci, de pildă, este singura sportivă care a cucerit primul loc în trei ediții (1975, 1976 și 1980), reprezentanții noștri au „punctat" și anul acesta, ocupînd trei locuri în primii 10 : Tamara Costache, Nicu Vlad și Helmut Ducadam. ● Primul loc a revenit reprezentantei gazdelor, atleta Iordanka Donkova, campioană europeană la 100 m garduri, cîștigătoare a „Cupei Mondiale", cu patru recorduri mondiale anul acesta. ● O anchetă originală organizează, în fiecare an, agenția „Associated Press", anchetă care ia în considerare nu sportivii și performanțele, ci evenimentele sportive, de tot felul. Anul acesta au intrat în primele 10 locuri evenimente precum boicotarea Jocurilor Commonwealth-ului de către țările africane, în semn de protest față de relațiile Marii Britanii (gazda întrecerii) cu regimul rasist de la Pretoria, precum și atribuirea organizării Jocurilor Olimpice din 1992 Albertville-ului și, respectiv, Barcelonei ● Primul loc a fost ocupat de „victoria Argentinei în campionatul mondial de fotbal". În cealaltă anchetă, „clasică", a Associated Press în fruntea ierarhiei masculine a fost plasat, logic, Diego Maradona, iar la feminin primul loc a revenit Martinei Navratilova ● În Italia continuă scandalul provocat de mituirea arbitrilor pentru meciuri din... campionatul regional, din Latium. A ieșit la iveală faptul că preferințele cavalerilor în negru care cereau „atenții" mergeau spre ceasuri; unul dintre arbitri, a declarat un conducător de club, a cerut, la un meci, un ceas de damă, dar după două zilei a revenit pentru a-l schimba. Soției nu-i plăcuse modelul ! ● Cel mai surprinzător performer al anului este considerat de către specialiști pugilistul englez Lloyd Honeyghan, care l-a deposedat pe americanul Don Curry de toate titlurile mondiale (versiunile WBA, WBC și IBF) ale categoriei welter. Cu acest prilej, Curry, supranumit „Cobra", a înregistrat prima înfrîngere din carieră, justificînd-o prin faptul că a trebuit să slăbească nu mai puțin de 10 kg pentru a intra în limitele categoriei. ● Anul viitor își va face debutul în cursele de automobilism de Formula 1 primul pilot japonez, Satoru Nakajima, care va evolua la „Lotus" alături de brazilianul Ayrton Senna. În schimb, a părăsit echipa unul dintre principalii finanțatori, firma de țigări „John Player's".

LUCIAN OPREA ■

Civilizația sportului

Flori de gheață

1 februarie 1987. În prima sa Ședință în „plen" conducerea sportului românesc adoptă o hotărîre și un plan de măsuri prin care se declanșează o ofensivă energică pentru însănătoșirea climatului în care se desfășoară unele întreceri sportive actuale.

5—8 februarie. Extrem de operative, birourile federațiilor de specialitate se întrunesc și „iau taurul de coarne" : la jocurile sportive, toate întîmplările din diviziile A, B și... chiar mai jos vor avea observatori federali incoruptibili care nu vor mai accepta „micile atenții" ale gazdelor. S-au luat de asemenea măsuri pentru ca oamenii dreptății sportive să nu mai fie ispitiți să-și „acordeze" fluierele în funcție de primiri, omeniri, portbagaj și portmoneu ; antrenorilor li se stabilește — în sfîrșit ! — un statut cu drepturi și obligații care să le permită a munci în perspectivă, contractele încheiate stopînd astfel demiterile după cîteva înfrîngeri (zicala „antrenorul pleacă, jucătorii rămîn" este exclusă din vocabularul conducătorilor de cluburi) sau demisiile dinainte gîndite și pregătite de antrenori — voiajori în căutare de „prime de mutare" ; se hotărăște scoaterea din activitatea competițională a celor care mimează disputa sportivă, apreciindu-se că s-a ajuns la situația intolerabilă de a se obține mai multe avantaje fără muncă decît prin muncă la antrenamente și meciuri ; tehnicienii care lucrează la eșaloanele copii — juniori — tineret vor fi stimulați moral și material pentru fiecare element de valoare descoperit și format, recunoscîndu-se și respectîndu-se astfel strădania căutătorilor și șlefuitorilor de talente care sînt pe cale de dispariție, întrucît unii muncesc și alții culeg roadele fără să spună măcar elementarul „mulțumesc, metișe" ; antrenorii federali vor fi selecționați în funcție de rezultatele din „cartea de muncă", de capacitatea lor profesională dovedită și de integritatea lor morală, criterii care fac imposibilă repetarea unor cazuri cînd un „federal" suferă un eșec usturător cu juniorii, după care este „sancționat" cu promovarea la tineret unde mai contribuie la o înfringere și este iarăși „pedepsit" cu trimiterea ca observator la o mare finală cu scopul, probabil de a povesti apoi colegilor săi din... subordine cum se face promovarea prin eșec ; se recomandă membrilor comisiilor de disciplină să-și desfășoare telefoanele de acasă și prin intransigența lor să nu lase sportul să alunece pe panta trecerii de la competiția loială la violența oarbă și voința puterii.

1 martie — 1 aprilie. Urmînd exemplul forurilor din vîrful piramidei sportului românesc, toate organismele sportive din județe iau măsuri asemănătoare hotărînd ca de acum înainte să respingă echivocul, confuzia, instaurînd un cod al judecății care nu va mai fi schimbat la fiecare bătaie de vînt.

Și astfel, primăvara anului sportiv '87 ne-a adus ghioceii unui climat mai sănătos care va salva în sport respectul regulei, loialitatea, spiritul de dreptate, pentru a se salva în viața cotidiană demnitatea umană.

De urat am mai ura, dar nu ne-a mai rămas spațiu decît pentru... LA MULȚI ANI !

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Cronica șoselei

Primul impuls ?

În momentul cînd traversau strada pe zebră, soții Grigoriu, el de 30 de ani, strungar la combinatul metalurgic, și ea de 27, muncitoare textilistă, tocmai își făceau planuri. Ce să le dăruiască celor patru copii, doi băieți și două fetițe, cu prilejul Anului Nou ? Mariana, soția, povestește : „Îi depănam soțului meu amintiri de pe vremea cînd eu, împreună cu frații și surioarele mele, azi toți la casele lor, așteptam cu nerăbdare momentul împodobirii pomului de iarnă. Toți copiii se străduiau să contribuie cu ceva original la înfrumusețarea bradului. Tata era arhitectul principal care ne dirija ce și cum să facem. Apoi, cînd totul era gata și se aprindeau minusculele beculețe multicolore, îmbujorați la față, priveam extaziați la minunea care se născuse din mîinile noastre. Urma momentul primirii darurilor. Mama, isteață la minte, cu vădite înclinații literare, ne compunea tuturor copiilor, și nu eram deloc puțini, patru băieți și două fete, cîte o mică epigramă. Unuia dintre frații mei rîndurile îi reaminteau să se ocupe mai puțin de fete, în favoarea cărții, altuia îi dorea chiar să-l întreacă pe Pele, dar cu condiția să-și treacă cu brio examenul de treaptă. Cît de modeste erau darurile, o minge, o păpușică din material textil, dar ce mult ne bucurau ele ! Nici nu visam vreodată să primim cadouri de genul celor ce le dăruim noi copiilor noștri, schiuri, treninguri, splendide, jucării electronice etc. Soțul meu mă asculta tăcut, părea gînditor. Parcă prevestea că nu mai are mult de trăit. Într-adevăr, n-au trecut nici cîteva secunde din momentul cînd terminasem fraza și mașina ce venea în viteză din partea unde se afla Roman, ne-a doborît la pămînt. M-am trezit a doua zi dimineață la spital. Aveam două fracuri, dar medicul mă asigura că sînt în afară de pericol. Era normal ca prima mea întrebare să fie în legătură cu soțul meu. Probabil pentru a nu-mi agrava starea în care mă aflam, medicii mi-au ascuns la început adevărul. Apoi, o doctoriță tînără, cam de vîrsta mea, mi-a spus cu o voce tristă. „Fiți tare, doamnă, soțul dv. a decedat în drum spre spital. Trebuie să trăiți, să vă faceți bine pentru cei patru copii ai dv." Am aflat apoi că șoferul, împreună cu bărbatul și femeia cu care călătorea în mașină, veneau de la un fel de supliment de nuntă, așa cum obișnuiesc unii să organizeze pentru cei care nu au putut participa la sărbătoare. Ulterior mi s-a spus că omul de la volan, după ce ne-a lovit, a oprit la vreo cincizeci de metri, unde femeia (și ea mamă a doi copii) cu soțul ei au coborît și s-au îndepărtat în grabă de locul cu pricina. Șoferul a demarat apoi în mare viteză. De la distanța la care se afla, tînăra pereche a putut să vadă că eram la fel de tineri ca ei, și că aveam nevoie de ajutor. Oare nu s-au gîndit că ne așteptau acasă copilașii pe care trebuia să-i creștem ? Mi s-a spus că în urma primei mașini care ne-a lovit rula o a doua. Șoferul acesteia a coborît și cu ajutorul unor trecători — la ora aceea de seară erau mulți oameni pe stradă — ne-au transportat la spital. Am mai aflat că al doilea șofer fusese și el la petrecere. Jucase după cum s-a stabilit ulterior, rolul unei eminențe cenușii. A declarat la anchetă : „Eu i-am făcut doar propunerea să plecăm. Gelu putea să nu fie de acord, știindu-se băut". „Dar a plecat totuși, punîndu-vă o condiție. Așa este ?", întreabă locotenentul. „Nu știu dacă o putem numi chiar condiție. Mi-a cerut doar „să-i fac protecția". „Ce înseamnă protecția ?" „Prin firea mea extrem de sociabilă și ocupația pe care o am (a se înțelege bișnițar notoriu și traficant de influență), vin în contact cu foarte multă lume, de la care pot cere în orice moment sprijin. De aceea, rulam cu logodnica așezată pe locul din dreapta, în spatele mașinii în care se afla prietenul meu. Nu puteți acuza de nimic. Eu am salvat doar victimele și nu altul. Nu-i așa ? Dacă am văzut cine i-a accidentat pe cei doi pietoni ? Bineînțeles că n-am văzut nimic !" „Vă contraziceți, deoarece „sarcina" dv. era să-i faceți „protecția" celui din față care se ținea aproape de mașina ce o conduceați dv. Conform înțelegerii, trebuia să interveniți imediat ce protejatul dv. ar fi fost oprit și pus să sufle în fiolă. Să presupunem prin absurd că n-ai văzut secvența accidentului. Era însă firesc să vă întrebați : „Unde s-a volatilizat mașina din față ? Nu cumva ea a comis accidentul, mai ales că știați în ce stare se afla șoferul ?" (Ulterior s-a stabilit gradul de îmbibație alcoolică, 1,95‰). Abia după cinci ore de investigații asidue, făptuitorul a fost descoperit. Să nu credeți cumva că pe vreunul din ocupanții primei mașini, martori oculari, sau pe șoferul bișnițar ori pe logodnica lui, care, s-a stabilit că au văzut totul, i-a mustrat cugetul și s-au decis să spună adevărul. Nu, o minusculă peliculă de vopsea găsită pe paltonul bietului Roman, a dus la descoperirea mai întîi a mașinii și apoi a autorului accidentului, care a parcat mașina în fața blocului și a așternut prelata pe automobilul cu parbrizul transformat în fărîme. Apoi s-a dus la birou ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic. „Miroane, se vede că ești după o noapte albă. Ai cearcăne la ochi, te uiți cruciș și te clatini binișor". „Mintea, în schimb, mi-e trează și sînt perfect lucid. Picioarele nu vor însă să mă asculte. E doar cunoscut că vinul bun atacă în primul rînd picioarele". „Miron, te caută cineva !", intervine un coleg. „Da, eu sînt proprietarul Daciei verzi. Nu-s obligat să vă dau socoteală dacă am fost sau nu la nuntă. Cum am venit de acolo ? Pe jos. Nu se recomandă zilnic cel puțin o oră de mers pe jos ? Eu am făcut două. Ceea ce înseamnă 10 km de marș forțat. Parbrizul e perforat de un corp sferic ? Ceva ce seamănă cu un cap de om ? Păi, dv. trebuie să știți mai bine ca mine cum procedează hoții. Îți fură mașina, fac accident și apoi ți-o așează exact în locul de unde au furat-o".

Întrebare pentru soțul care a coborît din mașina verde și s-a evaporat împreună cu nevasta. „I-ați văzut pe cei doi într-o baltă de sînge ? Nu v-ați gîndit că s-ar putea să aibă și ei copii și să-i iubească precum îi adorați și dv. pe pruncii de acasă ?" „Ne pare nespus de rău. E adevărat am procedat în modul cel mai mîrșav, dar am vrut să-l salvăm pe Miron. Primul impuls e doar să-ți ajuți prietenii !"

VICTOR BEDA ■

RACUL de Anul Nou

Cu piper și sare și puțin amare

Căsătorie

De ce femeile atrăgătoare se căsătoresc întotdeauna cu bărbați insignifianți? Fiindcă bărbații inteligenți nu se căsătoresc cu femei atrăgătoare. (Somerset Maugham)

Celibat

Celibatarul este un bărbat care a reușit să nu găsească o nevastă. (André Prévost)

Prieten

Ceea ce ne consolează la moartea prietenilor este că ei lasă în urmă... văduve. (San-Antonio)

Ris

Mă grăbesc să rid de toate de teamă să nu fiu obligat să plîng. (Beaumarchais)

Agricultor

Mod politicos de a recunoaște că și celălalt ne seamănă. (Ambrose Bierce)

Aricultor

Agricultorul este un om care transpiră mult spre a face din fiul lui un domn care mai tîrziu va roși de el. (Adrien Decourcelle)

Tact

Ceea ce se numește tact, domnule, nu este decît o formidabilă aptitudine pentru minciună. (Aurélien Scholl)

Tango

Tangoul, mă întreb mereu, de ce se dansează în picioare!... (Sacha Guitry)

Vanitate

Dacă un om are o idee măreață despre el însuși, poți fi sigur că este singura idee pe care a avut-o în viață (Alphonse Esquirol)

Bătrînețe

Bătrînețea, în definitiv, nu este decît pedeapsa de a fi trăit. (E. M. Cioran)

Bacșiș

Pentru a exprima iubirea pură între oameni, nu mai există decît bacșișul. (Paul Claudel)

Presă

Presa se aseamănă oarecum cu acel cocoș care credea că fără cucurigul său soarele n-o să răsară. (François Mauriac)

Leneș

Un leneș este un om care nu se face că lucrează. (Tristan Bernard)

Filozofie

Filozofia nu este altceva decît efortul spiritului pentru a-și da seama de evidență. (Jules Lagneau)

Selecție și traducere de GEO VASILE ■

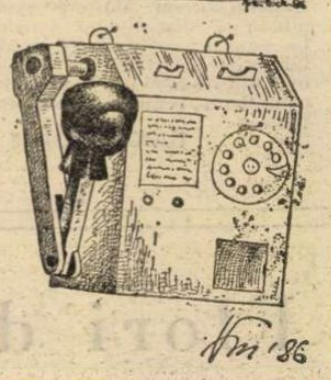

Caricaturi de: CRISTIAN MIHĂILESCU, TOPAN, CRISTIAN MARCU, P. SORIN, VIRGIL MILITARU, HORAȚIU MIHAIU, NICOLAE IONIȚĂ

Anecdote de pretutindeni

● Pe un drum pustiu din Arizona, noaptea, un polițist pe motocicletă oprește o mașină condusă de o tînără.

— Farul din stînga nu vi se aprinde, spune el. Sînt neliniștit pentru siguranța dumneavoastră.

— Ceea ce mă neliniștește, în ce privește siguranța mea, răspunde tînăra de la volan, este felul în care vă strălucesc ochii.

● Un celibatar e întrebat de ce nu s-a însurat.

— Am căutat tot timpul femeia ideală, spune el.

— Și, ați găsit-o ?

— Da, dar din păcate, și ea căuta bărbatul ideal.

● Un castelan își trimite prietenul, venit în vizită, să vîneze fazani în parcul de vînătoare al castelului. Acesta e însoțit de un servitor. Cînd oaspetele ridică pușca să tragă într-o pasăre, servitorul îl oprește :

— Nu trageți, domnule. E Alexandre. Stăpînul nostru nu trage niciodată în Alexandre ! Oaspetele vede o altă pasăre și pune pușca la ochi. Servitorul, din nou, îl oprește :

— Iertați-mă, domnule, dar e Barnabé. Stăpînul nu trage niciodată în Barnabe.

În fine, o altă pasăre. Oaspetele se uită întrebător la servitor.

— Puteți să trageți cît poftiți. Acesta e Victor. Stăpînul trage întotdeauna în Victor.

● Un cetățean comandă la un magazin specializat să-i trimită, contra-cost, un cîine polițist bun. I se trimite o corcitură, un sfert soricar, un sfert setter, nițel cîine lup și puțin caniche.

— Acesta numiți dumneavoastră un cîine polițist ? zice indignat cetățeanul, aducînd ciudata creatură înapoi la magazin.

— Ssst ! face vînzătorul. Și apoi, confidențial : E din poliția secretă. Așa se deghizează el !

● Un episcop face cursa Paris—New York. La un moment dat, cheamă stewardesa și-i comandă un coniac mare. Aceasta îi aduce coniacul. Prelatul ia paharul și o întreabă :

— La ce înălțime zburăm ?

— La 16 000 de metri, răspunde fata.

— O, face, acesta, sîntem prea aproape de patron. Aduceți-mi mai bine o limonadă !

● Un cetățean intră într-un bar și-l întreabă pe proprietar dacă a auzit ultima glumă cu irlandezul greu de cap.

— Te previn că și eu sînt irlandez, zice acru acesta.

— Nu-i nimic, spune cetățeanul, am să ți-o povestesc mai rar, pînă o s-o înțelegi.

Traducere și adaptare de RADU GĂRBĂCEA ■ FLORIN MOLNAR ■

Duel aforistic

— Din orice speranță pierdută, încolțește întotdeauna alta nouă.

★

— Rugul suferinței nu poate fi întotdeauna stins numai cu lacrimi.

★

— Spune-mi cîte povești cunoști ca să-ți spun de cînd ești... vînător.

★

— Deoarece cunoștea o singură poveste vînătorească, nu a putut fi primit în... Asociația vînătorilor.

★

— Dacă ar putea spune și tolba cîte ceva nu ar mai exista atîtea povești vînătorești.

★

— Există și vînători care nu spun deloc povești : „vînători de munte".

★

— Se pare că prima iubire a lui Adam a fost și ultima, așa că a scăpat ușor...

TITEL CANACHE ■

● Cînd vrei s-o pornești în mai multe direcții deodată, vei bate pasul pe loc.

● Scurgerea timpului ne obligă să existăm.

● Are o mulțime de vise, dar nici un țel.

● Aflînd că și alții sînt nefericiți ca el, l-a străbătut o undă de fericire.

● Minciuna se poate substitui uneori adevărului, adevărul, minciunii, niciodată.

● Pe un taler al balanței își pune calitățile, pe celălalt îți pune defectele.

● Pudoarea, uneori, e o perdea pentru un viciu ascuns.

● Cu cît îmbătrînim mai mult, păcatele tinereții noastre devin tot mai multe.

CONSTANTIN GAVRILĂ ■

● E foarte util să-i spui verde în față șefului tot ceea ce el gîndește despre tine.

● Liniștea este zgomotul cu care ne-am obișnuit.

● În mod paradoxal, cele mai multe griji le au cei care nu au grija nimănui.

● Adeseori, gîndurile care-i veneau în cap greșiseră de fapt adresa.

● În legătură cu faptul că, la divorț, soția mi-a răpit cei cinci copii, rog onorata instanță să-mi lase măcar automobilul și mobila florentină.

● Și-a serbat ieri nunta de argint ; s-a căsătorit pentru a douăzeci și cincea oară.

● Înțelesurile înalte erau acelea la care nu putea să ajungă.

ANATOL GHERMANSCHI ■

● În materie de sacrificiu, cel mai ușor e să-l predici.

● Mai rea decît infidelitatea este frica de ea.

● Problemele vieții au rămas aceleași. Numai filozofii s-au înmulțit.

● Declarațiile de dragoste au populat planeta. Cele de război o depopulează.

● Nu Prometeu a pus focul sub Giordano Bruno.

● O, dacă zero-urile ar fi rămas numai în matematică !

● Cît de tînără este era atomică ! Și ce repede ne-a îmbătrînit !

● Există scriitori care nu reușesc să se provincializeze decît după ce vin în capitală.

● Tot prin sertarul primei iubiri scotocim cu mai multă emoție.

● S-a lăsat de poezie. Nu l-a ajutat ficatul.

● Să fie sfîrșitul mileniului nostru doar o intersecție ?

VASILE GHICA ■

● Lumea privea îngrozită și aștepta sosirea opiniei publice.

● Era deosebit de ceilalți. Nu se pricepea la nimic.

● A fugit. Adversarul îi propusese luptă dreaptă .

● A încheiat o pace sufletească.

● A luat cu forța titlul de campion la lupte.

● Este stăpîn pe situația părinților.

● Îi știau de frică cei ce păstrau liniștea.

● Oamenii treceau nepăsători pe lîngă pomul care dădea în floare.

● Și-a dus viața la un birou de obiecte pierdute.

● Trăgea cu urechea fără somație.

● A spălat putina în apa simbetei.

● I-a strins mîna cu căldură, provocîndu-i arsuri grave.

DANIEL MILITARU ■

Șerban Cioculescu, Valeriu Râpeanu, Al. Piru, Gh. Tomozei, Ion Bănuță, Nicolae Dragoș, N.D. Fruntelată și Mihai Ungheanu văzuți de Al. Clenciu.

O bucurie care se repetă la fiecare început de an

ALMANAHUL FLACARA

Almanahul **Flacăra**, după cîte știm — și știm foarte bine, prin almanahurile noastre din anii trecuți — nu v-a dezamăgit niciodată. Nici almanahul **Flacăra '87** nu vă va dezamăgi. Ne-am luat, fiți absolut siguri, toate măsurile de siguranță. Dacă veți avea șansa să intrați în posesia unui almanah **Flacăra '87**, îl veți citi pe nerăsuflate. Îl veți comenta cu toți prietenii și cu toate cunoștințele dumneavoastră. Veți face dovada, citindu-l, că sînteți un om de lume, un om informat, un om de spirit și bun gust. Veți avea, în almanahul nostru, de-a lungul zilelor de iarnă, un prieten de nădejde.

În ceea ce ne privește, ne-am dat toată silința și n-am precupețit nici un efort. L-am scris cu dorința de-a vă oferi numai și numai lecturi instructive, captivante. Ne-am străduit, în același timp, să-l facem cît mai atrăgător cu putință.

Almanahul Flacăra '87 va fi o surpriză plăcută. Chiar dacă, înțelegînd nerăbdarea dumneavoastră vă destăinuim, iată, cîte ceva din cuprinsul lui atît de bogat și divers.

Almanahul **Flacăra '87** se deschide, așa cum e și firesc, cu o suită de reportaje adunate sub genericul **Trepte ale devenirii comuniste.** Veți face cunoștință cu modul în care, din 8 ministere, se vede cincinalul cu numărul 8. Veți lua cunoștință din alt reportaj cu spiritul gospodăresc al agricultorilor din județul Olt, județ distins cu înaltul titlu de Erou al noii revoluții agrare. Veți trăi, fără doar și poate o reală bucurie și mîndrie patriotică în fața remarcabilelor realizări ale economiei noastre naționale expuse la TIB '86. Veți afla noi amănunte despre un străvechi oraș românesc, Tîrgoviște, care trăiește o nouă tinerețe. Veți face cunoștință, în continuare, cu noi și noi amănunte despre metroul bucureștean, una din ctitoriile de marcă ale epocii noastre, și, în fine, cu un amplu comentariu dedicat dorinței de pace a poporului nostru, fierbinte năzuință exprimată prin cea mai autorizată voce a sa, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

De-același interes se vor bucura, sîntem siguri, și celelalte materiale cuprinse în almanah. Dintre acestea ținem să vă atragem atenția asupra unui amplu documentar, semnat de mari istorici români, contemporani, asupra lumii geto-dacilor. Veți putea citi și trăi, totodată, o senzațională întîmplare adevărată petrecută în Cheile Bicazului, la punctul numit Santinela de la Gîtul Iadului, unde doi tineri alpiniști s-au aflat între moarte și viață. Pentru cei dornici să-și probeze eventualele aptitudini detectiviste, o anchetă intitulată **Verificați-vă perspicacitatea.** Un prim capitol al acestei anchete se intitulează, ca să vă dăm doar un exemplu, **Vreți să faceți pe detectivul Interpolului ?** Un important spațiu este acordat, ca de fiecare dată, medicinei și, în mod special citoterapiei, considerată a fi, pe bună dreptate, medicina omului sănătos. În fine, ceea ce nu înseamnă în ultimul rînd, o sumedenie de articole și comentarii vă vor introduce în fabuloasa lume a științei și tehnicii, teritoriu pe care orice almanah ce se respectă trebuie neapărat să-l abordeze din cele mai insolite unghiuri. Sumarul mai cuprinde un roman polițist, **În capcană**, de Hubert Monteilhet, roman distins cu Marele premiu al literaturii polițiste. De asemenea, un excelent reportaj de pe insula legendarului Robinson Crusoe, la concurență cu un altul, dedicat marilor fluvii ale Terrei. Nu putea lipsi, desigur, o amplă prezentare a echipei de fotbal Steaua București. Un jurnal inedit, în exclusivitate pentru almanahul nostru, **Insemnări din viața mea,** reînvie lumea Bucureștiului de-acum un secol, iar un altul, cam pe aceeași temă, ne prezintă **Lumea Românească la 1900.** Dar ce-ați zice despre o relatare avînd drept personaj nu roata, ci anonimul și genialul ei inventator ?

Noi zicem că am reușit să punem în pagină subiecte de cel mai larg interes. Dincolo de aceste doar cîteva titluri a căror menire este să vă trezească o cît mai vie curiozitate, almanahul nostru conține un bogat material enigmistic, datorat revistei **Rebus,** precum și o serie de informații și amănunte din lumea artei și culturii. În doar cîteva cuvinte, almanahul **Flacăra '87** este o veritabilă lume într-o singură carte. Nu uitați însă : procurați-vă almanahul **Flacăra '87** din timp ! Încă de la primele ore ale apariției sale ! Adică din primele zile ale noului an.

N. VICTOR ■

Următorul număr al revistei „Flacăra" va apărea în ziua de 6 ianuarie 1987.

Arta de a fi copil

Drumuri de sărbătoare

Așteptată îndelung, zăpada acestei ierni a catadicsit pînă la urmă să vină, spre tăinuita bucurie a copiilor și nu numai a lor. Munții — cu cabanele, cu stațiunile și pîrtiile lor de schi, de săniuțe și de bob — au fost asaltați de tineri. Zilele sărbătorilor de iarnă vor aglomera și mai tare locurile de agrement ale sezonului alb.

De la începerea vacanței elevilor, pînă în seara zilei de 24 decembrie 1986, din Gara de Nord a Capitalei, plecaseră peste 3 000 de școlari în tabere la munte și alți turiști prin O.N.T. Un întreg tren cu turiști a luat drumul Sofiei, iar altul a pornit spre U.R.S.S.

Pentru perioada 20 decembrie 1986 — 4 ianuarie 1987, s-au pus în circulație 5 perechi de trenuri suplimentare cu plecarea din București.

Pe lîngă acestea, 40 de trenuri au fost suplimentate cu 120 de vagoane. La Gara de Nord se lucrează cu 36 de ghișee în loc de numai 28 care funcționează în celelalte perioade și s-a pregătit încă o magazie, pentru bagaje de mînă.

În ce privește circulația mijloacelor de transport în comun din Capitală, aflăm de la I.T.B. următoarele :

Ziua de 30 decembrie va fi zi normală de activitate, cu întreg parcul disponibil.

În ultima zi a anului 1986, între orele 5,30 și 9 va circula de asemenea tot parcul de transport în comun. Între orele 9 și 24 vor fi în circulație două treimi din mijloacele de transport. O precizare : în această zi, pe toate liniile care ajung la Gara de Nord, Gara Basarab și Gara Obor se va prelungi „vîrful de circulație" (cu **toate** mijloacele), de la ora 6 pînă la ora 19. Pe aceste linii, se va circula doar între ora 19 și ora 24 cu două treimi din mijloace.

În cele două zile amintite și în noaptea următoare, pînă la ora 7 din prima zi a anului viitor, va fi în circulație întreg parcul disponibil de taximetre, iar în noaptea de Revelion 50 de microbuze vor asigura cele 20 de linii de maxi taxi (cîte 2—6 pe un traseu).

Pentru satisfacerea circulației la și de la marea sală a Complexului expozițional din Piața Scînteii, unde se va desfășura, ca de fiecare dată, Revelionul Tineretului, între orele 19 și 24 în ziua de 31 decembrie și între orele 4 și 7 la 1 ianuarie va funcționa linia specială 631, între Piața Romană și Piața Scînteii, cu opriri în toate stațiile de pe traseu. În ziua de 31 decembrie, pe toate liniile de transport în comun care ajung la Piața Scînteii, între orele 19 și 24, va fi suplimentat numărul mijloacelor de transport. Între orele 24 și 7 dimineața, va funcționa aici o stație suplimentară de taximetre, iar comandantul organizatorilor de la marele pavilion va fi în legătură permanentă cu dispeceratul central al I.T.B.

Suplimentarea numărului de mijloace de transport se va aplica și liniilor care ajung la cluburile tineretului din toate sectoarele, unde se va serba Revelionul.

În ziua de 1 ianuarie 1987, activitatea de transport a I.T.B. va fi ca în zilele de duminică.

La 2 ianuarie va crește parcul de tramvaie utilizate spre două treimi din numărul disponibil, iar pe liniile de maxi taxi se va circula ca în zilele obișnuite de lucru.

Tot în 2 ianuarie, pentru Carnavalul Pionierilor și Șoimilor Patriei — ce se va desfășura între orele 10 și 14 la Complexul expozițional din Piața Scînteii —, de la ora 8,30 la ora 15 se suplimentează toate liniile care ajung în acest punct.

În aceste zile de sărbătoare și de vacanță, oamenii muncii care asigură transportul în comun din Capitală și pe toate liniile C.F.R. vor veghea cu un spor de atenție și de responsabilitate pentru ca bucuriile noastre și ale copiilor noștri să strălucească din plin, în decorul feeric al zăpezii, în atmosfera de binefăcătoare deconectare și de veselie. Tuturor celor ce vor munci pentru a asigura cale liberă bucuriilor noastre să le urăm din toată inima un an nou fericit, plin de succese, în sănătate și pace.

DORIN GHERGHINESCU ■

Călătorii de vacanță

Repertoriul Teatrului „Ion Creangă" în vacanța de iarnă poate fi privit ca o... călătorie ! Echipajul goletei „Speranța" din TOATE PINZELE SUS o caută pe MARY POPPINS(care nu merge decît cu „vîntul de miazăzi"). Îndată ce a aterizat — cu ajutorul umbrelei roz — pe punte, merg să o „descopere" pe CENUȘEREASĂ, fata harnică dar oropsită de o mamă vitregă. O găsesc pentru că au pantofiorul ei, pierdut la bal. Împreună pleacă la VRĂJITORUL DIN OZ ; el le propune o întîlnire cu mai multe cupluri celebre din literatură și film, DE LA STAN ȘI BRAN LA... MUPPETS. După ce se termină parada cuplurilor, urmează quartetul MUZICANȚII VESELI (din Bremen). La terminarea concertului, toți cei de mai sus văd o bucată de lemn din care hotărăsc să-l facă pe PINOCCHIO.

Călătoria printre titluri și personaje este doar o... glumă ! Serios rămîne faptul că actorii interpretează în fiecare zi alte personaje, din altă piesă. Pentru a înțelege mai bine și pentru a iubi mai mult teatrul, caietele-program și publicațiile editate de Teatrul „Ion Creangă" vă vor prilejui și ele clipe plăcute, în amintirea celor petrecute la spectacol, în vacanța de iarnă.

La Opera Română

● Vineri 26 decembrie (ora 18), pe scena Operei bucureștene a fost programat baletul lui Cornel Trăilescu **Albă ca zăpada și cei 7 pitici.** Semnalăm o serie de debuturi din distribuție : Roxana Colceag (debut în rolul titular), Tiberiu Almosnino (în Prințul), Maria Stan (în Regina), Mugur Valsami (în Al doilea ambasador) Cristina Nită (în Pasărea măiastră). Dirijează compozitorul.

● Simbătă 27 decembrie, ora 18, **Lucia di Lammermoor** de Gaetano Donizetti cu Lucian Marinescu (Enrico), Victoria Bezetti (Lucia), Ștefănită Lascu (debut în Edgardo). Conducerea muzicală : Constantin Petrovici.

● În matineul pentru copii de duminică 28 decembrie (ora 11) **Povestea micului Pan** de Laurențiu Profeta soliștii teatrului (Ștefan Teodorescu, Nicolae Constantinescu, Marina Mîrea, Lucia Cicoară, Cristian Mihăilescu, Adrian Ștefănescu) apar alături de copiii din corul „Voces primavera" (Irina Lăzăriciu în rolul titular). Dirijează Claudiu Negulescu.

● Duminică seara (ora 18), baletul **Cocoșatul de la Notre-Dame** (Esmeralda) de Pugni, Glier și Vasilenko. Principalii interpreți sînt artista emerită Alexa Mezincescu, Ioan și Mihai Tugearu, Ștefan Bănică, Irina Rosca. La pupitru dirijorul Carol Litvin.

● Două matinee (la orele 11 și 13,30) cu **Micul cosar**, spectacol pentru copii. În regia lui Ion Caramitru și în conducerea muzicală a lui Claudiu Negulescu sprintena operă a lui Britten, cu micul Laurențiu Moise (Cosar), constituie o adevărată atracție. Soliștii Cristian Mihăilescu, Cornelia Angelescu, Adina Iurașcu, Ștefan Teodorescu apar în rolurile celor mari iar corul „Voces primavera" — în roluri de copii.

● Pentru ziua de 30 decembrie, la ora 18, a fost programată opera compozitorului Gheorghe Dumitrescu, **Ion Vodă cel Viteaz**, adevărată frescă istorică. În rolul Ion Vodă — Dan Zancu. Dirijează Constantin Petrovici.

● Pentru amatorii unui spectacol antrenant în deschiderea serii revelionului a fost programat miercuri 31 decembrie (ora 18), **Bărbierul din Sevilla**, la care își dau concursul Ștefănița Lascu (Almaviva), Daniela Vlădescu (debut în Rosina), Emil Iurașcu (Figaro). Dirijor Lucian Anca.